ЕКОЛОГИЧНА ЧАСТ

НА ПРОЕКТ ЗА АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: ОБЩИНА ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО

Ръководител екологичен екип: .....

/инж. Красимир Маринов/

Октомври 2026 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Списък на таблиците	3
	Списък на фигурите	4
	Списък на съкращенията	6
	Информация за контакт с Възложителя	8
	Въведение	9
I.	Същност и цели на общия устройствен план на община Генерал Тошево и връзка с други планове и програми	11
I.1.	Основание за изготвяне на ОУП	11
I.2.	Основни цели и задачи на ОУП	11
I.3.	Териториален обхват на ОУП и кратка анотация	13
I.4.	Връзка с други планове	34
II.	Текущо състояние на компонентите и факторите на околната среда и евентуално развитие без прилагането на плана („нулева алтернатива“)	122
II.1.	Текущо състояние на околната среда в района на Община Генерал Тошево	122
II.1.1.	Климатична характеристика (климатични фактори)	122
II.1.2.	Състояние на атмосферния въздух	128
II.1.3.	Състояние на водите	139
II.1.4.	Състояние на геоложката основа	159
II.1.5.	Състояние на почвите и земеползването	164
II.1.6.	Състояние на биологичното разнообразие. Елементи на националната екологична мрежа.	170
II.1.7.	Състояние на ландшафта	186
II.1.8.	Състояние на материалните активи	188
II.1.9.	Културно-историческо наследство	196
II.1.10.	Характеристика на вредните физични фактори	199
II.1.11.	Състояние и управление на отпадъците	206
II.1.12	Опасни вещества	216
II.1.13	Природни обекти	216
II.1.14	Минерално разнообразие	217
II.1.15	Генно-модифицирани организми	217
II.1.16.	Здравно състояние на населението на Община Генерал Тошево	218
II.1.17.	Рискове от природни бедствия и аварии, в т.ч. големи аварии	221
II.2	Евентуално развитие на аспектите на околната среда без прилагането на плана („нулева алтернатива“)	222
III.	Характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати	226
IV.	Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към плана, включително отнасящи се до райони с особено екологично значение, като защитени зони по Закона за биологичното разнообразие	230
V.	Цели на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към плана, и начин по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на плана	243
VI.	Вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве при реализиране на предвижданията на плана	260

VI.1.	Въздействие във връзка с изменението на климата и адаптацията към климатичните изменения	261
VI.2.	Въздействие върху качеството на атмосферния въздух	272
VI.3.	Въздействие върху водите	280
VI.3.1.	Повърхностни води	281
VI.3.2.	Подземни води	281
VI.3.3.	Зони за защита на водите	282
VI.3.4.	Водоснабдяване на територията и третиране на отпадъчните води	284
VI.4.	Въздействие върху геоложката основа и земните недра	284
VI.4.1.	Геоложка среда	284
VI.4.2.	Подземни богатства	285
VI.5.	Въздействие върху почвите и земеползването	286
VI.5.1.	Почви	286
VI.5.2.	Земеползване	288
VI.6.	Въздействие върху биологичното разнообразие	290
VI.6.1.	Растителност	290
VI.6.2.	Животински свят	293
VI.6.3.	Защитени зони	295
VI.6.4.	Защитени територии	299
VI.7.	Ландшафт	299
VI.8.	Въздействие върху материалните активи	302
VI.9.	Въздействие върху културно – историческото наследство, вкл. архитектурното и археологическото наследство	309
VI.10.	Въздействие по отношение на вредните физични фактори	311
VI.11.	Въздействие по отношение на отпадъците	314
VI.12.	Въздействие по отношение на опасните вещества	314
VI.13.	Въздействие върху населението и човешкото здраве	315
VI.14.	Въздействие, свързано с рискове от природни бедствия и аварии, в т.ч. големи аварии	325
VI.15.	Кумулативен характер на въздействията	331
VI.16.	Трансгранично въздействие	336
VI.17.	Обобщение и изводи за въздействията на ОУПО върху околната среда и човешкото здраве	338
VII.	Мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последствия от осъществяването на ОУП върху околната среда и човешкото здраве	338
VII.1.	Мерки за отразяване в окончателния вариант на ОУП	343
VII.2.	Мерки за изпълнение по време на прилагане на ОУП	344
VIII.	Мотиви за избор на разгледаните алтернативи	347
IX.	Методи за извършване на екологичната оценка и трудности при събиране на информацията	348
X.	Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ОУП	353
XI.	Заключение на екологичната част (оценка)	355
XII.	Справка за резултатите от проведените консултации в процеса на изготвяне на ОУП и извършване на Екологична оценка	356
XIII.	Нетехническо резюме на екологичната оценка	360
XIV.	ПРИЛОЖЕНИЯ	361

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

1.3-1	Община Генерал Тошево - Основни характеристики (според предварителния проект за ОУП)	13
1.3-2	Сравнителна таблица по вид територии	18
1.3-3	Оценка на значимостта на измененията	19
1.3-4	Фотоволтаични електроцентрали в община Генерал Тошево	33
1.3-5		31
1.4-1	Планова и проектна осигуреност	119
2.1-1	Средна месечна и годишна скорост на вятъра	123
2.1-2	Средна скорост на вятъра по посоки	124
2.1-3	Честота на вятъра по скорост в градации (%) - Тервел	124
2.1-4	Честота на вятъра по посока (%) и тихо (%) - Тервел	124
2.1-5	Честота на вятъра по посоки и скорост (%) - Тервел	124
2.1-6	Честота на силните ветрове по посока (%) - Тервел	126
2.1-7	Максимална скорост на вятъра с различна обезпеченост (м/сек) - Тервел	126
2.1-8	Вероятност на преобладаващия вятър (градус, %) - Тервел	126
2.1-10	Граница на хедонистично възприятие	133
2.1-11	Интензитет на миризмата	135
2.1-12	Извадка от програма за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните води на територията на Дунавски район (от Приложение 4.1.1.2 на ПУРБ в Дунавски район 2022-2027 г.)	143
2.1-13	Водоснабдителни групи/Помпени станции и кладенци/ в община Генерал Тошево	153
2.1-14	Защитени вековни дървета	176
2.1-15	Жилища към 31.12.2024 г. по периоди на построяване (брой)	191
2.1-16	Жилищни сгради по конструкция в община Генерал Тошево към 31.12 по години за периода 2020-2024 г. (брой)	191
2.1-17	Среден добив по години (кг/дка)	192
2.1-18	Брой на отглежданите животни по видове, 2020-2024 г.	193
2.1-19	Население на община Генерал Тошево - 2021-2024 г.	219
3.1	Чувствителни територии, засегнати от ОУП	226
6.1-1	Актуални цели на ЕС към 2026 г.	262
6.2-1	Имисионно замърсяване на атмосферния въздух	271
6.2-2	Приблизителна количествена оценка на емисиите	273
6.15-1	Превръщане на ЕР в стойности и кореспондиращо описание на въздействията	332

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

1.3-1	Разпределение на територията по предназначение	18
1.4-1	Карта на заливните зони в България	58
1.4-2	Райони със значителен потенциален риск от наводнения по основните речни басейни	59
1.4-3	Карта на защитените зони от екологичната мрежа „Натура 2000“	71
1.4-4	Карти на защитените зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна от екологичната мрежа „Натура 2000“	71
1.4-5	Карта на защитените зони за опазване на дивите птици от екологичната мрежа „Натура 2000“	72
1.4-6	Карта на екосистемите в България	72
1.4-7	Териториално разпределение на свлачищата (извадка от таблица на Националната програма за защита от бедствия)	88
1.4-8	Териториално-урбанистична структура на Североизточен район	100
2.1-1	Роза на вятъра	127
2.1-2	Хидрогеоложко райониране на България	145
2.1-3	Хидродинамична схема на сарматския водоносен хоризонт в района на ИП	147
2.1-4	Съдържание на нитрати в подземните води	152
2.1-5	Карта на сеизмичното райониране на България	162
2.1-6	Механичен състав на почвите	165
2.1-7	Гора от келяв габър при с. Калина	172
2.1-8	Гора от космат дъб при с. Горица	172
2.1-9	Понто-сарматски степи при с. Сърнино	174
2.1-10	Суходолие при с. Спасово със скални разкрития	174
2.1.10-1	Средни месечни стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза, (μSv/h) в пунктовете от 3-30 километровата зона на АЕЦ “Козлодуй” за периода 04 – 06.2018 г.	202
2.1.10-2	Средни десет минутни стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза, (μSv/h) в пунктовете от 30-100 километровата зона на АЕЦ “Козлодуй” за 11.06.2018 г.	202
2.1.10-3	Средни едночасови стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза, (μSv/h) в 6 Локални мониторингови станции за периода 10.04 – 16.04.2018 г.	203
2.1.10-4	Средни дневни стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза, (μSv/h) в 6 Локални мониторингови	203

	станции за периода 01.05 – 31.05.2018 г.	
4.1	Ветроенергиен парк	239
6.1-1	Промяна на емисиите на въглероден диоксид по сектори от 1990 до 2019 г.	263
6.1-2	Транспортни емисии в ЕС	264
6.1-3	Промяна на емисиите от нови леки автомобили	264
6.1-4	Емисии на парникови газове	265
6.1-5	Емисии на парникови газове в ЕС по сектори	266
6.1-6	Общи емисии на парникови газове по страни в ЕС	267
6.1-7	Най-големи емитенти на парникови газове в света	268
6.14-1	Сеизмично райониране на Р. България от 1987 г.	325
6.14-2	Нормативна карта за период на повторяемост 475 години в съответствие с ЕВРОКОД 8	326
6.14-3	Територия с доминиращо влияние (над 50%, 75%, 80%, 85%) на междинфокусни земетресения (Вранча, Румъния)	326

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

Използвани съкращения в Екологичната част	
АИС	Автоматична измервателна система
АКБ	Археологическа карта на България
БДЧР	Басейнова дирекция „Черноморски район“
БДДР	Басейнова дирекция „Дунавски район“
ВГ	Водна група
ВЕЛ	Въздушна електропроводна линия
ВИ	Възобновяеми източници
ВТ	Водно тяло
ГКМ	Градска канализационна мрежа
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ГРС	Газорегулираща станция/ Газоразпределителна станция
ДКЕВР	Държавна комисия за енергийно и водно регулиране
ЕАОС	Европейска агенция по околна среда
ЕГО	Едрогабаритни отпадъци
ЕО	Екологична оценка
ЖК	Жилищен комплекс
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗВСГЗГФ	Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд
ЗЕВИ	Закон за енергията от възобновяеми източници
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗМ	Защитена местност
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗСПЗЗ	Закон за собствеността и ползването на земеделските земи
ЗТ	Защитена територия
ЗЧАВ	Закона за чистотата на атмосферния въздух
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИВТ	Изкуствени водни тела
ИЕО	Индивидуални емисионни ограничения
ИКТ	Информационно-комуникационни технологии
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електронно и електрическо оборудване
ИУЖЛ	Излезли от употреба живачни лампи
ИП	Инвестиционно предложение
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КИН	Културно историческо наследство
ККР	Кадастрални карти и кадастрални регистри
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадни води

МГТ	Междуградски транспорт
МЕК	Максимална еднократна концентрация
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОПТ	Масов обществен пътнически транспорт
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
Наредба за ЕО	Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми
Наредба за ОС	Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони
НАТУРА 2000	Европейска екологична мрежа от защитени зони
НБО	Неопасни битови отпадъци
НИОНКЦ	Национален институт за опазване на недвижимите културни ценности
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
НПДЕВИ	Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НОЧЗ	Норми за опазване на човешкото здраве
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВМ	Орнитологично важно място
ОГП	Общ градоустройствен план
ОП	Опорен план
ОСР	Отпадъци от строителни работи
ПВТ	Подземно водно тяло
ПОРН	Предварителна оценка на риска от наводнения
ПУП	Подробен устройствен план
ПУРБ	План за управление на речния басейн
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РЗПЗН	Райони със значителен потенциален риск от наводнения
РДВ	Рамкова директива за водите
РДНО	Регионално депо за неопасни отпадъци
РИОСВ	Регионалната инспекция по околна среда и води
РПМ	Републиканска пътна мрежа
СГ	Средно годишна/о
СД	Средно дневна/о
СГН	Средно годишна норма
СДН	Средно дневна норма
СМВТ	Силно модифицирани водни тела
СОЗ	Санитарна охранителна зона
СПВ	Стандарт за питейно водоснабдяване

СЧН	Средно часова норма

Информация за контакт с Възложителя

Възложител: Община Генерал Тошево
адрес: 9500 гр. Генерал Тошево, ул. „Васил Априлов“ №5, тел. 05731/20-20, факс 05731/2505, mail@toshevo.org
www.toshevo.org

Кмет Валентин Димитров
Зам. Кмет с ресор „Териториално устройство, строителство, инвестиционна дейност и екология, собственост и стопански дейности“ – инж. Деян Димитров тел. 05731/ вътр. 23
Лице за контакти: арх. Десислава Демирева – Главен архитект на Община Генерал Тошево 05731/2020, 0897916680, mail@toshevo.org

Проектант Общ устройствен план на Община Генерал Тошево: „СТОАРХ“ ЕООД представлявано от Николай Цветков - управител, гр. София, ул. „Галичица“ №46а,
Ръководител проект: арх. Стоян Цветков - моб. 0887-793678

Ръководител на Екологичната част към ОУП: инж. Красимир Маринов, „ПРОЕКТ ТРОЙ“ ЕООД, 9002 – гр. Варна, ул. „Цани Гинчев“ №7, офис №2, тел/факс: 052-643171, моб. 0887-934272, krmarinov@abv.bg

ВЪВЕДЕНИЕ

Предварителният проект за Общ устройствен план на Община Генерал Тошено е разработен от колектив на „СТОАРХ“ ЕООД, град София въз основа на спечелена обществена поръчка.

Планът на ОУП се разработва двуфазно – като предварителен и окончателен проект. Целите и задачите на ОУПО са определени с Техническото задание за неговото разработване, одобрено от Общинския съвет на община Генерал Тошево.

Настоящата разработка представлява екологична част на предварителния проект на Общ устройствен план (ОУП) на Община Генерал Тошево, разработена по указания на компетентния орган РИОСВ-Варна (писмо №08-01-6575/А1/02.11.2018 г.) в съответствие с изискванията на действащата *Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (НУРИЕОПП) /обн., ДВ, бр. 57 от 2.07.2004 г., с изм. и доп.)* и *Наредба №8/14.06.2001 за обема и съдържанието на устройствените планове /ДВ 57/2001 с изм. и доп./.* Съдържанието на екологичната част съответства на изискванията на чл. 86, ал.3 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и на горепосочените наредби.

Екологичната част (оценка) е процедура, която има за цел да гарантира, че въздействията върху околната среда от вземани решения са отчетени преди да се вземат решенията. Ключов елемент на тези процедури е участието на обществеността. Процедурата се провежда на основание чл. 85, ал. 1 от ЗООС и чл. 2, ал. 1 и т. 10.1 от Приложение №1 на Наредбата за ЕО в съответствие с указанията на компетентния орган, дадени с писмо изх. № 08-01-6575/02.11.2018 г. на база предоставено уведомление по чл. 8, ал. 1 от *НУРИЕОПП* и планово задание за изработване на ОУП. На основание чл. 2, ал. 1, т. 1 и 2 от *НУРИЕОПП* ОУП подлежи на задължителна екологична оценка (ЕО), поради това че очертава рамката за бъдещо развитие на инвестиционни предложения (ИП) от Приложения №1 и №2 на ЗООС. Компетентният орган е РИОСВ-Варна. Той дава указания екологичната оценка да се възложи като екологична част към ОУП и да не се възлага като самостоятелен доклад за ЕО (писмо №08-01-6575/А1/02.11.2018 г.).

Разработена е схема за провеждане на консултации с обществеността, заинтересованите органи и трети лица, които има вероятност да бъдат засегнати от плана, която с писмо изх. № 08-01-6575/А7/15.04.2020 г. е одобрена от РИОСВ-Варна, след като са добавени допълнителни заинтересовани лица по предложение на компетентния орган.

Изготвено е Задание за определяне на обхвата на оценката, по което на основание чл. 19а от *НУРИЕОПП* са проведени консултации с РИОСВ-Варна, РЗИ Добрич и други специализирани ведомства и засегнатата общественост.

ОУП попада в обхвата на чл. 2, ал. 1, т. 1 от *Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., изм. и доп., бр. 81от 15.10.2010 г., бр. 3 от 11.01.2011 г., бр. 94 от 30.11.2012 г., бр. 3 от 5.01.2018 г., бр. 106 от 15.12.2021 г., изм. ДВ. бр.96 от 11.2025 г.)* и подлежи на процедура по оценка за съвместимост по реда на чл. 31, ал. 4 във връзка с ал. 1 от *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).* На основание чл. 36, ал. 3 от Наредбата за

ОС, преценката за вероятната степен на отрицателно въздействие на ОУП върху защитените зони е, че няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху предмета на опазване в защитените зони (писмо на РИОСВ-Варна № 08-01-6575/02.11.2018 г.). Поради това не се разработва Доклад за оценка за съвместимост.

Поради забавяне на процедурите по време на пандемията от Ковид 19 се наложи ОУПО да се актуализира през 2026 г. Настоящата екологична част отчита измененията в актуализирания ОУПО.

Устойчивото развитие е ключова концепция, която придобива все по-голямо международно значение. Ограничаването на вредите от въздействията върху околната среда се счита необходимо, ако се цели устойчиво развитие. Под устойчиво развитие в този доклад се разбира такова развитие, което отговаря на нуждите на настоящето, без да отнема възможността на бъдещите поколения да посрещат своите собствени нужди.

Резултатите, получени при разработването на Екологичната част ще се вземат предвид при изготвяне на Окончателния проект на Общия устройствен план на Община Генерал Тошево.

Екологичната част на ОУП е разработена от колектив независими експерти и консултанти с ръководител инж. Красимир Маринов – независим експерт по ОВОС. Списък на колектива с декларации е представен в Приложение № 2.

I. Същност и цели на Общия устройствен план на община Генерал Тошево и връзка с други планове и програми.

I.1. Основание за изготвяне на ОУП

ОУП се изработва на основание чл. 123, чл. 124, чл. 127 от *Закона за устройство на територията (ЗУТ).*

Проектът за Общ устройствен план на община Генерал Тошево (ОУПО) е разработен в изпълнение на Решение на Общински съвет Генерал Тошево и проведена процедура по възлагане на ОУПО.

Съгласно действащата нормативна уредба Общият устройствен план /ОУП/ на една община определя общата структура на нейната територия, както следва:

- общ режим на устройството на всяка от съставните части на територията;
- режими на устройството на извънурбанизираните територии с различна собственост;
- разположение на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура и техните връзки с такива от съседните общини;
- територии с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита;
- територии за активно прилагане на ландшафтноустройствените мероприятия и естетическо оформяне.

За територията на Община Генерал Тошево **няма** разработен ОУП. Възлагането на неговото изработване цели да изпълни следните задачи:

- създаване на законова база за по-нататъшни фази на устройственото планиране и инвестиционното проектиране;
- обвързване на перспективата за пространствено и икономическо развитие на Общината със стратегическия план за развитието на Общината до 2035 г.
- определяне на общата структура и функционалното зониране на територията на общината, вида и предназначението на техническата инфраструктура, опазването на околната среда и културно-историческото наследство в съответствие със специфичните природни, обемно-пространствени и обществено-икономически дадености и демографски тенденции.

I.2. Основни цели и задачи на ОУП

Главна цел на общия устройствен план на общината е да създаде териториална планова основа за нейното дългосрочно устойчиво устройствено развитие в съответствие с приетите стратегически документи за регионално развитие и със специфичните за община Генерал Тошево географски, природни, исторически, ландшафтни и други ресурси.

Изхождайки от принципите на устойчивото развитие за баланс между екологично равновесие, икономически растеж и социален просперитет, при

рационално използване на природните ресурси, постигането на главната цел се предпоставя от изпълнението на следните цели:

- Регулиране в устройствено отношение процесите на по-нататъшната урбанизация на територията на общината в граници, които да не накърняват целостта и стабилността на природната й среда;
- Създаване на необходимите устройствени условия за реализиране на стратегическите документи по ЗРР - регионален план за развитие на района за планиране, които образуват ниво 2, не представляват административно-териториални единици и са с териториален обхват, областната стратегия и Общинския план за развитие 2014-2020, както и на други общински, регионални и национални програми, планове и проекти. Извеждане на устройствени проблеми, произтичащи от ОУПО, които да бъдат включени в ежегодните програми за прилагане на Общинския план за развитие (ОПР);
- Прилагане на устройствени принципи за по-нататъшно изграждане и техническо съоръжаване на жизнената среда в населените места и останалите обитавани територии в съответствие със съвременните европейски критерии и стандарти, при търсене на максимален ефект при инвестирането и запазване на характерни качества и уникалност на териториите;
- Планиране на територията на общината по начин, осигуряващ съхраняване и едновременно с това пълноценно включване в жизнен оборот на природното и културно наследство на общината, с оглед устойчивост и взаимно стимулиране при развитието на всички системи.

Основните задачи на плана могат да бъдат определени, както следва:

- Определяне на общата структура на територията и преобладаващото предназначение на съставните и структурните й части;
- Регламентиране на общия режим на устройство на всяка от териториите по предходната точка, при съблюдаване на режимите, установени със специални закони;
- Усъвършенстване на мрежата на социалната инфраструктура;
- Обосноваване развитието на комуникационно-транспортната инфраструктура на общината и определяне съответстващото му усъвършенстване на транспортните мрежи.
- Обосноваване развитието на техническата инфраструктура и определяне разположението на мрежите и съоръженията им на територията на общината, както и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от регионално и национално значение;
- Идентифициране на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и регламентиране на необходимите превантивни мерки и начини на устройство и защита;
- Регулиране на взаимодействието между устройството на територията на общината и природната й среда, с оглед нейното опазване. Регламентиране на допустимото натоварване на естествените рекреационни и други ресурси, с оглед опазването им;

- Осигуряване на условия за опазване и социализация на обектите на културно-историческото наследство и природните забележителности;
- Извеждане на приоритетните устройствени мероприятия и определяне на последователност на реализирането им във времето.

ОУП е разработен на база:

- Задание за изработване на ОУП на община Генерал Тошево
- Общински план за развитие на община Генерал Тошево.
- Други документи, посочени в списъка на литературата.

I.3. Териториален обхват на ОУП и кратка анотация

Община Генерал Тошево се намира в Североизточна България, Южна Добруджа, област с административен областен център гр. Добрич. Тя граничи на изток с община Шабла и община Каварна, на запад с община Крушари, на север с Република Румъния, на юг с община Балчик и с община Добричка. Тя е шеста по големина (от общо 8 общини) според брой на населението и на второ място (след община Добричка) според площта на територията и броя на населените места в рамките на областта.

Общината обхваща 1/5 от територията на областта и е сред най-големите по територия общини в страната – тя е десета по територия (след общини Сливен, Столична, Добричка, Тунджа, Самоков, Шумен, Стара Загора, Карлово, Сандански). Средната надморска височина на общината е 176.1 м.

Табл. 1.3-1. Община Генерал Тошево - Основни характеристики (според предварителния проект за ОУП)

Показател	Община Генерал Тошево	Област Добрич	% на община Генерал Тошево от областта
Територия (дка)	981600	4714400	20.82%
Брой населени места	42	215	19.53%
Население към 31.12.2024 г.(бр.),	10595	145207	7.30%
Гъстота на населението (души/кв.км)	10.79	30.80	35.00
Коефициент на урбанизация	50.3%	69.8%	
Коефициент на възрастова зависимост	75.8%	66.2%	
Отн. дял на населението в подтрудоспособна възраст (%)	12.3	13.7%	
Отн. дял на населението в трудоспособна възраст (%)	52.9%	56.3%	
Отн. дял на населението в надтрудоспособна възраст (%)	34.8%	30.0%	
Обработваема земя на човек (дка/човек)	78.8	22.9	
Заети лица (бр.)	2245	59800	3.75%
Равнище на безработица (%)	11.94%	8.20%	
Коефициент на икономическа активност	41.7%	51.2%	6.65%
Нетни приходи от продажби (хил.лв.)	423063	5824921	
Нетни приходи от продажби на човек от	39.24	39.72	

Показател	Община Генерал Тошево	Област Добрич	% на община Генерал Тошево от областта
населението (хил.лв.)			

Източници: *НСИ, Агенцията по заетостта*

Общината включва общо 42 населени места – гр. Генерал Тошево и 41 села. Населението на община Генерал Тошево към 31.12.2024 г. по данни на НСИ наброява 10595 души, в т.ч. на град Генерал Тошево – 5330 д.; на селата – 5265 д.

Степента на урбанизация на община Генерал Тошево (процентът на градско население) е 50.3%, при средно за областта – 69.8%, за Североизточен район за планиране – 74.6%, за страната – 73.7%.

Гъстотата на населението на общ. Генерал Тошево е ниска - 10.79 души/кв.км (сходна с тази на общ. Шабла в рамките на областта и близо 3 пъти по-ниска от средната за област Добрич – 30.80 души/кв.км). С по-ниска гъстота на населението в областта е само общ. Крушари (7.45 души/кв.км). Обработваемата земеделска земя на общината е 25.1% от тази на областта. Делът на обработваемата в общата площ на земеделската земя за общината е 96.5%, като за областта той е 89.3%.

Административният център – гр. Генерал Тошево се намира на 25 км североизточно от гр. Добрич, на 75 км от гр. Варна (респ. от черноморското пристанище и летище) и на 504 км от столицата град София. Населените места на общината са отдалечени на 40-70 км от Черно море. През общината преминават важни транспортни пътища с регионално и международно значение. Пътят Добрич - Генерал Тошево-Кардам е най-прекият път за гр. Констанца и Северното румънско черноморие. През общината преминава и международната жп линия Добрич - Генерал Тошево - Кардам за Букурещ и Европа. На територията на общината се намира и ГКПП Кардам.

Общината е разположена в източната част на Дунавската хълмиста равнина и заема част от Добруджанското плато. Сравнително голямата територия на Община Генерал Тошево – 981,6 кв. км, не е богата на релефни форми. Тя попада изцяло източно от вододела на с. Росица и с. Стожер, от където добруджанското плато получава лек наклон на изток и североизток. То е слабо разчленено от суходолията, които са насочени към Черно море. Територията на Общината в западната част има добре изразен хълмист платовиден характер с максимална височина до 250 м надморско равнище. Релефът на общината създава предпоставки за развитие на селското стопанство, с възможност за максимална механизация на производствените процеси и предпоставки за благоприятно разположение на техническата инфраструктура.

Общата площ на общината възлиза на 98 224 ха. Тя е заета предимно от земеделски земи – 83667 ха (85,18%), от които обработваемите са 78859 ха (80,285%), следват ливади и пасища – 4276 ха (4,353% от цялата територия), трайните насаждения – 371 ха (0,378%) и необработваеми земи – 161 ха (0,164 %). Горите и горските територии са 7866 ха или 8,008%.

Жилищните терени са 2702 ха (2,751%), транспортно-комуникационните – 2126 ха (2,164 %), стопанските терени – 506 ха (0,515 %) и т.н.

Селищната мрежа на Генерал Тошево е добре изградена и териториално балансирана. Състои се от 42 населени места – 1 град и 41 села. Дисбалансът (поляритетът) в развитието се проявява преди всичко при демографските, икономическите и функционалните характеристики на селищата в общината.

Според категоризацията на общините, община Генерал Тошево е от 3-та категория, центърът на общината гр. Генерал Тошево също е от 3-та категория (ЕКАТТЕ, състояние към 2019 г.). От 5-та категория е с. Кардам. От 6-та катерия са 7 населени места - Спасово, Красен, Росица, Люляково, Преселенци, Пчеларово, Житен. От 7-ма категория са 13 населени места (Василево, Дъбовик, Изворово, Йовково, Къпиново, Малина, Петлешково, Присад, Равнец, Рогозина, Сноп, Снягово, Чернооково). Най-много население места са от 8-ма категория – 20 бр. (48% от селата в общината). Списък с категоризацията на населените места е даден в ОУП.

Съгласно йерархическата система на Националната концепция за пространствено развитие на България за периода 2013 – 2025 г., Генерал Тошево е определен на 4 – то ниво – малки градове с микрорегионално значение за територията на групи общини.

Регионалните условия на общината се определят и зависят от няколко групи фактори, а именно:

- икономически фактори – потенциалите за развитие на населените места от общината създават възможност за развитието на селското стопанство и малки и средни предприятия за преработка на местни ресурси.
- валоризирането на културно-историческото и природно наследство е предпоставка за развитие на алтернативни форми на туризъм.
- социални фактори – предоставяните услуги са сравнително близо до населението.
- технически фактори – регионалните връзки се определят и от схемата на инженерната инфраструктура и преди всичко в областта на водоснабдяването, електроснабдяването и транспорта;
- демографски потенциал – общината попада в категорията на малките общини, разположени в селските и погранични райони на страната.

Съгласно ЗУТ според основното им предназначение, определено с общите устройствени планове, териториите в страната са:

- урбанизирани територии (населени места, селищни образувания и индустриални паркове извън границите на населените места и селищните образувания);
- земеделски територии;
- горски територии;
- защитени територии;
- нарушени територии за възстановяване;
- територии, заети от води и водни обекти;
- територии на транспорта.

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА КЪМ ПРЕДВАРИТЕЛЕН ПРОЕКТ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО				
Наименование на териториалния елемент	**Площ на съществуващи елементи**		**Площ на проектни елементи**	
	в ха	**в %**	**в ха**	**в %**
ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ (урбанизирани)				
1. Жилищни функции	**2702**	**2.751%**	**2714**	**2.763%**
2. Обществено обслужващи функции	**70**	**0.071%**	**75**	**0.076%**
3. Складово-производствени дейности	**551**	**0.561%**	**809**	**0.824%**
4. Стопански терени	**506**	**0.515%**	**313**	**0.319%**
5. Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	**0**	**0.000%**	**1**	**0.001%**
5. Озеленяване, паркове и градини	**181**	**0.184%**	**181**	**0.185%**
6. Спорт и атракции	**32**	**0.033%**	**34**	**0.034%**
7. Земеделски територии, в т.ч.:				
7.1. обработваеми земи - ниви	**78859**	**80.285%**	**78810**	**80.235%**
7.2. обработваеми земи - трайни насаждения	**371**	**0.378%**	**364**	**0.371%**
7.3. необработваеми земи	**161**	**0.164%**	**158**	**0.160%**
7.4. Ливади и пасища	**4276**	**4.353%**	**4295**	**4.373%**
8. Горски територии	**7866**	**8.008%**	**7866**	**8.008%**
9. Водни площи	**53**	**0.054%**	**53**	**0.054%**
10. Транспорт и комуникации	**2126**	**2.164%**	**2126**	**2.164%**
11. Техническа инфраструктура	**12**	**0.012%**	**17**	**0.017%**
ДРУГИ ТЕРИТОРИИ				
12. Гробищни паркове	**54**	**0.055%**	**55**	**0.056%**
13. Скали, пясъци, мочурища и дерета	**334**	**0.340%**	**327**	**0.333%**
ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ				
А) Защитени зони от Натура 2000				
1. Защитена зона "Крайморска Добруджа" - BG0000130	*6363.19*	*-*	*6363.19*	*-*
2. Защитена зона "Кардам" - BG0000569	*918.92*	*-*	*918.92*	*-*
3. Защитена зона "Изворово - Краище" - BG0000570	*1082.27*	*-*	*1082.27*	*-*
4. Защитена зона "Росица - Лозница" - BG0000572	*1811.98*	*-*	*1811.98*	*-*
5. Защитена зона "Чаиря" - BG0002085	*349.39*	*-*	*349.39*	*-*
6. Защитена зона "Било" - BG0002115	*1709.75*	*-*	*1709.75*	*-*
Б) Защитени територии				

1. Защитена местност "Бежаново"	*121.70*	*-*	*121.70*	*-*
2. Защитена местност "Лозница"	*405.41*	*-*	*405.41*	*-*
3. Защитена местност "Росица"	*213.13*	*-*	*213.13*	*-*
4. Природна забележителност "Арборетума"	*3.80*	*-*	*3.80*	*-*
5. Природна забележителност "Вековна гора - летен дъб"	*0.20*	*-*	*0.20*	*-*
В) Защитени територии за опазване на Културно-историческото наследство	**0.004**	**0.000%**	**0.004**	**0.000%**
Г) Територии за възстановяване и рекултивация	**44**	**0.045%**	**0**	**0.000%**
Д) Мини и кариери	**27**	**0.027%**	**27**	**0.027%**
ОБЩА ПЛОЩ	**98224**	**100.000%**	**98224**	**100.000%**

Територии с предназначение земеделски, горски или урбанизирани територии могат да бъдат едновременно и с предназначение защитени територии, определени със закон.

С общите устройствени планове на градовете и землищата им (или на части от тях) и на селищните образувания с национално значение се определя общото (преобладаващото) предназначение за обединени в зони и територии множество поземлени имоти със сходни характеристики.

С общият устройствен план на община Генерал Тошево се предвижда **незначителна** промяна на площите на отделните видове територии.

Урбанизираните територии се увеличават с 85 ха (нарастване с 2,103%). Най-голямо е увеличението на терените за складово-производствена дейност – с 258 ха. Това увеличение обаче е за сметка на стопанските терени, които са разположени в близост до строителните граници на населените места – те намаляват с 193 ха. Териториите с жилищни функции нарастват само с 12 ха (изменение с 2,103%).

Земеделските земи намаляват с 40 ха (0,049%). От тях нвай-много намаляват обработваемите земеделски земи – с 49 ха (0,062%). Намаляват също така обработваемите земи с трайни насаждения със 7 ха. Намаляват и необработваемите земи с 3 ха. Увеличават се само площите с ливади и пасища с 19 ха или с 0,444% за сметка на рекултивацията на сметищата.

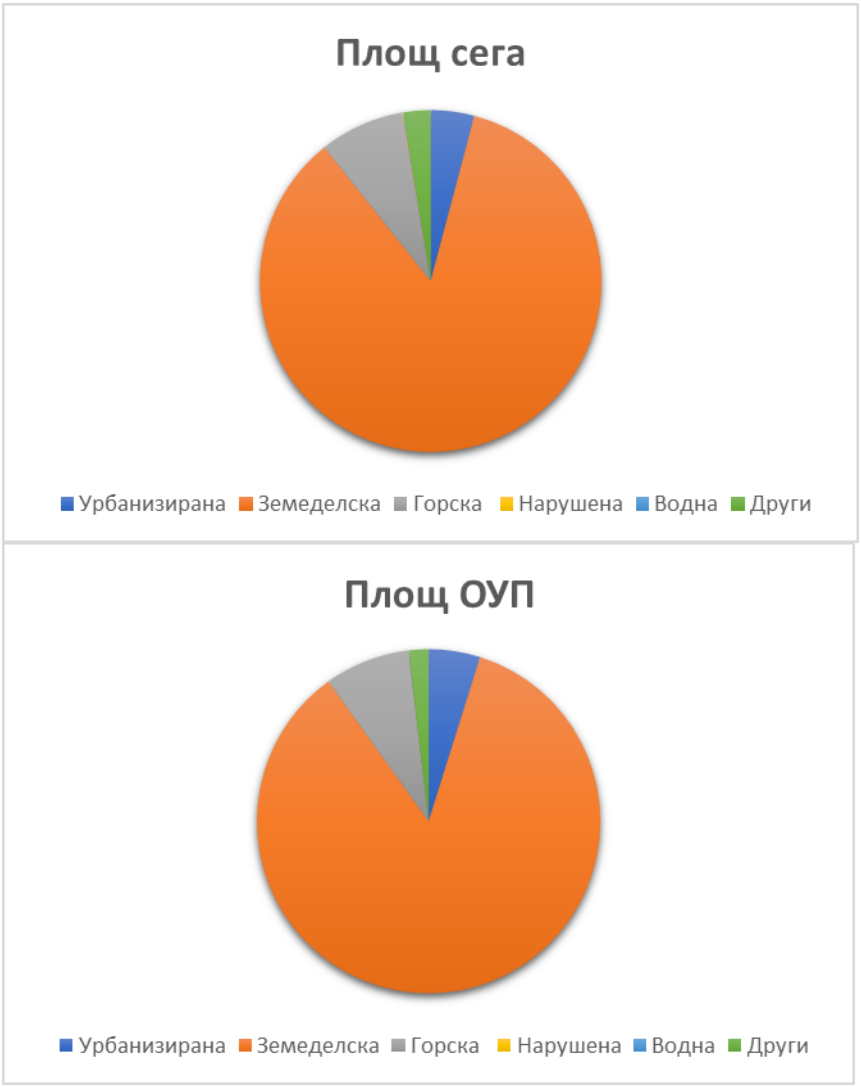
Горските територии, водните прлощи, терените за транспорт и комуникации и защитените територии (защитени зони по Натура-2000, защитени територии и територии за опазване на КИН) остават без изменение.

С 5 ха (най-голямо изменение от 41,67 %) нарастват терените за техническа инфраструктура.

Логично се увеличават терените за гробищни паркове с 1,852%, докато негодните терени (скали, пясъци, мочурища и дерета) се редуцира със 7 ха (-2,096%).

Планът предвижда възстановяване и рекултивация на всички засегнати терени с площ 44 ха, докато площта на мините и кариерите остава без изменение – 27 ха.

Общият устройствен план предвижда мероприятия, вследствие на които ще настъпят **незначителни** изменения в териториалното разпределение на поземлените ресурси. Разпределението на поземлените ресурси в перспективния период по видове територии е показано в следната таблица:

Фиг. 1.3-1.Разпределение на територията по предназначение

Табл. 1.3-2. Сравнителна таблица по вид територии

№	Територия	Площ сега		Площ ОУП	
		в ха	в %	в ха	в %
1	Урбанизирана	**4042**	4,115	**4127**	4,202
2	Земеделска	**83667**	85,18	**83627**	85,139
3	Горска	**7866**	8,008	**7866**	8,008
4	Нарушена	**71**	0,072	**27**	0,027
5	Водна	**53**	0,054	**53**	0,054
6	Други	**2526**	2,572	**2525**	2,571
	Обща площ	98225	100	98225	100

**Защитените територии се препокриват както с останалите територии така и помежду си. Тяхната площ е 12979,74 ха =13,21% от общата площ на общината и не се променя с ОУП.*

За нуждите на сравнителния анализ приемаме следните параметри (критерии):

А. Параметри, характеризиращи значителността на измененията в териториален аспект:

- Значителни изменения (4 бала) – над 20% от съответната площ;
- Съществени изменения (3 бала) – от 10 до 20 % от съответната площ;
- Незначителни изменения (2 бала) – от 5 до 10 % от съответната площ;
- Несъществени изменения (1 бал) – под 5% от съответната площ.

Б. Параметри, характеризиращи тежестта на дадения вид територия спрямо общата територия на общината:

- Много голямо значение (5 бала) - над 50% от цялата площ;
- Голямо значение (4 бала) – от 25 до 50% от цялата площ;
- Съществено значение (3 бала)– от 10 до 25% от цялата площ;
- Малко значение (2 бала) – от 1 до 10% от цялата площ;
- Много малко значение (1 бал) – под 1% от цялата площ.

Класацията на база избраните по-горе критерии е дадена в следната таблица:

Табл. 1.3-3. Оценка на значимостта на измененията

Територия	**Балове А параметри**	**Балове Б параметри**
Урбанизирана	1	2
Земеделска	1	5
Горска	1	2
Защитена	1	3
Нарушена	4	1
Водна	1	1
Транспортна	1	2

Както се вижда значителността на измененията е минимална с изключение на рекултивираните сметища, което е в положителна посока. Безспорно с най-голяма тежест е земеделската земя в община Генерал Тошево.

Земеделските територии са с най-голяма площ спрямо общата територия на общината. Те намаляват размера си в сравнение със сегашната им площ, но с по-малко от 1%, т.е. несъществено. Най-голямо е процентното намаление на обработваемите земи с трайни насаждения, следвано от необработваемите земеделски земи.

Съществуващите земеделски земи заемат над 85% от територията на общината, като така отразяват нейния преобладаващо земеделски характер. Потенциалът на земеделските земи следва да бъде оценяван като предоставка за очертаващите се приоритети в нейното развитие. Един от тях е свързан с формирането на модерен аграрен сектор.

Отрасловата структура на селското стопанство в община Генерал Тошево е насочена към производството на основните зърнени култури, а именно: пшеница, царевица, слънчоглед, фасул, ечемик и др.

Наличната складова база на територията на общината се представлява от ТД ”Държавен резерв” с вместимост над 100 000 т. зърно, зърнобази в с. Кардам

– 60 000 т., с. Спасово – 12 000 т. и с. Красен – 12 000 т., а така също и складова база на "Арис- импорт- експорт"- гр. Генерал Тошево с наличности за съхранение на 5 000 т. и с перспектива за 10 000 тона зърно на съхранение и възможности за авто - и ЖП- товарище и разтоварище.

Наличието на лицензиран публичен склад, с вместимост 18 000 т. на фирма "Ролес"- АД с. Кардам, дава още една възможност на зърнопроизводителите по- добре да реализират продукцията си.

Доминиращите тенденции, проявени през последните 10 – 15 г. и продължени с новия ОУП, са свързани с намаляване на относителния дял на земеделските земи за сметка на селищно и извънселищно урбанизиране, за развитие на икономическия сектор чрез реализиране на нови производствено – складови и стопански обекти, крайпътно ветрозащитно озеленяване, развитие на отдиха и др.

Новият ОУП - Генерал Тошево предвижда разширяване на строителните граници на населените места. За някои от тях това се налага, поради неточност на картите на възстановената собственост и несъответствие между показаните в тях строителни граници и реалните граници по действащите регулационни планове.

В повечето населени места, извън регулационните граници, съществуват жилищни имоти, частично застроени с жилищни сгради, включително и постоянно обитавани, както и стопански постройки. В този случай, външните регулационни граници на населеното място са коригирани нееднократно, по силата на различни министерски постановления.

По КВС, тези терени са показани извън строителните граници, като „други урбанизирани територии". С общия план, по целесъобразност, голяма част от тях се приобщават в строителните граници.

С новия план се предвиждат и промени по отношение на терените за стопанска дейност. Това се отнася за тези от тях, които граничат със строителните граници на населените места – те се преотреждат за устройствена зона тип Пп – за предимно производствени дейности и се включват в строителни граници.

С това се цели да се облекчат бъдещите процедури, свързани с възможностите за реализиране на инвестиционни проекти.

Като цяло може да се обобщи следното: Община Генерал Тошево е селскостопански район и е необходимо да се развиват интегрирани степени от икономически дейности, допълващи или свързани със земеделието, които може да поставят основата на устойчиво икономическо развитие на района.

Като физическа структура, селищната мрежа е добре развита, балансирана е върху цялата територия на общината. Дисбалансът (поляритетът) се проявява при демографските, икономическите и функционалните характеристики на селата. По тази причина и поради големия брой населени места, общината има нужда от целево създаване на няколко вторични опорни центъра, различни от град Генерал Тошево, които да гарантират балансираното развитие на района в бъдеще.

Отчитайки географското разположение спрямо общинския център, броя на жителите на селата, осигуреността им с обществени и обслужващи функции и други фактори, като естествени вторични пунктове за развитие можем да определим следните 6 опорни центъра:

- Източен опорен център – с. Спасово;
- Западен опорен център – с. Пчеларово;
- Северен опорен център – с. Красен;
- Североизточен опорен център – с. Кардам;
- Южен опорен център с две водещи села – с. Люляково и с. Преселенци;
- Югоизточен опорен център – с. Василево.

За да се постигне балансирано териториално развитие на община Генерал Тошево, в тези села трябва да се инвестира за подобряване на инфраструктурата и развитие на обслужващите функции и услуги, разнообразяване на икономическите дейности, съживяване, създаване на работни места и задържане на младите хора.

Урбанизираните територии, които са извън новите проектни граници на населените места, са с най-разнообразни функции: складово-производствени, стопански, транспортни, за инженерна инфраструктура, за обществено обслужване, за отдих, за спорт и атракции, за гробищни паркове и др.

Повечето от тях, в плана са развити в непосредствена близост до населените места, като зони за приложение на труд от устройствен тип Пп – предимно производствена зона. Този вид зона дава възможност за реализиране на богат спектър от обекти с най-различни функции.

Тези терени са проектирани предимно около по-големите места – Генерал Тошево, Кардам, Спасово, Красен, Йовково, Васильово, Пчеларово и др.

В землищата на някои населени места, са проектирани, на подходящи за това места - спортни терени. Целта е общата спортна площ в общината да достигне норматив от над 20 кв.м/жител.

Терените, свързани с краткотрайния отдих, са предпочетени около селата с красива околна среда, на места, които имат директен транспортен достъп, с цел избягване създаването на нови пътища.

Около път II-29 са проектирани зони с допустима промяна на предназначението. В тях при облекчен режим за смяна на предназначението на земеделските земи, могат по целесъобразност в перспектива да се реализират обекти, свързани с обществено обслужване, отдих, транспортно обслужване, логистични бази и др.

Терени за изграждане на ветроенергийни и соларни паркове ще се разполагат само върху земеделски земи извън категории I - VI.

Град Генерал Тошево

Сега площта на населеното място, заключена в регулационните граници е 422,57 ха. С новия общ устройствен план, Генерал Тошево придобива всички перспективи за развитие, като един от опорните центрове на Добричка област.

В комуникационно отношение град Генерал Тошево е добре обезпечен с достъп до главната транспортна инфраструктура. Основната пътна артерия е второстепенния път N29 Добрич - Генерал Тошево – Йовково – Р.Румъния, който в момента преминава през центъра на града. С новия ОУП се предвижда доизграждане на обходния път, който е започнат от западната част, с цел да заобиколи града от югоизточна посока до включването му в изходящия път към с. Йовково и КППС Румъния.

Продължението на югоизточния обход на града до достигането на изходящия за с. Кардам път II-29, ще се реализира върху следните видове терени:

- обработваема земеделска земя – 1,3 ха
- горска територия – 0,6 ха.

Останалата част от 1,1 ха, са върху съществуващи черни селскостопански пътища.

Съществуващите на североизток от града сметища, в близост до земеделищната граница със село Кардам и в близост до II-29 с обща площ 11,76 ха, ще се рекултивират за пасища.

Складово-производствен терен на югоизток, непосредствено до строителните граници се включва в тях – с площ 1,52 ха.

В строителните граници се включват също:

- Стопански терен с площ 16,31 ха на югоизток
- Стопански терен на юг – 4,6 ха (до гробищата)
- Складово-производствен терен на северозапад до входящия път – 6,8 ха (бившата база на Петрол)
- Складово-производствен терен – 4,84 ха (на юг)
- В северната част до път III-2903 с обща площ 17,18 ха, от които 13,57ха – стопански терен и 3,61 ха земеделска земя – за складовово-производствен терен.
- Малко по на изток (до гробищата), 3,78 ха сметище ще се рекултивира за пасище
- Още по на север, друго сметище също ще се рекултивира за пасище с площ 5,39 ха
- По на юг (срещу кариерата) в регулация ще се включи терен за стопанска дейност и заедно с прилежащият до него ще се отредят за складово-производствена дейност
- На изток, северно от жп линия в строителните граници на града ще се включи съществуващ складово-производствен терен

Общата площ на територията в новите строителни граници на града се увеличава на 499,34 ха – със 76,77 ха повече.

Село Александър Стамболийски

Разположено в източната периферия на общината на границата с община Шабла, селото е едно от най-малките. До него води общински тупиков път DOB3043, който се отделя от третокласния - 2904. Населеното място е откъснато и самотно. Въпреки малката си застроеност, с плана се запазват строителните граници. Територията наоколо е равна, оголена и обветрена. Има добри условия за ветрогенераторни паркове, един от които е реализиран. Необходимо е да се прокара път от селото към гробищата. Въпреки малката си застроеност, с плана се запазват строителните граници.

Село Балканци

Заема най-южната част на общината на границата с община Балчик, с която свързва общински път DOB 1047, който е в много лошо състояние. Планът не

предвижда промяна на строителните граници на село Балканци. Предвижда се очакъляване на пътя за гробищата. В селото има вековен дъб (на около 600 г.) в общински имот 800 м^2. Това е добра предпоставка за изграждането на парк.

Село Бежаново

Селото е разположено в най-източната част на общината на границата с община Шабла на изток и с Р. Румъния на север. През него преминава третокласния път III-2904, който го свързва със село Кардам (от там с Генерал Тошево и Добрич), и с КПП Дуранкулак на изток. Планът предвижда този път да бъде прекласифициран от трети във втори клас.

Източно от Бежаново преминава живописно суходолие. През него може да бъде маркиран част от туристически маршрут-екопътека, велоалея и др., който ще обхваща по-голяма територия в посока село Александър Стамболийски – Сърнино – Сираково – Великово – Калина. Селото не променя обхвата на строителните си граници.

Село Василево

Непосредствено до строителните граници се намират шест застроени имота, с обща площ 1,0 ха, които с плана се включват в регулация. В близост до центъра съществува зелена площ от 15 дка. Тя се нуждае от поддържане и обзавеждане с елементи на парковия дизайн - беседки, пейки и др. Съществуващите гробища се разширяват на юг с 0,15 ха върху земеделска обработваема земя. Прилежащият на югозапад от селото спортен терен се включва в регулация. Към строителните граници на селото се приобщават и съществуващите до него стопански терени северно от път III- 296, които са с обща площ 13,38 ха.

Село Великово

Належащо е благоустрояването на училище и подобряване на ВиК мрежата. С плана се запазват строителните му граници.

Село Вичово

До него води тупиков общински път DOB 3042, който достига на 1 км до румънската граница и е в много лошо състояние. Неблагоустроено и с чести ВиК аварии. Запазват се строителните му граници.

Село Градини

Селото е в голяма степен обезлюдено и в строителните си граници има големи незастроени имоти - разширение на жилищна зона не е необходимо. Необходимо е разширение на съществуващите гробища на запад с площ 0,1 ха върху обработваема земеделска земя. Малък терен с площ 1,2 дка, който се намира между жилищната зона и прилежащият на запад стопански терен, ще се рекултивира и заедно със стопанския терен ще се включи в строителните граници с функция за складово-производствена дейност. Черният път, който отвежда от село Градини до село Изворово, ще се рехабилитира и ще се трансформира в общински.

Село Горица

Не се налага разширение на жилищната зона. Прилежащият на запад стопански терен, с плана се приобщава към строителните граници на селото и се трансформира в устройствена зона тип Пп.

Село Дъбовик

Наименованието на селото произтича от наличната на юг дъбова горичка, с около 20 защитени столетни дървета. В жилищната зона има резерви за още застрояване и въпреки това тя се разширява малко на запад. Това представлява тясна ивица бивши дворове, които по силата на министерско постановление е била отрязана и трансформирана в земеделска земя. С новия план тя се включва в строителните граници, като общата й площ е 1,18 ха. Към строителните граници на селото се придава и наличния на запад стопански терен, който придобива функция за складово-производствена дейност. В източната част до селото съществува жилищен имот, който също се включва в регулация - той е с площ 1,0 ха и по НТП е земеделска земя. Намиращото се на северозапад сметища с плана се рекултивира за 3,96 ха пасище.

Село Житен

Няма регулационен план. Уличната настилка е лоша, а водопроводната мрежа е от стари етернитови тръби (от 1958 г), с които често стават аварии. Необходимо е периодично почистване на коритото на реката. С плана прилежащите на запад стопански терени с обща площ 11,4 ха се включват в строителните граници с функция Пп.

Село Зограф

Границите на жилищната зона не се променят. С ОУП към строителните граници се приобщават двата стопански терена, прилежащи на югоизток и югозапад от селото с обща площ 4,2 ха. Необходима е корекция на дере.

Село Изворово

Състои се от три части - Долен Извор, Горен Извор и Добромирци, в които живеят общо 143 човека. Разстоянието между тях е малко и е заето от земеделски земи на изток и горска територия на запад.

Селото се свързва с общинския център чрез третокласния път III - 2903, който е в много лошо състояние и се нуждае от рехабилитация. Към регулацията на Долен Извор (северната част) се включва малък имот земеделска земя, който е застроен и е сплощ 0,5 ха – намира се в горната част, на запад от строителната граница. Разширяват се гробищата върху терен с площ 0,18 ха земеделска земя - пасища, в западна посока. Към строителните граници се включва стопанския терен, разположен на югоизток от тази част и е с площ 8,40 ха, както и малък имот земеделска земя с площ 0,53 ха. Към южната част (Горен Извор) се включва към строителните граници стопанския терен, граничещ на изток с площ 24,77 ха, както малък имот земеделска земя с площ 1,64 ха.

Село Йовково

То е едно от големите (опорни) селища в общината. Лежи на второкласният път II – 29 и жп линия, които пресичат Българо-Румънската

граница в КПП Йовково. Прилежащият на север производствен склад и жилищен терен се отреждат като устройствена зона, чиято площ е 3,23 ха.

Село Калина

Необходимо е благоустрояването и асфалтиране на улиците, както и почистване на долината около моста.

Село Кардам

В рамките на урбанизираните територии могат да се отредят терени за изваряване на етерични маслени култури. Съществува интерес, замърсени терени (сметища) да се отдават дългосрочно под аренда с цел да бъдат почистени и ползвани. Южно от центъра, непосредствено до регулацията, съществуват шест жилищни имота, които по НТП се водят обработваеми земи. Същите се намират извън зоната по Натура 2000 и с плана се приобщават към строителните граници, като устройствена зона тип Жм. Други два имота (земеделски земи - ниви) също са променени от тип Жм, но остават като селищни образувания. Общата площ за промяна на предназначението от обработваеми земи в жилищна зона е 1,86 ха. Прилежащите от северната страна два стопански терена, както и по един от южната и източната страна, всичките с площ 34,5 ха, се включват в строителните граници. Същото се отнася и за шест имота земеделска земя с обща площ 1,37 ха, които се намират непосредствено на изток от регулацията. На юг от Кардам съществува транспортен терен с площ 4,64 ха. С ОУП той променя функцията си и става Пп.

Друг терен на изток от него с площ 9,79 ха, който е за соларен парк, връща първоначалния си начин на трайно ползване и става земеделска земя.

Малък терен - необработваема земеделска земя с площ 1 ха, с плана поема функцията на терен за инженерна инфраструктура (на границата със землището на Генерал Тошево).

Село Конаре

Равнинният терен е предпоставка за силно обветряне от северозападните и североизточните ветрове, което е стимулирало много инвеститори да сменят предназначението на 34 участъка земеделска земя, с цел изграждане на ветрогенераторни паркове. Променените икономически условия, които в последствие се влошиха едва не доведе до същинското им финансиране и изграждане. Намиращият се на изток от селото стопански терен е предвиден за включване в строителните му граници.

Село Краище

Прилежащият на юг стопански терен се включва в строителните граници с площ 10,7 ха.

Село Красен

То е пътно кръстовище - в него влизат и излизат два общински пътя - DOB 1122, DOB 3038 и третокласния III – 2903. Стопанските и складово-производствени терени в северозападната част на селото с обща площ 15,18 ха се включват в строителните граници. Същото се отнася и за стопанския терен на запад с площ 2,24 ха. Всички те се определят за складово-производствени зони. Необходимо е разширение на гробищата върху земеделски земи - пасища с обща площ 2,24 ха.

Село Къпиново

От западната страна на северната част съществува стопански терен с площ 7,5 ха, който се включва в регулацията на селото с функцията на складово-производствен терен. В северната част на землището група от 4 имота с НТП за трайни насаждения се отреждат за складово-производствени терени. Те са с обща площ 5,15 ха. На юг от тези имоти, непосредствено след ветрозащитния пояс, друга група от 3 имоти също се отреждат за складово-производствени дейности. По опорен план те са земеделски земи и общата им площ е 12 ха.

Село Лозница

Общинския път DOB 3035 завършва на тупик в Лозница. То заема най-северната част на общината, а землищните му граници на изток и север контактуват с границите на Румъния. Северната част около селото е заета от озеленена горска територия, която е регламентирана като „Защитена местност Лозница“. С плана към строителните граници се приобщава стопански терен в северозападна посока с площ 18,1 ха, който е от устройствен тип Пп.

Село Люляково

В северозападната част съществуват още резерви за жилищно застрояване, докато складово-производствената дейност е групирана източно от селото. Тук се намират и два издължени сметищни терена. По-северният от тях ще се рекултивира за складово-производствена дейност с площ 3,99 ха и заедно с прилежащите стопански терени с площ 15,80 ха ще се включат в строителните граници на селото, като устройствена зона от тип Пп. По-южният, който е с площ 2,3 ха, ще се рекултивира за пасище. Частично подменена водопроводна мрежа. Предстои подмяна на останалата част.

Село Малина

Всички стопански обекти са групирани от северната страна на селото. С ОУП те влизат в строителните граници с обща площ 15,85 ха като складово-производствени терени. Съществуващият на югоизток транспортен терен променя функцията си на спортен. Гробището се разширява на север върху обработваема земеделска земя (нива), върху площ от 1,2 ха. В източната част (извън регулация) се намира един застроен имот с площ 0,15 ха, който се включва в регулация.

Село Огражден

С плана не се променят границите на селото. Проектира се нов общински път, който се покрива със съществуващия черен път.

Село Петлешково

Запазва строителните си граници. Необходимо е да се отреди подходящо място за гробищен парк. На юг от Петлешково се намира природната забележителност „Арборетум“.

Село Писарово

Необходимо е благоустройство и подмяна на водопроводната мрежа. В югозападния ъгъл един жилищен имот, който сега по НТП е нива, се вкарва в

регулация с площ 0,17 ха. На запад, стопански терен с площ 1 ха, се приобщава към строителните граници като производствен.

Село Пленимир

Жилищната зона остава непроменена. Съществуващите на север стопански имоти, които са с обща площ 2,1 ха, влизат в строителните граници като складово-производствени.

Село Преселенци

Намира се в най-южната част на общината. В него се пресичат третокласния път III – 296 и III – 9701. Лежащото на юг суходолие е добре озеленено и изцяло попада в защитена зона по Натура 2000. В източния край се намира рекултивирано сметище, което е пасище - площта е 2,05 ха. На запад друго сметище, след рекултивация, ще стане складово-производствен терен и заедно с прилежащия стопански терен ще се включи в строителните граници, като производствен с площ 4,08 ха. От северната страна друг стопански терен с площ 8,94 ха, също ще влезе в регулация като Пп. Отводнителният канал, който минава през селото, е възстановен след наводненията през юни 2017 г. Необходим е генерален ремонт на водопроводната мрежа.

Село Присад

На изток, извън регулацията се намират жилищни имоти с площ 0,56 ха, които с новия ОУП се включват. Северностоящото сметище ще се рекултивира и с площ 1,17 ха ще стане пасище. Прилежащите до регулацията, стопански обекти с обща площ 4,53 ха, с плана ще се включат в строителните граници.

Село Пчеларово

Съществуващите сметища на изток и запад са предвидени за рекултивация и създаване на пасища с обща площ 0,83 ха. Прилежащите на юг терени за транспортна стопанска и производствени дейности ще се обединят в единна устройствена зона от тип Пп и ще се включат в строителните граници на селото, като общата площ е 10,95 ха. Необходимо е коригиране (удълбочаване) на съществуващото дере, също и ремонт на водопроводната мрежа.

Село Равнец

С ОУП съществуващите строителни терени на изток се включват в регулация като складово-производствени. Двете малки сметища на север и запад, които са с обща площ от 0,8 ха, се предвиждат за регулация за пасища. Предвижда се ремонт на уличната мрежа и тротоарите, както и на водопроводната мрежа.

Село Рогозина

Строителните граници се запазват непроменени. Гробището, което се намира на запад от селото, се разширява на юг с 0,05 ха върху пасища. Строителните му граници остават непроменени. Мюсюлманското гробище, което се намира на запад от селото, се разширява на юг към път III – 2904 с 0,1 ха.

Село Росен

Съществуващият голям стопански терен, на изток се приобщава към строителните граници като устройствена зона тип Пп с площ 18,7 ха.

Необходим е ремонт на улиците и тротоарите. Необходимо е спешно почистване на речното корито. В южната част на язовира, с плана, се урегулира терен за отдих с площ 0,5 ха - върху необработваема земеделска земя.

Село Росица

В селото има две български гробища и едно турско, като турското е разширено на изток върху площ от 0,21 ха, която е пасище. В северната и западната част, непосредствено до регулацията, съществуват два стопански имота. С новия план те се включват в строителните граници като складово-производствени, с обща площ 21,4 ха. Необходимо е да се изгради общинският път до Лозница.

Село Сираково

Необходим е основен ремонт на улиците и водопроводната мрежа Има вековен дъб в суходолието, между село Сираково и село Сърнино. Планът предвижда около него да се устрои терен за отдих с площ 2 дка, който ще бъде със сезонен характер. Ще бъдат изградени леки преместваеми сгради, които ще имат леглова база и обществено обслужване. Прилежащият на изток стопански терен ще бъде включен в регулация, като зона Пп с площ 9,2 ха.

Село Сноп

Остава със съществуващите си строителни граници. В западната част е построен фотоволтаичен парк (Фотон) за производство на ел. енергия. Предвижда се изграждане на православен храм (или поне параклис). Предвижда се ремонт на водоснабдяването и почистването на речното корито.

Село Снягово

Извън строителните му граници съществуват жилищни имоти, които обаче по начина на трайно ползване се водят като обработваеми земеделски земи – ниви. Те се намират от западната и северната страна на селото и са с обща площ 5,35 ха. Голяма част от тях са застроени, включително с постоянно обитавани сгради. С ОУПО те се включват в строителните граници. В регулация се включва и стопанския терен, разположен на юг, но вече с функции за Пп, който е с площ 9,63 ха.

Село Спасово

Намира се в източната част на общината и в него се пресичат два третокласни пътя - III - 2904 (за Дуранкулак) и III – 2963 (за Каварна), които се нуждаят от рехабилитация. През селото по дължината му преминава дере, което се нуждае от реконструкция и почистване. Необходим е ремонт на водоснабдителната и на уличната мрежа. В западната част на селото се намират жилищни имоти извън регулация, които са с площ 3,76 ха. С ОУП те се включват в жилищната зона. В североизточната част се намират стопански терени с площ 13,31 ха, както и малък терен необработваема земеделска земя с площ 0,78 ха, които също се включват в строителните граници на селото като складово-производствена зона Пп. Същото се отнася и за прилежащите на юг стопански имоти, които са с обща площ 12,97 ха. Един участък необработваема земеделска земя (на североизток от селото) ще промени своята функция на пасище с площ 4,15 ха. Гробищата на север почти са изчерпали своя капацитет и с плана се разширяват върху пасища с площ 0,42 ха.

Село Средина

Съществуващите гробища са с изчерпан капацитет и следва да се разширят с площ 0,85 ха.

Село Сърнино

Необходим е ремонт на улиците и питейното водоснабдяване, както и разширение на гробищата, които се намират в строителните граници. Крайната регулация на селото остава непроменена.

Село Узово

Необходим е ремонт на улиците и питейното водоснабдяване. Прилежащите на юг стопански терени, които са с площ 8,19 ха, се включват в регулация.

Село Чернооково

Лежи на третокласния път III – 2904 от Кардам до Дуранкулак. Има път от Чернооково през Писарово до Генерал Тошево, който е използван от военните и е много лош. С плана се предвижда да стане общински и да се рехабилитира. В източната част извън регулацията се намират жилищни имоти, 24 от които са застроени, от които 15 са обитаеми.

С ОУП те се включват в строителни граници, като променят предназначението си от обработваеми земеделски земи с обща площ 7,07 ха на малко етажно жилищно застрояване Жм.

В североизточната част, в плана се включват в регулация стопански терени с площ 8,8 ха. Необходимо е да се потърси подходящ терен за разширяване на гробищата.

Културно-историческо наследство

Археологическите недвижими културни ценности на територията на община Генерал Тошево, разположени дисперсно на територията на общината, са със сравнително голяма честота и представляват основното културно наследство на общината. Чрез теренни издирвания обектите са локализирани и описани в АКБ с подробна информация за всеки от тях в съответния му картон. Подробно описание на селищата и близките им археологически обекти е любезно предоставено от РИМ Добрич и добавено като приложение №5 към ОУП.

На територията на община Генерал Тошево се обособяват следните защитени територии с режим на културно-историческа защита с оглед опазването на недвижимото културно наследство:

- Т КИН 1 - Единична недвижима културна ценност – Архитектурно-строителна или историческа в урбанизирана територия
- Т КИН 2 - Единична недвижима културна ценност - Археологически обект
- Т КИН 3 - Единична недвижима културна ценност - Археологически обект по списък на НИНКН с приблизителна локализация – при възникване на инвестиционна или друг вид инициатива да се извърши

теренно археологическо обхождане по Наредба № Н-00-0001 от 2011 г. за извършване на теренни археологически проучвания (ДВ, бр. 18 от 2011 г.) и обектът да бъде прецизно локализиран.

Териториалният обхват на Т КИН 1 и Т КИН 2 съвпада с територилния обхват на НКЦ, съгласно чл.79, ал.3 и ал.4 от ЗКН. Терени с обекти на културно-историческото наследство се устройват съобразно изискванията и определените от НИНКН режими за опазване на недвижимите културни ценности. При липса на такива, но при дефиниран териториален обхват с полигон в картоните на АКБ за обхват на обекта се приема съответния полигон, а за охранителна зона се приема територия с ширина 10 м извън този полигон. За археологическите обекти, които не са площно определени при определения общ устройствен режим на територията, в която попада сътветния обект на НКН, се прилага разпоредбата на чл.161 от ЗКН.

Според културна и научна стойност и своята обществена значимост културните ценности се определят като такива със световно, национално, местно и ансамблово значение, както и такива, служещи за сведение. На територията на община Генерал Тошево няма обекти със световна значимост, както и такива с ансамблово значение. С национално значение са 157 обекта, а с местно – 15.

В частите извън урбанизираните територии на община Генерал Тошево, за които са установени данни за наличие на недвижими културни ценности, се установява режим на превантивна устройствена защита. За тях се изготвят специализирани подробни устройствени планове, придружени от специфични правила и нормативи, с които се предвиждат устройствени мерки за запазване на фактическото им ползване, без да се влошават техните качества. След деклариране им или след предоставянето на статут на недвижима културна ценност по реда на *Закона за културното наследство*, допустимите дейности и ограниченията при стопанисването, ползването и застрояването на тези територии се определят с режима за опазване и с планове за опазване и управление на недвижимите културни ценности, приети съгласно изискванията на Закона за културното наследство.

Всички устройствени планове и инвестиционните проекти с искания за намеси в защитени територии за опазване на културното наследство се одобряват и строежите се изпълняват по реда на Закона за устройство на територията след съгласуване по реда на чл. 84, ал. 1 и 2 от ЗКН.

Транспортна инфраструктура

За гр. Генерал Тошево има изготвен ТУП и генерален транспортно-комуникационен план /ГКТП/ през 1984 г. Изготвена е рецензия за ГКТП и протокол с изказване на проблемите на уличната пътна мрежа и транспорта. Генералната схема на уличната и пътна мрежа и ГКТП на гр. Генерал Тошево е направена за хоризонт 2000 г.

Републиканската и общинската пътна мрежа и съоръженията към нея се намират в лошо състояние. Предвиждат се ремонти. ОУП предвижда провеждането на нови пътни отсечки, както и повишаването в клас на други:

- Има черен път от Чернооково през с. Писарево, който е директен за достигане до Генерал Тошево. С плана се предвижда той да се

рехабилитира и да стане „общински", с дължина 4,7 км. По този начин ще се скъси рзстоянието за достигане до Генерал Тошево на пет населени места – Рогозина, Спасово, Александър Стамболийски, Бежаново и Вичово.

- С новият ОУП се предвижда доизграждането на обходния път на град Генерал Тошево, който е започнат от западната част и е построен на половина до изходящия път до с. Люляково с цел да заобиколи града от югоизточна посока до включването му в изходящия път към с. Йовково и КПП с Румъния.
- Изходящият път от с. Бежаново на изток през територията на община Балчик достига до КПП Дуранкулак. Той има важни транспортни функции, които в перспектива се очаква да нарастнат. С ОУП се предвижда неговото преквалифициране, като класът му нарасне от трети във втори. Общата му дължина в рамките на общината е 25,67 км.
- Планът предлага създаването на нов общински път, който да премине по трасето на съществуващия черен път между селата Градини и Изворово. Той ще бъде с дължина 5,2 км.
- По съществуващия черен път от с. Кардам до с. Огражден е прекарано трасе на нов общински път, какъвто до сега няма регламентиран. Неговата дължина е 2,5 км.

В една част от пътната мрежа през зимата се образуват снегонавявания, които създават сериозни проблеми при движението на МПС. За противодействие в ОУП са проектирани ветрозащитни пояси от двете страни на проблемните пътни отсечки с обща дължина 29,9 км и широчина 30 м. Те заемат обща площ от 89,59 ха и ще се реализират за сметка на обработваеми земеделски земи – ниви.

През община Генерал Тошево преминава 28-ма жп линия Разделна – Кардам от км 88+700 до км 111+014, с обща дължина 22,314 км. Линията е единична и неелектрифицирана. ОУП не предвижда мероприятия по ж.п. линията.

Техническа инфраструктура

Предвиждат се ремонти на водоснабдителната система. Предвиждат се изграждане на канализационни мрежи и пречиствателна станция. Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на община Генерал Тошево като добро място за инвестиции. Сред основните приоритети за общината следва да бъде поетапната подмяна на остарелите водопроводни мрежи и съоръжения, което ще доведе до намаляване на загубите на вода. Изграждането на пречиствателни станции за отпадъчни води и доизграждането на канализацията в отделните населени места трябва да е приоритет за община Генерал Тошево.

Трасета на нови ВЕЛ - не са предвидени на този етап. Нанесени са сервитутните зони на всички ВЕЛ, като са отчетени както изискванията на Наредба №16 за сервитутите на енергийните обекти, така и на Наредба №3 от

9.06.2004 г. за устройството на електрическите уредби и електропроводните линии /НУЕУЕЛ/ за минимални отстояния до сгради на крайният проводник.

В района има една подстанция 110/20kV в гр. Генерал Тошево, собственост на „ЕСО“ ЕАД и 4 въздушни електропроводни линии (ВЕЛ):

- ВЕЛ 110 кV „Дропла“, собственост на „ЕСО“ ЕАД;
- ВЕЛ 110 кV „Димитър Ганев“, собственост на „ЕСО“ ЕАД;
- ВЕЛ 110 кV „Съединение“, собственост на „ЕСО“ ЕАД;
- ВЕЛ 110 кV „Дружба“, собственост на „ЕСО“ ЕАД.

Въздушните електропроводи 20kV създават ограничения със сервитутите си в урегулираните територии и подлежат на постепенно кабелиране. Препоръчва се в градските зони въздушните електропроводи 20kV при възможност да се ликвидират и да се изгради кабелна мрежа. Целта е да се освободят допълнително терени, които сега са блокирани от съществуващите сервитути на ВЕЛ 20kV.

С развитието на селищните системи ще се налага изграждане на нови трафопостове.

Община Генерал Тошево е една от най-богатите на ветроенергиен потенциал в България, което предизвика активността на инвеститорите в изграждане на паркове от вятърни генератори.

Има започнати много проекти и терени със сменен статут, които са отразени в ОУПО. Терените за ВтЕЦ са над 300 с потенциал над 1500 MW. При благоприятна икономическа обстановка може да се очаква възобновяването на тези проекти и развитието на енергетиката в общината.

По наличната справка за ветроенергийни обекти с разрешение за строеж и открита строителна площадка за периода 2005–2025 г. на територията на община Генерал Тошево са отразени следните обекти със съставен Протокол обр. 2/2а за откриване на строителна площадка:

1. Малка ветрова централа 2×150 kW + 2×95 kW — землище с. Александър Стамболийски, имот 00360.15.78; предвидени 6 бр. ВГ; изградени 4 от 6 бр.
2. Малка ветрова централа от два генератора тип VESTAS V90, с мощност 2 MW всеки — землище с. Александър Стамболийски, имоти 00360.15.81 и 00360.15.84; предвидени 2 бр. ВГ; обща мощност 4 MW; неизграден.
3. Ветрогенераторна група от два генератора тип NORDEX N90, с мощност 2,5 MW всеки — землище с. Бежаново, имоти 03157.3.51 и 03157.3.55; предвидени 2 бр. ВГ; обща мощност 5 MW; изграден.
4. Ветрогенераторна група от два генератора тип NORDEX N90, с мощност 2,5 MW всеки — землище с. Бежаново, имоти 03157.3.50 и 03157.4.38; предвидени 2 бр. ВГ; обща мощност 5 MW; изграден.
5. Вятърна електрическа централа от четири ветрогенератора с номинална мощност по 800 kW — землище с. Сърнино, имоти 70634.9.55 и 70634.9.58; предвидени 4 бр. ВГ; обща мощност 3,3 MW; неизграден.
6. Вятърна електроцентрала с обща инсталирана мощност 300 MW — 100 бр. ветрогенератори; неизграден. Проектът обхваща имоти в следните землища:
   - гр. Генерал Тошево — имоти 14711.52.54, 14711.55.35, 14711.51.96, 14711.49.10, 14711.48.42;

- с. Кардам — имоти 36467.220.50, 36467.236.50, 36467.220.54, 36467.214.57, 36467.178.56, 36467.214.59, 36467.176.59, 36467.215.89, 36467.122.48, 36467.189.11, 36467.118.70, 36467.137.4, 36467.137.5, 36467.137.6, 36467.137.7, 36467.137.8, 36467.133.39, 36467.90.63, 36467.75.33, 36467.81.20, 36467.68.59, 36467.220.52, 36467.252.100, 36467.214.55, 36467.172.41, 36467.188.51, 36467.181.59, 36467.126.57, 36467.69.60;
- с. Люляково — имоти 44714.21.32, 44714.20.26, 44714.16.32, 44714.13.30, 44714.105.65, 44714.105.69, 44714.101.96, 44714.22.118, 44714.22.120, 44714.21.28, 44714.21.36, 44714.21.30, 44714.21.34, 44714.19.50, 44714.20.28, 44714.15.45, 44714.15.47;
- с. Калина — имоти 35393.105.89, 35393.101.35, 35393.101.37, 35393.102.35;
- с. Рогозина — имоти 62829.38.89, 62829.38.91, 62829.33.48, 62829.33.50, 62829.14.47;
- с. Писарово — имоти 56509.14.17, 56509.13.62, 56509.13.64, 56509.15.62, 56509.6.30, 56509.4.33, 56509.13.60, 56509.12.48, 56509.6.32, 56509.2.40;
- с. Преселенци — имоти 58181.104.12, 58181.103.43, 58181.11.37, 58181.20.21, 58181.20.22, 58181.13.49;
- с. Малина — имоти 46351.17.45, 46351.17.46, 46351.104.26;
- с. Пленимир — имоти 56736.23.49, 56736.23.51;
- с. Петлешково — имот 56040.101.18;
- с. Горица — имоти 18575.102.60, 18575.101.114;
- с. Чернооково — имоти 81219.10.15, 81219.8.9, 81219.4.26, 81219.6.61, 81219.6.63, 81219.13.118, 81219.7.43, 81219.5.40, 81219.3.32.

Общо по справката са отразени 6 основни обекта/проектни групи с 116 бр. предвидени ветрогенератори. От тях 8 бр. ВГ са изградени или частично изградени, а 108 бр. ВГ са с разрешение за строеж и открита строителна площадка, но не са изградени. Общата мощност по справката е 313,79 MW.

Посочените по справката ветроенергийни обекти — изградени, както и такива с издадено разрешение за строеж и съставен Протокол обр. 2/2а за откриване на строителна площадка — са отразени в графичната част на ОУП с пиктограма за съществуващи ветрогенератори — бял символ на черен фон.

На територията на общината има пет работещи фотоелектрически централи, произведената електроенергия, която се изкупува от „Електроразпределение Север”.

Таблица 1.3-4. Фотоволтаични електроцентрали в община Генерал Тошево

Наименование	**Местоположение**	**Дата на откриване**	**Мощност, MW**
ФтЕЦ „Зограф”	с. Зограф	10.07.2012	0,075
ФтЕЦ „Фотоно – Сноп”	с. Сноп	02.03.2012	0,104
ФтЕЦ Пчеларово-1	с. Пчеларово	20.06.2012	0,5
ФтЕЦ Пчеларово-2	с. Пчеларово	15.06.2012	2,5
ФтЕЦ Пчеларово	с. Пчеларово	15.07.2011	0,188

Фотоволтаичните централи са една добра възможност за този район. Внимание трябва да се обърне на покривни ФвЕЦ както за промишлените, така и за битовите потребители.

Добро решение е използването на слънчевата енергия за БГВ и подпомагане на отоплението.

Останалите видове възобновяеми източници (водна и геотермална) нямат значителен потенциал в региона.

Към ОУП са разработени „Правила и нормативи за прилагане на ОУП“.

I.4. Връзка с други планове

Основните цели, които следва да се постигнат са приоритетите и на Европейския съюз, дефинирани в Стратегия „Европа 2020”.

Общият устройствен план на община Генерал Тошево е стратегически инструмент, чрез който целите и приоритетите, зададени на Европейско и национално ниво за програмния период ще бъдат пренесени в обхвата на общината. При разработването му ще бъдат взети предвид и връзките му с други планове, програми и проекти, определящи развитието на района за планиране с отчитане на териториалните единици на общината. Цели се прилагането на интегриран подход на планиране, което ще позволи да се обвържат прилаганите мерки с целите и приоритетите на плана.

Планове, програми и стратегии, имащи отношение към ОУП на община Генерал Тошево:

А). Национални планове, програми и стратегии. Оперативни програми.

- ✓ **Национална програма за развитие „България 2030“**

Националната програма за развитие „България 2030“ е приета с Протокол № 67 на Министерския съвет от 02.12.2020 г.

Програмата е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, определя визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление, включително техните териториални измерения.

Документът стъпва върху одобрените с Решение № 33 на Министерския съвет от 20 януари 2020 г. визия, цели и приоритети на Националната програма за развитие „България 2030“. Определени са три стратегически цели – технологична трансформация, демографски подем и намаляване на неравенствата, за чието изпълнение правителствените намерения са групирани в пет области (оси) на развитие и са определени 13 национални приоритета.

Технологичната трансформация на икономиката се очаква да повиши ресурсната ѝ ефективност, както и да навакса изоставането в цифровизацията ѝ. Паралелно ще се повиши интензитета на научните изследвания, развойната дейност и иновациите, а оттам, добавената стойност и конкурентоспособността на българските стоки. Предвижда се въвеждане на модерни технологии и в сектори като здравеопазване, образование и социални грижи. Освен общото повишаване на качеството на услугите, ще се осигурят решения за проблема „достъп” в периферните райони.

Демографският подем е реципрочна цел на най-голямото предизвикателство пред развитието на България – демографската криза, характерна и за други страни от ЕС. Категоричните негативни прогнози налагат решителни мерки и дългосрочни политики за смекчаване и постепенно обръщане на негативните тенденции. В противен случай, демографският фактор ще попречи на икономиката да генерира висок и устойчив растеж, ще осуети стремежа на системите на образованието, здравеопазването, културата и спорта да поддържат пространствената си цялост, качество и достъпност на услугите.

Намаляването на неравенствата е цел с няколко измерения. Социалните неравенства са задълбочаващ се проблем. Същевременно се увеличават регионалните диспропорции във всички социално-икономически сфери и на всички териториални нива. Целта е постигане на „по-приобщаващ и по-устойчив растеж, при намаляване на социалните и териториални неравенства и способстване на споделен просперитет". Един от приоритетите към тази цел е с изразена териториална насоченост – „Местно развитие". Той е фокусиран върху подход, отчитащ спецификата на териториалната общност (регион, община, град, село) и ангажиращ местните ресурси и потенциал. Реализирането на приоритета е предмет на целенасочена политика в три взаимосвързани направления:

• Подобряване на инфраструктурата и обществените услуги в общините и селските райони;

• Развитие на местната икономика - подкрепа на бизнеси, вписващи се в спецификите на мястото – например, туризъм, креативни индустрии, малък бизнес, селско стопанство;

• Укрепване на местните институции и капацитета на общините – за да могат да планират, управляват и реализират проекти, които отговарят на нуждите на тяхната територия;

• Интеграция на политики - територията да се разглежда в комплекс – „икономика – социална сфера - околна среда".

Програмата включва детайлизирани стратегии по приоритетите, индикативна финансова рамка, предварителна оценка на въздействието върху основни макроикономически индикатори от изпълнението на заложените интервенции, както и механизъм за наблюдение и контрол на изпълнението на стратегическия документ.

- **Национална концепция за регионално и пространствено развитие 2026 – 2040 г. (НКРПР)**

Националната концепция за регионално и пространствено развитие на Република България за периода 2026–2040 г. (НКРПР) е приета с Решение №630 от 19.08.2026 г. на МС. Тя представлява стратегически документ от най-високо ниво в системата на устройствени и стратегически документи, разработен от Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) с финансиране от Програма „Развитие на регионите" 2021-2027 г. Той определя дългосрочната визия, цели и приоритети за развитие на националната територия в съответствие с принципите на устойчивост, териториална кохезия и интегрирано териториално развитие.

Концепцията надгражда и продължава насоките, заложени в предходната концепция за периода 2013-2025 г., чиято актуализация през 2020 г. обедини основни елементи на регионалната и пространствената политика в единен

документ и постави основите за съвременен, интегриран подход към териториалното развитие. С тази приемственост се осигурява непрекъснатост в стратегическото планиране и същевременно се надгражда с нови инструменти, визия и приоритети, съобразени със съвременните предизвикателства и възможности.

Основната цел на Концепцията е да даде ясна стратегическа рамка за намаляване на териториалните дисбаланси в страната и за постигане на по-балансирано, конкурентоспособно и устойчиво развитие на всички региони. Документът ще очертае дългосрочната стратегия за развитие на националната територия, включително нейното позициониране в европейски и международен контекст в координация и съгласуваност със секторните и хоризонтални политики като отчита техните териториални измерения.

Акцент ще бъде поставен върху териториалното сближаване чрез ефективни връзки между регионите, подобрена свързаност и устойчиво използване на природния, културния и човешкия потенциал на територията на страната. В този контекст ще бъдат отчетени и стратегическите документи на международно равнище, включително Морския пространствен план на Република България, стратегиите на ЕС и добрите практики от съседни страни и региони.

НКРПР 2026-2040 очертава гъвкава, адаптивна и дългосрочна рамка за ориентиране на регионалната политика, в унисон с подхода, въведен през програмен период 2021-2027 г., и да подпомогне стратегическата съгласуваност между различните нива на управление и планиране – национално, регионално и местно.

През периода 2021-2027 г. в България за първи път се прилага интегриран териториален подход чрез инструмента интегрирани териториални инвестиции (ИТИ): програмите, финансирани с Европейски фондове при споделено управление (ЕФСУ) финансират концепции за ИТИ, избрани от регионалните съвети за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2, в изпълнение със съответната интегрирана териториална стратегия за развитие (ИТСР). Подходът е базиран на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24.06.2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика, който подчертава значението на териториалното измерение за политиките като въвежда специално посветената на териториалния подход цел на политиката „Европа по-близо да гражданите чрез насърчаване на устойчиво и интегрирано развитие на всички видове територии и местни инициативи“. Тази цел се изпълнява чрез инструменти за интегрирано териториално развитие, включително ИТИ, на базата на стратегии за териториално и местно развитие.

В контекста на подготовката на законодателната рамка на ЕС за периода 2028-2034 г. се запазва акцентът върху териториалното измерение на политиките и подкрепата за интегрирано териториално развитие. Съгласно предложението за регламент за създаване на Европейския фонд за икономическо, социално и териториално сближаване, селско стопанство и развитие на селските райони, рибарство и морско дело, просперитет и сигурност

за периода 2028-2034 г., в документите за стратегическо планиране на регионално ниво – ИТСР ще бъде предвидено насърчаване на привлекателността на териториите чрез подкрепа за териториални стратегии за интегрирано развитие на градските и селските райони, включително чрез подкрепа за услуги, инфраструктура и устойчива мобилност. Това очертава приемственост в прилагането на интегрирания териториален подход и през следващия програмен период.

НКРПР 2026-2040 г. отчита стратегическите документи за развитие на страната, включително за структурообразуващите сектори – икономика, транспорт, околна среда, енергетика, здравеопазване, образование, социални услуги, жилищна политика, туризъм, цифровизацията, иновациите, изкуствения интелект и технологичната трансформация и др.

При формулиране на приоритетите на НКРПР 2026-2040 г. е взето предвид предстоящото ново деление на страната на райони за планиране от ниво 2. Предвижда се новото райониране да включи 4 района от ниво 2 (Северен, Източен, Южен, Столичен) вместо сегашните 6 района и да влезе в сила от 1.01.2027 г., т.е. преди началото на новия програмен период на ЕС. Новото райониране поставя нови предизвикателства пред политиките за регионално и пространствено развитие с оглед укрепване на устойчивостта и ефективността на новите райони като териториални системи.

НКРПР 2026-2040 г. е продължение на Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) 2013-2025 г. и нейната актуализация през 2019 г. (АНКПР). Тя отчита научените уроци от изпълнението на НКПР и АНКПР, резултатите от Последващата оценка на изпълнението на Национална концепция за пространствено развитие 2013–2025 г., вкл. актуализацията ѝ от 2019 г., национални и международни анализи и изследвания относно фактори и идентифицирани бариери пред регионалното и местно развитие и системата на полицентрично развитие, променящата се социално-икономическа обстановка, възникващите предизвикателства пред ЕС и по-специално България. По този начин се осигурява приемственост в стратегическото планиране.

Националната концепция за регионално и пространствено развитие 2026-2040 г. като документ с национално значение в системата от стратегически документи на Република България, отчита действащите стратегически документи на ЕС и националните стратегически документи за развитие на страната, съотносими към политиката за регионално и пространствено развитие.

Основните от тях са:

Европейски контекст

Политиката за териториално сближаване е в основата на ЕС, въведена с Договора за ЕС (член 3 от ДЕС). Тя цели да насърчи икономическото, социалното и териториалното сближаване между държавите-членки и техните региони, като намалява неравенстватав развитието. Основните цели на тази политика са:

- Намаляване на различията в развитието между регионите – особено между по-бедните и по-богатите;
- Стимулиране на икономическия растеж, заетостта, конкурентоспособността и устойчивото развитие;
- Подкрепа за трансформацията на по-слабо развити региони, вкл. селски и райони в упадък.

Териториален дневен ред на Европа 2030 (ТА 2030)

Териториален дневен ред на Европа 2030 е стратегическа рамка за балансирано развитие на териториите на ЕС, като поставя основния акцент върху териториалното сближаване, устойчивостта, социалната интеграция, териториалната свързаност и справедливостта. Приетият през 2020 г. Териториален дневен ред има за цел да формира бъдещето на териториалното и регионалното развитие в ЕС в контекста на глобалните предизвикателства и промени, пред които е изправен съюзът.

Приоритетите с териториални измерения в хоризонта на действие на ТА 2030 са:

- Интегрирано пространствено планиране – т.е. териториалният аспект трябва да се включи като измерение във всички секторни политики (икономика, околна среда, социално развитие и др.);
- Подход, който взима предвид местните специфики – не една политика „за всички“, а адаптирана към различните територии;
- Създаване на равни възможности за развитие и благосъстояние за всички граждани и региони в ЕС;
- Подкрепа за устойчиви решения: зелени технологии, кръгова икономика, намаляване на въглеродните емисии, ресурсна ефективност, ефективно управление на екологичните, ландшафтните и културните ценности в териториален контекст;
- Развитие на функционалните зони/територии – градове и прилежащите им ареали,трансгранични региони, райони с общи проблеми или ресурси;
- Устойчива цифрова и физическа териториална свързаност.

Териториалният дневен ред на Европа 2030 е тясно свързан с други ключови стратегии на ЕС, като: Европейска зелена сделка, Цифрово десетилетие до 2030 година, Европейската програма за справедлив преход, Кохезионната политика на ЕС.

В съответствие с документите на ЕС и адаптирани към националния контекст, основните подходи, цели и приоритети на регионалното и пространственото планиране формират политиката на България в тази сфера.

Девети доклад за икономическото, социално и териториално сближаване

Деветият доклад за икономическото, социално и териториално сближаване очертава постигната възходяща икономическа и социална конвергенция, покачване на БВП и повишаване на заетостта, благодарение на Кохезионната политика. Като основни постижения докладът определя, че тя води до конкурентоспособност, качествени работни места и дългосрочен растеж. Политиката покрива широк спектър от дейности, подкрепящи икономическото, созиалното и териториалното сближаване с различен успех и напредък.

Европейска зелена сделка

Съществуващото и бъдещото териториално развитие на ЕС трябва да отговаря на целите на Европейската зелена сделка, която е фокусирана върху декарбонизация на икономиката, постигане на климатична неутралност до 2050 г., опазване на биологичното разнообразие и преход към кръгова икономика. Необходимо е да се гарантира плавен и социално справедлив преход, за да не се предизвикат социално-икономически сътресения.

Европейската зелена сделка оказва влияние върху регионалното и пространственото планиране, като насърчава интегриране на устойчиви и зелени практики във всички региони на ЕС, както и намаляване на териториалните неравенства.

Програмата за устойчиво развитие за периода до 2030 г. на ООН „Да преобразим света“

Програмата е глобален документ, но има сериозно въздействие върху ЕС, тъй като много от целите за устойчиво развитие (ЦУР) се интегрират в европейската политика и са същевременно и рамка на националните политики за развитие. Целите обхващат трите измерения на устойчивото развитие: социално приобщаване, икономически растеж и опазване на околната среда.

МРРБ е водещо по отношение на Цел 11. Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене, която е в съответствие с основната цел на държавната политика за регионално развитие – да създава условия за балансирано и устойчиво интегрирано развитие на районите и общините.

В съответствие с Цел 11, НКРПР 2026-2040 г. е насочена към намаляване на междурегионалните и вътрешнорегионалните различияв степента на икономическото, социалното и териториалното развитие, осигуряване на условия за ускорен икономически растеж и високо ниво на заетост за насърчаване на инвестициите, конкурентоспособността и иновациите. В допълнение, прилагането на концепцията ще допринесе за изпълнението на цел 1 „Изкореняване на бедността“ и цел 8 „Сигурна работа и икономически растеж“ чрез очертаване на пространствен модел за развитие на националната територия, както и чрез определянето на териториите с неблагоприятни социално-икономически, географски и демографски характеристики.

Съгласно одобрения чрез РМС №246 от 25.05.2025 г. Втори доброволен национален преглед за изпълнението на ЦУР на ООН страната регистрира напредък по отношение на тази цел. През периода от началото на изпълнението на Дневен ред 2030 е отбелязан напредък в абсолютен план по близо 67% (10 от общо 15) от показателите в националния списък, за които има актуални данни.

Осигуряването на териториална основа за устойчиво регионално и пространствено развитие с акцент върху развитието на целеви зони на растеж, балансиращи полицентричния модел на националното пространство, ще допринесе за изпълнението на Цел 7 „Възобновяема енергия“, Цел 9 „Иновации и инфраструктура“ и Цел 10 „Намаляване на неравенствата“.

Периодът 2021-2030 г. е обявен за десетилетие на ООН за възстановяване на екосистемите с цел подкрепа и увеличаване на усилията за предотвратяване, спиране и обръщане на процеса на деградация на екосистемите в световен мащаб.

Национален контекст

НКРПР 2026-2040 г. ще адресира националните политики и цели в териториален аспект.

Национална програма за развитие: България 2030 (НПР България 2030)

НПР Блъгария 2030 е рамков стратегически документ на най-високо ниво в йерархията на националните програмни документи за периода до 2030 г. програмата е изградена върху три стратегически цели за развитие на страната – „технологична трансформация“, „демографски подем“ и „намаляване на неравенствата“.

Намаляването на неравенствата е цел с няколко измерения. Социалните неравенства са задълбочаващ се проблем. Същевременно се увеличават регионалните диспропорции във всички социално-икономически сфери и на всички териториални нива. Интерпретирана, целта е постигане на „по-приобщаващ и по-устойчив растеж, при намаляване на социалните и

териториални неравенства и способстване на споделен просперитет“. Един от приоритетите към тази цел е с изразена териториална насоченост – *„Местно развитие“*. Той е фокусиран върху подход, отчитащ спецификата на териториалната общност (регион, община, град, село) и ангажиращ местните ресурси и потенциал. Реализирането на приоритета е прдмет на целенасочена политика в три взаимосвързани направления:

- Подобряване на инфраструктурата и обществените услуги в общините и селските райони;
- Развитие на местната икономика – подкрепа на бизнеси, вписващи се в спецификите на мястото – например, туризъм, креативни индустрии, малък бизнес, селско стопанство;
- Укрепване на местните институции и капацитета на общините – за да могат да планират, управляват и реализират проекти, съобразени с местните потребности;
- Интеграция на политики – територията да се разглежда в комплекс – „икономика – социална сфера – околна среда“.

Обща цел за ЕС е постигането на балансирано и устойчиво развитие, справяне с икономическите неравенства, насърчаване на сближаването и опазването на природните и културните ресурси. Ключови аспекти са:

- Полицентрично развитие – насърчаване на растежа на множество регионални центрове, за да се намали зависимостта от един-единствен метрополитен;
- Субсидиарност – вземане на решенията на най-подходящото ниво (местно, регионално, национално), за да се отговори най-добре на специфичните нужди;
- Развитие на селските райони – чрез целенасочена подкрепа за икономическото, социалното и екологичното състояние на тези райони;
- Интегрирани транспортни системи – изграждане на устойчиви и ефикасни транспортни мрежи за свързване на регионите и улесняване на движението;
- Опазване на природното и културно наследство – чрез адекватно устройствено планиране и екологично законодателство.

Европейската перспектива за пространствено развитие, която е част от Териториалния дневен ред 2030, служи като рамка за насочване на пространственото развитие в целия ЕС.

Транспонирайки европейските директиви, националното законодателство регламентира основните задачи на НКРПР, като една от основните е координацията на секторните политики за „намаляване на дисбаланса в развитието на националната територия“.

Законово регламентирани са и основните принципи на държавната политика за регионално развитие, приложени и при разработване на НКРПР: а) стратегически подход на планиране; б) концентрация на ресурсите; в) междуведомствена координация; г) съгласуваност със секторните и хоризонтални политики; д) партньорство, публичност и прозрачност.

В този контекст, следвайки и ключовия принцип за приемственост, методологията на НКРПР включва следните принципи, методи и инструменти:

- Приемственост, съгласуваност и непрекъснатост на плановия процес;
- Научен подход;
- Интегрирано планиране;

- Приоритетно защитени публични интереси;
- Концентрация (тематична, финансова, географска, ресурсна и времева);
- Публичност, прозрачност, партньорство.

❖ Секторни политики с въздействие върху националното пространство

Секторните политики оказват съществено влияние върху регионалното и пространственото развитие на страната чрез въздействието си върху териториалната структура, свързаността, икономическата активност и качеството на средата. Тук са представени основните насоки и прогнози.

✓ Селскостопанска политика

Селското стопанство в България има ключова роля както за продоволствената сигурност, така и за социално-икономическата стабилност в селските райони. През периода 2013– 2025 г. акцентът е поставен върху устойчивото развитие, модернизацията и европейското финансиране чрез ОСП. Въпреки това, предизвикателства като фрагментираното земевладение, обезлюдяването и климатичните промени остават актуални. Периодът 2026–2040 г. изисква нови политики, насочени към адаптация, иновации и опазване на ресурсите.

Основни насоки и прогнози за периода 2026 – 2040 г.

- *Устойчиво и интелигентно земеделие*: Подкрепа за прецизно земеделие, биоземеделие и цифровизация (дронове, сензори, изкуствен интелект);
- *Консолидация на земята*: Насърчаване на кооперации, комасация и дългосрочна аренда;
- *Климатична адаптация*: Нови агротехнологии и култури, устойчиви на засушавания, ерозия и екстремни температури;
- *Млади фермери и заетост*: Насърчаване на млади предприемачи чрез финансови стимули, инкубатори и дигитална грамотност;
- *Агроекология:* Въвеждане на буферни зони, агролесовъдство и зони с ограничения за изкуствени торове;
- *Контрол върху урбанизационния натиск*: Зониране и регулации за ограничаване на застрояване върху земеделски земи;
- *Агротуризъм:* Подкрепа за диверсификация на доходите в селата чрез туристически услуги, местна кухня и занаяти;
- *Трансгранично сътрудничество*: Съвместни програми с Румъния, Сърбия и Гърция за пазарен достъп и екоинициативи;
- *Финансиране и достъп до пазари*: Подобряване на логистичните връзки и пазарната инфраструктура;
- *Напояване* – държавата инвестира 1.4 млрд. лева за рехабилитация и разширяване на хидромелиоративната мрежа на страната. В рамките на следващите 4 години, поливните площи следва да се увеличат до 3 млн. дка;
- *Биологично земеделие* – „партньор“ на агроекологията. Биологичните методи на производство са с по-ниски добиви и по-високи цени. За преходните периоди до сертифициране, Европейският съюз и страните от ЕС предлагат различни видове подпомагане за това трудно начало.

Селскостопанската политика между 2026–2040 г. ще изисква интеграция на технологии, устойчиво използване на ресурси и социална ангажираност в

селските райони. Ключов ще бъде преходът към иновативни и адаптивни модели, които съчетават екологични, икономически и социални цели. Чрез стратегическа подкрепа, земеделието може да се превърне в двигател на регионалното развитие и устойчивост.

Селскостопанската политика на България за периода 2026–2040 г. е ориентирана към устойчивост, технологична трансформация и социална ангажираност. Чрез интеграция на иновации, целенасочена подкрепа за младите и фокус върху околната среда, земеделието има потенциала да се превърне в двигател на икономическо развитие и териториално сближаване. За постигане на тези цели е необходима стратегическа визия, координирана работа между институции и дългосрочна ангажираност от страна на държавата и обществото.

- ✓ Горскостопанска политика

Горите обхващат над 1/3 от територията на България и играят важна роля за климата, биоразнообразието и устойчивото развитие. В периода до 2025 г. усилията бяха насочени към залесяване и защита от пожари. В бъдещия период 2026–2040 г. горите ще бъдат поставени в центъра на политики за климатична адаптация, биоикономика и зелена урбанизация.

Основни насоки и прогнози за периода 2026 – 2040 г.:

- Устойчиво горско управление – преход от дърводобивна към многофункционална горска икономика;
- *Климатична защита* – разширяване на смесени и устойчиви насаждения; контрол на вредители и пожари;
- *Горски коридори* – създаване на „зелени мрежи“ между природни зони и урбанизирани територии;
- *Градски и крайградски гори* – засилване на зелени пояси край градовете с рекреационна и екологична функция;
- *Екообразование и доброволчество* – програми за засаждане и опазване с участието на общности и ученици;
- *Екосистемни услуги* – горите като източник на чист въздух, вода, въглеродно улавяне и защита от свлачища;
- *Биоикономика* – насърчаване на продукти с висока добавена стойност – гъби, билки, биоенергия;
- *Цифрова трансформация* – сателитно наблюдение, GIS мониторинг и цифрови кадастри на горските територии;
- *Правна и институционална рамка* – утвърждаване на модели за съвместно управление между държавата и общности;
- *Борба с горските пожари* – политиката за борба с горските пожари включва намаляване на риска чрез създаване на устойчиви ландшафти (чрез паша и залесяване с местни видове), повишаване на осведомеността на населението, хармонизиране на секторни политики и насърчаване на устойчивото управление на частните земи.

Горската политика за периода 2026–2040 г. се основава на нова парадигма, в която горите са разглеждани като стратегически актив – не само заради икономическата си стойност, а и заради ролята им в опазването на климата, поддържането на биологичното разнообразие и подобряване на качеството на живот. Успешното ѝ прилагане ще зависи от ефективното взаимодействие между науката, управленските структури и гражданското участие. Подходът е цялостен, дългосрочен и ориентиран към устойчиво развитие, в синхрон със Зеления преход и европейските политики за климата и биоразнообразието.

- ✓ Екологична политика

Европейският съюз е изправен пред комплексни екологични проблеми - от изменение на климата и загуба на биологично разнообразие до изчерпване на ресурсите и замърсяване. За да се справи с тях, европейската политика в областта на околната среда следва принципите на предпазните мерки, превантивните действия и отстраняването на замърсяването при източника, както и принципа на „замърсителят плаща“. Със стартирането на Европейския зелен пакт през 2019 г., Европейската комисия постави екологичните проблеми на преден план при изготвянето на политиките на ЕС.

България е страна с изключително природно богатство, но също така и с уязвима екосистема. Политиката досега е насочена към хармонизация с европейските директиви и създаване и консолидиране на мрежата на НАТУРА 2000. Предстоящите десетилетия ще наложат активна климатична и ресурсно-ефективна трансформации в провежданите политики.

Основни насоки и прогнози за периода 2026 г. – 2040 г.:

- *Климатична неутралност*: Намаляване на въглеродния отпечатък чрез ВЕИ, енергийна ефективност и зелени зони;
- *Управление на отпадъци*: Преход към кръгова икономика – рециклиране, повторна употреба, компостиране, контрол и намаляване на депонирането на битовите отпадъци и въвеждане на национална депозитна система за опаковки от напитки;
- *Чист въздух и шумова защита*: Зелени филтри в градовете, ограничаване на трафика, мониторинг чрез сензори, стимулиране подмяната на печките на твърдо гориво с екологични отоплителни и охлаждащи уреди;
- *Защита на водните ресурси*: Инвестиции в пречиствателни станции, опазване на речни екосистеми и подпочвени води, приоритетна рехабилитация на амортизираната ВиК инфраструктура и извършване на хидрогеоложки проучвания и изграждане на нови и резервни водоизточници в районите с риск от безводие, вкл. възстановяване и използване на съществуващи местни водоизточници и съоръжения;
- *Биологично разнообразие*: Разширяване на защитени територии и реинтродукция на изчезващи видове;
- *Градска екология*: „Зелени покриви“, паркове, вертикално озеленяване, сензорна мрежа за качество на средата;
- *Екологично образование:* Въвеждане на устойчивост в учебните програми и публични кампании;
- *Зелени обществени поръчки*: Държавата като пример за прилагане на устойчиви строителни и логистични решения;
- *Справяне с климатични бедствия*: Превантивни дейности срещу бедствия и аварии, изготвяне и прилагане на общински планове за устойчивост към климатични рискове, навременни системи за ранно предупреждение, управление на водния баланс, адаптация на инфраструктурата, изграждане на елементи на устойчивите отводнителни системи в населените места, рехабилитация или надграждане на съществуващи защитни стени или диги с допълнителни елементи на зелена инфраструктура.

България е държава с богато природно наследство, включително гори, реки, планински и морски екосистеми, които предоставят важни екосистемни

услуги. В същото време, страната е силно уязвима към климатичните промени, деградацията на земите, замърсяването на въздуха и водите. Досегашните усилия се фокусираха основно върху прилагане на европейските екологични стандарти, създаване на законодателна основа и изграждане на мрежата НАТУРА 2000. Периодът 2026–2040 г. обаче изисква преминаване към по-активна, устойчива и системна трансформация на екологичната политика – с ясно фокусиране върху устойчивото управление, ресурсната ефективност и интеграцията на климатичните приоритети.

- ✓ Транспортна политика

Транспортната политика е част от общите политики на ЕС вече над 30 години. Успоредно с отварянето на транспортните пазари за конкуренцията и създаването на трансевропейските транспортни мрежи, темата за „устойчивата мобилност“ ще придобива все по-голямо значение. В контекста на постоянното нарастване на емисиите на парникови газове от сектора, усилията на ЕС да постигне целите си в областта на климата са застрашени.

Транспортната система е ключова за свързаността на регионите, икономическия растеж и социалната мобилност. До 2025 г. усилията бяха насочени към развитие на магистралната мрежа и европейските транспортни коридори. В периода 2026–2040 г. България ще трябва да се насочи към *интегриран, устойчив и интелигентен транспорт*, който отговаря на нуждите на хората и бизнеса, но и на предизвикателствата на климатичните промени.

Основни насоки и прогнози за периода 2026 г. – 2040 г.:

- *Интегрирани транспортни мрежи:* Връзка между автомобилен, железопътен, въздушен и воден транспорт;
- *Полицентрична достъпност*: Свързване на второстепенни градски центрове с магистрална и жп инфраструктура;
- *Железопътно развитие:* Модернизация на железопътната инфраструктура и на подвижния състав и дигитално управление на трафика;
- *Градска мобилност*: Развитие на устойчив обществен транспорт и изграждане на велосипедна инфраструктура;
- *Европейски транспортни коридори:* Завършване на свързаността по оси „Север–Юг“ (Европейски транспортен коридор „Балтийско море – Черно море – Егейско море“) и „Изток–Запад (Европейски транспортен коридор „Западни Балкани – Източно Средиземноморие“);
- *Интелигентни транспортни системи (ITS):* Сензори, трафик мениджмънт, мобилни приложения за пътници;
- *Зелена логистика*: Пристанища и логистични хъбове с ниски въглеродни емисии;
- *Безопасност на движението по пътищата:* Внедряване на технологии за развитие на пътната инфраструктура, вкл. видеонаблюдение, провеждане на обучения и повишаване на културата по безопасност на движението по пътищата;
- *Поддръжка на съществуващата мрежа:* Превенция на инфраструктурни инциденти чрез цифрово наблюдение.

Транспортният сектор ще бъде подложен на дълбока трансформация, като устойчивостта и дигитализацията ще бъдат основни приоритети. В съответствие с европейските цели за нисковъглеродна мобилност, при развитието на транспортната система следва да се дава приоритет на железопътната и

интермодалната транспортна свързаност, както и на мерките за ограничаване на емисиите, шумовото натоварване и пътнотранспортния риск. Чрез изграждане на интегрирани мрежи и интелигентна инфраструктура ще се подобри свързаността както вътрешно, така и с европейските коридори. България има възможност да изгради мобилна система, която е едновременно достъпна, сигурна и екологично отговорна.

- ✓ Енергийна политика

Енергетиката на България е стратегически сектор, с историческа зависимост от въглища и внос на природен газ. Политиките до 2025 г. бяха насочени към енергийна сигурност и ВЕИ разширяване. От 2026 г. нататък се очаква радикален преход към *декарбонизирана, дигитализирана и децентрализирана* енергийна система. В съответствие с Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България (ИНПЕК), енергийният преход на България следва да се разглежда като банасиран, поетапен и контекстуално обусловен процес, в който технологичните иновации се въвеждат в синхрон със социално-икономическите ограничения и изискванията за енергийна сигурност.

Стратегическият документ, който определя дългосрочната визия за развитие на сектор „Енергетика“ е Интегрираният план в областта на енергетиката и климата на Република България (ИНПЕК), който беше актуализиран през 2024 г. Интегрираният национален план обхваща периода 2021-2030 г. и представя перспектива до 2050 г.

Актуализираният ИНПЕК дефинира амбициозните цели и мерки, свързани с процеса на трансформация на националния енергиен микс, декарбонизация с устойчиво и достатъчно намаляване на емисиите в енергийния сектор благодарение на нови нисковъглеродни технологии и плавния преход към източници с ниски въглеродни емисии. Постигането на заложените цели ще затвърди поетите от България ангажименти във връзка с изпълнение на Парижкото споразумение за климата и на Европейската зелена сделка.

Сектор „Енергетика“ е структуроопределящ отрасъл и в основата на бъдещото му развитие са ефективното използване на конвенционални и алтернативни енергийни ресурси, развитието на енергийния пазар и на интелигентните системи, прякото ангажиране на гражданите и обществото в енергийния преход, както и активното участие на потребителите на пазара на електрическа енергия.

ИНПЕК дефинира енергийния преход като поетапен, дългосрочен и адаптивен процес, разпределен в хоризонтите до 2030 г. и 2050 г., докато реалната политика е насочена към постепенно намаляване на въглеродната интензивност при запазване на енергийната сигурност.

В ИНПЕК се предвижда поетапно редуциране ролята на конвенционалните генериращи мощности, обусловено от фактори като сигурност на доставките, ценова стабилност и социално-икономически последици за въглищните региони.

Основни насоки и прогнози за периода 2026 г. – 2040 г.:

- *Декарбонизация:* Постепенно закриване на въглищни мощности (до 2038 г.), замяна с ВЕИ;
- Повишаване на производството и потреблението на енергия от ВЕИ чрез изграждане на фотоволтаични и вятърни електрически централи, както и чрез устойчиво оползотворяване на потенциала

на биомасата и засилване ролята на геотермалната енергия за производство на топлинна енергия.

- *Ядрена енергия*: Поддръжка и евентуално разширяване на АЕЦ „Козлодуй“ с нови реактори (малки модулни);
- *Интелигентни мрежи*: Смарт електромери, двупосочни потоци, микромрежи и енергиен обмен между потребители, както и модернизация на електроразпределителната мрежа с цел повишаване сигурността и качеството на електроснабдяването, особено в малките, отдалечените и периферните населени места;
- *Финансови механизми за подобряване на енергийните характеристики на жилищни и нежилищни сгради,* преминаване към интелигентно управление на сградите, както и осигуряване на подходящо ниво на компетентност в професиите в областта на енергийната ефективност.
- *Развитие на граждански енергийни общности и общности за възобновяема енергия, потребители на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници и активни клиенти;*
- *Изграждане на съоръжения за съхранение на енергия, вкл. помпено-акумулиращи водноелектрически централи, както и изграждане на инфраструктура за пренос на водород;*
- *Свързаност със съседни пазари*: Укрепване на електропреносни линии с ЕС и Западните Балкани;
- *Социална устойчивост*: Подкрепа за уязвими групи чрез социални тарифи и енергийна помощ.

Трансформацията на енергийната система на България в периода 2026–2040 г. ще бъде един от най-мащабните и стратегически значими процеси в страната. От исторически зависимата от въглища и вносен природен газ енергетика, държавата се насочва към дълбока декарбонизация, цифровизация и децентрализация. Този преход не само следва ангажиментите към Европейския съюз и глобалните климатични цели, но и отговаря на реалните потребности от енергийна независимост, технологично обновление и социална справедливост. Фокусът ще бъде върху изграждане на устойчива и интелигентна енергийна система, в която различни източници, технологии и потребители взаимодействат динамично в полза на обществото и икономиката.

Енергийната трансформация на страната ще бъде критична за постигането на климатична неутралност и енергийна независимост. Комбинацията от ВЕИ, ядрена енергия и умни мрежи ще оформи гръбнака на новата енергийна парадигма. Социалната справедливост и достъпността на енергията трябва да останат в центъра на прехода.

✓ Политика в сферата на телекомуникациите и цифровизация

Цифровата свързаност е основа за конкурентоспособна икономика и приобщено общество. До 2025 г. напредъкът включваше национално покритие с широколентов интернет и начално внедряване на 5G. В новия период 2026–2040 г. ще се наложи цялостна дигитална трансформация, особено в периферните и селски райони.

Основни насоки и прогнози за периода 2026 г. – 2040 г.:

- *Универсален достъп до интернет*: 100% покритие с висикоскоростен интернет, включително в планински и гранични райони;

- *5G и бъдещи технологии*: Национално 5G покритие, подготовка за 6G, „интернет на нещата“ (IoT);
- *Цифрова грамотност*: Образователни програми, дигитални умения за възрастни, ИТ обучение в училищата;
- *Цифровизация на публичните услуги* – напълно достъпни онлайн услуги за всички, базирани на съвременни цифрови технологии, с високо ниво на сигурност и защита на личните данни;
- *Киберсигурност*: Национални центрове за защита на данни, обучения и стратегически капацитет;
- *Дигитална икономика*: Насърчаване на стартъпи, ИТ хъбове, износ на дигитални услуги;
- *Интелигентни градове и села:* Умно осветление, дигитален трафик, управление на отпадъци и комунални услуги;
- *Телекомуникационна инфраструктура*: Фиброоптични кабели, сателитни връзки, облачни услуги;
- *Регионална свързаност*: Трансгранични мрежи със съседни страни и европейски дигитални хъбове.

През следващото десетилетие България ще навлезе в нов етап на цифрова трансформация, в който телекомуникационната свързаност и дигиталните технологии ще престанат да бъдат просто допълнение към икономиката и ще се превърнат в нейна структуроопределяща основа. Цифровизацията ще обхване всички слоеве на обществото – от домакинствата в отдалечени райони до центровете за данни, от училищата до публичната администрация. Страната ще трябва не само да гарантира универсален достъп до интернет и новите мрежови технологии, но и да изгради зряла цифрова култура, в която сигурността, ефективността и иновациите се допълват взаимно. Успехът на тази политика ще зависи не толкова от темпа на технологично внедряване, колкото от способността на институциите, бизнеса и гражданите да взаимодействат в рамките на една споделена дигитална среда.

Цифровизацията ще бъде в основата на всички сектори и ще определи конкурентоспособността на страната през 21-ви век. Универсалният достъп, киберсигурността и дигиталната грамотност ще формират триъгълника на приобщаващата трансформация, цифровият преход следва да допринесе и за постигане на европейските цели, вкл. 90% от МСП да имат основен цифров интензитет и 75% от предприятията да използват облачни услуги, големи информационни масиви и изкуствен интелект; Инвестициите в ИКТ инфраструктура и умни технологии ще стимулират икономическия растеж и общественото развитие.

- ✓ Икономическа политика

Българската икономика премина през значителна трансформация през последните десетилетия, но остава уязвима поради зависимост от външни пазари и регионални дисбаланси. Периодът 2026–2040 г. ще изисква диверсификация, иновации и териториално балансирано развитие.

Основни насоки и прогнози за периода 2026 г. – 2040 г.:

- *Регионално балансирано развитие*: Насърчаване на икономически активности извън София чрез индустриални зони и фискални стимули;
- *Зелена икономика*: Подкрепа за предприятия в сектора на кръговата икономика, биоикономика и екотехнологии;

- *Индустриална модернизация*: Инвестиции в автоматизация, роботика, ИИ и дигитална трансформация;
- *Малки и средни предприятия (МСП)*: Достъп до финансиране, административна подкрепа и обучителни програми;
- *Туризъм с висока добавена стойност*: Развитие на здравен (балнео, СПА и уелнес, таласотерапевтичен и медицински туризъм), културен (културно-исторически, фестивален, събитиен и творчески туризъм, религиозен и поклоннически туризъм, кулинарен и винен туризъм), градски, планински туризъм, еко- и селски туризъм;
- *Стартиращи и иновативни компании*: Подкрепа за ИТ, биотехнологии, финтех и зелени иновации;
- Трудова мобилност и образование: Свързване на образованието с нуждите на пазара на труда, дуални системи;
- *Трансгранична икономика*: Икономически коридори със Сърбия, Румъния, Турция и Гърция;
- *Икономическа устойчивост*: Диверсифициране на износа и минимизиране на външни икономически шокове.

В следващите петнадесет години България ще бъде изправена пред предизвикателството да изгради по-устойчива, иновативна и регионално балансирана икономика. След десетилетия на пазарни трансформации, присъединяване към Европейския съюз и отваряне към външни пазари, икономиката на страната показа устойчив ръст, но остана уязвима поради висока външна зависимост, демографски натиск и неравномерно развитие между столицата и останалите региони. Политиката в периода 2026–2040 г. ще трябва да адресира именно тези структурни слабости чрез активна държавна намеса, интелигентно планиране и дългосрочни инвестиции в човешки капитал, технологии и инфраструктура.

Икономическата политика на България трябва да отговори на нуждата от устойчивост, иновации и социална кохезия. Чрез подкрепа за МСП, зелени технологии и регионално развитие се цели по-конкурентна и балансирана икономика. Стратегическият фокус върху човешкия капитал и цифровизацията ще определи бъдещото икономическо лидерство на страната.

- ✓ Транссекторни предизвикателства за периода 2026 – 2040 г.

Пространственото и регионалното развитие на България през периода 2026–2040 г. ще се осъществява в условията на значителни социално-икономически, екологични и технологични промени, както на национално, така и на европейско и глобално ниво. Анализът на секторните политики ясно показва, че бъдещите предизвикателства не могат да бъдат разглеждани в изолация – те са дълбоко взаимосвързани и изискват цялостен, интегриран и дългосрочен подход.

Устойчивостта на териториалното развитие вече не зависи само от инвестиции в инфраструктура или отделни индустрии, а от способността на страната да реагира координирано на комплексни процеси – демографски срив, климатична нестабилност, урбанизационен натиск, социални неравенства и технологични неравновесия.

Територията следва да се разглежда като ресурс с различни функции, потенциали и ограничения. Наличието на значителни териториални различия между Северна и Южна България, между столичния регион и периферията, между големи градове и изоставащи общини, изисква актуализиран интегриран

подход към териториалното развитие – такава, която не се основава само на конкуренция между територии, а на сътрудничество и взаимна допълваемост.

В този контекст, обобщените изводи по-долу не просто констатират настоящи проблеми, а очертават посоки за дългосрочни политики, които да бъдат заложени в новата Национална концепция за пространствено развитие на България (2026–2040). Те подчертават нуждата от териториална справедливост, интелигентно управление на ресурсите и висока адаптивност на институциите.

Ключови изводи и посоки:

- *Демографска стагнация и обезлюдяване*: България е изправена пред дълбока демографска криза – застаряващо население, ниска раждаемост и силна външна миграция. Необходимо е интегриране на демографската политика в пространственото планиране – чрез стимули за заселване в стратегически райони, подкрепа за семейства, преференции за млади специалисти в малки и средни градове;
- *Инфраструктурни дефицити*: Неравномерното развитие на транспортна, енергийна, цифрова и социална инфраструктура води до ограничена достъпност и по-слаба интеграция на част от регионите. Новата концепция трябва да приоритизира териториалната свързаност и достъп до базови услуги чрез целенасочени инвестиции, с фокус върху Северна България, Родопите и граничните зони;
- *Засилен моноцентризъм:* Прекомерната концентрация на население, капитал и иновации в столицата задълбочава регионалните неравенства. Препоръчва се изграждане на полицентрична система чрез регионални хъбове – Варна, Пловдив, Бургас, Русе, Стара Загора и Велико Търново – и тяхното свързване с по-малки градове;
- *Хаотична урбанизация и липса на териториален контрол*: Разрастването на градовете често се случва без стратегическо планиране – води до загуба на зелени площи, пренатоварване на услуги, социална сегрегация. Изисква се въвеждане на пространствена регулация с ясни граници на урбанизирани територии, нови инструменти за управление на градски растеж (зелени пояси, реконверсия на индустриални зони и др.);
- *Използване на земеделски земи за неземеделски нужди*: Липсата на контрол при смяна на предназначение на земи води до деградация на селскостопанските територии. Необходимо е въвеждане на механизми за опазване на плодородните зони чрез териториално планиране, регулаторни ограничения и прилагане на принципа „нетна загуба на земеделски площи – нула“;
- *Териториално ориентирани политики:* Често отделните секторни политики се прилагат фрагментирано, без да се отчита териториалният контекст. Националната концепция за пространствено развитие 2026–2040 г. следва да се прилага чрез *интегрирано териториално планиране*, основано на ГИС, прогнозни сценарии и активно участие на регионалните и местните власти.

Въпреки предизвикателствата, България разполага със стратегически ресурси – благоприятни природо-географски условия, природно разнообразие,

културно наследство, сравнително развита ИКТ инфраструктура. Това предоставя възможности за развитие на устойчив туризъм, дигитална икономика, агроиновации и междурегионално сътрудничество.

- ✓ **Национална стратегия за околна среда 2021 – 2030 г. (НСОС)**

Националната стратегия за околна среда 2021 – 2030 г. (НСОС) се изготвя на основание чл. 75, ал. 2 и ал. 4 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Хоризонтът на НСОС е 10-годишен, към нея е разработен и петгодишен план за действие с конкретни институционални, организационни и инвестиционни мерки, срокове, отговорни институции, необходими ресурси и източници на финансиране.

НСОС е документ, който комбинира политическата визия и приоритети в областта на околната среда (политиката) с конкретна стратегия за тяхната реализация (стратегията). Предвид практиката в българското стратегическо планиране, това е интегриран документ, който очертава общото разбиране за позитивна промяна, рамката и посоката на бъдещо развитие, но в същото време включва характеристиките на оперативен документ за действие под формата на „пътна карта" за постигане на дефинираните цели и приоритети.

Стратегията е самостоятелен документ, който се разполага на най-високо ниво в йерархията на националните планови документи, но се разработва в средата на актуалните за сектора стратегически и програмни документи на национално, европейско и международно ниво, като изследва и приоритизира ключовите за националния контекст предизвикателства, свързани с опазването на околната среда.

Стратегията е „жив" документ, който предоставя референтна рамка за подготовка и планиране на стратегии и програми на различни нива, позволява извършване на постоянен и базиран на измерими индикатори мониторинг на ефектите и въздействията, мотивира интегриране на принципите на опазването на околната среда във всички управленски политики и инициативи.

Стратегическата рамка включва 4 приоритета, за всеки от които са дефинирани стратегически цели, области на действие, индикатори за измерване на промяната, необходимите ресурси и очаквани резултати.

- Приоритет 1: Възстановяване на природния капитал. Устойчиви общности и екосистеми
  - Стратегическа цел 1: Възстановяване и съхраняване на биологичното разнообразие и естествените функции на екосистемите с особено внимание върху тези с висок потенциал на биологично разнообразие
  - Стратегическа цел 2: Устойчиво управление на защитените зони и информирано участие на заинтересованите страни; споделена отговорност, споделено управление
  - Стратегическа цел 3: Екологизация на градовете - възстановяване на присъствието на природата в урбанизираните територии.
- Приоритет 2: Развитие в границите на природния потенциал. Ресурсна ефективност и нулево замърсяване
  - Стратегическа цел 1: Утвърждаване на модел на икономически растеж, който създава стойност
  - Стратегическа цел 2: Ефективно прилагане на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и на всички нива

  - Стратегическа цел 3: Трансформация на икономиката и модела на поведение към нулево замърсяване.
- Приоритет 3: Ограничаване на изменението на климата и адаптация към климатичните промени
  - Стратегическа цел 1: Ограничаване на емисиите парникови газове – трансформация във всички сектори — от промишленост и енергетика до транспорт и бита
  - Стратегическа цел 2: Постигане на устойчиво към изменението на климата общество, адаптирано към неизбежното въздействие на изменението на климата.
- Приоритет 4: Управление за ускорено постигане на целите за околната среда
  - Стратегическа цел 1: Подобряване нивото на интегриране на политиките по управление на околната среда на всички нива
  - Стратегическа цел 2: Информираност, обучение и отговорност за околна среда
  - Стратегическа цел 3: Изграждане на капацитет за управление на околната среда.

Една от основните цели, заложени в Стратегията е да се гарантира, че до 2030 г. биологичното разнообразие в Европа ще поеме по пътя на възстановяването в полза за хората, планетата, климата и икономиката, което отговаря на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие и на целите на Парижкото споразумение относно изменението на климата. В стратегията се разглеждат петте основни фактора за загубата на биологично разнообразие: промени в земеползването и мореползването, прекомерна експлоатация, изменение на климата, замърсяване и инвазивни чужди видове, определя се по-ефективна рамка за управление, насочена към отстраняване на оставащите пропуски, гарантира се цялостно прилагане на законодателството на ЕС и се обединяват всички съществуващи действия.

Стратегията на ЕС за биологично разнообразие 2030 предвижда създаване на Европейска платформа за екологизиране на градовете: това включва задължителни цели относно биологичното разнообразие в градовете – например задължителен минимален дял на озелененните покриви, както и за забрана на използването на химически пестициди.

Новият механизъм за възстановяване и устойчивост ще осигури широкомащабна финансова подкрепа за предприети от държавите членки реформи и инвестиции цели смекчаване на икономическото и социалното въздействие на пандемията, причинена от коронавируса, и икономиките на ЕС да станат по-устойчиви, издръжливи на сътресения и по-добре подготвени за предизвикателствата на екологичния и цифровия преход. Той ще помогне на държавите членки да се справят с предизвикателствата, установени в рамките на европейския семестър, в области като конкурентоспособността, производителността, екологичната устойчивост, образованието и уменията, здравеопазването, заетостта икономическото, социалното и териториалното сближаване. Механизмът също така ще гарантира подходящата насоченост на тези инвестиции и реформи на основата на екологичния и цифровия преход, за да спомогне за създаването на работни места и устойчив растеж и да направи Съюза по-устойчив. Механизмът предвижда поне 37% от средствата да бъдат насочени към „зелен преход“.

- **Стратегия за биологичното разнообразие в Република България - 2022 г.**

Стратегията за биологичното разнообразие на Република България (СБРРБ) е основен стратегически документ, чрез който се определят средносрочните цели и приоритети, свързани с опазване на биологичното разнообразие представляващо национално и световно природно наследство. Тя има интегриран характер, който се обуславя от една страна от прякото въздействие на документа върху социално-икономическите процеси, протичащи в рамките на националното пространство и неговите съставни части, а от друга с необходимостта от реализацията на дейности в различните сектори на икономиката и обществото.

Като стратегически документ, СБРРБ се явява основния свързващ и координиращ елемент между действащите стратегическите планови документи на национално, регионално, областно и общинско ниво, които определят развитието на страната в средносрочен и дългосрочен план. Тя надгражда, допълва и актуализира целите и задачите на предходната Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие, въз основа на задълбочен анализ на текущото състояние на биологичното разнообразие и идентифицираните потенциални заплахи и проблеми в средносрочен план. СБРРБ се явява и основен референтен документ, определящ рамката за приоритетните действия и направления, свързани с опазване на биологичното разнообразие на България с хоризонт 2030 г. и след това. Към стратегията се изготвя *Национален план за опазване и устойчиво използване на биологичното разнообразие и генетичните ресурси*. Планът е разработен за период от 5 години, след което подлежи на актуализация (за следващия 5-годишен период), като включва мерките за постигане изпълнение на дефинираните в стратегията национални цели. В настоящата стратегия са отразени всички основни ангажименти на страната ни като член на ЕС, в контекста на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г., чиято основна задача е свързана с ограничаване на основните фактори, предизвикващи загуба на биологично разнообразие. СБРРБ отразява поетите от България конкретни ангажименти, свързани с изпълнението на Целите за устойчиво развитие (ЦУР) на ООН до 2030 г., приети на 70-то Общо събрание на ООН на 25 септември 2015 г., както и Визията до 2050 г. на Стратегическия план за биологичното разнообразие 2011-2020 към Конвенцията за биологичното разнообразие (КБР) , насочена към „живот в хармония с природата“ и „свят, в който биологичното разнообразие е опазено, оценено и използвано рационално, предоставяйки жизненоважни за всички хора ползи.“

На тази основа е определена и главната цел на документа, която е свързана с осигуряването на адекватна и ефективна обща стратегическа и политическа рамка за устойчиво преодоляване на загубата на биологично разнообразие, като същевременно мотивира неговото опазване и подобряване. Стратегията също така цели да определи основните цели и задачи, които следва да бъдат изпълнени в следващото десетилетие и да формулира конкретни мерки и действия, чиято реализация ще гарантира изпълнението на нейните цели.

Визия

До 2050 г. биологичното разнообразие, представляващо национално и световно природно наследство е защитено, възстановено, оценено, устойчиво и

справедливо ползвано чрез дългосрочни и стратегически политики и подходи, интеграция в други национални секторни политики, участие и приобщаване на държавни, научни, образователни институции, неправителствени организации и инициативи, бизнеса и гражданското общество.

Мисия

До 2030 г. са предприети необходимите спешни действия на различни нива в обществото, така че биоразнообразието да бъде поставено на пътя към възстановяване, в полза на хората, климата и планетата.

Приоритет 1 - Опазване, устойчиво ползване на биологичното разнообразие и справедливо и равноправно разпределение на ползите, произтичащи от използването на генетичните ресурси.

Приоритет 2 - Опазване и възстановяване на екосистемите и съхраняване на услугите и ползите, които те предоставят.

Приоритет 3 - Поддържане и ефективно управление на Националната екологична мрежа (НЕМ).

Следвайки националните приоритети, СБРРБ дефинира 12 броя цели (т. 6 от документа: „Визия, мисия, приоритети и национални цели“), отразяващи конкретни задачи, които следва да бъдат изпълнени, за постигане на визията и мисията на документа.

Целта на стратегическия план е „да се предприемат ефективни и спешни мерки, за спиране на загубата на биологично разнообразие, за да се гарантира до 2020 г. устойчивостта на екосистемите, които да продължат да предоставят жизненоважни услуги, осигурявайки по този начин разнообразието на живота на планетата и допринасяйки за благосъстоянието на човечеството и премахването на бедността. За тази цел, да се намали натиска върху биоразнообразието, да се възстановят екосистемите, биологичните ресурси да се използват устойчиво, а ползите, произтичащи от използването на генетичните ресурси да се разпределят по справедлив и равнопоставен начин; да се осигуряват достатъчно финансови средства, да се подобри капацитетът, да се отчитат въпросите и ценностите на биоразнообразието, ефективно да се прилагат подходящите политики, а вземането на решения да се основава на солидни научни изследвания и на превантивен подход“.

Концепцията на Стратегически план за биологичното разнообразие е един свят, в който „Да живеем в хармония с природата“, в който „До 2050 г. да се цени значението на биоразнообразието, да се опазва, възстановява и използва рационално, поддържащо за екосистемните услуги, здрава планета и предоставяйки жизненоважни за всички хора ползи.“

Следващите цели се базират на предходните, заложени за реализация до 2020 г. За да има приемственост и пълнота ще разгледаме и тях. Стратегическият план до 2020 г. включва постигането на 20 водещи цели до 2015 или 2020 г. („Целите от Аичи за биоразнообразието“), групирани в пет стратегически цели. Целите и задачите предвиждат както стремеж за постигане в глобален мащаб, така и гъвкава рамка за определяне на национални или регионални цели. Страните се приканват да разработят свои собствени цели в тази рамка, като се вземат предвид националните нужди и приоритети и в същото време се взема предвид и националният принос към постигането на глобалните цели. Не е задължително всички страни да разработват национална цел за всяка една

глобална цел. За някои страни глобалният праг, установен с конкретни цели може да е вече постигнат. Други цели може да не са практически приложими в контекста на дадена страна.

Стратегическа цел А – Справяне с основните причини за намаляване на биоразнообразието, чрез интегриране на биоразнообразието в работата на правителството и обществото.

Цел 1: До 2020 г., но не по-късно, хората да са информирани, относно ценностите на биоразнообразието и стъпките, които могат да предприемат за неговото опазване и устойчиво из- ползване.

Цел 2: До 2020 г., но не по-късно, ценностите на биоразнообразието да са интегрирани в стратегии и процеси на планиране за национално и местно развитие и за намаляване на бедността, и да са включени в националната отчетност, когато е необходимо, и системите за докладване.

Цел 3: До 2020 г., но не по-късно, стимулите, включително вредните за биоразнообразието субсидии да са елиминирани, поетапно отменени или изменени, с цел да се минимизира или избегне тяхното негативно въздействие и да бъдат създадени и приложени положителни стимули за опазването и устойчивото използване на биоразнообразието, съгласно и в съответствие с Конвенцията и други съответстващи международни задължения, като се вземат пред вид националните социално-икономически условия.

Цел 4: До 2020 г., но не по-късно, правителствата, бизнесът и всички заинтересувани страни на всички нива, да са предприели стъпки за постигането, или вече да са приложили планове за устойчиво производство и потребление и да са запазили нивата на вредното въздействие от използването на природни ресурси в рамките на безопасните екологични ограничения.

Стратегическа цел В – Да се намали прекият натиск върху биоразнообразието и да се насърчава устойчивото ползване.

Цел 5: До 2020 г., темпото на загубата на естествените местообитания, включително горите, да се намали най-малко наполовина и където е възможно, да бъде сведено до нула, а унищожаването и фрагментацията значително да се намалят.

Цел 6: До 2020 г., запасите от риба, безгръбначни животни и водни растения да се управляват и събират устойчиво, законосъобразно и да се прилагат екосистемни подходи, така че прекомерният риболов да бъде избягван, да се въведат планове и мерки за възстановяване на изчезващите видове, риболовът да няма значителен неблагоприятен ефект върху застрашените видове и уязвимите екосистеми, а въздействието на риболова върху запасите, видовете и екосистемите да е в безопасни екологични граници.

Цел 7: До 2020 г. селскостопанските райони, водните стопанства и горите да се управляват устойчиво, като се гарантира запазването на биоразнообразието.

Цел 8: До 2020 замърсяването, включително от излишни хранителни вещества, да се сведе до ниво, безопасно за функционирането на екосистемите и биоразнообразието.

Цел 9: До 2020 г. да се идентифицират и степенуват по приоритет инвазивните чужди видове и пътищата за проникването им, приоритетните видове да се контролират или унищожават, като се вземат мерки за управление на пътищата им за проникване, с цел предотвратяване на тяхното навлизане и установяване.

Цел 10: До 2015 г. да бъдат сведени до минимум многостранните антропогенни въздействия върху кораловите рифове и други уязвими екосистеми, засегнати от изменението на климата или увеличението на киселинността на океаните, за да се запази тяхната цялост и функциониране.

Стратегическа цел C – Да се подобри състоянието на биоразнообразието, чрез опазване на екосистемите, видовете и генетичното разнообразие.

Цел 11: До 2020 г. да бъдат съхранени поне 17% от сухоземните и вътрешните водни площи, както и 10% от крайбрежните и морски райони, особено тези, с особена важност за биоразнообразието и предоставянето на екосистемни услуги, чрез ефективно и справедливо управление, екологично представителни и добре свързани помежду си системи от защитени територии, и приемане на други ефективни природоохранителни мерки на районен принцип, които да бъдат интегрирани в по-широки ландшафти и морски райони.

Цел 12: До 2020 г. да бъде предотвратено изчезването на познатите застрашени видове, а състоянието на тяхното опазване, особено на тези пред изчезване, да се подобри и поддържа.

Цел 13: До 2020 г. да се запази генетичното разнообразие на култивираните растения, селскостопанските и домашни животни и на техните диви родственици, включително и на ценните от социално-икономическа и културна гледна точка видове, като се разработят и приложат стратегии за свеждане до минимум на генетичната ерозия, и опазване на тяхното генетично разнообразие.

Стратегическа цел D – Да се увеличат ползите от биоразнообразието и екосистемните услуги за всички.

Цел 14: До 2020 г. да бъдат възстановени и опазвани екосистемите, които предоставят жизненоважни услуги, включително такива, свързани с вода, които допринасят за здравето, прехраната и благосъстоянието, като се вземат предвид нуждите на жените, коренните и местни общности, бедните и уязвимите слоеве от населението.

Цел 15: До 2020 г. да бъдат повишени устойчивостта на екосистемите и приносът на биоразнообразието към натрупването на въглеродни запаси, чрез запазване и възстановяване, включително възстановяването на поне 15% от деградиралите екосистеми, допринасяйки по този начин за смекчаване на вредното въздействие от изменението на климата, адаптацията и борбата с опустиняването.

Цел 16: До 2015 г. да влезе в сила Протоколът от Нагоя за Достъп до генетичните ресурси и честното и справедливо разпределяне на ползите от тяхното използване, в съответствие с националните законодателства.

Стратегическа цел Е – Подобряване на прилагането чрез обществено планиране, управление на знанията и укрепване на капацитета.

Цел 17: До 2015 г. всяка Страна да разработи, приеме, като политически инструмент и започне прилагането на ефективна, обществена и осъвременена национална стратегия за биоразнообразието и план за действие.

Цел 18: До 2020 г. традиционните знания, нововъведения и практики на коренните и местните общности, отнасящи се до опазването и устойчивото използване на биоразнообразието, както и обичайното използване на биологичните ресурси, да се признават, да са предмет на националното законодателство и съответни международни ангажименти, и напълно да се интегрират и отразят при прилагането на Конвенцията, с пълното и ефективно участие на коренните и местните общности, на всички съответни нива.

Цел 19: До 2020 г. да се подобрят, споделят широко и да се предадат и приложат, познанията, научната база и технологиите, по отношение на биоразнообразието, неговите ценности, функционирането, състоянието и тенденциите, и последиците от неговата загуба.

Цел 20: До 2020 г., но не по-късно, значително да се увеличи спрямо текущите нива мобилизирането на финансови ресурси от всички източници за ефективното прилагане на Стратегическия план за биоразнообразието 2011-2020, в съответствие с одобрения и съгласуван процес в Стратегията за мобилизиране на ресурсите. Тази цел ще е предмет на промени, в зависимост от оценката на необходимите ресурси, която трябва да бъде направена и докладвана от страните.

Тази стратегия е била неотменна част от стратегията „Европа 2020 “ и по-конкретно на водещата инициатива със заглавие *„Европа за ефективно използване на ресурсите“.*

- ✓ **Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.)**

Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.) се разработва на основание чл. 24. ал.1 от Закона за почвите и на чл. 77 от Закона за опазване на околната среда. Обхваща 10-годишен период на изпълнение и включва петгодишен план за действие.

Целта на Националната програма е опазване на почвените ресурси и тяхното устойчиво ползване, както и прилагане на добри практики за предотвратяване увреждането на почвите.

Национална програма (2020 – 2030 г.) е програмен документ с дефинирани цели, приоритети и мерки за практическо приложение на държавната политика за опазване на почвените ресурси на национално, регионално и местно ниво.

Политиката за опазване на почвите в България се основава на следните принципи:

- екосистемен и интегриран подход;
- устойчиво ползване на почвите;
- превантивен контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции;
- прилагане на добри практики при ползването на почвите;
- замърсителят плаща за причинените вреди;
- информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от опазването на почвите от увреждане и мерките за опазването им.

Основни критерии при определяне на приоритетите в Национална програма за опазване, съгласно чл. 24, ал. 4 от ЗП, устойчиво ползване и възстановяване на почвите са:

- Устойчиво ползване на почвите като природен ресурс.
- Опазване и подобряване на почвеното плодородие.
- Намаляване на вредните последствия върху почвите, предизвикани от природни процеси и явления, и антропогенни фактори.
- Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве и опазване на другите компоненти на околната среда.
- Спазване на принципите за устойчиво развитие, включително принципите на биологичното земеделие.
- Възстановяване на нарушените функции на почвите.
- Задължения, поети от държавата по международни актове, отнасящи се до почвите.

В страната няма приета цялостна стратегия по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на увредените почви. Ето защо изготвената Национална програма има ключова роля като ефективно средство за практическо приложение на политиката по почвите, тъй като дефинира конкретни цели, приоритети и мерки за тяхното опазване, както за централните и местни институции, така и за обществените организации и гражданите в страната, а именно: подобряване на административния капацитет и ефективни правни инструменти, свързани с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите; предотвратяване възникване на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите; устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване; ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите.

Успешното ѝ изпълнение ще доведе до минимизиране и, където е възможно, предотвратяване на вредното въздействие на деградационните процеси върху почвите, възстановяване на увредените и нарушени почви и тяхното устойчиво управление, съответстващо на европейските и национални нормативни документи.

Програмата може да подпомогне централните и местни власти, ориентирани към изготвяне на проекти, финансирани от национални и европейски фондове, чиято главна задача е опазването и устойчиво ползване на почвите.

- ✓ **Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018 – 2030 г.**

В Република България често възникват бедствия, предизвикани от природни явления или човешка дейност, чиито социални и икономически последици могат да оказват значителен неблагоприятен ефект на нейното развитие и икономически растеж, поради което намаляването на риска от бедствия е от изключително значение за устойчивото развитие на страната.

В предстоящите десетилетия се очаква промените в климата да доведат до нарастване на честотата и мащаба на бедствията. По-честите и по-силни бури и наводнения, както и дълготрайните засушавания и опустошителни горски пожари могат да окажат значително вредно въздействие върху съществуващите възможности на обществото след подобни опасни събития. Поради тази причина и поради сложността и обхвата на бедствията, е необходимо обединяване на усилията на всички отговорни институции и активното им включване в дейностите за намаляване на риска от бедствия, което се очаква да доведе до значително намаляване на човешки, социални, икономически и природни щети и загуби.

През последните години намаляването на риска от бедствия се превърна в световен приоритет. Доказателство са документите, приети от страните-членки на Европейския съюз (ЕС), както и Рамката за действие Киото 2005-2015 на ООН „Да изградим устойчивост на нациите и обществата към бедствия", която приканва и определя всяка една страна за отговорна да създаде Национална платформа и Стратегия за намаляване на риска от бедствия.

В тази връзка и следвайки промените в Закона за защита при бедствия (ЗЗБ) от 2011 г., е създаден Консултативният съвет за подпомагане на Министерския съвет на Република България при формиране на държавната политика в областта на защитата при бедствия, който изпълнява функциите на Национална платформа за намаляване на риска от бедствия. Съгласно ЗЗБ, е възложено на Министерския съвет да приеме Стратегия за намаляване на риска от бедствия (Стратегията).

Катра на заливните
зони в България
Русе
Исперих
Разград
Шумен
Варна
Провадия
Добрич
Балчик
Нови пазар
Попово
Търговище
Свищов
Плевен
Левски
Велико Търново
Севлиево
Габрово
Троян
Ботевград
Враца
Берковица
Монтана
Лом
Козлодуй
Оряхово
Белоградчик
Ловеч
Котел
Сливен
Айтос
Несебър
Карнобат
Бургас
Средец
Царево
Нова Загора
Стара Загора
Казанлък
Карлово
Пловдив
Пазарджик
Пещера
Панагюрище
Перник
Самоков
Дупница
Кюстендил
Благоевград
Гоце Делчев
Разлог
Банско
Сандански
Симитли
Мелник
Петрич
Симитли
Чепеларе
Смолян
Мадан
Кърджали
Момчилград
Хасково
Асеновград
Чирпан
Димитровград
Харманли
Свиленград
Тополовград
Ивайловград
Ардино
Крумовград
Кирково
Джебел
Елин Пелин
Костенец

Стратегията има за цел да очертае съгласувана рамка за определяне на стратегическите приоритети за действие за намаляване на риска от бедствия и да подпомогне изпълнението на мерките за тяхното осъществяване на национално, областно, общинско и обектово ниво. Стратегията ще спомогне още за идентифициране и приоритизиране на конкретни области за трансгранично и регионално сътрудничество, както и ще гарантира решаването на проблемите координирано, с перспектива за развитие на капацитета за намаляване на риска от бедствия в дългосрочен план.

Фиг. I.4-2. Райони със значителен потенциален риск от наводнения по основните речни басейни

Националната стратегията за намаляване на риска от бедствия е с обхват на действие от 2018 до 2030 г. Приета е с Решение №505 от 19.07.2018 г. на Министерския съвет и подобно на Националната програма за защита при бедствия, стратегията е пряко свързана с ПУРБ и в частност ПУРН и Стратегията за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014 – 2023 г.

Стратегията се основава на следните ключови ценности: позитивно мислене, перспективност, информираност, култура, равнопоставеност, отговорност, сътрудничество, приемственост и политическа воля.

В стратегията са актуализирани и представени основните цели и приоритети на отрасъл ВиК в Република България, като същевременно в него са включени и предложения за изпълнението и финансирането на политиките за постигане на тези цели за период от десет години. Стратегията обединява констатациите, направени в хода на проведените консултации и междинните анализи, включително прегледа на регулаторната рамка, прегледа на публичните разходи и стратегическия финансов план – обект на разработка и обсъждане със заинтересованите страни.

Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) в партньорство с бенефициентите Министерството на околната среда и водите

(МОСВ) и Сдружение Клуб „Икономика 2000“ изпълняват проект LIFE WatClima „Водните стратегии на България за преход към климатично неутрално и устойчиво общество“, съфинансиран по Програма LIFE на Европейския съюз.

В рамките на проекта са разработени две дългосрочни национални стратегии, съчетаващи целите за климата в политиките за водния сектор в България и адресиращи прехода към климатична неутралност и общество, устойчиво на измененията на климата. Това са Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България и Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България.

Към настоящия момент са разработени и актуализирани два ключови стратегически документа за водния сектор в България. Първият е Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България 2024–2033 г., която надгражда и актуализира приоритетите от предходния стратегически период (2014–2023 г.), като отчита съвременните предизвикателства пред водния сектор, включително климатичните промени и изискванията за опазване на околната среда. Основните приоритети са:

- Подобряване на ефективността и управлението на ВиК инфраструктурата;
- Намаляване на загубите на вода във водоснабдителните мрежи;
- Разширяване на обхвата на канализационните мрежи и пречиствателните станции за отпадъчни води в населените места;
- Осигуряване на устойчиво инвестиционно финансиране за модернизация на мрежите.

Вторият актуализиран документ е Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор (НСУРВС) в Република България с период на обхват 2026–2045 г. Двете стратегии са разработени през 2024 г. и актуализирани през есента на 2025 г. въз основа на задълбочени анализи на текущото състояние, включително отчитане на въздействието на климатичните промени върху водните ресурси и ВиК сектора. Документите предлагат стратегическа рамка и насоки за дългосрочно планиране и устойчиво управление на водния сектор в условията на променящ се климат. До момента не са одобрени с решение на Министерски съвет.

- ✓ **Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България**

Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор (НСУРВС) в Република България е разработена във връзка с изискванията на чл. 151 от Закона за водите. Стратегията е разработена през 2012 година и същата е приета с Решение на Народното събрание от 21.11.2012 г. Основните етапи на разработването включват:

- Изготвяне на детайлни анализи на ситуацията в сектора – водни ресурси и инфраструктура във водния сектор.
- Разработване на Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България и организиране на обществено обсъждане.
- План за действие към Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България, в краткосрочна (2013 – 2015 г.),

средносрочна (2016 – 2021 г.) и дългосрочна (2022 – 2037 г.) перспектива.

- Приемане на Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България от Народното събрание – Приета с Решение на Народното събрание.

Цели и подцели:

Дългосрочната стратегическа цел на страната в областта на водния сектор е устойчиво ползване на водните ресурси, осигуряващо в оптимална степен сегашните и бъдещите нужди на населението и икономиката на страната, както и на водните екосистеми.

Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване:

1.1. Осигуряване на непрекъснато водоподаване чрез рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови язовири и резервоари, рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците;

1.2. Намаляване на общите количества използвана вода чрез инвестиции във водностопанската инфраструктура и мерки за подобряване на ефективността при използването на водните ресурси.

Цел 2: Запазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните води:

2.1. Премахване на заустването на необработени отпадъчни води в изкуствени и естествени водоприемници и в Черно море чрез изграждане, реконструкция и модернизация на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчни води;

2.2. Укрепване на институционалната система за мониторинг и контрол, която да гарантира доброто състояние на повърхностните и подземните води;

2.3. Превръщане на Плановете за управление на речните басейни в основен планов документ при интегрираното управление на водите.

Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс:

3.1. Създаване на институционална рамка, която да гарантира прехвърляне на отговорността за вземането на решения във връзка с развитието на водния сектор на национално, регионално и местно равнище от стопанските субекти към публичните власти – държава, общини;

3.2. Средствата от населението и бизнеса, средствата от ЕС и изискваното национално съфинансиране да осигуряват самофинансиране на водния сектор, при спазване на принципа „замърсителят и ползвателят плащат";

3.3. Повишаване на капацитета на всички участници в управлението на водния сектор.

Цел 4. Намаляване на риска от щети при наводнения:

4.1. Идентифициране на рисковите зони;

4.2. Осъществяване на мерките от плановете за защита от наводнения.

- ✓ **Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014 – 2023 г.**

Документът е приет с Решение № 269 на Министерския съвет от 07.05.2014 г.

В стратегията са актуализирани и представени основните цели и приоритети на отрасъл ВиК в Република България, като същевременно в него са

включени и предложения за изпълнението и финансирането на политиките за постигане на тези цели за период от десет години. Стратегията обединява констатациите, направени в хода на проведените консултации и междинните анализи, включително прегледа на регулаторната рамка, прегледа на публичните разходи и стратегическия финансов план – обект на разработка и обсъждане със заинтересованите страни от месец септември 2012 г. до настоящия момент. Като се има предвид, че много от капиталовите инвестиции във ВиК имат дълъг полезен живот, оценката на необходимите разходи, и стратегическият финансов план са разработени за срок от 25 г. Това е гаранция, че мерките предложени в десетгодишната стратегия са всъщност съвместими с един устойчив ВиК отрасъл в дългосрочен план.

През 2025 г. Управляващият орган на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. обяви процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (БФП) № BG16FFPR002-1.007 „Програма за изграждане/доизграждане/реконструкция на водоснабдителни и канализационни системи, включително и ПСОВ за агломерации между 5 000 и 10 000 екв.ж.“ по приоритет 1 „Води“ на програма „Околна среда“ 2021-2027 г.

Конкретни бенефициенти по процедурата са ВиК Варна ООД (за агл. Девня и агл. Долни чифлик), ВиК Добрич АД (за агл. Ген. Тошево), ВиК Кърджали ООД (за агл. Крумовград), ВиК Пловдив ЕООД (за агл. Рогош-Скутаре и агл. Съединение), ВиК Сливен ООД (за агл. Котел), ВиК Смолян ЕООД (за агл. Девин) и ВиК Стара Загора ЕООД (за агл. Гълъбово и агл. Павел баня).

Основната цел е да се осигури изпълнение на задължения на Република България за постигане на пълно съответствие на 10 агломерациите с над 5 000 екв. ж. за консолидирани райони на ВиК оператори с изискванията на Директива 91/271/ЕИО и допълващо и към мерки с принос към Директива (ЕС) 2020/2184 относно качеството на водата, предназначена за консумация от човека (вкл. намаляване на загубите на вода по водопреносната мрежа и подобряване качеството на питейната вода).

- ✓ **Програма за изграждане на канализационни системи до 2023 г.**

Програмата е изготвена от Министерството на околната среда и водите и представлява Програма за прилагане на европейската Директива за градски отпадъчни води (Директива 91/271/ЕИО и е докладвана пред ЕК на 12 септември 2014 година. Обхванатият период е от началото на 2014 г. до края на 2023 г.

Програмата съдържа:

- За всички агломерации в България с 2000 или повече ЕЖ – причини за несъответствието им с изискванията на директивата; предвидени мерки с цел постигане на съответствие с член 3 (канализационни системи и индивидуални/други подходящи системи); дати или очаквани дати на приключване на подготвителните мерки, на започване и завършване на строителните работи за канализационна система или на друга подходяща система; прогнозни разходи за инвестицията; европейски фонд, по който се планира да се извърши инвестицията; друга полезна информация;

- За всички ГПСОВ на агломерации с повече от 2000 ЕЖ – установени причини за несъответствие с директивата; необходими мерки за

постигане на несъответствие; проектен капацитет; вид пречистване; очаквана дата за приключване на подготвителните мерки, на започване и завършване на строителните работи, за постигане на съответствие; прогнозни инвестиции; европейски фонд, по който се планира да се извърши инвестицията; друга полезна информация;

- Настоящ и очакван общ проектен капацитет по органично натоварване и инвестиционни разходи на национално равнище.

✓ **Глобална стратегия за опазване на растенията 2020 г.**

Стратегията има за цел да допринесе за спиране на продължаващата загуба на растително разнообразие.

Стратегическа цел I: Познаване, документиране и оценка на растителното разнообразие;
Цел 1: Он-лайн списък на флората, с всички известни растителни видове.

Цел 2: Оценка на природозащитния статус на всички известни растителни видове, доколкото е възможно, за направляване на природозащитните действия.

Цел 3: Разработване и споделяне на информация, изследвания и свързаните с тях резултати и методи, необходими за изпълнение на Стратегията;

Стратегическа цел II: Спешно и ефективно опазване на растителното разнообразие;
Цел 4: Най-малко 15% от всеки екологичен регион или тип растителност се опазват, чрез ефективно управление и/или възстановяване.

Цел 5: Най-малко 75% от най-важните за растителното разнообразие области на всеки екологичен регион се опазват чрез ефективно управление, насочено към опазване на растенията и тяхното генетично разнообразие.

Цел 6: Най-малко 75% от производствените земи във всеки сектор се управляват устойчиво, в съответствия с опазването на растителното разнообразие.

Цел 7: Най-малко 75% от известните застрашени растителни видове се опазват in situ.

Цел 8: Най-малко 75% от застрашените растителни видове се намират в колекции ex situ, за предпочитане в страните, от които произхождат, а поне 20% от тях са налични за програми за възстановяване.

Цел 9: 70% от генетичното разнообразие от културни растения, включително техните диви родственици и други растителни видове, ценни от социално-икономическа гледна точка, се опазва, като свързаното с тях коренно и местно познание се отчита, запазва и поддържа.

Цел 10: Изготвени са ефективни планове за управление за предотвратяване на нови биологични инвазии и за управление на важни места за растителното разнообразие, които са застрашени от инвазии.

Стратегическа цел III: Устойчиво и справедливо ползване на растителното разнообразие;

Цел 11: Няма диви видове растения, застрашени от международната търговия.

Цел 12: Всички продукти, на основата на диворастящи растителни видове, се добиват от източници, които се управляват устойчиво.

Цел 13: Традиционните и местни познания, иновации и практики, свързани с растителните ресурси са запазени или развити по подходящ начин, в подкрепа на традиционното им използване, устойчивия поминък, сигурността на храните на местно ниво и здравеопазването.

Стратегическа цел IV: Образоване и осведоменост относно растителното разнообразие, популяризиране на неговата роля за осигуряване на устойчив поминък и на значението му за целия живот на Земята;
Цел 14: Значението на растителното разнообразие и нуждата от неговото опазване е включено в програми за комуникация, образование и повишаване на осведомеността.
Стратегическа цел V: Създаване на капацитет и обществена ангажираност, необходими за изпълнението на Стратегията.

Цел 15: Броят на хората, обучени за работа с подходящи средства, е достатъчен и в съответствие с националните нужди за постигане на целите на настоящата Стратегия.
Цел 16: Институциите, мрежите и партньорствата за опазване на растенията са създадени или укрепени на национално, регионално и международно ниво, за постигане на целите на настоящата Стратегия.
Глобалната стратегия за опазване на растенията разглежда предизвикателствата, поставени от заплахите за растителното разнообразие. Крайната цел на Стратегията е постигането на трите цели на Конвенцията за биологичното разнообразие: опазване, устойчиво ползване на биологичното разнообразие и равномерно разпределение на ползите от генетичните ресурси, по-специално за растителното разнообразие, като се има предвид член 8 на Конвенцията и Протокола от Картахена за биологична безопасност.

Стратегията се отнася за растенията, обитаващи сухоземна, сладководна и морска среда. Освен това, Стратегията се прилага за трите основни нива на биологично разнообразие, признати от Конвенцията, а именно растително генетично разнообразие, растителни видове, съобщества и свързаните с тях местообитания и екосистеми.

- ✓ **Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България**

Националният план за действие за устойчива употреба на пестициди е приет от Министерски съвет на 21.11.2012 г. Актуализиран е със съдействието и експертната помощ на всички компетентни държавни институции, както и заинтересованите страни – земеделски асоциации, индустрията и неправителствени организации и е приет с Решение № 571 на Министерски съвет от 13.08.2020 г. Инициирането, координацията и цялостния процес по

разработване на плана, е осъществено от експерти от Българска агенция по безопасност на храните.

България, като държава членка на ЕС, продължава политиката за ефективно прилагане на устойчивата употреба на пестициди в посока постепенно и постоянно намаляване на използваните химични методи за третиране и замяната им с алтернативни такива, щадящи общественото здраве и околната среда. Прилагането на такива подходи води като резултат до минимизиране на риска от употребата на пестициди върху здравето на хората, стабилност на агроекосистемите и опазване на околната среда чрез дългосрочно устойчиво развитие в аграрния сектор и повишаване жизнеспособността на селското стопанство. Един от основните методи е интегрираното управление на вредителите, който се основава на оптимизация използването на природните ресурси и естествените механизми за регулиране на вредителите по земеделските култури и получаваната от тях продукция. Икономическите, екологични и социални предимства на нехимични методи са несъмнени и гарантират устойчивост на селското стопанство в дългосрочен план.

В плана за действие са разписани целите, към които държавата ще се стреми през следващите години и мерките за постигането им. Посочени са показателите, по които ще се определя напредъка, свързан с изпълнението на заложените цели и мерки. Чрез обобщаване и анализиране на информацията, относно употребата на продукти за растителна защита и тяхното въздействие върху здравето на хората и околната среда, ще се проследи постигането на устойчива употреба на пестициди в страната през следващите години.

Ще се осигури недопускане замърсяването на почви, подземни води, замърсяване на хранителни продукти и създаване на здравен риск за населението в района и за потребителите на селскостопански продукти.

- ✓ **Национална стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013 – 2020 г.**

Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013 – 2020 г. е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на дългосрочно и устойчиво управление на жизнени и продуктивни многофункционални гори и нарастваща конкурентоспособност на горския сектор като основа за по-добър жизнен стандарт, особено в планинските и селските райони. Предпоставка за устойчиво развитие на горските територии са регламентираните със Закона за горите три нива на горско планиране – национално, областно и местно, отразени съответно в Национална стратегия за развитие на горския сектор, Стратегически план за развитие на горския сектор, областни планове за развитие на горските територии и горскостопански планове и програми.

Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода до 2030 г. е изготвена и се основава на извършен всеобхватен анализ на състоянието на горския сектор за периода 2013 – 2021 г., който включва: окончателния доклад за резултатите от прилагането на НСРГСРБ през периода 2013 – 2020 г., официалните статистически данни за 2021 г. – по съответните паневропейски индикатори за устойчиво управление на горите, както и становищата и предложенията, направени от заинтересованите страни.

Национална стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода до 2030 г. е интегриран документ за развитие на горския сектор до 2030 г., формулиращ националните приоритети, в съответствие с европейската рамка за планиране в сектора. При разработване на стратегическия документ са взети предвид следните европейски стратегически документи: Европейски зелен пакт (2019), Стратегия за биологичното разнообразие на ЕС до 2030 г., приета през 2020 г.

На основата на определените в НСРГСРБ 2030 г. стратегически цели и приоритети ще бъде изготвен Стратегически план за развитие на горския сектор в периода до 2030 г., в който ще бъдат определени конкретните мерки и действия за тяхното изпълнение.

Заложени са три стартегически цели до 2030 г.:

- Екологична функция: Осигуряване на устойчиво управление на горите, адаптация към климатичните промени, съхраняване на биологичното разнообразие и защита на екосистемните ползи (като чисти води, въздух и почви);
- Икономическа функция: Увеличаване приноса на горския сектор към зелената и кръговата икономика чрез иновации, повишаване на конкурентоспособността и устойчиво ползване на горските ресурси (включително дървесина и биомаса);
- Социална функция: Подпомагане на социално-икономическото развитие, осигуряване на заетост и поминък в селските и планинските райони, както и повишаване на обществената ангажираност за опазване на зеленото богатство.

Все още Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода до 2030 г. не е официално приета от МС.

- ✓ **Стратегически план за развитие на горския сектор 2014 - 2023 г.**

Стратегическият план за развитие на горския сектор 2014 - 2023 г. е от особено значение и се очаква да бъде мост между стратегическата визия за сектора и конкретните действия за нейното постигане. Мисията на Стратегическия план за развитие на горския сектор е да определи конкретните действия за изпълнение на стратегическите цели, приоритетите и мерките, заложени в Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България 2013-2020г., осигурявайки условия за постигане на заложената в нея Визия.

Стратегическият план за развитие на горския сектор идентифицира оперативни цели и дейности, групирани в съответствие със заложените в Стратегията стратегически цели, приоритети и мерки. В допълнение Планът включва оценка на нужните ресурси, очакваните резултати, отговорните и ангажирани институции, комуникационна и медийна политика и индикатори и правила за извършване на мониторинг на изпълнението.

Стратегическа цел 1. *Осигуряване на устойчиво развитие на горския сектор чрез постигане на оптимален баланс между екологичната функция на горите и тяхната способност дългосрочно да предоставят материални ползи и услуги.*

Приоритет 1. Поддържане на жизнени, продуктивни и многофункционални горски екосистеми, способстващи за смекчаване на последиците от измененията в климата.

Приоритет 2. Опазване, възстановяване и поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие в горските територии.

Стратегическа цел 2. *Засилване на ролята на горите за осигуряване на икономически растеж на страната и по-равномерно (балансирано) териториално социално-икономическо развитие.*

Приоритет 2. Опазване, възстановяване и поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие в горските територии.

Приоритет 3. Повишаване на жизнеността и конкурентоспособността на горския сектор. *Приоритет 4.* Използване на потенциала на горския сектор за развитие на зелената икономика. ***Стратегическа цел 3.*** *Увеличаване на приноса на горския сектор в зелената икономика.*

Приоритет 1. Поддържане на жизнени, продуктивни и многофункционални горски екосистеми, способстващи за смекчаване на последиците от измененията в климата;

Приоритет 2. Опазване, възстановяване и поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие в горските територии;

Приоритет 3. Повишаване на жизнеността и конкурентоспособността на горския сектор;

Приоритет 4. Използване на потенциала на горския сектор за развитие на зелената икономика.

С проекта за ОУП са определени горските територии в обхвата на Община Генерал Тошево и препоръката към общинска администрация е за извършване на залесяване, което е особено важно в случая, предвид ограничения горски фонд и крупните производствени мощности в района.

- ✓ **Националната стратегия за развитие на ловното стопанство 2012 – 2027 г.**

Целта на стратегията е да очертае насоките за развитие на ловното стопанство в условията на пазарна икономика и да отговори на предизвикателствата на новите виждания за устойчиво развитие и опазване на всички възобновими природни ресурси. Нейната мисия е в дългосрочен план да даде основните насоки за устойчивото развитие и ползване на дивечовите запаси, да защити и опази биологичното разнообразие и местообитанията и възстанови изчезнали видове, както и да намали, а в някои случаи и да елиминира влиянието на факторите, които влияят негативно върху дивечовите популации. Очакванията са към 2027 година в България да има устойчиво развитие и ползване на дивечовите ресурси, запазено биологично разнообразие и ценни и редки видове и повишена производителност на местообитанията и на добитите в тях продукти.

Националната стратегията за развитие на ловното стопанство гарантира прилагането на Европейското и международно природозащитно законодателство в Българското законодателство и е естествено продължение

на Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие в България и на Стратегията за развитие на горите 2013 - 2020 година. Тя определя целите на ловностопанската дейност у нас, насочени преди всичко в защита на биоразнообразието и генофонда на страната ни и на месните видове дивеч при съвместяване интересите на държавата и на собствениците на земи и гори със стопанисващите дивеча.

Връзката на плана с Националната стратегия за развитие на ловното стопанство 2012 – 2027 г. е по линията на предвиденото с ОУП опазване на горите, биологичното разнообразие и ценни и редки видове.

- ✓ **Рамка за приоритетни действия (РПД) за НАТУРА 2000 в България**

Рамките за приоритетни действия (РПД) представляват инструменти за стратегическо многогодишно планиране, чиято цел е да осигурят всеобхватен преглед на необходимите мерки за изграждането на мрежата „Натура 2000“ в целия ЕС и свързаната с нея екологосъобразна инфраструктура, като се уточняват потребностите от финансиране за тези мерки и се свързват със съответстващите програми на ЕС за финансиране. В съответствие с целите на Директивата на ЕС за местообитанията (Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна), на която е основана мрежата „Натура 2000“, мерките, които трябва да бъдат определени в РПД, са предвидени основно за запазване или възстановяване на благоприятен природозащитен статус на естествените местообитания и видовете от интерес за ЕС, като същевременно се вземат под внимание икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености.

Правното основание за РПД е член 8, параграф 1 от Директивата за местообитанията, съгласно който държавите членки са длъжни да предават на Комисията и преценките си относно финансовото участие на Европейския съюз, което считат за необходимо за изпълнение на следните си задължения във връзка с мрежата „Натура 2000“:

- да определят необходимите консервационни мерки, които при необходимост включват подходящи планове за управление, специално разработени за териториите или включени в други развойни планове,
- да определят подходящи мерки от правно, административно и договорно естество, които да отговарят на екологичните изисквания на типовете естествени местообитания от приложение I и видовете от приложение II, срещащи се в тези райони.

В своя Специален доклад № 1/2017 относно мрежата „Натура 2000“ Европейската сметна палата заключи, че първите приключени РПД (за периода 2014—2020 г.) не предоставят реално описание на действителните разходи за мрежата „Натура 2000“. Поради това в доклада бе подчертана необходимостта да се актуализира форматът на РПД и да се предоставят допълнителни насоки за подобряване на качеството на информацията, която държавите членки представят в своите РПД. В неотдавнашния План за действие на ЕС за природата, хората и икономиката се поема ангажимент за осъществяването на този процес с цел да се гарантира, че държавите членки

представят по-надеждни и хармонизирани предварителни оценки на своите потребности от финансиране във връзка с мрежата „Натура 2000“.

Сегашният формат на РПД е предназначен да осигурява надеждна информация относно приоритетните потребности от финансиране във връзка с „Натура 2000“, така че да бъдат включени в съответните инструменти на ЕС за финансиране съгласно следващата многогодишна финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г. За тази цел в РПД е необходимо ниво на разбивка на финансовите нужди, която да даде възможност за ефективно разпределяне на финансирането за Натура 2000 по линия на съответните фондове на ЕС за МФР за периода 2021—2027 г. Предвид тази цел, в РПД също така се отчита опитът, придобит досега от държавите членки и регионите в ЕС във връзка с МФР за периода 2014—2020 г.

НРПД 2021-2027 г. е разработена на базата на:

- Преглед на изпълнението на мерките от НРПД 2014-2020 г.;
- Преглед на докладването през 2019 г. по Директива за местообитанията и Директива за птиците;
- Документ за целите на Натура 2000;
- Налични планове за управление на защитени зони/територии и планове за действие за видове;
- Налична статистическа информация за защитените зони, съществуващи проучвания и анализи, научни публикации;
- Преглед на насоките на ЕК за разработване на НРПД 2021-2027 г.;
- Действащо законодателство в България по отношение опазването на биологичното разнообразие и Натура 2000;
- Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. (Biodiversity-the need for urgent action);
- Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на Общата селскостопанска политика (стратегическите планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕС) № 1307/2013 на Европейския парламент и на Съвета;
- Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд+, Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело и рибарство, както и финансови правила за тях и за фонд „Убежище и миграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за управление на границите и визите;
- Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета;
- Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд;

- Законодателни документи, стратегии и планове на ЕС и България, свързани с климата, кръговата икономика и ресурсната ефективност, зеленият и приобщаващ растеж и др.

Предвид факта, че към момента на разработване на НРПД 2021-2027 г. плановете за управление на Натура 2000 все още не са разработени (налични са ограничен брой планове за малка част от защитените зони), при разработването на НРПД са отчетени препоръките за определяне на целите/мерките на ниво защитена зона, изготвени при разработването на Документа за целите, наличните планове за управление на защитени територии/зони, както и други стратегически/планови документи в тази област. Извършен е анализ на налична научна информация и извършени проучвания. Където е приложимо, използвана е и експертна оценка.

НРПД 2021-2027 г. е разработена от екип от учени от Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания към Българска академия на научите (ИБЕИ-БАН), юристи, икономисти, ГИС експерти, експерти по работа със заинтересованите страни. С цел по-добро разбиране на обхвата и същността на разработените мерки, същите са детайлно развити в приложение към НРПД 2021-2027 г.

Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 отчита необходимостта от опазване и развитие на биосферните паркове в страната по Програмата „Човекът и биосферата“ на ЮНЕСКО и допринася за взаимодействието между културното и природно наследство.

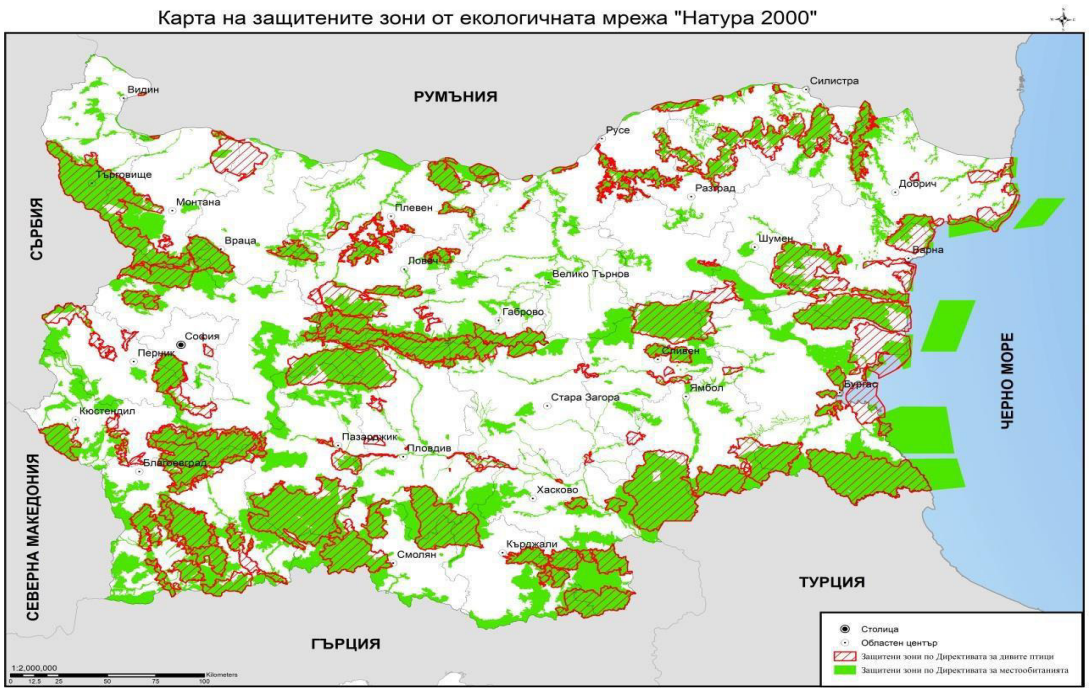
Освен планираните мерки за възстановяване и опазване на ключови природни местообитания и видове, НРПД планира мерки за сътрудничество и споделяне на информация, опит и добри практики, включително на трансгранично ниво. Планирани са и мерки за повишаване на знанията както на възрастни, така и за подрастващи, за мрежата Натура 2000 като част от природното наследство на страната.

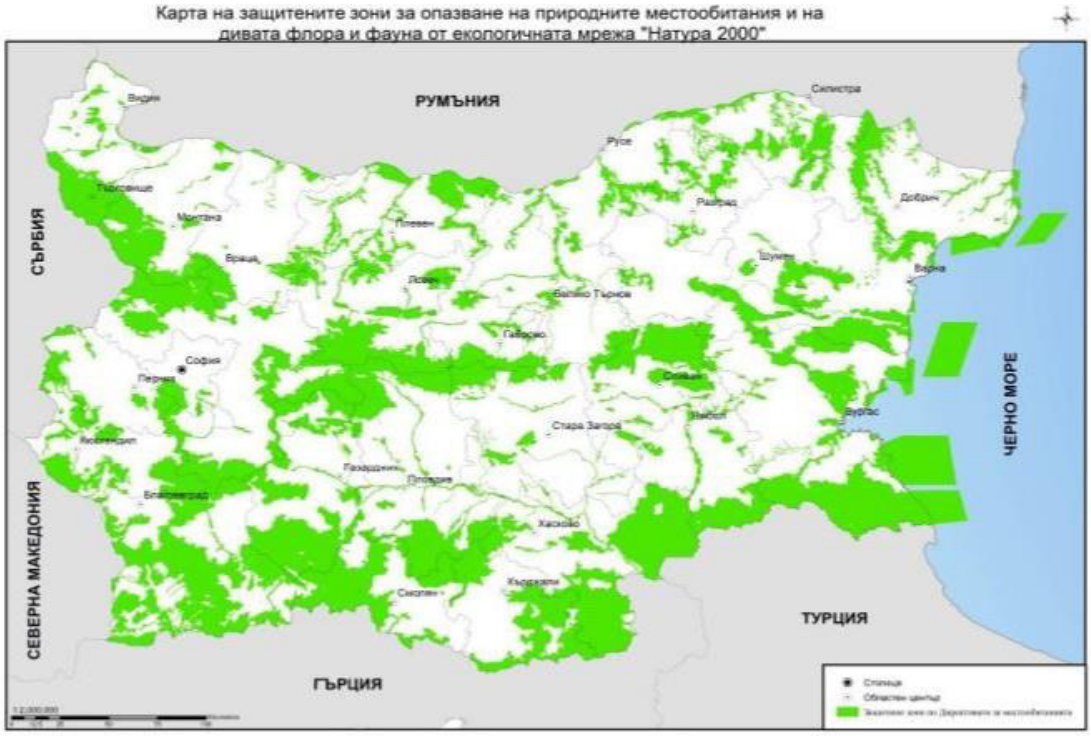
НРПД включва мерки насочени към изпълнение на национални ангажименти, включително задължението за определяне на специфични за защитените зони от Натура 2000 подробни цели и мерки на опазване, с което ще отговори на процедура за нарушение № 2018/2352 срещу България за неизпълнение на задълженията на страната съгласно чл. 4, пар. 4 и чл. 6 от Директивата 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията) и поети ангажименти от Република България за съобразяване с Решението на Съда на Европейския съюз от 14 януари 2016 г. по дело C-141/14. като необходимостта от изпълнение на плана за действие за червеногушата гъска и др.

НРПД е обвързан със следните Цели за устойчиво развитие на ООН:

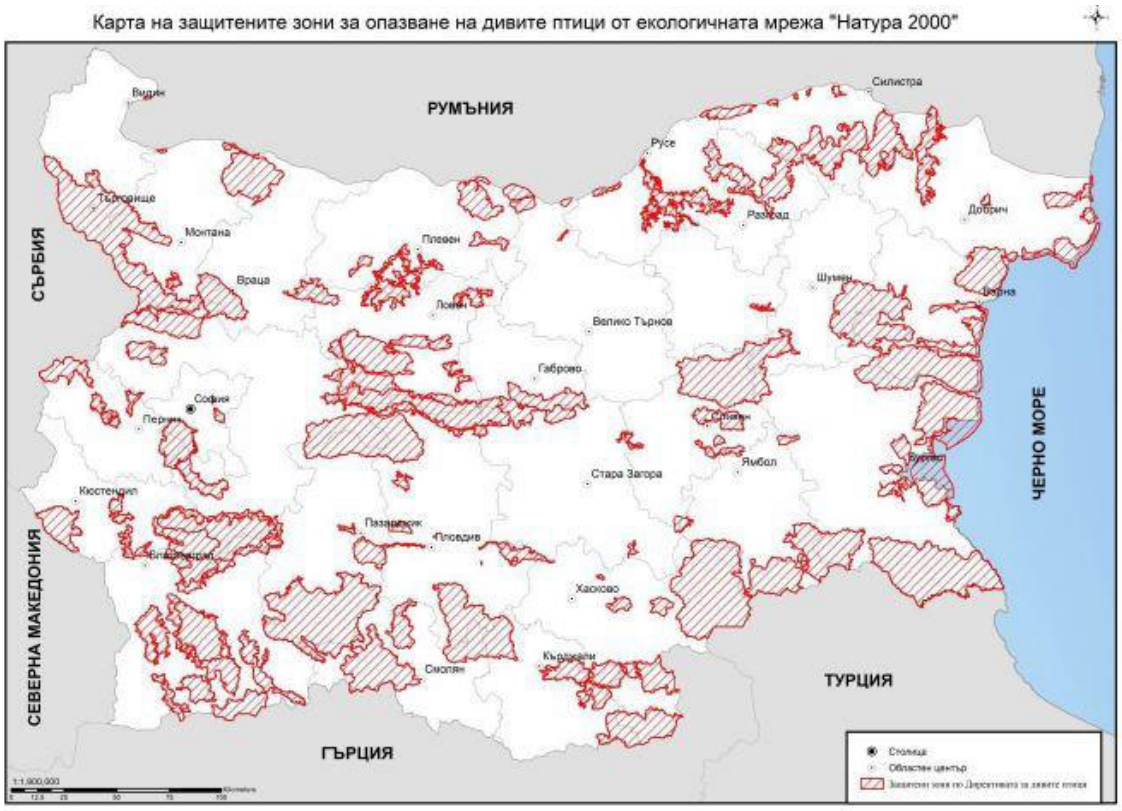
- Цел 13 „Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и неговите последици“;
- Цел 15 „Опазване, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустиняването, спиране и обръщане на процеса на деградация на земите и предотвратяване загубата на биологично разнообразие“.

Фиг. I.4-3. Карта на защитените зони от екологичната мрежа „Натура 2000“

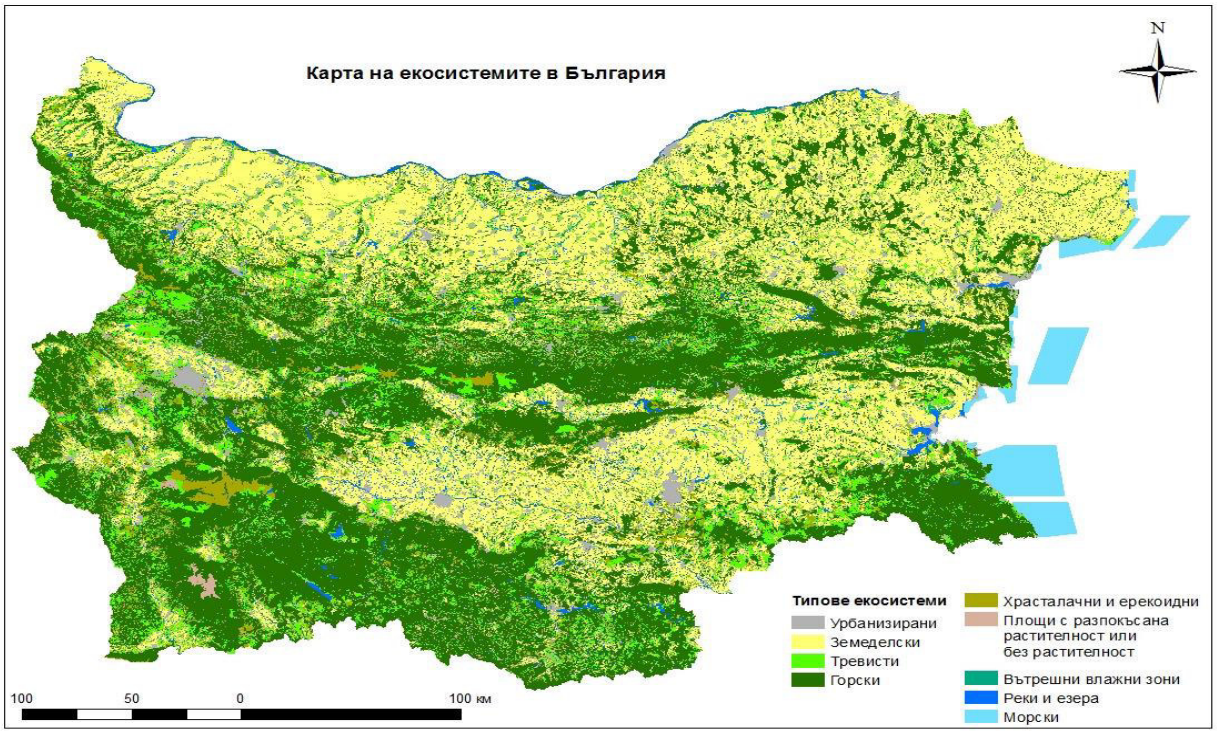

Фиг. I.4-4. Карта на защитените зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна от екологичната мрежа „Натура 2000“

Фиг. I.4-5. Карта на защитените зони за опазване на дивите птици от екологичната мрежа „Натура 2000“

Фиг. I.4-6. Карта на екосистемите в България

Връзката на плана с поставените приоритети са разгледани в т. V от настоящия доклад.

- **Национална информационна и комуникационна стратегия за мрежата „Натура 2000“**

Изграждането на общоевропейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в страните от ЕС като част от паневропейската екологична мрежа, е пряко следствие от общата екологична политика на ЕС, както и Конвенцията за биологично разнообразие от Рио де Жанейро (1992).

Основната цел на НАТУРА 2000 е да осигури условия за защита и оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа. Защитените зони, или т.нар. „НАТУРА места“, се определят в съответствие с две основни (за опазването на биологичното разнообразие) директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕИО за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, известна с краткото си име Директива за хабитатите (местообитанията), и Директива 79/409/ЕИО за съхранение на дивите птици (заменена с Директива 2009/147/ЕО през 2009 г.), известна като Директива за птиците. Обект на защита по двете директиви са около 140 типа природни хабитати (местообитания) и над 600 вида растения и животни, които са от значение за Общността.

Страните членки са длъжни да установят разпространението на тези местообитания и видове в своите територии и да поставят част от тях под защита, както и да ги управляват с цел запазване и устойчиво ползване. Резултатът трябва да бъде функционално единна мрежа от ключови територии за опазване на видовете и местообитанията. НАТУРА 2000 се състои от два вида зони:

• специално защитени зони (СЗЗ) – за птиците;
• зони под специална защита (ЗСЗ) – за местообитанията и видовете.

Устойчивото развитие официално се признава за основна цел на Европейския съюз през 1997 г. В Лисабонската стратегия от 2000 г. е формулирана целта на ЕС до 2010 г. да се превърне в най-конкурентоспособната и динамична, основана на знанието, икономика в света с възможности за устойчив икономически растеж с повече и по-добри работни места и по-голямо социално сближаване.

Стратегията е конструирана на стълбове. Третият от тях е екологичният. Той е допълнен с приемането от Съвета на Европа на Стратегията на ЕС за устойчиво развитие от Гьотеборг през 2001 г. През 2002 г., след Световната среща на върха, посветена на устойчивото развитие, са приети и индикаторите за околната среда. Те са ориентирите на екологичната политика през новото хилядолетие.

Стратегията за устойчиво развитие на ЕС е актуализирана от Съвета на Европа през 2006 г., като в настоящия си вид включва следните седем ключови предизвикателства:

• Борба с промяната на климата и насърчаване на въвеждането и употребата на чиста енергия;
• Устойчив транспорт;
• Устойчиво потребление и производство;
• Опазване и управление на природните ресурси;

• Публично здравеопазване;
• Социално включване, демография и миграция;
• Борба с глобалната бедност.

Като страна – членка на ЕС, България поема не само своите национални, но и общностни ангажименти, включително и по изпълнението на Цел 2010 за спиране загубата на биологично разнообразие както на Европейския континент, така и в глобален мащаб. След обявяване на Международната година на биоразнообразието (2010), са приети и новите цели на политиката по околна среда в Стратегия 2020 (тя заменя Лисабонската стратегия). Целта на стратегията „Европа 2020“ е растеж, който е:

- Интелигентен – чрез по-ефективни инструменти в образованието, изследванията и иновациите;
- Устойчив – благодарение на решителното преминаване към нисковъглеродна икономика и конкурентоспособна промишленост;
- Приобщаващ – със силен акцент върху създаването на работни места и намаляването на бедността.

Стратегията е насочена към пет амбициозни цели в областите заетост, изследвания, образование, намаляване на бедността и климат/енергия.

За да се гарантира постигането на резултати чрез „Европа 2020“, е създадена силна и ефективна система на икономическо управление, която координира политическите действия между ЕС и отделните страни. В същото време Европейската комисия отчита както напредъка, така и многото непостигнати индикатори по отношение на опазването на биоразнообразието. По тази причина е приета специална Стратегия за биоразнообразието до 2020 г. Тя очертава визията за предстоящите действия до 2050 г., а също поставя и нови, по-стриктни цели за предстоящия 10-годишен период до 2020 г., които България следва да изпълнява като страна – членка на ЕС.

Изпълнението на комуникационни цели, формулирани чрез НИКС, е инструмент за по-ефективно управление на процесите, свързани с развитието, утвърждаването и функционирането на мрежата НАТУРА 2000 в България. Тези процеси изискват широка обществена подкрепа и висока степен на обществена информираност на всички участници в тях. Това предполага те да имат възможност да вземат информирани решения, да бъдат поканени и да имат достъп до платформи или механизми, чрез които да споделят вижданията си. Управлението на информацията и взаимоотношенията са от ключово значение за успеха на тези процеси. Това поставя на преден план необходимостта от единна комуникационна политика, която да обедини, структурира и да канализира наличната информация, за да се постигне добро разбиране от всички заинтересовани страни на значимите аспекти, свързани с екологичната мрежа. За да бъдат удовлетворени информационните потребности на широк кръг представители на различни групи участници в управлението на мрежата, е необходимо балансирано планиране на комуникацията по темата, което да гарантира избора на ефективни подходи, чрез които темата „НАТУРА 2000 в България“ да бъде достоверно и прозрачно позиционирана в обществения дневен ред. Само така може да бъде осигурена необходимата комуникационна подкрепа. Именно поради тази причина се наложи изготвянето на **Национална информационна и комуникационна стратегия (НИКС)** за мрежата НАТУРА 2000, която да предостави рамката за тази комуникационна подкрепа и да даде насоки за нейното прилагане.

НИКС е стратегия, която следва да бъде изпълнявана в национален мащаб през периода 2014–2023 г.

Общата цел на документа е да се подкрепи цялостният процес на комуникация на НАТУРА 2000 през следващите десет години.

Специфичните цели, които си постави разработването на НИКС, могат да бъдат формулирани по следния начин:

• Да се оценят постигнатият напредък и основните предизвикателства по отношение на комуникацията и информираността за НАТУРА 2000;

• Да се оцени необходимостта от изпълнение на дейностите за комуникация и информиране за мрежата НАТУРА 2000 за следващите 10 години, като се развие стратегическа рамка за тяхното реализиране;

• Да се оценят необходимите ресурси за изпълнението на дейностите, както и сроковете и последователността им, като се разработят механизми за преглед на напредъка и оценката на постигнатите резултати.

Стратегията включва три основни раздела:

I. Аналитична част

Тя представя направеното за НАТУРА 2000 в посока информиране и комуникация със заинтересованите страни, европейското и националното законодателство, връзката с други стратегически документи, програми и планове, имащи отношение към функционирането на мрежата; На тази база са определени силните и слабите страни, възможностите и заплахите и са разработени дейностите за информиране и комуникация в полза на мрежата НАТУРА 2000 за следващите 10 години.

II. Стратегическа част

В тази част са формулирани общата и специфичните цели на Стратегията за 10-годишния период, определено е към кого е насочена тя, какви са ключовите послания, които да достигнат до организациите, бизнеса и отделните граждани. Предложени са пътищата за достигане на информацията до тези, които се нуждаят от нея, както и са определени конкретни дейности, чрез които процесът на информиране и комуникация да се осъществява и да се измерват неговите резултати за хората и природата.

III. Програмна част

В тази част е представен начинът, по който Стратегията ще се изпълнява през планираните 10 години. Определени са времевата и финансовата рамка, като е представена и организацията на цялостното изпълнение. Важен елемент от тази част е и начинът, по който се отчита, че целите се постигат, както и механизмът, чрез който могат да се актуализират дейностите в зависимост от промените във външната среда и потребностите на заинтересованите страни.

Приоритет № 1: *Повишаване на информираността на заинтересованите страни за екологичната мрежа НАТУРА 2000*

Този приоритет обхваща мерки, свързани с първоначалното осведомяване на групи от заинтересованите страни, които се явяват целеви за отделните мерки. Целта е в края на осведомителните интервенции, които са предвидени да бъдат изпълнявани съобразно спецификата на всеки регион, да се уеднакви нивото на първоначална информираност за НАТУРА 2000 в национален мащаб. Това ще позволи последващата реализация на по-

задълбочени и специфични комуникационни интервенции, каквито са информационните кампании и организирането на иновативни събития. Периодът на реализация на приоритета е от 2014 до 2023 г.

Приоритет №2: *Екологично образование и изграждане на капацитет по теми, свързани с НАТУРА 2000*

Този приоритет отразява необходимостта от натрупването на по-широко познание и развитието на капацитет както по отношение на ролята и функциите на екологичната мрежа НАТУРА 2000, така и за специфичността на процесите на планиране и програмиране, свързани с нея, и потенциала за тяхното комуникиране. В рамките на този приоритет са включени и мерки, насочени към подрастващите и студентите, предвид факта, че отношението и разбирането за НАТУРА 2000 се изгражда в по-ранна възраст. Не на последно по важност място, този приоритет отчита възможността на образователната система чрез допълнителни инициативи да подкрепи не само процесите на комуникиране на НАТУРА 2000 в краткосрочен план, но и да развие устойчиво екологично отговорно поведение. Периодът на реализация на този приоритет е от 2012 до 2020 г.

Приоритет № 3: *Повишаване на разбирането за ползите от НАТУРА 2000 в социално- икономическото развитие на регионите*

Приоритетът е насочен към концептуализиране на социалните и икономически ползи от екологичната мрежа чрез стимулиране на инициативи, които да позволят прагматичното осъзнаване и разбиране на НАТУРА 2000 като природен капитал, който следва да бъде разумно и ефективно инвестиран в развитието на общността. Този приоритет е изцяло насочен към повишаване на видимостта на връзката „природа–бизнес“ като генератор на взаимноизгодни икономически екологосъобразни дейности. Периодът на реализация на приоритета е 2014–2020 г.

Приоритет № 4: *Обмяна на опит и добри практики чрез изграждане и развитие на партньорства*

Настоящият приоритет се основава на разбирането, че партньорството е ключов фактор за развитието, управлението и доброто комуникиране на НАТУРА 2000 в България. От гледна точка на целите на НИКС този приоритет е израз на осъзнатата необходимост от активно участие в процеса на постигане на целите на НАТУРА 2000 за 2020 г. и отразява активното комуникационно поведение вследствие на всички акумулирани информационни усилия. В рамките на този приоритет са събрани всички мерки, които биха могли да позволят планирането на обмени в съответствие с общите изисквания за допустимост на дейностите съобразно източника на финансиране. Приоритетът се реализира през периода 2014–2020 г.

Приоритет № 5: *Техническа помощ*

Този приоритет има хоризонтален характер. Той е насочен към създаване на всички необходими условия, механизми и инструменти за ефективна реализация на всички процеси, свързани с НИКС. Неговият обхват от мерки включва широка гама от интервенции, които обезпечават изпълнението на всички описани дотук приоритети. Мерките в рамките на този приоритет могат да бъдат групирани в 3 вида – информационни, функционални и процесуални. Информационните мерки целят създаването на

съпътстващи комуникационния процес условия за генериране на монолитна визуална идентификация, развитие на комплекс от съпътстващи комуникации и улесняване на процесите на осведомяване и информиране чрез създаването на набор от единни валидни за цялата стратегия комуникационни продукти. Функционалните мерки са свързани с ясно идентифициране на ролите и отговорностите на всички участници в изпълнението на НИКС, развитие на система от координационни механизми и вътрешни за НИКС комуникации, които да гарантират оптимално ниво на разходване на човешки, времеви, финансови и материални ресурси за целите на НИКС. Процесуалните мерки са свързани със създаването на системи от взаимообвързани процеси най-вече по отношение на мониторинга, оценката, докладването и актуализацията на НИКС, които да разписват поредица от процедури и да осигурят необходимия инструментариум за надеждно проследяване и отчитане на изпълнението на стратегията.

Приоритетите на НИКС в комбинация от подходи за стратегическо планиране са залегнали при проектирането на ОУП.

- **Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и план за действие**

Целите за разработването на този проект са:

- Да се оценят възможностите за справяне с климатичните рискове в цялата икономика;
- Да се формулира Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие, които да обхващат периода до 2030 г.;
- Да се подобри капацитетът за прилагане и междусекторната координация при адаптиране към изменението на климата.

Структурата на документа е следната:

Глава 1 очертава рисковете от изменението на климата и уязвимостта на икономическите сектори (селско стопанство, горско стопанство, биологично разнообразие и екосистеми (БРиЕС), води, енергетика, транспорт, градска среда, здравеопазване, туризъм и управление на риска от бедствия, считано за междусекторна тема), както и междусекторни взаимоотношения по отношение на тези рискове и уязвимости и макроикономическите последици от изменението на климата.

В ***Глава 2*** са разгледани политиката и институционалният контекст на АИК по отношение на осведомеността и знанията на заинтересованите страни, правните и институционални рамки, текущите действия и пропуските и пречките, възпрепятстващи АИК, като основа за разработването на стратегическите цели и действия на АИК.

Глава 3 представя анализи на политическите, икономически, социални и технологични аспекти (PEST), на силни страни, слаби страни, възможности и заплахи (SWOT), както и водещи принципи за изпълнение на стратегията.

Глава 4 разработва стратегическите цели, възможностите и приоритетите за адаптиране, представя основните констатации от анализа на разходите и ползите от прилагането на мерки за адаптиране и разглежда междусекторните въпроси и финансови ресурси.

Националната Програма и Планът за действие са разработени в ***Глава 5***, включително оперативните цели и конкретните действия.

Глава 6 представя заключенията за това, което предстои да бъде извършено в изпълнение на Стратегията и Плана за действие и включва предложените мерки за мониторинг и докладване.

Няколко приложения предоставят допълнителни подробности по конкретни теми. ***Приложение 1*** обяснява климатичните сценарии в българския контекст. ***Приложение 2*** съдържа допълнителен анализ на междусекторните взаимоотношения във връзка с рисковете от изменението на климата и уязвимостта. ***Приложение 3*** съдържа пълните таблици на Плановете за действие по сектори, включително подробности за предлаганите отговорни институции, ресурси, срокове, цели и показатели за мониторинг. ***Приложение 4*** предоставя списък на секторните доклади за оценка. И накрая, деветте секторни доклада за оценка, Докладът за оценка на управлението на риска при бедствия и Докладът за макроикономическите последици от изменението на климата са представени също като приложения към настоящия документ.

- ✓ **Национална програма за реформи (НПР) за 2024 г.**

Изданието от 2024 г. на НПР е последното, тъй като през май 2024 г. влезе в сила реформираната фискална рамка за икономическо управление в ЕС. Съгласно новата рамка, средносрочен фискално-структурен план, обхващащ период от 4 или 7 години, заменя Програмите за стабилност/Конвергентните програми и Националната програми за реформи, които всяка държава членка е длъжна да изпрати на Европейската комисия до края на април всяка година.

Актуализацията на НПР за 2024 г. е разработена в съответствие с Конвергентната програма на Република България (2024–2027 г.). Заложените в програмата ангажименти и мерки са съобразени и с изпълнението на принципите и правата от Европейския стълб на социални права (ЕССП). Представени са и мерки в изпълнение на Целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР), както и е представена обобщена информация за изпълнението на мерките и реформите от Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ).

Националната програма за реформи включва пет раздела. Първият съдържа кратък преглед на макроикономическите очаквания. Вторият раздел включва мерки в отговор на препоръките и на констатираните пропуски в Националния доклад за България за 2023 г. За първа и трета Специфична препоръка (СП), в табличен вид е представена конкретна информация за мерките, чрез които се реализират ангажиментите и целите на политиките. За втора СП е представена обобщена информация за напредъка по изпълнението. В третия раздел се представя информация по изпълнението на ключовите етапи и цели от НПВУ от системата за докладване FENIX на ЕК. В четвъртия раздел се прави преглед на напредъка по ЦУР на ООН. Връзката между приоритетите във финансирането от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2021 – 2027 г. с идентифицираните предизвикателства в Националния доклад за България за 2023 г. и СП за 2023 г. е представена накратко в последния раздел.

- ✓ **Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло**

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2025 г. - най-малко 55 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2030 г. - най-малко 60 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2035 г. - най-малко 65 на сто от общото им тегло.

Целите се изпълняват от общините в РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система.

През плановия период не се предвижда промяна в посочените параметри.

Важна предпоставка за постигане на целите са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ясно определената отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;
- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обект, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;
- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;
- друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;
- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни и експлоатационни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци;
- вече функционират инсталации за отделяне на полезните компоненти от битовите отпадъци като резултат от изграждането им посредством публично-частно партньорство между организациите по оползотворяване за отпадъци от опаковки, както и финансово подпомагане чрез ПУДООС, на някои от тях.
- разработени, одобрени за финансиране по ОПОС в рамките на последните два програмни периода. С реализацията на проектите за

регионални системи по ОПОС 2007-2013 г. са изградени и 11 сепариращи, 18 инсталации за компостиране на зелени отпадъци и 1 инсталация за анаеробно разграждане на хранителни отпадъци. По ОПОС 2014-2020 г. са подписани договори и в процес на изграждане са 35 инсталации за компостиране на зелени отпадъци и 3 броя анаеробни инсталации. След тяхното изграждане и въвеждане в експлоатация в страната ще функционират 53 инсталации за компостиране за зелени отпадъци и 4 инсталации за анаеробно разграждане.

- над 6 млн. жители на страната са обхванати от системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки от хартия и метал, пластмаса и стъкло. Това е важна предпоставка за изпълнение не само на националните цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, но е принос за изпълнение на общинските и националните цели по настоящата програма за рециклиране на поне 50% от битовите отпадъци до 2020 г. Към настоящият момент в системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки са обхванати 207 общини.

- Проведени са обучителни програми за общините за запознаването им с нормативната уредба относно изискванията за рециклиране на битовите отпадъци и представяне на добри общински практики и препоръки в тази област.

В Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло са предвидени мерки, които условно могат да бъда класифицирани като инвестиционни мерки и „меки“ мерки.

- ✓ **Национален план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г.**

Документът е приет с Решение № 459 на Министерския съвет от 17.06.2021 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за ефективното и ефикасно управление на отпадъците в Република България. С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци.

Националният план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г. е план на прехода от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им.
Ключови ефекти от изпълнението на плана са:

- намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето;
- използване на по-малко ресурси от природата;
- финансово подпомагане на общините за инвестиции за битовите отпадъци, а оттам за социално поносими такси битови отпадъци;
- създаване на нови работни места;

- възможност за нови бизнес дейности и подкрепата им от еврофондовете.

Изпълнява предварителните условия на ЕК за ползване на еврофондовете в Сектор "Отпадъци" и "Пътна карта" за управление на отпадъците за България на ГД "Околна среда".

Принципите на управление на отпадъците в общината са съобразени с националните условия.

Общинската програма се основава на следните принципи за управление на отпадъците:

- Устойчиво развитие (6-та Програма за действие в областта на околна среда на Европейската Комисия);
- Принцип на предотвратяването (Директива 75/442/ЕС за отпадъците – чл. 3 (1), 6-та Програма за действие в областта на околна среда на Европейската Комисия);
- Принцип на превантивността (декларация от Конференцията на ООН за околна среда и развитие, 1992 год. Рио де Женейро);
- Принцип на самостоятелността при управление на отпадъците (Директива 75/442/ЕС за отпадъците – чл. 5);
- Йерархия на управлението на отпадъците (Директива 75/442/ЕС за отпадъците, Стратегия по отпадъците, 1996).

Националният план предвижда предотвратяване на образуването на отпадъците чрез намаляване на количествата и/или съдържанието на опасните вещества в образуваните отпадъци.

Повторна употреба / Рециклиране / Оползотворяване, посредством:

- Повторна употреба – многократно използване на продукти или предмети за същата или други цели;
- Рециклиране – преработка на отпадъците и използването им като суровини за производството на същите или други продукти;
- Оползотворяване – чрез прилагане на методите на компостиране, оползотворяване на енергията или други технологии;
- Обезвреждане чрез депониране или изгаряне на отпадъци, без оползотворяване на енергия, в случай, че няма друго подходящо решение.
- Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи (Директива 75/442/ЕС за отпадъците);
- Пълна отговорност на замърсителите (Директива 75/442/ЕС за отпадъците, чл. 15);
- Интегрирано управление на отпадъците (6-та Програма за действие в областта на околна среда на Европейската Комисия);
- Участие на обществеността.

✓ Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО)

Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци е стратегически документ, който е неразделна част от Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2021–2028 г. и има за цел да ограничава генерирането на отпадъци и да стимулира кръговата икономика.

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на държавите членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива(ЕС)2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда. Поради това е важно държавите членки на ЕС да предприемат подходящи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, да наблюдават и оценяват напредъка в прилагането на такива мерки. Като част от тези мерки държавите членки следва да подпомагат иновативни модели на производство, търговия и потребление, които намаляват наличието на опасни вещества в материалите и продуктите, които насърчават увеличаването на продължителността на живота на продуктите и повторната им употреба, включително чрез създаване и подкрепа на мрежи за повторна употреба и за ремонт и схемите за обратно изкупуване и връщане за повторно пълнене, както и като стимулират повторното производство, обновяването и, по целесъобразност, повторната употреба на продуктите и платформите за споделяне.
- Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО). Държавите членки следва да предприемат мерки, за да осведомят потребителите за този принос и да ги насърчават да допринасят по-активно за подобряване на ресурсната ефективност. Като част от мерките за намаляване на образуването на отпадъци, държавите членки следва да включат постоянни комуникационни и образователни инициативи за повишаване на осведомеността по въпросите на предотвратяването на образуването на отпадъци и нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, поставянето на количествени цели и, по целесъобразност, предоставянето на подходящи икономически стимули за производителите.
- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск. С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008 г. относно „Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите членки следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи

значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци.

В България изискването за разработване на Национална програма за предотвратяване на отпадъците се въведе в Закона за управление на отпадъците, приет през 2012 г., а първата за страната програма се разработи от МОСВ и одобри от МС в края на 2014 г. като част от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъците за периода 2021-2028 г. е втората за страната програма.

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на ППО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО. В общинските програми и наредби за управление на отпадъците могат да се включат и съвсем конкретни мерки за ПО, като например ограничаване на ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия.

В Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци целите са обобщени в три групи:

Главна цел, подпомагана от оперативни цели, чието изпълнение от своя страна се постига чрез пакет от мерки. Както главната, така и оперативните цели са формулирани ясно, както в РДО, така и в българския ЗУО. Целите са следните:

Стратегическа цел (чл. 29, т. 2 последно изречение на РДО)

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това вредно влияние върху човека и околната среда в резултат на образуването на отпадъци.

Оперативни цели (чл. 3, точка 12 РДО, респективно § 1, точка 28 ЗУО)

- Намаляване на количеството на отпадъци
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците
- Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.

Описаните цели на ПО са част от общия комплекс политики в областта на устойчивото развитие, като при реализиране на целите и мерките трябва да се имат предвид и социалните и икономически аспекти.

- ✓ **Национален план за действие за управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България 2020 – 2030 г.**

Стратегическата цел на плана е намаляване на риска за човешкото здраве и околната среда от устойчивите органични замърсители. В плана е осъществена оценка на състоянието, включително наличието, пускането на пазара, производството и вноса, управлението, мониторинга, информационните системи и др. Част от залежалите устойчиви органични замърсители – пестициди, които по същество са опасни отпадъци, са предмет на подробни анализи и мерки в плана. Именно залежалите пестициди са пресечната точка на двата плана, които предвиждат идентични мерки за решаване на проблема и по-конкретно износ извън страната за окончателно обезвреждане.

- ✓ **Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници до 2020 г.**

Този план се разглежда, защото няма нов, а същевременно се наблюдава активизиране на инвеститорите в тази област.

Националният план за действие за енергията от възобновяеми източници (НПДЕВИ) е разработен въз основа на изискванията на Директива 2009/28/ЕО съгласно образеца приет с Решение на Европейската комисия от 30 юни 2009 г. Планът се основава на интегрирания подход по отношение обществения и социален живот, развитието на икономическите сектори, при опазване и съхраняване на околната среда и живота и здравето на хората. Целта е да се осигури устойчив преход към ниско въглеродна икономика, основана на съвременни технологии и широко използване на възобновяеми енергийни източници.

Връзката на плана с Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници до 2020 г., е по линията на ограниченията за използване на местните възобновяеми източници за производство на електроенергия, които се съдържат в Становището № 1-2/2012 г. на МОСВ по Екологична оценка на НПДЕВИ. Същността на ограниченията е:

- по отношение на фотоволтаиците се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за изграждането им в земеделския фонд и горските територии, в границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно захранване на обекти или в нарушени терени;
- по отношение на вятърните генератори се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за изграждането им на територията на земеделския фонд и горските територии в границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно захранване на обекти или в нарушени терени;
- по отношение на водноелектрическите централи се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за руслови и деривационни ВЕЦ и МВЕЦ в границите на защитените зони, опазващи определени водозависимите видове и местообитания.

- ✓ **Стратегически план за биологично разнообразие 2011 – 2020 г.**

Целта на Стратегическия план за биологичното разнообразие 2011 – 2020 г., включително работните програми и Глобалната стратегия за опазване на биоразнообразието в по-широки национални и глобални програми е опазване на биоразнообразието в страната.

Мисията на Стратегическия план е "... да се предприемат ефективни и спешни мерки, за спиране на загубата на биологично разнообразие, за да се гарантира до 2020 г. устойчивостта на екосистемите, които да продължат да предоставят жизненоважни услуги, осигурявайки по този начин разнообразието на живота на планетата и допринасяйки за благосъстоянието на човечеството и премахването на бедността...". В него са възприети 3 основни цели: опазването

на биоразнообразието, устойчивото използване на неговите компоненти, както и справедливо и равноправно поделяне на ползите от използването на генетичните ресурси.

Заменен е от Стратегия за биологичното разнообразие в Р. България от 2022 г., разгледана по-горе.

- ✓ **Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.**

Разгледан е защото няма нов, а предварителният проект за ОУП е разработван в периода на действието му.

В изпълнение на изискванията на Директива 1999/31/ЕС и на българското законодателство, България трябва да намали биоразградимата фракция от битовите отпадъци, които се обезвреждат чрез депониране както следва:

- до 2020 г. количеството на биоразградимите битови отпадъци /БрБО/, предназначени за депониране трябва да бъдат намалени до 75% от общото тегловно количество на биоразградимите битови отпадъци образувани през 1995 г.;
- до 2013 г. количеството на биоразградимите битови отпадъци, предназначени за депониране трябва да бъдат намалени до 50% от общото тегловно количество на биоразградимите битови отпадъци образувани през 1995 г.;
- до 2010 г. количеството на биоразградимите битови отпадъци, предназначени за депониране трябва да бъдат намалени до 35% от общото тегловно количество на биоразградимите битови отпадъци образувани през 1995 г.

Предвидените в Стратегическия план мерки за постигане на целите за намаляване на количеството БрБО, постъпващи за депониране, съгласно Директива 1999/31/ЕС, са:

- събиране и компостиране на "зелени" отпадъци – намаляване на БрБО с около 130 000 т/год.;
- събиране и рециклиране на ХКО – намаляване на БрБО с около 130 000 т/год.;
- домашно компостиране – стабилизиране на сегашните по-ниски нива на генериране на БрБО в селските райони;
- събиране и третиране на биоразградимите отпадъци от домакинствата, ресторантите и пазарите и изграждане на инсталации за аеробно или анаеробно третиране на БрБО с оползотворяване на произведения компост или биогаз - намаляване на БрБО с около 132 000 т/год.;
- изграждане на съоръжения за МБТ или изгаряне - намаляване на БрБО с около 470 000 т/год. създаване на финансови и икономически стимули за намаляване на дела на депонираните отпадъци и увеличаване на оползотворените БрБО;
- повишаване екологичното съзнание на населението и

административния капацитет на общините за управление на БрБО.

С реализиране на планираните в Стратегическия план мерки, се очаква биоразградимите отпадъци в България да бъдат намалени с около 830 000 т/год. през 2020 г.

- ✓ **Национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България 2014 – 2020 г.**

Разгледан е защото няма нов, а предварителният проект за ОУП предвижда изграждане на ГПСОВ и канализационна мрежа в гр. Генерал Тошево, при което ще се формират утайки от пречистване на отпадъчните води.

Утайките от ПСОВ са отпадък, чието количество в България ще се увеличава поради изграждането на нови канализации и ПСОВ с цел подобряване на качеството на водите в страната. В тази връзка под координацията на МОСВ е разработен Национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ до 2020 г. Планът предлага дългосрочен подход към управлението на този поток отпадъци в България. В частност Планът прогнозира количествата утайки, които се очаква да бъдат генерирани в резултат на пречистването на отпадъчни води до 2020 г., определя възможностите за оползотворяването им и поставя цел до 2020 г. този поток отпадъци да бъде 100% оползотворен по екологосъобразен начин, вместо преобладаващо да се депонира.

- ✓ **Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на Р. България за периода 2011 – 2020 г.**

В Националния план за управление на отпадъците (2021-2028) е дадена перпоръка Националният стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България да се актуализира за продължителността на новия програмен период, включително да се направи анализ на прилагането на плана за периода 2011-2020 г.

Разглежда се защото няма нов план, а при управлението на отпадъците от строителство е необходима приемственост. Освен това проектът за ОУП създава условия за формиране на такива отпадъци при осъществяване на СМР.

Основната цел на Националният стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на сгради (ОСР) на територията на Р България е да се допринесе за устойчивото развитие на Р. България чрез рециклиране и оползотворяване на 70% от строителните отпадъци към 2020 г., което да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните им, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците. Стратегическият план е разработен в съответствие с изискванията на Рамковата директива 2008/98/ЕС за отпадъците и европейската Тематичната стратегия за предотвратяване образуването на отпадъци и рециклиране. Планът предвижда нормативни, административни, технически и инвестиционни мерки за поетапно достигане на стратегическата цел.

- ✓ **Програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие 2022 – 2027 г.**

Настоящата програма е разработена в изпълнение на договор № РД-02-29-41/16.03.2022 г. между Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) и Геологическия институт – Българска академия на науките (БАН). Одобрена е със Заповед № РД-02-14-9 от 03.01.2024 г. на министъра на регионалното развитие и благоустройството. Тя актуализира и надгражда Националната програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие 2015-2020 г. и е естествено и необходимо продължение на поредица от документи, разработвани през предходни години в т.ч. стратегии, планове, програми и др. подобни, свързани с рисковете от бедствия.

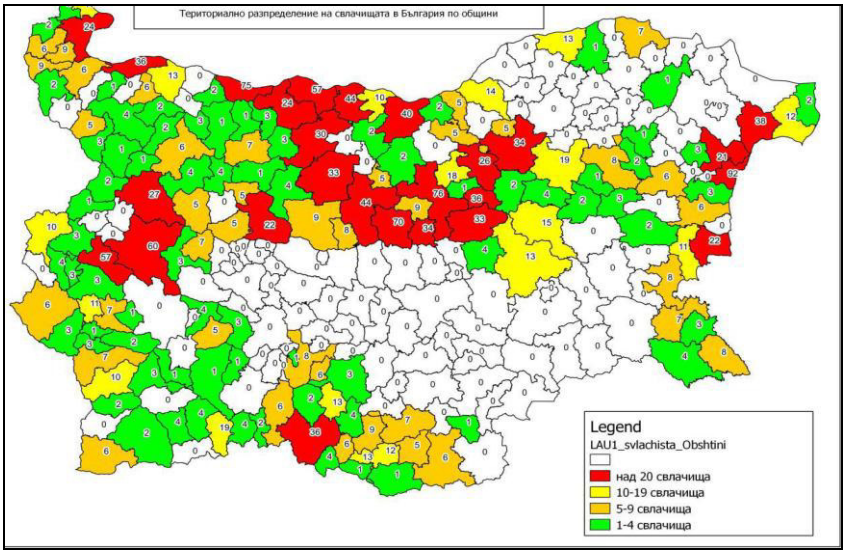
Потребността от периодично осъвременяване на оценката на природните разрушителни процеси на територията на страната, довеждащи и до бедствени и катастрофални състояния в редица райони, се мотивира от тяхната висока активност през последните години. В края на изработването на предишната програма се създадоха условия (екстремни валежи, снего- топене) за свлачищни явления – само за периода декември 2014 – март 2015 г. възникнаха нови 103 свлачища, а през цялата 2015 г. нововъзникналите свлачища бяха 195, а активизираните 71. Това нагледно показва високата динамика на тези опасни явления, а оттук и необходимостта от периодична актуализация на програмата. Към 31 декември 2021 г. в страната са регистрирани общо 2208 свлачища, от които 832 или 37,7 % са в активно състояние. Това са нововъзникнали 240 свлачища за изминалия период (от 16.04.2015 г. до 31.12.2021 г.), като през последната 2021 г. са регистрирани нови 30 свлачища. Тенденцията е броят им да расте, като същевременно расте и делът на техногенно активизираните свлачища. Необходимо е сво- евременното им отразяване на съществуващата Карта на свлачищата в България в М 1:500 000 и класифицирането им по приоритети за укрепване в табличен вид на списъците. При загуби, надхвърлящи един милиард лева за година от наводнения, ерозия, свлачища и др., е наложително да има съответна реакция за намаляване на такива тежки последствия.

В програмата е очертана визията на геозащитната политика на България за периода 2022-2027 г. чрез анализ и оценка на изпълнението на мерките и дейностите, заложени за периода 2015-2020 г., обзор на актуалната нормативна уредба, допълване на регистъра на свлачищните райони, актуализиране на критериите за оценка на свлачищата, разработване на критерии за оценка на обекти, свързани с проявени абразионни процеси по Черноморското крайбрежие и ерозионни процеси по Дунавското крайбрежие, набелязване на превантивни мерки за ограничаване и преодоляване на опасните геоложки процеси и последствията от тях и опазване на живота и здравето на хората, намаляване на последствията от разрушителните въздействия на свлачищата, абразията по Черноморското крайбрежие и ерозията по Дунавското крайбрежие върху техническа и социална инфраструктура, ландшафт, паметници на културата и др., осигуряване на нормално функциониране на транспортни и други комуникации и защита на околната среда, актуализиране на картата на територииите, засегнати от свлачищни, ерозионни процеси по Дунавското

крайбрежие и абразионни процеси по Черноморското крайбрежие в М 1:500 000.

Програмата дава насоките, мерките и приоритетите за намаляване на рисковете от абразия, ерозия и свлачища през следващите 6 години (2022 – 2027 г.). Програмата ще се реализира чрез проекти на национално, регионално и местно равнище, разпределени териториално и във времето.

Новата програма за периода 2022-2027 г. ще даде основание дейности, свързани с превенция, ограничаване и преодоляване на последствията от свлачищата, абразията по Черноморското крайбрежие и ерозионните процеси по Дунавското крайбрежие да са допустими за финансиране в обхвата на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. и от други източници на финансиране по Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2021-2027 г. и ще бъде създадена възможност за финансово подпомагане на редица общини в страната по отношение на дейности за превенция на риска от свлачища и абразионни и ерозионни процеси по Черноморското и Дунавското крайбрежие.

Фиг. I.4-7. Териториално разпределение на свлачищата (извадка от таблица на Националната програма за защита от бедствия)

- ✓ **Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони за програмен период 2023 – 2027 г.**

Документът е приет с Решение № 85 на Министерския съвет от 24.02.2022 г. и изменен с РМС 897/15.12.2023 г. Стратегическият план е структуриран около 9 специфични цели на Общата селскостопанска политика (ОСП) и една междусекторна цел на ЕС, която е свързана с модернизиране на селското стопанство и селските райони чрез стимулиране и споделяне на знания, иновации и цифровизация и насърчаване на ползването им в по-голяма степен от земеделските стопани чрез по-добър достъп до обмен на научни изследвания, иновации и знания и чрез обучение. С цел да бъде подобрено в още по-голяма степен устойчивото развитие на селското стопанство, хранително-вкусовата промишленост и селските райони, общите цели на ОСП

са насочени към икономическата тъкан на селските райони, устойчивостта и доходите на земеделските стопанства, по-доброто качество на изпълнението в областта на околната среда и климата и укрепената социално-икономическа структура на селските райони.

Преходът към политика, ориентирана в по-голяма степен към качеството на изпълнението, изисква установяването на стабилна рамка за качеството на изпълнението, която въз основа на набор от общи показатели ще позволи на Комисията да извършва оценка и да наблюдава качеството на изпълнението на политиката. Цялостното качество на изпълнението на политиката ще бъде предмет на многогодишна оценка въз основа на показатели относно въздействието, докато ежегодното проследяване на качеството на изпълнението на политиката ще се извършва въз основа на пълния списък на показатели за резултатите.

Чрез показателите за крайните продукти всяка година разходите ще бъдат обвързвани с качеството на изпълнението при прилагането на политиката; този ежегоден процес разчита до голяма степен на списък от показатели за крайните продукти.

- **Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Р. България /Актуализация за програмен период 2014-2020 г./**

Програмата не е актуализирана за периода след 2020 г., но се разглежда, защото има важно значение за община Генерал Тошево.

Земните ресурси на България, хармонично допълнени с благоприятно физикогеографско положение, са най-ценното природно богатство, на което може да се гради бъдещето на страната. Планирането и управлението на земеползването са от основна важност за опазване на околната среда.

НПД е инструментът, който ще допринесе за постигането на екологични ползи и ще подпомогне преодоляването на конфликтите в политиката относно управлението на земята и тези между ключовите производствени дейности. Чрез него ще се интегрират усилията на различните институции, обвързани с управлението на земята и ще се подпомогне усъвършенстването на националното законодателство, отнасящо се до управлението на земята. Той е хармонично допълнение и същевременно ще има надграждаща функция в определени аспекти към Националната стратегия по околната среда, Националната стратегия за развитие на водния сектор в Република България, Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013 – 2020 г., Стратегическия план за биологично разнообразие и Националната стратегия за регионално развитие.

НПД за УУЗ създава общата стратегическа рамка и посока на развитие и предлага реализация **на най-неотложните мерки и дейности**, които да дадат основа за интегриране и прилагане на дългосрочна политика в тази област. На НПД не бива да се гледа като на ограничителна стратегическа рамка, която създава практически възможности единствено на стеснен кръг от инициативи. Тази програма дава отправната точка за прилагане на единна политика за устойчивото управление на земите и по този начин предоставя потенциални възможности за всички заинтересовани страни и институции да разгърнат свои собствени инициативи и идеи.

Стратегическа цел: Ограничаване деградацията на земите и борба с опустиняването за запазване и развитие на капацитета на екосистемите, за постигане на чиста, безопасна и привлекателна околна среда, икономическа стабилност и подобрено качество на живот.

Стратегически направления

Стратегическо направление I: Усъвършенстване на националното законодателство и политики за УУЗ и борба с опустиняването.

С оглед на осигуряване на добри условия за действие на съществуващата правна рамка и политики за устойчиво управление на земите с тяхното ефективно бъдещо прилагане и цялостно усъвършенстване, трябва да обвържем основните цели на НПД с конкретни програми, които да осигуряват оперативната реализация на поставените стратегически цели.

I.1 Програма „Подобряване и допълване на националната правна рамка за УУЗ и борба с опустиняването"

I.2 Програма „Подобряване и интегриране на политики и стратегии с отношение към УУЗ и борба с опустиняването"

I.3 Програма „Укрепване на институционалния капацитет и изграждане на механизми за координация, комуникация и партньорство"

I.4 Програма „Разработване на национални и местни програми и участие в международните процеси по УУЗ и борба с опустиняването"

Стратегическо направление II: Съхраняване и подобряване на потенциала на земните ресурси и тяхното устойчиво използване

II.1 Програма „Ограничаване на ерозионните процеси"

II.2. Програма „Възстановяване на поливното земеделие и опазване на водните ресурси" II.3. Програма „Устойчиво използване на земните ресурси в необлагодетелствани райони"

II.4. Програма „Екологосъобразно съхраняване и използване на отпадъчна биомаса от селското и горското стопанство"

II.5. Програма „Устойчиво управление на земеделски земи с висока природна стойност"

II.6. Програма „Прилагане на агролесовъдски системи като модели за устойчиво използване на земите"

II.7. Програма „Нови практики за възстановяване и ефективно използване на земните ресурси в нарушените територии"

Стратегическо направление III: Наука и образование в подкрепа на политиките за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването

III.1. Програма „Разработване и включване на учебни програми за устойчиво управление на земните ресурси на всички нива на образователната система"

III.2. Програма „Научно, информационно и приложно осигуряване на мерките за устойчиво управление на земите".

III.3. Програма „Участие в международни процеси за обмен на знания, ноу-хау и добри практики за устойчиво управление на земите”.

Стратегическо направление IV: Интегриране и прилагане на политики за УУЗ на местно ниво

IV.1. Програма „Преразглеждане и включване на мерки за УУЗ в общинските планове за развитие и програми”

IV.2. Програма „Стопанисване и ползване на земните ресурси общинска собственост в съответствие с принципите на УУЗ”

IV.3. Програма „Засилване ролята на общинските администрации за трансфер на политики, възможности и добри практики за УУЗ”

Стратегическо направление V: Усъвършенстване на информационния обмен и участие на обществеността в процесите на вземане на решения за УУЗ и борба с опустиняването

V.1. Програма „Информационно осигуряване за УУЗ на национално и местно ниво”

V.2. Програма „Изграждане на мрежи на НПО в подкрепа на УУЗ”

V.3. Програма „Разработване и организиране на публични кампании за повишаване на информираността на обществеността във връзка с УУЗ”

V.4. Програма „Укрепване на капацитета на НПО по прилагане на политиките за УУЗ”

V.5. Програма „Насърчаване на публично частни партньорства за прилагане на мерките за УУЗ”.

Проектът за ОУП на Община Генерал Тошево е съобразен с Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването на Р България /Актуализация за програмен период 2013-2020 г./ и по-конкретно със Стратегическо направление II. С устройственото планиране и определените правила за устройство и застрояване се въвеждат ограничения относно промяна предназначението на висококатегорийни земеделски земи.

- ✓ **Стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България за периода 2014 – 2030 г.**

Основната цел е утвърждаване конкурентоспособността и ефективността на туристическия сектор посредством оптимално използване на наличните природни и антропогенни ресурси в съответствие с пазарните изисквания и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туризма чрез:

- Подобряване на рамковите условия за развитие на туристическата индустрия;
- Повишаване на капацитета и конкурентоспособността на туризма;
- Изграждане и поддържане на необходимата за развитие на туристическата индустрия обща и специализирана инфраструктура;
- Запазване и повишаване на качеството на предлаганите услуги в туристическата индустрия;

- Диверсифициране на туристическите продукти и развитие на отговорен туризъм;
- Стимулиране на регионалното развитие, намаляване на регионалните различия и създаване на силни регионални брандове;
- Създаване на Единна система за туристическа информация, която да отчита електронно в реално време движението на нощувките на туристите в страната.

Основната цел може да бъде достигната чрез реализиране на следните стратегически цели:

- Утвърждаване на позитивен имидж на българския туризъм и повишаване на разпознаваемостта на България като привлекателна целогодишна дестинация с характерна национална идентичност, запазени културни традиции и съхранена природа;
- Повишаване на конкурентоспособността на дестинация България на световния пазар чрез повишаване качеството на туристическия продукт, силен бранд на дестинацията и продуктова специализация и диверсификация;
- Въвеждане на международни стандарти и добри европейски практики и внедряване на иновативни продукти, информационни и комуникационни технологии в унисон с изискванията на туристическото търсене;
- Насърчаване на вътрешния пазар – структуриране на политики в подкрепа на развитието и позиционирането на продукти, отговарящи на вътрешните пазарни тенденции;
- Стимулиране ролята на туризма като решаващ фактор за развитието на пазара на труда чрез повишаване квалификацията, производителността и адаптивността на работната сила.

За реализирането на стратегическите цели са формулирани следните приоритети:

- Позициониране на България като туристическа дестинация в по-висок клас на световния туристически пазар като качество на предлагания туристически продукт и добавена стойност;
- Увеличаване дела на специализираните видове туризъм, водещи до целогодишна и по-интензивна натовареност – балнео, спа и уелнес, културен, еко и селски туризъм, приключенски, конгресен, ловен, голф, винен и гурме туризъм и др.;
- Стимулиране на интегрирано регионално развитие на туризма чрез формиране на подходящи организационни структури, координация на предлагането и прилагане на регионално диференцирана държавна туристическа политика;
- Опазване и устойчиво използване на туристическите ресурси, в това число природни, културни и антропогенни;
- Подобряване на туристическите атракции и свързаната с тях инфраструктура;
- Повишаване защитата, правата и сигурността на потребителите на туристически услуги;
- Насърчаване на сътрудничеството между институциите на централно и местно ниво и представителите на туристическата индустрия и създаване на възможности за развитие на партньорството;

- Повишаване качеството на образование и обучение в туризма в съответствие с нуждите на туристическия сектор и развитието на пазара на труда.

➢ **Национална стратегия за малките и средни предприятия в България – 2021 – 2027 г.**

Основната цел на стратегията е създаване на благоприятна среда и условия за развитието на конкурентно способен сектор на МСП, които ще ускорят икономическия растеж на страната при запазване на макроикономическата стабилност.

Стратегията е създадена в изпълнение на чл. 5, ал. 1 от *Закона за малките и средните предприятия* и представлява политически документ със средносрочен характер, чрез който Правителството на Република България демонстрира своята визия относно държавната политика в подкрепа на малките и средните предприятия (МСП) в страната. Стратегията е разработена в съответствие както с програмата на правителството, така и с политиката на Европейския съюз в тази област. Насочена е към малките и средните предприятия в секторите на добивната промишленост, преработвателната промишленост и услугите. Основните финансови инструменти за провеждане на формулираните мерки са европейските фондове и националния бюджет.

Със Стратегията се уеднаквяват приоритетите на България към МСП с тези на Европейския съюз.

Визия: Общата стратегическа цел на Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия е да се повиши конкурентоспособността на малкия бизнес като се подпомогнат стартиращите и жизнеспособните малки и средни предприятия в техните усилия да бъдат иновативни, екологични и експортноориентирани, създавайки благоприятни условия за тяхното развитие, като се подобри достъпа им до финансиране; насърчи се предприемачеството и се повишат предприемаческите умения; като се опростят административните и регулаторните изисквания особено към малките и микро-предприятията.

Околна среда: Необходимост от създаването на възможност МСП да превърнат предизвикателствата на околната среда във възможности. Следва да се предоставя повече информация, експертни познания и финансови стимули, за да се използват в пълна степен възможностите за нови „зелени” пазари и повишена енергийна ефективност.

✓ **Национална здравна стратегия 2030**

Документът е приет с Решение № 662 на Министерския съвет от 29.09.2023 г.

Стратегическа цел 1: Устойчиво подобряване на здравето и среда, подкрепяща здравето

Предотвратяване на лошото здраве чрез редуциране на вредните ефекти от рисковите поведения и от околната среда, както и редовна профилактика и превенция на заболяванията. Целта е хората да живеят по-дълго в добро здраве, да имат по-малко нужда от медицински грижи и по-късно в живота, да останат на работа по-дълго и когато не са добре, да останат по-дълго в собствените си

домове. Осигуряването на добро здраве, което позволява на хората да живеят дълъг и продуктивен трудов живот, е най-добрата инвестиция в нашето бъдеще.

Тази цел подкрепя приоритетно реализацията на Стратегическа цел I. Ускорено икономическо развитие и Стратегическа цел II. Демографски подем на Националната програма за развитие България 2030.

Стратегическа цел 2: Ефективно управление на ресурсите с фокус върху здравните резултати

Максимално ефективно използване на ресурсите (човешки, материални и финансови), така че да допринасят за постигане на възможно най-много здраве. Оценяване на хората, работещи в здравеопазването и превръщането им в най-ценната инвестиция.

Тази цел подкрепя приоритетно реализацията на Стратегическа цел I. Ускорено икономическо развитие на Националната програма за развитие България 2030.

Стратегическа цел 3: Гарантиране на здравната сигурност и намаляване на неравенствата

Гарантиране на здравната сигурност, ограничаване на рисковете, свързани с факторите на околната среда и заплахите от инфекциозни заболявания, които остават големи у нас и по света. Предотвратяване материализирането на тези рискове и намаляване на вредите, когато те се случват. Ние ще работим за намаляване на здравните неравенства поради несправедливи различия в достъпа до здравни услуги между отделни региони в страната или между отделни групи от населението, като отдаваме първостепенна важност на защитата на правата на човека. Поддържане на готовност за посрещане на здравните рискове и гарантиране на равните права и достъпа до медицински и здравни грижи на мигрантите и бежанците от въоръжени и политически конфликти.

Тази цел подкрепя приоритетно реализацията на Стратегическа цел III. Намаляване на неравенствата на Националната програма за развитие България 2030.

- ✓ **Национална агроекологична програма (НАЕП)**

НАЕП се прилага по отношение на мерки, целящи устойчивото използване на земеделските земи и в съответствие с Регламент 1698/2005 на ЕСФРСР.

Изборът на дейностите, включени в мярката, са основани на дейностите, предложени в проекта на Националната агроекологична програма и секторния анализ, изготвен по проект на Програма Фар БГ9810-02-01 "Подготовка на подробни мерки за Националния план за развитие на селските райони по Програма САПАРД в България". Те отразяват агроекологичната ситуация и потребностите на страната и са изброени като приоритетни дейности в Националната стратегия за опазване на биоразнообразието. Тези дейности попадат в обсега на агроекологичните пилотни дейности така както са дефинирани в Насоките на ЕС за разработване на пилотни агроекологични дейности по Програма САПАРД.

България отбеляза значително закъснение спрямо редица европейски страни, набрали вече десетилетен опит в биологичното производство. Основната причина за това е доскорошната липса на национално

законодателство, което да регламентира този вид производство. От 2001 г. обаче е налице нормативна база, уреждаща биологичното производство. Съществуват редица причини, заради които биологичното земеделие е избрано като пилотна агроекологична дейност в рамките на мярката.

На първо място, почвено-климатичните условия в България са изключително благоприятни за развитие на земеделието. Второ, страната е традиционен производител на селскостопанска продукция - тя е известна с качествените и вкусни зеленчуци и плодове. Трето, намалената употреба на торове и пестициди през последното десетилетие е още една допълнителна предпоставка за развитие на биологичното земеделие. Четвърто, положителната тенденция за прилагане на по-малко торове и пестициди и по този начин защитавайки почвите и водите, трябва да бъде насърчена и подпомогната и в бъдеще. Пето, биологичните продукти са здравословна и качествена храна, от която българският потребител не бива да бъде лишаван. Шесто, има възможност продукти на българското биологично производство да запълнят пазарни ниши в други страни.

- **Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г.**

Не е актуализиран с нов план за действие.

Политиката на България в областта на изменението на климата се основава на два основни аспекта, свързани от една страна с международните ангажименти, поети от страната с ратифицирането на Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата (РКОНИК) и Протокола от Киото, и от друга - с новоприетото европейско законодателство в тази област. Основната стратегическа цел на настоящия Трети национален план за действие по изменение на климата (НПДИК) е да очертае рамката на действие в борбата с изменението на климата за периода 2013 г.-2020 г. и да насочи усилията на страната към действия, водещи до намаляване отрицателното въздействие на климатичните промени и изпълнение на поетите ангажименти.

Третият план за действие по изменение на климата предвижда конкретни мерки за намаляване на емисиите парникови газове във всички сектори, като тези мерки са съобразени с политиката на страната в областта на изменението на климата и съответно с потенциала на националната икономика за редукция на емисиите. Общият ефект от предвидените мерки ще гарантира изпълнение на поетите ангажименти и постигане на правно обвързващите за страната ни европейски цели.

Планът разглежда основните международни и европейски аспекти на политиката за климата и целите, които ЕС трябва да постигне до 2020 г., а именно:

- 20% увеличаване на енергийната ефективност;
- 20% намаляване на емисиите парникови газове спрямо нивата им от 1990 г.;
- 20% дял на енергията от възобновяеми източници в общото потребление на енергия в ЕС до 2020 г., включително 10% дял на биогоривата в транспорта.

„Трите 20“ са обвързани в тясна зависимост едно от друго. Постигането на целта от 20% намаляване на емисиите парникови газове би било невъзможно без напредък по другите две, свързани с насърчаване на възобновяемата енергия и на енергийната ефективност.

В концепцията на Третия план за действие по изменението на климата е залегнало съхраняването, рационалното и отговорно използване на ресурсите като ключова предпоставка не само за подобряването и опазването на околната среда, но и за постигането на устойчив икономически растеж и повишаване конкурентоспособността на българската икономика. Въвеждането на нисковъглеродни, енергийно ефективни и безотпадни технологии, както и оползотворяването и рециклирането на по- голямо количество отпадъци, допринася не само за общото намаляване на емисиите парникови газове, но и за повишаване на производителността и ресурсната ефективност. Създават се възможности за откриването на нови източници на растеж и работни места чрез икономии на разходите, пазарна реализация на иновациите и по-добро управление на ресурсите през целия им жизнен цикъл.

- **Инвестиционна Програма за Климата (ИПК)**

ИПК е програма на Национален доверителен екофонд (НДЕФ) с принос към ограничаване изменението на климата. Тя е своеобразно продължение на Националната Схема за Зелени Инвестиции (НСЗИ).

Целта на ИПК е да поощрява инициативи, водещи до ограничаване изменението на климата.

Изпълнението на изискванията на Рамковата конвенция на Организацията на Обединените нации по изменение на климата (РКООНИК) е опит да се забави процеса на климатичните изменения. РКООНИК е подписана през 1992 г. в Рио де Жанейро от ръководителите на над 150 държави. Конвенцията има за цел да се стабилизират „парниковите“ емисии на равнището им от 1990 г. РКООНИК е подсилена със съпътстващия я Протокол от Киото от 1997 г., който предвижда тези емисии да се съкратят средно с 5 % през периода 2008–2012 г. За тази цел може да се използват т. нар. гъвкави механизми – съвместно изпълнение, механизма на чистото развитие и международна търговия с емисии и на Протокола от Киото по отношение мониторинга, оценката и докладването на емисиите на парникови газове (ПГ).

Подготовка за ситуация на увеличен икономически растеж над очаквания тренд, осигурявайки при това трендът на нарастване на емисиите на ПГ да е намаляващ в сравнение със степента на икономически растеж.

Политиката на България в областта на изменението на климата се основава на два основни аспекта, свързани от една страна с международните ангажименти, поети от страната с ратифицирането на РКООНИК и Протокола от Киото, и от друга – с новоприетото европейско законодателство в тази област. Основната стратегическа цел на настоящия Трети НПДИК е да очертае рамката на действие в борбата с изменението на климата за периода 2013 – 2020 г. и да насочи усилията на страната към действия, водещи до намаляване отрицателното въздействие на климатичните промени и изпълнение на поетите ангажименти.

При разработването на НПДИК са взети предвид основни стратегически документи на държавата като: Енергийната стратегия на Р. България до 2020 г.; Националната програма по енергийна ефективност до 2015 г.; Националния

план за действие за енергията от възобновяеми източници; Националната програма за насърчаване потреблението на биогорива в транспортния сектор 2008 – 2020 г.; Стратегия за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г.; Национална стратегия за развитие на горския сектор в България 2006 – 2015 г.; Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г.

Третият НПДИК предвижда конкретни мерки за намаляване на емисиите парникови газове във всички сектори. Общият ефект от предвидените мерки ще гарантира изпълнение на поетите ангажименти и постигане на правно обвързващите за страната ни европейски цели.

Планът разглежда основните международни и европейски аспекти на политиката за климата и целите, които ЕС трябва да постигне до 2020 г.

Постигането на целта от 20% намаляване на емисиите парникови газове би било невъзможно без напредък по другите две, свързани с насърчаване на възобновяемата енергия и на енергийната ефективност.

- **Интегрирана транспортна стратегия в периода до 2030 г.**

Стратегически цели на стратегията са:

- ✓ Повишаване на ефективността и конкурентноспособността на транспортния сектор
- ✓ Подобряване на транспортната свързаност и достъпност (вътрешна и външна)
- ✓ Ограничаване на отрицателните ефекти от развитие на транспортния сектор.

Стратегическите приоритети в развитието на транспорта са:

- Ефективно поддържане, модернизация и развитие на транспортната инфраструктура‘
- Подобряване на управлението на транспортната система;
- Развитие на интермодален транспорт;
- Подобряване на условията за прилагане на принципите на либерализация на транспортния пазар‘
- Намаляване на потреблението на горива и повишаване на енергийната ефективност на транспорта;
- Подобрявне на свързаността на българската транспортна система с единното европейско транспортно пространство
- Осигуряване на качествен и достъпен транспорт във всички райони на страната;
- Ограничаване на негативното въздействеие на транспорта върху околната среда и здравето на хората;
- Повишаване на сигурността и безопасността на транспортната система.

- **Оперативни програми**

Следните оперативни програми не са актуализирани за периода след 2020 г.

- Оперативна програма „Околна среда” – 2014 – 2020 г.;

- Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура” – 2014 – 2020 г.;
- Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” – 2014 – 2020 г.;
- Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” – 2014 – 2020 г.;
- Оперативна програма „Региони в растеж” – 2014 – 2020 г.;
- Оперативна програма „Добро управление за интелигентен растеж” – 2014 – 2020 г.;
- Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” – 2014 – 2020 г.

Оперативни програми за периода 2021-2027 г.:

- „Околна среда”;
- „Транспортна свързаност“;
- „Развитие на човешките ресурси”;
- „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“;
- „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“;
- „Развитие на регионите“;
- „Образование“;
- „Храни и основно материално подпомагане“.

Б). Регионални планове, програми и стратегии. Регионални стратегически документи.

- **Интегрирана териториална стратегия за развитие на Североизточен регион 2021 – 2027 г.**

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Североизточен регион е утвърдена с РМС № 898 от 16.11.2022 г. Тя актуализира Регионалния план за развитие на Североизточен район за планиране (2014 – 2020 г.) Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион за планиране от ниво 2 е средносрочен стратегически планов документ, който определя политическата, икономическата, пространствената и тематичната рамка на развитието на региона в годините на новия програмен период 2021–2027 г.

Определените цели и приоритети за развитие на Североизточен регион в периода 2021–2027 г. са в съответствие с целите и стратегиите на Националната програма за развитие: България 2030, Актуализираната национална концепция за пространствено развитие, както и целите на политиките на ЕС за сближаване и регионално развитие след 2020 г.

Основните фактори, които са отчетени при формулирането както на визията, така и на стратегическите приоритети за развитие на региона, са:

- Развитието на конкурентоспособна икономика ще продължи да бъде определящ фактор за развитието на Североизточен регион в плановия период, като се опира на спецификата на региона и на ускорено изграждане на потенциал за технологично обновяване, иновации и дигитализация. Регионалната икономика следва да е в състояние да осигури растеж, заетост и условия за подобрено качество на живот, като

в същото време бъде ориентирана към постигане на териториален баланс и смекчаване на вътрешнорегионалните различия и неравенства.

- Друг ключов фактор за интегрираното развитие на региона е съхраняването и оптималното използване на човешкия потенциал чрез подобряване на образованието, повишаване на уменията, осигуряване на равен достъп до качествено здравеопазване и социални услуги и чрез повишаване на общото културното ниво, водещо до формиране на активно, предприемчиво и добре образовано гражданско общество, което има ясна визия и осъзнава своята мисия за развитието на региона.
- Тези два фактора на регионалния просперитет ще бъдат съпроводени със засилено внимание към териториалния аспект на развитието и с действия за подобряване на качествата не само на икономическата и социалната среда, но и на материалната жизнена среда в населените места и по цялата територия на региона за съхраняване, социализиране и валоризиране на нейното природно и културно богатство.

На тази основа са определени три приоритета за развитие на региона:

ПРИОРИТЕТ 1: ПОВИШАВАНЕ НА ДИНАМИЧНОСТТА НА РЕГИОНА В ГЛОБАЛЕН МАЩАБ

Приоритетът се подкрепя чрез три взаимообвързани специфични цели. Те са насочени към повишаване на регионалната конкурентоспособност, научната и иновационната дейности, технологичното обновяване, новото индустриално развитие, създаването на привлекателна бизнес среда и подкрепа за МСП, ефективно и устойчиво използване на специфичните местни ресурси чрез развитие на икономика, свързана с морето, аграрно производство и туризъм с повишена добавена стойност, съпровождащи икономиката действия по опазване на околната среда и щадящо използване на териториалните ресурси. Икономическото развитие трябва да бъде съчетано със съблюдаване на принципа на устойчиво развитие и намаляване на потреблението на енергия и суровини, развитие на „зелена“ и „синя“ икономика. В този контекст могат да получат реализация идеите за нови иновационни бизнес зони в Търговище, Варна (обхващаща общините Варна, Аксаково, Белослав и Девня), Добрич.

ПРИОРИТЕТ 2: ПОСТИГАНЕ НА РАВЕН ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНИ УСЛУГИ. СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ

Този приоритет е насочен към подобряване на човешкия капитал и осигуряване на равен достъп до образование, здравеопазване, социални услуги, пазар на труда, както и повишаване на качеството на публичните услуги от първостепенно значение – здравеопазване, социални услуги и ефективно реализиране на пазара на труда. Укрепването на човешкия капитал и подобряването на качеството на живот водят да социално сближаване и повишаване привлекателността за обитаване на всяка териториална общност.

За изпълване със съдържание на действията по осъществяване целите на този приоритет трябва да се работи в посока на осигуряване на равен достъп до качествено предучилищно и училищно образование, създаване на възможности за придобиване на знания и умения в съответствие с пазара на труда, като се използват максимално капацитетът и спецификата на наличните средни и висши учебни заведения.

Системата на здравеопазването и социалните услуги на региона е сравнително добре развита и като цяло покрива нуждите от здравна и социална

помощ. Проблем в системата на здравеопазването и социалните услуги е осигуряването на равни възможности за достъп до здравните и социалните услуги на всички, включително и на живеещите в отдалечени малки населени места, и повишаването на качеството на здравните и социалните услуги.

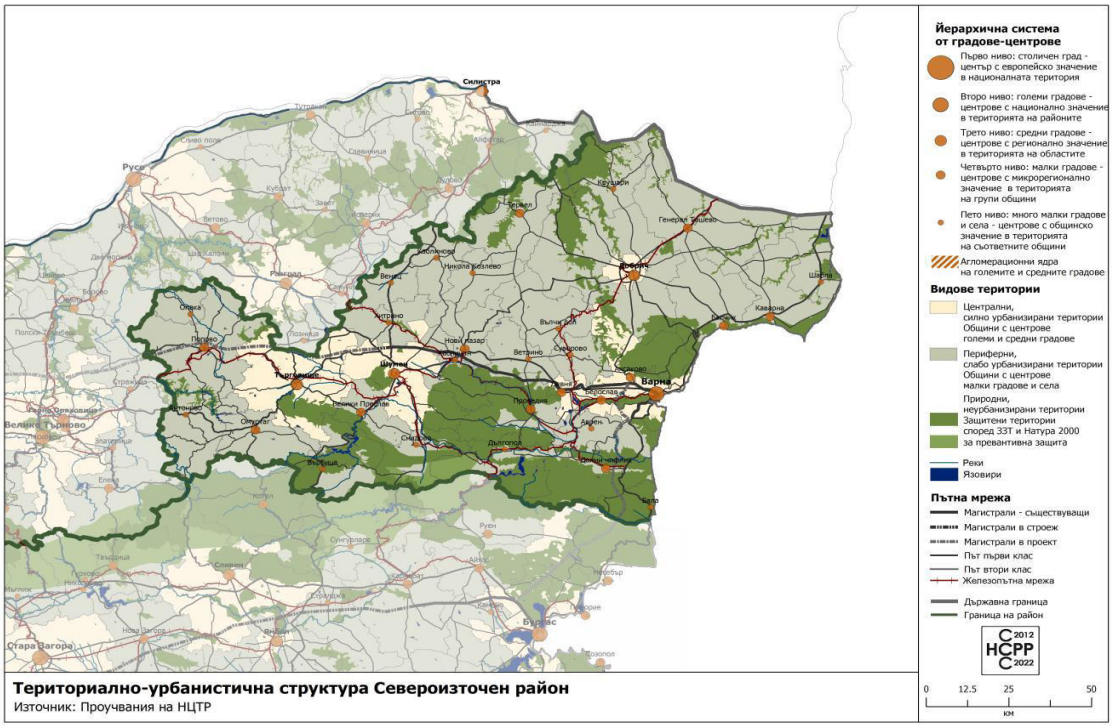
ПРИОРИТЕТ 3: ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ И СБЛИЖАВАНЕ

Преодоляването на значителните териториални неравновесия в региона ще се постига чрез подобряване на транспортната и комуникационната свързаност, което ще улеснява достъпа до публични услуги от по-висока степен, както и чрез стимулиране развитието на градовете–центрове от различните йерархични равнища. По-добрата свързаност на региона в рамките на страната и обвързването на транспортните и комуникационните му връзки с европейската транспортна мрежа ще повиши неговите конкурентни предимства, привличането на нови инвестиции и ще допринесе за мобилизиране на неговия потенциал чрез по-добра достъпност до обекти за прилагане на труд, услуги, туризъм, рекреация, култура. Тук е важно доизграждането на АМ „Хемус“, АМ „Черно море“, скоростен път I-2 „Русе – Шумен“, скоростен път „Варна – Шабла – Дуранкулак“ и скоростен път “Силистра – Шумен – Карнобат – Ямбол – ГКПП Лесово“.

Добрата цифрова свързаност с високоскоростни мрежи е от решаващо значение за прехода на икономиката на Североизточен регион към цифрови технологии.

Един от сериозните инструменти за насърчаване на социално-икономическото развитие на граничните райони е трансграничното сътрудничество.

Дефинираните приоритети и стратегически цели се оценяват като изключително важни за развитието на региона.

Териториално-урбанистична структура Североизточен район
Източник: Проучвания на НЦТР

Фиг.1.4-8. Териториално-урбанистична структура на Североизточен район

В РПР на СЦР икономическото, социалното и териториалното сближаване са разгледани като взаимно допълващи се и подкрепящи се компоненти на единната интегрирана концепция за регионално развитие. В стратегическата част на плана е разгледана визията за бъдещо развитие на района; определени са стратегическите цели, приоритети и специфични дейности, изброени са примерни допустими дейности за изпълнение на специфичните цели. В рамките на плана е представено индикативното разпределение на ресурсите по стратегически цели и приоритети. РПР на СЦР е ориентиран към изпълнение на целите на Стратегия „Европа 2020" с активното участие на регионите, и в същото време със засилен акцент за териториалното сътрудничество и подход, изискващ резултати и добавена стойност.

В Регионалния план за развитие са отчетени специфичните цели и приоритетите за развитие на областите и общините, включени в териториалния обхват на района. На ниво ПИРО е търсена връзката между регионалния план и местния стратегически контекст за развитие, като на практика се интегрират плановите подходи „отдолу-нагоре" и „отгоре-надолу" по отношение на основните стратегически цели.

Североизточният район по отношение на климатичните промени е с висока степен на уязвимост. Повишен е рискът от засушаване, ветрова ерозия, морска абразия и свлачищна дейност. Състоянието на повърхностните води в редица участъци е лошо, като най-замърсени са реките Камчия и Девненска. С най-оскъдно развита канализационна мрежа се оказва област Търговище, като относителният дял не се е променил през периода 2013– 2017 г. Област Шумен също изостава, като показателят ѝ за 2017 г. намалява в сравнение с 2013 г. Най-развита е канализационната мрежа в област Варна, което е обяснимо предвид крайморското ѝ разположение, но не може да се твърди същото и за област Добрич, която също има крайморски общини.

По-големите пречиствателни станции са във Варна, Добрич, Девня, Златни пясъци и Албена. В ГПСОВ „Добрич" и ПСОВ „Златни пясъци" се изпълняват проекти за реконструкция. Съоръженията в Албена са силно амортизирани, но община Балчик има изготвен проект за тях, както и за изграждане на дълбоководно заустване – ГПСОВ „Девня". Още четири от пречиствателните станции – ГПСОВ „Долни чифлик", ПСОВ „Камчия", ПСОВ „Албена" и ГПСОВ „Каварна", имат неотложна нужда от модернизация.

Разработените регионални генерални планове за ВиК планират развитието на инфраструктурата в Североизточния регион, а конкретните проекти за финансиране се определят със съответните регионални прединвестиционни проучвания (РПИП). Със средства от ЕСИФ през периода 2014–2020 г. са финансирани следните ВиК проекти: фазиран проект к.к. Златни пясъци, разработване на РПИП и изграждане на инфраструктура на консолидираната територия на ВиК Варна; фазиран проект за общини Добрич и Шумен, ВиК проект за община Добрич, разработване на РПИП за Добрич и за Търговище, както и фазиран проект община Шумен и разработване на РПИП и изграждане на ВиК за територията, обслужвана от ВиК Шумен.

Поради високата степен на водоснабденост в СИР не се регистрират фрапиращи случаи на липса на вода. Прогнозата за развитие сочи, че е необходимо да се реконструират съществуващите резервоари или да бъдат изградени нови такива, които да осигурят достатъчно количества за задоволяването на питейно-битовите нужди. В някои случаи ще се наложи изграждане нови водоизточници със съответствие довеждащи водопроводи.

Реконструкция и модернизация на водоснабдителните мрежи и съоръжения и търсене и разкриване на нови водоизточници, както и изграждане на нови станции за пречистване и обеззаразяване на питейни води следва да се предприемат и за решаване на проблемите с качеството на питейните води. Актуализиране на санитарно-охранителните зони (СОЗ) около водоизточниците и засилен контрол върху спазването на забраните и ограниченията в тях, както и въвеждане на задължителен характер на правилата за добра земеделска практика във ВОДОДАЙНИТЕ зони са допълнителни мерки за недопускане отклонения в качеството на подавана вода за питейно-битови цели. Необходимо е ускорено въвеждане на нови ПСОВ за пречистване на вече обхванатите от канализация отпадъчни води, но успоредно с това е необходимо и преосмисляне на цялостната технология на пречистване на водите, която е доста остаряла и не отговаря на съвременните изисквания.

Анализът сочи, че изграждането на АМ „Черно море“ между Варна и Бургас ще осигури не само нова транспортна връзка между магистралите „Хемус“ и „Тракия“, но и същевременно ще подобри съществено обслужването на крайбрежието, като ще изведе транзитния трафик по-далеч от чувствителната крайбрежна територия, курортните селища и комплекси по брега. Магистралата е част от бъдещ автомагистрален ринг около Черно море, който ще обвърже всички страни по крайбрежието и ще спомогне за разширяване на трансграничното и регионалното сътрудничество в Черноморската зона.

Строителството на скоростните пътища Русе – Шумен, Варна – Шабла – Дуранкулак с връзка към Констанца и Тулча в Румъния, модернизирането на направлението Варна – Добрич с продължение до Силистра ще допринесат за изпълнението на целите на Актуализацията на националната концепция за пространствено развитие (АНКПР): „Свързване на българските градове в оси на урбанистично развитие, приобщени в общоевропейската мрежа от градове с транснационално значение и в общоевропейските оси на развитие“, както и „Развитие на главните и второстепенните транспортни оси за постигане на модел „решетка“, насочен към укрепване на функциите на вече изявените урбанизационни центрове, разширяване на полетата им на влияние и подобряване на достъпа до пазара на труда и социални услуги“.

Разширяването на пътната мрежа е определящ фактор за други възможности за развитие в района, като при продбор на проектите трябва да се взима предвид, че област Шумен е с най-добре поддържана мрежа – повече от половината пътища са в добро състояние – 54.4% докато в област Търговище те са най-малко – само 26%.

Целта за изграждане на интермодален терминал (ИМТ) в района на град Варна е подобряване на интермодалността в Югоизточния регион на ЕС чрез създаване на условия за оптимално взаимодействие и интеграция на различните видове транспорт.

Въпреки, че газопроводната мрежа в Североизточен район за планиране е най-добра в страната и предоставя възможност за газифициране на най-висок относителен дял на домакинствата (23%), възползвалите се от нея са с най-нисък (след Югоизточен регион за планиране от ниво 2) относителен дял. В резултат газифицираните домакинства са с малко по-висок от средния за страната относителен дял. Изграждането на регионален газов хъб „Балкан“ е най-сериозният проект от енергийната инфраструктура на страната и района.

- ✓ **План за управление на речните басейни в Дунавски район 2022 – 2027 г. (ПУРБ)**

Планът за управление на речните басейни в Дунавски район за басейново управление 2022 – 2027 г. е приет с Решение № 917/31.12.2024 г. на Министерски съвет.

Тези планове се разработват от Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район съгласно изискването на чл.155, ал.1, т.2 от *Закона за водите* и въз основа на глава X, Раздел VI от *Закона за водите* и чл.13 от Директива 2000/60/ЕС *(Рамковата директива за водите)*.

Директива 2000/60/ЕС на Европейския парламент и Съветът на Европейския съюз от 23.10.2000 г. установява рамката на действията на Общността в областта на водите и въвежда нови перспективи за съвременната визия на политиката за водите за всички страни членки, като осигурява основата за траен диалог и за разработване на стратегия за интегриране в областта на управлението на водите.

Основната цел на *Рамковата директива за водите* е предотвратяване на влошаване на статуса на всички води и постигане на добро състояние до 2015 година, или най-късно към 2027 г.

Директивата определя рамката за опазване и защита на всички води, като: насърчава устойчивото използване на водите, основаващо се на дългосрочна защита на водните ресурси; обединява управлението на повърхностните и подземните води; насърчава защитата и подобряването на водната среда чрез специални мерки за продължително намаляване на заустванията, емисиите и загубите на приоритетни вещества, както и спирането или постепенното прекратяване на заустванията, емисиите и загубите на приоритетни опасни вещества; гарантира продължително намаляване на замърсяването на подземните води и предотвратява тяхното по-нататъшно замърсяване; допринася за преодоляване ефектите от наводнения и засушавания. Ключова идея в директива за водите е концепцията за интеграция. Интегрираното управление на басейнов принцип е процес, който насърчава координираното развитие и управление на водните ресурси с цел максимално повишаване на произтичащото от тях икономическо и социално благосъстояние по равноправен начин, без компромиси и без ущърб на устойчивостта на жизнено важните екосистеми. Интеграцията трябва да се осъществява на няколко нива: на ниво речен басейн между органите, директно участващи в управлението на водите и другите сектори – например между тези, които отговарят за съхранението и снабдяването с вода, управление на наводненията, пречистване на отпадъчните води, земеползването, селско стопанство, горска промишленост, управление на наводненията, промишленост и туризъм; национално ниво – например между законодателството в областта на водните ресурси и законодателството за защита на околната среда; европейско ниво – например между РДВ, Общата селскостопанска политика и Структурните фондове. Основният инструмент за управление на водите на басейново ниво и за реализация на целите на РДВ и на изискванията на Закона за водите е Плана за управление на речните басейни.

Функциите на плана са: да служи като основен инструмент и документален механизъм за информацията събрана съгласно директивата, включително: - целите по околната среда за повърхностни и подземни води; - информация за качеството и количеството на водите; - информация за

основното влияние на човешката дейност върху статуса на повърхностните и подземните водни тела; да обобщи и анализира наличната информация; да посочи актуалното състояние на водните тела; да разработи нови мониторингови системи за актуализация на данните и контрол; да координира програмите от мерки и други съответстващи програми за да се постигнат екологичните цели; да очертае практическите възможности и подходи за ангажиране на различни нива в разработването на плана и информиране на широката общественост; обществено участие в планирането и включването на икономически подходи; да служи като основен механизъм за докладване на Комисията и на обществото. Основна цел на ПУРБ е оптимизиране управлението на водите чрез интегриран подход на басейново ниво, устойчиво ползване на водните ресурси и постигане добро състояние на всички води .

Дунавският район за басейново управление е част от международния речен басейн на река Дунав.

В ПУРБ 2022-2027 се съдържа актуализирана информация за характеристиките на районите за басейново управление; влиянието на човешката дейност и движещите сили, формиращи значим антропогенен натиск върху водите; определените зони за защита на водите, оценка на актуалното химично и екологично състояние на повърхностните води и на количественото и химичното състояние на подземните води; определените цели на управлението на водите за настоящия планов период; обосновка на изключенията от постигане на целите; икономически анализ на водоползването. Въз основа на извършения анализ е разработена актуализирана Програма от мерки за постигане на поставените цели за добро състояние на повърхностните и подземните води, на свързаните с тях екосистеми и зони за защита на водите.

Предстои актуализация на ПУРБ за периода 2028 – 2033 г., като според графика и работната програма на Басейнова дирекция „Дунавски район“ е предвидено до края на 2027 г. той да бъде финализиран и приет от Министерски съвет.

- ✓ **План за управление на речните басейни в Черноморски район 2022 – 2027 г. (ПУРБ)**

Планът за управление на речните басейни в Черноморски район 2022 – 2027 г. е приет с Решение №921/31.12.2024 г. на Министерски съвет.

Тези планове се разработват от Басейнова дирекция за управление на водите в Черноморски район съгласно изискването на чл.155, ал.1, т.2 от *Закона за водите* и чл.13 на *Рамковата директива за водите*.

Както е известно територията на Община Генерал Тошево попада в териториалния обхват на БДУВДР-Плевен и БДУВЧР-Варна.

Целите и задачите на плана са аналогични на посочените по-горе за Дунавски район.

Аналогично на ПУРБ за Дунавски район и ПУРБ за Черноморски район предстои да бъде актуализиран за периода 2028 – 2033 г.

- ✓ **План за управление на риска от наводнения в Дунавски район за басейново управление 2022 – 2027 г. (ПУРН)**

Планът за управление на риска от наводнения в Дунавски район за басейново управление (ПУРН) е приет с Решение № 941/28.12.2023 г. на

Министерски съвет. За утвърдените райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) са изготвени карти на заплахата и риска от наводнения при вероятен период за повторно настъпване 20 г., 100 г. и 1000 г. ПУРН включва мерки за намаляване на риска от наводнения, една част от които са предвидени за конкретни РЗПРН, а други са общи за РБУ. Той е предшестван от ПУРН 2016 – 2021 г., а за периода 2028 – 2033 г. предстои да се извърши актуализация на ПУРН.

- ✓ **План за управление на риска от наводнения в Черноморски район за басейново управление 2022 – 2027 г. (ПУРН)**

Планът за управление на риска от наводнения в Черноморски район за басейново управление (ПУРН) е приет с Решение № 944/29.12.2023 г. на Министерски съвет. За утвърдените райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) са изготвени карти на заплахата и риска от наводнения при вероятен период за повторно настъпване 20 г., 100 г. и 1000 г. ПУРН включва мерки за намаляване на риска от наводнения. Той е предшестван от ПУРН 2016 – 2021 г., а за периода 2028 – 2033 г. предстои да се извърши актуализация на ПУРН.

- ✓ **Областната стратегия за развитие на Област Добрич за периода 2014 – 2020 г.**

Няма нова областна стратегия за периода след 2020 г.

Областната стратегия за развитие (ОСР) очертава рамката на Общинския план за развитие. ОСР на Област Добрич за периода 2014 – 2020 г. се основава на приемствеността в стратегическото планиране, формулирани са и необходимите нови цели и приоритети в синхрон с националните действия по приложението на стратегията „Европа 2020“.

Към момента има действащи областна стратегия за развитие на Област Добрич, основополагащ документ на политиката за областно развитие и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано регионално развитие в територията. Областната стратегия за развитие е разработена в съответствие с целите и приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие (НСРР).

В областната стратегия за развитие мерките за намаляване на замърсяването на водните обекти от непречистени отпадъчни води са въведени в приоритетите, свързани с опазването на околната среда или подобряването на живота за местното население.

От особено значение за съвместното прилагане на ПУРБ и областните стратегии е изпълнението на индикаторите за наблюдение, заложени в последните, включващи изграждане на екологична и хидромелиоративна инфраструктура и мониторинг на компонентните на околната среда.

- ➢ **Областен план за защита при бедствия на Област Добрич**

През 2025 г. е възложена актуализация на плана, но към момента няма информация дали е готова и не е публикувана.

Цели на плана:

1. Поддържане на постоянна готовност от органите за управление и силите за реагиране и създаване на условия за организирано нарастване на способността им за изпълнение на задачите по защитата при бедствия.

2. Да представи обща структура на реакцията и реда за координация на дейностите с участващите областни и общински структури.

Основни задачи:

1. Анализиране на възможните бедствия и прогнозиране на последиците от тях.

2. Планиране на мерки за предотвратяване или намаляване на последиците от бедствията.

3. Разпределение на задълженията и отговорните органи и лица за изпълнение на предвидените мерки.

4. Осигуряване на средствата и ресурсите, необходими за изпълнение на дейностите. Провеждане на мероприятия, осигуряващи поддържането на постоянна готовност за действия при бедствия.

5. Създаване на условия за своевременно оповестяване, непрекъснато управление, организация и координация в дейността на звената, службите и оперативните структури от Единната спасителна система на областта.

6. Определяне на състава, възможностите и задачите на силите на Единната спасителна система в областта и създаване на организация за всестранното им осигуряване.

<u>В). Общински стратегии, планове и програми</u>

- ✓ **План за интегрирано развитие на община Генерал Тошево за периода 2021 – 2027 г. (ПИРО)**

Актуализацията на Плана за интегрирано развитие на Община Генерал Тошево за периода 2021-2027 г. (ПИРО) се извършва на основание чл. 8, ал. 2, т. 3 от Закона за регионалното развитие (ЗРР), чл. 22, ал. 1, т. 1, 3 и 4. от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР) и „Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“ на МРРБ.

ПИРО е документ, който определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на Община Генерал Тошево и връзките и с други общини, в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен район от ниво 2 и Общия устройствен план на общината. Съгласно нормативните изисквания планът се разработва за срок от 7 години. Като стратегически документ той обвързва сравнителните предимства, ресурси и потенциал на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети, насочени към устойчиво, интегрирано развитие, по-добро качество на живот и по-висок жизнен стандарт за хората.

Планът за интегрирано развитие на община Генерал Тошево за периода 2021 – 2027 г. е приет от Общински съвет – Генерал Тошево с Решение № 2-10 от 29.03.2021 г.

ПИРО е разработен за цялата територия на община Генерал Тошево, като са определени зони за прилагане на интегриран подход, за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие на всички населени места и кооперирane със съседни общини. Планът е съобразен със

специфичните условия, ред и изисквания за прилагане и на други нормативни документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, кадастъра, опазването на околната среда, управлението на отпадъците и др.

В актуализирания социално-икономически профил на община Генерал Тошево са обобщени последните демографски и икономически данни на НСИ, включително от преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 г. Програмата за реализация на ПИРО, която е оперативен инструмент за постигане на заложените цели, е актуализирана с приоритетни проекти, които да бъдат изпълнени до 2027 г. Коригирана е и Матрицата на индикаторите, с които се оценява напредъка в постигане на целите на плана.

ПИРО е разработен съгласувано с трите стратегически цели на Националната програма за развитие България 2030 - ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата. За реализирането на тези цели са предвидени национални политики и интервенции, групирани в пет взаимосвързани и интегрирани оси на развитие - Иновативна и интелигентна България; Зелена и устойчива България; Свързана и интегрирана България; Отзивчива и справедлива България; Духовна и жизнена България.

Водещ при разработването и актуализацията на ПИРО е принципът на интегрирания подход, който се прилага по отношение на всяка част от структурата на стратегическия документ. Този подход, наложил се като основен в политиката за регионално развитие и задължителен при изготвяне на стратегическите документи за новия програмен период има за цел в условията на свиващи се ресурси и ограничени финансови възможности да обедини различни политики, приоритети, проекти, източници за финансиране, участници и заинтересовани страни за постигане на положителна синергия и добавена стойност от реализираните дейности.

Основната цел на ПИРО на Община Генерал Тошево за периода 2021-2027 г. е стимулиране на устойчив растеж и осигуряване на пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и ресурси за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия, съгласно чл.13, ал.2 от ЗРР.

Изготвеният социално-икономически анализ определи ключовите проблеми и нужди за развитието на община Генерал Тошево. Като най-сериозни сред тях се открояват: преодоляването на демографската криза, намаляване на застаряването на населението, отрицателния естествен прираст и продължаващата миграция на младите хора.

Визията за развитие на община Генерал Тошево е с перспектива отвъд хоризонта на 2027 г. и формулирана така: **„Община Генерал Тошево – интегриран граничен земеделски район с плодородна земя, добър жизнен стандарт и конкурентоспособна икономика, привлекателно място за инвестиции и иновации с високообразован човешки капитал, развити комуникации и съхранена природа, култура и традиции.“**

Постигането на желаната визия следва да се осъществи чрез определените стратегически цели, подкрепени от адекватни приоритети, мерки и дейности.

Следвайки принципите на съгласуваност и приемственост при формулиране на пакета от цели и приоритети на ПИРО са взети под внимание стратегическите насоки за изпълнение, заложени в Интегрираната териториална стратегия за развитие на СИР 2021-2027 г. и са представени мерки и дейности, надграждащи постигнатите резултати и въздействия от Общинския план за

развитие на община Генерал Тошево 2014-2020 г., отчитайки спецификата на новите условия за интегрирано местно и регионално развитие.

Планът за интегрирано развитие на община Генерал Тошево за периода 2021-2027 г. поставя следните стратегически цели:

- Стратегическа цел 1: Ускорено икономическо развитие, привличане на инвестиции, иновации и нови технологии за повишаване на конкурентоспособността.
- Стратегическа цел 2: Демографски подем, насърчаване на образованието, социалното включване, духовно развитие, съхранени традиции и културно наследство.
- Стратегическа цел 3: Интегрирано териториално развитие и намаляване на неравенствата, чрез комплексно подобряване на транспортната и цифрова свързаност и достъпност, обновяване на инфраструктурите, енергийна ефективност и опазване на околната среда.

Изведени са пет приоритета, всеки от които ще се изпълнява чрез съвкупност от мерки и дейности, обобщени в Програмата за реализация на ПИРО 2021-2027 г. Ограниченият брой ключови приоритети, отразяват избрания фокус и специфика за развитие. Приоритетите ще се изпълняват под формата на конкретни проекти, обезпечени с човешки, финансови и технически ресурси и съобразени с капацитета и възможностите за изпълнението им.

Ключови Приоритети на ПИРО на община Генерал Тошево 2021-2027 г.:

- Приоритет 1 – Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресури, подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството.
- Приоритет 2 - Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска.
- Приоритет 3 – Добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост, висок жизнен стандарт и демографски подем.
- Приоритет 4 – Електронно управление, администрация близо до гражданите и предоставяне на качествени и достъпни обществени услуги – административни, здравни, социални и културни.
- Приоритет 5 – Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии.

Приоритетните зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) на територията на общината се определят на база на резултатите от социално-икономическия анализ и анализа на силните и слабите страни, както и на потенциалите за развитие. В тези зони основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, проектите и дейностите предвидени в програмата за реализация на ПИРО.

Зона за прилагане на интегриран подход/въздействие е пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове. Зоните за въздействие се определят на базата на общи характеристики на определена територия и/или общи проблеми или потенциали за развитие.

За община Генерал Тошево са препоръчителни зони за въздействие със специфични характеристики, които могат да представляват градски по своята същност зони (т.е. да включват територии от урбанизирана градска част, градски покрайнини и функционални зони в град Генерал Тошево), но могат да се отнасят и до всеки вид населено място или част от територията на общината, както и да включват части от съседни общини, при необходимост.

Определянето на зоните за въздействие на ПИРО е пряко обвързано с проекта на Общия

устройствен план на община Генерал Тошево (ОУПО) и отредените в него територии за приоритетна реализация.

Бъдещето на община Генерал Тошево зависи от демографското състояние и развитие на територията. Основен приоритет е задържането на трудоспособното население и привличане на квалифицирани кадри, чрез стратегии за насърчаване на инвестициите, иновациите и предоставяне на добра икономическа и социална среда за живеене.

По отношението на техническата инфраструктура от основно значение е рехабилитацията, доизграждането и поддържането на качествени комуникационни трасета, които от своя страна да се синхронизират с развитието на логистични, складови и производствени зони. От ключово значение е развитието на телекомуникациите, разширяване на достъпа до високоскоростни и мобилни широколентови мрежи високоскоростни оптични връзки и повишаване на компютърните умения на хората и способностите за работа в дигитални пространства.

Инвестициите в туризма, в сферата на опознавателен, рекреационен и екотуризъм, ще допринесе да се обхване целия ресурс и потенциал за бъдещо икономическо развитие в община Генерал Тошево.

С оглед на горното в проекта на ОУПО Генерал Тошево са заложени територии и мероприятия за приоритетна реализация, които следва да се имат предвид при определяне зоните за въздействие на ПИРО.

С проекта на ОУПО - Генерал Тошево са заложени следните територии, съгласно чл. 7 от ЗУТ и чл. 4 от НАРЕДБА № 7 от 22 декември 2003 г. на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии:

- За жилищни функции;
- За обществено обслужващи функции;
- За производствени дейности;
- За складови дейности;
- За рекреационни, курортни и вилни зони;
- За озеленяване, паркове и градини;
- За изолационно озеленяване;
- За спорт и атракции;
- За комунално обслужване и стопанство;
- За обработваеми земи –ниви;
- За обработваеми земи –трайни насаждения;
- За необработваеми земи;
- За гори;
- За горски земи;
- За водни площи;
- За транспорт и комуникации;
- За техническа инфраструктура;

- За защитени зони по Директивите за местообитанията и птиците (НАТУРА 2000);
- За защитени територии по Закона за защитените територии;
- За територии за природозащита;
- За територии на недвижимото културно наследство;
- За защитени територии за опазване на културното наследство;
- За територии за възстановяване и рекултивация.

В резултат на идентифицираните с анализите нужди, проблеми и потенциали за развитие и предвижданията на ОУПО в ПИРО на община Генерал Тошево за периода 2021- 2027 г. се определят следните 7 /седем/ типови зони за въздействие:

- Зони с административно-обслужващи/ публични функции;
- Зони с жилищни функции;
- Зони за производствени и складови дейности;
- Зони за селско и горско стопанство;
- Зони за транспорт и комуникации;
- Зони за техническа инфраструктура;
- Зони за рекреация – озеленяване, спорт, отдих и туризъм.

Всяка от зоните за въздействие е придружена от зони на влияние, в които в резултат на прилагане на интегриран подход, чрез проектите и дейностите в ПИРО ще настъпят съществени подобрения в качеството на средата и ще се повиши инвестиционният интерес. Зоните на влияние са териториално близки на зоните за въздействие и образуват стабилна глобална структура, покрита от интеграционни политики. Същевременно седемте типови зони за въздействие имат свързани ефекти спрямо глобалната общинска структура. Те са близки, често преплетени и това усилва влиянието на интервенциите, както върху ключовите елементи, така и върху цялата територия.

Рамката на стратегическите приоритети на ПИРО на община Генерал Тошево трябва да се съобрази и да допринесе за изпълнението на целите за развитие на страната, заложени в новите документи, както и целите на европейската политика за сближаване през периода 2021-2027 г. Новите елементи при програмирането на политиката на сближаване 2021-2027 г. на ЕС включват следното изискване - всички национални приоритети за развитие трябва да бъдат пряко свързани с набор от пет основни цели на политиките (ЦП), адресирани от общия регламент, върху които фондовете на ЕС ще съсредоточат своята подкрепа:

ЦП 1 - По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход;

ЦП 2 - По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска;

ЦП 3 - По-добре свързана Европа чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИКТ;

ЦП 4 - По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права;

ЦП 5 - Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на всички видове територии.

Прилагането на подход за използването на интегрирани териториални инвестиции продължава да бъде актуален в новата политика на сближаване,

както и пълното използване на местния потенциал за развитие на регионите и общините.

- ✓ **Общинска програма за опазване на околната среда на община Генерал Тошево 2022 – 2032 г.**

Общинската програма за опазване на околната среда има основна цел да осигури интегрирано опазване на околната среда, в съответствие с принципите и целите на ЗООС и Националната стратегия за околна среда. В изпълнение на целта, програмата предвижда изработването на качествени механизми за опазване на компонентите на околната среда и намаляване на количеството и въздействието на вредните фактори. Програмата е приета с Решение на Общински съвет-Генерал Тошево № 1-4/27.01.2022 г.

- ✓ **Програма за управление на отпадъците на община Генерал Тошево 2021 – 2028 г.**

Програмата за управление на отпадъците на територията на община Генерал Тошево 2021-2028 г. е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028 г.), приет от Министерският съвет на 17.06.2021 г. Националният план е съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, като са отчетени общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействие върху човешкото здраве, икономиката и обществото.

Съгласно действащия Национален план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028 г.) община Генерал Тошево е включена в регион за управление на отпадъците Добрич и е член на СНЦ „Управление на отпадъците - Регион Добрич", в което влизат общините: Добрич, Добричка, Тервел, Каварна, Балчик, Шабла, Генерал Тошево, Крушари и Никола Козлево.

Програмата е насочена към подобряване на организацията за управление и намаляване количеството на образуваните отпадъци в община Генерал Тошево и създава необходимите предпоставки за успешна реализация и финансиране на планираните мерки и дейности.

Програмата има за цел да отрази актуалното състояние и да планира дейностите с отпадъците на територията на община Генерал Тошево, в съответствие с действащите нормативни изисквания. Разработването й се базира на наличните данни за отпадъците, резултатите от проведени проучвания на системите за управление на отпадъците в общината, както и на анализ на възможностите за финансиране на планираните дейности. На база на събраните данни са направени експертни предложения и прогнози за развитие на инфраструктурата и практиките за управление на отпадъците.

Ключов елемент на програмата е спазването в приоритетен ред на йерархията за третиране на отпадъците:

- Предотвратяване образуването на отпадъци;
- Рециклиране, повторна употреба или извличане на вторични суровини и енергия;

- Екологосъобразно обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.

При разработването на програмата са отразени промените в нормативната уредба и фактическите условия, породени от стремежа на Община Генерал Тошево за постигане на устойчиво управление на отпадъците.

- ✓ **План за защита при бедствия в община Генерал Тошево**

Основната цел на плана е извършването на анализ и оценка на риска от възникване на бедствия на територията на общината, което включва:

- Осигуряване на ефективно управление на риска от бедствия;
- Намаляване на рисковете от природни и причинени от човека опасности по разходо-ефективен начин;
- Свеждане до минимум на неблагоприятното въздействие на опасностите върху човешкия живот, социалната и икономическата структура на общности, инфраструктура, собственост и природната среда;
- Създаване на способности за реагиране и възстановяване от природни и технологични бедствия.

Цел на плана е повишаване капацитета на органите за управление и администрацията за организиране и координиране на превантивната дейност чрез:

- Планиране на защитата при бедствия и осигуряване на организирани и координирани действия за предотвратяване или намаляване последиците при бедствия и осигуряване на временно снабдяване с питейна вода, храни и други за преживяване на населението от засегнатата територия;
- Разработване и непрекъсната актуализация на плана за защита при бедствия с цел създаване на необходимата организация за предприемане на мерки за защита на живота и здравето на хората, на околната среда и набелязване на необходимите действия на органите за управление и силите за реагиране при бедствия;
- Поддържане на непрекъснато оперативно дежурство в общинската администрация, кметствата и формированията на юридическите и физическите лица за осигуряване на ранно предупреждение и оповестяване;
- Осигуряване и поддържане в постоянна готовност на комуникационно-информационната система, както и наблюдение, анализ и оценка на обстановката;
- Определяне на задълженията и отговорностите на всеки от участниците в спасителните дейности, в ликвидирането на последствията от бедствията и при възстановяване на нормалния ритъм на живот.

Основните задачи на плана включват:

- Анализ и оценка на риска от бедствия;
- Набелязване на мерки за предотвратяване или намаляване на риска от бедствия;
- Набелязване на мерки за защита на населението;

- Разпределение на задълженията и отговорните органи и лица за изпълнение на предвидените мерки;
- Създаване на резерви от средства и ресурси за изпълнение на дейностите;
- Определяне на начини на взаимодействие между съставните части на единната спасителна система;
- Определяне реда за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт, на съставните части на единната спасителна система и населението при опасност или възникване на бедствие;
- Събиране на информация за екипите и средствата на съставните части на единната спасителна система;
- Определяне времето за готовност за реагиране на съставните части на единната спасителна система;
- Своевременно използване на резултатите от националните сеизмологични, метеорологични и хидрологични системи за наблюдения и прогнози в общината;
- Осигуряване на регулярни прогнози за времето и прогнози за разпространението в атмосферата на радиоактивни или токсични вещества на базата на компютърни системи за ранно предупреждение;
- Организиране и поддържане на реда, сигурността и опазване на собствеността в засегнатите райони;
- Спазване на националното законодателство и международните споразумения;
- Всестранно осигуряване на мероприятията по защита на населението и националното стопанство при бедствия.

✓ **Програма за намаляване на риска от бедствия в община Генерал Тошево 2020 – 2025 г.**

Програмата е разработена в изпълнение на чл. 6д и чл. 65б, т. 1 от Закона за защита при бедствия. Нейната цел е предотвратяване и/или намаляване на неблагоприятните последици за здравето и живота на хората, опазване на държавната, общинска и частна собственост и околната среда следствие на природни и/или причинени от човешка дейност бедствия.

В програмата са дадени няколко направления за реализиране на мероприятията за намаляване на риска от бедствия:

- Прилагане на политика за иницииране и провеждане на мероприятия за развитие капацитета на ръководния състав и служителите от администрацията за идентифициране и оценка на рисковете от бедствия, застрашаващи живота и здравето на населението;
- Оценка, анализ и мониторинг на рисковете от възможни бедствия. Изграждане и поддържане на системи за мониторинг, ранно предупреждение и оповестяване при бедствия;
- Провеждане на обучение на всички нива в администрацията и сред населението за изграждане на култура за защита при бедствия и повишаване на информираността на населението в дейностите за намаляване на риска от бедствия;

- Планиране и реализиране на мерки за намаляване и управление на рисковите фактори и повишаване на готовността за реагиране и възстановяването при бедствия.

<u>Г). Съгласуваност на ОУПО с други Европейски стратегически документи и планове за действие.</u>

- ✓ **Европейска стратегия за устойчиво развитие „Европа 2020”**

Основният стратегически документ на ниво Европейски съюз, който задава рамката на развитието му до 2020 е стратегията „Европа 2020”. На базата на него всички държави - членки на ЕС и техните райони работят за очертаване политиките си за развитие, като част от общ механизъм за обединяване на целите им с целите на европейско ниво. Основната задача пред страните членки на ЕС е да се преодолеят съществуващите проблеми, породени от сериозната криза и да се провокира нов икономически растеж, който трябва да бъде по-интелигентен, по-устойчив и по-приобщаващ. Стратегията ясно подчертава значението на иновациите, осъзнаването на екологичните проблеми и преодоляването на социалните неравенства, като фактори за постигането на балансирано европейско развитие.

Стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж адресира очакваните резултати на развитието до 2020 г. по отношение на заетостта, иновациите, образованието, борбата с глобалните заплахи от климатични промени и енергийна зависимост, бедността.

В рамките на стратегията са маркирани 5 стратегически цели с конкретните количествени индикатори за постигането им:

1. Трудова заетост;
2. НИРД и иновации;
3. Климатични промени и енергия (намаляване на емисиите на парникови газове с 20%);
4. Образование (намаляване на процента на преждевременно напусналите училище и увеличаване на завършилите висше образование);
5. Бедност и социално изключване.

В съответствие със Стратегическите насоки за развитие на общината и в областта на Кохезионната политика на Общността, е необходимо да се осигури взаимна допълняемост и съгласуваност между дейностите, които ще са обект на финансиране от Структурните фондове (а именно Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейски социален фонд (ЕСФ), Кохезионен фонд (КФ) от една страна, и ЕЗФРСР и Европейския фонд за рибарство (ЕФР), от друга. За целта на национално ниво са възприети ръководни принципи, които очертават демаркационната линия между помощта за развитие на общините, помощта за развитие на селските райони, мерките за развитие на “Рибарство и аквакултури” и дейностите, финансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.

Възможности за реализиране на приоритетни планове и инвестиционни намерения, когато са залегнали в приоритетите за финансиране чрез кандидатстване по съответните Оперативни програми.

- ✓ ***„Европа 2020“: Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж***

Стратегията предлага три подсилващи се взаимно приоритета:

- интелигентен растеж: изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;
- устойчив растеж: насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по- ефективно използване на ресурсите;
- приобщаващ растеж: стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване.

За постигане на горните приоритети Комисията предлага следните водещи цели за ЕС:

- заетост за 75% от населението на възраст 20 – 64 години;
- инвестиции в научноизследователска и развойна дейност (НРД) в размер на 3 % от БВП на ЕС;
- постигане на целите „20/20/20“ по отношение на климата/енергията (включително намаляване на емисиите с допълнителни 30 %, ако условията са подходящи);
- дял на преждевременно напусналите училище под 10 %; дял на младото поколение със завършено висше образование от най-малко 40 %;
- намаление на броя на застрашените от бедност с 20 млн. души.
  Тези цели са взаимосвързани и са от решаващо значение за успеха на стратегията.

Целите отразяват трите приоритета за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, но не са изчерпателни: за да бъдат затвърдени тези цели е необходим широк набор от действия на национално, европейско и световно равнище. Комисията предлага седем водещи инициативи за стимулиране на напредъка по всяка приоритетна тема:

- „Съюз за иновации“ — има за цел да подобри рамковите условия и достъпа до финансиране за научноизследователска дейност и иновации, за да гарантира превръщането на иновативните идеи в нови продукти и услуги, които създават растеж и работни места;
- „Младеж в движение“ — има за цел да подобри постиженията на образователните системи и да улесни навлизането на млади хора на пазара на труда;
- „Програма в областта на цифровите технологии за Европа“ — има за цел да ускори развитието на висикоскоростен достъп до интернет и да извлече ползи от наличието на единен цифров пазар за домакинствата и формите;
- „Европа за ефективно използване на ресурсите“ — има за цел да премахне връзката между икономическия растеж и използваните ресурси, да подкрепи преминаването към нисковъглеродна икономика, да увеличи приложението на възобновяеми енергийни източници, да модернизира нашия транспортен сектор и да стимулира енергийната ефективност;
- „Индустриална политика за ерата на глобализацията“ — има за цел

да подобри бизнес средата, по-специално за МСП, и да подкрепи развитието на силна и устойчива индустриална основа, позволяваща конкурентоспособност в световен план.

- „Програма за нови умения и работни места“ — има за цел да модернизира пазарите на труда и да направи гражданите по-способни, като развива техните умения през целия им живот с цел да повиши участието в трудовия живот и постигне по-добро съгласуване между предлагането и търсенето на труд, в това число чрез трудова мобилност.
- „Европейска платформа срещу бедността“ — има за цел да гарантира социално и териториално сближаване, така че ползите от растежа и работните места да са споделени в голяма степен и хората, живеещи в условията на бедност и социално изключване, да имат възможност да живеят достоен живот и да представляват активна част от обществото.

- ✓ **Европейска програма „Дигитална Европа“**

DIGITALEUROPE е посветена на подобряване на бизнес средата за европейската цифрова технологичната индустрия, и за насърчаване на приноса на дигиталните технологии индустрията по отношение на икономическия растеж и социален напредък в Европейския съюз.

Осигуряването на подобен достъп до интернет услуги, от една страна дава възможност на хора от малки населени места и отдалечени райони да имат пълен достъп до разнообразна информация, да попълват и изпращат по електронен път съответните форми за кандидатстване за земеделски субсидии и по други инвестиционни програми, а от друга страна това е важен елемент от превенция на риска от природни и антропогенни бедствия и аварии, както и за осигуряване на спешна помощ.

- ✓ **Програма "Цифрова Европа" (2021-2027)**

Програма "Цифрова Европа" (2021-2027) е нова програма, посветена на разширяването и увеличаването до максимум на ползите от цифровата трансформация за всички европейски граждани, публични администрации и предприятия.

Структурирана е в пет специфични цели, които отразяват основните области на политиката, а именно:

Специфична цел № 1: Високопроизводителни изчислителни технологии

Специфична цел № 2. Изкуствен интелект

Специфична цел № 3: Киберсигурност и доверие

Специфична цел № 4: Задълбочени цифрови умения

Специфична цел № 5: Внедряване, използване по най-добрия начин на цифровия капацитет и оперативна съвместимост.

- ✓ **Европейска Пътна Карта за Управление на Земята (Roadmap for Future Land Resources Management in Europe)**

Разработването на Европейска Пътна Карта за Управление на Земята (Roadmap for Future Land Resources Management in Europe) е във връзка с последните тенденции, на ниво Европейски съюз, свързани с устойчивото управление на територията, като ресурси и потенциал в различни области – земеделие, туризъм, природен потенциал, урбанизирани площи и т.н. Основание са бързите промени в европейския ландшафт през последните няколко десетилетия, както и дълбоки промени в начините, по които се използва земята като е необходимо да се създадат условия за по-добро земеползване в рамките на Европейския съюз. (В изминалите 50 години се наблюдават значителни и безпрецедентни човешки въздействия върху ландшафта и навлизане в критична крайна фаза - няколко десетилетия, в които все още е възможно да се овладее процеса на неконтролирано нарастване на урбанизираните територии, деградация на почвата и намаляване на природните ресурси). Наложителни са алтернативни визии на по-устойчиво използване на земята и приемане на конкретни мерки.

- ✓ ***Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.***

Стратегията се основава на шест взаимно свързани цели за въздействие върху основните причини на загуба на биоразнообразие и насочени към намаляване на ключовите видове отрицателни дейности върху природата и екосистемните ползи. За всяка от целите е формулиран и набор от насрочени във времето дейности, както и други съпътстващи мерки.

Цел 1: Цялостно прилагане на Директивата за птиците и Директивата за местообитанията

Да бъде спряно влошаването на състоянието на всички биологични видове и местообитания, включени в природозащитното законодателство, и да се постигне значително и измеримо подобрение в състоянието им, така че до 2030г., в сравнение с настоящите оценки, броят на оценките, показващи подобрено природозащитно състояние съгласно Директивата за местообитанията, да се увеличи съответно със 100% за местообитанията и с 50% за биологичните видове; и броят на оценките, показващи стабилно или подобрено природозащитно състояние съгласно Директивата за птиците, да се увеличи с 50%.

Цел 2: Запазване и възстановяване на екосистемите и на услугите и ползите, които предоставят

До 2030 г. екосистемите и услугите и ползите, които предоставят, следва да се запазят и подобрят чрез създаване на зелена инфраструктура и възстановяване на поне 15% от нарушените екосистеми.

Цел 3: Повишаване на приноса на селското и горското стопанство за съхраняване и подобряване на биоразнообразието

Селско стопанство: До 2030 г. следва да се увеличат максимално земеделските райони, както пасища, така и обработваеми земи и трайни насаждения, в които се прилагат мерки, целящи опазване и подобряване на биоразнообразието в рамките на Общата селскостопанска политика и с цел да се постигне измеримо подобрение на природозащитното състояние на биологичните видове и местообитания, зависещи или повлияни от

селскостопанска дейност, в сравнение с 2020 г., а също и на екосистемните ползи, като по този начин се осигури принос за устойчивото развитие.

Горско стопанство: До 2030 г. планове за управление на горите или равностойни на тях инструменти, в съответствие с политиката за устойчиво управление на горите (SFM), следва да бъдат въведени за всички гори, които са публична собственост или за горските масиви над определен размер (който следва да бъде определен от държавите-членки или областите и да бъде обявен в техните програми за развитие на селските райони), които получават финансиране в рамките на политиката за развитие на селските райони на ЕС, за да се постигне измеримо подобрение на природозащитното състояние на биологичните видове и местообитания в сравнение с 2020 г. , зависещи или повлияни от горското стопанство, а също и на екосистемните услуги, които горите предоставят.

Цел 4: Осигуряване на устойчиво използване на рибните ресурси

Постигане до 2015 г. на устойчив максимално допустим улов. Постигане на разпределение по възраст и размер, което е характерно за здрави рибни популации чрез управление на рибарските практики, без това да води до значителни неблагоприятни въздействия върху други популации, видове и екосистеми, в подкрепа постигането на добро екологично състояние до 2030 г., както се изисква в Рамковата директива за морска стратегия.

Цел 5: Борба с инвазивните чужди биологични видове

До 2030 г. следва да бъдат установени и подредени приоритетно инвазивните чужди биологични видове и техните пътища за проникване, като приоритетните видове следва да се контролират или унищожават, а пътищата за проникване да се управляват, с цел да се предотврати навлизането и установяването на нови инвазивни чужди биологични видове.

Цел 6: Съдействие за предотвратяване на загубата на биоразнообразие в световен мащаб

До 2030 г. ЕС следва да засили приноса си за предотвратяване загубата на биоразнообразие в световен мащаб.

- ✓ ***Осма програма на ЕС за действие за околната среда до 2030 година***

Основавайки се на Европейския зелен пакт, програмата за действие в областта на околната среда има за цел да ускори прехода към неутрална по отношение на климата и ефективна по отношение на ресурсите икономика, като признава, че човешкото благосъстояние и просперитет зависят от здравословната екосистема.

Програмата има шест приоритетни цели:

- Достигане на целта за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. и постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.
- Повишаване на способността за приспособяване чрез засилване на устойчивостта и намаляване на уязвимостта към изменението на климата.
- Преминаване към модел на възстановителен растеж, който отделя икономическия растеж от използването на ресурсите и деградацията

на околната среда, като същевременно преминава по-бързо към кръгова икономика.

- Стремеж към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата и опазване на здравето и благосъстоянието на европейците.
- Защита, опазване и възстановяване на биологичното разнообразие чрез подобряване на състоянието на екосистемите и околната среда, както и чрез борба с опустиняването и увреждането на почвите.
- Намаляване на натиска върху околната среда и климата, свързан с производството и потреблението, по-специално в областта на енергетиката, индустриалното развитие, сградите и инфраструктурата, мобилността и продоволствените системи.

✓ ***План за опазване на водните ресурси на Европа до 2020 г./Blueprint/***

Този план не е актуализиран. Планът за опазване на водните ресурси на Европа има за цел да се справи с пречките, които възпрепятстват действията за опазване на водните ресурси на Европа, и се основава на задълбочена оценка на съществуващата политика. Основно внимание в Плана е отделено на водите в Европа. Водата е местен проблем, но също и глобален проблем, тясно свързан с много въпроси като продоволствената сигурност, опустиняването, изменението на климата, въздействието на природните и причинените от човека бедствия и т.н., като всички те имат значителни икономически, социални и свързани със сигурността измерения.

Дългосрочната му цел е да гарантира устойчивостта на всички дейности, които оказват въздействие върху водите, като по този начин осигури наличието на вода с добро качество за целите на устойчивото и справедливо използване на водите.

Времевият хоризонт на водния план е тясно свързан със стратегията на ЕС за 2020 г. и по-специално с Пътната карта за ефективността на ресурсите за 2011 г., чийто план е крайъгълен камък за водата. Въпреки това, анализът, който се основава на плана, обхваща по-дълъг период от време до 2050 г. и се очаква да задвижи водната политика на ЕС в дългосрочен план.

***

За територията на общината има изработен териториално устройствен план на селищна система Генерал Тошево с прогноза до 1990 г., но той не е носител на обективна информация. Центърът на общината и повечето населени места имат планове, както следва:

Таблица 1.4-1. Планова и проектна осигуреност

Населено място	Кадастр. план година	Регул. план година	Трасиране година	ЗРП година
гр. Генерал Тошево	1964г.	1970г.	1972г.	1990г.
с. Пленимир	1968г.	1970г.	1975г.	-
с. Присад	1968г.	1974г.	-	-
с. Люляково	1951г.	1953г.	1957г.	1989г.
с. Писарово	1950г.	1953г.	1964г.	-

Населено място	**Кадастр. план година**	**Регул. план година**	**Трасиране година**	**ЗРП година**
с. Равнец	1956г.	1956г.	1960г.	-
кв.Пастир	1950г.	1950г.	1954г.	-
с.Капиново	1954г.	1954г.	1957г.	-
с.Спасово	1964г.	1973г.	1974г.	-
с.Бежаново	1953г.	1954г.	1955г.	-
с.Ал.Стамболийски	1947г.	1950г.	1952г.	-
с.Рогозина	1954г.	1955г.	1963г.	-
с.Сърнено	1951г.	1954г.	1955г.	-
с.Вичево	1962г.	1965г.	1965г.	-
с.Сираково	-	-	-	-
с.Кардам	1947г.	1952г.	1952г.	1990г.
с.Чернооково	1953г.	1953г.	1953г.	-
с.Йовково	1963г.	1965г.	1966г.	-
с.Снягово	1962г.	1964г.	1965г.	-
с.Огражден	-	-	-	-
с.Василево	1946г.	1948г.	1950г.	-
с.Балканци	1947г.	1954г.	1955г.	-
с.Великово	1951г.	1953г.	1953г.	-
с.Конаре	1952г.	1953г.	1954г.	-
с.Калина	1967г.	-	-	-
с.Преселенци	1950г.	1952г.	1953г.	-
с.Малина	1966г.	1967г.	1968г.	-
с.Красен	1948г.	1950г.	1952г.	-
с.Извор	1948г.	1950г.	1955г.	-
с.Д.Извор	1948г.	1950г.	1952г.	-
с.Росен	1956г.	1959г.	1964г.	-
с.Житен	1951г.	1953г.	1954г.	-
с.Сноп	1952г.	1953г.	1954г.	-
с.Градини	1956г.	1959г.	1962г.	-
с.Пчеларово	1943г.	1949г.	1949г.	-
с.Узово	1957г.	1959г.	1962г.	-
с.Дъбовик	1946г.	1949г.	1955г.	-
с.Зограф	1967г.	1968г.	1969г.	-
с.Росица	1950г.	-	-	-

Населено място	**Кадастр. план година**	**Регул. план година**	**Трасиране година**	**ЗРП година**
с.Светлик	1977г.	-	-	-
с.Петлешково	има рег.план /..	-	-	-
с.Лозница	-	-	-	-
с.Средина	-	-	-	-
с.Горица	-	-	-	-
с.Краище	-	-	-	-

Както се вижда от горната таблица почти всички устройствени планове са стари и са изработени при предходните социално – икономически условия и нормативна уредба. Застроително – регулационни планове има за три населени места, включително града. Най–новият от тях е одобрен през 1990 г. Регулационните планове на четири населени места са от 1970-1974 г., а за повечето от селата са от преди 1960 г. Девет от селата нямат изработени регулационни планове.

Само за с. Йовково има изработена кадастрална карта, но подробни планове след това не са правени. За всички землища има актуални карти за възстановената собственост – КВС.

Съгласно Агенцията по геодезия, картография и кадастър населените места в Община Генерал Тошево имат кадастрални карти от началото на 2018 г. Следователно може да започне изработването и на регулационни планове на населените места, а на централните части на големите села, както и на целия град – ПРЗ.

Изготвянето на нови планове в цифров вид ще облекчи максимално техническата служба на общината, а от друга страна ще даде възможност за максимална точност при издаване на скици, визи и други.

II. Текущо състояние на компонентите и факторите на околната среда и евентуално развитие без прилагането на плана („нулева алтернатива”)

II.1. Текущо състояние на околната среда в района на Община Генерал Тошево

Съгласно ЗООС компонентите (чл. 4) и факторите (чл. 5) на околната среда са:

- атмосферният въздух;
- атмосферата;
- водите;
- почвата;
- земните недра;
- ландшафтът;
- природните обекти;
- минералното разнообразие;
- биологичното разнообразие и неговите елементи;
- естествени и антропогенни вещества и процеси;
- различни видове отпадъци и техните местонахождения;
- рискови енергийни източници - шумове, вибрации, радиации;
- генетично модифицирани организми.

Съгласно чл. 86, ал. 3 в екологичната оценка следва да се разгледат: вероятни значителни въздействия върху околната среда, включително:

- *биологично разнообразие;*
- население;
- човешко здраве;
- *фауна;*
- *флора;*
- *почви;*
- *води;*
- *въздух;*
- климатични фактори;
- материални активи;
- културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство;
- *ландшафт;*

и връзките между тях; тези въздействия трябва да включват вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици.

II.1.1. Климатична характеристика (климатични фактори)

Разглежданият регион принадлежи към Източния климатичен район на Дунавската хълмиста равнина от Умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско континенталната климатична област. Територията на

общината попада в умерено континенталната климатична област, Лудогорски – Добруджански регион.

Климатът се формира под влияние на океанските въздушни маси на умерените ширини, нахлуващи основно от северозапад и запад и по-рядко откъм север и североизток, и на континентални въздушни маси на умерените ширини, които нахлуват предимно откъм североизток и по-рядко откъм северозапад. През зимата се наблюдават нахлувания и на арктични въздушни маси, което усилва континенталността на климата. Влиянието на тропични въздушни маси е слабо изразено. Преминаването на циклонални въздушни маси е свързано с рязка промяна в стойностите на атмосферното налягане.

Климатичната характеристика е направена по репрезентативни данни от хидрометеорологични станции: „ХМС - Тервел" (287 м надморска височина), „ХМС - Крушари" (165 м надморска височина) и „ХМС -Добруджански институт" (236 м надморска височина).

Средната годишна **температура** на въздуха за „ХМС-Тервел" е 10,3°С, максималната е 16,9°С, а минималната е 5,6°С. Най-студен е м. януари (-5,4°С), през м. февруари са абсолютните минимални температури (-22,9°С). Най-топли са м.м. юли и август (съответно 20,9°С и 20,6°), като абсолютната максимална температура е през м. август (41,0°С). За „ХМС-Добруджански институт" и „ХМС-Крушари", най – топлия период е съответно м. юли (21.1 °С) и м. август (21.7 °С).

Първият мраз за „ХМС-Тервел" настъпва обикновено около края на октомври, а последният е към средата на м. април. Свободното от мраз време е около 196 дни. Снежната покривка се появява около средата на м. декември и изчезва към началото на март. Средната продължителност на дните със снежна покривка в района е около 83 дни.

Най–ранната дата на последния мраз за „ХМС-Добруджански институт" е 30.III, средната – 10.IV и най – късната – 27.IV. За първи мраз тези дати са съответно: 22.IX, 02.XI, и 01.XII. Средната продължителност на свободното от мраз време е 205 дни.

Тихо време (безветрие) е със средногодишна честота 21,3%, като най-тихо е през м. октомври (31,3% от случаите). Средната месечна скорост на ветровете е висока – между 2,7 и 5,1 m/s, а средната годишна е 3,8 m/s.

Преобладават северните ветрове, с честота 19,9%, които са най-чести през 8 месеца годишно. Следват западните ветрове с честота 16,4% през м. май, юни, юли и август.

Средната месечна и годишна скорост на вятъра за трите станции е дадена в следната таблица:

Табл. 2.1-1. Средна месечна и годишна скорост на вятъра

ХМС	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
Тервел	3,2	3,6	3,3	3,4	3,2	**2,5**	2,2	2,0	2,0	2,1	2,7	2,6	**2,7**
Крушари	3,9	3,6	3,2	3,1	3,3	2,4	2,6	2,6	2,5	2,6	3,3	3,7	**3,1**
Добрудж. институт	4,8	5,0	5,1	4,3	3,5	2,9	2,7	2,8	2,7	3,2	4,2	4,0	**3,8**

Вижда се, че в района на Генерал Тошево средната скорост на вятъра е значително по-висока, но това може да се дължи и на по-краткия период на наблюдение в ХМС „Добруджански институт".

Средната скорост на вятъра по посока (м/с) за ХМС-Тервел (за ХМС „Добруджански институт“ няма данни) е представена в следната таблица:

Табл. 2.1-2. Средна скорост на вятъра по посоки

посока	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
N	4,4	5,1	5,3	4,1	4,0	**4,1**	3,2	3,0	3,1	3,7	3,9	4,1
NE	**5,2**	4,1	5,4	4,8	4,2	4,0	3,5	3,4	**4,4**	4,0	4,3	4,3
E	4,7	3,7	4,7	4,3	4,2	3,3	3,0	3,0	2,9	2,8	3,6	4,0
SE	4,9	4,3	5,0	**5,1**	4,7	3,7	**3,8**	**3,8**	3,9	3,8	4,3	4,6
S	4,0	4,4	4,4	4,7	4,2	3,7	**3,8**	3,7	3,2	3,8	4,6	**4,8**
SW	4,0	4,9	4,9	5,0	**5,0**	3,7	3,7	3,8	3,2	**4,7**	**4,8**	4,3
W	4,4	5,0	4,5	4,2	4,1	3,7	3,3	3,5	3,6	4,2	4,0	3,8
NW	4,7	**5,7**	**5,6**	4,7	3,7	3,8	3,7	3,6	3,6	3,8	3,8	4,2

Честотата на вятъра по скорост в градации (%) за ХМС-Тервел е представена в следната таблица:

Табл. 2.1-3. Честота на вятъра по скорост в градации (%) – Тервел

Скорост, м/с	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
0-1	32,8	29,6	22,9	25,7	29,0	33,7	41,5	46,0	42,5	45,6	35,1	35,6	34,7
2-5	48,5	47,9	52,4	54,3	54,9	55,5	50,0	45,8	49,5	44,1	51,4	49,1	50,5
6-9	13,4	14,4	16,1	13,8	12,1	8,7	7,1	7,0	6,5	7,7	9,4	11,2	10,7
10-13	3,0	4,9	4,5	3,5	2,4	1,6	1,2	1,0	1,3	1,6	2,5	2,5	2,5
14-17	1,2	1,5	2,3	1,6	1,0	0,4	0,1	0,1	0,1	0,8	1,2	0,9	1,0
18-20	0,7	1,2	0,8	0,9	0,3	0,1	-	-	0,1	0,2	0,5	0,6	0,4
>20	0,4	0,6	0,8	0,2	0,2	-	0,1	-	-	0,1	0,1	-	0,2

Както се вижда силните ветрове преобладават през зимата и частично през пролетта.

Следват други таблици с данни за вятъра.

Табл. 2.1-4. Честота на вятъра по посока (%) и тихо (%) – Тервел

Посока	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
N	23,6	22,3	25,6	15,7	15,7	14,4	17,1	18,1	20,4	20,1	21,6	23,2	19,8
NE	8,4	12	13	13	13,5	10,8	10,3	8,7	10,8	13,8	11,6	10,1	11,4
E	6,4	4,9	8,3	11,1	8,7	6,5	7,9	6,3	8,3	6,3	7,2	6,2	7,3
SE	8,9	6,1	9,6	14,2	15,8	11,6	9	14,3	13,5	12,5	12,8	9,3	11,5
S	8,1	13,1	12,8	11,8	10,7	11,1	9,8	9,2	11,7	13,5	10,9	13,2	11,3
SW	8,7	7,9	5,9	8	7	7,5	5,1	7	6,6	9,6	7,7	7,8	7,4
W	19,3	15,5	14	15	17,1	20,5	20,8	19,2	13,6	11,9	14,2	15,8	16,4
NW	16,6	18,1	10,9	11,2	11,5	17,5	19,9	17,1	15	12,2	14	14,3	14,9
ТИХО	19,4	14,7	12,6	13,6	16,9	21,9	24,8	30,6	28,1	31,3	21,1	24,1	21,3

Табл. 2.1-5. Честота на вятъра по посоки и скорост (%) – Тервел

Януари								
Скорост (м/сек)	**N**	**NE**	**E**	**SE**	**S**	**SW**	**W**	**NW**
1-5	18,3	5,9	4,8	6,3	6,2	6,7	15,5	13,1

6-10	4	1,7	1,1	2,1	1,5	1,5	2,9	2,3
11-15	0,6	0,4	0,3	0,5	0,3	0,4	0,4	0,5
16-20	0,6	0,4	0,1		0,1	0,1	0,5	0,3
>20	0,1	0,1						0,3
Февруари								
Скорост (м/сек)	**N**	**NE**	**E**	**SE**	**S**	**SW**	**W**	**NW**
1-5	15,9	9,5	4,1	4,8	10,5	5,6	10,6	12,7
6-10	4,3	1,9	0,5	1	2,1	1,3	3,7	2,8
11-15	1	0,7	0,3	0,2	0,2	0,9	0,8	1,5
16-20	0,9			0,1	0,2	0,1	0,4	0,6
>20	0,2				0,2			0,4
Март								
Скорост (м/сек)	**N**	**NE**	**E**	**SE**	**S**	**SW**	**W**	**NW**
1-5	18	8,8	6,4	6,7	9,7	4,2	10,7	7,6
6-10	4,6	3	1,1	2,4	2,4	1,3	2,7	2,1
11-15	2	2	0,7	0,6	0,5	0,6	0,5	0,6
16-20	0,7	0,3	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,4
>20	0,5	0,1						0,3
Април								
Скорост (м/сек)	**N**	**NE**	**E**	**SE**	**S**	**SW**	**W**	**NW**
1-5	13,1	9,9	8,7	10,3	8,5	5,8	11,9	8,7
6-10	1,7	2,2	2	2,8	2,7	1,7	2,2	1,9
11-15	0,7	0,8	0,4	0,4	0,4	0,3	0,5	0,2
16-20		0,1		0,5	0,1	0,3	0,3	0,4
>20	0,1	0,1						
Май								
Скорост (м/сек)	**N**	**NE**	**E**	**SE**	**S**	**SW**	**W**	**NW**
1-5	13,8	11	7	11,9	8,1	5,5	13,4	10,1
6-10	1,3	2	1,5	3,2	2	0,7	3,3	1,3
11-15	0,1	0,4	0,2	0,6	0,5	0,4	0,3	
16-20	0,3	0,2		0,1	0,1	0,5	0,1	
>20	0,1							0,1
Юни								
Скорост (м/сек)	**N**	**NE**	**E**	**SE**	**S**	**SW**	**W**	**NW**
1-5	11,7	8,9	6	10,2	9,6	6,6	17,8	15,2
6-10	2,2	1,8	0,5	1,5	1,3	0,8	2,3	1,8
11-15	0,4	0,1			0,2		0,2	0,5
16-20	0,1	0,1			0,1		0,2	0,1
Юли								
Скорост (м/сек)	**N**	**NE**	**E**	**SE**	**S**	**SW**	**W**	**NW**
1-5	16	9,2	7,5	7,7	7,9	4,2	18,5	17,5
6-10	1	1,1	0,4	1,1	1,7	0,9	1,7	2
11-15	0,1				0,2		0,6	0,4
16-20	0,1							
>20				0,1				
Август								
Скорост (м/сек)	**N**	**NE**	**E**	**SE**	**S**	**SW**	**W**	**NW**
1-5	16,5	7,8	5,9	12,4	8	6,1	17,3	14,3
6-10	1,5	0,9	0,3	1,5	1,1	0,7	1,7	2,6
11-15	0,1		0,1	0,4	0,1	0,1	0,1	0,2
16-20						0,1		
Септември								

Скорост (м/сек)	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW
1-5	18,6	9,1	7,9	11,2	11	6,2	11,7	13,2
6-10	1,6	1,5	0,3	2,1	0,7	0,4	1,4	1,4
11-15	0,1	0,2	0,1	0,3		0,1	0,5	0,5
Октомври								
Скорост (м/сек)	**N**	**NE**	**E**	**SE**	**S**	**SW**	**W**	**NW**
1-5	17,7	11,5	6,1	10,6	11,4	7,5	9,5	10,7
6-10	1,5	1,6	0,3	1,8	1,6	1,6	2,1	1
11-15	0,8	0,7			0,4	0,2	0,2	0,3
16-20	0,1			0,1	0,1	0,3	0,1	0,2
Ноември								
Скорост (м/сек)	**N**	**NE**	**E**	**SE**	**S**	**SW**	**W**	**NW**
1-5	18,3	9,5	5,9	10,6	8,2	6,3	11,8	12,1
6-10	2,3	1,5	1,2	1,6	2,1	1	2	1,3
11-15	0,5	0,4	0,1	0,4	0,2	0,2	0,2	0,5
16-20	0,4	0,1		0,1	0,3	0,2	0,1	0,1
>20					0,1			
Декември								
Скорост (м/сек)	**N**	**NE**	**E**	**SE**	**S**	**SW**	**W**	**NW**
1-5	18,9	8,2	5	7,3	9,8	6,2	13,6	11,7
6-10	3,7	1,3	1,1	1,6	2,8	0,8	1,9	1,6
11-15	0,3	0,6	0,1	0,5	0,5	0,3	0,4	0,3
16-20	0,5	0,1		0,1	0,3	0,1		0,3

Табл. 2.1-6. Честота на силните ветрове по посока (%) – Тервел

N	NE	E	SE	S	SW	W	NW
29,5	10,1	4,3	7,3	9,6	8,7	11,5	19,1

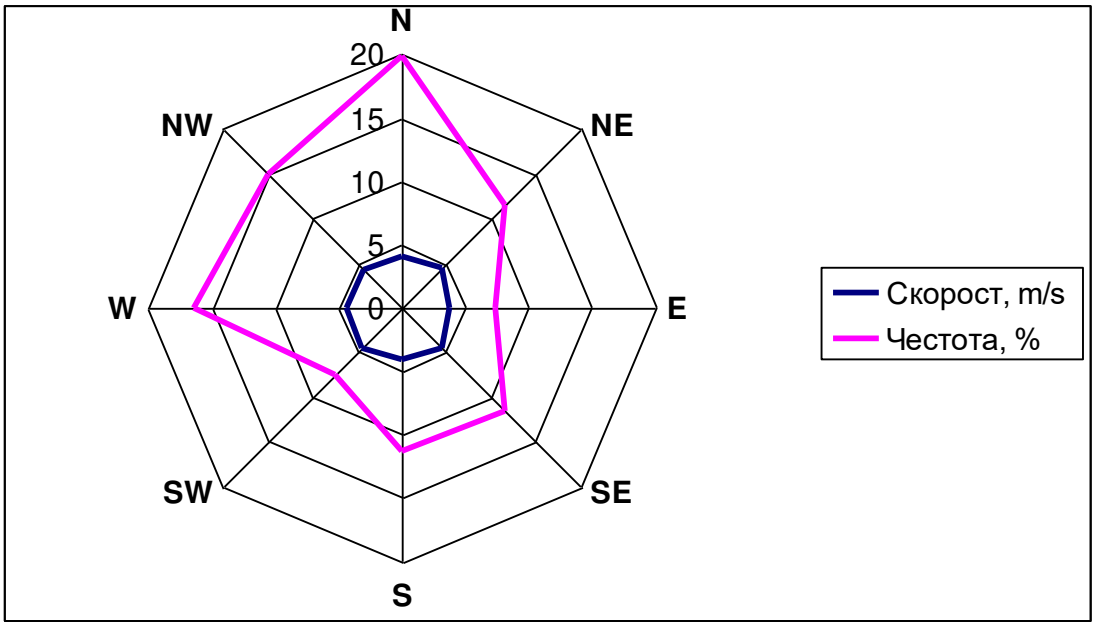
Преобладаващите силни ветрове са от северната четвърт – 58,7%.

Табл. 2.1-7. Максимална скорост на вятъра с различна обезпеченост (м/сек) – Тервел

Скорост на вятъра, която е възможна един път на *n* години							
1	**5**	**10**	**15**	**20**	**25**	**50**	**100**
24	29	32	34	36	37	39	41

Табл. 2.1-8. Вероятност на преобладаващия вятър (градус, %) – Тервел

Характеристика	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Посока	N8	NW24	N5	N12	W34	W28	W36	W41	NW28	N5	NW45	NW29	**NW22**
Честота	41	40,4	40,1	28,9	28,8	38,1	41,5	37,2	35,5	35,1	35,9	37,6	**34,7**

Фиг. 2.1-1. Роза на вятъра

Годишно около 24 дни са с **мъгли,** основно през периода октомври-март. За района е характерна сравнително високата стабилност на относителната влажност на въздуха. Най- висока е в периода ноември-март (между 85 и 88%), а през лятото спада до 71% (м. юли и м. август). Средногодишната влажност на въздуха е 79%.

С най-малка облачност е през м. август (2,9 дни). Средната годишна от средномесечна **облачност** в района е около 5 дни.

Високият процент на "отвореност" на релефните форми предопределя ниската степен на инверсионните температурни процеси. Характерни са кратковременни динамични инверсии.

Най-стабилно **атмосферното налягане** е през летните месеци и при антициклонално състояние на времето. При преминаване на циклони (най-често през пролетния и зимния сезони) се наблюдават резки промени в стойностите на барометричното налягане.

Средногодишните стойности на атмосферното налягане за Добрич е 986,9 хектопаскала (hPa). Най-високите средномесечни стойности са през ноември и октомври, а най-ниските - през февруари и юли. През летните месеци атмосферното налягане е най-стабилно по отношение на месечните стойности. Денонощният ход обаче показва по-големи амплитуди през летните месеци, отколкото през зимните.

Слънчевата радиация е основен климатообразуващ фактор и главен източник на топлинна енергия. Сумарната радиация нараства с височината на слънцето и в часовете около обяд достига максималните си стойности. От значение за прихода и разхода на слънчевата радиация е и прозрачността на атмосферата, която в района е твърде добра.

Продължителността на слънчевото греене има сериозно отношение към компонентите на околната среда. Броят на часовете слънчево греене зависи от дължината на деня, респективно от географската ширина на мястото, облачността и закритостта на хоризонта. Две трети от часовете слънчево греене са през топлото полугодие.

Сумарната радиация нараства с височината на слънцето и в часовете около обяд достига максималните си стойности.

Слънчевото греене средно годишно за района е относително високо – около 2080 часа, т.е около 48% от светлата част на денонощието за годината.

Слънчевата радиация е основен климатообразуващ фактор и главен източник на топлинна енергия.

За характеризиране на **валежите** са използвани данни от хидрометеорологичната станция Тервел. Най-малка е средномесечната сума на валежите през м. февруари - март (32-26 mm); вторият минимум е през м. септември (33 mm). Средногодишната сума на валежите е около **518 mm**, като през зимата падат около 21%, през пролетта – около 26%, през лятото – около 30% и около 23% през есента. Средната месечна сума на валежите има максимум – през м. май – юни (съответно 65 - 62 mm).

Климатичните и метеорологични фактори оказват сериозно влияние върху степента на замърсяване на компонентите на околната среда. Те пряко допринасят за по-доброто или по-лошо разсейване на емитираните от източниците вредни вещества в атмосферния въздух, уноса чрез него към повърхностни водни течения и почви, проникването в почвите, растенията, човешкия организъм.

Скоростта и посоката на вятъра както и тихото време са основните фактори, оказващи влияние върху разпространението и разсейването на атмосферните замърсители и определено имат съществен принос за относително ниския потенциал на замърсяване на въздуха.. Относително високите средни скорости, както и ниският процент на тихо време обуславят ефективното разсейване на емитираните замърсители и предотвратяват появяването на инверсии, а оттук и задържане на вредни вещества във въздуха. Постоянната посока на местните ветрове от своя страна също допринасят за по-бързо разсейване на вредните вещества, попаднали във въздуха. В същото време наличието на вятър допринася за повишаване запрашеността на въздуха през периодите на усилени селскостопански дейности (оране, сеене, прибиране на реколтата и др.), посредством унос на прах от разположените около територията на инвестиционното предложение земеделски площи. Тихото време (около 21%) е фактор, който забавя ефективното разсейване и натоварва атмосферата с по-големи концентрации на замърсителите.

II.1.2. Състояние на атмосферния въздух

Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) извършва оценка на качеството на атмосферния въздух върху територията на страната, разделена на 6 Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ). Система се състои от 48 стационарни пункта, в т.ч. 9 пункта с ръчно пробонабиране и последващ лабораторен анализ, 30 автоматични измервателни станции (АИС), 5 ДОАС системи, разположени в градовете Свищов, Никопол, Силистра, Бургас, и Стара Загора, както и 4 АИС за мониторинг на КАВ в горски екосистеми (КФС „Рожен”, „Юндола”, „Витиня” и „Ст. Оряхово”).

Националната система за мониторинг на околната среда не разполага със стационарна измервателна станция за района на община Генерал Тошево.

Замърсяването в района на община Генерал Тошево се дължи на транспортния поток, битовото и административно отопление и на специфичната за района широкомащабна селскостопанска дейност /основно земеделие/. По-слабо е влиянието на промишлеността, тъй като тя не е силно развита, а предприятията които са на територията не са сериозни емитери на вредни вещества в атмосферата.

За качеството на въздуха важно значение има наличието на големи горивни инсталации по смисъла на Директива 2001/80/ЕС. В разглежданата община е налична една горивна инсталация с номинална топлинна мощност 245,7 MW – Компресорна станция Кардам, с. Кардам, общ. Генерал Тошево и оператор - "Булгартрансгаз" ЕАД, гр. София.

Върху качеството на въздуха могат да оказват влияние и обекти с издадени комплексни разрешителни (КР) по чл. 117 от ЗООС , както следва:

- "Агри. СС" ЕООД, гр.Ген. Тошево – Инсталация за интензивно отглеждане на птици – кокошки носачки, изпълняваща дейност, съгласно т. 6.6 „а" от Приложение № 4 към ЗООС, с издадено КР № 438-Н0/2012 г.;
- ЕТ „ИВОН 2 – ИВЕЛИН ХРИСТОВ", с. Дъбовик, общ. Генерал Тошево – Свинекомплекс за интензивно отглеждане на свине за угояване, дейност съгласно т. 6.6 „б" от Приложение № 4 към ЗООС, с издадено КР № 524-Н0/2016 г.;
- "Керамик ГТ" АД, гр. Ген.Тошево – Инсталация за изработване на керамични продукти (тухли) чрез изпичане в тунелна пещ - изпълняваща дейност, съгласно т. 3.5 от Приложение № 4 към ЗООС, с издадено КР № 129/2006 г.;
- "Булгартрансгаз" ЕАД, Компресорна станция „Кардам", с. Кардам, общ. Генерал тошево - горивна инсталация с номинална топлинна мощност 245,7 MW, изпълняваща дейност съгласно т. 1.1 от Приложение № 4 към ЗООС, с издадено КР №367-НО/2008 г.

Основен замърсител за района е прахът. С по-ниски стойности са серните оксиди, азотни оксиди, оловните аерозоли и въглеродния оксид. Наднормени стойности се отчитат при показатели прах, а при въглеродния оксид и серния диоксид по-високи стойности /но в нормите/ са фиксирани по-рядко, главно през отоплителния зимен период.

Поради характера си и капацитета районът на гр. Генерал Тошево не може да се окачести като площен източник за отделяне на вредни вещества в резултат от производствената, транспортната и битово-комуналната дейности. Приносът му към замърсяването на въздуха е незначителен, поради липсата на големи промишлени предприятия, малкият брой на населението и транспорта в този общински център.

Извън гр. Генерал Тошево вредни вещества във въздуха се отделят в резултат на:

- интензивни селскостопански дейности (прахоунос при движение по черни пътища и суховеи и прашни бури, когато няма още растителна покривка);
- интензивни горски дейности (незначително поради малкото горски площи и кратковременно)
- гниене на биологични отпадъци в старите сметища (общинското сметище вече е рекултивирано);

- битово отопление (основен замърсител през зимата);
- извънселищен транспорт (главно по по-натоварените пътища);
- изгаряне на стърнища и запалване на селските сметища и селскостопански отпадъци (дейността е забранена и в последно време силно ограничена);
- неорганизирано замърсяване на въздуха с прах от сухи незатревени земни повърхности и строителни обекти.

Интензивността на отделянето на прах в околната среда нараства през сезона на почвоподготовка, при извършване на есенна оран, преди настъпването на сезоните с характерни атмосферни валежи.

Също така, към неорганизираните емисии от земеделските площи, могат да се причислят и одорантите (интензивно миришещи вещества), при внасяне на органични и неорганични азотсъдържащи торове. Така например, съгласно *Актуализираната Методика за определяне емисии на вредни вещества във въздуха, декември 2005 г.*, от земеделските площи, които в момента се засяват с едногодишни култури и се обработват с наторяване (код на процес 100102), се отделят емисиите на: амоняк – емисионен фактор 3,4 kg/ha /на година; азотен оксид - емисионен фактор 7,0kg/ha /на година; неметанови летливи органични съединения - емисионен фактор 6,7kg/ha /на година.

От значение за качеството на атмосферния въздух е и нерегламентираното изгаряне на растителни остатъци (главно изгарянето на стърнищата). Този начин на третиране, който нормативно е забранен, замърсява атмосферата с аерозоли, CO и летливи органични съединения. През последните години тази практика в голяма степен е преустановена.

Източник на замърсяване на въздуха са и големите комплекси за отглеждане на животни: крафеферми, свинеферми, птицеферми. Видът и количеството на генерираните емисии отделени в околната среда от тях са в пряка връзка с предвидената технология за отглеждане и подслон на животните, както и от прилаганата система за управление на страничните метаболитни продукти (тор).

Въздушната среда, в следствие на експлоатацията на тези комплекси е подложена на следните въздействия:

- Отделяне на газови емисии, вкл. одоранти и прах от помещенията за отглеждане и подслон на животни;
- Отделяне на газови емисии, вкл. одоранти от съоръженията за събиране и обработка на оборски тор (торохранилища).

В количествено отношение, емисиите на амоняк, азотни и неметанови органични съединения, вкл. одоранти са най-сериозните замърсители, формирани пряко в процеса на управлението и обработката на оборски тор, и се определят като преки емисии. Като индиректни (вторични), се определят емисиите от съпътстващите дейности по доставка на суровини и материали, и експедиция на продукция. В категорията индиректни (непреки) емисии се определят замърсителите от Група I (SOx, NOx, NMVOC, CH_4, CO, NH_3, N_2O, PM_{10}) и Група II (Cd, Cu, Cr, Ni, Se, Zn), които се образуват и отделят с отработените газове от двигатели с вътрешно горене при работа на тежкотоварните автомобили, за доставка и експедиция на товари/продукция.

От значение за свинекомплексите са следните емитирани замърсители: въглероден диоксид, амоняк, сероводород, прах, неприятни миризми:

- ***Амоняк*** – той е безцветен отровен газ с остра, дразнеща миризма, добре разтворим във вода. В животновъдните помещения се образува при разграждането на органичните вещества, съдържащи азот (урина, фекалии, постеля), под действието на анаеробни бактерии. Концентрацията му във въздуха зависи от състоянието на пода и канализацията, на вентилацията, технологията на отглеждане и почистване на тора. Пределно допустимата концентрация на амоняка във въздуха на животновъдните помещения е 0,2 % (според *Наредба № 21 от 14.12.2005 г. за минималните изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на свине (обн., ДВ, бр. 5 от 17.01.2006 г., в сила от 1.05.2006 г., изм. и доп., бр. 64 от 8.08.2006 г.*). С оглед недопускане на неговото образуване се предвижда своевременно отстраняване на тора и урината, изграждане на влагонепроницаеми подове и прилагане на ефикасна вентилация.
- ***Сероводород*** – той е силно отровен, без цвят, с миризма на развалени яйца. В животновъдните помещения сероводородът се образува при анаеробно разлагане (гниене) на сярасъдържащите белтъци. При продължително вдишване предизвиква хронично отравяне на хора и животни. ПДК на сероводорода във въздуха на животновъдните помещения е 0,001 % (според *Наредба № 21 от 14.12.2005 г. за минималните изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на свине (обн., ДВ, бр. 5 от 17.01.2006 г., в сила от 1.05.2006 г., изм. и доп., бр. 64 от 8.08.2006 г.*);
- ***Въглероден оксид*** – той е безцветен, без миризма, силно отровен газ. Във въздуха постъпва от двигателите с вътрешно горене на обслужващите машини и при газово отопление. Такова обаче не се предвижда в свинекомплекса;
- ***Серен диоксид*** – източник на серен диоксид в случая са главно дизеловите ДВГ. Принадлежи към групата на дразнещите газове и предизвиква възпаление на горните дихателни пътища и очите при хората и животните;
- ***Въглероден диоксид*** – Главният източник на въглероден диоксид в свинефермите е издишаният от животните въздух. CO_2 е крайният продукт на обмяната на веществата. По-високо е съдържанието му във въздуха на сградата при недостатъчна вентилация и то предимно сутрин през студените месеци на годината. Обикновено CO_2 се съдържа в концентрации, непредизвикващи токсично въздействие. Продължителното му действие върху организма на животните в концентрация над 1% предизвиква хронично отравяне. Максимално допустимата концентрация на CO_2 във въздуха на свинефермата не трябва да превишава 0,3 % (според *Наредба № 21 от 14.12.2005 г. за минималните изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на свине (обн., ДВ, бр. 5 от 17.01.2006 г., в сила от 1.05.2006 г., изм. и доп., бр. 64 от 8.08.2006 г.*);
- ***Прах -*** Въздухът както извън помещенията, така и в свинефермите съдържа известно количество механични частици, които са включени в сборното понятие прах. Прахът представлява аерозол, състоящ се от дисперсна фаза (прашинки и други примеси) и дисперсна среда (въздух).

В зависимост от химичната му природа прахът бива неорганичен и органичен. Степента на замърсяване в свинефермите се определя от различни фактори, които са разгледани в този доклад Прахът оказва пряко и косвено въздействие върху организма на животните и обслужващия персонал. Косвеното влияние на праха е многостранно. Прахът във въздуха спомага за кондензиране на водните пари и за образуването на мъгли. Мъглите удължават жизнеността на микроорганизмите, концентрират и задържат токсичните газове (сероводород, амоняк и др.), в резултат на което се влошава микроклимата в свинефермите. Запрашеността на въздуха намалява общата осветеност на сградите за отглеждане на свине. Прякото действие на праха се проявава върху очите, дихателните органи и кожата. Степента на неблагоприятното въздействие върху организма зависи от количеството на праха, от размера и формата на прашинките, от тяхната разтворимост и токсичност. Най-опасни за здравето на отглежданите свине са прашинки с размери от 0,2 до 5 μm, тъй като те проникват в белите дробове и се задържат от 60 до 100% в тях. Изследванията в някои свинеферми в България показват, че най-голямо е съдържанието на прах във въздуха в помещенията на прасетата за угояване, следвано от това в помещения за подрастващи прасета и най-ниско в помещенията за свине-майки. Концентрациите на прах във въздуха са по-високи сутрин в сравнение с тези през обедните и вечерните часове. Наличието на ефективна вентилация в свинефермите е от голямо значение за намаляване на праховата контаминация на въздуха. Препоръчва се и укрепване на повърхностния слой на почвата на територията на свинекомплекса чрез засяване на многогодишини треви или създаване на твърдо покритие. Препоръчва се и създаването на защитни пояси от зелени насаждения в района на сградите за отглеждане на свине. Най-добри резултати се получават от растителните видове: клен, дъб, липа, бяла акация и др.

- ***Микроорганизми -*** Във въздуха освен прах се съдържат и микроорганизми. Те обикновено са полепнали по прашинките (твърди аерозоли) или са включени в капките (течни аерозоли) и заедно с тях се задържат във въздуха. Между количеството на праха и количеството на микроорганизмите съществува пряка зависимост. Във въздуха на сградите за отглеждане на свине се съдържат от 50 до 100 пъти повече микроорганизми в сравнение с атмосферния въздух. Съществува известна корелация между здравословното състояние на животните и съдържанието на микроорганизми във въздуха на сградите. Изследванията показват, че ако броят на микроорганизмите превишава 250 хил. в 1 m^3, се предизвиква микробен стрес в организма на животните. Микробният стрес, особено в съчетание с влошения микроклимат довежда до понижаване на общата резистентност на организма, което благоприатства разпространението на редица инфекциозни заболявания и преди всичко на респираторните заболявания. При изследвания на свинеферми в България е установено, че общият брой на микроорганизми във въздуха на сградите е от 1,17 до 1,85 пъти над препоръчваните зоохигиенни норми за свине (200 000 бр/m^3 въздух). Борбата срещу микрофлората на въздуха и аерогенните инфекции се води с подобни мероприятия както срещу праха.

- ***Неприятни миризми*** - Внимание заслужава и опазването на въздуха в сградите за отглеждане на свине от лоши миризми. За тази цел в помещенията се поставят сандъчета с негасена вар, хлорна вар или зеолит, които поемат влагата и миризмите. Освен това замърсеният въздух е необходимо да се изтегля с ефективни вентилатори или през отвесни комини (отвори на покрива). За пречистване на въздуха в района на свинефермите допринася и създаването на зелен пояс от храсти и дървета.

Емисии на интензивно миришещи вещества във въздуха

Обонянието, като другите сетивни органи в човешкия организъм варира в широки граници при различните индивиди и се формира до голяма степен от начина на живот и особеностите на жизнената среда. Поради тази причина в нормативните документи не са регламентирани емисионни ограничения (НДЕ) за праг на мирисното възприятие, по отношение на одорантите.

Интензивното животновъдство неизменно се свързва с формирането на миризми и се разглежда, като отрасъл от селското стопанство, при който продуцирането на интензивно миришещи вещества е част от обичайната производствена практика.

Миризмите, продуцирани от животинска тор са продукт на сложно взаимодействие на индивидуални одоранти с неутрални атмосферни газове (въздушната среда), формирани при анаеробно разграждане на животинската тор.

Този процес на ферментация е свързан със сложна поредица от биохимични реакции с участието на разнообразни бактерии, които усвояват органичните вещества присъстващи в оборската тор, посредством метаболитни реакции в резултат на което се формират различни одоранти. Анаеробното разграждане е бавен процес, продуциращ постоянни миризми за продължителен период от време.

При процесите на биохимично превръщане и ферментация на органичната материя в състава на оборската тор се отделят редица интензивно миришещи вещества, представени в следващата таблица.

Табл. 2.1-10. Граница на хедонистично възприятие

№	Одоранти	Мирис	Граница на хедонистично възприятие, mg/m³
1.	Сероводород	Развалени яйца	0,0001-0,03
2.	Метилмеркаптан	Зеле, чесън	0,0005-0,08
3.	Етилмеркаптан	Развалено зеле	0,0001-0,03
4.	Диметилсулфид	Гнили зеленчуци	0,0025-0,65
5.	Диетилсулфид	Смрад, чесън	0,0045-0,31
8.	Метиламин	Развалена риба	0,021
10.	Диметиламин	Развалена риба	0,047-016
11.	Индол	Фекалии, гадене	0,0006
12.	Скатол	Фекалии, гадене	0,0008-0,1
14.	Оцетна киселина	Оцет	0,025-6,5

15.	Маслена киселина	Гранясало масло	0,0004-3
16.	Валерианова киселина	Пот	0,0008-1,3
17.	Формалдехид	Стипчив	0,0033-12
18.	Ацеталдехид	Плодове, ябълки	0,04-1,8
19.	Алдехид на маслена к-на	Гнило	0,013-15
20.	Кетон на изовалерианова к-на	Плодове	0,072
21.	Ацетон	Плодове	1,1-240

За количествено определяне на емисиите на интензивно миришещи вещества от помещенията за отглеждане и подслон, се използва методиката публикувана от *Lim et al.* (2000). Тази методика е базирана на прилаганите в Австрия и Великобритания технически насоки за определяне на минималното необходимо отстояние около животновъдни ферми.

Методологията се състои в извеждане на общите емисии на интензивно миришещи вещества от животновъдни сгради, в зависимост от прилаганата система за отглеждане и подслон, изразени в мирисни единици:

$$EO = Ae * N * EF * B, ou_e/s$$

Където:

EO емисия на миризмите от животновъдни помещения, ou_e/s;

Ae коефициент за редуциране на мирзмите в помещението за отглеждане и подслон (0.3 – 1.0);

N брой на отглежданите животни;

EF емисионен фактор, ou_e/s;

B фактор отчитащ вида на прилаганата система за подслон и управление на процеса:

$$B = M – D$$

M честота на отстраняване на торната каша от помещението за отглеждане и подслон (0.4 – 1.0);

D фактор, отчитащ степента на разреждане на торната каша с вода (0.05 – 0.2).

За изчисляване на емисиите на интензивно миришещи вещества от системите за съхраняване и обработка на животинската тор (торохранилища) е приложена методиката, публикувана от *Hebert et al. (2002)*.

Основният алгоритъм в методиката е разработен при отчитане на полезната площ/повърхност на системата за съхраняване и обработка на оборски тор и скоростта на преобладаващите ветрове.

За изчисление на количеството на емисиите на интензивно миришещи вещества при съхранението и обработка на животинска тор е използван алгоритъм от вида:

$$OE_o = S * 10^{-0.56 + 0.671V} * As$$

Където:

OE_o емисия на миризмите от торохранилища, ou_e/s;

S полезна площ/повърхност на системата за съхранение и обработка на животинска тор (торохранилища), m^2;

V средна скорост на вятъра, m/s;

As коефициент за редуциране (понижаване) на миризмите от съоръжението за съхраняване на тор (0.3 – 1.0).

Въз основа на изчислените емисии (ou_e/s и $ou_e/s.m^2$) се построява пространствен дисперсионен модел за прогноза на разпространението на интензивно миришещите вещества в приземния атмосферен слой, при отчитане на характерните за района метеорологични и топографски условия. За целите на дисперсионното моделиране се използва специализиран модел от високо поколение AerMOD View, способен да моделира одоранти.

За целите на оценката се използва секторното ръководството, разработено въз основа на *Директивата за КПКЗ 2010/75/ЕС (IPPC Directive)*, от английската агенция по околна среда – IPPC Horizontal Guidance for Odour, Technical Guidance Note IPPC H4, EA. UK 2010. Съгласно него препоръчителната гранична стойност или т.нар. праг за защита срещу значителен дискомфорт, определен за интензивно миришещи вещества, въз основа на проведени проучвания в Холандия за установяване на ефекта и въздействието на миризми от свиневъдни ферми, в последствие доразвити от изследвания в Германия и Великобритания, препоръчва гранична стойност: 3.0 – 6.0 ou_e/m^3, 1-часова средна концентрация в $C98^{-ми}$ перцентил, за праг на защита срещу значителен дискомфорт или влошаване на качеството на живот в населените места. Диапазонът на граничната стойност се отнася за нови и съществуващи ферми, прилагащи най-добрите налични техники (НДНТ) в сектора и добрата селскостопанска практика.

Интензитет на миризмите. Връзка между мирисна концентрация и интензитет

Мирисният интензитет описва силата на мирисното възприятие. Определя се при концентрации на одорантите над прага на откриване. Мирисният интензитет е функция на концентрацията и нараства пропорционално с увеличаване на концентрацията. Използват се 5 и 8 степенна скала за измерване на мирисния интензитет, на база стандартен референтен газ n-butanol.

Табл. 2.1-11. Интензитет на миризмата

Мирисна скала	Интензитет на миризмата	Сила на миризмиата	n-Butanol (ppm)	Концентрация (OU/m^3)
0 – 8	0	Без мирис	0	1
	1	Без раздразнение	120	2
	2	Много слабо раздразнение	240	5
	3	Слабо раздразнение	480	12
	4	Отчетливо обон. дразнение	960	26
	5	Дразнеща	1940	58
	6	Силно дразнеща	3880	128
	7	Много силно дразнеща	7750	287
	8	Екстремно дразнеща	15500	640
0 – 5	0	Без мирис	0	0
	1	Много слабо	250	25
	2	Слабо	750	72

	3	Средно	2250	212
	4	Силно	6750	624
	5	Много силно	20250	1834

За изразяване на връзката между мирисния интензитет и концентрацията на интензивно миришещите вещества е използвана функцията, предложена от Zhu et al, (1998) базирана на Закона на Стивънс (Stevens law, 1957).

$$I = 3.67\ C^{0.978}$$

Където:

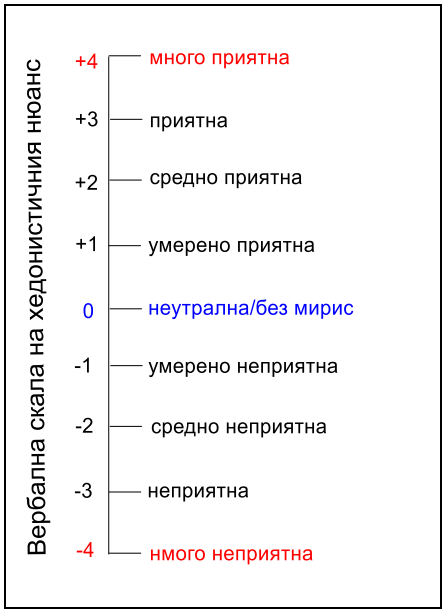
I – интензитет на миризмата;

C – концентрация на одорантите, C_{98} 1-hr

Хедонистичен нюанс. Връзка между мирисната концентрация и хедонистичния нюанс

Хедонистичният нюанс е показател, описващ възприемането на миризмата като приятна или неприятна и е пряко свързан със степента на мирисна досада. С нарастване на концентрацията на одорантите, неприятните миризми стават все по-неприятни, докато приятните миризми могат да се превърнат в неприятни при нарастване на тяхната концентрация.

Хедонистичният нюанс (тон) се измерва в девет степенна вербална скала:

Емпиричната връзка между концентрацията, интензитета и хедонистичния нюанс се изразява със следните зависимости:

$$HT = -0.33\ C^{0.523}$$

$$HT = -0.20\ I^{0.498}$$

Където:

HT хедонистичен нюанс (тон);

C концентрация на миризмата;

I интензитет на миризмата.

Отношение "Доза - Ефект". Връзка между мирисната експозиция и настъпването на дискомфорт

Установяването на отношението "Доза – Ефект" е от съществено значение в етапа на инвестиционното планиране и проектиране на животновъдни ферми. С него се дава отговор, каква част от населението биха изпитали досада, респективно да се прогнозират случаите при които биха се очаквали оплаквания за настъпване на дискомфорт.

За да се установят критерии за качество на атмосферния въздух по отношение интензивно миришещите вещества (миризми), с цел да се гарантира, че мирисната експозиция се ограничава до приемливи нива от гледна точка на опазване на общественото здраве и устойчивото развитие (качество на живот), следва да се разгледа връзката "Доза - Ефект". Тази връзка описва и представя в количествено отношение експозицията на миризмите в околната среда и получената степен на раздразнение в експонираното население (рецептори).

Тази здравно-хигиенна база е необходима за установяване на критерии за опазване околната среда и качеството на живот в количествен аспект.

Връзката между процента от респондентите, които биха отговорили със сериозно раздразнение в експонираното население и изчислената мирисна концентрация се изразява със следната зависимост:

$$\% \text{ HA} = 4.775 \text{ x } \log(C_{98}, 1_{\text{-hour}})^2$$

Където:

HA част от населението, което се очаква да изпита раздразнение, изразено в %.

C_{98},1h средночасова концентрация на миризмите, изразена в 98-ми персентил, ou_e/m^3.

Отношението "Доза – Ефект" се определя при отчитане на следните параметри (променливи):

- Мирисна експозиция, изчислена с помощта на дисперсионни модели, изразена като средночасова концентрация в 98-ми перцентил, при отчитане на характерните метеорологични особености в разглеждания район;
- Процент от експонираното население, изпитали раздразнение/дискомфорт.

Стойност от 10% изпитали мирисна досада се приема като базов критерий за количествено определяне на населението или група от хора в дадена урбанизирана територия, над която вероятността за настъпване на оплаквания за дискомфорт и нарушена жизнена среда е реална. Тази стойност се приема като референтен критерий за представителна (репрезентативна) статистическа извадка, при която се счита, че мирисната досада се открива с висока степен на статистическа доверителност, респективно вероятност за случаите при които биха се очаквали оплаквания в правен аспект.

За описание на транспортните емисии се използват главно Технически насоки за изготвяне на националните инвентаризации на емисиите - EMEP/EEA

air pollutant emission inventory guidebook 2023 (1.A.3.b.i, 1.A.3.b.ii, 1.A.3.b.iii, 1.A.3.b.iv Passenger cars, light commercial trucks, heavy-duty vehicles including buses, motopeds and motorcycles), разработена в подкрепа на Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния (CLRTAP) и директивата на ЕС за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители (Directive (EU) 2016/2284 - on the reduction of national emissions of certain atmospheric pollutants). Тя осигурява експертно ръководство за това как да съставят инвентаризация на емисии в атмосферния въздух. Изданието от 2023 г. замества всички предишни версии.

Оценката на нивата на емисиите от автомобилния транспорт следва да се направи по Ниво 1 (Tier 1) от Европейското Ръководство за инвентаризация на емисии за основните замърсители от: пътнически автомобили, лекотоварни превозни средства, тежкотоварните превозни средства в точка Транспорт. На тази база следва да се представят резултатите от изчислението за конкретни случаи на следните емисии:

- *Прекурсори на озон* - CO, NO_X, NMVOC (неметанови летливи съединения),
- *Парникови газове* (CO_2, CH_4, N_2O),
- *Вкисляващи вещества* (NH_3),
- *Фини прахови частици (ФПЧ)* - само фракцията $ФПЧ_{2.5}$, тъй като по-високата фракция $ФПЧ_{10}$ е пренебрежимо малка в саждите на изгорелите газове,
- *Канцерогенни съединения*:
- *РАН - полициклични ароматни въглеводороди* (Benzo (a) pyrene, Benzo (b) fluoranthene + Benzo (k) fluoranthene, indeno (1,2,3-cd) pyrene),
- *Тежки метали* (Pb).

Относително равнинният характер на територията и наличието на обезлесени площи дори при сравнително ниски средни скорости на вятъра са предпоставка и за ветрова ерозия на земите, което допринася за замърсяването на въздуха с прах.

Районът на община Генерал Тошево не е обособен от МОСВ като район за оценка и управление качеството на въздуха. Поради това не е разработена *Програма за намаляване на емисиите на замърсителите с достигане на нормите на вредни вещества в атмосферния въздух.*

Устойчивост на атмосферата

Както е известно, категориите на устойчивост определят способността на атмосферата да пренася замърсителите във вертикална посока и тяхното познаване е от изключително значение за коректното определяне на приземните концентрации. Тя зависи от:

- механичната турбулентност - функция на скоростта на вятъра и грапавостта на подстилащата повърхност;
- термичната турбулентност - предизвикана от конвекцията на нагретия от земната повърхност въздух;
- статичната стабилност - свързана с изменението на температурата на въздуха по височина.

В течение на годината атмосферата преминава през всички класове на устойчивост в зависимост от скоростта на вятъра, слънчевото греене,

облачността и частта от денонощието. За разглеждания район атмосферата се характеризира с определена устойчивост, тихото време е около 33 %, което отговаря на класове "А" и "В" на устойчивост според Pasquill-Gifford-Turner. По-рядко през годината устойчивостта на атмосферата може да се определи като"безразлична" (клас "D") или "неустойчива" (клас "Е").

По експертна оценка може да се направят следните изводи:

- Няма превишаване на имисионните норми за населени места в резултат от движението на транспортните средства в гр. Генерал Тошево.
- Няма значимо замърсяване от промишления сектор следствие горивни процеси;
- Замърсяването на въздуха с прах от неорганизирани източници при характерната средна скорост на вятъра 3,8 м/с няма значителен принос в общото му замърсяване с изключение на случаите на суховеи и прашни бури.
- Замърсяването на въздуха от битовия сектор се дължи на използването на въглища, дърва и твърди отпадъци за отопление.

Извод: Посочените данни за температурния режим, количеството на валежите, както и скоростта и посоката на вятъра имат непосредствено отношение към въздействието на предвижданията на ОУП и са взети предвид при разработване на неговата Екологична част.

Всички разгледани метеорологични фактори оказват влияние на разсейването и преноса на замърсителите на въздуха. Техният анализ показва, че за община Генерал Тошево преобладават добри условия за разсейването им. Преобладават ветровете със скорост над 2 m/s, което допринася за ефективното самоочистване на атмосферата и разсейването на замърсителите на атмосферния въздух.

Като най-неблагоприятен сезон, през който замърсителите могат да се задържат в приземния въздушен слой на територията на общината, се явява лятото (най-високи температури, най-малка влажност на въздуха, сравнително по-ниска средна скорост на вятъра и често безветрие.

Направеният анализ показва, че за разглежданата територия не се наблюдават рискови или критични фактори за влошаване качеството на атмосферния въздух. В района няма съществени промишлени и други емитери на замърсяващи вещества във въздуха, а високата ветровитост и благоприятният релеф спомагат за бързото и ефективно разсейване на замърсителите.

Територията се характеризира, като райони, в които нивата на замърсителите не превишават долните оценъчни прагове, в съответствие с чл. 30, ал. 1, т. 4. Наредба № 7 от 1999 г.

II.1.3. Състояние на водите

Община Генерал Тошево попада в районите на два речни басейна с планове за управление: Дунавски район и Черноморски район – с влезли в сила

Планове за управление на речните басейни (Решение №917/31.12.2024 г. и Решение №921/31.12.2024 г. на МС). И в двата ПУРБ има актуализирана Програма от мерки за постигане на целите на РДВ, по които България е страна. Тези мерки следва да се имат предвид при разработване на ОУП по отношение изграждане на ПСОВ и на канализационни мрежи за агломерации с над 2000 е.ж.; намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населените места; допълнително водоснабдяване на населените места, в които има недостиг на питейна вода; изграждане на съоръжения за пречистване на питейните води и др.

Територията на община Генерал Тошево попада изцяло в чувствителна и в уязвима зона (Северна зона). Същите са определени като зона за защита на водите, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 3 от Закона за водите (ЗВ).

Повърхностни води

Територията на общината съгласно физико-географското райониране попада в Добруджанската подобласт на Източна Дунавска равнина. Според геоморфоложкото райониране на страната районът спада към областта на Дунавската епиплатформена равнина. Тя е с нисък пластово-денудационен и акумулационен релеф, малкоамплитудни денивелации на денудационните фации и значително потъване на акумулационните фации на заравнените повърхнини. Лудогорско-Добруджанската хълмисто-платовидна област е дълбоко разчленена с каньоновидни речни долини (релефът е разчленен с хълмист характер, като в издигнатите си части е заравнен с преобладаваща льосова покривка и редица карстови форми развити в неогенските седименти). Надморската височина е ~ 180 ÷ 200 m.

Хидрографската мрежа е слабо изразена и се характеризира с временния отток по деретата при проливни валежи. Повърхностният отток не е по-голям от 10% спрямо валежите, като по-голямата част от него се изпарява или понира в карстовия терен. Районът на община Генерал Тошево е беден на повърхностни водни ресурси.

Порьозността на льосовата покривка и окарстената варовикова основа, заедно с оскъдните валежи и слабия наклон на релефа, обуславят липсата на повърхностно течащи води и наличието на суходолия. При наличие на повърхностни води те се дренират от древна речна мрежа с ориентация на север. Гъстотата на речната мрежа е под 0.250 km / km^2. Модулът на оттока е слаб 0.5 – 1.0 l/s/km^2. Това се дължи на ниските валежни количества, значителното изпарение, водопропускливостта на геоложката основа и малкия наклон на релефа.

Поречието на Дунавските Добруджански реки се намират в източната част на Дунавския район за басейново управление. На запад граничат с вододела към поречие Русенски Лом на юг - вододела на Камчия, на изток - с вододела към Добруджанските реки, вливащи се направо в Черно море, а на север - с държавната ни граница с Румъния.

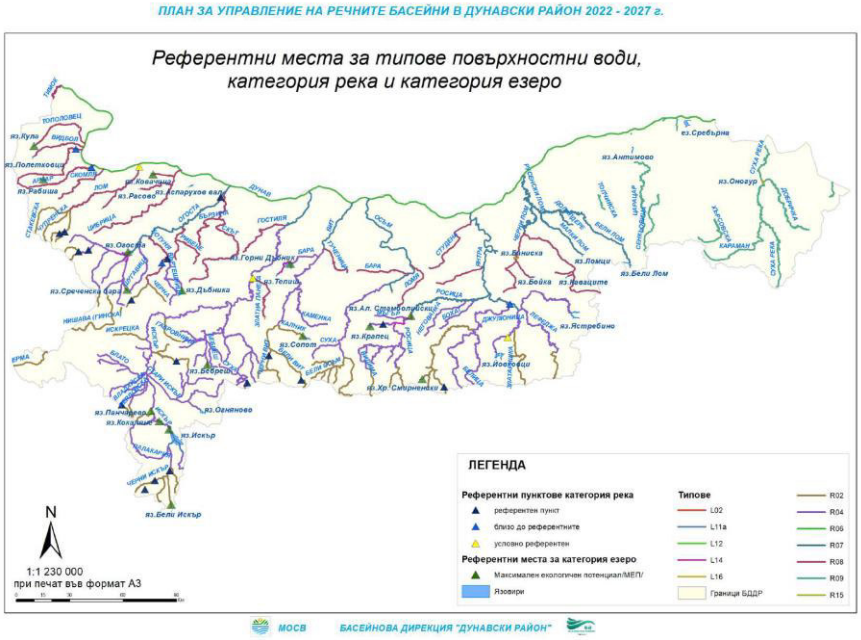
Добруджанските притоци на р. Дунав заемат най-горната североизточна част на България. В отличие на другите наши реки, които започват от стръмните склонове на високите планини и постепенно слизат към равнините, добруджанските реки започват от обширните равнини на високите полета и слизат в речните суходолия и имат повърхностен отток само в горните си течения, като водата по-надолу по течението поради голямата пропускливост на

почвата и малкия наклон постепенно попива и изчезва далеч преди заустването на реките. Реките тук са с временен, непостоянен отток и са дълбоко врязани в каньоновидни долини, където е ситуирана територията на инвестиционното предложение. В граничните части на района с Република Румъния максимумът на пролетното пълноводие е през м.март - април вследствие на по-ранното снеготопене, като запазва максималната си процентна стойност, но намалява отточния максимум под 10 мм. Маловодието е през летните и есенни месеци: от юни-юли до октомври-ноември, като минимумът е най-често през август-октомври. Водосборната област е около 18 % от общата площ на реките в басейна р. Дунав.

Характерният речен тип за района е R9 (Добруджански пониращи реки), който се отнася към Дунавския суб-екорегион. Добруджанските реки са с много променлив отток. Максималните стойности на оттока се наблюдават при интензивно снеготопене и при силни дъждове. Водите на временно възникващите потоци понират в добре пропускливи варовити скали на речните легла и се превръщат в подземен отток. През по-голямата част от годината такива речно-долинните системи (суходолия) са безводни. Поради силната променливост на оттока и чести пресъхвания, оценката на качеството на повърхностните води им е затруднена.

В Дунавски район за басейново управление, част от територията на община Генерал Тошево попада в следните повърхностни водни тела:

- Код BG1DJ900R1015 воден обект Парън дере, географски обхват река Парън дере, естествено водно тяло в много лошо екологично и добро химично състояние;
- Код BG1DJ345R1109 воден обект Суха река, географски обхват „река Суха от вливане на река Добричка до устие“, естествено водно тяло в неизвестно екологично и химично състояние.

За Парън дере е извършена Междинна оценка на състоянието по отделни елементи на качеството, като е извършен мониторинг по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. Установен е

риск от замърсяване по отношение на кислородния режим, биогенните замърсители и специфичните замърсители.

Водното тяло Парън дере се наблюдава с пункта след ПСОВ Генерал Тошево с код BG1DJ00099MS543. От анализа на физикохимичните елементи се вижда, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията на Наредба Н-4. При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показателя манган. Анализът на приоритетни вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро.

Повърхностно течащи води има само в дерето край с. Изворово, част от водите на което се вливат в язовир Дрян, а останалата част продължават в Румъния и там се губят в окарстените варовици. Порьозността на льосовата покривка и окарстената варовикова основа, заедно с оскъдните валежи и слабия наклон на релефа, са комплекс от обстоятелства, определящи липсата на повърхностно течащи води и за наличието на суходолия. Качеството на наличните повърхностни води на територията на общината се определя от ползването в близост до тях препарати за растителна защита, животновъдни ферми, депонираните отпадъци, които са основните им замърсители.

Данните от обследване на язовир Дрян сочат съответствие на показателите с нормите за II категория повърхностен водоизточник. Практически до водосборната област на язовира няма промишлени предприятия, населени места и животновъдни ферми, които да са източници на замърсяване на водите. Възможност за замърсяване може да се получи при прекомерно наторяване на площите над язовира или неправомерното миене на машините за растителна защита с повърхностните води завирявани в язовира.

Поради липсата на реки няма пунктове на Националната система за екологичен мониторинг /НАСЕМ/, подсистема “Контрол и опазване чистотата на водите”.

В ПУРБ е дадена следната прогноза за риска на р. Парън дере:

№	Код на повърхностното водно тяло	Географско описание на повърхностното водно тяло
11	BG1DJ900R1015	р. Парън дере

Оценка по биологичните елементи за качество	Оценка по физико-химични показатели

Риск оценка	Кислороден режим	Биогенни замърсители	Специфични замърсители	Риск оценка
вероятно в риск	вероятно в риск	вероятно в риск	вероятно в риск	вероятно в риск

Обща Екологична оценка на риска	Химична оценка на риска - приоритетни вещества
в риск	не в риск

В ПУРБ е включен и един пункт за мониторинг на територията на общината за речния тип R9 „Добруджански пониращи реки“:

Таблица 2.1-12. Извадка от програма за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните води на територията на Дунавски район (от Приложение 4.1.1.2 на ПУРБ в Дунавски район 2022-2027 г.)

Код на пункта	Име на пункта	Име на река	Код на ВТ	Приоритетни вещества	Специфични замърсители		
					I	II	III
BG1DJ00099MS543	след ПСОВ Генерал Тошево	сухо дере	BG1DJ900R1015	1 до 45 (с изключение на 34 и 37)	1,3,6-10,24-29,31-41,47-57	1,2,5,13, 19,20,21	1,2

В Таблица 2.1-12 не са посочени основни физикохимични показатели, защото те са идентични за всички водни тела (те включват показателите с номера от 1 до 16 за първата група, а за втората група – показателите с номера от 1 до 5 и номер 8).

Към приоритетните вещества по смисъла на РДВ се отнасят органични съединения, включително пестициди, както и някои метали: кадмий (6),олово (20), никел (23) и др., включени в програмата на пробонабиране.

Специфичните замърсители се подразделят на три групи: (i) органични вещества, (ii) тежки метали и металоиди и (iii) други. Към първата група се отнасят, в частност, феноли (1), и нефтопродукти (2). Към втората група – цинк (1), мед (2), арсен (5), разтворено желязо (20) и разтворен манган (21). Към третата група се отнасят, в частност, СПАВ анионактивни (1) и свободни цианиди (2), които са включени в програмата за качествен мониторинг.

За посочените в таблицата мониторингови пунктове, определянето на основните физикохимични показатели и специфични замърсители е с честота четири пъти годишно, а за приоритетните вещества – ежемесечно (12 пъти годишно).

Зони за защита на водите съгласно чл. 119а, ал. 1 от ЗВ, в които попада община Генерал Тошево за ДРБУ:

- Чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ: зона за защита на питейни води от повърхностни водни тела – не попада;
- Чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ: зона за защита на питейни води от подземни водни тела – попада – всички подземни водни тела са определени като зони за защита на питейната вода;
- Чл. 119а, ал. 1, т. 2 от ЗВ: зона за отдих и водни спортове – не попада;
- Чл. 119а, ал. 1, т. 3 от ЗВ: чувствителна зона – попада в зона с код BGCSSAR103;
- Чл. 119а, ал. 1, т. 3 от ЗВ: нитратно уязвима зона – попада в част от Северна зона;
- Чл. 119а, ал. 1, т. 4 от ЗВ: зона за стопански ценни видове риба – не попада;
- Чл. 119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ: зона за местообитания – попада BG0000570 – Изворово-Краище; BG0000569 – Кардам;
- Чл. 119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ: зона за птици – попада BG0002085 – Чаиря.

Наводнения

На територията на общината няма определени крайбрежни заливаеми ивици на реки, съгласно чл. 146, ал. 2 от Закона за водите (ЗВ).

Подземни води

Община Генерал Тошево попада в област с континентално климатично влияние върху оттока. В хидрографско отношение той се състои от отточна и безотточна части. Причината за тази особеност са характерните за него карстови процеси. Оттокът в отточната част се формира почти изцяло от водите на карстови извори, но след това намалява и напълно се загубва в окарстените речни долини на безотточната част. Просмукващите се води се оттичат подземно. Поради това средният модул на оттока общо за района е най-малкият в страната – 0.43 l/s/km^2.

Подземните води се отнасят към Мизийския хидрогеоложки район. Той се характеризира с етажно разположение на водоносните хоризонти в мезозойско-кайнозойската покривка, вертикална хидрохимична зоналност на подземните води, хидравлична връзка между водоносните хоризонти по линиите на тектонските разседи и разломи, значително площно разпространение на докватернерните водоносни хоризонти. Широкото разпространение на карбонатните скали и разнообразните тектонски структури създават условия за образуване на значителни количества карстови води.

Територията се характеризира с наличието на подземни водни тела. Водоносни се явяват окарстените аптски варовици. Водите са ненапорни и се дренират частично в дълбоките оврази, под формата на малодебитни извори. По-главните извори са каптирани за водоснабдяване. Слаби подпочвени води са установени и в льосовите отложения, но без практическо значение. Експлоатацията на подпочвените води може да се осъществява чрез дълбоки сондажни и шахтови кладенци (30-40 м под дъното на суходолията).

Фиг. 2.1-2. Хидрогеоложко райониране на България

На територията на общината се разполагат следните подземни водни тела:

- Порови води в неоген-сармат Североизточна и Средна Добруджа код BG2G000000N044, определени в добро количествено и лошо химично състояние поради морска интрузия и превишения по параметри натрий, хлориди и електропроводимост (средно въздействие);
- Порови води в палеоген-еоцен Варна-Шабла, код BG2G00000PG026 в добро количествено състояние и лошо химично състояние поради селско стопанство и морска интрузия по параметри сулфати и калций (средно въздействие) и манган и желязо (незначително въздействие);
- Карстови води в малм-валанж, код BG2G000J3K1040 в добро количествено и добро химично състояние;
- Карстови води в малм-валанж, код BG2G000J3K1041 в добро количествено състояние, но изложено на риск понеже има експлоатационен индекс надвишаващ 40% (направената оценка показва, че все още няма въздействие – не се наблюдават низходящи тенденции в пиезометрични нива; отрицателно въздействие върху питейно-битовото водоснабдяване; свързаните повърхностни води и зависими екосистеми, но за ПВТ ще бъдат предвидени мерки) и добро химично състояние.

На територията на общината няма минерални води и термални извори.

Няма и крайбрежни заливаеми ивици на реки съгласно чл. 162, ал. 2 от Закона за водите (ЗВ). Няма застрашени от наводнения територии съгласно ПУРН.

Районът е обявен и за уязвима зона заради нитратното замърсяване на подземните води следствие интензивното торене (Северна зона – определена като зона за защита на водите по чл. 119а, ал. 1, т. 3 от ЗВ).

Води в кватернера

Кватернерната покривка е изградена главно от льосови и льосовидни седименти. Дебелината на тези материали е от няколко метра до 40-50 m. Льосовите отложения се характеризират със значителна вертикална пропускливост, която улеснява инфилтрацията на валежни води в дълбочина. На места в основата на льосовите отложения, са установени старокватернерни силно заглинени пясъци и чакъли до глини с валуни, които се характеризират със стойности на коефициента на филтрация до 3-5 m/d. Дълбочината на залягане на подземните води е от 3-5 m до 18-20 m. Подхранването на подльосовите води е изключително от инфилтрация на валежи, а дренирането – от низходящи извори с различен дебит (от 0,01 до 1 l/s). Вероятно част от подземните води се дренират от по-дълбокозалягащия порово-карстов комплекс на неогена. По филтрационна характеристика льосовият комплекс е слабо водоносен и практическото му значение е незначително. Данни за тези води в района няма, а и те нямат стопанско значение и не се използват за питейно-битово водоснабдяване.

Води в неогена

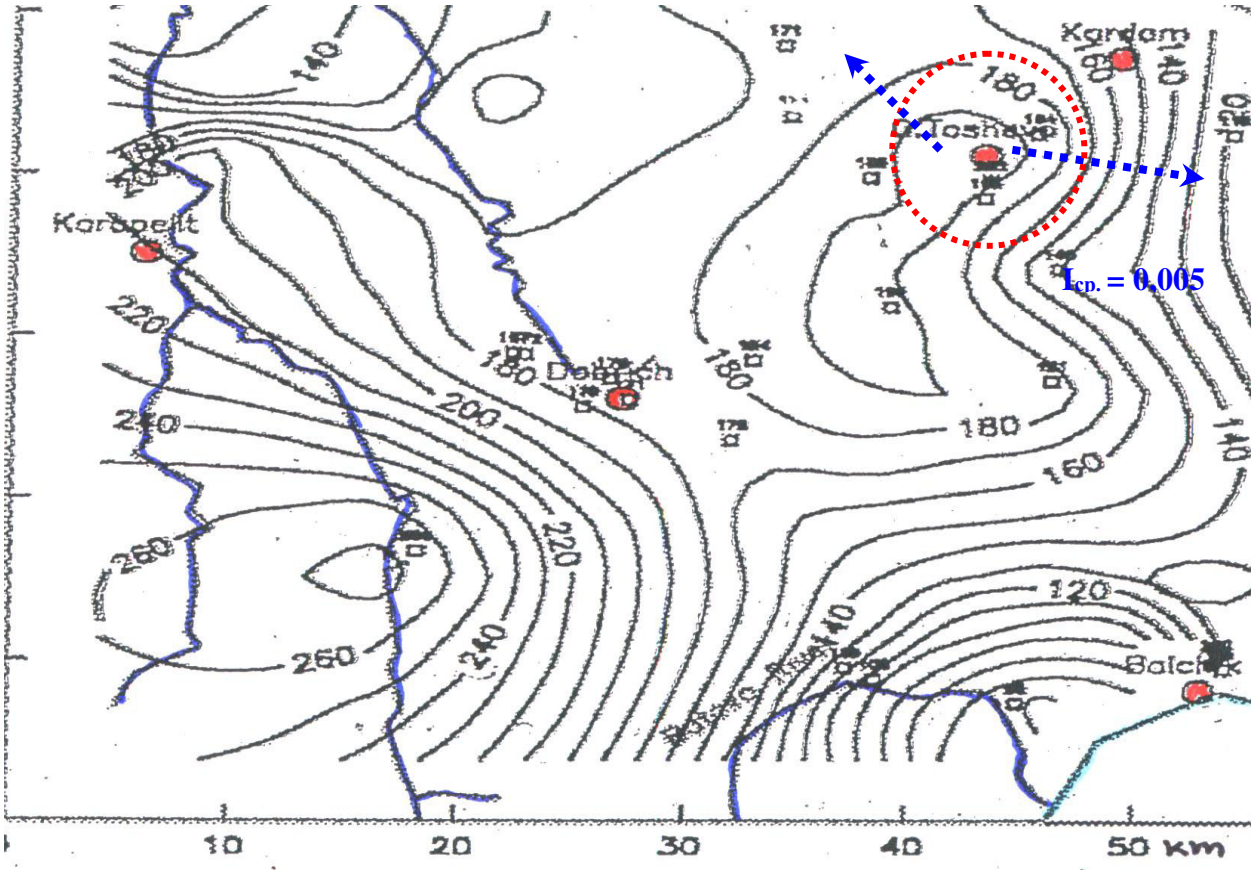
Неогенският водоносен хоризонт или комплекс е формиран в седиментите, изграждащи Одърската, Франгенската и Галатската свити с подчертано преобладание на първата.

В разглеждания регион обикновено са се формирали порови и пукнатинно-порови по тип, ненапорни до полунапорни по характер подземни води, които на места преминават във водоносен комплекс, дрениращ водите си в долинната и овражна системи. Дълбочината на водните нива зависи от хипсометрията на релефа и достига до 20-80 m от терена. Подземните води се подхранват предимно от инфилтрация на валежни води в обсега на площните им разкрития. Дренирането на комплекса се извършва от разсеяни низходящи извори по речно-овражната система. Модулът на подземния отток е 2-3 l/s/km^2, а относителният дебит на кладенците е над 2 l/s/m. Посочените стойности категоризират неогенския водоносен комплекс като главен водонос – клас В, който има важно стопанско значение (Пенчев и др., 1999).

В района на общината сарматските отложения са представени от Одърска свита, изградена от органогенни и оолитни варовици, в отделни интервали глинести, с прослои от глини и пясъчници.Те се разкриват на повърхността.

В горните 40-50 м варовиците са силно окарстени, като на места те се разкриват на повърхността и формират карстови полета.

На много места сарматските карбонатни скали се покриват от глинесто-льосова покривка с дебелина 5-10 до 20-25м.

Фиг. 2.1-3. Хидродинамична схема на сарматския водоносен хоризонт в района на ИП

В сарматските варовици е формиран водоносен хоризонт, който има широко регионално разпространение в района на Североизточна България. Подхранването на водоносният хоризонт се извършва в зоните на разкритие на повърхността, както и в районите на дълбоко врязаните суходолия и малките реки с временно формиран отток. Водоносните карбонатни отложения са с дебелина от 30-50 м до 180 м.

Сарматският водносен хоризонт се характеризира с добри филтрационни свойства, водопроводимостта му варира от 100 до 1500-2000м^2/д. Водите са безнапорни от порово-карстов тип.

Движението на подземните води в района е на изток и север-северозапад със среден хидравличен наклон i =0,005. От 1996 г. се наблюдава спадане на нивата на водите в района с около 2 м.

По данни от изследвания в района, водоносният хоризонт се характеризира със следните параметри:

- Водопроводимост-Т =900 м^2/д;
- Коефициент на нивопредаване-а = 3,5.10^2 ÷2,3.10^6 м^2/д;
- Коефициент на филтрация-К = 6 ÷ 10 м/д;
- Коефициент на водоотдаване-μ = 0,013.

Разрезът на кватернера се състои от три льосови и три глинести пласта, като в основата се разкриват елувиални керемидено-червени глини (“тера роса”) с дебелина около 2 м. По пукнатини и каверни те проникват неравномерно в сарматските варовици.

Льосът се характеризира с различни значения на вертикалната и хоризонталната филтрация.($К_{фх}$ =0,28 м/д, $К_{фв}$ =0,48 м/д). Тази разлика е свързана с различния произход, форма и размери на порите.

Естественното водно съдържание варира в границите на 15,6 ÷ 20,3%, а степента на водонасищане е в порядъка на 0,62 ÷ 0,83.

Зърнометричният състав на отделните льосови пластове варира в следните граници: пясък (0,01 мм) от 8 до 12%, прах (0,01-0,005 мм) от 63 до 72% и глина (<0,005 мм) от 20 до 28%.

Сарматският водоносен хоризонт е незащитен и е уязвим за замърсяване.

Еоценски водоносен хоризонт

В хидрогеоложко отношение най-голямо значение имат несвързаните пясъци, ронливите пясъчници и различно напуканите и окарстени варовици на Белославската, Дикилиташката и Аладънска свити. В тях са се формирали порови, порово-пукнатинни до пукнатинно-карстови (преимуществено) по тип, ненапорни в разкритата част до високо напорни (в потъналата част) по характер подземни води, които образуват общ водоносен хоризонт. Поради условното хроностратиграфско разчленяване на седиментите той е означаван като долно-средноеоценски водоносен хоризонт. За долен, несъвършен водоупор служат плътни и глинести горнокредни варовици и водонепропускливи долноеоценски мергели, а за горен – мергелите и глините на горния еоцен (Авренска свита) и на олигоцена (Русларска свита). Общата дебелина на водоносния хоризонт нараства от 30-35 m на запад до 110-130 m – на изток и е средно около 60 m.

Западно от линията между селата Стожер – Спасово, поради изклинване на горния водоупор, водоносният хоризонт контактува директно с неогенския (сарматския) водоносен хоризонт и получава подхранване от него.

Генералната посока на движение на водите е от запад-северозапад на изток-югоизток при хидравличен градиент от 0,0035-0,0043 (Кранево-Балчик) до 0,008-0,05 в централната част на Варненската падина, в Провадийското и Моминско плато. В тази посока нарастват и температурите на водата от 11-12°C до 36°C. Пиезометричните нива варират от +3 до +4 m (абсолютни коти) в района на Варненското езеро до +25 до +35 m в крайбрежната ивица между Варна и Балчик.

Независимо от относително еднородния характер на колекторите (пясъци и варовици) филтрационната им характеристика е твърде разнообразна – коефициентът на филтрация варира от 0,23-0,25 m/d до 4,2-5,0 m/d, като преобладават стойности 0,5-1,3 m/d; проводимостите са от 20-30 m^2/d (а в района Шабла-Българево и 5-10 m^2/d) до 380 m^2/d, като преобладават стойности 100-120 m^2/d; водоотдаването е от 0,002 до 0,10, а нивопредаването – около 105 m^2/d. Дебитите на самоизлив варират от 0,200 l/s до 12-15 l/s, а относителните дебити-от 0,1 l/s.m до над 10 l/s.m, което заедно с модула на подземния отток от 0,25 l/s.km^2 до 1,1 l/s.km^2, средно около 0,5-0,7 l/s.km^2 характеризира седиментите като слабо до умерено водоносни.

По данни от продължителни наблюдения в района на с. Кранево, амплитудата на колебание на водните нива е от 1,5-2 m до 13-14 m.

По данни от общата характеристика на водните тела средногодишната стойност на валежите възлиза на 556 mm, с минимална стойност 264 mm и максимална стойност 885 mm.

Подхранването на долно-средноеоценския водоносен хоризонт се извършва в областта на разкриването му на повърхността чрез инфилтрация на валежни и повърхностни води, както и от други водоносни хоризонти: от сармата, поради изклинване на горния му водоупор (западно от линията между селата Стожер-Спасово) или възможно чрез нетампонирани сондажи (Източна Добруджа) и от напорни кватернерни води в района на Варненско езеро (удавени тераси на р. Провадийска).

Възможни са хидравлични връзки с по-стари водоносни хоризонти (малм-валанжински водоносен хоризонт) по дизюнктивни нарушения, но за това няма преки доказателства.

Водоносният хоризонт от ненапорната (западна и централна) част се дренира от хидрографската мрежа, както и от множество низходящи извори по западните склонове на Моминското и Варненско плато, които се намират най-често в основата на пласта или на границата със слабопропускливи или непропускливи седименти. Дебитите им са от 0,050-0,100 l/s до 3-5 l/s. Естествено дрениране на хоризонта в областта на транзита почти със сигурност е установено в акваторията на Варненско езеро, а твърде вероятно и в северната част от шелфа на Черноморската ни акватория (между гр. Варна и гр. Балчик), предимно по разломни линии. Основната част на долно-средноеоценския водоносен хоризонт се дренира по изкуствен път от различни проучвателни сондажи и тръбни кладенци, разположени във Варненската долина (Игнатиево – Езерово) и в крайбрежната ивица.

Водата от еоценския хоризонт е прясна, като общата и минерализация е от 0.38 до 1 g/l. по химически състав водата е хидрокарбонатно-калциево-магнезиева и сулфатно-хидрокарбонатно-калциево-магнезиева.

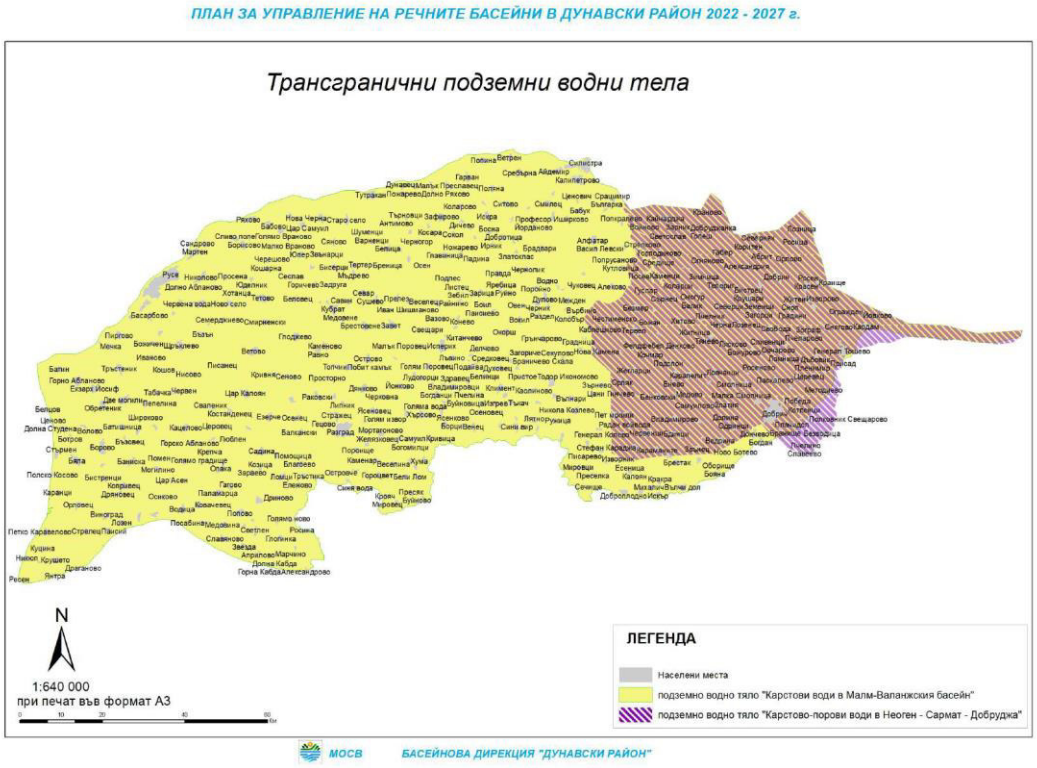
Малм-валанжски водоносен хоризонт

Горноюрския-валанжски (малм-валанжски) водоносен хоризонт е разпространен на територията на Северна и Североизточна България. Литоложки е представен от варовици, доломити и доломитизирани варовици на Каспичанската и Разградската свити. Водите му са грунтови до напорни. Изгражда пукнатинно-карстов колектор със слоест или еднороден водоносен хоризонт. Горната и долна част на малм-валанжския карбонатен комплекс са с ниска проводимост, докато средната част е високопроницаема зона (от 200 до около 400 m) с открита кавернозност 10-15 % за пълната мощност. Директното подхранване на хоризонта се осъществява в района Северобългарското сводово издигане, а индиректно по крупни тектонски нарушения или в пряк контакт (при липса на водоупор) с отгорезалягащите водоносни хоризонти на долно и горнокредните, палеогенски и неогенски отложения. Дренирането му във вид на извори се извършва по южно-Мизиския разлом и Венелин-Аксаковската (Толбухинска) дислокация основно чрез Девненски и Златински извори. По предварителни данни се предполага, че известна част от него се разтоварва по дизюнктивни нарушения в района на Черноморския шелф. Генералното направление на потока е в североизточно направление към Черно море.

Филтрационните показатели на хоризонта в различните части на областта са твърде разнообразни и се отличават с голям размах. Дълбочината на

горния водоупор е на около 400 m, а на долния - 1200 m със средна мощност 800 m. Статичното ниво на хоризонта в разглеждания район е на около 190-250 m от повърхността. По химически състав водите са хидрокарбонатно-магнезиево-натриеви, пресни, твърди с температура 13-16°.

В района на общината малм-валанжския водоносен хоризонт е надежно изолирано от повърхностни замърсители.

Замърсяване на подземните води

Качеството на подземните води в момента се регламентира от *Наредба №1 от 10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (обн., ДВ, бр. 87 от 30.10.2007 г., с изм. и доп.)*. Критериите за оценка на химичното състояние на подземните води са:

- стандартите за качество на подземните води, определени в приложение № 1 на наредбата;
- определените по реда на чл. 118б от *Закона за водите* прагове на замърсяване на подземните води.

Праг на замърсяване се определя задължително за амониеви йони. Списъкът на *приоритетните вещества* е съгласно Заповед №РД-321/07.05.2007 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ 44/2007). Собствен мониторинг се извършва в съответствие с разпоредбите на *Наредба № 1 от 11.04.2011 г. за мониторинг на водите (ДВ, бр. 34 от 29.04.2011 г., с изм. и доп.)*.

Източници на замърсяване на подземни води на територията на общината са инфилтрацията на валежите в земеделските площи, неконтролираното торене и пръскане с пестициди през 80-те години на м.в., липсата на ПСОВ в населените места, неправилното третиране на отпадъчните

води от свинекомплексите и птицефермите и инфилтрата от нерегламентираните сметища.

Мониторингови пунктове на подземните води функционират в гр. Балчик, при с.Батово и с.Македонка. Честотата на пробонабиране е два пъти годишно. Резултатите се сравняват с препоръчителните показатели за опазване на подземните води от замърсяване (екологичен праг ЕП и праг на замърсяване ПЗ от приложение №3 към *Наредба №1 за проучване, ползване и опазване на подземните води*, както и с допустимите норми по *Наредба №9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели*.

Най-често срещаното замърсяване на подземните води е с нитрати, произхождащи от изкуствените торове върху селскостопанските земи. Локални органични замърсявания (нитрити, амоний и др.) се наблюдават около селища без канализационна мрежа.

Изследванията за пестициди в подземните води в района западно от гр. Добрич /7 пункта/ показват следното:

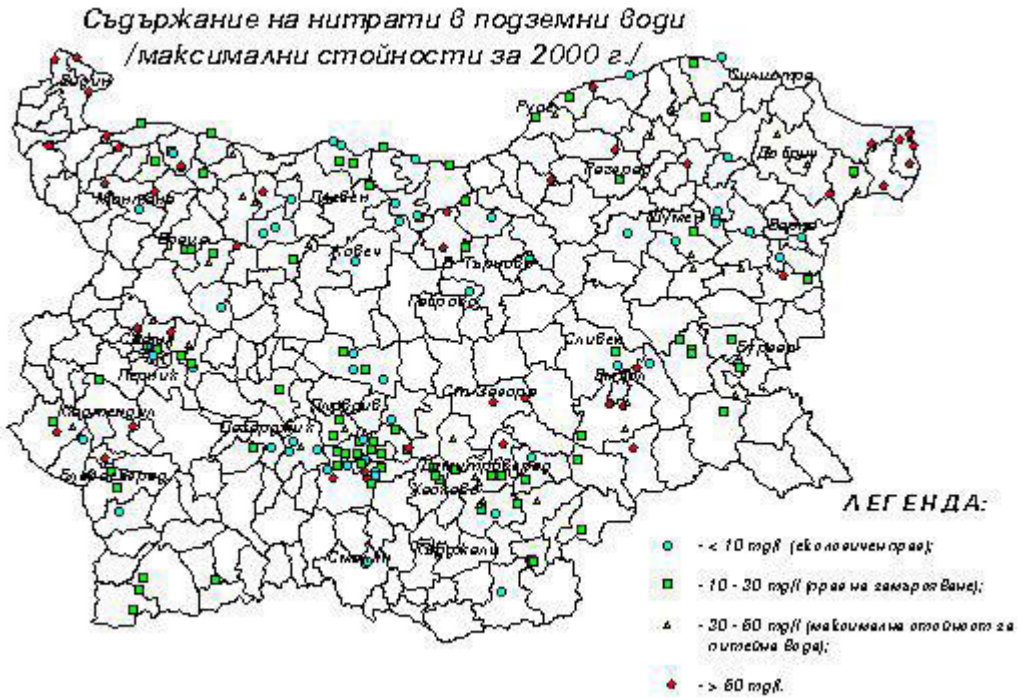
- не са установени триазинови пестициди;
- цис-хексахлорепоксид е установен над ПДК в 3 от пунктовете;
- метоксихлор над 0,1 μg/l е определен в три пункта край Добрич: с. Владимирово – 1,012 μg/l, с. Ботево – 2,012 μg/l и с. Богдан – 3,012μg/l. /за метоксихлор препоръчвано ниво по американската агенция за околна среда е 100 μg/l; СЗО няма определена допустима граница за съдържанието на веществото в питейни води; в доклада за европейската околна среда DOBRIS 3+, е взета граница 0,1 μg/l/.

  Източник на това замърсяване е химизацията на селското стопанство.

Съгласно ПУРБ екологичната цел за повърхностните и подземните водни тела е „предотвратяване на влошаването и постигане на добро състояние на подземните и повърхностните води“. За зоните за защита на питейните води, определени в категория А1 или А2, целта е: „поддържане и предотвратяване влошаване състоянието на повърхностните води за пиене”, а за зоната, определена в категория А3 – „достигане на стойност по показател/показатели с отклонения, съответстващ на стандарта за качество на повърхностни води за пиене най-малко за категория А2”. За нитратно уязвимите зони целта е „недопускането на превишение на концентрацията на замърсителя нитрати в повърхностните и подземните води.“

От посочените в писмото на БДДР-Плевен мерки, заложени в ПУРБ за постигане и запазване на доброто състояние на водите, отношение към ЕО имат:

- мярка BG1MB106 – Контрол на задължително изпълнение от земеделските стопани в уязвимите зони на програми от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници;
- мярка LG1:B107 – Прилагане на правила за добра земеделска практика с цел опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;
- от програма 7.1.6 „Мерки за определяне на забрани за въвеждане на замърсители от дифузни източници на замърсяване и мерки за предотвратяване или регулиране на замърсяването.

Фиг. 2.1-4.Съдържание на нитрати в подземните води

Водоснабдяване

Водоснабдяването на Община Генерал Тошево се осъществява от редица сондажи и помпени станции. Поради равнинния релеф на общината, водоснабдяването изисква употребата на множество помпи, което го прави енергоемко и значително по-скъпо. Водите добивани от сарматския и малмваланжския подпочвени хоризонти се отличават с микробна чистота и могат да се ползват за питейни нужди без пречистване.В община Генерал Тошево 100 % от населението ползва вода за питейни нужди от системата на “В и К” АД – гр. Добрич. От своя страна “В и К” – Добрич задоволява нуждите изцяло за сметка на подпочвените води. На територията на община Генерал Тошево няма пречиствателни станции за питейни води. Основната част от водопроводите са изградени от 1953 – 1970 г. 94% от водопроводите са от Азбестоцимент/Етернит, 5,66% - Полиетиленови и 0,34% - Поцинковани. Имайки в предвид материала, от който е съществуващата водопроводна мрежа, състоянието й не е добро.

Характерно за водоснабдителната инфраструктура в общината е голямата дължина на довеждащите водопроводи и тяхната свързаност. В резултат от това и по свои съображения, операторът „В и К” АД гр. Добрич е възприел и разглежда цялата довеждаща водоснабдителна мрежа като една система. Осигуряването на питейна вода за населените места е организирано според наличните водни ресурси, техническата възможност за групиране на населените места, изградени водоеми, помпени станции и други съоръжения по трасетата на външните водопроводи. За по-лесно опериране с информацията и по-голяма яснота, В и К операторът разделя условно водоизточниците в групи по наименованието на помпената станция, която ги обслужва.

Таблица 2.1-13. Водоснабдителни групи /Помпени станции и кладенци/ в община Генерал Тошево:

№	Имена на групата /помпената станция/	водоизточници, които се ползват		водоизточници, които не се ползват		Забележка
		вид	брой	вид	брой	
1	ПС "ПАСТИР"	ТК	2			
2	ПС "ДОБРОМИРЦИ"	ТК	1			
3	ПС "КАРДАМ"	ТК	2			
4	ПС "УЗОВО"	ТК	2			
5	ПС "МАЛОВЕЦ"	ТК	2			
6	ПС "КАЛИНА"	ТК	2	ТК	1	Резервен - 1 бр
7	ПС "БЕЖАНОВО"	ТК	3			
8	ПС "СИРАКОВО"	ТК	1			
9	ПС "РОСИЦА"	ТК	1			
10	ПС "МАЛИНА"	ТК	1			
11	ПС "ЧЕРНООКОВО"	ТК	2			
12	ТК Дъбовник	ТК	1			
13	ТК Горица	ТК	1			

Описание на водоснабдителните групи

- ПС "РОСИЦА"

Дебитът от кладенеца е 20 l/s. Помпената станция тласка в Напорен резервоар с обем 500 m^3. Захранват се селата Росица и Лозница.

- ПС "ДОБРОМИРЦИ"

Дебитът от кладенеца е 50 l/s. Помпената станция тласка в Напорен резервоар с обем 200 m^3. От него се захранва село Добромирци. Свързани са още няколко напорни резервоара. Напорен резервоар с обем 110 m^3 захранва село Красен. Напорен резервоар с обем 200 m^3 захранва село Изворово. Напорен резервоар с обем 150m^3 захранва селата Росен и Краище.

- ПС "УЗОВО"

Дебитът от кладенците е съответно 25 l/s и 11l/s. Помпената станция тласка в Напорен резервоар с обем 80 m^3. От него се захранва село Узово. Свързани са още няколко напорни резервоара. Напорен резервоар с обем 200 m^3 захранва селата Градини, Сноп и Житен. Напорен резервоар с обем 200 m^3 захранва селата Пчеларово и Зограф.

- ПС "ПАСТИР"

Дебитът от кладенците е съответно 50 l/s и 30l/s. Помпената станция тласка в Напорен резервоар с обем 140 m^3. От него се захранва друг напорен

резервоар с обем 2000 m^3. От тук е основното водоснабдяване за град Генерал Тошево.

- ПС "МАЛОВЕЦ"

Дебитът от кладенците е съответно 20 l/s и 5l/s. Помпената станция тласка вода директно в вътрешната водопроводна мрежа на град Генерал Тошево.

- ПС "КАРДАМ"

Дебитът от кладенците е съответно 35 l/s и 10,5l/s. Помпената станция тласка в Напорен резервоар с обем 800 m^3. От него се захранва село Кардам. Свързани са още няколко напорни резервоара. Напорен резервоар с обем 100 m^3 захранва село Снягово. Има още един напорен резервоар, който захранва село Огражден.

- ПС "ЧЕРНООКОВО"

Дебитът от кладенците е съответно 11 l/s и 30l/s. Помпената станция тласка в два напорни резервоара. Напорен резервоар с обем 100 m^3 захранва село Снягово и село Кардам. Напорен резервоар с обем 300 m^3 захранва село Рогозина. Също така от помпената станция се подава вода директно в вътрешната водопроводна мрежа на село Чернооково, към което има и контранапорен резервоар с обем 150 m^3.

- ПС "МАЛИНА"

Дебитът от кладенеца е 20 l/s. Помпената станция тласка в няколко напорни резервоара. Напорен резервоар към село Малина, директно в мрежата на село Петлешково, и напорен резервоар с обем 300 m^3, от който се захранва част от град Генерал Тошево и са свързани още два резервоара. Напорен резервоар с обем 500 m^3 захранва село Люляково и напорен резервоар с обем 130 m^3 захранва село Писарово.

- ПС "КАЛИНА"

Дебитът от кладенците е съответно 11 l/s и 30l/s. Помпената станция тласка в два напорни резервоара.Напорен резервоар с обем 120 m^3, който захранва село Калина и напорните резервоари, 100 m^3 на село Великово и 130 m^3 на село Средина. Другият напорен резервоар е с обем 250 m^3 и захранва село Преселенци и село Калфа, а също така и 3 напорни резервоара с обеми 180 m^3, 200 m^3 и 130 m^3, захранващи селата Василево, Балканци и Конаре.

- ПС "СИРАКОВО"

Дебитът от кладенеца е 11 l/s. Помпената станция тласка в три напорни резервоара. Напорен резервоар с обем 100 m^3 захранва село Сираково. Напорен резервоар с обем 150 m^3 захранва село Сърнино. Напорен резервоар с обем 500 m^3 захранва село Спасово.

- ПС "БЕЖАНОВО"

Дебитът от кладенците е 3 x 11 l/s. Помпената станция тласка в Напорен резервоар с обем 100 m^3. От него се захранва село Бежаново. Свързани са още няколко напорни резервоара. Напорен резервоар с обем 130 m^3 захранва село

Александър Стамболийски. Напорен резервоар с обем 100 m^3 захранва село Вичево.

- ТК „Дъбовник“

Дебитът от кладенеца е 20 l/s. От него се пълни Напорния резервоар с обем 350 m^3, за селата Равнец, Дъбовник, Пленимир и Генерал Колево. Свързани са още няколко напорни резервоара. Напорен резервоар с обем 130 m^3 захранва село Присад. Напорен резервоар с обем 200 m^3 захранва село Къпиново.

- ТК „Горица“

Дебитът от кладенеца е 30 l/s. От него се захранват селата Горица и част от Преселенци.

Оценка на водоснабдителната система

Най-големият проблем на водоснабдяването са огромните загуби. Освен загубите друг основен проблем са остарелите тръбни системи. Голям процент от външните водопроводи са етернитови и вредят на човешкото здраве. Качеството по химически показатели на питейната вода е добро, поради това че се извлича от сарматския и малмваланжския водоносни хоризонти и се отличава с микробна чистота и водите могат да се ползват за питейни нужди без пречистване Сред основните приоритети за общината следва да бъде поетапната подмяна на остарелите водопроводни мрежи и съоръжения , което ще доведе до намаляване на загубите на вода.

Около източниците за питейно водоснабдяване са очертани и регламентирани Санитарно–охранителни зони пояс I. Същите са нанесени както на основния чертеж на ОУП, така и на схемата за ВиК.

СОЗ се регламентират в *Наредба № 3 от 16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (обн., ДВ, бр. 88 от 27.10.2000 г.).* Съгласно наредбата санитарно-охранителните зони се състоят от три пояса, като най-вътрешен пояс I е за строга охрана непосредствено около водоизточника и/или съоръжението от човешки дейности, които могат да увредят ползваната вода. В поясите II и III се забраняват, ограничават или ограничават при необходимост дейностите, посочени в приложения № 1 и 2 към наредбата.

Пояс II се сигнализира с ясно видими предупредителни надписи и табели, поставени на добре видимо разстояние едни от други и изработени съгласно приложение № 3 на наредбата. Границите на пояс II по терена се означават с табели с размери 600/800 мм, монтирани на колове или съществуващи дървета и огради, на видимо разстояние една от друга и на височина 1,5 м от терена на долния им ръб, като надписите се правят с червен цвят на жълт фосфоресциращ фон.

Съгласно § 3 на наредбата всички водоизточници, за които няма установени и изградени СОЗ, се привеждат в съответствие с разпоредбите на тази наредба в срок една година от влизането на наредбата в сила.

Според БДДЗ на територията на община Генерал Тошево има две определени СОЗ по реда на Наредба №3/2000 г.:

- водовземно съоръжение СПБВ на „Добруджански земеделски институт – Генерал Тошево“, тип ПВС1.ТК ПВС2, заповед за определяне №15/07.09.2005 г., разрешително № 11510574/09.11.2010 г., с. Петлешково;
- водовземно съоръжение СПБВ на „Добруджански земеделски институт – Генерал Тошево“, тип ДВС 1, заповед за определяне №16/07.09.2005 г., разрешително няма в регистъра, с. Петлешково.

Според БДЧР следните санитарно-охранителни зони попадат на територията на община Генерал Тошево:

- пояс III около минерален водоизточник Вн-35, находище 100-район Североизточна България - подземни води от малмваланжинския водоносен хоризонт, учредена със Заповед РД-255/22.04.2008г. и 17 бр. минерални водоизточници;
- пояси II и III около минерални водоизточници Тх-15 и С-29, учредени със Заповеди №РД-662/22.08.2012г. и №РД-663/22.08.2012г. на МОСВ;
- пояси II и III около минерални водоизточници Р-54х и Р-бх, учредени със Заповеди №РД-209/09.03.2012г. и №РД-208/09.03.2012г. на МОСВ;
- пояси II и III около минерални водоизточници Р-179х - с. Осеново, учредени със Заповед №РД-206/08.03.2012г. на МОСВ.

За незащитени подземни води наредбата забранява торене в пояс II при съдържание на нитрати в подземните води над 35 mg/dm^3 и ограничава торенето в пояс III. При съдържание на нитрати в подземните води до 35 mg/dm^3 наредбата само ограничава торенето в пояс II.

В община Генерал Тошево има общо 237 кладенци общинска собственост, от които 81 са потенциално опасни. Реализира се програма за обезопасяване на част от тях.

Канализация

Отпадъчните води се контролират от „ВиК” АД-Добрич, РИОСВ-Варна и Басейнови дирекции - Варна и Плевен.

Формираните отпадъчни води, в следствие на човешкия фактор, въздействат пряко върху качеството на водните обекти и състоянието на почвите, поради което се изграждат и поддържат канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води.

Канализационна мрежа има изградена само в гр. Генерал Тошево, с изключение на квартал Пастир. ПСОВ също е изградена само в гр. Генерал Тошево, но същата се нуждае от реконструкция и модернизация.

Канализационната мрежа на територията на град Генерал Тошево е изградена частично, въз основа на идеен проект на ИПП „Водоканалпроект” София от 1970 година. Проектът е разработен за пълно разделна система за града и непълно разделна система за кв. „Пастир”. Изграждането на канализационната мрежа започва в края на 70 –те години на миналия век. От тогава до момента са изградени главни колектори – 8,100 км и 12,804 км – второстепенни канализационни профили. Към мрежата са присъединени общо 3 373 реално пребиваващи жители. Успоредно с изграждането на битовата канализация се изграждат и част от дъждовните профили в най-уязвимите при дъжд райони на града, с цел да се избегнат евентуални заливания. Там, където

улиците са с изявен наклон и повърхностните води се оттичат бързо и не създават проблеми, дъждовните профили не се изграждат успоредно с битовите. За този период е изградена 6,539 км дъждовна канализация, на територията на града, южно от ЖП линията. Степента на изграденост и ползваемост на битовата канализационна мрежа в града е 42 %, а за дъждовната – около 15 - 20%, като приоритет при изграждането има битовата канализация.

Канализационната мрежа на гр. Генерал Тошево е със степен на изграденост около 42% и с довеждащи до ПСОВ битови и промишлени колектори. През 2012 г. е одобрен от МОСВ по ОП "Околна среда 2007-2013 г." проект: "Доизграждане канализационна мрежа - 18200 м., рехабилитация водопроводна мрежа - 3060 м и модернизация ПСОВ – Ген. Тошево", но не е финансиран, изградена е 1000 м канализация със собствени средства. В края на 2020 г. е подадено проектно предложение „Доизграждане на битова канализация по улици: „Дочо Михайлов", „Д. Петков", „Отец Паисий", „Стара планина", „Пейо Яворов", „Александър Стамболийски", „Леонти Бакларов", „К. Кисимов", „Пеньо Пенев" и „Николай Зидаров" в Генерал Тошево" до ПУДООС за 4500 м. През 2021 год. се извършва изграждане на канализация по улиците „Васил Априлов" и „Иван Вазов" в гр. Генерал Тошево.

Само в град Генерал Тошево има изградена пречиствателна станция за отпадъчни води. Последната е проектирана да работи с дебит до 899 куб.м за ден, като към настоящия момент обхваща около 42% от отпадъчните води на гр. Генерал Тошево, които след пречистване се заустват в сухо дере. За експлоатация на канализационната система на гр. Ген. Тошево има издадено от Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район с център Плевен, разрешително № 1375 0007/22.11.2012 г. за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води с титуляр Община Генерал Тошево, на което е удължен срокът на действие с Решение №2541/12.11.2018 г. на Директора на БДДР-Плевен. ПСОВ работи със съоръжения за механично и биологично пречистване на водите без възможност за отстраняване на общ фосфор и общ азот. Собственият мониторинг се изпълнява, като измерванията се провеждат от лабораторията към „В и К" АД, гр. Добрич. Резултатите от анализите от взетите водни проби при контролни проверки на РИОСВ – Варна, и от проведения собствен мониторинг по отделните показатели, не превишават индивидуалните емисионни ограничения в издаденото разрешително, с изключение на еднократно превишение по показател „неразтворени вещества", установено при отбрана еднократна водна проба при контролна проверка.

Директорът на БДЧР не е издавал разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води за територията на община Генерал Тошево.

Други емитери са:

Добруджански земеделски институт, с. Петлешково, общ. Ген. Тошево. В селището живеят 250 човека, а служителите в администрацията са около 220 човека. Отглеждат се приблизително 500 животни. Отпадъчните води, които се формират от селището, административните сгради и животновъдните обекти се отвеждат в две последователно свързани лагуни, след което изтичат по естествения наклон на терена. Потокът отпадъчни води не е подложен на пречистване. Необходимо е да бъде изградена ПСОВ за отпадъчните водите, формиращи се от института.

"Ролес" АД, с. Кардам – На територията на обект се експлоатира мандра. Отпадъчните води от нея, посредством специализиран транспорт се

отвеждат до лагуна, която е в близост до обекта и е в добро състояние. Не са констатирани изтичания на отпадъчни води от нея.

КС „Кардам", с. Кардам, собственост на "Булгартрансгаз" ЕАД – отпадъчните води, които се формират от пречиствателна станция за битово-фекални води и три каломаслоуловителя, заустват в четири попивни кладенци. Фирмата има издадено Комплексно разрешително № 367-Н0/2008 г. от МОСВ и Разрешително № 02570002/12.06.2008 г. за ползване на подземен воден обект за инжектиране на води, издадено от МОСВ.

Резултатите от анализите от взетите водни проби при контролни проверки на РИОСВ – Варна, и от проведения собствен мониторинг по отделните показатели не превишават индивидуалните емисионни ограничения в издаденото разрешително.

Оценка на канализационната система

Много висок екологичен риск създава ненапълно изградената канализационна мрежа в гр. Генерал Тошево и липсата на такава в останалите населените места в общината, което води до замърсяване с битово-фекални води.

Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на община Генерал Тошево като добро място за инвестиции. Използват се септични ями, които са предпоставка за замърсяване на подпочвените води, което рефлектира директно върху населението, тъй като водоснабдяването се осъществява от сондажи и кладенци. Проблем за общината е ниския дял на домакинствата, свързани с обществена канализация. Изграждането на пречиствателни станции за отпадъчни води и доизграждането на канализацията в отделните населени места трябва да е приоритет за община Генерал Тошево. Доизграждането на уличната канализация е крайно наложително, тъй като в общината съществуват множество проблеми със заустване на отпадъчните води от домакинствата в септични ями или директно в прилежащи дерета.

Изводи:

- **Районът на община Генерал Тошево е беден на повърхностни водни ресурси и водоснабдяването се извършва само от подземни води;**
- **Община Генерал Тошево разполага с достатъчно водни ресурси. Обхванатите водоизточници осигуряват необходимите водни количества на населените места. Няма минерални води;**
- **Качеството на питейните води в Община Генерал Тошево е задоволително и отговаря на нормативните изисквания;**
- **Водопроводната мрежа и съоръжения на отделните водоснабдителни групи и самостоятелни водоснабдявания са оразмерени по начин, който позволява подаване на нормативните водни количества за населените места;**
- **Не е въвеждан режим на водопотреблението в нито едно селище в общината;**
- **Загубите на вода по водопреносната мрежа са твърде големи. Освен това се използва питейна вода за напояване по селата и вилните зони.**
- **Необходимо е изграждане на нова и модернизация и реконструкция на канализационната мрежа и изграждане на ПСОВ на населените**

места в съответствие с нормативните документи и съобразно изискванията за "чувствителна зона";

- **Необходимо е изграждане на локални пречиствателни съоръжения на всички обекти, които не могат да отговорят на изискванията на местното ВиК за заустване в градската канализационна система (респективно на *Наредба №7/2000 за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места*).**

II.1-4. Състояние на геоложката основа

Районът е изграден от палеозойски, мезозойски и неозойски скали и кватернерни образувания, които имат широко площно разпространение в Североизточна България.

Сарматът е представен главно от варовици, кавернозни варовици и песъчливи варовици, обикновено здрави и оцветени сиво до жълтеникаво. Мощността им варира силно от 15 м докъм 100 м, но обикновено е около 60 – 70 м.

Кватернерът в района на общината е представен от льосови отложения (льосов комплекс) и глини. Льосовият комплекс покрива основните скали. Заравнените и заоблени форми на терена се дължат на льосонавяването, поради което всички долини и понижени участъци са били запълнени с льос. Мощността на льосовия комплекс варира силно от няколко метра до около 20 м. За района на гр. Генерал Тошево – до около 12м с. Кардам и с. Люляково - около 5 – 6 м., а около селата Житен, Росица, Лозница - до около 20 м. В льосовия комплекс се установяват обикновено два хоризонта льос и два хоризонта льосови глини. Льосът е бежав, сух, макропорест, праховопесъклив, с редки дребни варовити кукли, трошлив и твърдопластичен. Льосовите глини са кафяви, някъде с червеникав оттенък, средно до твърдопластични с варовити ядки.

В тектонско отношение разглежданата територия се отнася към източния склон на Севернобългарското издигане - една от крупните позитивни структури на Мизийската платформа, изразена по всички формации.

Територията, включена в границите на община Генерал Тошево, на повърхността се изгражда от седиментите на долна креда, еоцена, миоцена и кватернера.

Девонът е най – старата разкрита формация. Долният девон е развит предимно с теригенен фазиес. Преминаващият профил е представен от тъмни до черни аргилити, плътни, здрави, с тънки прослойки от алевролити и глинести варовици. Средният девон е представен от мощен халогеннокарбонатен комплекс. В основата му залягат тъмни глинести варовици и доломити с включения и прожилки от анхидрит. Горният девон е свързан с постепенен преход със средния. Изгражда се също от карбонатни скали - разнокристални варовици с редки прослойки от доломити.

Необходимо е да се отбележи, че карбонатните наслаги на горния и средния девон като правило се характеризират с повишена битуминозност. Тези обстоятелства, наред с добрите резервоарни качества на седиментите, а така също и редица други предпоставки от фациален и хидрогеоложки характер, определено сочат възможността от намирането на промишлени натрупвания от нефт и газ в утайките на горния и среден девон.

Мощността на девона е от порядъка на 2500 – 3000 м.

Карбонски седименти засега са установени в Югоизточна Добруджа и северния склон на Севернобългарското издигане. Представени са два типа фации - континентални (параличен тип) и морски. В така посочения район разрезът на карбона се изгражда изключително от пясъчници и аргилити, с прослойки от конгломерати, имащи подчинено значение, и с прослойки от въглища в горната част на формацията.

Мощността на карбона превишава 2000 м.

Седиментацията на пермските утайки е протичала при континентален режим, в условията на сравнително различен релеф, което е предопределило и техния литоложки облик - пясъчници, алентролити, аргилити и конгломерати.

Мощността на перма се изменя в широки граници, тъй като в различните райони се наблюдава различен по пълнота разрез, като на места пермът изобщо отсъства.

Триасът е представен от трите си отдела: долен, среден и горен.

В основата на профила на долния триас залягат пясъчници, които са разнозърнести, белезникави до розовочервеникави, с редки прослойки от дребнокъсови конгломерати и гравелити.

Средният триас е разкрит в най – източната част на територията. Представен е от доломити и варовици.

Мощността на карбонатната задруга е от порядъка на 250 – 300 м.

Горният триас, който е установен само в източната част на територията, е развит в своеобразен песъкливо – карбонатен фациес. Това е една мощна серия от пъстроцветни аргилити, пясъчници и варовици, незакономерно редуващи се помежду си.

Варовиците са също пъстроцветно, неравномерно глинести, слабо доломитизирани. Пясъчниците са сиви, червеникави, предимно кварцови, неравномерно зърнести.

Дебелината на пъстроцветната серия достига до 2000 м.

Юрската система е представена от двата си отдела - догер и малм, имащи повсеместно разпространение. Долна юра не е установена.

Догерът е изграден от морски песъчливо – глинести отложения - алевролити, пясъчници и аргилити. Отложенията са тъмно оцветени, богати на органично вещество. Дебелината на догера се изменя от изток на запад от няколко метра до 130 – 160 м.

Малмът е представен от варовици и доломити, които по своята литоложка характеристика не се отличават от горезалягащите валанжски карбонатни наслаги.

Долната креда е представена от наслагите на валанжа, хотрива, барема и апта. Валанжът е развит изключително с карбонатен фациес - варовици, доломитизирани варовици и доломити. Характерен белег за варовиците е тяхната напуканост и кавернозност (особено в

доломитизираните варовици). Доломитите са със зърнеста структура, неравномерно силно кавернозни.

Въз основа на намерената фауна горната креда се поделя на ценоман, сенон и дан. Дебелината на ценомана е 7 – 15 м. Сенонът е значително по – широко разпространен. Представя се изключително от варовици. Общата мощност на горната креда е от порядъка на 40 – 70 м.

Еоценът на повърхността е представен от средния си етаж - лютеса. Мощността на посочената теригенна серия е около 25 – 40 м.

Мощността на олигоцена също се изменя в широки граници от 0 до 450 м.

Миоценът на повърхността е представен най – вече с горната си част - сармата. Средният миоцен (застъпен с карагана и конка) има много слабо разпространение, а долномиоценски седименти не са установени. Дебелината на средния миоцен достига до 20 м.

Сарматът е твърде широко разпространена формация в разглежданата територия. Въз основа на богата фауна той се поделя на долен, среден и горен.

Кватернерът се поделя на плеистоцен и холоцен. Плеистоценът е представен от различно дебели чакъли, над които следват червеникави песъчливи глини и льос. Льосът е най – разпространената формация в западна Добруджа. Представлява светло до жълтокафява скала, малко карбонати, фини слюдени люспести и фелдшпатови зърна. Дебелината му е от порядъка на 30 – 40 м., като в южните области те намаляват и льосовата покривка се разкъсва.

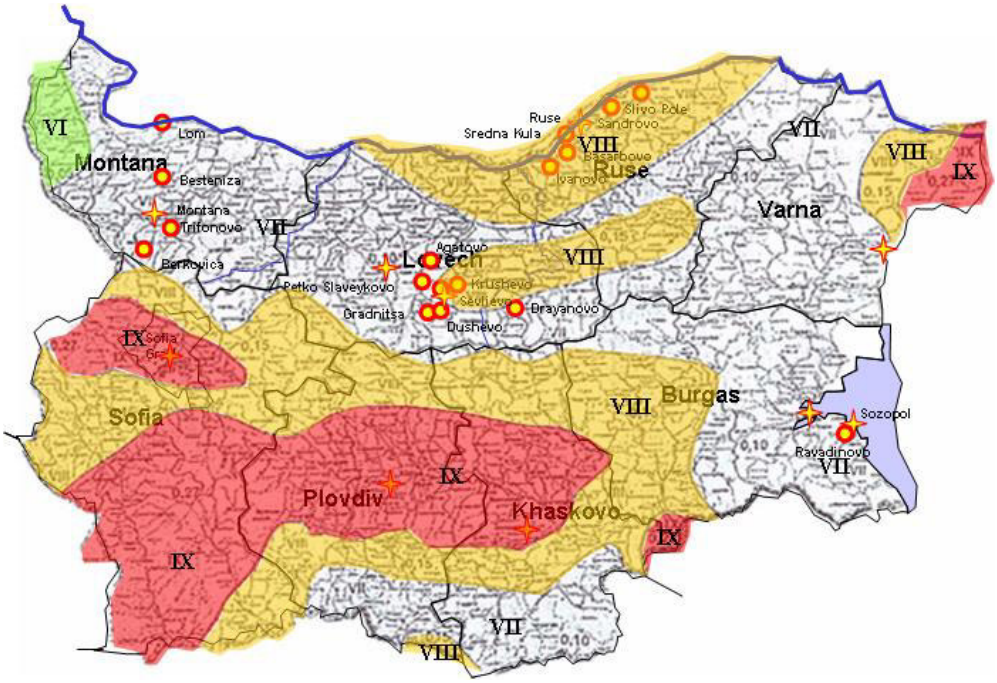
Холоценът е представен от алувиални и по – рядко делувиални утайки. Алувиът се изгражда от разнокъсови чакъли, над които се разполагат по – фини глинесто – песъчливи наноси.

В източната част на общината кватернерът, който широко покрива сарматските седименти, се представя от глини – льосовидни, слабо песъчливи, на места варовити. Наблюдават се и прослойки от сивожълтеникав финопесъчлив льос. Дебелината на кватернера тук достига до 25 м.

По отношение на сеизмичността, общината се характеризира с висока интензивност VII и VIII степен по скалата на Медведев – Шпонхоер – Карник и е с коефициент на сеизмичност $К_с$ - 0,10 и 0,15.

Карстът в района е типично равнинен. Развитието му се благоприятства от малкия наклон на податливите на окарстяване карбонатни скали и значителната им напуканост. В района преобладава припокрития карст.

Льосът в района принадлежи към Долнодунавската льосова провинция. Средната ширина на льосовата покривка е около 25-30 km. Дебелината на льосовата покривка обикновено се променя от 5-6 до 40-60 m. Средната дебелина на льоса само в отделни случаи надвишава 10-15 m. В льосовата покривка на Добруджа се отделят три основни разновидности: льос, льосовидни образувания и льосовидни глини. Специфичните свойства на льоса обуславят проявата на суфозионни процеси и свързаните с тях пропадъчни явления, които оказват отрицателно въздействие при строителството.

Фиг. 2.1-5 Карта на сеизмичното райониране на България

Съществена страна в оценката на условията на релефа е геоложкият и геоморфоложки риск. Като рискови се приемат разрушителните процеси с внезапно действие или периодично активизиране. В разглеждания район няма свлачищни и срутищни процеси.

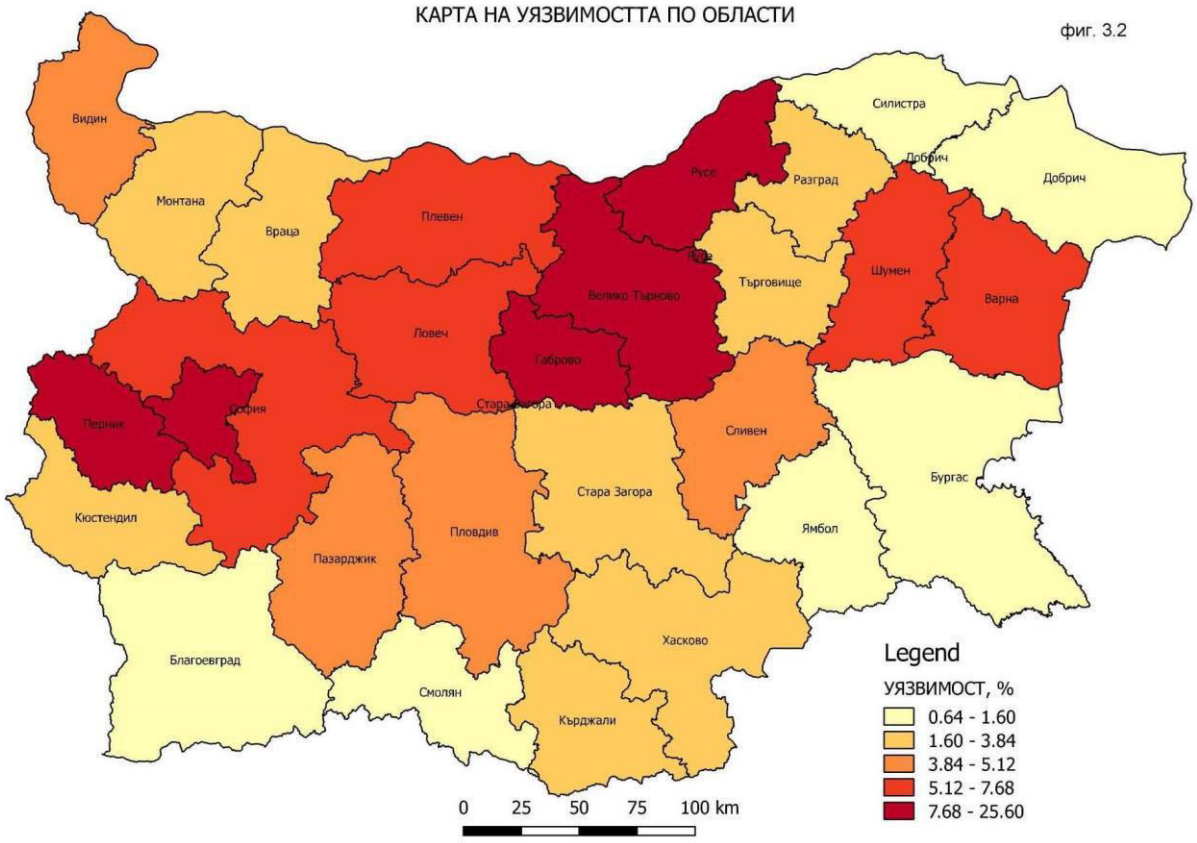
Физикогеоложки явления и процеси

В района са разпространени ***карстовите процеси***. Карстът е типично платформен тип, като на значителни площи той е покрит от льосови наслаги. На места са установени единични негативни повърхностни карстови форми. В дълбочина карстови процеси (окарстяване) е установено в скалите на горната юра, кредата и горната част на неогена.

Пропадъчност на льоса – това е способността на льоса да се доуплътнява и сляга при навлажняване. В района е представен глинестия льос, за който е характерна ниската степен на пропадане.

Ерозия - равнинният характер на територията, слабата лесистост и силните северни ветрове създават предпоставки за развитие на ветрова ерозия.

Суфозия е процес на изнасяне на фини частици от скалите при филтрация на подземните води. Литоложки предпоставки за прояви на суфозия съществуват в долната част на олигоцена и в част от неогена.

В община Генерал Тошево няма регистрирани свлачища.

Подземни богатства

На територията на община Генерал Тошево се срещат следните полезни изкопаеми:

- **Черни каменни въглища** – близо до границата на общината се намира добруджанския въглищен басейн. Центърът му е около с. Вранино, община Каварна.

Запасите на въглища са много големи (повече от всички запаси на въглища в България взети заедно), като качеството им е много добро - висококалорични коксуващи черни въглища.Същите, обаче, се намират на голяма дълбочина – между 300 м и 1300 м от повърхността и лежат под два обилни водоносни хоризонта (сарматския и валанжския). Това изисква много време на проучване и определяне начина на експлоатацията им.

- **Бентонитови глини -** намират се североизточно от с. Красен. Не са извършвани геоложки проучвания, но се предполага, че биха могли да се използват за химическата, хранителната и нефтената промишленост, тъй като притежават свойството да поглъщат определени вещества, намиращи се в газообразно или разтворено състояние. По геоложки съображения запасите са големи и находището е перспективно.
- **Глини за тухларската промишленост -** за тази цел могат да се използват льосът и льосовите глини, които покриват по – голямата част от общината.
- На територията на с. Рогозина са извършени дейности по **проучвания за природен газ.**

II.1-5. Състояние на почвите и земеползването

Почвата е горният пласт от земната кора, носител на почвени функции, които са:

- основа за живот и жизнено пространство за хората и животните, растенията и почвените организми;
- съставна част на природния баланс с неговите кръговрати на води и хранителни вещества.

На основата на почвено-географски и почвено-екологични критерии областите и подобластите, които са обособени в европейски мащаб, почвите у нас са поделени на почвени провинции. Районът на общината се отнася към Долнодунавската почвена подобласт на Карпатско-Дунавската почвена област. Доминират черноземите във всичките им разновидности, смятани за зонален тип в Северна България.

Община Генерал Тошево е разположена върху 982 км^2 в най-североизточната част на страната и граничи с Република Румъния и общините Добрич, Каварна, Шабла, Балчик и Крушари. Общата площ на обработваемата земя е 79230 ха, а на земеделските земи 83667 ха. Релефът е равнинен и изключително благоприятен за развитието на модерно земеделие и други дейности. Изключително благоприятното съчетание на природно-климатичните условия в общината и дейността на най-големия в Източна Европа "Добруджански земеделски институт" е реална предпоставка за висока степен за развитие на селското стопанство.

Важни условия, свързани с процеса на почвообразуване в района, са:

- Релефът на територията е хълмист и вълнообразно равнинен с редуване на дълбоки долове и плоски междудолни пространства. Склоновете са в определена степен разорани, създавайки предпоставака за протичане на ерозионни процеси.
- Средните годишни валежи са около 500 mm, а средната годишна почвена температура е 12,4^{0}C, с най-ниска стойност през януари -1^{0}C на дълбочина 2-5 cm. Съгласно Soil taxonomy температурният режим е mesic, а влажността – ustic /Boyadjiev, 1989/.
- Основните почвообразуващи материали са кватернерни льосови отложения и плиоценски глини, мергели и варовити пясъчници. Почвообразуващите материали в алувиалните равнини са речни наслаги и льосовидни образувания, а в суходолията делувиални и алувиално-делувиални наслаги.

Фиг. 2.1-6 Механичен състав на почвите

Почвите са един от основните ресурси в общината. Територията на общината е заета изцяло с черноземи. Разпространени са трите подтипа:

- Карбонатни черноземи;
- Типични черноземи;
- Излужени черноземи;

Карбонатните черноземи преобладават в северозападната част на селищната система. Те заемат изцяло землищата на селата Красен, Росен, Краище, Житен. Голяма част от землищата на селата Росица, Лозница, Изворово, Сноп, Градини и територията северозападно от Кардам. Характеризират се със средно мощен хумусен хоризонт, по механичен

състав са средно до тежко песъкливи – глинести, имат рохкав строеж, добър въздушен и топлинен режим. Почвената им реакция е слабо алкална. Те притежават добра водопропускливост и средна водозадържаща способност. Отличават се с добро плодородие. Главно мероприятие за получаване на високи добиви при тях е подобряване на водния им режим.

Значително разпространение на територията на общината имат и типичните черноземи. Те са разположени по-компактно в землищата на селата Спасово, Рогозина, Александър Стамболийски, Сърнино, Сираково, около с. Пчеларово, територията между селата Кардам, Писарово, Чернооково и гр. Генерал Тошево. По своите морфологични, физични и химични свойства типичните черноземи са сходни с карбонатните черноземи, поради което са обединени в една агропроизводствена група.

Излужените черноземи са разпространени най-много в южната част на общината. Те заемат територите южно от гр. Генерал Тошево, около селата Дъбовик, Равнец, Люляково, Малина, Преселенци, Петлешково, между Чернооково и Рогозина, около Росица, Василево, Балканци, Конаре. Тези почви се характеризират със средно мощен хумусен хоризонт. Механичният им състав е средно до тежко песъкливо глинест. Почвената им реакция е неутрална.

Макар и незначителни по площ, на отделни места се срещат плитки, ерозирали, слабопродуктивни земи. Разпространени са главно в източната част на системата около държавния горски пояс край селата Бежаново, Александър Стамболийски, Сърнино, Сираково, Калина, Василево, Балканци, около Кардам, Огражден, Генерал Тошево и др.

Въздействие върху почвите. Два са факторите, въздействащи на почвите – интензивното земеделие и ерозията. Планирането на земеделските земи и спазване на сеитбооборот и изграждане на система от полезащитни пояси са определящ фактор за опазването на почвите.

Съгласно *Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия* (приета с ПМС №30/06.02.2007 г., обн, ДВ, бр. 15/2007 г.) „*замърсена почва*” е почва със съдържание на вредно вещество (в mg/kg) превишаването на което при определени условия води до нарушаване на почвените функции и до опасност за околната среда и човешкото здраве.

Източниците на замърсяване на почвите, които се проявяват на територията на общината са: торищата на животновъдните ферми (органично замърсяване), сметищата за битови и промишлени отпадъци, индиректното им замърсяване в следствие атмосферното и водното замърсяване. Към увреждащите почвите фактори трябва да се подчертае ветровата ерозия, улеснена от слабата обезлесеност, силните северни и североизточни ветрове и релеф. Проблем е появата на нерегламентирани замърсявания в отделни населени места на общината, които периодично трябва да бъдат почиствани. Към увреждащите почвите фактори трябва да се подчертае ветровата ерозия, улеснена от слабата лесистост, силните северни и североизточни ветрове и релеф. Няма данни за евентуално замърсени земи около складовете за препарати за растителна защита и за изкуствени торове. На територията на общината има:

- 75 бр. ББ кубове с негодни и залежали пестициди, позиционирани до с. Рогозина, бивше ДЗС.

- Склад за негодни и залежали пестициди към Държавен земеделски институт, с. Петлешково, общ. Генерал Тошево.

Към нарушени и замърсени терени, могат да бъдат отнесени:

- техногенно нарушени терени в населените места, селищните образувания и елементите на транспортната и техническата инфраструктура
- терените заети от разработката на кариери за строителни материали и глина;
- терени замърсени с битови отпадъци
- засолени и вкислени земи.
- ерозирали терени

Към категорията на нарушените терени на територията на общината се отнасят съществуващите в момента сметища за ТБО, излезлите от експлоатация кариери за инертни материали. В община Генерал Тошево проблем са нерагламентирани сметища и замърсявания във всички населени места на територията на общината. От 2015 година, след изграждане на система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване, битовите и строителните отпадъци се насочат към новото Регионално депо-Стожер.

Съгласно *Наредба №2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници* са разработени Правила за добри земеделски практики, въз основа на които се извършват редовни проверки на големите животновъдни обекти на територията на Общината и на съществуващите складове за минерални торове.

Земеделски и горски територии

Общата площ на общината възлиза на 98224 ха. По данни на ОС „Земеделие" обработваемата земеделска земя в общината към момента е 79230 ха (80,663%), разпределена по начин на трайно ползване: ниви – 78859 ха (80,285%); трайни насаждения – 371 ха (0,378%); ливади и пасища - 4276 ха (4,353%).

Необработваемите земи са – 161 ха (0,164 %). Горите и горските територии са 7866 ха, или 8,008 %.

Селското стопанство е водещ традиционен икономически отрасъл за всички населени места в общината, като то е основна икономическа дейност в селата. Представено е от подотраслите растениевъдство и животновъдство.

Броят на регистрираните земеделски стопани в община Генерал Тошево през 2023 г. е 916 или намалява със 155, спрямо базовата 2020 г., когато са 1071.

На територията на общината функционират осем земеделски кооперации, разпределени по населени места както следва**:**

- ✓ с. Малина-1бр.;
- ✓ с. Присад-1бр.;
- ✓ гр. Ген.Тошево-2бр.;
- ✓ с. Красен-1бр.;
- ✓ с. Къпиново-1бр.;
- ✓ с. Люляково-1бр.;
- ✓ с. Изворово-1бр.

Основните отглеждани култури в община Генерал Тошево са пшеница, слънчоглед и царевица. С тях са засети най-много площи земеделска земя. Отглеждат се още ечемик, рапица, и лавандула. Зеленчукопроизводството все още е слабо развито.

В структурата на засетите площи най-голям е делът на зърнено-житните култури (основно пшеница, както и ечемик и царевица за зърно), следвани от техническите маслодайни култури (слънчоглед). Характерни за общината са също така насажденията от дини и пъпеши. Традиционни за общината са трайните насаждения от ябълки, круши и сливи. През последните години има интерес към отглеждане на лавандула.

На 5 км. от гр. Ген. Тошево се намира Добруджански земеделски институт, основан през 1951 г. След 1962 г. институтът се специализира като научно- изследователско учреждение по селекция и семепроизводство на обикновена пшеница, ечемик, тритикале, хибриди и сортове слънчоглед, фасул, леща, нахут, бурчак, секирче и фий. Разработва технологии за отглеждане на тези култури. Голяма част от пшеничните площи в страната са засети с негови сортове.

На територията на общината съществуват благоприятни условия за развитие на *животновъдството*, което е втори водещ селскостопански отрасъл.

В общината се отглеждат основно говеда и биволи, свине, кози, овце, птици, пчелни семейства. Данните показват, че през периода 2021-2023 г. Нараства броят на свинете, овцете, птиците и пчелните семейства. Намаляват говедата и биволите и козите. Водещи подотрасли на местното животновъдство са птицевъдство и свиневъдство. Към 2023 г. в общината се отглеждат общо 2764 говеда и биволи, 16 761 свине, 506 кози, 7015 овце, 170 525 птици и 11 791 пчелни семейства. В почти всички подотрасли на животновъдството в общината се забелязва ръст за анализирания период. Към 2023 г. спад се наблюдава при говедата и биволите с 27% или 1038 броя по-малко, спрямо базовата 2021 г и при козите с 26%, за трите години броят им намалява със 179 и достига 506.

По данни на Областна дирекция по безопасност на храните – Добрич (ОДБХ), на територията на община Генерал Тошево към 2023 г. работят 12 регистрирани ветеринарни лекари. Ветеринарното обслужване във всички населени места е на добро ниво. В общината няма регистрирани кланици.

За анализирания период в община Генерал Тошево по населени места има общо 388 животновъдни обекти. Животновъдните обектите по населени места в общината към 2023 г. са най-много в общинския център гр. Генерал Тошево - 34, след това се нареждат селата: Чернооково с 21 и Пленимир с 19, а най-малко само 2 в село Вичово.

Съществен проблем за развитието на животновъдството остават строгите хигиенни и ветеринарномедицински изисквания към животновъдните обекти след присъединяването на страната ни към ЕС. Не на последно място сериозна пречка пред реализацията на местна животновъдна продукция се явяват и неизгодните, често прерастващи в нелоялни и монополни, взаимоотношения между продавачи, посредници и купувачи. Тенденциите в развитието на селското стопанство следват тези в страната, които са свързани с намаляване на производството, ниска рентабилност и ниска конкурентоспособност на сектора. Намаляването на изкупните цени и заливането на пазара с вносни стоки правят

сектора все по-малко привлекателен. Възможностите за финансиране, които предлагат европейските фондове са добър начин за подкрепа на сектора и неговото възстановяване, но липсва достатъчно активност от страна на местните производители за кандидатстване с проекти и инвестиране на средства в земеделие и животновъдство.

Горските територии на община Генерал Тошево се стопанисват от ТП на ДГС - Генерал Тошево към РДГ – Варна, „Североизточно държавно предприятие" – Шумен на Министерство на земеделието и храните.

Горските територии на общината се включват към *ДГС Генерал Тошево.* Площта на горските територии на община Генерал Тошево е 7866 ха или 8,008% от общата територия, с надморска височина до 250 м.

По данни от ТП на ДГС - Генерал Тошево по вид собственост горите в общината са разпределени както следва:

- Частна собственост юридически лица – 54 ха = 0,7%;
- Частна собственост физически лица - 351 ха =4,5%;
- Общинска собственост - 120 ха = 1,5%;
- Държавна собственост - 7336 ха = 93,2%;
- Рел. собственост – 4,7 ха = 0,1%.

Общата лесистост в община Генерал Тошево е 7.6%. В района на Община Генерал Тошево са разпространени следните дървесни видове: летен дъб, благун, келяв габър, акация, гледичия, космат дъб, мъждрян, явор, сребролистна липа и др. От тях са сформирани както чисти насаждения, така и смесени широколистни, широколистно-иглолистни дървостои. На територията на ДГС - Генерал Тошево успешно се развиват култури от акация, черен бор, смърч, планински ясен, червен дъб, сребролистна липа, американски ясен, орех, махалебка и др. От храстите най-характерни представители на флората са шипка, глог, птиче грозде, смрадлика, леска, аморфа, къпина, бъз, дрян. Тревната покривка е представена от котешката стъпка, житните треви, коприва, ягода, лайка, жълт кантарион, лепка, кукувича прежда и други.

За периода 2020-2024 г. на територията на община Генерал Тошево са залесени 576 дка горски територии – държавна собственост.

На горската терирория в Община Генерал Тошево са обособени следните **защитени природни обекти**:

- Защитени местности: „Росица" с площ 213.1 ха.; „Лозница"с площ 405.4 ха.; „Бежаново" с площ 121.7 ха;
- Природни забележителности: „Арборетум" с площ 3,8 ха; „Вековна гора – летен дъб" с площ 0,2 ха.

Горските полезащитни пояси заемат 49% от общата залесена площ на общината, разпределени равномерно. Предназначението на полезащитните пояси е с противоерозионно и снегозадържащо значение, водещо до увеличаване на добивите в селското стопанство.

С ОУП се предвижда създаването на ветрозащитни пояси с цел предпазването на пътища от снегонавявания.Отделни участъци от тях ще бъдат изградени в 28 землища на общината.

Инвентаризацията на горските територии в териториалния обхват на дейност на ТП-ДГС Генерал Тошево е извършена в периода 2014-2015 г.

Горски план на ТП-ДГС Генерал Тошево е утвърден със Заповед №659/31.05.2016 г. на Изпълнителния Директор на изпълнителна агенция по горите – гр. София. ГСП от 2015 г. включва данни от резултатите от

проведената инвентаризация, Горскостопански план, План за защита от пожари на горските територии и Ловностопанско устройство.

Ловната територия на територията на Община Генерал Тошево е разпределена на ловностопански райони със Заповеди №№РД-46-1506/17.08.2001 г. и РД-49-228/10.11.2003 г. на МЗГ, както и Заповеди на ДАГ с №№932/09.06.2009 г. и 933/09.06.2009 г., като същите разделят ловностопанските райони на ловностопански комплекси към Държавен ловностопански район „Генерал Тошево“ и предоставени ловностопански район на ловните дружини. На територията на Община Генерал Тошево са обособени 6 броя ЛСК към ДЛР и 20 броя предоставени ловностопански района на ловните дружини обединени в С „ДЛР“ – Генерал Тошево.

1.Община Генерал Тошево е богата на почвени ресурси. Земите са висока категория.
2. По-долу са анализирани въздействията на ОУП върху почвите от гледна точка на баланса на територията, промяната на предназначението на земеделски земи следствие урбанизацията на терени, вероятността от разширяване на площта на нарушените терени и необходимостта от рекултивацията им, влиянието на интензивното земеделие върху почвите и тяхното замърсяване с химикали и торове.
3.В глава VI е направен анализ на баланса на териториите сега и по проекта за ОУП и е оценено как предвижданията на ОУП ще се отразят на опазването на земеделските земи.
4.В глава VII са дадени препоръки срещу засилена урбанизация на територията на общината и евентуалното разширяване на границите на населените места.

II.1.6. Състояние на биологичното разнообразие. Елементи на националната екологична мрежа.

Растителен свят

Флората и растителността на района са свързани с основните особености на релефа и хидроложките, почвените и антропогенните условия. Според фитогеографското райониране на България на Бондев (2002) районът попада в Евро-Азиатска степна и лесостепна област, Добруджански окръг, Кардамски район. Най-общо, може да се каже, че естествената горска растителност е рядка, поради природното (най-типично степния регион в България) и антропогенно обезлесяване. Естествени ксеротермни гори на малки площи и доминирани от келяв габър, космат дъб и мъждрян, могат да бъдат наблюдавани само по склоновете на суходолията. Естествените гори са заместени от система от полезащитни поясни и горски култури (предимно от акация, гледичия и др.), които изпълняват функциите на горска растителност сред определящите облика на Добруджа обширни обработваеми площи. В миналото растителността на Южна Добруджа е била с преобладаващо участие на степни тревни съобщества. Поради богатството на почвите (плодородни черноземи) естествената степна

растителност е била унищожена и заменена от обработваеми площи. Запазени участъци със степна растителност има само върху плитките каменливи почви (карст със сарматски произход на варовиците) в суходолията.

Преобладаващата част от територията на общината е заета от интензивно обработваеми площи – основно зърнени култури, слънчоглед, рапица и др. Почти навсякъде в обработваемите площи има система от полезащитни пояси създадени през 50-те години на 20 век. В тези пояси се срещат разнообразни дървесни видове, както местни (цер, летен дъб, полски ясен и др.) и чужди (акация, гледичия). Естествените растителни съобщества са се запазили в суходолията, най-представителните в голямото суходолие между селата Александър Стамболийски, Спасово, Сърнино, Сираково, Великово, Калина, Василево, Горица, Преселенци. Те са представени от ксеротермни гори доминирани от келяв габър, космат дъб и мъждрян, и от ксерофитни тревни съобщества на бедни и каменисти и на умерено-богати почви. По-рядко са разпространени храсталаците, а край селищата има и рудерализирани от преизпасването на домашните животни мери.

Естествените и полуестествените растителни съобщества са представени, както следва:

Ксерофитни горски съобщества

Естествените гори са разпространени основно в суходолията, като това при селата Александър Стамболийски, Спасово, Сърнино, Сираково, Великово, Калина, Василево, Горица, Преселенци, което пресича територията на блок Спасово. Представени са от два основни типа:

- **Ниски, подобни на храсталаци гори доминирани от келяв габър (*Carpinus orientalis*)**

Типични гори от келяв габър са установени например при с. Калина и на други места в суходолието. Обикновено заемат малки площи, сравнително ниски са и дървесният им етаж е с високо проективно покритие. В състава им участват *Crataegus monogyna, Ligustrum vulgare, Geum urbanum, Orizopsis virescens, Muscari botryoides, Glechoma hirsuta, Viola odorata, Asparagus tenuifolius, Gagea minina, Fragaria vesca, Cruciata glabra, Hedera helix, Festuca heterophylla*. Горите от келяв габър представляват крайна фаза на деградация на естествената горска растителност.

Смесени гори от космат дъб, келяв габър и мъждрян са установени на много места в суходолието, но основно между селата Сърнино и Сираково, между Преселенци и Горица, между Сираково, Великово и Средина (на източния склон на суходолието) и др. В някои от горите има вековни дървета, и са разредени, с изразено доминиране на космат дъб. Характерни видове в дървесния и храстовия етаж са *Acer campestre, Ligustrum vulgare, Prunus mahaleb, Crataegus monogyna*. В тревния етаж чести са *Asparagus tenuifolius, Dactylis glomerata, Geum urbanum, Glechoma hirsuta, Myrhoides nodosa*. В окрайнините на горите (напр. южно от с. Сърнино) се среща лечебното растение със забранителен режим по Закона за лечебните растения – обикновен божур (*Paeonia peregrina*). Горите от космат дъб са предмет на опазване на защитена зона BG0000130 Крайморска Добруджа, защото представляват природно местообитание **91H0 Панонски гори от космат дъб (*Quercus pubescens*)**

Фиг. 2.1-7. Гора от келяв габър при с. Калина

- **Смесени гори на космат дъб (*Quercus pubescens*) с участие на келяв габър (*Carpinus orientalis*) и мъждрян (*Fraxinus ornus*).**

Фиг. 2.1-8. Гора от космат дъб при с. Горица

Ксерофитни храсталаци

Тези съобщества се срещат основно в суходолието между селата Спасово, Сърнино, Калина и др. На места храсталаци се появяват и около полезащитните пояси. Повечето са с вторичен произход – или са на мястото на деградирали гори или обрастват изоставените пасища, на по-богати и нитрифицирани почви. По-чести видове са *Prunus spinosa, Crataegus monogyna*, *Paliurus spina-christii, Prunus machaleb, Jasminum friticans, Cotinus coggygria.* Много по-редки са първичните степни храсталаци доминирани от нисък бадем (*Amydalus nana*) и степна вишня (*Prunus fruticosa*), които представляват консервационна стойност, защото са предмет на опазване на защитена зона BG0000130 Крайморска Добруджа с код **40A0 *Субконтинентални перипанонски храсталаци.** Това е приоритетно местообитание, което е установено между с. Бежаново и с. Александър Стамболийски, както и малък фрагмент при с. Рогозина.

Ксерофитни тревни съобщества – Западно-Понтийски степи

Това са най-разпространените тревни съобщества в района, като се срещат изключително в суходолията, на каменисти почви. Среща се в двете суходолия, при селата Александър Стамболийски, Рогозина, Спасово, Сърнино, Великово, Сираково, Калина, Василево, Преселенци, Средина, Горица, Малина, Балканци, при Кардам и др. Най-чести доминиращи видове са *Stipa pennata agg.* (включително редките *Stipa lessingiana* и *Stipa ucrainica*), *Stipa capillata, Chrysopogon gryllus, Dischanthium ischaemum, Agropyron brandzae, Koeleria brevis, Satureja coerulea, Thymus zygoides*. В състава им участват редица понтийски и редки видове, като *Tanacetum millefolium, Seseli tortuosum, Potentilla bornmuelerii, Euphorbia nicaensis, Crocus pallasii*. Характерни са и някои редки и защитени видове, като теснолистния божур (*Paeonia tenuifolia*) – напр. при селата Сърнино, Средина, Спасово и др. Навсякъде в тревните съобщества в района се среща забраненото за събиране ценно лечебно растение пролетен горицвет (*Adonis vernalis*).

Основна заплаха, особено в близост до селищата, е високата степен на рудерализация и участие на много бодливи и неядливи от домашните животни видове. Други заплахи за замърсяванията от съседните ниви и регулации вкл. и с битови отпадъци, промени в начина на трайно ползване и др., промяна на предназначението на земята за различни нужди на застрояването. В защитена зона BG0000130 „Крайморска Добруджа“, тревните съобщества са включени в предмета на опазване, като **62C0* Понто-Сарматски степи -** приоритетно местообитание.

Тревни съобщества на варовити скалисти разкрития

Това са по-редки съобщества по стръмните склонове на суходолията, където се разкрива варовиковата скална основа. Такива бяха установени при селата Спасово, Александър Стамболийски, Сираково и др.

Представляват комплекс от тревни съобщества доминирани от житни треви (*Koeleria sp., Festuca sp., Stipa sp.*), храстови съобщества и открити каменисти участъци, главно с лишеи, мъхове, представители на род *Sedum*. При село Спасово беше установена популация на редкия лечебен вид бял пелин (*Artemisia alba*). Тези съобщества представляват частично природно местообитание **6110* Отворени калцифилни или базифилни съобщества от *Alysso-Sedion*** – предмет на опазване на защитена зона – Крайморска Добруджа.

Фиг. 2.1-9. Понто-Сарматски степи при с. Сърнино

Фиг. 2.1-10. Суходолие при с. Спасово със скални разкрития

Редки и застрашени представители на флората

Самите природни комплекси (съобщества, местообитания) са с консервационна значимост и са обект на опазване на защитените зони. В района са установени или има налични данни за намирането на следните консервационно значими видове растения:

- **Дегенов късокрак (*Koeleria brevis*)** – вид включен в старото издание на Червена книга на България. Среща се навсякъде в състава на степните съобщества в района.
- **Украинско коило (*Stipa ucrainica*)** – новооткрит (2007 г.) за България и включен в новата Червена книга на България, като критично застрашен вид. Среща се навсякъде в състава на степните съобщества, но нарядко.
- **Лесингово коило (*Stipa lessingiana*) –** включен в Червена книга на България, като застрашен вид. Среща се навсякъде в състава на степните съобщества, но нарядко.
- **Волжки горицвет (*Adonis volgensis*)** – уязвим вид, защитен – включен в Приложение 3 на Закона за биологичното разнообразие. Среща се в състава на степни съобщества, но известните му находища са близо до, но извън границите на блок Спасово.
- **Теснолистен божур (*Paeonia tenuifolia*)** – включен в Червена книга на България, като застрашен, защитен – включен в Приложение 3 на Закона за биологичното разнообразие. Установен е при Сърнино, Средина, Спасово и др.
- **Южно чапличе (*Scandix australis*)** - вид включен в старото издание на Червена книга на България. Среща се навсякъде в състава на степните съобщества.
- **Емило-попово прозорче (*Potentilla emili-popii*)** – включен в Червена книга на България, като „критично застрашени", както и в Приложение 3 на Закона за биологичното разнообразие. Видът е и в Приложение 2 на Директива 92/43/ЕЕС и е обект на опазване на защитена зона „Крайморска Добруджа". Установен е в района на с. Бежаново, извън границите на блок Спасово, макар и близо до него.

Общата площ на зелената система на гр. Генерал Тошево е над 500 дка, от които близо 100 дка са неусвоени терени, предназначени за озеленяване. Елементите на зелената система са едни от основните градоустройствени и разнообразяващи високо урбанизираната градска среда и заемат съответното място в Генералния план на града. Към момента зелените площи в Община Генерал Тошево се поддържат и стопанисват от общината с основна дейност – поддържане на градини и паркове, улични насаждения, озеленяването на междублокови и др. общински пространства. Контролните и координиращи функции се осъществяват от направление "Екология" към отдел "ТУСИДЕ" в общината. Охраната и санкционирането на нарушители се осъществява от еколози, кметове на населени места в общината и РПУ на МВР.

Анализът на зелената система показва, че в селищните и крайселищните зелени площи има условия за развитие на ежедневния и периодичния отдих за обитателите на града. Създадени са над 1025 дка зелени площи в общината. Интензивно се поддържат приблизително 500 дка.

Дървесната растителност в района е представена от следните видове: копривка (*Coleus*) (малко), акация (*Acacia*), липа (*Tilia*), див рожков (*Cercis siliquastrum*), чинар (*Platanus*), дъб (*Quercus*), явор (*Acer*), ясен (*Fraxinus*), конски кестен (*Aesculus*), бреза (*Betula*), орех (*Júglans*), бор (*Pinus*), ела (*Abies*), топола (*Populus*), туя (*Thuja*), бръшлян (*Hedera*), върба (*Salix*), бряст (*Ulmus*) и др.

В община Генерал Тошево се срещат различни видове лечебни растения от влиянието на морето, умерено – континенталния климат и

основния тип почви. Най–често срещаните билки са хвощ (*Equisetum*), коприва (*Urtica*), овчарска торбичка (*Capsella*), горицвет (*Adonis vernalis*), брош (*Rubia*), липа (*Tilia)*, лайка (*Matricaria*), бял равнец (*Achillea millefolium*), бъз (*Sambucus*), мащерка (*Thymus*), риган (*Origanum*), цвят и плод от глог (*Crataegus*), шипка (*Rosa canina*), слез (*Malva*), бръшлян (*Hedera)*, бял имел (*Viscum album*), маточина (*Melissa officinalis*), порязана трева (*Achillea millefolium*), дяволска уста (*Leonurus cardiaca*), глухарче (*Taraxacum*), тетра (*Cotinus coggygria*), плод от драка (*Fructus aculeate*) и други. За общината са характерни лечебната иглика, жълт кантарион и бял имел.

Преобладаващи видове горски плодове са шипка, глог, драка, дъбови жълъди, джанка, трънка, тревен бъз, орех, кестен и други.

На територията на общината има открити и защитени видове растения. В горите до село Александър Стамболийски на ограничени територии се среща защитеният теснолист божур (*Paeonia tenuifolia*).

На територията на Община Генерал Тошево по данни на ИАОС има обявени 29 бр. вековни дървета, които се намират на територията на държавен горски фонд и са описани в таблицата по-долу.

Табл. 2.1-14. Защитени вековни дървета

Вековни дървета	**Заповед за обявяване**	**Землище/ Местност**	**Години**	**Височина (м)**	**Обиколка (м)**
Летен дъб – 1 брой	Заповед No.1027 от 01.12.1982 г., бр. 101/1982 235 от 04.04.1980 г.	с. Сираково	334	22	4,6
Летен дъб – 28 броя	Заповед No.РД-847 от 07.11.2006 г. на МОСВ	с. Пленимир	~209	~20	~2,4
Вековна гора от летен дъб	Заповед No.374/05.05.1982 г., бр. 39/1982 ДВ	с. Дъбовик	-	-	-

Животински свят

Фаунистично районът на общината се характеризира с преобладаване на широко разпространени видове с ареали в умерено-континенталните райони на Евразия. Специално за Южна Добруджа е характерно много силното влияние на Степния фаунистичен елемент. Той се наблюдава и сред безгръбначните и сред гръбначните животни. За гръбначните животни е характерна бедността на групата на рибите и земноводните, поради практическата липса на повърхностно течащи води поради естествената безводност на района.

Безгръбначни животни

Безгръбначните животни се състоят предимно от широко–разпространени видове, които населяват обработваемите площи, тревните съобщества и по-малко от видове характерни за горите. Последните населяват полезащитните пояси и малките гори в суходолията. От степните видове специфични за Добруджа са скакалеца *Onconotus servillei,* паяка *Pardosa pontica,* хоботника *Urodon conformis* и др. Някои по-редки и защитени видове се срещат основно в горите в района. Такива са *Lucanus cervus*, *Cerambyx cerdo* от

бръмбарите, и пеперудата *Lycaena dispar*, която се среща във влажни местообитания.

Земноводни и влечуги

За групата на земноводните Добруджа не предлага много подходящи условия, поради зависимостта на тази група животни от водата. В района се срещат 7 вида земноводни, като повечето са широко-разпространени видове. По-специфични за льосовите райони на Северна България са двата вида жаби-чесновници. Сирийската е свързана с големите лиманни езера Шабленско и Дуранкулашко, докато обикновената чесновница навлиза и в доста по-сухи терени във вътрешността на Добруджа. От срещащите се в района земноводни, 5 са включени в Приложение 3 на Закона за биологичното разнообразие и са защитени.

Влечугите са по-разнообразна група в района – срещат се 10 вида. От тях най-голямо значение районът има за опазване на шипобедрената костенурка. Тя е представена в суходолията на Добруджа (включително и тези в района) и предмет на опазване в защитена зона Крайморска Добруджа. Срещат се 4 вида гущери и 5 вида змии. Като широко разпространени и обикновени в Добруджа са ивичест, зелен и кримски гущер, голям стрелец и пепелянка. Последният вид се среща в суходолията, на каменисти и скалисти места. Всички видове влечуги са защитени, а шипобедрената костенурка и редкия пъстър смок са в Приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие и местообитанията им се опазват в защитените зони.

В съответствие с препоръките на РИОСВ-Варна по отношение на флората и фауната по-долу се акцентира основно върху състоянието и въздействието предимно върху защитени растителни и животински видове и техните местообитания, които не са предмет на опазване в защитените зони от екологичната мрежа „Натура 2000“.

Защитените видове бозайници и птици, които обитават територията на общината са описани по-долу.

Защитени територии

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи.

В община Генерал Тошево са разположени пет защитени територии - три защитени местности и две природни забележителности:

Защитена местност „Лозница” - обявена със Заповед № РД-845/18.08.2004 г., с площ 405,4 ха. Намира се в землището на с. Лозница, община Генерал Тошево, област Добрич. Защитената местност представлява горска площ, която е разположена на 90-200 м надморска височина. За територията са характерни изкуствено създадени насаждения. От дървесните видове преобладават дъб, липа и бор. От храстовите най-често се срещат глог, шипка, дрян, смрадлика, черен бъз, птиче грозде, аморфа и др. От тревните - житни треви, ягода, къпина, лепка, коприва, жълт кантарион. Най–често срещаните бозайници са благороден елен, сърна, дива свиня, заек, лисица, дива котка, язовец, белка и др. Най-често

срещаните птици са яребица, пъдпъдък, гривяк, зелен кълвач, бухал, обикновена ветрушка, обикновен мишелов, козодой, папуняк и др.

Защитена местност „Бежаново" - обявена със Заповед № РД-846/18.08.2004 г., с площ 121,7 ха. Намира се в землището на с. Бежаново, община Генерал Тошево, област Добрич. Защитената местност представлява горска площ, която е разположена на 50-200 м. надморска височина. За територията са характерни изкуствено създадени насаждения. От дървесните преобладават дъб и липа. От храстовите най-често се срещат глог, шипка, дрян, смрадлика, черен бъз, птиче грозде, аморфа и др. От тревните - житни треви, ягода, къпина, лепка, жълт кантарион и др. Представители на бозайниците са благородният елен, сърната, дивата свиня, заекът, лисицата, дивата котка, язовецът, белката и др. Най-често срещаните птици са яребица, пъдпъдък, гривяк, зелен кълвач, бухал, обикновена ветрушка, обикновен мишелов, козодой, папуняк и др.

Защитена местност „Росица" - обявена със Заповед № РД-847/18.08.2004 г., с площ 213,1 ха. Намира се в землището на с. Росица и с. Лозница, община Генерал Тошево, област Добрич. Защитената местност представлява горска площ, която е разположена на 50-200 м надморска височина. Дървесните насаждения са от смесени гори, като преобладаващи са дъб, липа и бор. От храстовите най-често се срещат глог, шипка, дрян, смрадлика, черен бъз, птиче грозде, аморфа, трънка и др. От тревните са характерни типичните видове за дъбовите гори, като житни треви, ягода, къпина, лепка, коприва, жълт кантарион. Най-често срещаните бозайниците са благороден елен, сърна, дива свиня, заек, лисица, дива котка, язовец, белка, черен пор, невестулка и др. Най-често срещаните птици са яребица, пъдпъдък, гривяк, зелен кълвач, голям пъстър кълвач, пчелояд, бухал, чухал, обикновена ветрушка, обикновен мишелов, козодой, папуняк и др.

Природна забележителност „Арборетум"- обявена със Заповед №581/26.09.1981 г., с площ 3,8 ха. Намира се на територията на Добруджански земеделски институт в землището на град Генерал Тошево, област Добрич. Представлява смесена гора от декоративни дървета - дендрариум. Уникална сбирка от дървесна и храстова растителност с образци от 427 редки местни и екзотични вида. Инициативата е стартирала през 1958 година с научна и образователна цел. За България дендрариумът е уникален.

Природна забележителност „Вековна гора – летен дъб", обявена със Заповед №374/05.05.1982 г. на КОПС, с площ 0,2 ха. Намира се в землището на с. Дъбовик, непосредствено до строителните граници на селото. Представлява вековна дъбова гора.

Защитени зони

На територията на община Генерал Тошево попадат частично или изцяло шест защитени зони, включени в европейската екологична мрежа „Натура 2000", както следва:

- част от защитена зона за опазване на дивите птици BG0002085 "Чаиря", обявена със заповед №РД-551/05.09.2008 г. на министъра на околната среда и водите;

- част от защитена зона за опазване на дивите птици BG0002115 ”Било”, обявена със заповед №РД-330/28.04.2014 г. на министъра на околната среда и водите;
- част от защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна BG0000130 ”Крайморска Добруджа”, включена в Списъка на защитените зони, приет с РМС №122/02.03.2007 г.;
- изцяло защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна BG0000569 ”Кардам”, включена в Списъка на защитените зони, приет с РМС №122/02.03.2007 г.;
- изцяло защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна BG0000570 ”Изворово-Краище”, включена в Списъка на защитените зони, приет с РМС №122/02.03.2007 г.;
- изцяло защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна BG0000572 ”Росица-Лозница”, включена в Списъка на защитените зони, приет с РМС №122/02.03.2007 г.

Защитена зона „Кардам" с код ВО 0000569 и обща площ от 9189,20 дка е обявена по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. Защитената зона се обявява с цел:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване са природни местообитания:

КОД	Пр.	ИМЕ
6110	*	Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi
6210	*	Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик(Festuco-Brometalia)(*важни местообитания на орхидеи)

БОЗАЙНИЦИ:
Европейски вълк- *Cants lupus*
Лалугер - *Spermophilus citellus*
Обикновен (голям) хомяк - *Mesocricetus newtoni*
Степен пор - *Mustela eversmannii*
Пъстър пор - *Vormela peregusna*

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:
Ивичест смок - *Elaphe quatuorlineata*

Обикновена блатна костенурка- *Emys orbicularis*
Шипобедрена костенурка - *Testudo graeca*
Шипоопашата костенурка- *Testudo hermcmni*

Според Стандартния формуляр Хубенов и др. (ръкопис, ревизиран от БАН) общата характеристика на зоната е: Баланс на територията по начин на трайно ползване

Класове Земно покритие	*% Покритие*
Не-горски райони, култивирани с дърв. растителност (вкл. овошки, лозя, крайпътни дървета)	1
Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти)	4
Храстови съобщества	6
Сухи тревни съобщества, степи	68
Друга орна земя	18
Широколистни листопадни гори	3
Общо Покритие	100

Защитена зона BG 0002085 "Чаиря"

Защитена зона BG 0002085 "Чаиря" е определена по чл. 6, ал.1, т.3 и 4 от ЗБР за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-551/05.09.2008г на Министъра на околната среда и водите. През 2005 година територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място.

Целите на опазване на зоната са:

• Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

•Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

• Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване в защитена зона „Чаиря" с идентификационен код BG0002051 са следните видове птици:

1. видове птици по чл. 6, ал.1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие:

Бял щъркел /Ciconia ciconia/, Вечерна ветрушка /Falco vespertinus/, Градинска овесарка /Emberiza hortulana/, Гривеста чапла /Ardeola ralloides/, Дебелоклюна чучулига /Melanocorypha calandra/, Късопръста чучулига /Calandrella brachydactyla/, Полска бъбрица /Anthus campestris/, Полски блатар /Circus cyaneus/, Синявица /Coracias garrulus/, Тръстиков блатар /Circus aeruginosus/, Червеногърба сврачка /Lanius collurio/.

2. видове по чл. 6, ал..1, т..4 от Закона за биологичното разнообразие:

Голяма белочела гъска /Anser albifrons/, Жълтокрака чайка /Larus cachinnans/, Обикновена калугерица /Vanellus vanellus/.

Чаиря е едно от малкото запазили се в Добруджа пасища с полуестествена степна растителност, което се намира на около 12 км североизточно от град Добрич, южно от пътя за Генерал Тошево. Малка по площ равнинна територия,

заключена между селата Генерал Колево, Пленимир и Методиево.

През зимата и пролетта в северната част на територията се образуват временно залети площи, които при дъждовни години остават да съществуват до края на юни. Мястото е уязвимо основно към промени в традиционното ползване на земята като пасища в обработваема земя.

Най-сериозната пряка заплаха за птиците е безпокойството и лова на водолюбиви птици от местните хора.

Международното значение на мястото се определя от факта, че през зимата във временно заливаемите площи и около тях се концентрират за хранене водолюбиви птици, като голямата белочела гъска /Anser albifrons/, която зимува тук в значими количества. През гнездовия сезон на територията гнездят калугерици /Vanellus vanellus/ и се хранят редовно вечерни ветрушки /Falco vespertinus/. И двата вида през последните години силно намаляват и се очаква да бъдат включени в списъка на световно застрашените видове.

Защитена зона BG0000570 «Изворово-Краище», определена за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна.

Площ на зоната 10,822.70 дка. Биогеографски район – континентален.

Районът представлява фрагменти от естествени широколистни и тревни съобщества сред обширен селскостопански ландшафт.

Мястото е важно за съществуването на безгръбначната фауна. Изолирани малки степни части, сухи карстови долини и каньони, имащи значение за дребните бозайници и прилепите.

Зоната е застрашена от интензивни селскостопански дейности върху обширни площи.

В защитената зона се опазват 2 типа природни местообитания, включени в Приложение 1 на ЗБР:

КОД	Пр.	ИМЕ
6110	*	Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi
6210	*	Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик(Festuco-Brometalia)(*важни местообитания на орхидеи)

Няма растения, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС в рамките на тази защитена зона. В други значими растителни видове в зоната са описани - *Helichrysum arenarium и* Брошово еньовче */Galium rubioides/.*

Предмет на опазване в защитената зона са и местообитанията на 6 вида бозайници, 4 вида земноводни и влечуги, 1 вид от безгръбначните животни, както и 8 вида птици от Приложение 1 на Директива 79/409/ЕЕС .

1. видове птици по чл. 6, ал.1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие:

Белобуза рибарка (Chlidonias hybridus), Вечерна ветрушка (Falco vespertinus), Горска чучулига (Lullula arborea), Дебелоклюна чучулига (Melanocorypha calandra), Полска бъбрица (Anthus campestris), Синявица (Coracias garrulus), Червеногърба сврачка (Lanius collurio), Черночела сврачка (Lanius minor).

2. видове птици по чл. 6, ал.1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие:

Гургулица (Streptopelia turtur), Зеленика (Carduelis chloris), Зеленоглава патица

(Anas platyrhynchos), Зеленогуша овесарка (Emberiza cirlus), Качулата чучулига (Galerida cristata), Кос (Turdus merula), Обикновен мишелов (Buteo buteo), Пчелояд (Merops apiaster), Обикновена чинка (Fringilla coelebs), Обикновено конопарче (Carduelis cannabina), Поен дрозд (Turdus philomelos), Полска чучулига (Alauda arvensis), Пъдпъдък (Coturnix coturnix), Селска лястовица (Hirundo rustica), Сива овесарка (Miliaria calandra), Червеногръдка (Erithacus rubecula), Южен славей (Luscinia megarhynchos).

БОЗАЙНИЦИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС
1352 Canis lupus Европейски вълк
2609 Mesocricetus newtoni Добруджански (среден) хомяк
2633 Mustela eversmannii Степен пор
1302 Rhinolophus mehelyi Подковонос на Мехели
1335 Spermophilus citellus Лалугер
2635 Vormela peregusna Пъстър пор

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

1279 Elaphe quatuorlineata Ивичест смок
1220 Emys orbicularis Обикновена блатна костенурка
1219 Testudo graeca Шипобедрена костенурка
1217 Testudo hermanni Шипоопашата костенурка

БЕЗГРЪБНАЧНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

1060 Лицена Lycaena dispar

Защитена зона BG0000572 „Росица-Лозница”

Зоната съхранява остатъци от естествени широколистни гори и тревни съобщества всред обширен селскостопански ландшафт. Мястото е важно за съществуването на безгръбначната фауна. Изолипаните малки степни участъци и карстови долини и райони имат значение за опазване на дребните бозайници. Мястото е застрашено от интензивно земеделие на големи площи.

Площ на защитената зона 18,119.80 дка

Цели на опазване:

• Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и
техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

• Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

• Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

В защитена зона BG 0000572 „Росица-Лозница” се опазват 6 типа природни местообитания, включени в Приложение 1 на ЗБР:

40A0 Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества
6110 Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi
*6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик(Festuco-Brometalia)(*важни*
местообитания на орхидеи)
62C0 Понто-Сарматски степи
П91Н0 панонски гори с Quercus pubescens
91М0 Балкано-панонски церово-горунови гори
В зоната са описани други значими растителни видове:
Helichrysum arenarium и Брошово еньовче Galium rubioides
Животински видове- предмет на опазване
Предмет на опазване в защитената зона „Росица-Лозница" са 5 вида бозайници, 3 вида
земноводни и влечуги и 4 вида безгръбначни животни:
БОЗАЙНИЦИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

1352 Canis lupus Европейски вълк
2609 Mesocricetus newtoni Добруджански (среден) хомяк
2633 Mustela eversmannii Степен пор
1335 Spermophilus citellus Лалугер
2635 Vormela peregusna Пъстър пор

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

1279 Elaphe quatuorlineata Ивичест смок
1219 Testudo graeca Шипобедрена костенурка
1217 Testudo hermanni Шипоопашата костенурка

РИБИТЕ не са включени в предмета и целите на опазване на зоната

БЕЗГРЪБНАЧНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС
1088 Cerambyx cerdo Обикновен сечко
1083 Lucanus cervus Брумбар рогач
1089 Morimus funereus Буков сечко
1087 Rosalia alpine Алпийска розалия

Защитена зона „Крайморска Добруджа", код BG 0000130 по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на местообитанията

Територията на ЗЗ „Крайморска Добруджа" /BG0000130/ е съставена от следните общини и землища:
Обща територия: 6520.74 ха **|** **Територия:** 6520.74 ха

Предмет на опазване:
Типове местообитания от Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС: javascript:newWin('http://natura2000bg.org/natura/popup_image.php?zID=10')
КОД Пр. *ИМЕ* *% Покр.*

40A0	*	Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества	0.196
6110	*	Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi	0.0833
62A0		Източни субсредиземноморски сухи тревни съобщества	3.4046
62C0	*	Понто-сарматски степи	13.4227
91G0	*	Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus	0.212
91H0	*	Панонски гори с Quercus pubescens	2.223
91M0		Балкано-панонски церово-горунови гори	0.013
91Z0		Мизийски гори от сребролистна липа	0.061

БОЗАЙНИЦИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС:
Rhinolophus ferrumequinum - Голям подковонос
Mesocricetus newtoni -Добруджански (среден) хомяк
Miniopterus schreibersi -Дългокрил прилеп
Myotis capaccinii -Дългопръст нощник
Spermophilus citellus -Лалугер
Rhinolophus mehelyi -Подковонос на Мехели
Vormela peregusna -Пъстър пор
Rhinolophus blasii -Средиземноморски подковонос
Mustela eversmannii -Степен пор
Myotis emarginatus -Трицветен нощник
Barbastella barbastellus -Широкоух прилеп
Rhinolophus euryale -Южен подковонос

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС:
Elaphe quatuorlineata - Ивичест смок
Testudo graeca - Шипобедрена костенурка

БЕЗГРЪБНАЧНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС:
Cerambyx cerdo - Обикновен сечко
Lucanus cervus - Бръмбар рогач
Morimus funereus - Буков сечко
Rosalia alpina - Алпийска розалиа
Lycaena dispar - Лицена

РАСТЕНИЯ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС:
Potentilla emilii-popii - Емилипопово прозорче

В ЗЗ „Крайморска Добруджа", BG 0000130 има следните класове на земно покритие:

Класове Земно покритие	***%***
Покритие	
Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)	1

Други земи (вкл. градове, села, пътища, сметища, мини, инд. обекти)	5
Иглолистни гори	1
Изкуствени горски монокултури (напр. нас. на тополи или екзот.дървета)	10
Смесени гори	1
Сухи тревни съобщества, степи	49
Храстови съобщества	8
Широколистни листопадни гори	25
Общо Покритие	*100*

Защитена зона BG0002115 ”Било”

Зоната е с обща площ 86206.115 дка. Предмет на опазване в защитена зона BG0002115 „Било” са следните видове птици:

- Малка белочела гъска (Anser erythropus), Полска бъбрица (Anthus campestris), Червеногуша гъска (Branta ruficollis), Бухал (Bubo bubo), Бял щъркел (Ciconia ciconia), Черен щъркел (Ciconia nigra), Орел змияр (Circaetus gallicus), Тръстиков блатар (Circus aeruginosus), Полски блатар (Circus cyaneus), Ливаден блатар (Circus pygargus), Синявица (Coracias garrulus), Тундров лебед (Cygnus columbianus bewickii), Поен лебед (Cygnus cygnus), Ловен сокол (Falco cherrug), Сокол скитник (Falco peregrinus), Вечерна ветрушка (Falco vespertinus), Сив жерав (Grus grus), Червеногърба сврачка (Lanius collurio), Черночела сврачка (Lanius minor), Дебелоклюна чучулига (Melanocorypha calandra), Дропла (Otis tarda), Къдроглав пеликан (Pelecanus crispus), Розов пеликан (Pelecanus onocrotalus), Осояд (Pernis apivorus), Златистопер дъждосвирец (Pluvialis apricaria);
- видове по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие: Малък ястреб (Accipiter nisus), Голяма белочела гъска (Anser albifrons), Сива гъска (Anser anser), Посевна гъска (Anser fabalis), Речен дъждосвирец (Charadrius dubius), Орко (Falco subbuteo), Черношипа ветрушка (Falco tinnunculus), Жълтокрака чайка (Larus cachinnans), Чайка буревестница (Larus canus), Обикновен пчелояд (Merops apiaster), Северен мишелов (Buteo lagopus), Брегова лястовица (Riparia riparia).

Защитената зона по т. 1 се обявява с цел :

- Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
- Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

В границите на защитената зона се забранява:

- залесяването на ливади, пасища и мери и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
- изграждането на вятърни генератори и фотоволтаични системи за производство на електроенергия и съпътстващата ги инфраструктура

(обслужващи пътища, подстанции, кабелни линии) извън регулацията на населените места.

II.1.7. Състояние на ландшафта

Характеристиките на ландшафта с техните физически, културни и естетико-емоционални измерения участват в характеристиката на ресурсния потенциал на територията, доколкото допринасят за качеството на жизнената среда и за инвестиционната привлекателност. Взаимодействието в течение на времето на територията на общината между природогеографските условия и дадености - климат, релеф, вода, почви, растителност в тяхното естествено развитие и човешката дейност е формирало части от територията със специфичен ландшафтен облик, с различни по големина пространствени измерения. Човешката намеса е изменила облика на природната среда в слаба степен на територията. По предварителна преценка комбинацията от естествени и създадени условия на територията на общината позволява идентифицирането на следните видове и разновидости ландшафти:

- Селищни ландшафти.
- Селскостопански ландшафти.
- Горски ландшафти
- Транспортен ландшафт.
- Защитени ландшафти.

Селищни ландшафти. Селищната мрежа е добре развита, обусловена от вековни традиции. Населените места основно са разположени на равнинен терен. Те са с парцелна структура, с голям по площ стопански двор, повечето с изграден център, в редки случаи с характерен архитектурно- градоустройствен образ. Въпреки общо взето еднообразния селищен ландшафт на селата, той е благоприятно повлиян от дворищното озеленяване.

Селскостопански ландшафти. Селскостопанските земи са една от основните части от територията на общината. Като ландшафт са носители на специфика, която ги отличава от всички останали селскостопански територии в страната. Макар и в не голям мащаб, поземлените участъци с наситените си цветове през всички сезони формират неповторим пейзаж, за което в много голяма степен допринасят горските полезащитни пояси. В процеса на възстановяване на поземлената собственост и свързаното с него „прекрояване" на поземлената структура, характерният пейзаш на селскостопанските земи прояви изключително висока устойчивост.

Горски ландшафти. Със своите разновидности горските ландшафти са тясно свързани с предназначението на горите, които са широколистни в по-голямата си част. Разнообразието им по хабитуси, колорити и възрастови различия е добра предпоставка за формиране на ландшафт в обхвата на горските територии, но се нуждаят от сериозно поддържане и дообогатяване на растителния им състав с нови дървесни и храстови видове с характерен силует и колорит.

Транспортен ландшафт. В общината транспортните ландшафти, които са свързани в мрежа и „прорязват" останалите ландшафти, се формират от републиканските, общинските и останалите местни пътища.

Те имат две измерения - „вписване" в ландшафтите, през които преминават, и собствени технически, функционални характеристики. По отношение на първото измерение трябва да се отбележи, че транспортната инфраструктура е проведена съобразно природните дадености и нарушаването на ландшафтната цялост на територията е незначително. По отношение на второто, картината е различна в различните части на територията и различните пътища. От гледна точка на техническо състояние и поддръжка като правило те се влошават с намаляването на класа на пътищата. Благоприятен фактор е широко приложеното крайпътно озеленяване. По отношение на крайпътното „обзавеждане", обаче, има още много да се желае.

Защитени ландшафти са представени от защитените територии и защитените зони, описани в следващия раздел „Биологично разнообразие и защитени територии".

Територията на общината предлага завидно ландшафтно разнообразие, като много от представените видове и разновидности се отличават с подчертана индивидуалност. Преобладаващата част от ландшафтите притежават добра устойчивост. Антропогенната намеса не е довела до неблагоприятни последствия върху тях. Нарушените ландшафти са ограничено представени при варовиковите кариери.

Новият ОУП предлага в много участъци реализиране на крайпътно озеленяване с цел предпазване от снегонавявания. Така ще бъдат залесени нови 89,53 ха земеделски земи в нови 26 участъка, които ще обогатят допълнително горските територии.

Зелена система. Селищни паркове и градини.

В този раздел като елементи на зелената система на общината се разглеждат следните създадени или облагородени от човека зелени площи в селищата и извън селищните територии:

- обществени паркове и градини;
- специализирани паркове и градини;
- санитарно-защитно озеленяване;
- транспортно озеленяване;
- озеленяване за ограничено ползване.

Горските територии, чиито средообразуващ ефект е от изключително значение за екологичната обстановка, са разгледани в друг раздел.

Обществени паркове и градини съществуват във всички населени места. Високата задоволеност се дължи от една страна на сериозното нарастване на обществените озеленени площи в селата през периода 1965-1994г., когато са се оформяли центровете на населените места, а от друга - на намаляването на числеността на селското население. Специализирани паркове и градини няма, като се изключат гробищните паркове, които ги има във всички населени места. От гледна точка на екологичната инфраструктура представителите на общинската територия на санитарно – защитното озеленяване с най – голямо значение са залесените дерета и овразі. Транспортното озеленяване има по протежение на част от извън селищните участъци на пътищата. Озелененните площи за ограничено обществено ползване са слабо представени в общината. Озеленяването на спортни обекти и спортни съоръжения е инцидентно и хаотично.

Община Генерал Тошево притежава значително и разнородно биоразнообразие – ценна флора и фауна, атрактивни природни феномени. Защитените територии и защитени зони по Натура 2000 покриват голяма част от територията. Селищата притежават като цяло добро обществено озеленяване, но то се отличава с незадоволително ниво на поддържане. Защитените територии са регламентирани по съответния ред, режими на ползване и защита, а защитените зони са само утвърдени, точните граници на местообитанията още не са установени и липсват регламентирани режими за ползване и опазване. Това обстоятелство поражда определени трудности пред устройството на общинската територия.

За осигуряване на връзките между защитените зони в плановете и проектите за управление на защитените зони се включват мерки и дейности за опазване на елементите на ландшафта, които въз основа на своята линейна и непрекъсната структура или свързваща функция са значими за миграцията, географското разпространение и генетичния обмен в растителните и животинските популации и видове. Основни елементи на ландшафта съгласно ЗБР са:

- реки и техните брегове и оводнени стари речни корита;
- естествени блата, езера, преовлажнени ливади и други влажни зони;
- пещери, скални венци и стени и дюни;
- седловини и други естествени територии, свързващи отделни планински масиви;
- полски синори, полезащитни пояси, ливади и пасища;
- заливни речни тераси и крайречна растителност;
- гори, разположени до 500 м надморска височина.

II.1.8. Състояние на материалните активи

Територията на община Генерал Тошево, обхващаща 98224 ха, в най-североизточната част на страната граничи с Република Румъния и общините Добричка, Каварна, Шабла, Балчик и Крушари. Разстоянието на общинския център Генерал Тошево от Добрич е около 24 км. Селищата на общината са отдалечени на 40-70 км от Черно море. Общината има 42 населени места - 1 град и 41 села, като по-големите са Кардам, Спасово, Красен, Росица, Василево, Преселенци. В недалечното минало е имало и други 19 села, които вече не съществуват – едни поради изселване по различни причини и в различно време, а други са били присъединени към някои от по-големите им съседни села или към град Генерал Тошево. Общината има население общо 10471 жители, от които около 5250 души живеят в общинския център, а останалите 5221 – в селата (по последните официални данни на НСИ към 31 декември 2025 г.).

Релефът на общинската територия е предимно равнинен и покрит от 1,20 до 1,60 м дебел слой чернозем, на места нарязан и разнообразяван от по-малки или по-големи суходолия (в далечното минало те са били долини на реки). Някои от тях са ориентирани на север към Дунавската долина, а други – на изток, към Черно море, от което земите на общината са отдалечени на 40 до 70 км. Климатът е умерено-континентален, с обилни снеговалежи през зимата и топло слънчево лято. Той, както и преобладаващите умерени, понякога силни север-североизточни ветрове, е обусловен от една страна от влиянието на морето, а от друга от обстоятелството, че земите на Долния Дунав и Добруджа

географски представляват южния край на северно-причерноморските степи. Липсата на биоклиматични бариери от север-североизток определят екологичната, а и общоклиматичната характеристика на тази територия днес, а и в древността. Последното има глобално отражение и върху културно-историческото й наследство – с други думи, появата и трайното им заселване от човека в най-дълбока древност.

Към днешна дата в земите на община Генерал Тошево има 7866 ха добре подържани горски масиви, а обработваемите земеделски площи възлизат на 79230 ха. Основните отглеждани земеделски култури са пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед – на места зеленчукови и овощни градини, леща, боб, рапица и някои други. Развита е предимно леката хранително-вкусова промишленост, свързана с преработка на фермерската продукция. Има малки и средни предприятия за хляб, месни консерви, млечни продукти, слънчогледово масло, колбаси и др. Машиностроителната, дървообработващата и керамичната промишленост присъстват по-слабо.

През общината преминават важни транспортни пътища с регионално и международно значение. Пътят Добрич - Генерал Тошево - Кардам е най-прекият път за гр. Констанца и Северното румънско черноморие. През общината преминава и международната жп линия Добрич - Генерал Тошево - Кардам за Букурещ и Европа. На територията на общината се намира и ГКПП Кардам.

Според категоризацията на общините, община Генерал Тошево е от 3-та категория, центърът на общината гр. Генерал Тошево също е от 3-та категория. От 5-та категория е с. Кардам. От 6-та категория са 7 населени места - Спасово, Красен, Росица, Люляково, Преселенци, Пчеларово, Житен. От 7-ма категория са 13 населени места (Василево, Дъбовик, Изворово, Йовково, Къпиново, Малина, Петлешково, Присад, Равнец, Рогозина, Сноп, Снягово, Чернооково). Най-много население места са от 8-ма категория – 20 бр. (48% от селата в общината).

Най-интензивно развитие бележат секторите „Селско, горско и рибно стопанство", „Преработваща промишленост", „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети", „Транспорт, складиране и пощи" и „Административни и спомагателни дейности".

Всички населени места са електро- и водоснабдени, като при повечето има налични свободни мощности.

В община Генерал Тошево 100 % от населението ползва вода за питейни нужди от системата на "В и К" АД – гр. Добрич. От своя страна "В и К" – Добрич задоволява нуждите изцяло за сметка на подпочвените води. На територията на община Генерал Тошево няма пречиствателни станции за питейни води. Основната част от водопроводите са изградени от 1953 – 1970 г. 94% от водопроводите са от Азбестоцимент/Етернит , 5,66% - Полиетиленови и 0,34% - Поцинковани. Имайки предвид материала, от който е съществуващата водопроводна мрежа, състоянието й не е добро.

Град Генерал Тошево има изградена пречиствателна станция за отпадъчни води.

Електропреносната система за захранване на Община Генерал Тошево е част от Републиканската мрежа. Основното захранване е на 110 kV.

В района има една подстанция 110/20kV в гр. Генерал Тошево. Състоянието на въздушните линии 20kV е сравнително добро. Мрежите за ниско напрежение са изцяло въздушни. В 40% от населените места

разпределителните мрежи са физически и морално остарели и подмяната им е наложителна.

На територията на Общината има изградени ***вятърни и фотоволтаични електроцентрали.***

Община Генерал Тошево има разработена "Програма за енергийна ефективност на община Генерал Тошево 2021-2026 г.", която включва саниране на сградния фонд и използването на осветителни тела за уличното осветление с ниска консумация на ел. енергия.

Състоянието на пътните настилки е по-скоро лошо.

Селищата притежават като цяло добро обществено озеленяване, но то се отличава с незадоволително ниво на поддържане.

Наличието на ***културно наследство***, както и исторически създалите се връзки, също са сериозна предпоставка за реализирането на бизнес идеи, свързани с туризма (най-вече културния) и търговията.

Качеството на ***сметосъбирането*** е задоволително, но все още има случаи на поява на нерегламентирани сметища и нарушаване на екологичните характеристики на природната среда. Битовите отпадъци от 01.03.2015 год. се третират и обезвреждат на Регионалното депо за отпадъци със съоръжения за строителни и биоразградими отпадъци в с. Стожер, община Добричка. Общинското депо за неопасни отпадъци до кв. „Пастир", гр. Генерал Тошево е закрито със Заповед на РИОСВ - гр. Варна. През 2021 год. е извършена техническа и първа година биологична рекултивация на общинското депо за неопасни отпадъци. В община Генерал Тошево битовите отпадъци от гр. Генерал Тошево и селата се събират и извозват от фирма „Уейст Солюшънс България" ЕООД, като същата осъществява и почистването на териториите за обществено ползване в града.

Наблюдава се нужда от разширение на част от съществуващите и изграждане на нови ***гробищни паркове***, най-вече поради изчерпания капацитет на функциониращите такива към момента.

Обща характеристика и структура на жилищния фонд

Жилищните сгради в общината са 7750 (НСИ, 2024 г.). От изградените жилищни сгради в общината 29.7% са в гр. Генерал Тошево, 70.3% - в селата.

Жилищата в общината са 8572 На човек от населението се пада 49.6 м^2 жилищна площ и 11.9 м^2 – спомагателна площ (НСИ, 2024 г.). В град Генерал Тошево стойностите на показателите „жилищна и спомагателна площ на човек от населението" са по-ниски в сравнение с тези в селата, поради по-високите темпове на намаление на числеността на селското население. Жилищната площ на човек от населението в град Генерал Тошево е 37.9 м^2, а в селата на общината – 61.4 м^2; спомагателната площ в града на човек от населението е 11.6, докато за селата тя е 12.1 м^2.

На 1000 човека от населението в община Генерал Тошево се падат 809 жилища (708 за област Добрич; 668 за страната). В град Генерал Тошево стойностите на показателя са 554 жилища на 1000 човека от населението, в селата – 1067. Средно в едно жилище в община Генерал Тошево живеят 1.2 души (1.4 за област Добрич; 1.5 за страната). В град Генерал Тошево в едно жилище живеят средно 1.8 души, в селата на общината – 0.9 д. (НСИ, 2024 г.).

Таблица 2.1-15. Жилища към 31.12.2024 г. по периоди на построяване (брой)

Община	Жилища - общо	Периоди на построяване									
		до 1918 г.	1919 - 1945 г.	1946 - 1960 г.	1961 - 1970 г.	1971 - 1980 г.	1981 - 1990 г.	1991 - 2000 г.	2001 - 2010 г.	2011 - 2020 г.	от началото на 2021 г.
Община Генерал Тошево - общо	8572	13	553	4208	2217	719	626	151	36	47	2
В град Генерал Тошево	2953	1	29	892	936	475	471	112	12	23	2
В селата	5619	12	524	3316	1281	244	155	39	24	24	0

Източник: НСИ

От общия брой (8572) на жилищата в общината над ½ (51.2% - 4387 бр.) са тристайни. С висок дял са също така четиристайните жилища (23.4% - 2005 бр.) и двустайните (17.6% - 1510 бр.). Петстайните жилища в общината съставляват 4.5% (389 бр.) тези с 6 и повече стаи – 2.5% (216 бр.). Едностайните жилища са 0.8% (65 бр.) от общия брой жилища в общината.

Таблица 2.1-16. Жилищни сгради по конструкция в община Генерал Тошево към 31.12 по години за периода 2020-2024 г. (брой)

Година	Община	Жилищни сгради - общо	По конструкция				
			Панели	Стоманобетон	Тухлени с бетонна плоча	Тухлени с гредоред	Други
2020	Общ. Генерал Тошево	8276	22	84	866	6314	990
	В гр. Генерал Тошево	2235	13	74	406	1670	72
	В селата	6041	9	10	460	4644	918
2021	Общ. Генерал Тошево	8281	22	84	870	6315	990
	В гр. Генерал Тошево	2239	13	74	410	1670	72
	В селата	6042	9	10	460	4645	918
2022	Общ. Генерал Тошево	7749	4	27	844	6464	410
	В гр. Генерал Тошево	2299	4	15	462	1804	14
	В селата	5450	0	12	382	4660	396
2023	Общ. Генерал Тошево	7749	4	27	844	6464	410
	В гр. Генерал Тошево	2299	4	15	462	1804	14
	В селата	5450	0	12	382	4660	396
2024	Общ. Генерал Тошево	7750	4	27	845	6464	410
	В гр. Генерал Тошево	2300	4	15	463	1804	14
	В селата	5450	0	12	382	4660	396

Източник: НСИ

По данни от преброяването на населението и жилищния фонд (2021 г.) обитаваните жилища в общината са 55%, необитаваните – 45%. В гр. Генерал Тошево 76% от жилищата са обитавани, 24% - необитавани, докато в селата

делът на обитаваните жилища е 44% необитаваните – 56%, като по населени места се наблюдават различия.

Статистическите данни показват, че: ¾ от жилищата в общината имат като съвкупност електрически ток, водопровод, канализация (изградена в град Генерал Тошево); 9.7% имат като съвкупност електрически ток, водопровод, канализация, централно/местно отопление (в град Генерал Тошево); 14.4% – само ел.ток; без благоустроеност са 1/10 от жилищата в селата на общината.

През двата приема на ОП „Региони в растеж 2014 - 2020", в община Генерал Тошево, като бенефициент, е извършено и е в процес на извършване, енергийно обновяване на 21 сгради, от които 11 многофамилни жилищни сгради и 10 административни сгради. По Националната програма е обновена една многофамилна жилищна сграда през 2016 година . Общия брой на обхванати домакинства е 287 броя, а на преките ползватели на многофамилните жилищни сгради и на услуги в административните сгради няколко хиляди души. Саниране на еднофамилни и многофамилни жилищни сгради е сред основните приоритетите на общинската енергийна политика.

Могат да бъдат формулирани следните **изводи** по отношение на състоянието и тенденциите на сградния и жилищния фондове в община Генерал Тошево:

- броят на жилищните сгради в общината се запазва почти непроменен през последните години;
- сградният фонд в общината е твърде „остарял". Това се отнася, както за селата, така и за град Генерал Тошево;
- преобладаващата част от сградите в общината са тухлени;
- за общината е характерно ниско-етажното строителство;
- основният жилищен фонд е съсредоточен в общинския център – град Генерал Тошево;
- жилищата в общината са предимно дву- и три-стайни;
- степента на благоустроеност на жилищата не е достатъчно висока – дяловете на жилищата с тоалетна вътре и с канализация са по-малки от тези за страната.

Селското стопанство е водещ традиционен икономически отрасъл за всички населени места в общината, като то е основна икономическа дейност в селата. Представено е от подотраслите растениевъдство и животновъдство.

Територията на община Генерал Тошево заема значителна част от областната територия (20.8%). Големият размер на земеделските територии – 85,18% от площта на общината (от които над 94,7% обработваеми) е фактор за развитие на *растениевъдството.* По данни на ОС „Земеделие" обработваемата земеделска земя в общината към 2024 г. е 79230 ха, разпределена по начин на трайно ползване: ниви – 78859 ха; трайни насаждения – 371 ха. Ливадите и пасищата са 4276 ха.

Табл. 2.1-17. Среден добив по години (кг/дка)

култура	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
пшеница	650	640	190	650
ечемик	610	590	640	710

рапица	310	290	289	200
слънчоглед	330	240	170	180
царевица	820	520	210	230
лавандула	610	600	430	170

Наличната складова база на територията на общината се представлява от ТД ”Държавен резерв” с вместимост над 100 000 т. зърно, зърнобази в с. Кардам – 60 000 т., с. Спасово – 12 000 т. и с. Красен – 12 000 т., а така също и складова база на “Арис-импорт-експорт”- гр. Генерал Тошево с наличности за съхранение на 5 000 т. и с перспектива за 10 000 тона зърно на съхранение и възможности за авто - и ЖП- товарище и разтоварище.

Наличието на лицензиран публичен склад, с вместимост 18 000 т. на фирма “Ролес”- АД с. Кардам, дава още една възможност на зърнопроизводителите по- добре да реализират продукцията си.

На територията на общината съществуват благоприятни условия за развитие на ***животновъдството***, което е втори водещ селскостопански отрасъл.

Броят на отглежданите животни в общината за последните 5 години е, както следва:

Таблица 2.1-18. Брой на отглежданите животни по видове, 2020-2024 г.

Животни по видове	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Говеда и биволи	3814	3891	3792	2764	2713
Свине	9691	13007	17247	16761	14340
Кози	904	685	533	506	499
Овце	7739	6786	6269	7015	6715
Птици	165163	162267	168613	170525	168150
Пчелни семейства	11091	11065	10624	11791	11991

Площта на ***горските територии*** на община Генерал Тошево е 7866 ха, или 8,008% от общата територия, с надморска височина до 250 м.

Общата лесистост в община Генерал Тошево е 7.7%. Преобладават широколистните гори.

Естествените гори са съставени главно от: цер, благун, обикновен габър, келяв габър, летен дъб, ясен, клен, мъждрян, дрян, мекиш, явор, липа, круша и орех.

Изкуствени гори, съставени главно от: цер, летен дъб, планински ясен, гледичия, акация, червен дъб, черен дъб, американски ясен, липа, круша, джанка, махалебка и орех.

Таксационните характеристики на горските територии по ЛУП са следните:

- средна възраст - 28 години;
- среден запас на 1 ха - 79 куб.м;
- среден бонитет - III;

- средна пълнота 0.79.

Община Генерал Тошево има предпоставки и потенциал за развитие на ловен туризъм. Територията на ДГС „Генерал Тошево" е разделена на 36 ловностопански района и 1 държавен ловностопански район. Държавният ловностопански район Генерал Тошево обхваща следните ловни комплекси – „Суха река", „Александрия", и за територията на община Генерал Тошево: „Асеновец", „Лозница", „Дрян", „Пчеларово", „Великово" и „Бежаново". На територията на ДГС „Генерал Тошево" от представители на едрия дивеч, преобладаващи видове са благородния елен, дивата свиня и сърната. Едрият дивеч като цяло бележи намаление. За района преобладава дребния дивеч (заек) и най-вече прелетните птици по време на миграциите от местата на размножаване към местата за зимуване. Съсредочието се формира поради заобикалянето от птиците на Черно море. От птиците обект на лов най-многочислени са пасажните пъдпъдъци, гривяк, фазан, яребица, лиска, скорец, зеленоглава патица и др. През последните години значително се е увеличила числеността на хищниците като цяло и предимно на бялка, черен пор, чакал, лисица и дива котка.

Промишлеността в общината е по-слабо развита в сравнение със селското стопанство. Представена е от предприятия на преработващата промишленост – предимно малки и средни предприятия в сферата на хранително-вкусовата промишленост, в т.ч. зърнопроизводство, производство на месни, зеленчукови и рибни консерви, на плодови сокове и нектари, дестилерии за етерични масла, млекопреработване (на базата на селскостопански суровини). Слабо развито шивашко производство, производство на електроуреди, на строителни материали, мебелно производство.

В структурата на местната икономика, предприятията в този сектор заемат 6.6% относителен дял.

На територията на град Генерал Тошево са разположени две складови и промишлени зони – Югоизточна и Северозападна зона.

Като продължение на Северозападната зона на околовръстния път на град Генерал Тошево е изградена нова индустриална зона на площ от 120 дка. Зоната е на 6 обособени терена с осигурено електроснабдяване, вода, газификация и добра транспортна достъпност.

Търговията и услугите, заемат значителен дял в икономиката на община Генерал Тошево през последните години. 15.2% от предприятията развиват търговска дейност. Общественото обслужване на населението е сравнително добре обезпечено с разнообразни магазини, офиси и ателиета за услуги. Преобладават фирмите, занимаващите се с търговия на дребно с хранителни и промишлени стоки.

На територията на общината функционират 134 фирми, развиващи разнообразни дейности.

Могат да бъдат направени следните изводи за състоянието на икономиката и икономическото развитие на общината:

- Икономиката на община Генерал Тошево обхваща малък спектър от икономически дейности и не може да се класифицира като диверсифицирана.
- Растежът на икономиката на община Генерал Тошево е недостатъчен и по-бавен от този на страната
- В общината преобладават микро и малките предприятия. Те не генерират основната заетост
- Икономическите дейности и инвестиции се концентрират в гр. Генерал Тошево.

Негативната ***демографска ситуация*** в страната е резултат от продължилите през последните няколко десетилетия отрицателни процеси в естественото движение на населението – както продължителното задържане на високо равнище на смъртността, така и трайните тенденции в намаляване на равнището на раждаемостта. В резултат на тези демографски процеси започва намаляване на населението в страната и се ускорява процесът на неговото остаряване.

В община Генерал Тошево по данни на НСИ, към 31.12.2024 г. живеят 10595 души (7.3% от населението на област Добрич). Средната гъстота на населението е ниска – 10.8 души/км^2 (под средната гъстота за област Добрич – 30.8 души/км^2 и за страната – 58.0 души/км^2). С по-ниска гъстота на населението в областта е само общ. Крушари (8.97 души/км^2).

За структурата на населението на общината по пол е характерно, че от общият брой на населението мъжете са 5136 (48.5%), а жените – 5459 (51.5%) или на 1000 мъже се падат 1063 жени. Структурата на населението по пол и урбанизираност се запазват без съществени изменение в рамките на периода.

Динамиката показва трайна тенденция на намаляване на населението в община Генерал Тошево (със 1570 души през 2024 г. спрямо 2021 г.). За периода 2021-2024 г. населението на общината е намаляло с 12%.

Естественият прираст на населението на общината е отрицателен, в диапазона между минус 16‰ и минус 23‰, като през 2024 г. той е -18.0‰. В резултат на отрицателния естествен прираст населението на общината през 2024 г. е намаляло със 193 д. (*табл. 5, граф. 3*). За сравнение средно за област Добрич стойностите на показателя са -13.1‰, за страната естественият прираст е -7.3‰.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението в община Генерал Тошево оказва и *механичният прираст*. Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се лица. През 2024 г. в общината са се заселили 251 души, а изселените са 245. Това формира минимален положителен механичен прираст, През предходния период (след 2021 г.) механичният прираст също е положителен с изкл. на 2021 г. Следва да се отбележи, че миграционните потоци се формират основно от лица в активните възрастови групи.

Броят на населението на общината е с тенденция на намаление, но с по-нисък интензитет през последните години. Очертаните тенденции в естественото движение на населението бележат възпроизводство с отрицателен естествен прираст. Налице е намаление на родилните контингенти и на най-репродуктивната възрастова група (15-34 г.) (обща тенденция за страната и областта). Нето-миграцията е отрицателна с намаляващ интензитет, по-изявена е временната трудова миграция, свързана с пазара на труда. Структурата на

населението по пол е сравнително балансирана. Наблюдава се тенденция на постепенно застаряване на населението на общината (характерна и за областта и страната). Възпроизводството на трудоспособното население е по-неблагоприятно от средното ниво за областта и страната – 100 лица излизащи от трудоспособна възраст се заместват от 57 д. (средно за областта и страната – 63 д.). Образователният ценз на населението на общината е под средното ниво за областта и страната.

В етническата структура на населението основна етнически група е българската, която обхваща повече от ¾ от населението на общината. Ромският (циганският) етнос *според доброволното сомоопределение на населението* съставлява 12.8% от населението на общината, а населението от турската етническа група – 9.1%.

Икономически активното население определя параметрите на работната сила. Данните на НСИ показват, че общият брой на икономически активните лица в общината във възрастовата група над 15 г. е 5467 д. (41.2% от населението в същата възрастова група), а на икономически неактивните лица – 7795 д. (58.8%). Това е индикатор за непълно използване на трудовия потенциал на населението в общината.

В общината има предпоставки за развитие на някои видове туризъм и предоставянето на тематично ориентирани туристически услуги: селски туризъм; културно-исторически; ловен и риболовен; познавателен туризъм.

II.1.9. Културно-историческо наследство

Съгласно *Закона за културното наследство (Обн., ДВ, бр. 19 от 13.03.2009 г., с изм. и доп.)* културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност. В този аспект следва да се анализира наличието на територията на общината на:

- исторически обекти и комплекси;
- архитектурни обекти и комплекси;
- етнографски обекти и комплекси;
- образци на парковото изкуство и ландшафтната архитектура;
- природни ценности (образци);
- индустриално наследство;
- археологически обекти.

Основните приоритети на културната политика на България са насочени към:

- съхраняване на културната памет и историческо наследство;
- създаване на условия за развитие и обогатяване на всички направления в културата;
- търсене на ефективен механизъм за финансиране;
- усъвършенстване на нормативната база;
- дигитализиране на културното съдържание;
- насърчаване и закрила на културното многообразие и творчество.

По принцип археологически обекти са всички движими и недвижими материални следи от човешка дейност от минали епохи, намиращи се в земните

пластове, на тяхната повърхност, на сушата и под вода, за които източници на информация са теренните проучвания. Археологическите обекти се издирват и изучават като културни ценности чрез теренни проучвания. Теренните проучвания на археологическите ценности се осъществяват в земните пластове, на тяхната повърхност, на сушата и под вода. Те се извършват чрез деструктивни и недеструктивни методи. Недеструктивните методи на изследване се прилагат при всяка възможност. В методологично отношение теренните проучвания на археологически ценности са издирване на археологически обекти и археологически разкопки. Информацията от археологическите издирвания се включва в Автоматизирана информационна система "Археологическа карта на България", която се съхранява в НАИМ при БАН, НИНКН и в Министерството на културата.

На територията на Североизточен район са регистрирани 93 НКЦ с категория „национално значение“ и 7 резервата. В Списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО е вписан 1 културен обект. В Индикативната листа за културното и природното наследство на Република България е включен 1 природен обект.

Археологическите недвижими културни ценности на територията на община Генерал Тошево, разположени дисперсно на територията на общината, са със сравнително голяма честота и представляват основното културно наследство на общината. Чрез теренни издирвания обектите са локализирани и описани в АКБ с подробна информация за всеки от тях в съответния му картон. Подробно описание на селищата и близките им археологически обекти е любезно предоставено от РИМ Добрич и е дадено като приложение към ОУП.

В по-голямата си част обектите на НКЦ от списъка на НИНКН не са обявени, освен няколко археологически обекта. Културен ландшафт може да бъде определен в някои зони на суходолията, където са се зародили античните селища и са продължили съществуването си през средновековието, някои и до наши дни и където антропогенната намеса в природната рамка е симбиотична и хармонична. Има достатъчно предпоставки за определяне на културни маршрути – по историческа тематика (тракийски, античен), като съчетание на културно и природно наследство.

Някои от по-изявените археологически недвижими културни ценности са:

- КРЕПОСТ, с.Василево

  Средновековна крепост на 1.06 km северно по права линия от центъра на с. Василево. Крепостта е била обитавана през IX- XI век. Има площ от около 15 дка. Крепостните съоръжения не личат добре, но на места се очертава крепостна каменна стена и следи от ров.

- КРЕПОСТ, с.Изворово

  Средновековна крепост в самото село, на 0.8 km югоизточно по права линия от центъра на селото, на високия бряг на суходолието, вляво от пътя за града. Площта на обекта е около 20 дка. Землен ров и вал затварят четириъгълник, чиято източна стена е на ръба на скалата над суходолието. Керамиката е от IX-XI век.

- ЗЕМЛЕНО УКРЕПЛЕНИЕ, с.Огражден

  Старобългарско землено укрепление има на 1.67 km северозападно по права линия от центъра на село Огражден. Укреплението е отдавна

унищожено. Било е от землен тип. От запад е граничило със суходолието, минаващо през селото, което може би е било рекичка по онова време. Размерите му са приблизително 150/60/110/150 m. Общата площ е около 10 дка.

- ЗЕМЛЕНО УКРЕПЛЕНИЕ, с.Преселенци

  Раннобългарско укрепление от Първата българска държава на 1.44 km югозападно по права линия от центъра на село Преселенци. Археологическите разкопки на укреплението до с. Преселенци. В научната литература укреплението е определяно от Д. И. Димитров като землено, а от Р. Рашев с каменна стена. Укреплението има квадратна форма. На повърхността на терена личат валообразни издигания на три от укрепителните линии. На североизток защитни функции е имал естественият склон на малко суходолие, което може би в средновековието е било пълно с вода. До неотдавна е имало добре запазен кладенец. Укреплението е разположено на равнинна повърхност – т.е не е било добре защитено. Укрепителната линия е каменна стена с равна площадка пред нея и ров. Двете жилища, които се открити, са с разрушени зидове и е невъзможно да се уточнят техните очертания. В най- висока част на укреплението се попадна е разкрит зид от един ред камъни с ширина 0.8 m., ккато и части от други зидове– навярно от една сграда, явно разрушена още в средновековието или при обработка на почвата. Допуска се, че това е църква.

Типичната Добруджанска къща е приземната, паянтова къща със стени от плет или кирпич и покрив от слама, а в градовете с покрив от дъски или керемиди с малки стрехи. Високите огради около големите селски дворове са били от същите материали, от които са правени и къщите и стопанските постройки. Запазени са единични нейни представители в лошо състояние.

Историческите паметници са свързани най-вече с живота и творчеството на бележитите автори Йордан Йовков и Дора Габе. Йордан Йовков е бил учител в с. Красен и в сгадата на бившето кметство е устроена музейна експозиция. В своите разкази той споменава за Филиповата кръчма, строена през 1901 г. - безспорен източник на творчески идеи и колоритни прототипи в творчеството му. През 2005 г. кръчмата е реставрирана по проект на Красива България

В добро състояние е съхранена сградата, в която е учителствал Йордан Йовков, превърната в експозиция, посветена на живота на големия разказвач и хуманист. Сбирката представя репродукции на снимки на Йовков, на неговите родители, различни издания на произведения на писателя. Един от ценните експонати е ученически бележник, подписан от Йовков.

Декларираните художествени културни ценности в общината са четири църкви:

- *Църква „Свети Никола”, с. Красен* е една от най-старите в Добруджа. Построена е през 1866 г. Наскоро храмът е основно ремонтиран, а дворът му – благоустроен.
- *Църква „Света Троица”, с. Кардам* е построена през 1932г.амбаната на църквата, която е живата история на селото е дарена от местен родолюбец.

- *Църква „Св. Св. Кирил и Методий", с. Житен* е построена е през 1884 г., а няколко години по-късно е построена и масивна камбанария. Част от иконите са рисувани от сподвижника на Васил Левски – Захари Цанюв. В сегашно време църквата е основно ремонтирана, вътрешните стени са изографисани, свещеник отслужва и литургии. Камбанарията също е претърпяла основен ремонт.
- *Църква „Възнесение Господне", с. Спасово.* Преди да се построи голямата църква, в селото е имало малка църква – параклис, днешната е построена през 1894 г., като средствата за изграждането й са били събирани от местното население. Местна легенда разказва, че в района около днешната църква, при преминаването на местността Онгъла Хан Аспарух забива своя меч именно тук. Тук е единствения иконостас в страната, на който чрез дърворезбарска техника е изобразена характерната за българите мартеница. На храмовия празник - Спасовден, се празнува и събора на селото – 40 дни след Великден.

Съществен проблем в опазването на културното наследство е липсата на Национална стратегия за културното наследство и на планове за опазване и управление на НКЦ. За много населени места няма актуални подробни устройствени планове, които да осигурят териториално-устройствена защита на НКЦ. Въпреки увеличаването им през последните години, недостатъчни остават финансовите средства както за археологически проучвания, така и за консервационни и реставрационни работи. Българското културно наследство притежава значителен потециал за устойчиво използване, но все още културният туризъме слабо развит.

II.1.10. Характеристика на вредните физични фактори

Шум и вибрации

Шумът е един от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В зависимост от характера (постоянен, периодично повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно.

На територията на общината не са правени изследвания и измервания за шумово натоварване. Основен източник на шум е железопътният и автомобилният транспорт. Той създава здравен риск, но само в някои пунктове със значително натоварване и висок интензитет на движение на моторните превозни средства (каквито в района липсват). Най-значителни източници на шум са автогарата, ЖП-гарата, бензиностанции, зърносушилни, ремонтни бази, автомивки и др.

По градация след транспортния шум е битовият, и на най-ниско ниво - шумът от строителни дейности. Съществен проблем от екологична гледна точка, в т.ч. и шумово замърсяване, създава преминаването на пътната мрежа през населените места. Във всички села, главната улица е част от нея. Интензивността на движението в общината не е голяма, но със значителен процент товарно движение. Най-засегнати от негативното шумово влияние са

населените места, пресичани от републиканската пътна мрежа – с. Кардам и град Генерал Тошево. Стойностите на еквивалентните нива на шума върху уличната мрежа на гр. Генерал Тошево варират от 58 до 73 дб (А), при нормативно изискване- 60 дб (А). Регистрират се и нива на шума към горната граница, като резултат от увеличената интензивност на движението. В последните години броят на леките и товарните автомобили значително се е увеличил.

В района на общината извън големите населени места няма значими източници на шум. Районът не е натоварен с постоянни източници на шум и вибрации. Съществува определен шумов фон, зависещ от силата на вятъра и други метеорологични фактори. Периодично в района се емитира шум от работата на селскостопанската техника. На основание горното може да се направи изводът, че средно ниво на звуково налягане в района при липса на селскостопанските дейности е не повече от 30-35 dB(A) и зависи от фоновия шум на вятъра.

Шумът в производствените обекти до голяма степен е от значение предимно като фактор на работната среда и в този смисъл ще оказва най-голямо въздействие предимно на работещите в тях. Извън границите на работните площадки въздействието на шума бързо намалява.

По принцип продължителната експозиция на интензивен производствен шум води до професионална загуба на слуха. В основата на увреждането са дистрофичните промени в кортиевия орган (увреждането е по звукоприемен тип). Първо се засяга възприемането на високите тонове, а по-късно и в по-малка степен - и на ниските. Появява се и мъчителен шум в ушите и чувство на "запълненост на ухото". Измененията прогресират в хода на експозицията и обикновено са дефинитивни (необратими). Неспецифичното действие на шума върху организма отразява ефектите му на хроничен стресогенен фактор, предимно върху нервната система: вниманието отслабва, нарушава се умственото съсредоточаване, появява се лабилност на настроението, апатия или раздразнителност, разсеяност, спадане на темпа на работа, а при хронично действие - и до преумора с развитието на невроза от неврастенен тип. Качеството на работата се влошава, увеличават се грешките при работа, спада работоспособността, увеличава се професионалния травматизъм, честотата на хипертонията и на други сърдечно-съдови и стомашно-чревни заболявания.

Йонизиращи лъчения (радиационен фон)

Наблюдението за състоянието на λ - фона (показател за най-проникваща радиация) у нас се осъществява чрез Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния λ - фон, включваща 26 локални мониторингови станции, обхващащи територията на страната. Атмосферната радиоактивност се определя чрез автоматично набиране на аерозолни проби (с обем до 900 m^3 въздух) върху филтри чрез стационарни автоматични станции. Оценката на атмосферната радиоактивност се извършва чрез изследване с λ - спектрометричен анализ за определяне на обемната специфична активност на естествени и техногенни радионуклиди в тях.

Радиационното състояние на почвите, дънните утайки и отпадните продукти от дейността на предприятие – потенциални замърсители, се извършва

чрез прилагане на недеструктивен γ - спектрометричен анализ на проби от предварително избрани контролни пунктове от територията на страната.

Радиационното състояние на повърхностни води, извън районите на обекти – потенциални замърсители, се оценява съгласно Наредба № 7/08.08.1986 г. за показатели и норми за определяне качеството на течащи повърхностни води – обща β - радиоактивност (750 mBq/l), съдържание на общ уран (0.6 mg/l) и съдържание на радий-226 (500 mBq/l). Пробите от повърхностни и подземни води в районите на уранодобивни обекти се анализират, съгласно изискванията на Наредба № 1 от 15 ноември 1999 г. за норми за целите на радиационна защита и безопасност при ликвидиране на последствията от урановата промишленост в Р България (ДВ, бр. 101/11.1999 г.) за обща β - активност (2000 mBq/l), съдържание на естествен уран (0.3 mg/l) и съдържание на радий (226 – 500 mBq/l). Водните проби се анализират по отношение на показателите, заложени в БДС 2823/1983 г. "Вода за пиене", като се изследва обща β - активност (0.75 Bq/l), съдържание на естествен уран (0.6 mg/l) и съдържание на радий (150 mBq/l).

В резултат от дейността на човека става допълнително обогатяване на елементите на околната среда с естествени и техногенни радионуклиди и тяхното пространствено преразпределение. Тези антропогенни източници на радиоактивност обуславят техногенната компонента на радиационния фон. Към тях следва да се отнесат:

- отпадъчните води и отбитата скална маса при миннодобивната дейност на тежки и редки метали;
- газоаерозолните изхвърляния от обектите на атомната енергетика и топлоенергетиката;
- сгурията и пепелината от топлоцентралите, работещи с твърдо гориво;
- минералните торове, получени от някои фосфорити;
- строителните материали.

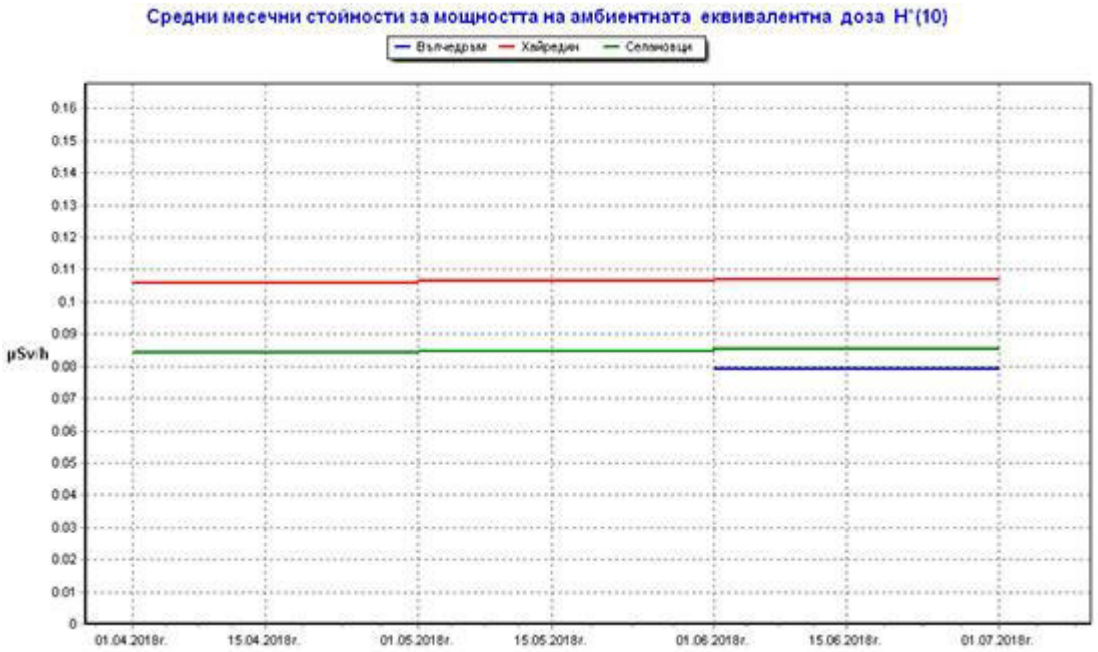
Наблюденията за състоянието на радиационния гама-фон в Р България се осъществяват чрез Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон, посредством 26 Локални мониторингови станции(ЛМС), обхващащи цялата територията на страната. По- голяма гъстота от мониторингови станции има около АЕЦ "Козлодуй".

Автоматизираната система има за цел своевременното установяване на инцидентно повишаване на радиационния гама-фон.

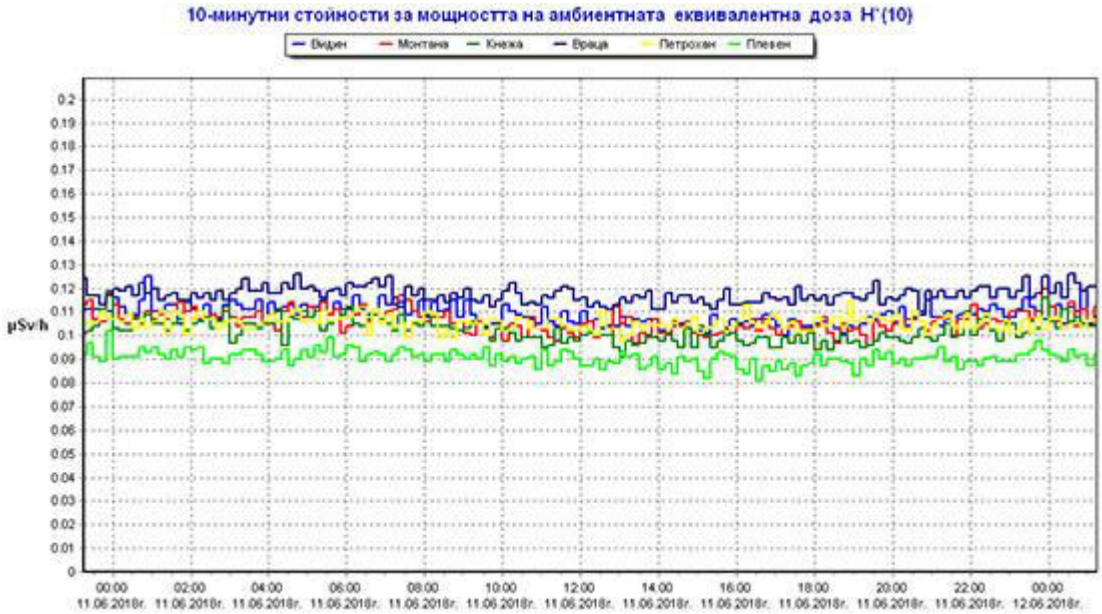
През второто тримесечие на 2018 г. от автоматизираната система за контрол на радиационния гама-фон в реално време редовно постъпват данни от територията на страната.

На следните фигури са представени графично измененията на мощността на дозата - осреднени месечни, дневни, едночасови и десетминутни стойности в пунктове от 30- км и 100- км зони на АЕЦ "Козлодуй", както и в някои произволно избрани ЛМС от страната.

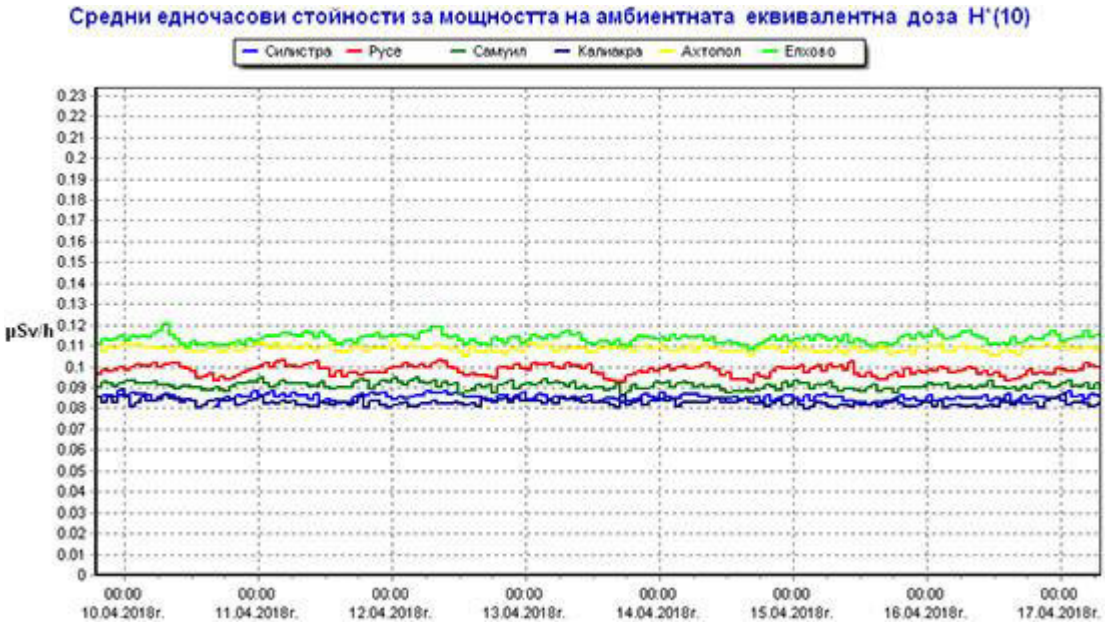
Резултатите от наблюденията през този период показват, че радиационният гама-фон в контролираните пунктове е в границите на характерния естествен гама-фон за съответния пункт и конкретните метеорологични условия.

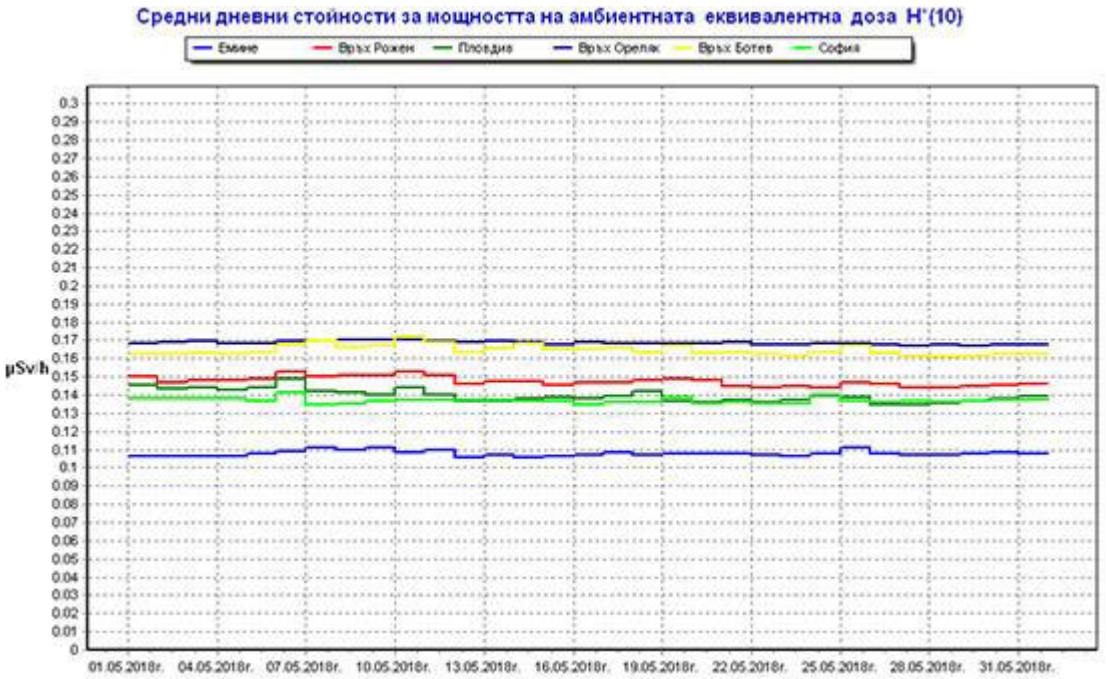
Фиг. 2.1.10-1. Средни месечни стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза, (µSv/h) в пунктовете от 3-30 километровата зона на АЕЦ "Козлодуй" за периода 04 – 06.2018 г.

Фиг. 2.1.10-2. Средни десет минутни стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза, (µSv/h) в пунктовете от 30-100 километровата зона на АЕЦ "Козлодуй" за 11.06.2018 г.

Фиг. 2.1.10-3. Средни едночасови стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза, (µSv/h) в 6 Локални мониторингови станции за периода 10.04 – 16.04.2018 г.

Фиг. 2.1.10-4. Средни дневни стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза, (µSv/h) в 6 Локални мониторингови станции за периода 01.05 – 31.05.2018 г.

Община Генерал Тошево е отдалечена от източници на радиация. Проектът на ОУП не предвижда реализация на инвестиционни предложения, източници на радиация.

Разглежданата територия е отдалечена от източници на радиация. Проектът на ОУП не предвижда реализация на инвестиционни предложения, източници на радиация.

Възможно е Общината да се окаже в условия на повишена радиоактивност при авария в АЕЦ Козлодуй. Ще се заразят в определена степен въздуха, почвата, водата и хората от изхвърлените радионуклеиди. Радиационната обстановка на територията на общината може да се очаква при възникване на авария в АЕЦ и извън страната и трансграничен пренос на радиоактивни продукти.

Възможно е Общината да бъде радиоактивно замърсена от трансграничен пренос на радиоактивни вещества, като най-вероятно е това да стане при авария в АЕЦ "Черна вода" в Р. Румъния. Потенциално опасни са и централите намиращи се на територията на Украйна и други европейски страни.

Електромагнитни полета

В района на общината освен магистралните далекопроводи, подстанцията и съоръженията към тях няма други източници на електромагнитни полета.

Въпреки че стойностите на магнитното поле са в границите на хигиенните нормативи за лица, с наличие на активни или масивни метални имплантанти (1 G = 0.1 mT), съгласно *Наредба №7 за минималните изисквания за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд*, те са сравнително високи по отношение на праговете за канцерогенен ефект, описвани в литературата (3 mG = 0.3 μT).

Известно е, че около трансформатори с висока консумация на ел. ток се разпространява магнитно поле с промишлена честота, което е влязло в списъците на възможните канцерогени от Агенцията по изследване на рака (IARC). Световната здравна организация поставя проблема за детските левкемии и причинно-следствената връзка с магнитното поле, излъчвано от трафопостовете в жилищните сгради, като приоритетен.

Резултатите от измервания на ЕМП в околността на базови станции за мобилна комуникация показват, че в повечето случаи измерените стойности отговарят на приетите в България хигиенни норми. Този резултат е важен, успокоителен за населението, както и за мобилните оператори, и се дължи основно на факта, че се ***спазва нормативната база за контрол у нас***.

Населението се намира под въздействие на ЕМП от базови станции със стойности над 10 μW/cm^2, само в случаите, когато не са спазени изискванията на нормативната база. В някои случаи в конуса на излъчване могат да се намират жилищни сгради (или само отделни помещения), места за постоянно или временно пребиваване на хора, като такива за отдих и почивка, покриви на сгради, улици, офисни помещения и др., и там се надвишават хигиенните норми.

Въведените в нашата страна пределно допустими нива за честотите на мобилната комуникация (10 μW/cm^2) са много по-ниски (по-защитаващи човека) от препоръчаните от ЕС гранични стойности, които са: 2250 μW/cm^2 за честота 900 MHz, 4500 μW/cm^2 за 1800 MHz и 5000 μW/cm^2 за 2100 MHz. Тези препоръки се отнасят главно до остри краткотрайни въздействия и не са разработени за продължителни хронични облъчвания, за каквито говорим в случая. Не трябва да забравяме, обаче, че тези гранични стойности са препоръчани с голям коефициент на защита (1:50 за населението) и се въвеждат като минимални изисквания за всяка от страните-членки на ЕС, а не като задължителни норми за ползване вътре в тези държави.

От друга страна, населението се облъчва с ЕМП от базови станции в продължение на 24 часа в денонощието. Като имаме предвид, че тук става дума и за раними групи от населението, като бременни, майки–кърмачки, деца, хронично болни, възрастни хора с много заболявания, лица с предишни облъчвания в работна среда и т.н., проблемът става сериозен и трябва да се вземат съответни мерки за намаляване на въздействието.

Тук особено голямо значение имат „чувствителните" (или „критичните") райони за пребиваване на хора, като болниците, детските градини и площадките около тях, училищата, местата за отдих и почивка, и други подобни. На такива места населението отказва да приеме каквото и да е облъчване, дори то да е в границите на най-защитаващите норми в света.

При това става ясно, че въвеждането на Препоръката на ЕС ще доведе до сериозни проблеми, свързани с контрола на ЕМП в населените места, с прилагането на самите гранични стойности, както и с възприятието на риска от страна на части от това население.

В заключение, оценката на електромагнитната експозиция от източници за мобилна комуникация в населени места показва, че населението се облъчва със стойности в границите на здравните норми, съгласно действащото законодателство у нас. В повечето случаи, тези стойности са не по-големи от 0.2% от граничните стойности, определени от европейските препоръки. Случаи на превишаване на действащите у нас норми има само на места, където населението може да пребивава временно (покриви на сгради, райони в непосредствена близост до излъчващите антени и др.) и там следва да се препоръчат съответни мерки за предупреждение на населението и за намаляване на експозицията.

Стойностите на ЕМП, излъчено от мобилните телефони, е различно за всеки модел телефон, което се определя от съответните характеристики на апарата, приемо-предавателната антена, нейното разположение, диаграма на излъчване и т. н.

При провеждане на разговор с клетъчен телефон, значително количество електромагнитна енергия се абсорбира в областта на главата, тъй като през това време телефонът се държи непосредствено долепен до нея. Това не е така в случаи, когато телефонът се употребява с устройство „свободни ръце", като при това нивото на електромагнитната енергия, абсорбирана в тялото, зависи от местоположението на телефона спрямо части от тялото.

Стойностите, с които се облъчва главата на човека по време на разговор, не водят до значително повишаване на температурата на мозъка. Въпреки това, при продължителни разговори може да се очаква електромагнитната енергия да предизвика по-сериозна топлинна енергия, която трябва да се разсее в съседните тъкани в мозъка. Препоръката на ЕС по отношение на граничните стойности, дори при локално (местно) облъчване, се отнасят само до топлинното въздействие на микровълните. Факт е, че в последно време има много статии в научните списания, които говорят и за нетермичен ефект на въздействие, който може да се окаже важен при подобни експозиции. Особено много това се отнася до детския организъм, при който централната нервна система е в процес на развитие, растеж и усъвършенстване.

При това става ясно, че без някакъв контрол на излъчваната енергия от клетъчните телефони, въвеждането на европейските препоръки няма да доведе до осигуряване на здраве за населението.

Независимо от факта, че изводите по-горе не се отнасят за устройственото планиране и за изменението на ОУП на Община Генерал Тошево, те са включени в оценката като вълнуващи населението.

Населението и електромагнитните лъчения - възприятие на риска

Напоследък силно нараснаха жалбите, оплакванията, както и въпросите относно облъчването на населението с ЕМП от мобилни системи. Гражданите се обръщат към специалисти, медии, държавни органи за информация относно възможните вредни ефекти от въздействието на електромагнитните лъчения върху човека. Главоболието, нарушеният сън, нервното напрежение, сърдечно-съдовите оплаквания се свързват с наличието на излъчваща УКВ антена в близост до дома, електропровод или трафопост, базова станция за мобилни връзки на покрива на жилището и т. н. В повечето такива случаи лекарите предписват лечение на централната и вегетативната нервна система или диагностицират нервно-психическо заболяване, без да се задълбочават в истинския проблем.

II.1.11. Състояние и управление на отпадъците

Непрекъснато нарастващото количество смесени отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията в община Генерал Тошево налага предприемането на мерки за тяхното намаляване, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването им като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

Община Генерал Тошево е една от сравнително малките общини в България, но се сблъсква с почти пълната гама проблеми, свързани с управлението на отпадъците.

Закона за управление на отпадъците (ЗУО) разделя отпадъците по видове както следва:

- битови;
- производствени;
- опасни;
- строителни;
- биоразградими;
- масово разпространени.

Общинските власти играят важна роля в изпълнението на политиката по отношение опазване на околната среда, подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци, чрез сключването на договори и в това отношение основните им функции включват:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистване на уличните платна, тротоарите, площадките, алеите и поддържане на зелените площи и други територии от населените места предназначени за обществено ползване;

- избора на площадки, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци, чрез включването в регионална система;
- разделно събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки, чрез организация по оползотворяване;
- организирането и прилагане на системата за разделно събиране и съхранение на излезли от употреба моторни превозни средства с фирми получили разрешение от МОСВ;
- предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища, чрез контрол от длъжностни лица;
- определяне на места за поставяне на негодни за употреба батерии.

Управлението на отпадъците е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база, и не на последно място висока обществена отговорност.

На територията на община Генерал Тошево има добре изградена система за събиране, транспортиране и депониране на отпадъците. В системата е обхванато 100% от населението на общината. Основният поток отпадък е смесеният битов отпадък с код 20.03.01. Събираните битови отпадъци не се преработват и/или третират преди депонирането им. На територията на общината няма претоварна станция.

Община Генерал Тошево е член на Сдружение „Регионално управление на отпадъците – Добрич” /РСУО/. В сдружението участват още общините: Добрич, Добричка, Никола Козлево, Крушари, Шабла, Тервел, Каварна и Балчик.

Регионалното депо за отпадъци при с. Стожер започва да функционира от 01.03.2015 г., т.е. от тази дата започва приемане на отпадъци от територията на общините, включени в обхвата на регион Добрич. Консорциум „РСУО – Добрич“ изпълнява дейностите по експлоатация на "Регионално депо за отпадъци за общини град Добрич, Добричка, Тервел, Каварна, Балчик, Шабла, Генерал Тошево, Крушари и Никола Козлево”. Депото включва съоръжения, инсталации, площадки за третиране, рециклиране и обезвреждане на неопасни отпадъци. Строителството на регионалното депо при с. Стожер е инфраструктурен обект, изпълняван по Договор за безвъзмездна финансова помощ № DIR – 51112122-C011 за проект № DIR – 5112122-13-81 „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Добрич” по приоритетна ос 2 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци” по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”. Бенефициент по проекта е Община град Добрич в партньорство с общините: Добричка, Тервел, Каварна, Балчик, Шабла, Генерал Тошево, Крушари, Никола Козлево и Сдружение „Регионално управление на отпадъците –Добрич”.

Депото е фнансирано по ОП „Околна среда 2007-2013 г.“ с 36,9 млн.лева, от които 31,3 млн.лева от Европейски фонд за регионално развитите и 5,5 млн.лева национално съфинансиране от държавния бюджет. 1,9 млн.лева е

собственото участие на деветте общини партньори. Регионалната система за отпадъци в регион Добрич е един от най-грандиозните проекти за страната в рамките на приоритетна ос 2 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци“ на ОП „Околна среда“. Регионалната система за управление на отпадъците включва регионално депо за неопасни отпадъци (РД) "Стожер", претоварни станции за отпадъци в Балчик и Тервел, както и довеждащата инфраструктура до тях.

Важен показател за управление на отпадъците е ***нормата на натрупване на отпадъците,*** представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението.

Образуваните битови отпадъци на човек от населението в община Генерал Тошево за 2023 г. е 507 кг/жител/година, като се увеличава със 107 кг/жител спрямо 2019 г. и с 37 кг/жител спрямо 2022 г. Нормата на натрупване на отпадъци в общината за 2022 г. е 470 кг/жител и е по-ниска от средните норми за област Добрич – 509 кг/жител и за страната – 475 кг/жител/година. Тенденциите в този показател са точен измерител за предотвратяването на образуването на отпадъци като най-високо ниво в йерархията на управление на отпадъците. Много по-неблагоприятен е показателят депонирани битови отпадъци на жител за България спрямо средното ниво на показателя за ЕС. В България количеството на депонирани отпадъци намалява с по-бързи темпове от средното за ЕС, но в България се депонират почти два пъти повече битови отпадъци на жител от средноевропейското ниво.

ИЗВОДИ:

На база анализираната информация може да се направи извод, че количествата на ТБО, които постъпват за депониране от територията на община Генерал Тошево, могат значително да се намалят:

- чрез отделяне на количествата рециклируеми компоненти от отпадъчния поток, които се предават за рециклиране;
- чрез отделяне на органичната фракция, която да се оползотворява чрез инсталации за компостиране или други методи за оползотворяване.

С цел осигуряване на единен и аргументиран подход при осъществяването на прогнозите за битови отпадъци през 2012 г. МОСВ утвърди Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, актуализирана през 2019 г.

Община Генерал Тошево има изготвен морфологичен анализ на битовите си отпадъци, който е извършен през 2019 г. и възложен от ПУДООС, а сега се разработва нов. Приблизителният състав на генерираните отпадъци в тегловни проценти е: хартия – 3,18 %; картон – 2,78%; текстил – 3,43%; пластмаси – 8,54%; стъкло – 3,65%; метали – 4,08%; хранителни – 11,70%; градински – 25,13%; дървесни – 1,30%; кожа - 1,08%; гума – 0,32%; инертни (сгурия, пепел, инертни строителни отпадъци, пръст, пясък и други, в това число неидентифицирани) – 30%; опасни отпадъци от бита – 1,00% и други – 3,78%.

Сравнявайки състава на генерираните отпадъци в община Генерал Тошево с референтните стойности, съгласно Методиката от НПУО 2014-2020 г., можем да направим извода, че четири вида отпадъци превишават допустимите норми. Това са: инертни, градински, метали и опасни. Най-голямо е отклонението при инертните и градинските, съответно с 15,2 и с 4 пункта.

Хранителните отпадъци са с 11,5% по-малко от референтните стойности, хартията с 5,32%, картона с 2,72%, стъклото с 2,35%, а пластмасата с 1,56%. Останалите видове фракции – текстил, гума, кожа и други отпадъци в морфологичния състав са в стойности близки до референтните.

ИЗВОДИ:

- Най-голям относителен дял в битовите отпадъци на общината имат фракциите – „инертни" – 30%, в това число сгурия, пепел, инертни строителни отпадъци, пръст, пясък и други; „градински отпадъци" – 25,13%, в това число растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др.; „хранителни" – 11,70% и „пластмаса" – 8,54%.
- Рециклируемите отпадъци имат общо 22,23% относителен дял, в това число – хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От този вид отпадъци най-високо е процентното съдържание на пластмасата – 8,54 %, следвано от метали – 4,08%, стъкло – 3,65%, хартия – 3,18% и картон – 2,78%.
- Процента на отпадъците от фракция „други" е средно – 3,78%, което показва, че в контейнерите за битова смет се изхвърлят и неопределими отпадъци, които допринасят за „омърсяване и омокряне" на пробите и довеждат до невъзможност да се идентифицира произхода на отпадъка.
- В град Генерал Тошево, с. Кардам и с. Спасово, където живее 60% от населението на общината е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Все още не всички граждани използват по предназначение цветните контейнери за хартия, стъкло и пластмаса. Това води до висок относителен дял на депонираните на регионалното депо рециклируеми отпадъци.

В методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци като норма на натрупване се извеждат 5 групи населени места като за община Генерал Тошево тя варира между 295,5 и 241,7 кг/ж/ ден.

Генерираните битови отпадъци на територията на община Генерал Тошево се събират и извозват от избрана с обществена поръчка фирма – изпълнител „Еф Си Си България" ЕООД и се предават за третиране на регионалното депо при с. Стожер, където се сепарират механично, а остатъците се депонират. Към 2023 г. е пусната в експлоатация Втора клетка на регионалното депо и предстои рекултивирането на Първа клетка.

Количеството генерирани смесени битови отпадъци от територията на община Генерал Тошево се увеличават и към 2023 г. на депото в с. Стожер са генерирани 5475 тона или с около 8% повече спрямо 2021 г. За същия три годишен период населението на общината също е намаляло с 11%.

Общинското депо за неопасни отпадъци до кв. „Пастир", гр. Генерал Тошево е закрито със Заповед на РИОСВ - гр. Варна. Общината е приключила проекта за закриването и рекултивацията му, който е финансиран по ОП „Околна среда 2014-2020 г."

Събирането на битовите в община Генерал Тошево се извършва със специализирани сметоизвозващи автомобили с ЕВРО стандарт и общ полезен обем над 20 куб. м. През 2023 г. е закупен със средства от отчисленията по чл. 64 ЗУО е нов камион с ротатор, кофа и кран за извозване на строителни и биоразградими отпадъци. Издаден е регистрационен документ от РИОСВ-Варна на Общината за извършване на дейности по транспортиране на строителни

отпадъци.

Към 2024 г. в град Генерал Тошево осигурените съдове за съхранение на твърди битови отпадъци са с различен обем, от които контейнери тип „Бобър" с вместимост 1,1 м^3 - 150 броя, кофи тип „Мева" с обща вместимост от 120 л – 2400 бр. и 240 л. - 60 бр., и се извозват съгласно график, като за града сметосъбирането се извършва ежеседмично от четири района, в дните от понеделник до четвъртък, а в четвъртък от м. Май до м. Ноември се събират биоразградими отпадъци от 120 бр. кафяви контейнери. Събирането на отпадъците в централна градска част от 50 бр. контейнери тип „Бобър" с вместимост 1,1 м^3 за ТБО се дублира ежеседмично.

Всички амортизирани съдове за отпадъци се подменят периодично от фирмата по сметопочистването и от организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки. През 2023 год. са подменени над 20 бр. повредени и амортизирани контейнери тип „Бобър" на територията на общината, съгласно сключеният договор за сметосъбиране.

Подменени са и 40 бр. от уличните кошчета, с кошчета за разделно събиране, разположени в централна градска част на територите за обществено ползване.

Честотата на събиране на ТБО за град Генерал Тошево и кв. Пастир е минимум 4 пъти месечно. За останалите населени места, както и самостоятелни урбанизирани територии или поземлени имоти извън границите на населените места и селищни образувания в община Генерал Тошево – минимум 2 пъти месечно.

Строителни отпадъци

Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност се отделят регулярно и конкретни данни за количествата и състава им. Прилага се процедура, при която строителните фирми и гражданите да се обръщат към община за посочване на място и условия за предаването на строителните отпадъци.

Строителните отпадъци от домакинствата в община Генерал Тошево, които са в незначителни количества се извозват на регионалното депо. Общината със закупения товарен автомобил осигурява събирането на строителните отпадъци от домакинствата в града и ги извозва за рециклиране на регионалното депо в с. Стожер, община Добричка. Разделно събраните строителни отпадъци се преработват на съоръжението за строителни отпадъци. Предадените през 2023 год. са почти 100 тона строителни отадъци.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища, главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсява зелените площи в самите населени места.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

ИЗВОДИ:

- Образуваните строителни отпадъци на територията на община Генерал Тошево са предимно от юридически лица от строителна дейност. Незначителна част от тях саформирани от физически лица вследствие на ремонтни дейности.
- Много често,населението събира смесено строителните отпадъци с битовите. Отпадъците отстроителство и ремонти: камъни, тухли, бетон, гипс и др. заемат незначителен дял вморфологичния състав на отпадъците в община Генерал Тошево.
- Отчитайки факта, че голяма част от сградният фонд в общината е амортизиран, пътната и улични мрежи се нуждаят от ремонти, можем да предположим, че новото строителство и обновяването неминуемо ще доведе до генериране на по-големи количества земни маси и строителни отпадъци.
- Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и функционирането на изградената съоръжение за рециклиране на строителни отпадъци, с цел тяхното последващо
- оползотворяване.

Производствени и Опасни отпадъци

Производствените и опасните отпадъци, които предимно са ангажимент на причинителя се събират, съхраняват транспортират и обработват от фирми и организации, имащи право за това, като се спазва съответния разрешителен режим

На територията на община Генерал Тошево по фактор „Опасни химични вещества и смеси" на контрол подлежат:

- „Естер ойл Начеви" ООД, гр. Генерал Тошево;
- "Еврохолц" ООД, гр. Ген. Тошево.

За нуждите на производствените си дейности дружествата употребяват и съхраняват опасни химични вещества и смеси. Предвид това същите се контролират по *Закона за защита вредното въздействие на химични вещества и смеси (ДВ, бр. 10/2000 г. с изм и доп.), Регламент (ЕО) № 1907/2006* относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH) и *Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси (ДВ,бр. 43/2011 г.).*

Обектите на територията на община Генерал Тошево, контролирани от РИОСВ - Варна, във връзка с изискванията на *Закона за управление на отпадъците* – ЗУО (ДВ, бр. 53/2012 г.) и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане са:

- "БДЖ Пътнически превози" ЕООД - площадка за съхраняване на собствени отпадъци
- "МЦ I Генерал Тошево" ЕООД- здравеопазване
- "БТК" АД-площадка за съхраняване на собствени отпадъци
- ЕТ "АИППДП Д-р Георги Киримов", дентална медицина
- "Скития 1 ГТ" ЕООД – производство на ел.оборудване
- Община Генерал Тошево
- "Вторични суровини Варна" ЕООД-събиране и съхраняване на отпадъци

- "Водоснабдяване и канализация" ЕООД-съхраняване на собствени отпадъци
- "Ел Пласт ГТ" ООД-събиране и съхраняване на ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА,
- "ЦСМП – Добрич"- здравеопазване
- "ИППМПДМ - Дентал - д-р Цанка Господинова" ЕООД - здравеопазване
- "Еврохолц" ООД- дървопреработване
- ЕТ "ИППМПДМ-д-р Везенкова- Иванка Симеонова"- здравеопазване
- ЕТ "ИППМПДМ –д-р Везенков- Борислав Атанасов"- здравеопазване
- "Керамик – ГТ" АД – производство на тухли
- "Сузлон Уинд Енерджи България" ЕООД- ВЕП
- ЕТ "Ерхан Исмаилов" – площадка за съхраняване на неопасни отпадъци

По данни от РИОСВ - Варна, на територията на община Генерал Тошево има 75 броя Б-Б кубове за съхранение на пестициди, препарати за растителна защита (ПРЗ) с изтекъл срок на годност и други химикали, подредени на бетонова площадка в бивше ДЗС – с. Рогозина. Контейнерите са собственост на Общината.

В с. Петлешково се намира склад за негодни и залежали пестициди собственост на „Института по пшеницата и слънчогледа". Съхраняват се 500 кг. прахообразни и 1000 л. течни негодни ПРЗ.

ИЗВОДИ:

- В община Генерал Тошево в голяма степен са решени проблемите с управлението на производствените и опасни отпадъци.
- РИОСВ – Варна извършва системни проверки за спазване изискванията на ЗУО за управление на производствените и опасни отпадъци.
- Необходима е добра комуникация с контролните органи при необходимост за предотвратяване рисковете за човешкото здраве и околната среда.

Отпадъци от опаковки

С цел да се осигури екологосъобразното управление на отпадъците община Генерал Тошево е сключила договор за сътрудничество с фирма „Булекопак"АД – организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки. Въведена е система за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците от стъкло, хартия и пластмаса в град Генерал Тошево и селата Кардам и Спасово. Поставени са и се обслужват по график 2 пъти месечно жълтите контейнери - 53 бр. (за опаковки от пластмаса, хартия и метал) и веднъж на 3 месеца зелените контейнери - 25 бр. за опаковки от стъкло. Така се постига редуциране обема на депонираните отпадъци, които в противен случай биха отишли на депото, а в момента се рециклират и оползотворяват. През 2023 год. събраните и годни за рециклиране отпадъци от опаковки са 21 тона.

Отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми и текстилни отпадъци

Общината е установила сътрудничество с организации по оползотворяване на отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и с организации за оползотворяване на излезли от употреба батерии и акумулатори, и МПС. Минимум веднъж годишно се правят акции за предаване на разделно събраните отпадъци на територията на общината от електронно и електрическо оборудване, батерии и акумулатори и др. Община Генерал Тошево е подновила договора за сътрудничество в областта на разделното събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/ с фирма „Трансинс технорециклираща компания" АД, като са определени места за събиране на ИУЕЕО и ел. лампи в гр. Генерал Тошево при организиране на акции. В Общинска администрация има обособени пунктове за събиране на негодни за употреба тонер касети и луминесцентни лампи.

Община Генерал Тошево има сключен договор за сътрудничество в областта на разделното събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори с фирма „Трансинс батери" ООД, която е осигурила над 85 бр. кошчета за негодните за употреба батерии, които са разположени във всички населени места на общината, включително във всички кметства, училища и детски градини на територията на общината и обществени места, а акумулаторите се предават по време на акции. Анализът показва, че гражданите проявяват по-отговорно отношение към опазването на околната среда и събират разделно този вид опасни отпадъци.

Община Генерал Тошево има сключен договор за сътрудничество в областта на разделното събиране на излезли от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/ с фирма „Българска рециклираща компания" АД.

През 2023 год. след проведена акция за разделно събиране на излязло от употреба електронно и електрическо обурудване, НУБА, луминисцентни лампи, е събрано и предадено на организации по оползотворяване, с които общината има сключени договори, количество от 1453,00 кг. ИУЕЕО и 20 кг. НУБА.

Периодично за повторна употреба се предават дрехи на Червеният кръст събрани от разположените 2 бр. контейнери за дрехи на територията на града.

Болнични отпадъци/Отпадъци от хуманното здравеопазване

В община Генерал Тошево не се събират данни за болничните отпадъци поради незначително малкото им количество. В общината няма болници. Функционират 1 медицински център, 1 филиал за спешна медицинска помощ, 13 общопрактикуващи лекари, 2 индивидуални практики за специализирана медицинска помощ и 9 индивидуални практики по дентална медицина.

Биоразградими отпадъци

Източници на растителни отпадъци са имотите със земеделско ползване извън регулация и дворните пространства на жилищните имоти. Задължение на всеки производител на земеделска продукция е да организира оползотворяването на растителните отпадъци. До настоящия момент **не са изградени съоръжения и инсталации за биологично третиране на растителните отпадъци на територията на общината**. Съществува практика за биоразграждане на място в почвата, където попадат растителните отпадъци вследствие на обработка на земеделската земя. Често се прилага и изгаряне на изсъхнали растителни отпадъци от земеделието, срещу което се води борба -

дейността противоречи на добрите земеделски практики, при които се използват методи за оползотворяване на органичните отпадъци.

Количеството на растителните отпадъци, образувани от растениевъдството в дворните пространства на жилищните имоти са определени експертно и тяхното количество варира от 25 до 40% от общото количество битов отпадък, отделян от домакинствата. Този отпадък понастоящем е основна съставка, замърсяваща територииите в покрайнините на населените места или попада в съдовете за битови отпадъци. Не е популярна практиката за оползотворяване на растителни отпадъци в самите дворните места.

В град Генерал Тошево са разположени 120 броя кафяви контейнери за зелени и биоразградими отпадъци, които се извозват за компостиране на регионалното депо в с. Стожер. Контейнерите за биоразградими отпадъци се обслужват от фирма избрана по реда на ЗОП. Количеството на извозените и преработени в компост зелени отпадъци достигна близо 544 т. през 2023 год. На всички кафяви контейнери са поставени табели, указващи какво следва да се поставя в тях. Закупена е и дробилка за клони, които чрез кафявите контейнери да бъдат насочвани за компостиране на регионалното депо. Част от получения мулч се ползва директно, чрез настилане в основата на новозасадени фиданки за запазване на влагата необходима за отглеждането им.

За събирането на биоразградимите отпадъци от малките населени места на общината за сега не се предвижда въвеждането на система за събиране и извозване до съоръжението за компостиране. Там е ефективно да се въведе поетапно фамилно компостиране.

Утайки от ПСОВ

На територията на община Генерал Тошево има ПСОВ. Отделяните утайките са около 20-25 тона/годишно. След осушаването им се извозват на регионалното депо в с. Стожер.

Генерираните битови отпадъци от територията на община Генерал Тошево се извозват на регионалното депо за сепариране. Разградимата биофракция от тях, както и разделно събраните биоразградими отпадъци от каявите контейнери се преработват в компост. През 2023 год. преработеното количество биоразградими отпадъци достигна 1332 тона.

ИЗВОДИ:

- Община Генерал Тошево е сключила договори с лицензирани фирми за организиране на дейностите по управление на специфичните потоци отпадъци и отделянето им от общия поток битови отпадъци.
- Необходима е допълнителна работа с местните общности за повишаване на тяхната екологична култура и съзнание за изхвърляне на специфичните отпадъци на регламентираните за целта площадки и места.

Обобщени изводи, проблеми и препоръки по отношение на отпадъците в общината:

- Нормата на натрупване на отпадъци в община Генерал Тошево е по-висока от допустимите стойности. Това означава, че Общинската администрация трябва да предприеме допълнителни мерки за ефективно управление на отпадъците и за ограничаване на образуването им.
- Основен източник на битови отпадъци са домакинствата и предприятията. Системите за организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци обхващат 100% от населението, като на територията на общината няма необслужвани населени места.
- Депонирането като метод за обезвреждане на отпадъците е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци в общината, следван от разделното събиране на отпадъци. Поради липсата на съоръжения за оползотворване на биоразградими битови отпадъци се наблюдава изоставане по показателя компостиране.
- Най-голям относителен дял в битовите отпадъци на общината имат фракциите – „инертни" – 30%, в това число сгурия, пепел, инертни строителни отпадъци, пръст, пясък и други; „градински отпадъци" – 25,13%, в това число растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др.; „хранителни" – 11,70% и „пластмаса" – 8,54%.
- Рециклируемите отпадъци имат общо 22,23% относителен дял, в това число - хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От този вид отпадъци най-високо е процентното съдържание на пластмасата – 8,54 %, следвано от метали – 4,08%, стъкло – 3,65%, хартия – 3,18% и картон – 2,78%.
- Относителният дял на „биоразградимите отпадъци"9 за община Генерал Тошево е значителен – 44,09%. Според извършения морфологичен анализ през 2019 г. в община Генерал Тошево разделно събраните биоразградими отпадъци са 444 тона или 16,6% от биоотпадъците (общо 2677 тона). По този показател общината е далече от целевата стойност от 50 на сто за 2020 г.
- Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците от строителство на мястото на образуване и функционирането на изградената съоръжение за рециклиране на строителни отпадъци на регионалното депо, с цел тяхното оползотворяване и или повторна употреба в общината.
- Необходимо е системно проучване на морфологичния състав на отпадъците, което да позволи идентифициране на съществуващите тенденции и избиране на специфичен подход, свързан с разделното събиране и други дейности по управление на отпадъците.
- Периодично образуване на нерегламентирани замърсявания.
- Недостатъчна ангажираност на жителите за разделно събиране на отпадъци и спазване на изискванията за изхвърляне на отпадъци.
- Липса на целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци.
- Необходимо е разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците от хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло (включително от опаковки), в административни сгради, търговски обекти и в повече населени места на общината.
- Разширяване на информационните кампании за обществеността и бизнеса относно ползите от разделното събиране на отпадъци,

координирани с информационните кампании на организациите по оползотворяване, ще допринесе за подобряване на ефективността на системата.

- Ниска социална поносимост към увеличаване на таксите за отпадъци.
- Икономически инструмент, който би могъл да доведе до разширяване на разделното събиране, е въвеждане на стимули/отстъпки от такса битови отпадъци за граждани и фирми, които се включват в системите за разделно събиране на отпадъците, в т.ч. от опаковки от хартия и картон, пластмаса и стъкло.

II.1.12. Опасни вещества

По смисъла на ЗООС "Опасно вещество" е:

- за целите на глава седма, раздел II - вещество или смес по смисъла на чл. 3 от Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (ОВ, L 353/1 от 31 декември 2008 г.);
- за целите на глава седма, раздел I – всяко вещество или смес, класифицирано в една или повече от категориите на опасност, посочени в част 1 на приложение № 3, или поименно изброено в част 2 на приложение № 3, включително под формата на суровина, продукт, страничен продукт, остатък или междинен продукт, включително вещество, което е възможно да се получи в резултат на протичането на странична реакция или при възникването на авария.

Във връзка с прилагане на глава седма, раздел I на ЗООС, с цел предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях следва да се има предвид следното:

- Към настоящия момент на територията на община Генерал Тошево няма налични предприятия и/или съоръжени, класифицирани с „нисък рисков потенциал" или „висок рисков потенциал" по реда на глава седма, раздел I на ЗООС;
- Към днешна дата в РИОСВ-Варна не е постъпвала информация за изграждане на нови предприятия и/или съоръжения на територията на общината, които да попадат в обхвата на глава седма, раздел I на ЗООС.

II.1.13. Природни обекти

Природните обекти включват: пещери, водопади, скални образувания, паркове, резервати, извори, езера, местности, планини, носове, върхове, ждрела, реки. Такива обекти на територията на община Генерал Тошево няма.

От защитените територии има само три защитени местности и две природни забележителности, които са разгледани по-горе в раздел „Биосфера". Там са разгледани и защитените зони по екологичната мрежа „Натура 2000".

Красивите гледки са предмет на компонент „Ландшафт".

Поради това в екологичната част на ОУП не е необходимо да има компонент „Природни обекти“.

II.1.14. Минерално разнообразие

Минералното разнообразие има определящо значение за устойчивото развитие на биосферата, като субстрат за съществуването на разнообразни форми на живот. От друга страна минералите, рудите и скалите са основата на нашата развита технологична цивилизация. Важно е и обстоятелството, че за разлика от живото вещество, минералите не могат да се възпроизвеждат, и веднъж унищожени, те се унищожават завинаги.

Под минерално разнообразие на дадена община се разбира съвкупността от всички форми на минералното вещество, които се описват на няколко равнища - минерални индивиди и агрегати, минерални видове и минерални асоциации. Под съхранено минерално разнообразие, следвайки доктрината за устойчиво развитие се разбира тази съвкупност от минерали от даден обект, която следва да се съхрани in-situ u ex-situ в такова количество и качество, което да може да задоволи научните и естетични потребности на днешното и идните поколения.

Минералното разнообразие се унищожава както от естествените геологически процеси, така и от мащабната миннодобивна и инженерно-техническа дейност на човека. В сравнение с биологичното разнообразие, което заема повърхностния слой на земната кора и може да бъде пълно характеризирано, минералното разнообразие е обемно и може да бъде идентифицирано и документирано в процеса на неговото унищожаване при миннодобивната дейност.

Поредното дарение от 16 броя минерални образци от Национален музей "Земята и хората" - София получава Историческия музей в Генерал Тошево. Експозицията включва Коралит и Ахат от Източни Родопи, Магнетит (находище Крумово, Ямболско), Аметист от Бразилия, Целестин от остров Мадагаскар, Мусковит от Рила планина, Фелдшпат от вр. Влък, Средна гора и др.

На територията на община Генерал Тошево се срещат само полезни изкопаеми: черни каменни въглища, бентонитови глини и глини за тухларската промишленост. Те са коментирани в раздел Земни недра. В екологичната част на ОУП ще се разгледат сегашните действащи кариери. Ще се коментира и въпросът за добивът на нефт и газ в това число и шистов.

До настоящия момент на територията на Община Генерал Тошево не са открити минерали. На този етап ОУП не предвижда нови терени за инвестиционни предложения, свързани с пряко значително и дълготрайно въздействие върху минералното разнообразие.

Поради това не е необходимо в екологичната част на ОУП да се третира Минералното разнообразие.

II.1.15. Генно-модифицирани организми

Генетично модифициран организъм (на англ. *genetically modified organism*) е организъм, чиито гени са умишлено променени от човека. Като синоним се използва също така понятието *трансгенен организъм*.

Според директива 2001/18/CE на ЕО *генетично модифицираният организъм* е организъм (като се изключи човешкия) с изменен генетичен материал, който не е извършен посредством естествено размножаване и/или комбиниране на индивидите. Според същата директива начините за създаване на генетично изменен организъм са:

- Ново комбиниране на дезоксирибонуклеиновата киселина и създаването на нови комбинации на генетичния материал чрез инкорпориране на молекули нуклеинова киселина, образувани в друг организъм;
- Пряко инкорпориране на наследствен генетичен материал чрез микро-, макро инжектиране, или микрокапсулиране;
- Протоплазмено или хибридно клетъчно сливане.

Генетично модифицирани организми най-често се използват при:

- модификация на микроорганизми за производство на желани химични субстанции (например инсулин);
- модификация при земеделски култури с цел придобиване на повишена продуктивност, желано качество или устойчивост към болести, неприятели, пестициди и пр.

ОУП включва и земеделски земи, на които могат да бъдат отглеждани генно-модифицирани растения. В този аспект е важно да не се създават условия за въздействие и опрашване на генно немодифицирани растения. Това се постига чрез буферни зони между генно модифицираните и нормалните растения. Тези зони обаче не са предмет на ОУП и респективно на екологичната му оценка.

II.1.16. Здравно състояние на населението на община Генерал Тошево

В община Генерал Тошево по данни на НСИ, към 31.12.2024 г. живеят 10595 души (7.3% от населението на област Добрич). Средната гъстота на населението е ниска – 10.8 души/км^2 (под средната гъстота за област Добрич – 30.8 души/км^2 и за страната – 58.0 души/км^2). С по-ниска гъстота на населението в областта е само общ. Крушари (8.97 души/км^2).

Общината включва 42 населени места – 1 град и 41 села. В гр. Генерал Тошево живеят 5330 души (50,31%), а в селата 5265 души (49,69%).

Според броя на населението най-голямо село в общината е Кардам (722 д., 2024 г.), следвано от Спасово (614 д.). Към малките села (според градоустройствената класификация) с население от 250 до 1000 жители се отнасят още 3 села (Пчеларово - 344 д., Люляково – 276 д. и Присад – 273 д.). Населението на останалите 36 много малки села е до 250 жители, от които 21 села са с население под 100 жители. С най-малък брой население (под 10 жители) са Огражден, Узово и Краище (НСИ, 2024 г.).

Динамиката показва трайна тенденция на намаляване на населението в община Генерал Тошево (със 1570 души през 2024 г. спрямо 2021 г.). За периода 2021-2024 г. населението на общината е намаляло с 12%. По-значително намаление на населението на общината е регистрирано при последното Преброяване на населението през 2021 г.

Таблица 2.1-19: Население на община Генерал Тошево - 2021-2024 г.

Община	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Община Ген. Тошево - общо	**12165**	**10889**	**10782**	**10595**
Мъже	5916	5280	5223	5136
Жени	6249	5609	5559	5459
В град Генерал Тошево	**5830**	**5524**	**5429**	**5330**
Мъже	2835	2687	2634	2581
Жени	2995	2837	2795	2749
В селата	**6335**	**5365**	**5353**	**5265**
Мъже	3081	2593	2589	2555
Жени	3254	2772	2764	2710

Източник: НСИ

В ретроспективен план, според преброяванията, населението на община Генерал Тошево намалява след 1965 г., на област Добрич – след 1985 г. С влошаващи се демографски показатели се характеризира и населението на страната като цяло – за първи път населението на страната намалява през периода 1986 - 1992 г., като тази тенденция продължава и понастоящем.

Естественият прираст на населението се формира от раждаемостта и смъртността.

Състоянието на *раждаемостта* е един от индикаторите за демографската характеристика на населените места и териториалните единици. Демографските данни на НСИ за 2024 г. показват, че в община Генерал Тошево броят на родените е 64 д. (*табл. 5*). Коефициентът на раждаемост (брой родени на 1000 д. от населението) средно за общината през 2024 г. е 6.0‰, като за разглеждания период е в диапазона от 6.0‰ до 7.0‰.

В териториален аспект община Генерал Тошево е със стойности на раждаемостта през 2024 г., близки но под средните за област Добрич (6.8‰), и под средните за страната (8.3‰).

Смъртността (в т.ч. коефициентът на смъртност) на населението е вторият основен компонент, формиращ естествения прираст на населението. През разглеждания период броят на умрелите лица в общината се движи в диапазона 257-363 д. годишно (като през 2024 г. техният брой е 257 д.). Това формира коефициент на смъртност за периода в рамките на около 23-29‰, в т.ч. за 2024 г. 24.0‰ (за област Добрич – 19.9‰, за страната – 15.6‰ през 2024 г.). Докато раждаемостта на населението на общината е под средните стойности за областта и страната, то смъртността е по-висока, основно поради застаряване на населението. Смъртността при мъжете е по-висока в сравнение със смъртността при жените. През 2024 г. в община Генерал Тошево на 1000 жени умират 1073 мъже, като стойността на показателя за област Добрич е 1090, за страната – 1064.

Естественият прираст на населението на общината е отрицателен, в диапазона между минус 16‰ и минус 23‰, като през 2024 г. той е -18.0‰. В резултат на отрицателния естествен прираст населението на общината през 2024 г. е намаляло със 193 д. (*табл. 5, граф. 3*). За сравнение средно за област Добрич стойностите на показателя са -13.1‰, за страната естественият прираст е -7.3‰.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението в община Генерал Тошево оказва и ***механичният прираст***. Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се лица. През 2024 г. в общината са се заселили 251 души, а изселените са 245. Това формира минимален положителен механичен прираст, През предходния период (след 2021 г.) механичният прираст също е положителен с изкл. на 2021 г.

Проблемите, свързани с безработицата се решават много по-трудно в малките общини, като община Генерал Тошево. Липсата на промишлени предприятия на територията води до завишаване равнище на безработица през пасивните за земеделие сезони. Налице е дисбаланс между търсенето и предлагането. Под влияние на фактори със социален характер през пролетните и летните месеци натискът на общинския трудов пазар намалява по отношение на дейностите с постоянен характер.

Всички населени места в общината са водоснабдени, няма населени места с режим във водоснабдяването, но относителният дял на полезно използваната от общата подадена вода непрекъснато намалява, поради лошото състояние на водопроводната мрежа. По принцип потенциалът на обхванатите водоизточници е достатъчен да покрие водопотребителните нужди през близките години.

Качеството на питейната вода в община Генерал Тошево е на ниво, обикновено отговарящо на българския държавен стандарт. Необходими са инвестиции в поддръжката на водопроводната мрежа.

Канализационните системи в населените места на общината имат важно значение за поддържането на благоприятна и здравословна жизнена среда, опазване на водните ресурси от замърсяване и поддържане на екологичното равновесие. По степен на изграденост на канализационната мрежа в населените места има значително изоставане спрямо развитието на водоснабдителните системи. С изключение на гр. Генерал Тошево, където има частично изградена канализация, в останалите населени места няма такава. Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на общината като добро място за инвестиции. Използват се септични ями, които са предпоставка за замърсяване на подпочвените води. В повечето случаи се използват септични и попивни ями или отпадъчните води свободно се изпускат в деретата.

Основните проблеми в сферата на здравеопазването са: недостиг на средства, незадоволително състояние на сградния фонд, стара апаратура, невъзможност да се отделят целеви средства за ремонти и закупуване на нова, липса на квалифициран медицински персонал. Сериозен проблем остава навременното осигуряване на здравна помощ в отдалечените села и тези без лекарски практики. В допълнение, достъпът до здравни услуги е проблем за голяма група лица без здравно осигуряване. Ниският жизнен стандарт води до ниска покупателна способност спрямо различните медицински услуги, хранителните продукти и възможности за отдих и възстановяване. Особено сериозен е въпросът с липсата на рационално хранене – фактор, основен в комплекса от причини, свързани с болестите на обмяната и на сърдечно-съдовата система, както и с т.нар. болести на цивилизацията.

Като цяло екологичната обстановка в общината се оценява като добра. Тя се наблюдава и контролира по компоненти и фактори на околната среда от компетентните органи в съответствие с нормативните изисквания. Добрата

екологична обстановка е обусловена от една страна от липсата на мащабни източници на замърсяващи емисии, а от друга - от благоприятния ветрови режим и залесеността на значителна част от територия. Ефективното управление на отпадъците е един от откритите проблеми на околната среда в общината, но след успешната рекултивация на общинското депо се очаква съществено подобрение.

II.1.17.Рискове от природни бедствия и аварии, в т.ч. големи аварии

А) Природни бедствия

Естествените природни вещества, които могат да се разглеждат като са тела или вещества с естествен произход, съдържащи се в излишък в околната среда. Такива могат да бъдат: вулканичната пепел от изригване на вулкани, морската сол, въглеродния диоксид, дима от пожари и други. Те обикновено се приемат като един от компонентите на „фона" при характеризиране на околната среда. Разгледани са при отделните компоненти на околната среда.

Естествените процеси имат различен характер. В този раздел са разгледани онези природни процеси и явления класифицирани като природни бедствия, които създават рискове за живота на хората и за компонентите на околната среда. Природните бедствия са онези събития, при които поради неблагоприятно стечение на обстоятелства се нарушават функциите на обществото и на естествените процеси и в резултат на това се стига до значителни човешки, икономически, материални и природни загуби.

Класификацията на природните бедствия, в зависимост от засегнатите компоненти на средата обхваща следните групи:

1. Геофизични природни явления и бедствия – земетресения, свлачища, срутвания, вулканична дейност. Тук се включва и цунами, като последица от големи земетресения.

2. Хидрометеорологични бедствия – наводнения, бури, засушавания, градушки, лавини, екстремни температури, пожари, предизвикани от светкавици или мълнии или високи температури, съчетани с продължителна суша.

3. Биологични бедствия – каламитети, епидемии, пандемии и др.

Б) Промишлени аварии

Потенциална опасност от възникване на големи производствени аварии с образуване на силно токсично замърсяване на околната среда може да се получи при природни бедствия, аварийни спирания или нарушаване на технологичния процес, неспазване на технологична дисциплина. Тези причини са предпоставка за възникване на различни по характер и мащаби аварии, част от които съпроводени с разрушения на отделни технологични линии или цели обекти, със замърсяване с опасни вещества на обширни райони и човешки жертви.

С развитието на технологиите и нарастване обема на производство се увеличава и рискът от възникване на аварии и инциденти. Най-сериозни последствия биха възникнали при авария в обекти, работещи с химически, пожаро- и взривоопасни вещества, които при запалване или взрив отделят токсични газове. На територията на община Генерал Тошево няма такива обекти, попадащи в Глава Седма, раздел Първи от ЗООС.

II.2. Евентуално развитие на аспектите на околната среда без прилагането на плана („нулева алтернатива”)

Компонент /фактор на околната среда	Предвиждане на ОУП	Ефект от предвижданията на ОУП	Нулева алтернатива
Атмосферен нъздух	Направа на обходен път на гр. Генерал Тошево	Подобряване на качеството на въздуха следствие намаляване на транспортното замърсяване	Остават проблемите с транспортното замърсяване на въздуха в гр. Генерал Тошево
	Увеличаване на урбанизираните територии за сметка на земеделски земи	Без съществено изменение на качеството на въздуха	Запазване на замърсяването на въздуха от селскостопански дейности
	Увеличаване на урбанизираните терени за производствени и складови бази	Създаване на предпоставки за замърсяване на въздуха от привлечени транспортни потоци или производствена дейност	Съхраняване на доброто качество на въздуха в общината
	Увеличаване на терените за озеленяване, паркове и градини	Създаване на условия за подобряване на качеството на въздуха	Съхраняване на съществуващото качество на въздуха в общината
Води	Изграждане на ПСОВ	Намаляване на замърсяването на почвите и подземните води от битови отпадъчни води	Замърсяване на почвите и подземните води
	Рехабилитация на водопроводната мрежа	Намаляване на загубите на питейна вода	Изменение на режима на водите и изтощаване на водните ресурси следствие повишено водоползване за компенсиране на загубите и течовете
	Рехабилитация на канализационната мрежа	Намаляване на замърсяването на почвите и подземните води от битови отпадъчни води	Запазване на съществуващото замърсяване на почвите и подземните води
	Определяне на СОЗ на водоизточници за питейно-битово водоснабдяване	Намаляване на здравния риск и подобряване на качеството на водите за пиене	Запазване на възможностите за повишаване на здравния риск за населението
	Запазване на водните площи и водните течения	Без негативни изменения	Запазване на статуквото
	Увеличаване на терените за гробища	Създаване на предпоставки за замърсяване на подземните води и почвите	Съхраняване на доброто качество на подземните води и почвите
Земи и почви	Намаляване на земеделските земи	Без отражение на земеползването, т.к. тези земи вече „де факто“ са урбанизирани	Запазване на доброто състояние на земеделските земи
	Рекултивация на нарушени терени (сметища и кариери)	Възстановяване на земеделски земи и природния ландшафт	Замърсяване на почвата и подземните води от дифузни източници. Запазване на нарушен ландшафт
	Увеличаване на терените за гробища	Създаване на предпоставки за замърсяване на подземните води и почвите	Съхраняване на доброто качество на подземните води и почвите
Отпадъци	Предвиждане на площадки за третиране на спецефечни отпадъци	Намаляване на замърсяването на околната среда с опасни и други отпадъци	Създаване на предпоставки за замърсяване на околната среда д опасни отпадъци

	Закриване и рекултивация на сметища	Възстановяване на земеделски земи и природния ландшафт	Замърсяване на почвата и подземните води от дифузни източници.
Земни недра	Рекултивация на кариери	Възстановяване на земеделски земи и природния ландшафт	Запазване на нарушен ландшафт
Растителен свят	Увеличаване на горските площи с ветрозащитни пояси	Подобряване на растителния свят	Нарушаване на транспорта следствие снегонавяванията по пътищата
Животински свят	Урбанизиране на територии	Прогонвате на животински видове	Съхраняване на фауната
Защитени зони и територии	Без площно изменение	Няма никакви въздействия	Запазване на площта на защитените зони и територии – без изменения
Ландшафт	Създаване на нови урбанизирани територии	Незначителни изменение на типа ландшафт, т.к. в повечето случаи това са вече урбанизирани на практика терени	Съхраняване на съществуващия ландшафт
	Създаване на нови пътища	Незначителни изменение на типа ландшафт, т.к. в повечето случаи това са съществуващи полски и горски пътища	Без изменения на типа ландшафт
	Рекултивация на нарушени терени	Подобряване на ландшафта	Запазване на нарушен ландшафт
Вредни физични фактори	Направа на обходен път на гр. Генерал Тошево	Подобряване на нивото на шум следствие изнасяне на транспорта извън града	Остават проблемите с шума от транспора през гр. Генерал Тошево
	Увеличаване на урбанизираните територии за сметка на земеделски земи	Без съществено изменение на шума	Запазване на шума от селскостопански дейности
	Увеличаване на урбанизираните терени за производствени и складови бази	Създаване на предпоставки за повишаване на шума от привлечени транспортни потоци или производствена дейност	Съхраняване на доброто ниво на шум в общината
Културно-историческо наследство	Без площно изменение	Няма никакви въздействия	Запазване на площта на защитените зони и територии – без изменения
Население и човешко здраве	Увеличаване на урбанизираните терени за жилищни нужди	Създаване на по-добри условия за живот на населението	Запазване на ниско качество на живот в определени райони
	Изграждане на ГПСОВ	Намаляване на здравния риск	Запазване на по-високо ниво на здравен риск
	Рехабилитация на водопроводната мрежа	Подобряване качеството наживот на населението и намаляване на здравния риск	Създаване на предпоставки за режим на водата и влошаване качеството на живот
	Рехабилитация на канализационната мрежа и изграждане на нова	Намаляване на здравния риск и подобряване качеството на живот	Запазване на по-високо ниво на здравен риск
	Рекултивация на нарушени терени	Подобряване качеството наживот на населението и намаляване на здравния риск	Запазване на по-високо ниво на здравен риск
	Нова транспортна инфраструктура	Подобряване на качеството на живот и създаване на условия за отдих и туризъм	Запазване на статуса на средата

Неприлагането на ОУП по отношение на атмосферния въздух ще съхрани сегашното положение – общо незначително въздействие върху атмосферния въздух на територията на община Генерал Тошево.

Неприлагането на ОУП по отношение на водите може да доведе до трайни неблагоприятни въздействия върху водите поради следните причини: недоизграждане на канализационната мрежа, липса на терени за пречиствателни станции, извършване на забранени дейности в СОЗ на водоизточници за питейно-битово водоснабдяване.

Неприлагането на ОУП по отношение на геоложката основа и земните недра може да доведе до неблагоприятни въздействия върху тях поради следните причини: неправилно разположение на сгради и съоръжение по отношение на геоложкия и сеизмичния риск (пропадъчен льос и земетръс), ненужна промяна на предназначението на земеделски земи, замърсяване на подземните води от рискови технологии за добив на нефт и газ и др.

Неприлагането на ОУП по отношение на почвите може да доведе до неблагоприятни въздействия върху тях поради следните причини: недоизграждане на канализационната мрежа, липса на терени за пречиствателни станции, извършване на забранени дейности в СОЗ на водоизточници за питейно-битово водоснабдяване. Неприлагането на плана ще намали площта на предвидените за промяна на предназначението земеделски земи за изграждане на ветрозащитни пояси покрай пътищата срещу снегонавяване. Също ще се съхрани сегашният процент на земеделските земи макар, че на практика части от тях имат фактически друго предназначение.

Неприлагането на ОУП по отношение на защитените територии и защитените зони няма да доведе до неблагоприятни въздействия върху тях. Същото се отнася и по отношение растителния и животинския свят и биоразнообразието.

Неприлагането на ОУП по отношение на ландшафтите няма да доведе до коренна промяна в тяхното площно разпределение и типология.

Неприлагането на ОУП по отношение на материалните активи може да доведе до застой в развитието на общината, до неправилно разполагане и несъобразено развитие на промишлените зони, нарастване на здравния риск и неблагоприятни въздействия върху въздуха, водите и почвите.

Неприлагането на ОУП по отношение на културно-историческото наследство (КИН) може да доведе до неблагоприятни въздействия върху него, защото устройството на териториите с КИН е много важна дейност за неговото опазване и съхранение. Основни вреди на КИН нанася липсата на правилно териториално устройство особено в сферата на транспортната и техническата инфраструктура.

Неприлагането на ОУП по отношение на вредните физични фактори може да доведе до неблагоприятни въздействия върху човешкото здраве и биосферата. В случая важно значение има правилното разположение на съоръженията за добив на вятърна електроенергия, което трябва да се извършва на планова основа, а не хаотично.

Неприлагането на ОУП по отношение на отпадъците може да доведе до неблагоприятни въздействия върху водите и почвите поради следните причини: нерекултивиране на замърсени и нарушени терени, липса на терени за площадки за третиране на отпадъци, извършване на забранени дейности с отпадъци в СОЗ на водоизточници за питейно-битово водоснабдяване.

Неприлагането на ОУП по отношение на ОХВ може да доведе до неблагоприятни въздействия върху човешкото здраве, атмосферния въздух, водите и почвите поради възникване на аварии и недостатъчни отстояния от рискови обекти.

Неприлагането на ОУП по отношение на здравния риск може да доведе до неблагоприятни въздействия върху населението поради следните причини: недоизграждане на канализационната мрежа, липса на терени за пречиствателни станции и гробищни паркове, извършване на забранени дейности в СОЗ на водоизточници за питейно-битово водоснабдяване, неправилно разположение на зони с източници на вредни въздействия върху въздуха и шум спрямо обекти, подлежащи на здравна защита. Липсата на правилно устройство на териториите създава предпоставки за възникване на проблеми със здравното състояние на населението.

Извод: Прилагането на предвижданията на ОУП ще има безпорно по-добро влияние върху кампонентите и факторите на околната среда и човешкото здраве в сравнение с „нулевата алтернатива“.

III. Характеристики на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати

С общият устройствен план на община Генерал Тошево се предвижда **незначителна** промяна на площите на отделните видове територии.

Най-голямо е увеличението на терените за складово-производствена дейност – с 408 ха. Това увеличение е за сметка на стопанските терени, които са разположени в близост до строителните граници на населените места – 400 ха. Следват обработваемите земеделски земи – 87 ха, транспортни терени – 7 ха, сметища - 44 ха.

Освен складово-производствените, увеличават се жилищните – с 14 ха и пасища и ливади – с 39 ха – за сметка на сметищата.

Увеличена е и площта на горските териотории с 86 ха поради проектираните ветрозащитни пояси, разположени около пътищата, които през зимата стават непроходими от снегонавявания.

С новия ОУП най-голямо намаляване на площта е при обработваемите земеделски земи (ниви и трайни насаждения) – с 95 ха, от които 86 ха се отреждат за горските територии (ветрозащитните пояси).

Въз основа на характеристиката на аспектите на околната среда към момента в тази глава се обръща внимание на онези територии, които са най-значително засегнати от ОУП. Те включват различните видове чувствителни територии както следва:

Табл. 3.1. Чувствителни територии, засегнати от ОУП

Чувствителни зони	**Предвиждания на ОУП**	**Въздействие**
защитени територии по Закона за защитените територии (ЗЗТ)	Не се засягат	Неутрално
защитени зони по европейската екологична мрежа „Натура 2000” и Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)	Засягат се частично с незначителен % от площта им	Практически неутрално
влажни зони, Рамсарски места, зони за развъждане на черупкови организми и аквакултури, зони за хвърляне на хайвер на риби и др.	Не се засягат	Неутрално
населени места и други обекти, подлежащи на здравна защита и хигиенно-защитни зони	Засягат се	Положително от устройствен аспект, но са възможни и локални отрицателни въздействия
санитарно-охранителни зони около водоизточници за питейно битово водоснабдяване	Обозначават се наличните	Положително
нарушени терени (кариери, сметища)	Предвижда се рекултивация	Положително
зони за защита на културно-историческото наследство, паметници на културата и	Обозначават се и се предпазват	Положително

археологически обекти		
места за отдих и почивка	Разширяват се и се подобряват условията	Положително
чувствителни и уязвими зони	Предвиждат се съществуващите ограничения в тях	Неутрално
зони с пропадъчен льос и геоложки риск	Предложеното застрояване е съобразено в общ план с геоложкия риск	Положително в общ териториален аспект, но за всеки конкретен случай следва да се извършват инженерно-геоложки проучвания
промишлени и други зони с повишен риск от големи аварии с опасни химически вещества	Не се предлагат в плана	Положително
места за събиране на билки	Не се коментират в ОУП	Съобразно Заповед № РД-117/10.02.2026 г. на МОСВ

От гледна точка на териториално-устройствения статут за значително засегнати могат да се считат територии, които променят настоящия си режим и преминават в друга категория. Това са например нови територии, предназначени за производствени зони. Генерал Тошево не е сред общините, имащи структурна значимост за страната, но има определен дял в икономиката на областта. Индустрията в община Генерал Тошево е с минимално значение за общинската икономика както по брой на заетите лица, така и според обема на приходите. В този аспект ОУП не предвижда развитие на нови производствени зони с капацитет, способен да повлияе съществено околната среда.

Територията на общината не попада в т.н. „горещи точки“ от екологичен аспект.

Планът не предвижда изменение в територията на защитени територии, защитени зони и водни обекти. Поради това не се налага разработване на доклад за оценка за съвместимост.

ОУП попада в обхвата на чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за ОС и подлежи на процедура по оценка на съвместимост по реда на чл. 31, ал. 4 във връзка с ал. 1 от ЗБР. При извършената от РИОСВ проверка за допустимост по реда на чл. 12 във връзка с чл. 36, ал. 2 от Наредбата за ОС е констатирано, че предвижданията на ОУП са допустими за осъществяване при съобразяване на произтичащите от него планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:

- режимите на защитените територии;
- режимите на защитените зони;
- плановете за управление на речните басейни (ПУРБ).

На основание чл. 36, ал. 3 от Наредбата за ОС, преценката за вероятната степен на отрицателно въздействие на ОУП върху защитените зони на компетентния орган е, че ОУП няма вероятност да окаже значително

отрицателно въздействие върху предмета на опазване на защитените зони, поради следните мотиви:

1. Териториите на ЗЗ BG0000572 „Росица-Лозница“, ЗЗ BG0000130 „Крайморска Добруджа“ и BG0002085 „Чаиря“ не се засягат пряко от устройствените решения на ОУП. В защитените зони към момента няма урбанизирани територии и с ОУП не се предвиждат създаването на нови такива и реализиране на строителство, поради което не се очакват значителни преки, вкл. кумулативни въздействия върху структурата, функциите и природозащитните й цели. Не се очакват значителни косвени въздействия предвид факта, че планираните устройствени зони „Пп“ и „Жм“ в съседство на защитената зона са урбанизирани и/или антропогенно повлияни територии. Евентуалните отрицателни въздействия върху тях ще се минимизират от заложените превантивни смекчаващи мерки.

2. Предварителният проект на ОУП на община Генерал Тошево засяга частично територията на защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна BG0000570 „Изворово-Краище“, но в границите на защитената зона с проекта на ОУП се предвижда само устройствена зона „01/Ов“, в землището на с. Росен:

   - Устройствена зона „01/Ов“ е антропогенно повлияна територия със съществуваща постройка в нея и представлява 0,005 % от площта на ЗЗ BG0000570 „Изворово-Краище“;

   - С предвижданията на ОУП не се засягат типове природни местообитания, предмет на опазване в защитената зона;

   - Устройствена зона „Ов“ може да засегне частично местообитания на бозайници, земноводни и влечуги, предмет на опазване в ЗЗ BG0000570 „Изворово-Краище“, но въздействията върху тях ще се минимизират от заложените превантивни смекчаващи мерки;

   - В границите на ЗЗ BG0000570 „Изворово-Краище“ няма други ППП/ИП, които заедно с предвижданията на ОУП да окажат значително отрицателно кумулативно въздействие върху предмета и целите на опазване на защитена зона.

3. Предварителния проект на ОУП на община Генерал Тошево засяга частично територията на защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна BG0000569 „Кардам“, но в границите на защитена зона с проекта на ОУП се предвижда само устройствена зона „01/Пп“, в землището на гр. Генерал Тошево:

   - Устройствена зона „01/Пп“ засяга 1,9 % от площта на защитената зона, о част от територията е урбанизирана, антропогенно повлияна и застроена и е в непосредствена близост с подобни територии; при прилагане на заложените смекчаващи мерки, устройствената зона ще засяга 1,5 % от площта на защитената зона, която е урбанизирана и антропогенно повлияна, при което ще се запази баланса на териториите и класовете земно покритие в ЗЗ BG0000569 „Кардам“;

- С предвижданията на ОУП ще се засегне само малка площ от един тип природно местообитание, предмет на опазване в защитената зона – 6210 „*Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи)“* – около 0,4 % от площта на местообитанието в защитената зона; с прилагане на заложените смекчаващи мерки отнемането на местообитанието и въздействието върху него ще се сведе до 0 %;

- Устройствена зона „01/Пп“ може да засегне частично местообитания на бозайници и влечуги, предмет на опазване в ЗЗ BG0000569 „Кардам“, но въздействията върху тях ще се минимизират от заложените превантивни смекчаващи мерки;

- В границите на защитена зона за опазване на дивите ЗЗ BG0000569 „Кардам“ няма други ППП/ИП, които заедно с предвижданията на ОУП да окажат значително отрицателно кумулативно въздействие върху предмета и целите на опазване на защитената зона.

4. В границите на защитена зона за опазване на дивите птици BG0002115 „Било“ има два имота, представляващи територии със складово-производствени функции – съществуващи урбанизирани територии с НТП „За електроенергийно производство“. С прилагане на заложените превантивни смекчаващи мерки ще се минимизират евентуалните отрицателни въздействия върху защитената зона.

За разглежданата територия няма наложена строителна забрана във връзка с чл. 196 от ЗУТ (поради свлачища).

Проблемни от гледна точка на екологията и опазването на здравето са нарушените територии (сметища, кариери и др. под.). По отношение на кариерите при устройственото планиране трябва да се вземат предвид концесионните площи, които в повечето случаи са земеделски или горски фонд, но някои от тях се намират в близост до населени места и предизвикват недоволство сред населението.

Общото заключение за територията на общината е, че състоянието на компонентите на околната среда е добро и подходящо за живеене.

Следователно може да се каже, че на територията на общината няма зони, които могат да бъдат значително засегнати. Това изключва и необходимостта от тяхното характеризиране.

IV. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към плана, включително отнасящите се до райони с особено екологично значение, като защитените зони по Закона за биологичното разнообразие

Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води

Основен екологичен проблем на общината е недоизградената канализационна мрежа за битови отпадъчни води в град Генерал Тошево, качеството на пречистване на битовите отпадъчни води в съществуващата пречиствателна станция за отпадъчни води на гр. Генерал Тошево и липсата на пречиствателни станции и съоръжения в останалите населени места, в предприятията и във фермите за отглеждане на животни и птици. ГПСОВ Генерал Тошево е с биологично пречистване, включва: по пътя на водата - груба решетка, пясъкозадържател, шахта за сурови води, биобасейни – 2 бр., вторични утаители – 2 бр., контактен резервоар и мазниноуловител; по пътя на утайката – калоуплътнител, изсушителни полета – 2 бр. Отпадъчните води постъпват чрез смесена канализационна система. Пречистените води се заустват в сухо дере. Не се наблюдават превишения на индивидуалните емисионни ограничения (ИЕО) по показателите БПК5, НВ и ХПК, но такива няма за показателите общ азот и общ фосфор, които са премахнати поради ниското натоварване на станцията. Изготвен е идеен проект за водопроводна и канализационна мрежа и за реконструкция на ПСОВ. Макар, че по документи се води, че отговаря на изискванията на практика станцията се нуждае от модернизация с цел подобряване на качеството на пречистване на отпадъчните води до съвременните нормативни изисквания след като влезе в нормален режим на експлоатация за пречиставне на водите на целия град (т.е. след изграждане на 100% на канализационната мрежа).

В с. Петлешково има изградена канализационна мрежа, но е необходимо да се разгледа мястото на отвеждане на отпадъчните води както и да се предложат варианти за пречиставне на тези води.

Проблем е и непречистването на питейните води и големите загуби на вода от амортизираната водопроводна мрежа.

Голям процент от външните водопроводи са етернитови и вредят на човешкото здраве. Качеството по химически показатели на питейната вода е добро, поради това че се извлича от сарматския и малмваланжския подпочвени хоризонти и отличават с микробна чистота и могат да се ползват за питейни нужди без пречистване Сред основните приоритети за общината следва да бъде поетапната подмяна на остарелите водопроводни мрежи и съоръжения , което ще доведе до намаляване на загубите на вода.

Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на община Генерал Тошево като добро място за инвестиции. Използват се септични ями, които са предпоставка за замърсяване на подпочвените води, което рефлектира директно върху населението, тъй като водоснабдяването се осъществява от сондажи и кладенци. Проблем за общината е ниския дял на

домакинствата, свързани с обществена канализация. Изграждането на пречиствателни станции за отпадъчни води и доизграждането на канализацията в отделните населени места трябва да е приоритет за община Генерал Тошево. Доизграждането на уличната канализация е крайно наложително, тъй като в общината съществуват множество проблеми със заустване на отпадъчните води от домакинствата в септични ями или директно в прилежащи дерета.

Отпадъци

На територията на община Генерал Тошево не функционира площадка за временно съхранение на *битови отпадъци*, с цел предварително третиране и последващо рециклиране, оползотворяване или обезвреждане. На този етап същите без предварителна обработка се транспортират до регионалното депо за обезвреждане.

Контейнерите за разделно събиране на отпадъци са разположени в гр. Генерал Тошево, с. Кардам и с. Спасово. Честотата на извозване на жълтите контейнери е 2 пъти месечно, а на зелените веднъж на три месеца.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Въпреки наличието на определени места за извозване и депониране, често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на незаконни сметища главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсява зелените площи в самите населени места. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, има форма, по която да бъдат контролирани.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци.

Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно, а кампанийно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

Община Генерал Тошево има сключен договор с фирма за събиране, транспортиране, временно съхранение на излезли от употреба акумулатори и батерии. Анализът показва, че гражданите проявяват по-отговорно отношение към опазването на околната среда и събират разделно този вид опасни отпадъци.

Излезли от употреба МПС и автомобилни гуми на територията на община Генерал Тошево се събират от Българска рециклираща компания.

Не са определени местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и не е информирана обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

На територията на общината има въведена система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци, но няма изградена инсталация за биоразградими отпадъци. Зелените и биоразградими отпадъци се извозват на депото в с. Стожер.

Основните проблеми с отпадъците са описани по-горе.

Опасни химични вещества

На територията на община Генерал Тошево по фактор "Опасни химични вещества и смеси" на контрол подлежат "Естер ойл Начеви" ООД, гр. Генерал Тошево и "Еврохолц" ООД, гр. Ген. Тошево. "Естер ойл Начеви" ООД, гр. Ген. Тошево извършват производство на етерични масла, а "Еврохолц" ООД, гр. Ген. Тошево – произвеждат и пускат на пазара сглобяеми дървени къщи. За нуждите на производствените си дейности дружествата употребяват и съхраняват опасни химични вещества и смеси. Предвид това същите се контролират по Закона за защита вредното въздействие на химични вещества и смеси (ДВ, бр. 10/2000 г. с изм и доп.), Регламент (ЕО) № 1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH) и Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси (ДВ, бр. 43/2011 г.).

По данни от РИОСВ - Варна, на територията на община Генерал Тошево има 75 броя Б-Б кубове за съхранение на пестициди, препарати за растителна защита (ПРЗ) с изтекъл срок на годност и други химикали, подредени на бетонова площадка в бивше ДЗС – Рогозина. Контейнерите са собственост на общината. 2. В с. Петлешково се намира склад за негодни и залежали пестициди собственост на "Института по пшеницата и слънчогледа". Съхраняват се 4000 кг прахообразни и 1000 л течни негодни ПРЗ.

Защитени обекти на културно-историческото наследство

На територията на общината има следи от богато историческо минало. Това налага бъдещата устройствена дейност и следващите я етапи на инвестиционния процес да се съобразява с известните исторически, археологически и архитектурни паметници на културата.

Според *Закона за културното наследство* когато при извършване на строителни и благоустройствени или селскостопански дейности, при търсене, проучване и добив на подземни богатства и при други дейности, свързани с въздействие върху земната повърхност, земната основа, земните недра и под вода, се открият структури и находки, които имат признаци на културни ценности, дейността се спира незабавно и се прилагат съответните разпоредби на ЗКН (чл. 72 и 73). Съгласно чл. 161, ал. 1 осъществяването на инвестиционни проекти на физически и юридически лица в територии, за които има данни за наличие на археологически обекти, задължително се предхожда от предварителни археологически проучвания, с които се установява дали те няма да бъдат засегнати или нарушени. На археологическите обекти, разкрити при тези проучвания, се провеждат спасителни разкопки преди началото на строителните работи.

Санитарно-охранителни зони около водоизточниците

Съгласно разпоредбите на *Наредба № 3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди* (Обн. ДВ.

бр.88 от 27 Октомври 2000 г.) санитарно-охранителните зони се състоят от три пояса:
1. най-вътрешен пояс I – за строга охрана непосредствено около водоизточника и/или съоръжението от човешки дейности, които могат да увредят ползваната вода;
2. среден пояс II – за охрана на водоизточника от:
- замърсяване с химични, биологични, бързо разпадащи се, лесно разградими и силно сорбируеми вещества;
- дейности, водещи до намаляване на ресурсите на водоизточника и/или проектния дебит на водовземното съоръжение;
- други дейности, водещи до влошаване качествата на добиваната вода и/или състоянието на водоизточника;

3. външен пояс III – за охрана на водоизточника от:
- замърсяване с химични, бавно разпадащи се, трудно разградими, слабо сорбируеми и несорбируеми вещества;
- дейности, водещи до намаляване на ресурсите на водоизточника и/или проектния дебит на водовземното съоръжение;
- други дейности, водещи до влошаване качествата на добиваната вода и/или състоянието на водоизточника.

В поясите II и III се забраняват, ограничават или ограничават при необходимост дейностите, посочени в приложения №№ 1 и 2 към Наредба №3/2000 г.

Забрани в санитарно-охранителните зони – пояси II и III около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване от **повърхностни води**

В пояс II се забранява:
- Използване терена за нови или съществуващи гробища за нови погребения;
- Създаване нови и разширяване съществуващи селищни територии за постоянно и сезонно ползване без изградени канализационни и пречиствателни съоръжения, съответстващи на техническите изисквания;
- Полагане тръбопроводи, провеждащи нефт и други вредни или токсични вещества;
- Изграждане сервизи, автомивки и паркинги;
- Изграждане съоръжения и промишлени дейности, водещи до повишаване съдържанието на еутрофизиращи вещества във водата
- Изграждане подземни резервоари и хранилища за опасни вещества;
- Животновъдни ферми (без свинекомплекси);
- Свинекомплекси;
- Наторяване с течен оборски тор;
- Ползване на въздухоплавателни средства за разпръскване торове и пестициди;
- Използване на плавателни средства с двигател с вътрешно горене;
- Къмпинги и ваканционни лагери;
- Почивни станции и други подобни;
- Пране с химически препарати и/или избелващи средства;

В пояс III се забранява:

- Полагане тръбопроводи, провеждащи нефт и други вредни или токсични вещества;
- Изграждане подземни резервоари и хранилища за опасни вещества;
- Свинекомплекси;
- Ползване на въздухоплавателни средства за разпръскване торове и пестициди;
- Пране с химически препарати и/или избелващи средства.

Забрани в санитарно-охранителните зони – пояси II и III около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване **от подземни води** и около водоизточници на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди

В пояс II се забранява:

- Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества, в подземните води;
- Дейности, които водят до непряко отвеждане на опасни вещества, в т.ч.: на земната повърхност и между земната повърхност и водното ниво;
- Дейности, които водят до непряко отвеждане на вредни вещества, между земната повърхност и водното ниво;
- Преработка и съхраняване на радиоактивни вещества и отпадъци;
- Добив на подземни богатства, в т.ч. инертни и строителни материали под водното ниво
- Торене при съдържание на нитрати в подземните води над 35 мг/л;
- Използване на препарати за растителна защита, в т.ч. и разпръскването им с въздухоплавателни средства;
- Напояване с води, съдържащи опасни и вредни вещества;
- Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества в подземните води;
- Добив на подземни богатства;
- Дейности, нарушаващи целостта на водонепропускливия пласт над подземния воден обект.

В Пояс III се забранява

- Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества, в подземните води;
- Преработка и съхраняване на радиоактивни вещества и отпадъци;
- Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества в подземните води.

В изброените забрани няма достатъчно конкретика за извършване на производствена дейност.

От гледна точка на изграждане на инсталации/съоръжения/площадки за третиране на отпадъци забраните и ограниченията са спазени – имотите, отредени за третиране на отпадъци, не попадат в границите на пояси II и III на СОЗ.

Конкретно за община Генерал Тошево не са изградени СОЗ около всички водовземни съоръжения. Това е нарушение на нормативните разпоредби и следва да бъде отстранено от отговорните органи (собственици на водоизточници, водни оператори).

В устройствените планове следва да се отразят всички СОЗ на водоизточниците (от повърхностни и от подземни води). За всички СОЗ трябва да има изработени проекти за СОЗ в съответствие с нормативните изисквания – *Наредба № 3/2000 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди /ДВ 88/2000 г./.*

Кариери

След преустановяване на дейността на кариерите проблемите са свързани с тяхната рекултивация. Същото се отнася и за другите нарушени терени. ОУП предвижда рекултивация на нарушените терени.

Както е известно ОУП дава устройственото предназначение на земята. Тук е важно да се отбележи, че съгласно ***Закона за подземните богатства*** регистрирането на откритие на подземни богатства и вписването му в регистъра на откритията на находища на подземни богатства **не променя собствеността, предназначението и ползването на недвижимия имот на повърхността на земята**. Предоставените разрешения за търсене и проучване или за проучване, или концесии за добив дават право на титуляря на разрешението или на концесионера да предприеме самостоятелно съответните правни и фактически действия за постигане на споразумение с титулярите на права на земята в предоставената площ, които го препятстват или затрудняват за осъществяването на дейностите по разрешението или концесията и на съответния договор. Титулярът на разрешение за търсене и проучване или за проучване или концесионерът и собственикът на земята могат да сключат договор, с който в полза на титуляря на разрешението или на концесионера се учредява вещно право на ползване върху земята за срока на разрешението или на концесията и се определят условията, редът и обезщетението за ползването на земята. Ако не се постигне съгласие, заинтересованата страна отнася въпроса за разрешаване пред министъра на икономиката, който в зависимост от естеството на работите, тяхната продължителност и въздействието им върху земните недра и околната среда може да направи искане чрез областния управител по местонахождението на земята до министъра на финансите и до министъра на регионалното развитие и благоустройството за принудително отчуждаване на частните имоти или на част от тях с оглед нуждите на проучването и добива на подземните богатства по реда на глава трета от Закона за държавната собственост и след предварително равностойно обезщетяване.

Министърът на икономиката следва реда, определен в законите, които уреждат промяната в предназначението на земята, в случай че тя е земеделска, от държавния горски фонд, общинска или от друг характер.

Ако в тригодишен срок от принудителното отчуждаване на имота концесионерът не е предприел действия по изпълнението на работния проект, бившият собственик или областният управител има право да поиска от административния съд по местонахождението на имота да отмени принудителното отчуждаване и да постанови възстановяване на даденото от двете страни.

След прекратяване на дейностите по разрешението за търсене и проучване или за проучване или по концесията за добив титулярят или концесионерът е длъжен да предприеме всички мерки за **възстановяване на**

увреждания на земята в съответствие с условията на договора, разрешението за търсене и проучване или за проучване или концесията за добив, действащото законодателство по опазване на околната среда, други приложими закони и сключения договор. Ако се окаже, че след прекратяване на разрешението за търсене и проучване или за проучване или на концесията за добив земята не може да послужи за предишното си предназначение, имотите се отчуждават по реда на Закона за държавната собственост.

Опазването на земните недра чрез рационалното използване на подземните богатства е основно задължение на всички, които осъществяват дейности по тяхното проучване и ползване, проектират минно строителство, подготвят експлоатацията и добиват подземни богатства.

Добивът на подземни богатства се извършва само от находища, регистрирани като търговски открития и/или от находища с утвърдени и заведени запаси и/или ресурси в Националния баланс.

Границите на всяка мина или кариера се определят спрямо установените контури на запасите и/или ресурсите на подземните богатства - обект на експлоатация и площите, необходими за осъществяване на дейностите по концесията.

Опазването на земните недра при търсенето, проучването, добива и първичната преработка на подземни богатства се осигурява чрез рационалното им използване. Рационалното използване на подземните богатства при търсенето, проучването, добива и първичната им преработка включва:

- спазване на утвърдените с работните проекти методики, технологии и ред за търсене и проучване на подземни богатства;
- спазване на утвърдения с работните проекти ред за усвояване на запасите на подземни богатства;
- оптимално изземване на запасите на подземни богатства при експлоатацията на находищата им;
- оптимално извличане на полезните компоненти от добитите подземни богатства при първичната им преработка;
- опазване на находищата на подземни богатства от промишлено и друго строителство, усложняващо експлоатацията и рационалното използване на запасите им;
- спазване на одобрения план и на съгласуваните цялостен работен проект и годишни работни проекти за управление на минните отпадъци;
- спазване на утвърдените и съгласувани проекти за техническа ликвидация и/или консервация на геологопроучвателни и миннодобивни обекти и за рекултивация на нарушените терени.

За спазване на изискванията по опазването на земните недра чрез рационалното използване на подземните богатства всеки титуляр на разрешение за търсене и проучване и за проучване и концесионер е длъжен да:

- осъществява дейностите по търсене, проучване, добив и преработка на подземни богатства в съответствие с изискванията на действащото законодателство;
- разработва и утвърждава след съгласуване с министъра на икономиката, енергетиката и туризма икономически обосновани и съобразени с **изискванията за опазване на околната среда** кондиции за изчисляване на запасите и ресурсите на проучените

находища на подземни богатства;

- съгласува с министъра на икономиката, енергетиката и туризма работните проекти за търсене, проучване, добив и първична преработка на подземни богатства и работните проекти за техническа ликвидация и/или консервация на геологопроучвателните и миннодобивните обекти;
- **спазва** утвърдения с работните проекти ред за промишлено усвояване на запасите и ресурсите на подземни богатства, за първичната им преработка, както и **мерките за опазване и възстановяване на земните недра и околната среда**;
- води съгласно действащата нормативна уредба необходимата геолого-маркшайдерска и статистическа документация за установяване движението на запасите и ресурсите на подземни богатства и показателите за степента и качеството на извличането им от земните недра (загуби и обедняване);
- извлича оптимално полезните компоненти от добитите подземни богатства при първичната им преработка;
- документира и съгласува с министъра на икономиката, енергетиката и туризма допуснати извънпроектни загуби на подземни богатства и на полезни компоненти при добива и първичната им преработка;
- **не разработва находища без заведени в Националния баланс запаси** и/или ресурси от подземни богатства;
- **рекултивира нарушените терени от търсенето, проучването, добива и първичната преработка на подземните богатства въз основа на проект**, съгласуван с министъра на икономиката, енергетиката и туризма;
- **предоставя на органите по опазване на земните недра и околната среда справки и обяснения**, необходими за изпълнение на служебните им задължения.

Ветроенергийни паркове и фотоволтаични инсталации

В ОУП са прецизирани действително реализираните ветрогенератори и фотоволтаици на територията на общината.

Както е известно има започнати много проекти и терени със сменен статут, които са отразени в ОУПО. Терените за ВтЕЦ са над 300 с потенциал над 900MW. Според ОУП при благоприятна икономическа обстановка може да се очаква възобновяването на тези проекти и развитието на енергетиката в общината.

Съгласно указанията на компетентния орган по силата на чл. 93, ал. 8 „Решение, с което е преценено да не се извършва ОВОС, губи правно действие, ако в срок 5 години от датата на издаването му не е започнало осъществяването на инвестиционното предложение, което се установява с проверка на контролните органи по околната среда“ и чл. 99, ал. 12 от Закона за опазване на околната среда – „Решението по ОВОС губи правно действие, ако в срок 5 години от датата на издаването му не е започнало осъществяването на инвестиционното предложение, което се установява с проверка от контролните органи по околната среда“.

Съгласно §12а, ал. 2 от Преходни и Заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗООС срокът по чл. 93, ал. 8 започва да тече от датата на влизане в сила на решението по чл. 93, ал. 2 и 3 и се отнася и за тези решения, които са издадени преди 1 юли 2012 г.

В съответствие с чл. 93, ал. 8 и чл. 99, ал. 12 от ЗООС, обстоятелството дали е започнало осъществяването на ИП се установява с проверка на контролните органи по околна среда, която може да бъде извършена на място и/или по документи.

При тълкуване на разпоредбите на чл. 93, ал. 8 и чл. 99, ал. 12, трябва да се прави разлика между **предприети действия** за осъществяване на ИП (като промяна на предназначението на земята, изработване и одобряване на ПУП и т.н.) и **започнало осъществяване** на ИП.

За да се приеме, че осъществяването на ИП е започнало, следва в срока по чл. 93, ал. 8 и чл. 99, ал. 12 от ЗООС да е налице минимум издадено разрешение за строеж по реда на ЗУТ, в който да е заложен срок за извършване на строителство на ветрогенераторите. Разрешението за строеж следва да не е загубило правно действие към датата на извършване на проверка от контролния орган по околна среда.

За започнало осъществяване на ИП следва да се има предвид, че към датата на проверка да бъдат установени започнали строителни дейности.

По отношение на нормативните изисквания на *Закона за устройство на територията:*

Съгласно чл. 153, а. 2 от ЗУТ – Разрешението за строеж губи правно действие, когато:

1. в продължение на три години от влизането му в сила не е започнало строителството;
2. в продължение на 5 години от започване на строителството не е завършен грубият строеж, включително покривът на сградите;
3. в продължение на 10 години от започване на строителството на елементи на техническата инфраструктура то не е завършено или не е завършен грубият строеж, включително покривът на сградите за обектите по чл. 137, ал. 1, т. 1 и 2, за националните обекти, за обектите с национално значение и за обектите с първостепенно общинско значение.

Съгласно чл. 153, ал. 4 от ЗУТ – Презаверяване на разрешението за строеж може да бъде поискано от възложителя на строежа в тримесечен срок от изтичането на съответния срок по ал. 2. Презаверяването на разрешението за строеж се извършва от органа, който го е издал, в 14-дневен срок от подаване на заявлението.

По силата на чл. 153, ал. 7 от същия закон – в случаите по ал. 2, т. 1 презаверяването се извършва след служебна проверка за съответствие с предвижданията на действащия подробен устройствен план, както и с изискванията на влезли в сила административни актове по *Закона за опазване на околната среда***,** *Закона за биологичното разнообразие*, *Закона за културното наследство* или друг специален закон, които в зависимост от вида и големината на строежа са необходимо условие за разрешаване на строителството.

На база на описаните нормативни изисквания по реда на ЗООС и ЗУТ в Предварителния проект на ОУП са включени само тези, които са одобрени по реда на ЗУТ и влезли в сила административни актове по *Закона за опазване на околната среда*, които не са загубили правно действие.

В екологичната част на ОУП е преценено наличието на възможности за развитие на добива на електроенергия от вятъра и слънцето чрез фотоволтаични инсталации и други възобновяеми източници, поради следните причини:

- на този етап във връзка с поставените „зелени“ цели пред ЕС добивът на енергия от ВЕИ става изключително популярен;
- районът на община Генерал Тошево има значителен енергиен потенциал от вятъра;
- голяма част от процедираните до 2012 година ветроенергийни паркове не са осъществени и нормативно са отпаднали;
- мониторингът на изградените към настоящия момент ветроенергийни паркове показва, че няма никакви сериозни негативни последствия за видовете, предмет на опазване в защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000 (смъртност, бариерен ефект, безпокойство, загуба на местообитания за хранене, прогонване);
- в последните години самите вятърни турбини са значително усъвършенствани и са снабдени със системи за управление на риска от сблъсък с птици, обледеняване и шум;
- на територията на общината почвата е плодородна и създаването на фотоволтаични паркове е приемливо само в зони с нарушени терени.
- съществуват възможности за съществено намаляване на засегнатите от вятърните електроцентрали площи и значително ограничаване на терените с промяна на устройственото предназначение.

Фиг. 4.1 Ветроенергиен парк

На база извършван орнитомониторинг на действащи ветроенергийни паркове е категорично установено, че тяхното въздействие върху птиците и прилепите е нищожно. Реалният мониторинг показва, че твърденията на някои „еколози“ за висока смъртност, бариерен ефект и др. под. изобщо не отговарят на действителността. Доказано е, че:

- броят видове варира през отделните години без тенденция към намаляване, след изграждането на ВЕП и пускането му в експлоатация;
- абсолютният брой на наблюдаваните птици варира през годините, като не показва тенденция на намаляване след изграждането на ВЕП;
- височината на полет варира през годините, без тенденция към повишаване след изграждането на ВЕП;
- няма доказателства за промяна на миграционната посока (избягване на целия район), свързана с територията на ВЕП;
- данните показват, че ВЕП не представляват значително препятствие или опасност, било то физическо или демографско, за популациите на мигрантите, преминаващи през територията;
- установена е изненадващо ниска смъртност във ВЕП.
- основна част от жертвите на сблъсък са дребни врабчоподобни птици (разред Passeriformes). Тази група птици представлява над 80% от всички видове птици. Популациите на тези видове са многочислени и обикновено се определят като „фонови видове". Те имат висок репродуктивен потенциал и числеността им варира;
- няма корелация между сблъсъците на птици и числеността на видовете във ВЕП;
- опровергават се твърденията в различни публикации, че различните видове ВЕИ могат да окажат значителни и необратими щети на биоразнообразието.

Днес, когато Европа е поела ангажимента да изпълни договореностите на Европейския зелен пакт до 2030 г. и е изправена пред предизвикателството многократно да ускори процеса за постигане на енергийна независимост поради последствията от войната в Украйна, е особено важно да се премахнат необоснованите забрани за изграждане на вятърни паркове в Добруджа, включително и на територията на общината.

Принципно вятърни енергийни паркове не трябва да се изграждат само в защитените територии, защитените зони по Натура-2000 (когато това е посочено в забраните им) и на разстояние по-малко от 500 м от обекти, подлежащи на здравна защита (населени места и др.).

По отношение на фотоволтаиците трябва да се стимулира монтирането им на покривите на сградите в населените места.

Обекти на НЕМ

Съгласно Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) държавата изгражда Национална екологична мрежа, включваща:

- защитени зони, като част от Европейската екологична мрежа "НАТУРА 2000", в които могат да участват защитени територии;
- защитени територии, които не попадат в защитените зони.

В Националната екологична мрежа приоритетно се включват КОРИНЕ места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологични важни места. Националната екологична мрежа цели:

- дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие;

- осигуряването на достатъчни по площ и качество места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линеене и зимуване на дивите животни;
- създаването на условия за генетичен обмен между разделени популации и видове;
- участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи;
- ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитени територии.

Защитените зони предназначени за опазване или възстановяване на благоприятното състояние на включените в тях природни местообитания, както и на видовете в техния естествен район на разпространение. Защитени зони се обявяват за:

- опазване на типовете природни местообитания по Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна, посочени в приложение № 1 на ЗБР;
- опазване на местообитания на видове по Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна - за видовете животни и растения, посочени в приложение № 2 от ЗБР;
- опазване на местообитания на видове по Директива 79/409/ЕИО на Съвета относно опазването на дивите птици - за видовете птици, посочени в приложение № 2 от ЗБР;
- опазване на територии, в които по време на размножаване, линеене, зимуване или миграция се струпват значителни количества птици от видове, извън тези, посочени в приложение № 2 от ЗБР.

Обявяването на защитената зона не променя собствеността върху земите, горските територии и водните площи в тях.

Общият устройствен план е съобразен с сновните елементи на ландшафта съгласно ЗБР, които са:

- реки и техните брегове и оводнени стари речни корита;
- естествени блата, езера, преовлажнени ливади и други влажни зони;
- пещери, скални венци и стени и дюни;
- седловини и други естествени територии, свързващи отделни планински масиви;
- полски синори, полезащитни пояси, ливади и пасища;
- заливни речни тераси и крайречна растителност;
- гори, разположени до 500 м надморска височина.

В този аспект проектът за ОУП съхранява защитените територии и защитените зони и не променя площта на водните обекти.

За отразяване на препоръките и забележките от РИОСВ - Варна към Предварителен проект на Общ устройствен план на община Генерал Тошево, отразени в писмо с изх.№08-01-6575/07 от 15.04.2020 г., са извършени следните поправки и корекции в графичната и текстовата части на проектоплана както следва:

1. ГРАФИЧНА ЧАСТ

1.1. На опорния план на ОУП са нанесени точните граници на защитените територии.

1.2. В баланса на територията за защитените зони са описани само площите, които попадат в територията на общината.

1.3. Коригирана е т. Б) от таблицата на баланса и вече пише само „Защитени територии“

1.4. Отпадат всички терени за вятърни и фотоволтаични ВЕИ, които са загубили правното си действие.

2. ТЕКСТОВА ЧАСТ

2.1. Коригирани са неточностите на стр.8 и стр.151.

2.2. Изработена е таблица, в която са описани всички новосъздадени устройствени зони по вид, площ и местоположение.

2.3. Описани са вековните дървета в общината.

2.4. Описани са всички защитени територии, включително „Вековна гора – летен дъб“ в землището на с.Дъбовик.

В част „Правила и нормативи“ е създадена нова алинея (6) към чл.30 във връзка с проблемите свързани с ветрогенераторните и соларните паркове

V. Цели на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към плана, и начин, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на плана

Общият устройствен план на общината изхожда от принципите на устойчивото развитие за баланс между екологично равновесие, икономически растеж и социален просперитет, при рационално използване на природните ресурси. Постигането на главната цел се предпоставя от изпълнението на следните цели:

- Регулиране в устройствено отношение процесите на по-нататъшната урбанизация на територията на общината в граници, които да не накърняват целостта и стабилността на природната й среда;
- Създаване на необходимите устройствени условия за реализиране на стратегическите документи по Закона за регионалното развитие (ЗРР) - регионален план за развитие на Североизточен район за планиране, които образуват ниво 2, не представляват административно-териториални единици и са с териториален обхват, областната стратегия и Общинския план за развитие (ОПР), както и на други общински, регионални и национални програми, планове и проекти. Извеждане на устройствени проблеми, произтичащи от ОУПО, които да бъдат включени в ежегодните програми за прилагане на ОПР;
- Прилагане на устройствени принципи на по-нататъшно изграждане и техническо съоръжаване на жизнената среда в населените места и останалите обитавани територии в съответствие със съвременните европейски критерии и стандарти, при търсене на максимален ефект при инвестирането и запазване на характерни качества и уникалност на териториите;
- Планиране на територията на общината да става по начин, осигуряващ съхраняване и едновременно с това пълноценно включване в жизнен оборот на природното и културно наследство на общината, с оглед устойчивост и взаимно стимулиране при развитието на всички системи.

Основните задачи на плана могат да бъдат определени, както следва:

- Определяне на общата структура на територията и преобладаващото предназначение на съставните и структурните й части;
- Регламентиране на общия режим на устройство на всяка от териториите по предходната точка, при съблюдаване на режимите, установени със специални закони;
- Усъвършенстване на мрежата на социалната инфраструктура;
- Обосноваване развитието на комуникационно-транспортната инфраструктура на общината и определяне съответстващото му усъвършенстване на транспортните мрежи.
- Обосноваване развитието на техническата инфраструктура и определяне разположението на мрежите и съоръженията им на територията на общината, както и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от регионално и национално значение;

- Идентифициране на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и регламентиране на необходимите превантивни мерки и начини на устройство и защита;
- Регулиране на взаимодействието между устройството на територията на общината и природната й среда, с оглед нейното опазване. Регламентиране на допустимото натоварване на естествените рекреационни и други ресурси, с оглед опазването им;
- Осигуряване на условия за опазване и социализация на обектите на културно-историческото наследство и природните забележителности;
- Извеждане на приоритетните устройствени мероприятия и определяне на последователност на реализирането им във времето.

А. Цели по опазване на околната среда на национално равнище

Целите по опазване на околната среда на национално равнище са формулирани в основни стратегии, планове и програми на Република България (някои от тях са изброени по-горе, тъй като имат връзка и с устройственото планиране, а останалите, които основно поставят цели по опазване на околната среда, са анализирани в настоящата точка), като анализ на връзката и съответствието на проекта на ОУП с относимите към него цели е направен в следващата таблица:

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	**Начин, по който целите са взети предвид в ОУП**
Национална концепция за регионално и пространствено развитие 2026-2040 г. Стратегическа цел 1 – **Териториално сближаване** Намаляване на регионалните дисбаланси и постигане на по-добра функционална свързаност между селските, урбанизираните и периферните райони.	ОУП има принос към тази стратегическа цел защото съобразява документите за планиране на регионалното развитие от по-горна степен, в т.ч. следва принципите за устойчиво развитие. Освен това ОУП има принос към изпълнение на тази стратегическа цел, тъй като предвижда именно развитие на населените места и в частност гр. Генерал Тошево
Стратегическа цел 2 - **Икономическо сближаване и растеж**: Стимулиране на иновациите, местната и регионална конкурентоспособност и зелената икономика.	ОУП е устройствената и планова основа за развитието на общината като цяло, в т.ч. подобряване на качеството на живот в селските райони от нея
Стратегическа цел 3 - **Социално сближаване**: Подобряване на достъпа до качество на живот, образование, здравеопазване и равни възможности за гражданите във всички области на страната.	ОУП е устройствената и планова основа за развитието на общината като цяло, в т.ч. подобряване на качеството на живот в селските райони от нея
Стратегическа цел 4 - **Екологична устойчивост**: Нова приоритетна цел, която интегрира климатичните амбиции, устойчивото използване на ресурсите и зеления преход с конкретно териториално измерение	ОУП и неговите задачи и предвиждания ще имат пряк принос към постигане на тази цел за територията на община Генерал Тошево

Национална програма за развитие: България 2030: Приоритет 7: Транспортна свързаност 7.1 Железопътен транспорт 7.2 Автомобилен транспорт	ОУП поставя като отделна задача локализирането и развитието на пътната и железопътната инфраструктура в рамките на общината
Приоритет 9: Местно развитие 9.1.г Водено от общностите местно развитие	ОУП има принос към изпълнение на Подприоритета, тъй като предвижда именно развитие на населените места и в частност гр. Генерал Тошево
9.1.д Трансгранично, транснационално и междурегионално сътрудничество	ОУП поставя като отделна задача локализирането и развитието на пътната и железопътната инфраструктура в рамките на общината, както и на съпътстващите я обслужващи обекти, а като друга задача създаване благоприятни условия за привличане на чужди инвестиции, с оглед пространственото изграждане на транспортни интермодални терминали, логистични центрове и бази, спедиционна инфраструктура и обезпеченост на трасетата на основните съществуващи и новоизграждащи се пътища на територията на общината.
9.2 Качество на живот в селските райони	ОУП е устройствената и планова основа за развитието на общината като цяло, в т.ч. подобряване на качеството на живот в селските райони от нея
9.3. Управление на водите и на рисковете от природни бедствия	ОУП включва предвиждания, свързани с ресурната ефективност – енергийна ефективност, намаляване загубите на вода и др.
Трети национален план за действие по изменение на климата 2013 – 2020 г. Планът идентифицира мерки по сектори: Енергетика, Бит и услуги, Промишленост, Транспорт, Селско стопанство, Земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство, Отпадъци, мерки в областта на образованието и науката	ОУП включва насоки за развитие на енергията от ВЕИ; газификация, поставя въпросът за саниране на жилищни и обществени сгради, рехабилитация и модернизация на съществуващата пътна и железопътна инфраструктура, развитие и др., които съответстват на мерки по съответните сектори.
Национална стратегия за развитие на горския сектор на Република България за периода до 2030 г. Трите стратегически цели на стратегията са: 1.Екологична функция: Осигуряване на устойчиво управление на горите, адаптация към климатичните промени, съхраняване на биологичното разнообразие и защита на екосистемните ползи (като чисти води, въздух и почви); 2.Икономическа функция: Увеличаване приноса на горския сектор към зелената и кръговата икономика чрез иновации,	ОУП установява необходимостта от обръщане на особено внимание на предпазването от и намаляването на посегателствата върху околната среда, например чрез: използване на природосъобразни технологии в селското и горското стопанство, насърчаване на екологосъобразни транспортни и енергийни системи, възстановяване на пустеещите терени и рехабилитация на тяхната среда, предпазване от индустриални злополуки, възстановяване на околната среда в зони, увредени от сметища. По отношение на горския сектор ОУП е насочен към осигуряване запазването на ценни горски територии.

повишаване на конкурентоспособността и устойчиво ползване на горските ресурси (включително дървесина и биомаса); 3.Социална функция: Подпомагане на социално-икономическото развитие, осигуряване на заетост и поминък в селските и планинските райони, както и повишаване на обществената ангажираност за опазване на зеленото богатство.	
Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор и План за действия към нея в краткосрочна (2013 – 2015 г.), средносрочна (2016 - 2021 г.) и дългосрочна (2022 – 2037 г.) перспектива Формулирани са 4 цели и съответните подцели към тях: Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване 1.1. Осигуряване на непрекъснато водоподаване чрез рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови язовири и резервоари, рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците. 1.2. Намаляване на общите количества използвана вода чрез инвестиции във водностопанската инфраструктура и мерки за подобряване на ефективността при използването на водните ресурси.	ОУП съобразява необходимостта от рехабилитация на водопроводната система с цел намаляване на загубите на вода и доставяне на вода, отговаряща на изискванията за качество.
Цел 2: Запазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните води 2.1. Премахване на заустването на необработени отпадъчни води в изкуствени и естествени водоприемници и в Черно море чрез изграждане, реконструкция и модернизация на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчни води. 2.2. Укрепване на институционалната система за мониторинг и контрол, която да гарантира доброто състояние на повърхностните и подземните води. 2.3. Превръщане на Плановете за управление на речните басейни в основен планов документ при интегрираното управление на водите.	Поставена е необходимостта от изграждане на канализационна система и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води в населените места на общината.
Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс 3.1. Създаване на институционална рамка, която да гарантира прехвърляне на отговорността за вземането на решения във връзка с развитието на водния сектор на национално, регионално и местно равнище от стопанските субекти към публичните власти – държава, общини.	ОУП няма отношение към целта.

3.2. Средствата от населението и бизнеса, средствата от ЕС и изискваното национално съфинансиране да осигуряват самофинансиране на водния сектор, при спазване на принципа „замърсителят и ползвателят плащат". 3.3. Повишаване на капацитета на всички участници в управлението на водния сектор.	
Цел 4. Намаляване на риска от щети при наводнения 4.1. Идентифициране на рисковите зони. 4.2. Осъществяване на мерките от плановете за защита от наводнения.	ОУП предвижда корекции и почистване на дерета с цел възстановяване на тяхната проводимост.
Национален план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г. Цел 1 Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване Цел 2 Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци Цел 3 Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и др.	Осигурено е законосъобразно управление на генерираните на територията на общината отпадъци.
План за управление на речните басейни на БД"ДР" 2022 - 2027 г. Включват програми от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда.	ОУП съобразява ПУРБ 2022 - 2027 г. – описано е в разделите по компонент «води» в екологичната оценка.
Стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030 г. Основната цел е утвърждаване конкурентоспособността и ефективността на туристическия сектор посредством оптимално използване на наличните природни и антропогенни ресурси в съответствие с пазарните изисквания и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туризма.	ОУП предвижда развитие на туризма, като поставя необходимостта от опазване на околната среда.
Националната стратегия за околна среда 2021 – 2030 г. • Приоритет 1: Възстановяване на природния капитал. Устойчиви общности и екосистеми o Стратегическа цел 1: Възстановяване и съхраняване на биологичното разнообразие и естествените функции на екосистемите с особено внимание върху тези с висок потенциал на биологично разнообразие o Стратегическа цел 2: Устойчиво управление на защитените зони и информирано участие на заинтересованите страни; споделена отговорност, споделено управление o Стратегическа цел 3: Екологизация на градовете - възстановяване на присъствието на природата в урбанизираните територии	ОУП не променя площта на защитените територии по ЗЗТ и на защитените зони по екологичната мрежа „Натура – 2000". ОУП създава предпоставки за подобряване на зелената система на населените места.

• Приоритет 2: Развитие в границите на природния потенциал. Ресурсна ефективност и нулево замърсяване o Стратегическа цел 1: Утвърждаване на модел на икономически растеж, който създава стойност o Стратегическа цел 2: Ефективно прилагане на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и на всички нива o Стратегическа цел 3: Трансформация на икономиката и модела на поведение към нулево замърсяване.	ОУП предвижда рекултивиране на всички нарушени терени (най-вече стари сметища). ОУП създава условия за устройствено планиране на терени за добив на електроенергия от възобновяеми енергийни източници извън защитените територии и защитените зони ОУП създава условия за устройствено планиране на терени за екологосъобразно третиране на отпадъци
• Приоритет 3: Ограничаване на изменението на климата и адаптация към климатичните промени o Стратегическа цел 1: Ограничаване на емисиите парникови газове – трансформация във всички сектори — от промишленост и енергетика до транспорт и бита o Стратегическа цел 2: Постигане на устойчиво към изменението на климата общество, адаптирано към неизбежното въздействие на изменението на климата.	ОУП създава условия за устройствено планиране на терени за добив на електроенергия от възобновяеми енергийни източници извън защитените територии и защитените зони
• Приоритет 4: Управление за ускорено постигане на целите за околната среда o Стратегическа цел 1: Подобряване нивото на интегриране на политиките по управление на околната среда на всички нива o Стратегическа цел 2: Информираност, обучение и отговорност за околна среда o Стратегическа цел 3: Изграждане на капацитет за управление на околната среда.	ОУП няма пряко отношение към този приоритет

ОУП е съобразен с Национална концепция за регионално и пространствено развитие 2026-2040 г.

Националната концепция за регионално и пространствено развитие (НКРПР) за периода 2026–2040 г. е приета с Решение № 630 на Министерския съвет от 19 август 2026 г. и обнародвана в Държавен вестник (бр. 83 от 10 септември 2026 г.). НКРПР е документът от най-висок ранг в йерархията на пространственото планиране в България (съгласно Закона за регионалното развитие). Документът задава основната стратегическа рамка за териториално, балансирано и устойчиво развитие на България.

Рамката на концепцията е структурирана около **четири основни стратегически цели**:

- **Териториално сближаване**: Намаляване на регионалните дисбаланси и постигане на по-добта функционална свързаност между селските, урбанизираните и периферните райони.
- **Икономическо сближаване и растеж**: Стимулиране на иновациите, местната и регионална конкурентоспособност и зечената икономика.

- **Социално сближаване**: Подобряване на достъпа до качество на живот, образование, здравеопазване и равни възможности за гражданите във всички области на страната.
- **Екологична устойчивост**: Нова приоритетна цел, която интегрира климатичните амбиции, устойчивото използване на ресурсите и зеления преход с конкретно териториално измерение.

Целта за екологична устойчивост отразява засиления натиск от климатичните промени и директния ангажимент на страната към Европейския зелен пакт и целите за въглеродна неутралност, в т.ч.:

- **климатични промени и природни бедствия.** Концепцията отчита нарастващ риск от засушавания, екстремни горещини и наводнения в определени региони. Налага се изискването за преминаване от реактивно управление на кризи към проактивно пространствено планиране, което ограничава строителството в заливни зони и свлачищни райони.
- **екологични аспекти и състояние на ресурсите.** НКРПР изисква по-строга интеграция на защитените зони в общите устройствени планове на общините, за да се предотврати фрагментацията на екосистемите. Констатира се незадоволително състояние на водопреносната мрежа в редица региони и риск от ерозия на почвите.
- **Интегриране на политиките и „Зеления преход** чрез ясно териториално измерение на декарбонизацията.

В Националната концепция за регионално и пространствено развитие 2026–2040 г. община Генерал Тошево е дефинирана със специфичен статут, отразяващ нейната географска локация и икономическа структура. В заложения сценарий за развитие на страната – „умерен полицентризъм“ – град Генерал Тошево е посочен като център от 4-то ниво в периферните селски и гранични райони.

Националната концепция предвижда изграждането на нова **енергийна инфраструктура в Генерал Тошево (подстанция и мрежи)**, за да поеме зелена енергия от Североизточна България. ОУП обаче балансира този национален приоритет: **инфраструктурата ще се развива, но ВЕИ мощностите ще бъдат насочвани единствено в екологично „чисти“ петна (извън Натура 2000)**, които са предварително филтрирани чрез екологичната оценка, за да не се допусне санкциониране на страната от ЕК.

В Националната концепция за регионално и пространствено развитие 2026–2040 г**.** конкретните местни и секторни екологични забрани са интегрирани не като пречка, а като базови ограничителни условия (наричани „червени линии“), които определят къде и как може да се развива държавата.

Концепцията не изброява поименно всяка забрана за всяка община, а внедрява тези рестрикции на системно равнище чрез няколко стратегически механизма:

1. Хоризонтален принцип: „Екологична устойчивост“

В НКРПР 2026–2040 г. екологията вече не е съпътстваща тема, а водещ филтър за всички секторни политики. Това означава, че целта на държавата за мащабно изграждане на ВЕИ капацитет се подчинява на по-висшата цел – опазване на екосистемите. Концепцията изрично указва, че развитието на

енергийната мрежа трябва да заобикаля или да се съобразява с критичните зони от Националната екологична мрежа (НЕМ) и „Натура 2000“.

2. Йерархия на документите и обвързване на ОУП

Тъй като НКРПР е документът от най-висок ранг, тя задава рамка, според която:

- Всяка община е длъжна да отрази в своя Общ устройствен план (ОУП) националните и европейските директиви за биоразнообразието.
- Конкретните забрани (като тези за ветрогенератори в ЗЗ „Било“ в Генерал Тошево) се трансформират в **„зони с ограничение за инвестиционни дейности“** на картата на националното пространство. Инвеститор, който погледне картата за регионално развитие, предварително вижда, че тези територии са изключени от енергийното планиране.

3. Отражение в сектор „Енергетика“: Трасиране на мрежата

Предвидената в НКРПР нова електроенергийна инфраструктура за община Генерал Тошево (въздушна линия/подстанция ВС Генерал Тошево 2) е планирана именно на база тези забрани.

- Държавата локализира разпределителната инфраструктура в региони с голям ВЕИ потенциал, но **самите кабелни трасета и подстанции се проектират така, че да не фрагментират защитените територии**. те имат за цел да поемат енергия само от „чистите петна“ (извън Натура 2000), дефинирани от Министерството на околната среда и водите (МОСВ) чрез подготвяния *План за определяне на приоритетните зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия*.

4. Връзка с Новия европейски регламент (Закон за природата)

НКРПР 2026–2040 г. директно отчита приетия в ЕС *Регламент 2024/1991 за възстановяване на природата*. Тъй като страната ни има ангажименти за подобряване на състоянието на тревните и степните местообитания (каквито са Понто-сарматските степи в Добруджа), НКРПР забранява държавно или европейско финансиране за проекти, които биха влошили състоянието на тези зони. Ограниченията за фотоволтаици върху ценен чернозем и степи в ОУП на Генерал Тошево са директно отражение на тази национална политика.

Въвеждането на строгите екологични забрани и отразяването им в Националната концепция за регионално и пространствено развитие (НКРПР) 2026–2040 г. оказва **двупосочно и дълбоко влияние върху инвестиционния интерес** към община Генерал Тошево. От една страна, те затварят вратата за традиционния спекулативен бизнес с мащабни ВЕИ проекти „на зелено“, но от друга – пренасочват капиталите към по-устойчиви ниши.

Конкретното влияние се изразява в три основни аспекта:

1. Преструктуриране и свиване на ВЕИ инвестициите

- **Край на мащабните вятърни паркове (ВяЕЦ):** Тъй като територията на общината е критична за миграцията на птиците и зимните местообитания на червеногушата гъска, инвестиционният интерес към вятърна енергия в

защитените зони (като ЗЗ „Било“) е практически замразен. Инвеститорите вече са наясно, че процедурите по Оценка за съвместимост (ОС) ще завършат с отказ от РИОСВ.

- **Пренасочване на фотоволтаиците (ФвЕЦ):** Поради забраната за отнемане на висококатегоричен Добруджански чернозем и степни местообитания, големите инвеститори в соларна енергия променят стратегията си. Интересът се измества към окрупняване на проекти върху слабопродуктивни земи (над 6-та категория), индустриални зони или изграждане на покривни инсталации за собствено потребление в местните предприятия.

2. Засилване на инвестициите в „Зелена агро-икономика“

Тъй като НКРПР дефинира Генерал Тошево като „град-котва“ от 4-то ниво и подчертава защитата на почвите, инвестиционният интерес се ориентира към сектори с висока добавена стойност в земеделието:

- **Преработваща промишленост:** Вместо просто износ на суровини (зърно, слънчоглед), инвеститорите се насочват към местна преработка, за да се възползват от приоритетното европейско финансиране за селските райони [🚀].
- **Агроекология и устойчиво земеделие:** Ограниченията стимулират фермерите да инвестират в технологии за минимална обработка на почвата (No-Till), биологично земеделие и възстановяване на полезащитните пояси, което се насърчава финансово от държавата.

3. Предвидимост за инвеститорите („Чисти петна“)

Макар забраните да изглеждат като рестрикция, те реално **намаляват инвестиционния риск**:

- Преди ясните регулации на ОУП и НКРПР, бизнесът инвестираше огромни средства в закупуване на земи и проектиране, след което проекти биваха блокирани на фаза екологична оценка.
- Сега, благодарение на предвидената в НКРПР нова инфраструктура (подстанция „Генерал Тошево 2“) и ясното картографиране, инвеститорите знаят точно къде са **„чистите петна“ извън Натура 2000**. Това ускорява процедурите и гарантира сигурност на капиталите, които се влагат в мрежова свързаност и съхранение на енергия (батерии).

Една от целите на национално и международно равнище, имащи отношение към ОУП, е свързана с **Националната програма за приоритетно изграждане на градски пречиствателни станции за отпадъчни води за населени места над 2000 еквивалентни жители в Република България**. Тя е изготвена в съответствие с изискванията и задълженията на страната ни по *Конвенцията за устойчиво използване на водите на р. Дунав, Конвенцията за опазване на Черно море от замърсяване и Конвенцията за опазване и използване на трансграничните водни течения и международните езера*. Необходимо е да се довърши канализационната мрежа на гр. Генерал Тошево. В този аспект в устройствените планове следва да се разработи схема канализация.

ОУП се базира на и на поставените цели в Общинския план за развитие. Общинският план за развитие се намира в права и обратна връзки при разработването и актуализацията му с Националната оперативна програма за регионално развитие, Регионалния план за развитие и Областната стратегия за развитие.

Регионалният план за развитие (РПР) определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие на територията на Северен централен район (СЦР) в контекста на идентифицираните проблеми и потребности на развитието и стратегическия пакет от национални и документи на ЕС, формиращи основните цели, приоритети и политики на развитието през периода 2014÷2020 г.

Стратегическите цели, формулирани в РПР на СИР, са:

- териториално сближаване – свързаност и **балансирано, интегрирано и устойчиво развитие** на територията и населените места;
- **опазване на околната среда**, съобразно предизвикателствата на климатичните промени и прилагане на европейските и национални стандарти за ограничаване на замърсяването и енергоемкостта и стимулиране развитието на добив на енергия от ВЕИ.

Областната стратегия за развитие (ОСР) на Добрич за 2014 - 2020 се основава на приемствеността в стратегическото планиране и запазва основните послания на действащата ОСР. Формулирани са и необходимите нови цели и приоритети в синхрон с националните действия по прилагането на стратегията „Европа 2020". Приложените Стратегически насоки за разработване на стратегическите цели и приоритети на ПИРО посочват най-значимите предизвикателствата пред развитието на общините от областта. Отчетливи са областите за приоритетно финансиране през следващия програмен период:

- развитие на съвременно селско стопанство;
- подпомагане на малките и средни предприятия (МСП);
- диверсифициране и иновиране на местната икономика;
- развитие на човешките ресурси и осигуряване на заетост;
- борба с бедността;
- стимулиране на туристическото предлагане;
- въвеждане на екологични производства.

Стратегията е водеща при формулиране на стратегически цели, приоритети и специфични цели за развитие на общинската територия в рамките на програмния период 2014 - 2020. Стратегическите предложения, изисквания и препоръки на представените основни документи са проследени и синтезирани при съставянето на стратегическата част на Общинския план за развитие.

Отпадъци

По отношение на отпадъците Общият устройствен план се базира на *Програмата за управление на отпадъците на Община Генерал Тошево*, която е един от най-важните инструменти за прилагане на националното законодателство за отпадъците на територията на общината. Тя е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028 г.), приет от Министерският съвет

на 17.06.2021 г. Националният план е съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, като са отчетени общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействие върху човешкото здраве, икономиката и обществото.

Програмата е насочена към подобряване на организацията за управление и намаляване количеството на образуваните отпадъци в община Генерал Тошево и създава необходимите предпоставки за успешна реализация и финансиране на планираните мерки и дейности.

Програмата има за цел да отрази актуалното състояние и да планира дейностите с отпадъците на територията на община Генерал Тошево, в съответствие с действащите нормативни изисквания. Разработването й се базира на наличните данни за отпадъците, резултатите от проведени проучвания на системите за управление на отпадъците в общината, както и на анализ на възможностите за финансиране на планираните дейности. На база на събраните данни са направени експертни предложения и прогнози за развитие на инфраструктурата и практиките за управление на отпадъците.

Ключов елемент на програмата е спазването в приоритетен ред на йерархията за третиране на отпадъците:

- Предотвратяване образуването на отпадъци;
- Рециклиране, повторна употреба или извличане на вторични суровини и енергия;
- Екологосъобразно обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.

Тези цели се обезпечават в устройствен аспект от ОУП като се резервират съответните площи и терени. Изпълнението на специфичните цели гарантира изпълнението на генералната цел на Програмата, а именно: екологосъобразното управление на отпадъците, формирани на територията на общината. Успешното изпълнение на Програмата ще доведе до предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и намаляване на използването на първични природни ресурси.

На тази база ОУП е съобразен с националните планове, тъй като са предвидени:

- площадка за временно съхранение на *битови отпадъци*, с цел предварително третиране и последващо рециклиране, оползотворяване или обезвреждане;
- площадка за *инсталация за предварително третиране на биоотпадъци* в т.ч. сепариране и компостиране на зелени отпадъци;
- площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци;
- площадки за временно съхраняване на *отпадъци от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло;*
- площадки за събиране и третиране на *отпадъци от ИУЕЕО*, излезли от употреба гуми, и НУБА и отработени масла;
- площадки или места за разделно събиране на опасни отпадъци от бита;
- площадки за съоръжение/инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци;
- площадки за инсталации и съоръжения за третиране на утайки от ПСОВ.

Законът за опазване на околната среда (ЗООС), Законът за управление на отпадъците (ЗУО) и Законът за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане, заедно със съответните подзаконови нормативни актове са основните закони в областта на управление на отпадъците в България.

Закон за опазване на околната среда

Общите изисквания към опазването на всички компоненти на околната среда (въздух, води, почви, земни недра, биоразнообразие) и управлението на факторите, които оказват вредно въздействие върху нея (отпадъци, шум, химични вещества и антропогенна дейност) са въведени в ЗООС. ЗООС очертава принципите за защита на компонентите на околната среда – като например "устойчиво развитие", "предимство на предотвратяване пред обезвреждане", "замърсителят плаща" и интегрирането на политиката на опазване на околната среда в секторните и регионалните политики. Освен рамкови разпоредби относно принципите, които трябва да се спазват за опазване на околната среда (и в частност на управлението на отпадъците) и общите задължения на лицата и компетентните органи, в закона са регламентирани и процедурите по извършване на екологична оценка, оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС) и издаване на комплексни разрешителни или лицензи.

Закон за управление на отпадъците

Този закон въвежда изискванията на РДО 2008/98/ЕО, включително принципите „замърсителят плаща", „разширена отговорност на производителя" и йерархията на управление на отпадъците. Той въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; урежда подхода за „край на отпадъка" и „странични продукти", определя детайлно контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона.

Ключови разпоредби, произтичащи от ЗУО са:

- количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, които да достигнат общините, в следните срокове и количества:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло
2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

- Въвежда изисквания най-късно до края на 2020 г. общините да ограничат количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г.
- Въвежда поетапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;

2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

- Кметовете на общини да организират системи за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и да осигурят условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители и за курортните населени места.
- Кметовете на общини да осигурят до средата на 2014 г. площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители и при необходимост в други населени места
- Ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5000 жители и в курортните населени места са задължени от началото на 2013 г. да събират разделно отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с наредбите на общините по чл.22 от ЗУО. Наредбите следва да се приемат от общинските съвети до средата на 2014 г.
- Въвежда детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация.

Законът за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане е приет през януари 1996 г. (обн., ДВ, бр.8 от 1996 г.). Допълнително със Закон (обн. ДВ, бр.113 от 1999 г.) са ратифицирани и поправките към Конвенцията. На общоевропейско ниво конвенцията се прилага чрез Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.

- Въвежда икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането.
- Определя националните компетентни органи по Регламент (ЕО) № 1013/2006, изискванията за финансови гаранции при трансграничен превоз, както и възможните случаи на ограничения.

Закон за устройство на територията

Законът урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, изискванията към инвестиционното проектиране и строителството в страната, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели. Той е в най-пряка връзка с разглеждания ОУП.

Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура. Това създава допълнителни административни бариери и забавяния на планирането и изграждането им, тъй като се изисква изработването на специален ПУП, дори ако теренът е определен с ОУП или ПУП за промишлени цели, т.е. неясен остава въпросът защо на терени, определени с устройствен план като промишлени, на които могат да се изграждат енергийни, химически, металургични и други подобни обекти, могат да стартират проекти за отпадъци, например компостираща или сепарираща инсталация, но след провеждане на процедура за нов ПУП. От гледна точка на

характеристиките, значимостта, сложността и рисковете при експлоатация, тези инсталации са определени като втора категория строеж от общо осем категории, като първа категория са най-сложните и рискови, а осма категория – с незначителен риск и сложност.

Законът съдържа разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради:

- оценката за съответствието на инвестиционните проекти със съществените изисквания към строежите обхваща проверката на тези проекти за съответствие с редица изисквания, включително и с изискванията за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване с цел осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране и постигане на съответните количествени цели за оползотворяване и рециклиране;
- премахването на строежи се извършва след одобряване на план за управление на строителни отпадъци, изискван от ЗУО;
- в разрешението за строеж се вписват мерките за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване и осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране;
- на фаза одобрение на строеж за въвеждане в експлоатация не се допуска въвеждане в експлоатация, когато: 1) липсва определен размер на отчисленията за единица депониран отпадък за последващо закриване и експлоатация по чл.60 от ЗУО; 2) не е издадено разрешение или регистрационен документ за дейности с отпадъци, когато такива се изискват по реда на ЗУО.

С приемането на Закона за устройство на територията през 2001 г. се въвежда разпоредба **общините да осигуряват терените и изграждането на съоръженията и инсталациите за третиране на битовите и строителните отпадъци.** Този текст поставя значителни ангажименти на общините в сравнение с компетенциите им, произтичащи от ЗУО от 2012 г., които по отношение на строителните отпадъци и от разрушаване на сгради на територията на общината се свеждат до организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци единствено от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община, както и общите изисквания, валидни за всички възложители на инвестиционни проекти.

Посоченото несъответствие следва да се отстрани, тъй като общините не следва да имат задължението за осигуряване на терени, съоръжения и инсталации за производствени отпадъци (в случая строителни отпадъци), отговорност за които по ЗУО има строителния бизнес, генериращ тези отпадъци. Този текст би представлявал и пречка пред инвеститорите в съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, тъй като текстът на закона не им позволява да си осигурят терен за инвестицията.

ОУП е свързан и съобразен и с **Националния стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г**. Това е първият план за страната, в който систематично

се осъществява задълбочен анализ на проблемите за околната среда в резултат на депонирането на биоразградимите отпадъци, дефинира проблемите и идентифицира необходими мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за преодоляване на проблемите и за изпълнение на целите за поетапно намаляване депонирането на тези отпадъци и увеличаване на тяхното рециклиране и оползотворяване. Очаква се в резултат на изпълнението на плана до 2020 г. да бъде предотвратено депонирането на над 5 млн.т. биоразградими отпадъци. Допълнителен ефект се постига от заместването на фосфатни торове в земеделието с компост. Мерките от плана са заложени и като ключови за постигане *на целите на Третия национален план за действие по изменение на климата 2013 -2020 г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци".* ОУП предвижда необходимите терени за осъществяване на целите на Националния стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.

ОУП е свързан и съобразен и с **Националния стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011-2020 г.** Той също е първи за страната план в разглежданата област. В резултат на детайлни анализи на съществуващата ситуация, планът определя за първи път мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за увеличаване на рециклирането и оползотворяване на този поток отпадъци, които в страната основно се депонират. Главната стратегическа цел на плана е до 2020 г. да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци. В изпълнение на мерките от плана са приети разпоредби в ЗУО от 2012 г. и е разработена и приета *Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани строителни материали*. ОУП предвижда необходимите терени за осъществяване на целите на Националния стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011-2020 г.

Б. Цели по опазване на околната среда на международно равнище

Целите по опазване на околната среда на **международно равнище** са формулирани в нормативни/конвенции/ и стратегически документи на европейско и международно равнище. Целите, включени в международни нормативни актове, са транспонирани в българското законодателство и се спазват и съобразяват, тъй като представляват нормативни изисквания.

Цели по опазване на околната среда на европейско ниво поставят:

 Стратегия „Европа 2020" – Третата цел на стратегията е свързана с изменение на климата и устойчивост на енергетиката - намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % (или дори с 30 %, ако бъдат изпълнени условията) спрямо 1990 г.; добиване на 20 % от енергията от възобновяеми енергийни източници; увеличаване на енергийната ефективност с 20 %, като същата е съобразена в проекта на ОУП при анализите на текущото състояние на аспектите на устройствения план – в частност – енергийна ефективност, развитие на ВЕИ, газифициране

 Осма програма на ЕС за действие за околната среда до 2030 година

Основавайки се на Европейския зелен пакт, програмата за действие в областта на околната среда има за цел да ускори прехода към неутрална по отношение на климата и ефективна по отношение на ресурсите икономика, като признава, че човешкото благосъстояние и просперитет зависят от здравословната екосистема.

Програмата има шест приоритетни цели:

- Достигане на целта за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. и постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.
- Повишаване на способността за приспособяване чрез засилване на устойчивостта и намаляване на уязвимостта към изменението на климата.
- Преминаване към модел на възстановителен растеж, който отделя икономическия растеж от използването на ресурсите и деградацията на околната среда, като същевременно преминава по-бързо към кръгова икономика.
- Стремеж към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата и опазване на здравето и благосъстоянието на европейците.
- Защита, опазване и възстановяване на биологичното разнообразие чрез подобряване на състоянието на екосистемите и околната среда, както и чрез борба с опустиняването и увреждането на почвите.
- Намаляване на натиска върху околната среда и климата, свързан с производството и потреблението, по-специално в областта на енергетиката, индустриалното развитие, сградите и инфраструктурата, мобилността и продоволствените системи.

 Стратегия на ЕС за биологично разнообразие до 2030 г. - нейната цел е до 2030 г. да върне биологично разнообразие в Европа по пътя към възстановяване в полза на природата, хората и климата. За да се постигне това в стратегията се определя изчерпателна рамка от ангажименти и действия за справяне с основните причини за загубата на биологично разнообразие:

- изменения поради използването на земята и морските територии;
- свръхексплоатацията на биологични ресурси;
- изменение на климата;
- замърсяване;
- инвазивни чужди видове.

Тя е централна част от Европейския зелен пакт и ще насочи усилията към устойчиво възстановяване от кризата с COVID-19.

Стратегията ще подпомогне допълнително усилията за смекчаване на изменението на климата и за адаптиране към него чрез природосъобразни решения, които отделят и съхраняват въглерода в здравите екосистеми и помагат на природата и обществото да се адаптират към неизбежните въздействия на изменението на климата.

До 2024 г. Комисията ще прецени дали ЕС е на път да постигне целите си за 2030 г. или са необходими по-амбициозни действия, включително законодателство на ЕС.

Планът на ЕС за възстановяване на природата включва следните задължения до 2030 г.:

- предлагане на правно обвързващи цели на ЕС за възстановяване на природата през 2021 г., които подлежат на оценка на въздействието;
- възстановяване на значителни зони на деградирали и богати на въглерод екосистеми;
- гарантиране, че местообитанията и видовете не показват влошаване и че поне 30 % от тях, които са в неблагоприятно състояние на запазване, достигат благоприятно състояние или поне показват положителна тенденция;
- обръщане на тенденцията на спад на опрашващите насекоми;
- намаляване на риска от и използването на химически пестициди с 50% и намаляване на използването на по-опасни пестициди с 50%;
- управление на най-малко 25% от земеделските земи съгласно биологичното земеделие и значително повишаване на приемането на агроекологични практики;
- отстраняване на значителни площи от замърсени почвени обекти;
- засаждане на 3 милиарда дървета за биологично разнообразие в съответствие с екологичните принципи;
- възстановяване на поне 25 000 km свободно течащи реки;
- намаляване с 50 % броя на видовете от „червения списък“, застрашени от инвазивни чужди видове;
- намаляване на загубите на хранителни вещества от торове с 50%, което води до намаляване на употребата на торове с най-малко 20%;
- подпомагане на градовете с повече от 20 000 жители да изготвят амбициозни планове за градско озеленяване до края на 2021 г.;
- премахване или свеждане до минимум на отрицателните въздействия от риболовните и добивните дейности върху чувствителни видове и местообитания;
- премахване или намаляване на прилова /нежелани рибни и морски видове, уловени непреднамерено/ на морски видове до равнище, което позволява тяхното възстановяване и опазване.

Проектът на ОУП поставя задачи, които не влизат в противоречие с посочените цели, като реализирането на предвижданията на ОУП ще окаже положително въздействие по отношение на биоразнообразието в сравнение с настоящото положение. По отношение на защитените зони, предвижданията на ОУП не водят до никакви отрицателни въздействия върху предмета и целите им.

Изводи относно съответствието на проекта на ОУП с целите по опазване на околната среда на национално и международно равнище

От описаното по-горе става ясно, че проектът на ОУП съобразява, интегрира в себе си и не влиза в противоречие с целите по опазване на околната среда на национално и международно равнище.

VI. Вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве при реализиране на предвижданията на плана

С цел повишаване на конкурентноспособността на местната икономика, подобряване качествата на жизнената среда, оптимално използване на наличните ресурси и потенциали, в проекта за Общ устройствен план на община Генерал Тошево са заложени следните основни изменения във функционалната структура на територията:

- Набелязване на местоположението на археологическите обекти и недвижимите културни ценности.
- Приобщаване към строителните граници на населените места на урбанизирани територии, които към момента попадат извън тях.
- Очертаване на зони за икономически активности и технологично развитие, попадащи в землището на общинския център и част от селата в общината.
- Предвиждане на допълнителни зони за отдих и развитие на целесъобразни видове туризъм.

Структурирането на територията и функционалното предназначение е направено в изпълнение на общите изисквания към проекта за ОУП на община Генерал Тошево, съгласно заданието и по отношение на прогнозата за социално-икономическо, устройственото и пространствено развитие на общината:

- Пространственото разпределение на територията на общината е извършено съгласно Наредба №7/2001 г., при съобразяване с режимите, установени по реда на други закони и фактическото ползване на териториите;
- Определянето на устройственото развитие на отделните населени места е съобразено с предвижданията на действащите подробни устройствени планове, като е направено подробно проучване на одобрените и допуснати частични ПУП-ове, към момента на започване на работата по проекта и наличието на инвестиционна активност;
- При проектирането са отчетени различията в демографското развитие на отделните населени места, природните дадености, културно-историческото наследство, наличието на инвестиционна активност, необходимостта от нови терени за отдих.
- Без промяна на границите и предназначението са запазени всички територии с недвижими културни ценности, защитените територии и зони, по смисъла на ЗООС, както и зоните по „Натура 2000“.
- Освен очертаните в плана устройствено зони, с цел по-лесното реализиране на бъдещи устройствени мероприятия, които държавната или общинската администрация счете за приоритетни, се допуска промяна на предназначението на имотите от първа линия, находящи се по продълженията на първокласната пътна мрежа, както и на такива, които са с приоритетно значение за развитието на функционалните системи и техническата инфраструктура в общината, областта или на национално ниво. В тези случаи промените се одобряват с решение на

Общински съвет и се нанасят служебно в плана.

- Предвижда се и всички имоти, които веднъж са били в строителните граници на населените места, но в последствие са изключени, отново да могат да бъдат приобщени, при заявен интерес за подобни действия от страна на техните собственици, подкрепен от общинската администрация на Генерал Тошево. В тези случаи промените се одобряват с решение на Общински съвет и се нанасят служебно в плана.

За да се оцени степента на въздействие на предлаганите изменения, заложени в Общия устройствен план, са разгледани отделните фактори и условия, които имат отношение към промяната на състоянието на отделните компоненти, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт и връзките между тях (преки, вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици).

VI.1. Въздействие във връзка с изменението на климата и адаптацията към климатичните изменения

Мащабите на общината и измененията на териториалното устройство, заложени в новия ОУП, са толкова незначителни, че не могат да предизвикат никакви изменения на климата.

От друга страна самият климат се променя, като в разглеждания район това се отразява основно като засушаване и повишаване на средната температура на въздуха.

Върху климата съществено влияние оказват елементите на ландшафта - природен и антропогенен, който довежда до формирането на съответния микроклимат, характеризиращ се с различни екологически потенциали. Хаотичното урбанизиране и унищожаване на растителната покривка води до засилване на неблагоприятните проявления на климата.

Регламентирано урбанизиране и развитие на зелената система, заложени в разглеждания проект за ОУП, водят до по-благоприятни проявления на климата.

Очакванията са, че новият ОУП не само няма да влоши съществуващия климат, но ще създаде условия за смегчаване на неблагоприятните климатични процеси. Следва да се отбележи обаче, че предвижданията на ОУП не са толкова мащабни, че да доведат до някакви сериозни и забележими изменения на климата в община Генерал Тошево. Мащабът на плана е незначителен, както като площно разположение, така и като капацитетни възможности на средата. Реализацията и експлоатацията на плана не е в зависимост и не е уязвима от нормалното изменение на климата. При форсмажорни обстоятелства територията и дейностите на плана могат да бъдат компрометирани (извънредни поройни валежи, наводнения, земетресения, аварийни ситуации).

Зелената сделка на ЕС има за цел Европа да стане климатично неутрална до 2050 г. Основните направления са намаляване на парниковите емисии, развитие на възобновяемата енергия, повишаване на енергийната

ефективност, развитие на електромобилността и чистия транспорт, опазване на природата и земеделските земи и ограничаване на замърсяването, което засяга човешкото здраве.

Табл. 6.1-1. Актуални цели на ЕС към 2026 г.

Област	**Основна цел на ЕС**
Климатични промени	Климатична неутралност до 2050 г.; намаляване на нетните емисии на парникови газове с поне **55% до 2030** г. спрямо 1990 г. и с **90% до 2040 г**.
CO_2 и други емисии	Декарбонизация на икономиката чрез по-чиста енергия, енергийна ефективност, електрификация на транспорта и промишлеността, както и ограничаване на емисиите чрез системата за търговия с емисии. Целта е през 2030 г. общите нетни парникови емисии да са поне 55% по-ниски от 1990 г.
Възобновяема енергия	До 2030 г. възобновяемите източници да осигуряват най-малко 42,5% от крайното енергийно потребление, с стремеж към 45%.
Земеделски земи и почви	По-устойчиво земеделие: опазване на почвите, водите и биоразнообразието, намаляване на зависимостта от пестициди и торове, предотвратяване на ерозията и увеличаване на съхраняването на въглерод в почвата. В рамките на политиката за „нулево замърсяване“ целта е до 2030 г. да се намалят загубите на хранителни вещества и употребата на химически пестициди с 50%.
Човешко здраве	Намаляване на замърсяването на въздуха, водите и почвите, тъй като то пряко засяга здравето. ЕС цели до 2030 г. **55% по-малко преждевременни смъртни случаи от замърсяване с фини прахови частици** и по-чиста околна среда.
Приспособяване към климатичните промени	Подготовка на земеделието, градовете, инфраструктурата и здравните системи за суши, горещини, наводнения и други екстремни явления.

Забележка: целта за 2040 г. вече е правно закрепена — 90% намаление на нетните емисии спрямо 1990 г., след промяната на Европейския закон за климата през март 2026 г.

С две думи: ЕС се стреми към **по-малко въглеродни емисии → повече възобновяема енергия → по-здрави почви и екосистеми → по-малко замърсяване → по-добро човешко здраве**, като крайната цел е **климатично неутрална Европа до 2050 г.**

Европейската зелена сделка е именно общата рамка, в която се включват тези цели.

- **Европейска зелена сделка (European Green Deal)** – целта е ЕС да се превърне в **климатично неутрален континент до 2050 г.**, като

икономиката стане по-ресурсно ефективна, с по-малко замърсяване и повече чиста енергия. Междинната цел е **поне 55% намаление на нетните емисии до 2030 г.** спрямо 1990 г.

- ⚡ **Енергетика** – ускоряване на преминаването от въглища, нефт и газ към **възобновяеми източници**, енергийна ефективност и електрификация на икономиката.
- 🚗 **Електромобили и чист транспорт** – ЕС стимулира преминаването към електрически и други превозни средства с нулеви емисии. По действащите правила от **2035 г. новите автомобили и микробуси трябва да бъдат с нулеви емисии**. Важно уточнение: това се отнася до **новите автомобили**, а не означава, че след 2035 г. съществуващите бензинови и дизелови автомобили ще бъдат забранени.
- 🔌 **Зарядна инфраструктура** – ЕС изгражда мрежа от зарядни станции, като по основните европейски транспортни коридори се предвиждат зарядни точки **на всеки 60 km**.
- 🚌 **По-чист обществен транспорт** – насърчаване на електрически автобуси, железопътен транспорт, велосипеди, обществен транспорт и по-малко използване на автомобили с двигатели с вътрешно горене.
- 🏭 **„Fit for 55“** – пакетът от закони, чрез който Зелената сделка се превръща в конкретни мерки: търговия с емисии, възобновяема енергия, енергийна ефективност, автомобили с по-ниски емисии, зарядна инфраструктура, земеползване и др.

Европейският съюз предприема действия в различни области, за да намали емисиите си на парникови газове и да помогне за овладяване на промените в климата. Европейският съюз се е ангажирал да постигне климатична неутралност до 2050 г., за да допринесе за предотвратяване на опасните климатични изменения. Тази цел и отделна междинна цел за намаляване на въглеродните емисии до 2030 г. ще станат правно обвързващи, ако Европейският парламент и Съветът постигнат споразумение по законодателния акт за климата. Законодателният акт е част от Европейския зелен пакт - пътната карта на ЕС към постигане на нетни нулеви емисии. Европейският парламент прие позицията си по законодателния акт на 7 октомври 2020 г. В нея депутатите призоваха за намаление на емисиите към 2030 г. с 60% под нивото от 1990 г. в сравнение с предишната цел от 40% намаление. Парламентът също така иска всички страни в ЕС да постигнат климатична неутралност до 2050 г.

За да реализира обещаното, Европейският съюз е подготвил значими законодателни инициативи. Схемата на ЕС за търговия с емисии задължава компаниите да разполагат с разрешителни за всеки тон въглероден диоксид, който те емитират. Компаниите трябва да купуват тези разрешителни на аукциони. Схемата се опитва да наложи стимули за насърчаване на инвестициите в чисто производство.

Европейският пазар на емисии е първият значителен пазар в света и остава най-големият. Той регламентира около 40% от общите емисии на парникови газове в ЕС и обхваща приблизително 11 000 електростанции и производствени предприятия в ЕС. Целта е намаляване на емисиите в индустрията с 43% в сравнение с 2005 г.

Европейският съюз обмисля налагането на механизъм за корекция за въглеродните емисии на границата, за да създаде подходящи стимули за по-чисто производство. Целта е в цената на вносните стоки от страни с по-ниски амбиции от ЕС относно емисиите да бъде включена „въглеродна“ добавка. Това би предотвратило преместването на производства от ЕС с цел намаляване на разходите.

Сред секторите, които не са обхванати от схемата за търговия с емисии, са транспортът, селското стопанство, сградите и управлението на отпадъците. Емисиите от тези сектори представляват около 60% от общите емисии на ЕС и следва да бъдат намалени с 30% до 2030 г. спрямо нивото от 2005 г. Това трябва да се случи с определянето на национални цели за намаляване на емисиите, които са фиксирани на база на брутния вътрешен продукт на глава от населението в отделните страни. Страните с по-ниски доходи в ЕС ще получат подкрепа за реализиране на заложените цели.

Горите в ЕС поглъщат около 9% от генерираните емисии на парникови газове в ЕС всяка година. Европейският съюз иска да използва този ценен ресурс в борбата срещу промените в климата. Подготвя се законодателство, което е насочено срещу нарастването на емисиите вследствие на обезлесяване. То задължава страните в ЕС да компенсират промени в ползването на земите, увеличаващи емисиите, като се грижат по-добре и увеличават горския си фонд. В този аспект ОУП предвижда увеличаване на горските територии.

Ограничаване на емисиите от автомобилите е следващата стъпка. Около 15% от емисиите на въглероден диоксид идват от леките и товарните автомобили. Парламентът прие законодателство, което затяга стандартите и въвежда цели за намаляване на емисиите на въглероден диоксид с 37,5% за новите автомобили и с 31% за вановете до 2030 г. На 18 април Парламентът също така одобри предложение за намаляване на емисиите на въглероден диоксид от камионите с 30% до 2030 г. спрямо нивата на емисиите от 2019 г. Транспортът е единственият сектор в ЕС, който е произвеждал повече парникови газове през 2019 г. в сравнение с 1990 г., като ръстът е 33,5%.

Значителното намаление на тези емисии не е проста задача. С настоящите мерки прогнозите са, че спадът на емисиите до 2050 г. в този сектор ще бъде само с 22%, което е много под заявените амбиции.

Емисиите на въглероден диоксид от пътническия транспорт варират силно в зависимост от вида на превозното средство. Пътническите автомобили са основен замърсител, отговарящ за 60,6% от общите емисии от сухопътния транспорт в Европа.

Проблемът до голяма степен идва от факта, че личните автомобили превозват малък брой хора. Ако всяка кола се ползваше от много хора, това щеше да бъде един от най-чистите видове транспорт. Средният брой пътници през 2018 г. е бил 1,6 души в кола. Затова се търсят други решения - споделяне на автомобили, преминаване към обществен транспорт, използване на велосипеди или ходене пеша.

Фиг. 6.1-1. Промяна на емисиите на въглероден диоксид по сектори от 1990 до 2019 г.

Има два начина да намалим емисиите на CO_2 от колите: или като направим по-ефективни автомобили, или като сменим източника на гориво в тях. През 2019 г. 67% от колите в ЕС са използвали дизел, други 25% - бензин. Електрическите автомобили обаче набират популярност. Броят на новите регистрации се увеличава - през 2020 г. 11% от новорегистрираните пътнически автомобили са били електрически. Продажбите се утрояват през 2020 г., когато влизат в сила нови цели за емисиите от колите. При новорегистрираните микробуси през 2020 г. 2,3% са били електрически. Въпросът „колко емисии CO_2 произвежда един автомобил“ трябва да отчита не само емисиите по време на ползване, но и тези, свързани с производството и бракуването. В началния и крайния етап от живота на един автомобил електрическите автомобили генерират повече емисии от автомобил с вътрешно горене. Степента на замърсяване зависи от това от какви източници се добива самото електричество.

Фиг. 6.1-2. Транспортни емисии в ЕС

Фиг. 6.1-3. Промяна на емисиите от нови леки автомобили

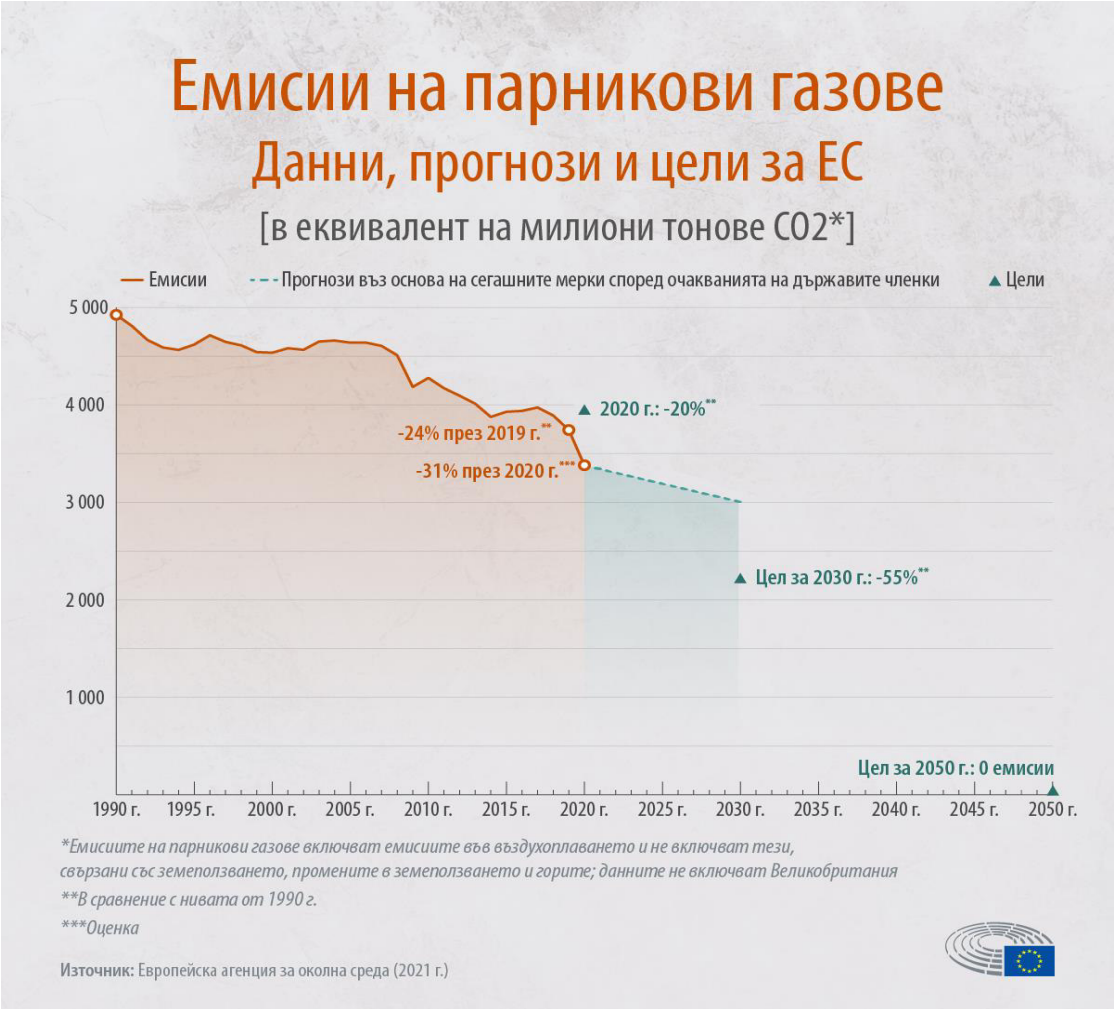
Въпреки това ако вземем като начална точка сегашния енергиен микс в Европа, електрическите автомобили вече са по-чисти от тези, задвижвани с бензин. С увеличаването на дела на електричеството от възобновяеми източници в бъдеще електрическите коли би следвало да стават все по-малко

вредни за природата. Освен това ЕС има планове да направи батериите по-екологосъобразни.

ЕС възнамерява да допълни предложените цели за емисиите от коли и автомобили с още мерки:

- нова схема за търговия с емисии за сухопътния транспорт и сградите;
- по-висок дял на горивата от възобновяеми източници;
- премахване на данъчните стимули за изкопаемите горива;
- още законодателни стимули за разширяване на инфраструктурата за алтернативни горива.

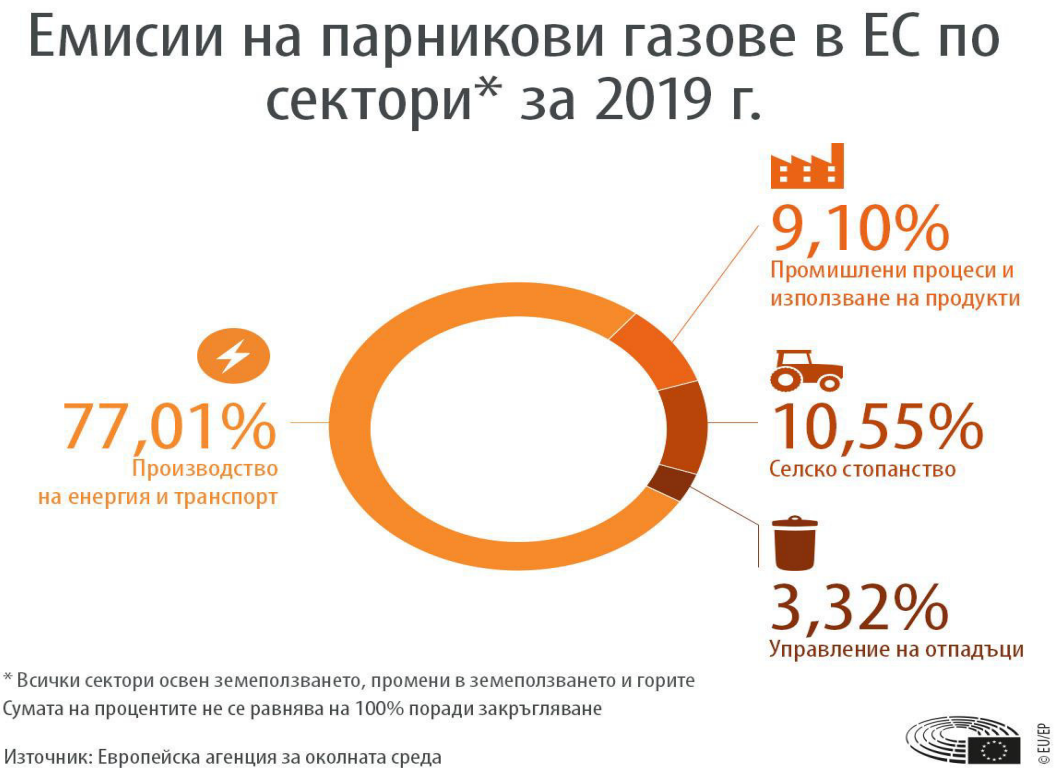
Борбата с промените в климата е ключов приоритет за ЕС. Страните членки са се ангажирали с измерими цели в различни сектори. По-долу представяме данните за постигнатото.

Фиг. 6.1-4. Емисии на парникови газове

Целите за 2020 г. бяха зададени в законодателен пакет за климата и енергетиката, одобрен през 2008 г. Те включваха намаление на емисиите на парникови газове с 20% в сравнение с нивата от 1990 г. По предварителни

оценки емисиите на ЕС през 2020 г. са били с 31% по-ниски спрямо 1990 г., което означава, че те са били с 11 процентни пункта под заложената цел. Окончателните данни за 2019 г. показват, че емисиите са били с 24% по-ниски от тези през 1990 г. Значителното допълнително намаляване на емисиите през 2020 г. се дължи в голяма степен на последиците от пандемията от COVID-19. Последните прогнози на държавите членки обаче показват, че въз основа на настоящите мерки емисиите ще намалеят с 41% до 2030 г. Официалната цел на ЕС за 2030 г., заложена в законодателния акт за климата, е за съкращение с поне 55% спрямо 1990 г. ЕС работи по приемането на пакет от законодателни мерки, известен като „Подготвени за цел 55“, за да реализира целите на Европейския зелен пакт за 2030 г. и за нулеви нетни емисии до 2050 г.

Фиг. 6.1-5. Емисии на парникови газове в ЕС по сектори

Въглеродният диоксид (CO2) е парниковият газ, емитиран в най-големи количества. Той се генерира от много видове човешка дейност. Другите парникови газове се емитират в по-малки количества, но те улавят слънчевите лъчи много по-ефективно от въглеродния диоксид, което означава, че техният ефект върху промените в климата също е значим. Метанът например оказва 80 пъти по-голям ефект от въглеродния диоксид в рамките на 20-годишен период.

Учените от междуправителствена експертна група посочват, че човешката дейност е отговорна за нарастване на световната темепература с 1,1°C от началото на 20-ти век. Това става при изгарянето на въглища, нефт и природен газ, изсичането на гори и селскостопанската дейност. Диаграмата по-долу показва кои са секторите, генерирали емисии на парникови газове през 2019 г. Изгарянето на енергийни източници е отговаряло за 77% от емисиите, както тук се включват и емисиите от транспорта, които са били около една трета

от всички емисии. Селското стопанство генерира 10,6% от общите емисии, а останалото се дължи на промишлени процеси и на третирането на отпадъци.

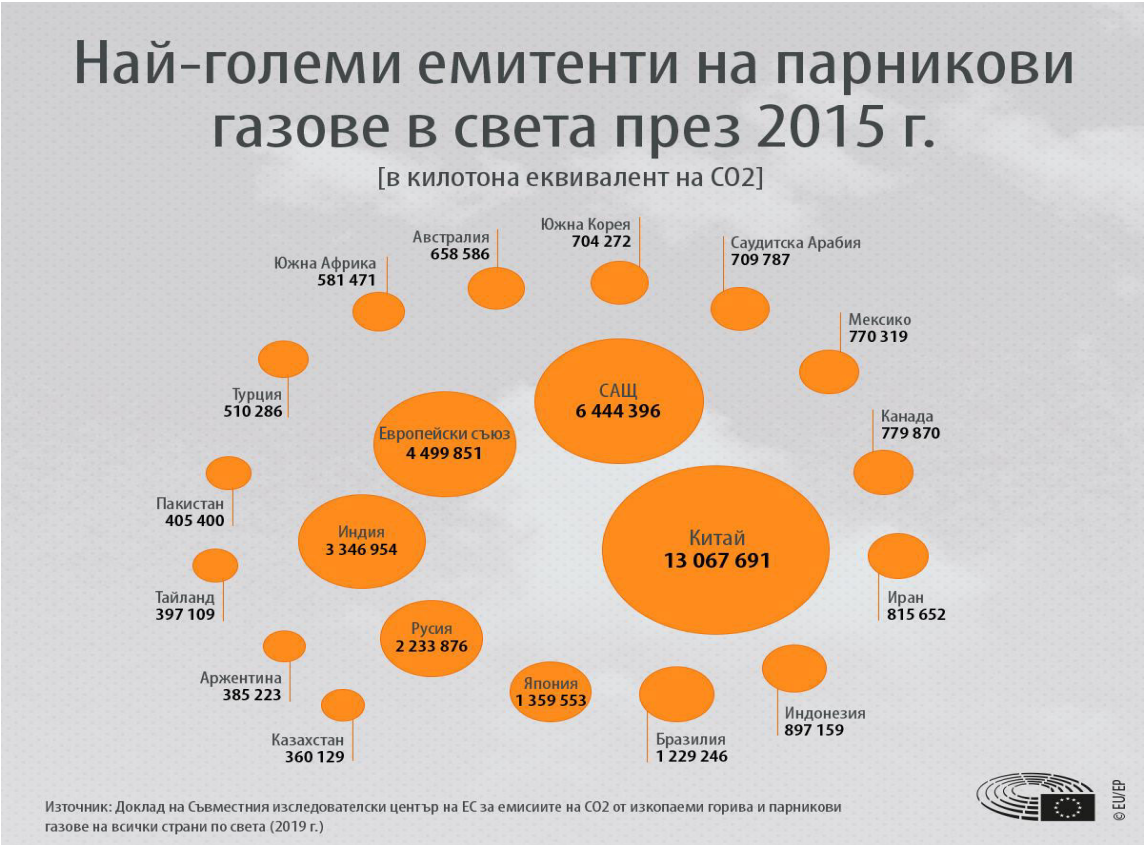
Община Генерал Тошево няма значимо отношение по отношение на емисиите на парникови газове от промишлеността, транспорта и производството на енергия, но има отношение към селското стопанство и управлението на отпадъците (отделянето на газ метан от старите сметища).

Графиките по-долу показват емисиите на парникови газове по страни в ЕС за 2019 г. и най-големите емитенти в света за 2015 г. Европейският съюз се нарежда на трето място по емисии след Китай и САЩ. Парниковите газове остават в атмосферата за период, който варира от няколко години до хиляди години. Независимо от коя страна са емитирани, те влияят на климата по целия свят.

Фиг. 6.1-6. Общи емисии на парникови газове по страни в ЕС

След пленарен дебат на 07.06.2022 г., ЕП прие позицията си по три ключови законодателни акта на ЕС, които са част от пакета „Подготвени за цел 55 през 2030 г.“(Fit for 55 in 2030 package). Това е планът на ЕС за намаляване на емисиите от парникови газове с най-малко 55% до 2030 г. в сравнение с равнищата от 1990 г. и за нулеви нетни емисии на парникови газове (неутралност по отношение на климата) до 2050 г. в съответствие с Европейския законодателен акт за климата. Пакетът е важна стъпка към целта на ЕС да стане независим от скъпите и замърсяващи изкопаеми горива от Русия значително време преди 2030 г.

Фиг. 6.1-7. Най-големи емитенти на парникови газове в света

ЕП е съгласен да се създаде Социален фонд за климата (СФК), който да помогне на най-засегнатите от енергийната бедност и на хората, които нямат възможност да пътуват заради скромните си доходи. Средствата ще бъдат насочени за покриване на разходите за енергийния преход. СФК следва да подкрепя:

- временни преки мерки за подпомагане на доходите (като напр. намаляване на енергийните данъци и такси) за справяне с поскъпването на автомобилния транспорт и отоплителните горива;

- инвестиране в саниране на сгради, енергия от възобновяеми източници и преминаване от личен към обществен транспорт, съвместно ползване на автомобили и използване на активни видове транспорт , като например колоездене. Мерките могат да включват фискални стимули, ваучери, субсидии или заеми с нулева лихва.

ЕП гласува на 8 юни относно актуализация на правилата за сектора на земеползването, промяната на земеползването и горите. Правилата засягат горски и обработваеми площи, както и промяната на начина на използването на земите (за селскостопански цели или за гори).

Горите поглъщат еквивалента на 7% от общите емисии на парникови газове в ЕС всяка година. В ЕС има 159 млн. хектара гори, като те покриват 43,5% от общата суша в ЕС. Горското покритие варира силно по държави − от

малко повече от 10% в Малта до близо 70% във Финландия. Освен ролята им за извеждане на въглероден диоксид от въздуха горите изпълняват и други много полезни функции: те защитават почвата от ерозия, осигуряват местообитание за множество видове, участват във водния кръговрат и регулират местния климат. В контекста на политиката за климата горите се свързват с начина на ползване на земите от хората. Когато увеличаваме горските фондове, това допринася за по-малко въглероден диоксид в атмосферата. Когато режем дървета или когато превръщаме горите в обработваеми земи или пасища, това има потенциал да увеличи присъствието на парникови газове.

Депутатите искат да се увеличат площите, които абсорбират въглероден диоксид, като например се възстановят влажни или блатисти зони, спре се обезлесяването и се засадят нови гори. Това ще помогне за извеждането на повече парникови газове от атмосферата и постигането или надхвърлянето на зададената цел за 55% по-малко емисии до 2030 г. спрямо 1990 г. Предложението на Комисията за включване на емисии на газове, различни от въглеродния диоксид, от селското стопанство (като метана от животните или азотните оксиди от почвата) към емисиите от сектора на земеползването не получи подкрепа от парламентарната комисия по околна среда. Депутатите считат, че абсорбирането на газове от горите не трябва да се ползва, за да се компенсират емисии в други сектори, а те следва да намерят решения за значително намаление на емисиите си. Парламентът настоява Комисията да определи цели за извеждането на газове от сектора на земеползването за всяка страна от ЕС за 2035 г. и на всеки пет години след това. Депутатите също така предлагат да се даде на страните членки гъвкавост относно изпълнението на целите, в случай че те са засегнати от природни явления като горски пожари, нашествие на вредители или бури.

В този аспект ОУП следва общите насоки за борба с изменението на климата в следните направления:

- подобряване на пътната инфраструктура на общината;
- създаване на условия за добив на електроенергия от ВЕИ;
- увеличаване на горските площи и вземане на мерки срещу обезлесяването;
- развитие на електроразпределителната мрежа и създаване на възможности за зареждане с ток на електроавтомобилите.

VI.2. Въздействие върху качеството на атмосферния въздух

Въздействието на предлагания план върху качеството на атмосферния въздух в общината е оценено като са взети предвид следните аспекти на перспективното развитие:

- несъществено увеличаване площта на населените места и на производствено-складовите зони;
- очаквано известно увеличаване на трафика по пътищата през Генерал Тошево и Кардам следствие развитието на връзките с Румъния;
- изменение в транспортната мрежа и перспективния трафик на МПС
  а) в общинския център
  б) в извънселищните територии.

Проектът на ОУП предвижда незначителни промени по отношение на увеличаването на площта на населените места, които освен това в някои случаи вече са реализирани, поради което въздействието от това върху атмосферния въздух е също незначително. Характерът, капацитетът и площта на новопредвидените производствено-складовите площи също е далеч под поемните възможности на средата и също не може да окаже никакво значително влияние върху качеството на атмосферния въздух.

По-съществено въздействие ще има увеличения автопоток по пътната мрежа, но на този етап не могат да се направят репрезентативни изчисления на въздействието върху атмосферния въздух, защото няма достоверна информация за нарастването на трафика. Освен това планът предвижда своевременно изместване на трасето извън града и направа на защитно озеленяване. Това ще доведе до намаляване на въздействието на автотранспортния шум в градската зона. Представителна оценка на въздействието на тези инвестиционни намерения върху качеството на атмосферния въздух следва да се направи при провеждане на процедура по ОВОС.

За получаване на известна представа за транспортното замърсяване привеждаме данни от изчисленията на имисионното замърсяване на атмосферния въздух (концентрация на типичните за автотранспорта замърсители в mg/m^3) в обсега на пътя Добрич-Генерал Тошево-Кардам (до 100 m встрани) от доклади за ОВОС в района, разработени от колективи с ръководител инж. Красимир Маринов. То е определено в два основни случая при следните условия: скорост на вятъра, равна на средногодишната 2,7 m/s, коефициент на дисперсия, определен в зависимост от разстоянието и класа на устойчивост на атмосферата по Pasquill-Gifford-Turner (разгледани са клас B-умерено неустойчива и клас D-неутрална атмосфера), автомобили, произведени до 1992 г. без катализатори с обем на двигателя 1,4-2,0 l, емисии, определени по методиката на СЗО при движение по пътя със скорост 60 km/h. Първи случай: оразмерителен брой на автомобилите в участъка 125 коли на час, от които 68 леки с бензинови двигатели, 29 леки с дизелови двигатели, 28 тежки с дизелови двигатели, категория D, $\sigma_z = 4,8$; втори случай: брой на автомобилите, завишен с 50%: 190 коли на час, от които 132 леки с бензинови двигатели, 45 леки с дизелови двигатели, 13 тежки с дизелови двигатели, категория B, $\sigma_z = 10$. Получените резултати са отразени в следната таблица:

Таблица 6.2-1. Имисионно замърсяване на атмосферния въздух

Замърсител	С I-ви случай	С II-ри случай	$ПДК_{н.м.}$*
ОСА	0,012	0,016	0,05/0,15
SO_2	0,023	0,135	0,13/0,38
NO_x	0,290	0,360	0,05/0,26
CO	0,203	0,290	10/60
ЛОС	0,040	0,059	1,5/5,0
Pb	0,0004	0,0006	0,0006

*Забележка: ОСА – общо съдържание на аерозоли, ЛОС – летливи органични съединения; * - посочени са средно-дневните и средно-часовите норми по наредбите за населени места към 2005 г.*

Анализът на получените резултати показва, че наднормено замърсяване и в двата случая има по отношение на азотните оксиди. При неблагоприятни

условия наднормено може да е и замърсяването със серен диоксид. Стойносттите на ОСА (главно сажди) са под ПДК. Стойностите на ЛОС и СО са значително под ПДК. Както се вижда автотранспортното натоварване в района на пътя е главният източник на замърсяване на атмосферния въздух с типичните за него замърсители на зоните до 100 m встрани. С обновяване на автопарка и използването на безоловен бензин това замърсяване ще се редуцира. Същевременно следва да се отбележи, че и изискванията за ПДК за серните и азотни оксиди и оловото ще станат по-строги съответно до 2005, 2010 и 2005 година, когато средноденонощните ПДК в $\mu g/m^3$ ще бъдат съответно 125, 40 (средногодишна) и 0,5 (средногодишна), а средночасовите – 350 за SO_2 и 200 за NO_x.

Отчитайки значителното обновяване на автопарка може да се каже, че няма основания за очакване на наднормено замърсяване на атмосферния въздух, но все пак това следва да се докаже с конкретни изчисления при разработването на доклад за ОВОС.

Увеличаването на земите в регулацията съгласно ОУП става основно не за сметка на площи, заети от интензивно земеделие или гори. Най-често се узаконяват изградените вилни зони, селища, складови зони. Съгласно прогнозата за икономическото развитие на общината в тези площи се предвижда развитие на малки предприятия, предимно на хранително-вкусовата и леката промишленост, а също така на складови и обслужващи дейности. При спазване на законовите изисквания от нормативните документи за опазване на атмосферния въздух, не би трябвало да бъдат изградени нови обекти, които да допринасят за замърсяването на въздуха и да окажат с това вредно въздействие върху населението.

За предвидените нови производствени зони в ОУП не е посочено за какви дейности те ще бъдат предназначени. При възникване на конкретни инвестиционни предложения трябва да бъде взето становище на компетентния орган по околната среда на коя процедура съгласно Закона за опазване на околната среда те подлежат.

Освен това в предлаганото изменение на териториалното разпределение на поземлените ресурси в общината се предвижда създаването на нови вилни зони и рекреационни обекти. По своя характер тези инвестиционни предложения не биха могли да окажат въздействие върху имисионното състояние на въздуха при своята реализация и експлоатация.

Влияние върху качеството на атмосферния въздух ще оказват и строителните дейности през периода на изграждане на строежите върху отредените с плана територии.

При извършване на строителни работи въздухът се замърсява с прах и отработени газове от ДВГ на строителната механизация. Тези източници на замърсявания са неорганизирани. Влиянието на някои строителни работи върху качеството на въздуха (бояджийски, заваръчни и антикорозионни работи), при които се отделят специфични вредности, не се третира подробно в този доклад т.к. практиката показва, че тяхното влияние е локално и значими въздействия могат да се появят само при големи обеми работа, каквито на обекти от този тип не се очакват.

Повишаване на концентрацията на прах се наблюдава най-често при сухо време (например през летния период). Все пак не се очаква значимо и продължително превишаване на концентрациите на прах в атмосферния въздух.

Основание за този извод ни дава направената количествена оценка на емисиите на прах за голям строителен обект. Тя е извършена по методиката на СЗО при най-неблагоприятни условия: интензивна работа с тежкотоварен автотранспорт при сухо време (абсолютна влажност на въздуха под 25%), движение по трошено-каменни настилки. При тези условия се емитират общо 5 kg аерозоли за една машиносмяна (8 часа). При пълно безветрие този прах се отлага в рамките на обекта, при което се получава средно повърхностно натоварване около 32 mg/m^2 ден за цялата площ (допустимото повърхностно натоварване на Наредба №2 е 350 mg/m^2 ден). Това повърхностно натоварване няма да е равномерно разпределено - в зоната на работните площадки то може да достигне до 250 mg/m^2 ден, което е около 70% от допустимото. На тази база може да се прогнозира, че концентрациите на инертен нетоксичен прах в приземния слой ще бъдат под ПДК $_{ср.см.(р.ср.)}$ = 10 mg/m^3). Сравнението е извършено с ПДК за работна среда по Наредба №13/2003, т.к. се разглежда районът на строителната площадка. Следва да се отбележи, че вероятността от възникването и продължителността на такива ситуации е малка, но в тези случаи следва да се прилагат задължително мерки за намаляване на прахоотделянето, включени в проектите за организация и изпълнение на строителството (ПОИС – сега вече ПБЗ): противопрахово оросяване на пътищата и строителните площадки, покрито возене на прахоотделящи материали, редовно почистване на строителните площадки, покриване на повърхностите на насипищата на прахоотделящи строителни материали и т.н. В тези случаи се касае за стандартна екологосъобразна организация на строителния процес, имаща твърде косвено отношение към предвижданията на плана.

От двигателите на строителната механизация и автотранспорта в рамките на строителния район при изграждане на новопредвидени обекти ще се емитират също вредни вещества: аерозоли, серни и азотни оксиди, летливи органични съединения, въглероден оксид. Приблизителна количествена оценка на емисиите в този случай е направена за изграждането на един средноголям обект: пететажна жилищна сграда. Изчислено е, че за нейното изграждане ще се извършат общо около 1000 курса с товарни автомобили от типа КамАЗ и КрАЗ. При среден пробег в рамките на района 1 km и среден престой с работещ двигател 15 min за периода на строителство (6 месеца) ще се изгорят общо 2,875 t дизелово гориво. От работещата на обекта строителна механизация (багер, булдозер, челен товарач, бетон-помпа) ще се изгорят още 17,7 t ДГ (при 5-дневна работна седмица и 8 часов работен ден). Следователно общо за строителния период ще се емитират следните количества замърсители (табл. 6.1-1):

Табл. 6.2-2. Приблизителна количествена оценка на емисиите

Вещество	Обща емисия, kg	Масов поток, g/h	Забележка
ОСА	88	84	
SO_2	165	156	Вещество IV клас*
NO_x	1440	1364	Вещество IV клас*
CO	288	273	
ЛОС	82	78	

*Забележка: ОСА – общо съдържание на аерозоли, ЛОС – летливи органични съединения; * - по Приложение №2 на Наредба №2/1998 [27].*

Във всички случаи масовият поток е под 5 kg/h (за вещества от IV клас по Наредба №2/1998 - SO_x, NO_x), което ни дава основание, отчитайки релефа и климатичните фактори, да приемем, че имисиите в рамките на строящия се обект и прилежащите му територии няма да надхвърлят допустимите за работна среда по Наредба №13 – (NO - 20 mg/m^3 , NO_2 - 4 mg/m^3, нафта – 1600 mg/m^3 , CO – 40 mg/m^3 , SO_2 - 5 mg/m^3, сажди – 3,5 mg/m^3 инхалабилна фракция, прах – 10,0 mg/m^3 инхалабилна фракция, 4,0 mg/m^3 респирабилна фракция). Възможно е само временно надвишаване на нормите в близост до строителните машини и при работа в непроветриви зони. По експертна оценка това надвишение е от порядъка до 3,12 пъти над средносменната ПДК за SO_2 и до 6,82 пъти за NO_x. Няма опасност от натрупване на олово, т.к. двигателите на строителната механизация са предимно дизелови. Възможни са обаче кумулативни ефекти (при едновременно изграждане на обекти на близкостоящи площадки, в зоната на влияние на транспортното замърсяване покрай пътищата и улиците.

По експертна оценка, отчитайки характеристиките на района и предвижданията на плана може да се приеме, че при спазване на екологичните мерки за работа няма да бъдат надвишени дълготрайно нормите за населени места в прилежащите на новостроящите се обекти зони и в общината като цяло.

Съществено въздействие на отработените газове от строителната механизация е с обхват до около 70-100 м от обектите и по трасето на транспортния маршрут. В тези зони е възможно краткотрайно превишаване на средночасовите ПДК за населени места за SO_2 (380 μg/m^3), за NO_2 (260 μg/m^3) и за CO (60 mg/m^3), особено ако се отчете и кумулативния ефект от фоновото замърсяване на пътните артерии.

На база на изнесеното по-горе може да се прогнозира, че въздействието на предвижданията на плана върху въздуха в рамките на строителните площадки през строителния период ще бъдат значителни, но общо взето под нормативно допустимите дори при неблагоприятни условия, с малък териториален обхват, временни с малка продължителност, с възможност за кумулативен ефект и синергични въздействия.

На този етап поради липса на информация не може да се даде количествена оценка на въздействието на новопредвидените обекти (следствие предвижданията на ОУП) върху атмосферния въздух при нормална експлоатация. В този аспект с оглед запазване на чистотата на въздуха в рамките на изискванията за населени места следва в Заданията за проектирането на част ОВ на по-мащабните нови обекти да се заложат **ограничителни условия**: например използване на слънчева енергия, ефективност на котлите с течно и газообразно гориво над 90%, автоматично изключване на отоплението и въздушните климатизатори при отворени прозорци, таймери за автоматично управление на сауните, неизползване като източник на енергия мазут и въглища със съдържание на сяра над 0,2%, неизползване на забранени от Монреалския протокол от 1987 г. фреони за хладилни и климатични инсталации (*ПМС N266/29.12.1995 год. и заповед РД 35/26.04.1996 год. на МОС)* и т.н. По този начин следва поне да се запази съществуващото състояние на атмосферния въздух в разглеждания район.

Същевременно следва да се работи и по намаляване на емисиите и подобряване на енергийната ефективност на съществуващите организирани и

неорганизирани източници. В този аспект предвижданията на плана способстват за намаляване на емисиите.

Благоприятно върху качеството на въздуха ще се отразят заложените в плана идеи за използване на възобновяеми енергийни източници, подробно разгледани в глава 1.

А. Въздействие на ниво „цел и задачи на ОУП“

Въздействието на ниво „цел и задачи на ОУП“ е представено в следващата таблица:

Цел и задачи на ОУП	**Оценка**	**Коментар**
Цел: Осигуряване на оптимални условия за социално и пространствена развитие, в нейните административно-териториални граници, на базата на пространствено-урбанистичната концепция, основаваща се на ясни принципи и закономерности, като се създаде качествена урбанистична и пространствена структура за развитие на средата за живот, производството и земеделието, капиталови вложения на населението на общината, както и съхраняване на местната културна идентичност в близка и в по-далечна перспектива	**+**	Оптималното пространствено развитие предполага по-голяма устойчивост на развитието на общината, което като косвен ефект предполага ограничаване емисиите на парникови газове от транспорта, селското стопанство, бита и т.н.
Задача 1 Развитие и усъвършенстване на средата за обитаване, съобразена с местните политики, практики и търсене на нови форми за обитаване	**+**	Косвено положително въздействие, свързано с развитието на среда за обитаване, която се състои от обновена материална база, с повишена енергийна и ресурсна ефективност.
Задача 2 Развитие, усъвършенстване и модернизиране на производствената инфраструктура, в двата основни отрасъла – земеделие и промишленост, чрез създаване на идентични функционално-пространствени модели и условия, с оглед на възможностите за ефективна интеграция и въвеждането и прилагането на иновативни практики и дейности;	**0**	Решенията в ОУП не предвиждат дейности, които да доведат до увеличаване на емисиите от промишлени източници. Предвижданията са съобразени с фактическото разположение на индустриалните зони, оформени съгласно действащите до сега планове, като се прецизира преди всичко конкретното им предназначение като функционални зони и, при необходимост, бъдещото им разширение, при спазване изискванията за опазване на околната среда.
Задача 3 Развитие и усъвършенстване на социалната инфраструктура, в нейните разнообразни форми, като се търсят възможности за широко прилагане на публично-частното партньорство;	**+**	Косвено положително въздействие, свързано с обновяване на материалната база, повишаване на енергийната и ресурсна ефективност на инфраструктурата

Задача 4 Развитие и усъвършенстване на рекреационната инфраструктура, като се използват наличните природни и подземни минерални и екоресурси на територията на общината;	**+**	Косвено положително въздействие в резултат на ползване на природните и подземни минерални и екоресурси
Задача 5 Доразвиване и изграждане на благоустройствената инфраструктура в рамките на цялата община;	**+**	Косвено положително въздействие, свързано с подобряване на ефективността на ползване на ресурсите и енергията
Задача 6 Локализиране и развитие на пътната и железопътната инфраструктура в рамките на общината, както и на съпътстващите я обслужващи обекти;	**++**	Пряко положително въздействие, свързано с намаляване емисиите от транспорта, както и от подобреното състояние на пътната инфраструктура, което предполага ограничаване емисиите от моторните превозни средства
Задача 7 Създаване благоприятни условия за привличане на чужди инвестиции, с оглед пространственото изграждане на транспортни интермодални терминали, логистични центрове и бази, спедиционна инфраструктура и обезпеченост на трасетата на основните съществуващи и новоизграждащи се пътища на територията на общината;	**+**	Положително въздействие дължащо се на подобряване на условията при превоз на пътници и товари. Връзката на инфраструктурните подобекти – автомагистрала, ж.п. линия, пристанища и др. транспортни коридори косвено ще доведе до облекчаване на автомобилния транспорт в населените места.
Задача 8 Осигуряване на оптимални екологични условия, с оглед на съхраняването на биоразнообразието, екологичните характеристики на средата и специфичните ландшафти на територията на община Генерал Тошево	**+**	Незасягането на всички защитени територии в общината ще доведе до положителен ефект за атмосферния въздух. Съхранената флора има пряк положителен ефект върху пречистването на въздуха. Предвиждането на зони за рекултивация на всички нарушени територии ще доведе до подобряване на въздуха в района.
Задача 9 Запазване, развитие и целесъобразно използване на наличните недвижими културни ценности и археологически обекти	**0**	Няма отношение към качеството на атмосферния въздух

Извод:

Очаква се косвено положително въздействие по отношение на качеството на атмосферния въздух, свързано с ограничаване емисиите вредни вещества на територията на общината.

Главна цел на общия устройствен план на общината е да създаде териториална планова основа за нейното дългосрочно устойчиво устройствено развитие в съответствие с приетите стратегически документи за регионално развитие и със специфичните за община Генерал Тошево географски, природни, исторически, ландшафтни и други ресурси.

Цели:

Изхождайки от принципите на устойчивото развитие за баланс между екологично равновесие, икономически растеж и социален просперитет, при рационално използване на природните ресурси, постигането на главната цел се предпоставя от изпълнението на следните цели:

- Регулиране в устройствено отношение процесите на по-нататъшната урбанизация на територията на общината в граници, които да не накърняват целостта и стабилността на природната й среда;
- Създаване на необходимите устройствени условия за реализиране на стратегическите документи по ЗРР - регионален план за развитие на района за планиране, които образуват ниво 2, не представляват административно-териториални единици и са с териториален обхват, областната стратегия и Общинския план за развитие 2014-2020, както и на други общински, регионални и национални програми, планове и проекти. Извеждане на устройствени проблеми, произтичащи от ОУПО, които да бъдат включени в ежегодните програми за прилагане на Общинския план за радвитие (ОПР);
- Прилагане на устройствени принципи за по-нататъшно изграждане и техническо съоръжаване на жизнената среда в населените места и останалите обитавани територии в съответствие със съвременните европейски критерии и стандарти, при търсене на максимален ефект при инвестирането и запазване на характерни качества и уникалност на територите;
- Планиране на територията на общината по начин, осигуряващ съхраняване и едновременно с това пълноценно включване в жизнен оборот на природното и културно наследство на общината, с оглед устойчивост и взаимно стимулиране при развитието на всички системи.

Задачи на плана

Основните задачи на плана могат да бъдат определени, както следва:

- Определяне на общата структура на територията и преобладаващото предназначение на съставните и структурните й части;
- Регламентиране на общия режим на устройство на всяка от територите по предходната точка, при съблюдаване на режимите, установени със специални закони;
- Усъвършенстване на мрежата на социалната инфраструктура;
- Обосноваване развитието на комуникационно-транспортната инфраструктура на общината и определяне съответстващото му усъвършенстване на транспортните мрежи.
- Обосноваване развитието на техническата инфраструктура и определяне разположението на мрежите и съоръженията им на територията на общината, както и връзките им с територите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от регионално и национално значение;
- Идентифициране на територите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и регламентиране на необходимите превантивни мерки и начини на устройство и защита;

- Регулиране на взаимодействието между устройството на територията на общината и природната й среда, с оглед нейното опазване. Регламентиране на допустимото натоварване на естествените рекреационни и други ресурси, с оглед опазването им;
- Осигуряване на условия за опазване и социализация на обектите на културно-историческото наследство и природните забележителности;
- Извеждане на приоритетните устройствени мероприятия и определяне на последователност на реализирането им във времето.

Б. Въздействие на ниво „устройствени предвиждания, в т.ч. идентифицирани проекти“

На ниво устройствени предвиждания положително въздействие по отношение на атмосферния въздух ще имат предвижданията, свързани с транспортната инфраструктура (*разширяване и подобряване на транспортната инфраструктура, свързано с ограничаване емисиите от транспорта*), в т.ч. терените за паркинги (*чрез тях ще се ограничи трафика в населените и др. места*), разширяването на зелените площи и изграждането на нови такива (*съгласно баланса на териториите зелените площи за широко обществено ползване се увеличават в сравнение със съществуващото състояние*); увеличаването на територите за спорт и развлечения има косвен ефект, свързан с това че на тези площи не се очаква генерирането на вредни емисии; горските територии се увеличават, което също е положително.

Изводи:

Общата оценка на предложенията на ОУП по отношение на въздействие върху качеството на атмосферния въздух е, че влиянията са положителни, значителни по степен и дългосрочни по характер, но средно и далекоперспективни, тъй като много от мероприятията са свързани с финансиране и комплекси от действия, чиято реализация е относително дълга във времето.

Влиянието на проекта на ОУП е косвено по отношение на битовото отопление.

Кумулативно въздействие

Кумулативен ефект върху качеството на атмосферния въздух от наслагване на отделяните вредни емисии се очаква да бъде с много ниска степен на въздействие.

Не се очаква поява на нови замърсители във въздуха на градската среда, в резултат на реализацията на проектните решения, заложени в ОУП.

Общото заключение е, че няма предпоставки за влошаване на качеството на атмосферния въздух на територията на общината следствие на предвижданията на плана.

ИЗВОДИ:

1. **Заложените в ОУП промени в площта на населените места и други урбанизирани територии няма да окажат съществено отрицателно въздействие върху качеството на атмосферния въздух в Община Генерал Тошево.**

2. **Включените в ОУП промени в териториалното устройство и прогнози за перспективното развитие не оказват значително въздействие върху атмосферния въздух. При това част от мероприятията допринасят за намаляване на емитираните количества вредни вещества, които по-настоящем се отделят от редица дейности.**
3. **Измененията в уличната мрежа, изграждане на нови пътни отсечки, прогнозното изграждане на околовръстен път при очакваното увеличение на трафика на МПС няма да влошат качеството на атмосферния въздух в Общината и в населените места, респективно гр. Генерал Тошево.**

VI.3. Въздействие върху водите

Съгласно *Закона за водите* всички води и водни обекти се опазват от *изтощаване, замърсяване и увреждане* с цел поддържане на необходимото количество и качество на водите и здравословна околна среда, съхраняване на екосистемите, запазване на ландшафта и предотвратяване на стопански щети, включително постигане на добро екологично състояние на повърхностните води; добро количествено и химично състояние на подземните води; намаляване на необходимостта от пречистване на водите преди тяхното използване; осигуряване развитието на водните екосистеми, влажните зони и свързаните с тях сухоземни екосистеми (чрез определяне на минимален допустим отток в реките).

Въздействията, които могат да компрометират постигането на тези цели са свързани с:

- регулиране на оттока (предвижда се в плана по отношение на дъждовните води, което има положително значение)
- изграждане на язовири (не се предвижда в плана);
- прехвърляне на води от един речен басейн в друг (не се предвижда в плана);
- въвеждане на опасни и други вещества във водите (не се предвижда в плана);
- депониране на отпадъци и опасни вещества на места, откъдето могат да замърсят водите (не се предвижда в плана);
- изкуствено смесване на подземни води с различни качества (не се предвижда в плана).

Община Генерал Тошево попада в районите на два речни басейна с планове за управление: Дунавски район и Черноморски район – с влезли в сила Планове за управление на речните басейни (Решение №917/31.12.2024 г. и Решение №921/31.12.2024 г. на МС). И в двата ПУРБ има актуализирана Програма от мерки за постигане на целите на РДВ, по които България е страна. Тези мерки следва да се имат предвид при разработване на ОУП по отношение изграждане на ПСОВ и на канализационни мрежи за агломерации с над 2000 е.ж.; намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населените места; допълнително водоснабдяване на населените места, в които има недостиг на питейна вода; изграждане на съоръжения за пречистване на питейните води и др.

VI.3.1. Повърхностни води

По принцип повърхностните води в общината не са представени от традиционните водни обекти: реки, езера и др. под. Поради това всъщност няма върху какво да се окаже въздействие от плана. Принципно реализацията на този устройствен план може да окаже само едно потенциално въздействие върху повърхностните води:

- замърсяване на деретата от оттичащи се замърсени повърхностни валежни води – планът обаче не създава предпоставки за реализация на този сценарий).

Планът не предвижда териториални изменения в площта на водните обекти.

На територията на общината няма определени крайбрежни заливаеми ивици на реки, съгласно чл. 146, ал. 2 от Закона за водите (ЗВ).

Заключение:

- **предвижданията на ОУП няма могат да окажат въздействие върху режима и качеството на повърхностните води;**
- **предвижданията на плана не са свързани с водоползване или ползване на водни обекти (освен за заустване на пречистени отпадъчни води от новопредвидени ПСОВ);**
- **на този етап не може да се анализира въздействието на ОУП върху СОЗ на водоизточници от повърхностни води, за които такива не са установени и утвърдени по съответния ред, но в плана са нанесени съществуващите;**
- **въздействията на предвижданията на ОУП върху повърхностните води са незначителни, дълготрайни, периодични, директни и индиректни, с възможност за кумулативен ефект;**
- **на този етап планът не създава предпоставки за замърсяване или изтощаване на повърхностните води доколкото ги има.**

VI.3.2. Подземни води

Принципно реализацията на този устройствен план може да окаже следните потенциални въздействия върху водите:

- недостиг на питейна вода и воден режим в случай, че след водоснабдяване от общинската водоснабдителна мрежа обектите потребяват по-големи количества от допустимите – реализацията на плана няма да доведе до значимо увеличение на водопотреблението);
- замърсяване на водоизточници за питейно-битово водоснабдяване на населението (поради липса на утвърдени СОЗ на всички водоизточници за питейно-битово водоснабдяване на общината не може да се даде оценка на въздействието на предвидените в ОУП териториално-устройствени промени, но анализът на ограничителните и забранителните дейности в СОЗ по Наредба №3 показва, че планът не предвижда такива дейности в СОЗ 2 и 3);
- замърсяване на незащитените подземни води чрез инфилтрация или в случай на изпускане на недостатъчно пречистени отпадъчни води.

Предвижданията на плана не създават опастност от замърсяване на дълбоките подземни води при спазване на изискванията за експлоатация на сондажите и тяхните СОЗ. В плана са отбелязани СОЗ на всички сондажи, съгласно изискванията на Наредба №3/16.10.2000 г.

Установено е, че има достатъчен резерв на подземни води от дълбоки сондажи. При издаване на разрешителни за водоползване следва да се определят граничните параметри за експлоатация, при които няма да има опасност от изтощаване на водоносните хоризонти и няма да се получи недопустим спад на водните нива, т.е. няма да има недопустимо въздействие върху режима на тези води. Освен това следва да се предвидят мерки за по-ефективно и рационално използване на този важен за общината природен ресурс.

Необходимо е да се доизгради ГПСОВ за град Генерал Тошево, което ще намали замърсяването на подземните води и почвите.

Задължително следва да се инвентаризират и приведат в съответствие с нормативните изисквания всички локални пречиствателни съоръжения от промишлеността и селското стопанство.

Заключение:

- **предвижданията на ОУП няма могат да окажат въздействие върху режима и качеството на подземните води;**
- **предвижданията на плана не са свързани с водоползване или ползване на водни обекти (освен за заустване на пречистени отпадъчни води от новопредвидени ПСОВ);**
- **на този етап не може да се анализира въздействието на ОУП върху СОЗ на водоизточници, за които такива не са установени и етвърдени по съответния ред;**
- **въздействията на предвижданията на ОУП върху подземните води са незначителни, дълготрайни, периодични, директни и индиректни, с възможност за кумулативен ефект;**
- **на този етап планът не създава предпоставки за замърсяване или изтощаване на подземните води.**

VI.3.3. Зони за защита на водите

Територията на община Генерал Тошево попада изцяло в чувствителна и в уязвима зона (Северна зона). Същите са определени като зона за защита на водите, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 3 от Закона за водите (ЗВ).

Източници на замърсяване на подземни води на територията на общината са инфилтрацията на валежите в земеделските площи, неконтролираното торене и пръскане с пестициди през 80-те години на м.в., липсата на ПСОВ в населените места, неправилното третиране на отпадъчните води от свинекомплексите и птицефермите и инфилтрата от нерегламентираните сметища.

Най-често срещаното замърсяване на подземните води е с нитрати, произхождащи от изкуствените торове върху селскостопанските земи. Локални органични замърсявания (нитрити, амоний и др.) се наблюдават около селища без канализационна мрежа. Нормативно нитратното замърсяване е уредено с

Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници.

Съгласно ПУРБ екологичната цел за повърхностните и подземните водни тела е „предотвратяване на влошаването и постигане на добро състояние на подземните и повърхностните води“. За зоните за защита на питейните води, определени в категория А1 или А2, целта е: „поддържане и предотвратяване влошаване състоянието на повърхностните води за пиене”, а за зоната, определена в категория А3 – „достигане на стойност по показател/показатели с отклонения, съответстващ на стандарта за качество на повърхностни води за пиене най-малко за категория А2”. За нитратно уязвимите зони целта е „недопускането на превишение на концентрацията на замърсителя нитрати в повърхностните и подземните води.“

От посочените в писмото на БДДР-Плевен мерки, заложени в ПУРБ за постигане и запазване на доброто състояние на водите, отношение към ЕО имат:

- мярка BG1MB106 – Контрол на задължително изпълнение от земеделските стопани в уязвимите зони на програми от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници
- мярка LG1:B107 – Прилагане на правила за добра земеделска практика с цел опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;
- от програма 7.1.6 „Мерки за определяне на забрани за въвеждане на замърсители от дифузни източници на замърсяване и мерки за предотвратяване или регулиране на замърсяването.

Около източниците за питейно водоснабдяване са очертани и регламентирани Санитарно–охранителни зони 1. Същите са нанесени както на основния чертеж на ОУП, така и на схемата за ВиК.

За незащитени подземни води наредбата забранява торене в пояс II при съдържание на нитрати в подземните води над 35 mg/dm^3 и ограничава торенето в пояс III. При съдържание на нитрати в подземните води до 35 mg/dm^3 наредбата само ограничава торенето в пояс II.

Специални изисквания при устройството и застрояването на територията

Водни обекти

Не се допуска промяна на предназначението на поземлените имоти на водни обекти и строителство в тях, освен на водностопански и хидротехнически системи и съоръжения. При урбанизиране на територии около водни обекти, в подробните устройствени планове се включват отреждания за регулация на речните корита и изграждане на необходимите защитни съоръжения. До изграждането на тези съоръжения, в обхвата на крайбрежните заливаеми ивици и в сервитута на хидротехническите съоръжения не се допуска капитално застрояване и извършване на дейностите по чл. 134 от Закона за водите, освен изграждане на водностопански и хидротехнически системи и съоръжения. Не се допуска засаждане на дървета в най-ниската разливна крайречна тераса (в зависимост от хидроложки проучвания за високи води с обезпеченост веднъж на 50 години). Във всички случаи на урбанизиране на територии край реки и дерета, в т.ч. суходолия, се осигурява възможност за достъп за почистване, укрепване и поддържане на речното корито, дерето или суходолието.

ВиК съоръжения

При изработването на нови подробни устройствени планове на населените места или изменение на планове за части от населени места да се предвиждат мерки за рехабилитация, реконструкция и/или доизграждане на водопроводните системи, включително подмяна на амортизираните водопроводи, с оглед преодоляване загубите на питейни води. В плановете задължително да се предвижда изграждане на разделна канализация за атмосферните и отпадъчните води и отвеждане на последните в пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) или локална пречиствателна станция за отпадъчни води (ЛПСОВ). До изграждане на канализацията, отпадъчните води се заустват в индивидуални съоръжения за отвеждане и пречистване на водите (водоплътни изгребни ями), които отговарят на техническите и санитарно-хигиенните изисквания. Едновременно с изграждането на нови производствени предприятия и животновъдни ферми да се изграждат и необходимите ЛПСОВ.

VI.3.4. Водоснабдяване на територията и третиране на отпадъчните води

Осигурените водни количества надвишават изчислителните нужди и водопотреблението на общината в перспективата на проектоплана. Необходима е обаче реконструкция на водопроводната мрежа за да се намалят загубите.

Не се очакват проблеми с нормалното водоснабдяване по отношение на водните количества и необходимите напори. Изпълнението на плана не налага изграждането на нова водоснабдителна инфраструктура. Не се очаква недостиг на вода и въвеждане на режим на водоподаване. Необходимо е обаче да се прекрати напояването на селскостопански земи и площи с питейна вода.

VI.4. Въздействие върху геоложката основа и земните недра

VI.4.1. Геоложка среда

Територията на общината на настоящия етап по принцип е стабилна. Предвижданията на плана по принцип са съобразени с геоложките условия. При съобразяване с нормите за фундиране и строителство няма опасност от предизвикване на недопустими натоварвания и слягания на земната основа или от активизиране на свлачищни процеси.

Реализацията на плана не предвижда мащабно строителство и не може да предизвика значими въздействия върху геоложката основа.

Не се очакват въздействия, които да предизвикат:

- консолидация на слаба земна основа;
- слягане на съоръжения;
- срутване или сличане на откоси;
- промяна на физико-механичните показатели на строителните почви;
- промяна на химичния състав на земната основа.

При реализацията на предвижданията на плана за да се ограничат тези въздействия до допустимите е необходимо при инвестиционното проектиране да се спазват нормите за проектиране.

В инвестиционните проекти следва да се предвидят необходимите противоземетръсни мероприятия, а строителството да се организира така, че да не остават дълго време открити изкопи, неукрепени откоси и непокрити повърхности, които могат да бъдат ерозирани или свлечени.

По принцип влиянието на плана върху геоложката основа ща бъде несъществено и от гледна точка на формалната терминология може да се оцени като постоянно, дълготрайно, с малък териториален обхват (в рамките на отделните обекти). Основната част на въздействието ще се изчерпи през строителния период, а инженерно-геоложките условия са относително благоприятни за строителство и експлоатация на традиционни обекти.

Целесъобразно е да се направи инженерно-геоложко райониране на територията на общината, което да категоризира терените, според пригодността им за строителство.

При решение за строителство в суходолията трябва да се направи картировка и да се определят заливните площи, както и да се предвидят необходимите защитни съоръжения.

При дълбоки изкопи и при наличие на плитки подземни води следва задължително да се дават решения за изпълнение на изкопите и за евентуално укрепване на стените на ямата.

При различни вертикални товари и при нееднородна земна основа или различна дълбочина и тип на фундиране трябва да се предвидят деформационни /дилатационни/ фуги за компенсиране на неравномерни слягания съгласно изискванията на нормите за проектиране на плоско фундиране.

Всички сгради и съоръжения следва да се проектират съгласно изискванията на противоземетръсните норми.

VI.4.2.Подземни богатства

Планът не предвижда разширение на териториите, класифицирани като нарушени терени, следствие на открит добив на подземни богатства (кариери).

В окончателния проект на ОУП е необходимо да се нанесат графично терените, отдадени на концесия за добив на подземни богатства по реда на *Закона за подземните богатства* за да се оцени съобразяването на предвижданията му по отношение на предвидените промени на предназначението на земеделските и горските земи в урбанизирани терени за застрояване. Преди всичко това има отношение към здравния риск като отстояния и местоположение спрямо розата на вятъра на откритите кариери и рудници на населените места, както и въздействия от отработени газове, прах, шум и вибрации по трасетата на извозване на добитите суровини.

Във всички случаи при наличие на инвестиционни предложения за открит добив в кариери и рудници на суровини при площ над 25 ha задължително се извършва ОВОС (т. 34 от Приложение №1 на ЗООС). В останалите случаи (кариери и открити рудници под 25 ha, както и мини с подземен добив, изземване на инертни материали от реки и езера чрез драгиране, дълбоки сондажи – без проучвателни за изследване на стабилността на геоложката основа, добив на въглища, нефт, природен газ, руди и битуминозни шисти, всички проучвателни сондажи за нефт и газ) задължително се извършва преценка за необходимостта от ОВОС (т. 2 от Приложение №2 на ЗООС).

VI.5. Въздействие върху почвите и земеползването

VI.5.1. Почви

Въздействия по време на реализация на плана

При изпълнение на инвестиционните проекти по време на реализация на плана, през ***строителния период*** е възможно да се окажат следните въздействия върху почвите:

- Замърсяване /локално и кратковременно/ със строителни отпадъци и строителни материали на строителните площадки и прилежащи зони. Строителните материали и отпадъци /в зависимост от времепрестоя/ си могат да повлияят в известна степен реакцията на повърхностните почвени слоеве към повишаване на алкалността;
- Утъпкване и уплътняване на почви в терени предвидени за озеленяване. Уплътняването е отстранимо с агротехнически мероприятия;
- Засягане и унищожаване на хумусния слой /ограничителните условия в случая са свързани с изпълнение на изискванията на Наредба №26;
- Възможен е унос на газове от дейностите /от работата на ДВГ/ на автотранспортната техника, от заваръчни и бояджийски работи, който да повлияе в известна степен повърхностния слой на прилежащите терени предназначени за озеленяване. Тъй като влиянието ще бъде кратковременно и с ограничен периметър, може да се приеме, че самовъзобновителните процеси в почвите ще възстановят качествата й за сравнително кратко време.

С цел ограничаване и локализиране на въздействията от строителството върху почвите е необходимо да се спазват изискванията на *Наредба № 26/1996 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт.*

Въздействия по време на експлоатацията

При реализацията на плана е възможно да окаже въздействие върху почвите транспортно замърсяване от новите привлечени транспортни потоци по съществуващите пътища и от натоварването от реализирането на нов Дунав мост.

По време на експлоатацията се очаква завишаване на трафика на еквивалентни мотоединици по съществуващите пътища. Влиянието на отделяните вредности /основно влияещи върху почвите тежки метали/ е разпределено върху значителна площ. Освен това вече не се използват горива с тежки метали.

Имисионното замърсяването на атмосферния въздух (концентрация на типичните за автотранспорта замърсители в mg/m^3) е представено в раздел 6.1. То е съсредоточено в обсега на пътя - до 50 - 70 m встрани. В следствие на замърсяването се натрупват тежки метали в горните 5-10 см на повърхностния почвен слой и в мъртвата постилка /листа, клони/, като това замърсване варира от 10 до 25 м от пътя за този клас натоварване, в зависимост от релефа

/разположението на пътя в изкоп или насип/, наличие на изградени растителни пояси, проветряемостта на територията и др. По експертна оценка след завишаване на натоварването зоната на замърсяване на почвите край пътя ще бъде увеличена на ~20-45 м. Възможно е да бъде постигнато запазване на статуквото на крайпътното замърсяване, независимо от увеличението на натоварването на трафика, при изграждане на нови и уплътняване на съществуващите зелени пояси по специализирани проекти с доказана ефективност.

Нарастването на транспорта ще увеличи замърсяването на въздуха. Това от своя страна ще повлияе и почвите - автотранспортното натоварване в района на главния път ще бъде главният източник на замърсяване на почвите с типичните за него замърсители на земите и горите, като можем да прогнозираме, че ще има замърсяване на почвите до 30-55 м от пътя и пътните възли. С обновяване на автопарка и използването на безоловен бензин това замърсяване ще се редуцира с ~30%. Намаляването на замърсяването може съществено да се редуцира с 40-60% при изграждане на двуетажен защитен пояс от дървета и храсти. В такива случаи почвените проби при изградени такива пояси показват наднормено съдържание на тежки метали в почвите до 10-15 м от пътя, като зад поясите замърсяване на почвите не се регистрира.

Планът предвижда изграждането на няколко нови отсечки пътища от местно значение, подобряващи обслужването и транспортния достъп до отделните села в границите на Общината. Тези отсечки са с незначителна дължина и натоварване и практически не могат да повлияят почвите покрай тях. В случая не се очаква съществено въздействие върху прилежащите земеделски земи и горски фонд.

С цел ограничаване и локализиране на въздействията от строителството върху почвите в горските масиви е необходимо в ПБЗ на обектите да се предвидят необходимите мерки за безопасно извършване на СМР и да се подбере най-подходящият период за извършването им.

При развитието на *аграрния сектор* трябва да се спазват следните изисквания:

- Възстановяване на напоителните системи и напоителните полета;
- Създаване на масиви от трайни насаждения, възстановяване на зеленчукопроизводството;
- Изграждане на съвременни животновъдни ферми;
- Изграждане на друга инфраструктура: за обслужване на селскостопанските дейности, за преработка и за реализацията на продукцията;
- Интегриране на аграрния сектор с туризма (като част от познавателен туризъм по специални интереси и рекреация).
- Доизграждане на мрежата от защитни горски пояси и изолационно озеленяване;
- Рекултивация на нарушените терени и определяне на подходящите за земеделско ползване;
- Изграждане на локални пречиствателни съоръжения за отпадъчните води към съществуващите и новопредвидените обекти на животновъдството и преработката на животинска продукция в устройствените зони, в които е допустимо разполагането им;
- Развитие на базата на хранително-вкусовата промишленост;

- Търсене на инвестиционна активност за изграждане на инфраструктура за енергодобив от възобновяеми източници.

VI.5.2. Земеползване

Териториалното развитие, заложено в общия устройствен план, предвижда намаляване площта на земеделските земи. Това намаление се налага във връзка с нарастване площта на следните видове функционални площи:

- Жилищни терени
- Обществено-обслужващи терени
- Производствени и складови терени
- Стопански терени
- Терени за озеленяване, паркове и градини
- Терени за гробища
- Терени за транспорт и инфраструктура
- Горски територии.

Сравнителният анализ на териториалните изменения общо в територията на общината показва, че земеделските територии са с най-голяма площ спрямо общата територия на общината. Те единствени намаляват размера си в сравнение със сегашната им площ, но несъществено. Относително най-голямо е намалението на необработваемите земеделски земи.

От общата намалена площ на земеделските територии най-голяма част заема площта за развитие на населените места. Трябва да се има предвид, че това са бивши дворове на собственици, в много от които има жилищни или стопански постройки, така че понятието обработваеми земеделски земи е неточно или поне формално.

Следващата по големина площ, която се отнема от земеделските земи, е за обществено-обслужващи и складово-производствени терени. Това е неизбежно и е свързано с потребността да се даде възможност за бъдещо икономическо развитие на общината, както и на отдиха и туризма.

Територията за транспорт и инфраструктура също увеличава размера си.

Съществен дял от намалената площ на земеделските земи е свързан с увеличението на горските площи. Това се налага поради предвидените в плана ветрозащитни пояси покрай част от пътищата. Това има важно екологично значение.

Анализът на ситуацията показва, че на практика разширението на урбанизираните територии вече е извършено и с новия ОУП то се узаконява, за да се решат съществуващи градоустройствени проблеми. В този аспект няма да има допълнителни негативни ефекти върху компонентите на околната среда и най-вече върху земите.

В обобщение на горните данни може да се посочи, че като цяло традиционното за общината разпределение на поземления фонд по начин на трайно ползване е максимално и възможно съхранен.

С ОУПО се установява режим на превантивна защита, с който се запазва фактическото им ползване, без да се влошават техните качества, за следните земеделски територии:

- земеделските земи от I-ва до IV-та бонитетна категория включително, заедно с прилежащите полезащитни горски пояси;

- земеделските земи с трайни насаждения;
- земеделски земи с изградени напоителни системи;
- земите, заети от ливади, пасища и мери;
- земеделски земи за зеленчукопроизводство;
- земеделски земи, попадащи в границите на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие.

Режимът не се отнася за земеделските земи, предоставени на граждани по силата на актове на Президиума на Народното събрание, на Държавния съвет и на Министерския съвет (по § 4 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи). Промяна на предназначението на поземлени имоти в тези територии се допуска по изключение за:

- изграждане на крайпътни обслужващи обекти;
- създаване или разширяване на озеленени площи за широко обществено ползване – извънселищни паркове, както и за открити спортни обекти – игрища и тенис-кортове със затревен терен, както и голф-игрища;
- изграждане на обекти на транспортна и друга техническа инфраструктура и на комуналното стопанство, включително хидромелиоративни мрежи и съоръжения, свързани с тяхната експлоатация;
- изграждането на логистични бази, обществено-обслужващи и складово-производствени обекти.
- разширение на гробищни паркове или за нови гробищни паркове;
- изграждане на нови полезащитни и ветрозащитни пояси;
- изпълнение на дейности и строителство, свързани с опазването и експонирането на обекти на недвижимото културно наследство.

За изграждане на крайпътни обслужващи обекти промяна на предназначението на земеделски земи се допуска само в случаите, когато теренът граничи с път от републиканската пътна мрежа или от общинската мрежа - най-малко бивш IV клас. В тези случаи промяната на предназначението може да обхване площ, не по-голяма от три декара. Когато поземленият имот е с по-голяма площ, промяната се извършва само за част от него с размер до 3 (три) дка. В тези случаи устройството и застрояването на имотите с променено предназначение се извършва съгласно дадените в ОУП нормативи и правила.

Допусканията за промяна на предназначението на земеделски територии, попадащи в обхвата на защитени зони по *Закона за биологичното разнообразие* (ЗБР) са приложими, доколкото не противоречат на плана за управление на съответната защитена зона, респ. на заповедта за обявяване и стандартния формуляр.

Устройство на нарушени територии

На техническа и биологическа рекултивация подлежат:

- всички изоставени бивши кариери или освободени площи от кариери, както и площите на всички кариери след приключване на експлоатацията им;
- регламентирани и нерегламентирани сметища и други депа за отпадъци (след приключване на експлоатацията, съответно след разчистването им);
- свлачища, срутища и други земи с нарушен почвен профил;

- строителни площадки на точкови и линейни обекти (след приключване на строителството).

В случаите, когато с ОУПО не е определено друго конкретно предназначение на тези територии се извършва рекултивация за последващо ползване, съобразно това на прилежащите територии – земеделски или горски.

Свлачищата и строителните площадки на точкови и линейни обекти се рекултивират за използване по основния за тях начин на трайно ползване.

Заключение: Направеният анализ показва, че въздействието на ОУП върху почвите от гледна точка на баланса на територията, промяната на предназначението на земеделски земи следствие урбанизацията на терени, вероятността от разширяване на площта на нарушените терени и необходимостта от рекултивацията им, влиянието на интензивното земеделие върху почвите и тяхното замърсяване с химикали и торове, е незначително.

VI.6. Въздействие върху биологичното разнообразие

VI.6.1. Растителен свят

Елемент на устройствения план са горските територии като местообитания, опазващи биологичното разнообразие в общината. С ОУПО се регламентират горските територии. С общия устройствен план се предвижда незначителна териториална промяна в обхвата на съществуващите горски територии.

В плана се предвижда създаването на ветрозащитни пояси около част от републиканската и общинска пътна мрежа. Целта е в перспектива да се противодейства на негативния ефект от снегонавяването по пътищата. Отделни участъци от тях ще бъдат изградени в 28 землища на общината. По този начин ще бъдат създадени допълнително общо 86 ха горски площи.

Общата площ, която е необходима за реализация на ветрозащитните пояси е изцяло за сметка на обработваеми земеделски земи.

От гледна точка на екологичните условия на средата и запазване в по-едър мащаб обемите на растителните формации и свързаните с тях комплексни екологични фактори е необходима компенсация на отсечената зелена маса при реализация на отделните проекти. Това може да се постигне чрез засаждане и отглеждане на нова дълготрайна декоративна растителност в терените предмет на инвестиционното намерение.

Влияние на растителността върху общите екологични и здравно хигиенни параметри на територията в резултат на реализирането на плана

Ролята на растителността върху екологичните условия на средата и здравния статус на населението е многостранна: защита от вредното въздействие на транспорта; подобряване на микроклиматичните характеристики на средата; пряко въздействие върху здлавния статус на хората.

Растителните изолационни пояси снижават натоварването на средата с вредности както следва:

По отношение замърсяването с тежки метали от транспортни дейности

В тази насока са извършени множество изследвания за ролята на горските и защитни пояси. Обследвания в "Борисовата градина" - София например показват, че в диапазон до 50 m от булеварда дърветата имат способността да натрупват и поглъщат ~ 30% от натрия, оловото, мангана, цинка и кадмия, отделяни от транспорта. Изследвания на Kollet P. показват, че пояс от полски клен и птиче грозде с ширина 10 m намалява замърсяването в съседните райони с 40-50%. Изследвания край магистрала "Хемус" показват, че пояс с ширина 40–50 m снижава замърсяването със 70-80 %. Необходимо е да отбележим, че поглъщателните способности на защитните пояси зависят от техния видов състав /в пъти те са по-ниски при иглолистните растения/, състава, гъстотата и възрастта на насажденията, разположението на насажденията спрямо замърсителя, начина на проектиране на поясите /ефективни са многоетажните пояси/ и други.

Подобен тип защитни пояси е желателно да бъдат изградени лентовидно покрай четвъртокласния път в западната част на обекта.

Влияние на растителността върху запрашеността

Изследванията върху седиментацията на праха на различни разстояния от бул. "Цариградско шосе" в София показват, че количеството утаен прах в зелените пояси на 5 m от булеварда е 121-128mg/m^3 /за24 часа/ и значително намалява – до 8 пъти на 40 m. Тридесет метров пояс, при голяма плътност и нисък етаж от храсти, поглъща прах ~ 22-28% от отделения. Голямата височина на разпространение на праха, повлияна от атмосферните условия е причина за образуването на общ прахов фон, формиран от най-финните дисперсни частици, който не може да бъде уловен в цялост.

Влияние за намаляване на азотните оксиди, сярният диоксид и други токсиканти във въздуха

Изследванията на *Гудерин*, показват, че парцел, защитен с плътна зелена стена с ширина 15 m, има статус на въздуха с по-малко замърсители както следва: серен диоксид - 30%; въглероден диоксид - 35%, фенол - 30%, прах - 64%. Множество международни и наши изследвания показват, че растенията са не само различно устойчиви на замърсявания, но и имат способността без да се повреждат да поглъщат различни газове от атмосферата като различните видове имат различна активност към различните замърсители. Някои растения поглъщат до 5 пъти повече азотни оксиди от други. Особена чувствителност проявяват растенията към серния диоксид, като интензивността на поглъщане от някои видове варира от 2,83 до 3,65 cm^3/100 g листа/h.

Влияние на растителността за намаляване на шума

Специализираната литература изобилства с различни примери. Например пояси от 4 реда дървета с нисък етаж от храсти в облистено състояние намаляват шума с 6-10 dB(A). *Леушен* е установил, че широколистните дървета поглъщат 26% от падащата върху тях звукова енергия и отразяват 74%. Според неговите наблюдения: едноредова ивица от дървета с двуредов жив плет на преден план /при шахматно засаждане на двете/ намаляват шума с 4-5 dB(A); при ширина на ивицата 15-20 м и увеличаване на дърветата шумът се намалява съответно с 5-8 dB(A); при няколкоредова ивица от дървета и храсти с ширина

20 - 30 m шумът е с 8-10 dB(A) по нисък, а при 25 – 35 m ивица сниженията са 10-13 dB(A).

Основните характеристики, които определят зелените площи като място за рекреация, са свързани с влиянието на микроклиматичните и санитарно-хигиенните показатели върху здравето на хората – среда с профилактичен и терапевтичен ефект, оказваща положително физиологично и психическо въздействие върху хората. Влиянието се осъществява чрез изменените физически характеристики на средата през летните месеци – температура и влажност на въздуха, слънчева радиация, йонизация. Физическият и психически статус на човека се определя в значителна степен от топлинното състояние на организма. За благоприятна се счита среда с по-висока въздушна влажност, оптимални температури и ниска слънчева радиация. Изследвания за интензивността на слънчевата радиация в паркови терени с плътна растителност, в проценти от радиацията на открито, варира от 11-16%. Разликата в температурата на въздуха в горещи летни дни на открито и в парк варира с 4-8^{0}C.

Съвременните теории представят въздействието на леките отрицателни йони върху човешкия организъм с положително въздействие по отношение на бодростта и общото здраве. Лечебните им свойства се прилагат успешно при лечение на бронхиалната астма, белодробна туберколоза, безсъние и преумора. Леките отрицателни йони са измерени с най-голяма концентрация при пълнота на масивите 0,5-0,6.

Голямо значение за зравния и психически статус има свойството на растенията да отделят биологично-активни вещества - фитонциди. Най-голяма е фитонцидността при дъбовете, шестила, брезата, кедъра, елите, кипарисите, юниперусите. Фитонцидността е с различна сезонна динамика, като-най активна е през пролетта и лятото.

Влияние на туристическото натоварване в суходолията

Капацитетните възможности (реакционната емкост) на горските съобщества може да бъде изчислена по методиката на доц. Р. Робев и проф. Б. Захариев и предвидени за парк да се появят допълнителни утъпквания – пътеки, направени от туристи. Конфликтът, съгласно изследванията, настъпва при натоварване по-голямо от 10 души/хектар.

Поемната способност на горските територии – нечувствителни зони при натоварване е 6 души/ха.

На тази фаза на планиране не са представени данни за броя на туристите по двата маршрута, но във всички случаи той няма да е голям и не се очаква унищожаване на зелена маса, унищожаване на местообитания и места за хранене на птици и претоварване на рекреационните зони.

Общото въздействие на плана върху растителния свят е незначително, постоянно, с малка вероятност от кумулативни и синергични ефекти.

Устройство на горските територии

С ОУП се установява режим на превантивна защита (с който се запазва фактическото им ползване, без да се влошават техните качества) за защитните и специалните горски територии по чл. 5, ал. 2 и ал. 3 от *Закона за горите*. В тях

не се допуска строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, както и на обектите по чл. 153, ал. 1 от *Закона за горите*, чието изграждане не се смята за строителство. Провеждането на пътища и проводи на техническата инфраструктура през тези територии трябва да се планира и осъществява с минимално нарушаване на средата, включително природната среда между местообитанията и при задължително осигуряване на свободно преминаване през тях на всички представени в зоната животински видове.

Опазването и устройството на специалните горски територии по чл. 5, ал. 3, т. 1 от *Закона за горите* се осъществява съобразно плановете за управление, съответно заповедите за обявяване и стандартните формуляри. Изключенията за тези горски територии, попадащи в обхвата на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие са приложими, доколкото не противоречат на плана за управление на съответната защитена зона, респ. на заповедта за обявяване и стандартния формуляр.

Озелените площи за широко обществено ползване – паркове, градини и улично озеленяване по регулация, както и линейното едроразмерно улично озеленяване, извън посочените в раздел II., т.4 „Устройствени зони за озеленени територии" на ОУП, се устройват, поддържат и ползват като самостоятелни терени в съответствие с предвижданията на действащите подробни устройствени планове, Наредба № 7 и съответните общински наредби. Не се допуска намаляване обхвата на терените на зеленените площи за широко обществено ползване с последващи подробни устройствени планове. Предвижда се доразвитие на линейното озеленяване със зелени ивици и дървета по протежение на основните улици, като при последващото планиране строителната линия към улицата се съобразява с растежните изисквания на съответните видове. При измененията на действащите или изработване на нови подробни устройствени планове на селата, съществуващите залесени територии в техните граници трябва да се запазват като елементи на зелената система по регулация. Не се допуска намаляване обхвата на терените на зеленените площи със специфично предназначение с последващи подробни устройствени планове. Озеленените площи със специфично предназначение – съществуващи гробищни паркове и терени, предвидени за тяхното разширение, се устройват в съответствие с *Наредба № 2/2011 г. на МЗ за здравните изисквания към гробищните паркове (гробища) и погребването и пренасянето на покойници*.

VI.6.2. Животински свят

Принципно предвижданията на проекта за ОУП могат да се отразят върху следните представители на фауната:

I. Клас земноводни /Amphibia /

- Разред – Опашати /Caudata/, представени от дъждовници /Salamandridae/: обикновен тритон /Triturus Vulgaris/; гребенист тритон /Cristatus/
- Разред – Безопашати /Ecaudata/, представени от семейство Дървесници /Hylidae/ - дървесна жаба /Hyla arborea/, семейство Кръстави жаби – зелена кръстава жаба – B.bufo L. и голяма кръстава жаба; семейство водни жаби /Ranidae/ - голяма водна жаба и дългокроко горско жаба, кръглоезични /Dicoglossidae/: родове - чесновници /Pelobatidae/ - обикновена чесновница /Pelobates fuscus/ , жълтокоремна бумка /B.variegata L./;

II. Клас влечуги /Reptilia /

- Разред – костенурки, представени от : гръцка сухоземна костенурка /Testsdo graeca L./, Мавританска сухоземна костенурка /T.termann- Gmelrn/ и рядко обикновена блатна костенурка .
- Разред – люспести влечуги /Squamanta/: *гущери* /Suaria/ - слепооци /Ancuidae/ - слепоок; гущери /Lacertidae /- ливаден гущер /Lacerta agilis/ , триивичест гущер /L. trilineata/, зелен гущер /L. viridis/, кримски гущер /Lacerta taurica/, горски гущер, степен гущер /Podarcis muralis/; Сцинкови /Scincidae/, представени от змии /Untergattung Serpentes/; Смокове /Colubridae/, представени богато от почти всички видове – голям стрелец, смок мишкар, ивичест смок, обикновена и сива водни змии; отровници /Viperidae /, представени от – пепелянка /Vipera ammodytes/.

III. Клас птици /Aves /

- Разред Ciconiformes, представен от /Ciconia ciconia/ бял щъркел; през териториите по време на миграция може да бъде срещнат и черен щъркел;
- Разред Falconiformes – керекенез /F.tinunculus/, обикновен мишелов /B. buteo/, белоопашат мишелов /B.rufinus/, осояд /P.apivorus/, малък ястреб /A. nisus/, голям ястреб /A. gentilis/, черна каня /M. migrans/ Обикновена ветрушка /F.tinnunculus/;
- Разред Gruiformes, представен от яребица*/P. perdix/* и пъдпъдък;
- Разред Columbiformes, представен от видове гугутки /Streptopelia ssp./, гривек*/C. palumbus*, гургулица */S. turtur/*, скален гълъб;
- Разред CStrigiformes, представени от горска улулица, кукумявка и чухъл;
- Разред Piciformes, представен от зелен кълвач /Picus viridis/ сив и среден пъстър кълвач, сирийски пъстър кълвач /Picus syriacus/;
- Разред Passeriformes, представен от дебелоклюна чучулига, речен дъждосвирец, кос, бяла стърчиопашка, черногърбо каменарче /Oenanthe oenanthe/, сиво каменарче, алена лястовица /Hirundo daurica/, голям синигер /Parus major/, дългоопашат синигер/ Aegithalus caudatus/, южен славей /Eritacus megarhynhus/, поен дрозд, черноглаво копривarче /Sylvia articapilla/, обикновено копривarче, обикновен мишелов / Buteo buteo/, обикновенна кукувица, малък маслинов присмехулник, горска чучулига, авлига, градинска овесарка, жълта овесарка, обикновен скорец, кадънка, качулата, горска и полска чучулиги, селска лястовица, жълта стърчиопашка, полска бъбрица, червеногърба сврачка, орехче, червеногръдка, черногушо ливадарче, ястребогушо и голямо копривarче, жълта и градска овесарка, черноглавата овесарка елхова скатия, чинки, скорци, черешарка и други.

III. Клас бозайници /Mammalia/

От бозайниците главно при строителни работи могат да пострадат: мишки /Apodemus ssp./, плъхове /Rattus ssp./, таралеж /Erinaceus concolor/, къртица /Talpa europea/, катерица /Sciurus vulgaris/, лалугер /Citelus citelus/, съсел /Glis glis/, заек /Lepus europaeus/, горски сънливец, лисица, невестука, черен пор, дива свиня, сърна, по-рядко степен пор и пъстър пор.

Устройването на територията и изпълнението на инвестиционни проекти е свързано със строителство на обекти, провеждане на инфраструктура, провеждане на алейни и транспортни мрежи, изграждане на паркови зелени площи. Това обаче не може да засегне съществено фаунистичното разнообразие чрез намаляване на местата за изхранване защото се извършва

екологосъобразно и е с незначителни мащаби. Възможно е да се реализира известен „прогонващ“ ефект, но отчитайки големите териториални възможностите за преместване на фауната в нови ареали, това въздействие няма да има значим негативен ефект.

Използвайки формалните критерии за оценка на въздействието на плана върху животинския свят можем да го характеризираме като:

- Незначително по степен на въздействие;
- Дъготрайно по продължителност;
- Без съществена опасност от кумулативни и синергични ефекти.

VI.6.3. Защитени зони

С предложението за Общ устройствен план на общината се запазват границите на защитените зони и разпределението на земите в тях по начина на тяхното ползване и предназначението им.

ОУП попада в обхвата на чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за ОС и подлежи на процедура по оценка на съвместимост по реда на чл. 31, ал. 4 във връзка с ал. 1 от ЗБР. При извършената от РИОСВ проверка за допустимост по реда на чл. 12 във връзка с чл. 36, ал. 2 от Наредбата за ОС е констатирано, че предвижданията на ОУП са допустими за осъществяване при съобразяване на произтичащите от него планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:

- режимите на защитените територии;
- режимите на защитените зони;
- плановете за управление на речните басейни (ПУРБ).

На основание чл. 36, ал. 3 от Наредбата за ОС, преценката за вероятната степен на отрицателно въздействие на ОУП върху защитените зони на компетентния орган е, че ОУП няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху предмета на опазване на защитените зони, поради следните мотиви:

1. Териториите на ЗЗ BG0000572 „Росица-Лозница“, ЗЗ BG0000130 „Крайморска Добруджа“ и BG0002085 „Чаиря“ не се засягат пряко от устройствените решения на ОУП. В защитените зони към момента няма урбанизирани територии и с ОУП не се предвиждат създаването на нови такива и реализиране на строителство, поради което не се очакват значителни преки, вкл. кумулативни въздействия върху структурата, функциите и природозащитните й цели. Не се очакват значителни косвени въздействия, предвид факта, че планираните устройствени зони „Пп“ и „Жм“ в съседство на защитената зона са урбанизирани и/или антропогенно повлияни територии. Евентуалните отрицателни въздействия върху тях ще се минимизират от заложените превантивни смекчаващи мерки.

2. Предварителния проект на ОУП на община Генерал Тошево засяга частично територията на защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна BG0000570 „Изворово-Краище“, но в границите на защитената зона с проекта на ОУП се предвижда само устройствена зона „01/Ов“, в землището на с. Росен:

- Устройствена зона „01/Ов“ е антропогенно повлияна територия със съществуваща постройка в нея, и представлява 0,005 % от площта на ЗЗ BG0000570 „Изворово-Краище“;

- С предвижданията на ОУП не се засягат типове природни местообитания, предмет на опазване в защитената зона;

- Устройствена зона „Ов“ може да засегне частично местообитания на бозайници, земноводни и влечуги, предмет на опазване в ЗЗ BG0000570 „Изворово-Краище“, но въздействията върху тях ще се минимизират от заложените превантивни смекчаващи мерки;

- В границите на ЗЗ BG0000570 „Изворово-Краище“ няма други ППП/ИП, които заедно с предвижданията на ОУП да окажат значително отрицателно кумулативно въздействие върху предмета и целите на опазване на защитена зона.

3. Предварителния проект на ОУП на община Генерал Тошево засяга частично територията на защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна BG0000569 „Кардам“, но в границите на защитена зона с проекта на ОУП се предвижда само устройствена зона „01/Пп“, в землището на гр. Генерал Тошево:

   - Устройствена зона „01/Пп“ засяга 1,9 % от площта на защитената зона, о част от територията е урбанизирана, антропогенно повлияна и застроена и е в непосредствена близост с подобни територии; при прилагане на заложените смекчаващи мерки, устройствената зона ще засяга 1,5 % от площта на защитената зона, която е урбанизирана и антропогенно повлияна, при което ще се запази баланса на териториите и класовете земно покритие в ЗЗ BG0000569 „Кардам“;

   - С предвижданията на ОУП ще се засегне само малка площ от един тип природно местообитание, предмет на опазване в защитената зона – 6210 „*Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи)“* – около 0,4 % от площта на местообитанието в защитената зона; с прилагане на заложените смекчаващи мерки отнемането на местообитанието и въздействието върху него ще се сведе до 0 %;

   - Устройствена зона „01/Пп“ може да засегне частично местообитания на бозайници и влечуги, предмет на опазване в ЗЗ BG0000569 „Кардам“, но въздействията върху тях ще се минимизират от заложените превантивни смекчаващи мерки;

   - В границите на защитена зона за опазване на дивите ЗЗ BG0000569 „Кардам“ няма други ППП/ИП, които заедно с предвижданията на ОУП да окажат значително отрицателно кумулативно въздействие върху предмета и целите на опазване на защитената зона.

4. В границите на защитена зона за опазване на дивите птици BG0002115 „Било“ има два имота, представляващи територии със складово-производствени функции – съществуващи урбанизирани територии с

НТП „За електроенергийно производство“. С прилагане на заложените превантивни смекчаващи мерки ще се минимизират евентуалните отрицателни въздействия върху защитената зона.

В писмото на РИОСВ е отбелязано, че в опорния план и предварителния проект на ОУП не са отразени коректно границите на защитените територии. В тази връзка в ОУП са извършени следните корекции, изискани с писмо с изх.№08-01-6575/07 от 15.04.2020 г. Поправки са извършени в двете части – графична и текстова (обяснителна записка), както следва:

Графична част:

1. На опорния план на ОУП са нанесени точните граници на защитените територии.
2. В баланса на територията за защитените зони са описани само площите, които попадат в територията на общината.
3. Коригирана е т. Б) от таблицата на баланса и вече пише само „Защитени територии“
4. Отпадат всички терени за вятърни и фотоволтаични ВЕИ, които са загубили правното си действие съгласно ЗООС и ЗБР, предвид изтеклия 5 годишен срок за осъществяването на инвестиционното предложение. Техният начин на трайно ползване остава със статута си преди започване на процедурите по околна среда – пасища, ливади, горски фонд и др.

Текстова част:

1. Коригирани са неточностите на стр.8 и стр.151.
2. Изработена е таблица, в която са описани всички новосъздадени устройствени зони по вид, площ и местоположение.
3. Описани са вековните дървета в общината.
4. Описани са всички защитени територии, включително „Вековна гора – летен дъб“ в землището на с.Дъбовик.
5. В част „Правила и нормативи“ е създадена нова алинея (6) към чл.30 във връзка с проблемите свързани с ветрогенераторните и соларните паркове.

Необходимо е също така да се изпълнят следните условия:

1. В проект за ОУП за устройствена зона „01/Ов“ в землището на с. Росен, която попада в границите на ЗЗ BG0000572 „Росица-Лозница“, плътността на застрояване да бъде не повече от 20 %. В резултат на приложената мярка се очаква намаляване на отрицателното въздействие върху предмета на опазване в ЗЗ BG0000572 „Росица-Лозница“.

2. От устройствена зона „01/Пп“, в землището на гр. Генерал Тошево да отпаднат ПИ с идентификатори 14711.160.87 и 14711.160.99, с цел запазване на съществуващото състояние на земите и предотвратяване на отрицателното въздействие върху тип природно местообитание местообитания 6210 „*Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи)“* и местообитания на видове, предмет на опазване в ЗЗ BG0000569 „Кардам“.

За територии с начин на трайно ползване „ливади“ и „пасища“ в териториалния обхват на общината да се въведе режим на превантивна

устройствена защита със забрана за промяна на предназначението, с цел съхраняване на територии, които са от значение за

Въздействие върху местообитанията, предмет на опазване: с прилагането на Общия устройствен план на Община Генерал Тошево се очаква планирано и регламентирано устройство на територията (вкл. и защитените зони), което ще доведе и до регламентирано ползване на природните ресурси – определяне границите на горските и земеделски територии. **Очакваното въздействие в положително,** защото:

- с Общия устройствен план се запазват сега съществуващите територии, заети от естествени местообитания, предмет на опазване на защитените зони;
- запазват се транспортните коридори;
- определят се индустриални зони в отдалечени от защитените зони територии;
- предлагат се решения и начини за изграждане на канализация и пречистване на водите на населените места, което е доведе до опазване на подземните води.

Очаквано въздействие върху видовете, предмет на опазване на защитените зони: Общият устройствен план запазва площите на горски и земеделски територии, с което се запазват и местообитания на размножаване и хранене на местни видове и видове при миграция. **Очакваното въздействие от прилагане на устройствения план е положително**, защото:

- не се планират пречки за видовете – както вертикални, така и хоризонтални прегради, или транспортни коридори;
- планира се изграждане на полезащитни пояси, които са доказани биокоридори за много видове животни;
- развитието на производствени дейности се концентрира в населените места, като по този начин се намалява безпокойството на видовете.

Общият устройствен план на община Генерал Тошево се е съобразил и прилага заповедите за обявяване на Защитените зони, техните граници и използването на земите им по начина, по който са използвани до сега.

Изпълнението на плана не засяга териториално защитените територии и защитените зони, тъй като не предвижда промяна на границите им или настаняване на дейности, увреждащи терените. Също така не се предвижда унищожаване на растителност по овразите и деретата.

Предвидените по план мероприятия трябва да съответстват на предвидените мероприятия с плановете за управление на защитените територии.

Планът не предвижда дейности, които могат да доведат до замърсяване на води и замърсяване на земи в защитените територии и в близост до тях.

Степента на въздействие е нищожна.

VI.6.4. Защитени територии

С предложението за Общ устройствен план на общината, се запазват границите на защитените територии и разпределението на земите в тях по начина на тяхното ползване и предназначението им. Планът не предвижда

никакви дейности в тях. Следователно той няма никакво директно влияние върху тях. Планът не предвижда също така устройствени решения, които да доведат до индиректно въздействие върху защитените територии (например чрез предизвикване на транспортен трафик през тях).

Проектът за ОУП не създава предпоставки и не оказва негативно въздействие върху защитените територии.

VI.7. Ландшафт

Планът предвижда незначително разширение на строителните граници на населените места, провеждане на нова пътна и техническа инфраструктура и изместване на трасетата на автомобилни пътища извън град Генерал Тошево. Възможните конфликти от ландшафтна гледна точка са тези свързани с устройването на нови производствени зони или разширяване на съществуващите, както и изграждането на мащабни комуникационни обекти. Такива не се предвиждат в новия ОУП.

Разширението на строителните граници на практика вече е реализирано, а с плана се узаконява. Поради това не се очаква никакво влошаване на съществуващата екологична обстановка.

Предвижданията по никакъв начин не засягат чувствителни ландшафти – защитени територии и защитени зони. Всички предложени нови урбанистични ландшафти са съобразени с режимите на защита в тези територии.

Влиянието на предвидените по плана мероприятия се отнасят към:

- незначителни изменения в пространствените структури;
- незначителни измененият в типовете и подтипове ландшафт;
- мероприятия свързани с инфраструктурата от локален и общ мащаб;
- незначителни изменения в изгледни пространства от основните транспортни потоци.

Най-общо планът предвижда *запазване на съществуващите пространствени структури* - полуоткрити и открити пространства с преобладаване на ниски сгради и обслужваща инфраструктура. Предвидените нови зони за урбанизация – разширение на зоните за живеене и обслужване в Генерал Тошево и останалите населени места са в непосредствена близост до съществуващите и няма да разсекат и компрометират чисто-природни естествени ландшафти с висока стойност. Голямата част от тези разширения напрактика включват съществуващи урбанизирани вилни зони използвани и понастоящем за рекреация и живеене. Урбанизираните ландшафти се увеличават незначително (с 7,37%), а земеделските ландшафти намаляват с 0,7%. Увеличението на горските ландшафти е с 0,16%.

Планът предвижда рекултивация и ликвидиране на стари замърсявания от депониране на отпадъци и експлоатация на подземни богатства.

Анализ и оценка на миграцията на замърсителите в ландшафтите

Дейностите, които ще се развиват в нови урбанизирани производствени и складови зони, както и новите транспортни трасета, могат да доведат до миграция на замърсители в прилежащи ландшафти.

Миграцията на замърсители от транспортното натоварване е оценено в раздел «Земи и почви». Изграждането на зелени защитни пояси придружаващи транспортните трасета може да ограничи значително миграцията на замърсители в земеделските и горски ландшафти, като напрактика въздействието може да бъде сведено до локално.

Миграция на замърсители от развиването на туристически дейности е свързано с биогенно замърсяване на повърхностни води и почви от отпадъчните води. Предвид наличието на високи подпочвени води в най-ниските части на суходолията е наложително ефективно пречистване на водите от новите туристически обекти в съответствие с нормативните изисквания. В тази връзка изграждането на пречиствателна и канализационна инфраструктура трябва да предшества или да се изгражда успоредно с новите обекти.

Миграцията на замърсители от новите производствени дейности не може да бъде оценено на тази фаза на планиране, тъй като планът не определя дейностите и капацитетното натоварване на производствените/складовите единици.

Закона за околната среда и приложенията към него предвиждат процедури по преценяване и Оценка на въздействието върху околната среда на производствени дейности, инфраструктурни проекти /в т.ч. пътища, железници, технически проводи/, курортни образувания и обекти замърсители. Точните параметри на миграцията на замърсители, както и възможностите на средата за поеме прогнозните натоварвания се оценяват и представят в описаните процедури.

Прогноза и оценка за очакваните нарушения на ландшафтите. Общи ограничителни параметри по отношение на бъдещите инвестиционни проекти.

При спазване на изискванията и процедурите на действащото законодателство по околна среда ландшафтите могат да поемат проектните натоварвания, без значителни влияния, синергични и кумулативни въздействия при запазване на статуса на съществуващите чувствителни зони.

Общите ограничителни параметри по отношение на бъдещите планове и инвестиционни проекти са коментирани в предходните точки и раздели “Земи и почви” и “Биоразнообразие”. Те се базират на оценка на чувствителността на териториите, законовите изисквания и експертните проучвания и конкретно са:

- съответствие на капацитета на туристическите територии с възможностите на чувствителните зони да поемат прогнозни натоварвания;
- доизграждане на канализационна мрежа в гр. Генерал Тошево;
- ефективно пречистване на водите от новите туристически обекти в съответствие с нормативните изисквания, като инвестиционния процес предвиди предшестващо изграждане на пречиствателна и канализационна инфраструктура;
- необходимост от ефективно ландшафтно-архитектурно оформление на крайречните райони в зоните за разполагане на нови

производствени дейности и инфраструктурни комуникации, за добри гледки по протежение на реката;
- изграждане на зелени защитни пояси придружаващи новите транспортни трасета за да ограничаване на миграцията на замърсители в земеделските и горски ландшафти.
- привеждане в съответствие с нормативните изисквания на параметрите за застрояване и озеленяване в новозастрояваните имоти;
- запазване в максимално възможна степен на съществуващата възрастна ценна растителност – дървета с изявени ландшафтни и растителни характеристики, изграждане на нови паркови площи компенсиращи унищожената зелена маса;

Общите ограничителни параметри са гаранция, че въздействието на предвижданията на плана върху релефа и ландшафта ще бъдат незначителни, с ограничен териториален обхват, със слаби изменения в типологията ландшафти и площното им разпределение и с допустими промени в пространствените структури и изгледните пространства.

Територии за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия

Територии за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия са:

1. горските територии;
2. озеленени територии около водни обекти;
3. естествено и изкуствено залесените земеделски земи;
4. новоизградените и реконструирани пътища;
5. урбанизирани ландшафти;
6. селищни ландшафти.

Опазването на ландшафта и необходимите ландшафтноустройствени мероприятия за горските територии се осъществяват, както следва:

1. за защитени територии по *Закона за защитените територии* и защитени зони по *Закона за биологичното разнообразие*, обхващащи земеделски и горски територии – по силата на плановете за управление, респективно заповедите за обявяване и режимите на дейности.

2. за защитните и специалните горски територии – чрез прилагане на режим на превантивна устройствена защита, съгласно чл. 21, ал. 1;

3. за всички горски територии се изисква при оформяне на окрайнините на горите, както и покрай преминаващите през тях пътища, да се прилага свободно очертаване, като се следват гънките на терена и естествената конфигурация на масива и се избягват правите редове.

Всички естествени обраствания - зелени структури извън населените места в обхвата на принадлежащите земи на реките, вкл. суходолията, подлежат на опазване, поддържане и възстановяване, доколкото не нарушават проводимостта на речното легло. На опазване, поддържане и възстановяване подлежат и естествените обраствания по крейбрежията на останалите естествени и изкуствени повърхностни водни тела. При подмяна на съществуващото или при ново озеленяване да се ползват растителни видове, идентични с естествените за мястото.

Естественото и изкуствено залесяване в обхвата на земеделските земи, на първо място - полезащитните горски пояси, се оценява като качество на „ценен културен ландшафт" и не се допуска унищожаването му.

При проектирането и изпълнението на рекултивационни мероприятия да се съобразяват специфичните ландшафтни характеристики на средата, в която попада съответната територия за рекултивация.

Трасетата на новоизградените пътища и други линейни обекти на техническата инфраструктура следва да нарушават във възможно най-малка степен ценните и характерни елементи на ландшафта – земни форми, съществуващо естествено или изкуствено едроразмерно озеленяване.

За осигуряване непрекъснатост на природните ареали и по-хармонично вписване на антропогенните елементи в естествения ландшафт, с подробните планове на новоурбанизираните територии следва да се прилага принципът на „прекъсната урбанизация", като се запазват територии без застрояване – „зелени клинове" - в границите на селищните образувания и между тях. В „зелените клинове" се включват пасища и ливади, намиращи се на съответната територия.

С последващите подробни планове се съхраняват характеристиките на селищните ландшафти, като с устройствените правила и нормативи се запазват характерните за мястото начин и характер на застрояване, разполагане на основното застрояване в границите на урегулираните поземлени имоти, както и специфични изисквания, отнасящи се за максимална застроена площ на обектите от основното застрояване в урегулирани поземлени имоти с големи размери, за вида на озеленяването, за опазване на исторически формирани структури и тяхната среда и др.

На тази база може да се направи заключение, че предвижданията на ОУП няма съществено да променят съществуващия ландшафт и няма да предизвикат съществени изменения в неговите елементи и типове. Няма необходимост от приемане на допълнителни мерки и алтернативи, които да залегнат в окончателния проект на ОУП, с цел опазване на елементите на ландшафта. Планът обезпечава напълно въз основа на своята линейна и непрекъсната структура или свързваща функция необходимото географско разпространение и генетичен обмен в растителните и животинските популации и видове съгласно чл. 30 от ЗБР.

VI.8. Въздействие върху материалните активи

С общия устройствен план се предвижда незначителна промяна на площите на отделните видове територии.

Най-голямо е увеличението на терените за складово-производствена дейност. Това увеличение е за сметка на стопанските терени, които са разположени в близост до строителните граници на населените места. Следват обработваемите земеделски земи, транспортни терени, сметища.

Освен складово-производствените, увеличават се жилищните и пасища и ливади за сметка на сметищата.

С новия ОУП най-голямо абсолютно намаляване на площта е при обработваемите земеделски земи (относително обаче това е -0,049%)..

Доминиращите тенденции, проявени през последните 10 – 15 г. и продължени с новия ОУП, са свързани с намаляване на относителния дял на земеделските земи за сметка на селищно и извънселищно урбанизиране, за развитие на икономическия сектор чрез реализиране на нови производствено – складови и стопански обекти, крайпътно ветрозащитно озеленяване, развитие на отдиха и др.

Във връзка с приетите изисквания за планирането, за населените места, за съществуващите и за други части от общинската територия с ОУП се определят устройствени зони и самостоятелни терени с устройствен режим, вкл. при необходимост:

- територии (земеделски и горски) без право на промяна на предназначението им;
- територии за превантивна устройствена защита (по чл. 10, ал. 3 на ЗУТ);
- рискови територии - зони със свлачища и абразия и потенциално наводняеми територии;
- територии за прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия.

Разпределението на територията на общината по видове общо (преобладаващо) предназначение и видове устройствени зони се извършва с номенклатурата и възможностите на *Наредба № 7/2003 г. на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони* (по-нататък-Наредба № 7/2003 на МРРБ), при съобразяване с режимите, установени по реда на други закони и на фактическото ползване.

Подробният анализ на състоянието на селищната мрежа и на формиращите я населени места, показват изявените проблеми и изводите мотивират следните устройствени изисквания:

- Селищното развитие на гр. Генерал Тошево, като действителен опорен център в селищната мрежа на общината, като се отчитат тенденциите в демографското развитие, развитие на социалната и техническата инфраструктура, инветиционната активност и др. ;

- Създаване на устройствени правила за регулиране на инвестиционния интерес за ново строителство в населените места и за урбанизация на прилежащите им територии за обитаване и други функции - производствени, рекреационни и пр.;

- Усвояване за нови функции на изоставените обществени сгради в селищните центрове;

- Развитие на системата за социална инфраструктура в съответствие с актуалните потребности на населението;

- Екологосъобразни трансформации на урбанизираните територии.

Новият ОУП - Генерал Тошево предвижда разширяване на строителните граници на населените места. За някои от тях това се налага, поради неточност на картите на възстановената собственост и несъответствие между показаните в тях строителни граници и реалните граници по действащите регулационни планове.

В повечето населени места, извън регулационните граници, съществуват жилищни имоти, частично застроени с жилищни сгради, включително и постоянно обитавани, както и стопански постройки. В този случай, външните

регулационни граници на населеното място са коригирани нееднократно, по силата на различни министерски постановления.

По КВС, тези терени са показани извън строителните граници, като „други урбанизирани територии". С общия план, по целесъобразност, голяма част от тях се приобщават в строителните граници.

С новия план се предвиждат и промени по отношение на терените за стопанска дейност. Това се отнася за тези от тях, които граничат със строителните граници на населените места – те се преотреждат за устройствен зонотип Пп – за предимно производствени дейности и се включват в строителни граници.

С това се цели да се облекчат бъдещите процедури, свързани с възможностите за реализиране на инвестиционни проекти.

Урбанизираните територии, които са извън новите проектни граници на населените места, са с най-разнообразни функции: складово-производствени, стопански, транспортни, за инженерна инфраструктура, за обществено обслужване, за отдих, за спорт и атракции, за гробищни паркове и др.

Повечето от тях в плана са развити в непосредствена близост до населените места, като зони за приложение на труд от устройствен тип Пп – предимно производствена зона. Този вид зона дава възможност за реализиране на богат спектър от обекти с най-различни функции.

Тези терени са проектирани предимно около по-големите места – Генерал Тошево, Кардам, Спасово, Красен, Йовково, Васильово, Пчеларово и др.

В землищата на някои населени места, са проектирани, на подходящи за това места - спортни терени. Целта е общата спортна площ в общината да достигне норматив от над 20 кв. м. / жител.

Терените, свързани с краткотрайния отдих, са предпочетени около селата с красива околна среда, на места, които имат директен транспортен достъп, с цел избягване – създаването на нови пътища.

Около път II-29 са проектирани зони с допустима промяна на предназначението. В тях при облекчен режим за смяна на предназначението на земеделските земи могат по целесъобразност, в перспектива да се реализират обекти, свързани с обществено обслужване, отдих, транспортно обслужване, логистични бази и др.

Терени за изграждане на ветроенергийни и соларни паркове ще се разполагат само върху земеделски земи извън I – VI категории. Практиката от провеждания до сега мониторинг на птиците показва, че няма никаква сериозна опасност за тях и твърденията на „природозащитниците" за недопустими въздействия върху орнитофауната и прилепите са силно преувеличени и не са достоверни.

С новия ОУП се предвижда доизграждане на обходния път на град Генерал Тошево, който е започнат от западната част, с цел да заобиколи града от югоизточна посока до включването му в изходящия път към с. Йовково и КППС Румъния.

С новия общ устройствен план, Генерал Тошево придобива всички перспективи за развитие, като един от опорните центрове на Добричка област. Съществуващите на североизток от града сметища, в близост до земеделищната граница със село Кардам и в близост до II-29 с обща площ 11,76 ха, ще се рекултивират за пасища.

Общата площ на територията в новите строителни граници на града се увеличава на 499,34 ха – с 76,77 ха повече.

В ОУП подробно са описани промените и в останалите населени места. Общата тенденция е свързана с оправяне на инфраструктурата, включване на стопанските терени към регулацията, определяне на терени за гробищни паркове, включване на вече застроени терени в границите на населените места и рекултивиране на нарушени терени (сметища).

Обобщеният списък от природни и антропогенни фактори, поставящи условия към устройственото развитие на общината, включва още:

- наличие на ценни, в т.ч. законово защитени обекти на природното и културно-историческото наследство;
- наличието на находища на полезни изкопаеми, съответно добивните дейности;
- преминаването през територията на пътна инфраструктура, осигуряваща транспортни връзки с международно значение; наличие на инфраструктура на железопътния и на автомобилния транспорт;
- инвестиционна активност за изграждане на инфраструктура на енергопроизводството от алтернативни източници - водни и слънчеви, вкл. косвеното им въздействие върху земеползването, опазването на околната среда и на местообитаванията;
- близостта на мощния фокус на урбанизация - гр. Варна и гр. Добрич и произтичащите от това ежедневни и периодични миграционни процеси (трудови и културно-битови пътувания) предопределят известни “агломерационни” характеристики на устройственото развитие в надобщински (регионален) териториален обхват.

Общият устройствен план на Община Генерал Тошево осъществява:

- основното направление на лесоустройствената политика, провеждана от Държавното лесничейство - увеличаването на дела на горите с особени функции.
- отразяване на актуалните границите на горите с различно предназначение, в т.ч. ловното стопанство, както и устройствения им статут, съгласно чл. 4 на Закона за горите;
- определяне на обхвата на горите и горските земи, чието предназначение не може да бъде променяно (чл. 45 ал. 2, т. 5 на Наредба 7);
- формулиране на конкретни предложения за увеличаване дела на горските паркове за сметка на дървопроизводителни гори в рамките на съществуващите горски територии;
- регламентиране на капацитет на горските паркове и обслужващите ги ядра, осигуряването им с транспортен достъп и водоснабдяване, както и свързването им със мрежите на електроснабдяването.
- планиране на горски пътища, по начин, по който да не се допускат ерозионни процеси и нерегламентирани сечи;
- овладяване урбанизирането на териториите по начин, който да съхрани уникалните релефни форми;
- формиране на цялостна концепция за усвояване на енергийния потенциал на слънцето, на която с подходящ механизъм да се подчинят множеството частни инвестиционни инициативи;
- ограничаване неблагоприятните последствия от снегонавяване и ветрове, и доизграждане на защитното озеленяване на пътищата.

Общият устройствен план е съобразен с демографската динамика на общината, икономическата активност и безработица, инвестиционни намерения в частния и обществен сектор.

Жилищните устройствени зони са с преобладаващо застрояване с малка височина, означена с Жм.

Производствените устройствени зони са „Предимно производствена зона", означена с Пп.

Рекреационните устройствени зони включват „Ваканционно селище", означена с Ос.

Териториите за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия са без разновидности и могат да бъдат:

- земеделски територии;
- горски територии;
- нарушени територии.

Териториите с режим на превантивна устройствена защита могат да бъдат:

- земеделски територии;
- горски територии.

В териториите с основно предназначение и в устройствените зони се обособяват самостоятелни терени с устройствен режим, предназначени за:

- обслужващи дейности;
- производствено-складови дейности и инфраструктура, обслужваща селското стопанство;
- техническа инфраструктура;
- транспортна инфраструктура;
- недвижими културни ценности;
- озеленени площи за широко обществено ползване и озеленени площи със специфично предназначение.

Жилищните устройствени зони с преобладаващо застрояване с малка височина, означени с Жм, се прилагат за устройство на жилищните територии във всички населени места в общината, включително жилищните територии в гр. Генерал Тошево с преобладаващо малкоетажно жилищно застрояване. Те се застрояват според дадените в ОУП нормативи и правила.

Производствените устройствени зони се разполагат в и извън границите на населените места и включват разновидността Пп – Предимно производствена зона. Те се застрояват при спазване на дадените в ОУП нормативи и правила.

Устройствените зони „Ваканционно селище" (Ос) се устройват в съответствие с разпоредбите на чл. 28, ал. 1 от Наредба №7. Те се застрояват при спазване на дадените в ОУП нормативи и правила.

Устройствените зони „Озеленени територии за широко обществено ползване в населените места" са предназначени за изграждане на озеленени площи за широко обществено ползване (паркове и градини), за нуждите на ежедневния и седмичен отдих, както и за спортни и културни развлечения и забави и тихи занимания. Те се устройват в съответствие с чл. 32 от Наредба № 7.

Устройствените зони „Озеленени територии за широко обществено ползване извън населените места" са предназначени за устройване на извънселищни паркове в естествена природна среда за седмичен отдих, масов спорт и атракции. Те се устройват в съответствие с чл. 32 от Наредба № 7, като в зависимост от конкретните природни условия и даденост в тях могат да се разполагат ботанически и зоокътове, съоръжения за екстремни спортове и игри, водни атракциони и др., както и да бъдат експонирани обекти на недвижимото културно наследство с необходимата приемна, информационна и охранителна инфраструктура. При устройването им:

- се осигурява максимално съхраняване на естественото едроразмерно озеленяване, пасищата и ливадите и други елементи на околната среда;
- благоустройствените работи се изпълняват само с естествени материали.

В тези зони, които попадат в границите на защитени зони по *Закона за биологичното разнообразие* могат да се разполагат само преместваеми обекти и не се допуска:

- изграждане на концертни естради, летни амфитеатри и спортни съоръжения по чл. 32, ал.1., т. 3 от от Наредба № 7, които представляват или включват непреместваеми съоръжения, трайни настилки и други обекти, които изменят трайно субстанцията на земята, върху която са поставени.
- изграждане на трайни настилки по алейната мрежа, детските и спортните площадки, местата за почивка и др.

Устройствените зони „Озеленени територии за широко обществено ползване - горски парк" са извънселищни, в т.ч. и горски паркове, предназначени за ежедневен и седмичен отдих, туризъм, масов спорт и развлечения. Те се устройват в съответствие с чл. 32, ал. 1, т. 1, 2, 4, 5 и 6 от Наредба № 7, като в зависимост от конкретните природни условия и даденост в тях могат да се разполагат ботанически и зоокътове, съоръжения за екстремни спортове и игри, както и да бъдат експонирани обекти на недвижимото културно наследство с необходимата приемна, информационна и охранителна инфраструктура. При устройването им:

- се осигурява максимално съхраняване на естественото озеленяване и другите компоненти на природната среда;
- благоустройствените работи се изпълняват само с естествени материали.

В такива зони, които попадат в границите на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие могат да се разполагат само преместваеми обекти.

Устройствените зони „Озеленена територия за спорт и развлечения" са предназначени за изграждане предимно на спортни съоръжения или комплекси и озеленяване. В тях се допуска още изграждане на:

- мрежи и съоръжения на транспорта, движението и друга техническата инфраструктура;
- обекти за настаняване и подслон, за хранене, за търговия, за културни развлечения и забави;
- детски площадки

В тези устройствени зони минималната озеленена площ е 20%.

Устройствените зони „Изолационно озеленяване”, са озеленени площи със специфично предназначение - част от зелената система на общината. Те са предназначени за осигуряване на благоприятна екологическа обстановка и комфорт на обитаването в населените места и селищните образувания. Те се устройват между урбанизирани територии за обитаване и такива за производствени и животновъдни дейности, както и покрай участъци от трасета на пътната и ж.п. инфраструктура и обекти на въздушния транспорт, прилежащи на населените места. В тях се изпълнява озеленяване с подходяща едроразмерна растителност на база дендрологичен проект. Те се стопанисват и поддържат, като част от зелената система на съответното населено място.

Достъпна среда

Общо изискване към подробните устройствени планове, в т.ч. и плановете за устройство на парковете по чл. 62, ал. 1 от Закона за устройство на територията, както и проектните решения, отнасящи се за благоустрояването на публичните пространства, е да бъдат съобразени с нормативните изисквания за достъпна среда.

Устройствен режим на обособените самостоятелни терени

Самостоятелните терените за *обслужващи* дейности, се устройват и застрояват в съответствие с разпоредбите на чл. 39 от Наредба № 7 и при спазване на приложимите разпоредби от правилата и нормативите на ОУП.

Самостоятелните терени за *производствено-складови* дейности и инфраструктура, обслужваща селското стопанство, се устройват и застрояват съобразно съответните технологични и санитарно-хигиенни изисквания при спазване на приложимите разпоредби от правилата и нормативите на ОУП.

Самостоятелните терени за *техническа инфраструктура*, включват площите, необходими за изграждането на съответните площни и линейни обекти на техническата инфраструктура и на комуналното стопанство, както и нормативно определените предпазни и сервитутни площи (ивици) с ограничителен режим на застрояване и/или изпълнение на мелиоративно (изолационно) озеленяване. Разположението и необходимите площи на терените за разширение на съществуващи и изграждане на нови обекти се определят със специални технико-икономически проучвания. Окончателното местоположение и обхват, определени с подробните устройствени планове, се отразяват на „дежурната карта” по чл. 36, ал.2.

Площадките за разполагане на съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци се устройват и застрояват в съответствие с изискванията Наредба № 7/2004 г. на МОСВ, МРРБ, МЗГ и МЗ за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и Програмата за управление на отпадъците на община Генерал Тошево.

Собствениците на земеделски стопанства и животновъдни ферми осъществяват управлението на отпадъците от селскостопанската си дейност при съблюдаване нормативната уредба на Министерството на земеделието и храните

Не се допуска въвеждане в експлоатация на обекти, за които се изискват пояси от мелиоративно (изолационно) озеленяване, преди последните да бъдат изпълнени в съответствие с нормативните изисквания и съответните проекти.

В самостоятелни терени за *транспортна инфраструктура* са включени:

- съществуващите и проектните трасета и съоръжения на пътната инфраструктура, включително за автомобилно, пешеходно и велосипедно движение;
- съществуващите и проектни обществени паркинги и паркинг-гаражи;
- трасетата и обектите на железопътната инфраструктура;
- терени за инфраструктура на въздушния транспорт;
- средства за алтернативен масов обществен пътнически транспорт.

Проектните трасета и съоръжения в ОУПО са с приблизително местоположение. Окончателното местоположение се определя с подробен устройствен план на база специализирани проучвания и се отразява на „дежурната карта" по чл. 36, ал.2. При определянето на нови трасета в максималната възможна степен се ползват трасетата на съществуващи полски и горски пътища. При изграждане на нови пътища или реконструкция на участъци от съществуващи, в обхвата на пътя се включват велосипедни алеи, в съответствие с чл. 5, ал. 6а от *Закона за пътищата*. На основание разрешение по чл. 26, ал. 3. от *Закона за пътищата*, в обхвата на съществуващите, както и при реконструкция на нови пътища се извършват специализирани проучвания, проектиране и изпълнение на саниране на съществуващо и изпълнение на ново крайпътно озеленяване, при съблюдаване на принципите, описани в ОУП.

VI.9. Въздействие върху културно-историческото наследство, вкл. архитектурното и археологическото наследство

В самостоятелни терени за *недвижими културни ценности*, са включени защитените територии за опазване на недвижимото културно наследство по смисъла на чл. 79, ал. 5 от *Закона за културното наследство*, разположени извън урбанизираните територии. Тези терени са предназначени за дейности, насочени към опазването и социализация на недвижимите културни ценностти и се устройват в съответствие с режимите за опазване, респ. документите и процедурите, регламентирани в раздел V. „Териториалноустройствена защита" от *Закона за културното наследство*. В тези терени за археологически недвижими културни ценности се прилагат разпоредбите на чл. 35 от Наредба № 7. На основание съответни санкции на компетентните органи по Закона за културното наследство, в тях се допускат:

- специализирани проучвателни и консервационно-реставрационни работи;
- строителство, свързано с опазването, социализацията и охраната на недвижимите културни ценности, благоустройствени работи, озеленяване и изграждане на съоръжения на техническата и транспортна, в т.ч. довеждаща инфраструктура.

Трябва да се каже, че ОУП на общината не засяга паметници на културата – сгради и археология. Териториите в земеделските земи с могилни некрополи и средновековни и антични селища са защитени юридически и тяхното опазване е подчинено на изискванията на ЗКН.

Генерал Тошево има определен културно-исторически и експозиционен потенциал за развитие на познавателния туризъм.

Специфичните правила и нормативи за устройство на защитените територии за *недвижимото културно наследство* и за дефиниране на специфични устройствени режими за тях към общия устройствен план на община Генерал Тошево включват:

- Опазването на недвижимите археологически културни ценности (НАКЦ) да бъде изцяло съобразено с изискванията на ЗКН и границите и режимите им, определени от МК по реда на ЗКН.
- За археологическите обекти, които се намират в земеделски територии се прилагат изискванията на глава 9, чл.35 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ – забранява се риголване на почвата и дълбочинна обработка на повече от 25 см дълбочина, както и засаждане на дървета и култури с дълбока коренова система. Забраняват се всички строителни, добивни, мелиоративни и други дейности, които увреждат могилния насип.
- Преди издаване на виза за проектиране на застрояване в имоти, попадащи в зона с НАКЦ, да се извършат предварителни археологически проучвания.
- За устройството и опазването на територите на селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове – всички искания за намеси в недвижимите културни ценности се съгласуват по реда на ЗКН.
- Забранява се всякаква добивна дейност на територията на НАКЦ.

Устройство и опазване на територията на НАКЦ:

- Разрешава се археологическо проучване, консервация, реставрация, експониране и социализациа на НАКЦ.
- Обектите на ниско и подземно застрояване се съгласуват с МК.
- При възникване на инвестиционна инициатива предварително трябва да бъдат извършени пълни археологически проучвания в границите на имота и след определянето на статута и специфичните правила за опазването на културната ценност от комисията, назначена от Министъра на културата, проектът да се съгласува с МК.

Режим на ползване на охранителната зона: инвестиционните проекти за обектите на ниско и подземно строителство се съгласуват с МК.

ОУП се явява този регулативен документ, който определя стратегията за устройство на територията, в т.ч. опазване, съхраняване и ревитализация на културното наследство. В плана са залегнали всички нормативни защити за територите, наситени с национални културни ценности (НКЦ), както и са определени териториалните условия за опазване на НКЦ. Общият устройствен план на община Генерал Тошево е съобразен с наличния и предвидим потенциал за устойчиво развитие на територията.

VI.10. Въздействие по отношение вредните физични фактори

Шум

От вредните физични фактори водещ е автотранспортният шум по преминаващия през гр. Генерал Тошево и с. Кардам път, който е оценен чрез

изчисления по методиката на ГУП за съответния автомобилен трафик (определен по прогнозното нарастване на автопотока) на разстояние 25 m от пътя. При най-неблагоприятни условия (без отчитане на особеностите на релефа и екраниращото влияние на различните прегради) този шум е от порядъка 59-63 dB (A). Тези нива на шум са близки до допустимото за съществуващи жилищни градски зони до главни артерии (съответно 60 и 50 dB (A)) през деня и нощта). Предвиденото в ОУП изместване на трасетата на първокласния и третокласния път извън жилищните зони значително ще намали дискомфорта на населението от автомобилния шум.

От временните източници на шум значение имат строителните площадки. В етапа на реализиране на предвидените в плана нови обекти ще се генерира шум от автотранспортната и строителната техника. Той е пропорционален на увеличението на трафика и на големината на обекта, за което на този етап няма данни, поради което не може да се направи конкретна оценка. От значение са избраните трасета за превоз на строителните материали, както и фоновото състояние. Отчитайки ниската строителна активност на строителните дейности в общината този шум не представлява никаква заплаха.

Установено е също така, че при разпокъсани (взаимно отдалечени) обекти в залесени територии и по-бавно движение шумът намалява (например при движение по временни строителни пътища със скорост 10 km/h шумът от строителната транспортна механизация е около 45 dB(A), което няма да смути обитателите на средата ако няма кумулативно въздействие). От извършени на строителни обекти измервания на шума (в рамките на строителните площадки) са получени следните резултати в [dB(A)]: трактор - 86, товарни автомобили – 85 - 89. Следователно за съответния строителен обект шумът се изявява като вреден фактор предимно за работната среда. Следва да се отбележи, че нивото на шума зависи силно от избраната технология за изграждане на обектите. По експертна оценка в района, третиран от плана, не се очаква използване на “шумни” и “вибриращи” технологии (например забиване на пилоти със сонетка). От получени по изчислителен път шумови нива се вижда, че радиусът на съществено въздействие върху прилежащите територии е до 80 - 100 m от обекта.

Шумозащитни съоръжения

По съществуващи и нови комуникационни артерии (пътища и улици) през или в близост до населени места и селищни образувания с шумово натоварване над граничните стойности на нивата на шума по *Наредба № 6/2006 г. на МЗ и МОСВ за показателите за шум в околната среда*, с подробните устройствени планове в зависимост от конкретните условия да се предвижда шумозащитно озеленяване в необходимия обхват и ширина или изграждането на изкуствени шумозащитни екрани, при спазване разпоредбите на *Закона за пътищата.* При липса на теренни или други условия за изграждане на шумозащитните съоръжения в правилата за прилагането на подробните устройствени планове да се включва изискване за задължително реализиране на защитно озеленяване в границите на урегулираните поземлени имоти, прилежащи на пътя. Източниците на производствен шум се локализират по начин, който да осигурява необходимия защитен сервитут в обхвата на промишленото съсредоточие, респ. производствената зона. При изработване на цялостните подробни устройствени планове за новоурбанизираните територии, елементите на уличната мрежа да се планират с минимална ширина 12 m, като

се предвиди двустранно едроразмерно озеленяване, с възможност за паркиране между дърветата.

ОУП не предвижда значими рискови енергийни източници на шум.

Нейонизиращи лъчения

Основните източници на ЕМЛ в района на община Генерал Тошево, които могат да създават хигиенни проблеми за човека и околната среда са следните:

- радиопредаватели с дълги, средни, къси вълни;
- частни радиостанции в УКВ обхват;
- ТВ предаватели;
- подстанции за високо напрежение - открити и закрити разпределителни устройства (ОРУ и ЗРУ);
- електропроводи;
- трафопостове, захранващи жилищни квартали и сгради;
- базови станции за мобилна комуникация;
- късовълнови и УКВ системи за мобилна комуникация на транспорта, бърза помощ, полиция и др.;
- радарни системи за авиотранспорта, за ТВ и други сателитни връзки, за метеорологията и др.;
- електротранспорт (ЖП транспорт);
- токоизправители за електротранспорта;
- лични системи за комуникация (радио-аматьорски излъчватели).

Допълнително към източниците на ЕМЛ, които могат да създават здравни проблеми за населението, въпреки че не излъчват в околната среда на гр. Г. Тошево, могат да се включат и следните:

- видеомонитори на персонални компютри;
- битови електрически уреди;
- разпределителни захранващи системи в жилищните блокове;
- подово отопление;
- медицински системи за терапия и диагностика;
- клетъчни телефони и др.

Базовите станции на мобилните оператори и радиопредавателните кули са съоръжения, проектирани за предаване на радиосигнали. Тъй като полевата сила бързо отслабва с разстоянието, повечето хора са изложени на малка част от препоръчителния максимум. Хората, които живеят или работят в близост до предавателни кули са експонирани в най-голяма степен, защото там полетата са най-силни.

Съвременните средства за комуникация създават нейонизиращо електромагнитно поле. Това поле е нискоенергийно и неговите честота и мощност не са достатъчни, за да разрушат молекулите в тялото. Нейонизиращо електромагнитно поле е съвсем различно от йонизиращото излъчване (радиация), което се асоциира с рентгеновите и гама-лъчи и техните биологични ефекти върху хората. Няма доказателства за нездравословни ефекти от радиочестотните полета, които са под нивата в международно приетите ограничения. Единственият доказан от науката ефект в тази част на честотния спектър (нейонизиращите лъчения) е повишаване на телесната температура, т.нар. топлинен ефект.

Стойностите на електромагнитно поле, създавано от базовите станции и мобилните телефони, са много по-ниски от тези, необходими за произвеждане на топлина с потенциален ефект върху здравето.

Съгласно действащото законодателство в Република България нейонизиращите лъчения в жилищни, производствени, обществени сгради и урбанизирани територии са фактори на жизнената среда и подлежат на регистрация и контрол, а обектите, източници на нейонизиращи лъчения са обекти с обществено предназначение и като такива подлежат на държавен здравен контрол.

Съгласно чл. 36, ал. 3 от *Закона за здравето* регионалните здравни инспекции създават и поддържат публичен регистър на обектите с обществено предназначение, в т.ч. обектите, източници на нейонизиращи лъчения.

Нормативна уредба в България

- Наредба №9/1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно – защитни зони около излъчващи обекти;
- Наредба № 6 от 13 юни 2019 г. за сервитутите, които възникват в полза на операторите на електронни съобщителни мрежи по Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура.

Закон за здравето

Чл. 23. (1) Националните центрове по проблемите на обществено здраве осъществяват дейности по:

- Оценка на риска и неблагоприятното влияние на факторите на жизнената среда върху индивидуалното, семейното и общественото здраве;
- Защита на лицата от действието на йонизиращите и нейонизиращите лъчения.

Вибрации

Реализацията на плана и експлоатацията на обектите, предвидени в плана, не са свързани с генерирането на вибрации. Микроклиматът, като фактор на работната среда има значение дотолкова, доколкото повечето строителни операции ще се извършват на открито. Естеството на възможните реални и потенциални вредни фактори е такова, че при нормален технологичен режим на изграждане и експлоатация на обектите не се очакват възможни комбинирани, комплексни и кумулативни въздействия на установените вредни фактори както за населението, така и за работещите в тях.

Общото въздействие на плана по отношение на вредните физични фактори може да се оцени като положително, тъй като ще измести интензивния трафик от гр. Генерал Тошево. Това въздействие ще бъде дълготрайно (постоянно), с кумулативен ефект на амтомобилния и железопътния шум.

VI.11. Въздействие по отношение на отпадъците

Въздействието на ОУП върху отпадъците е положително. Отразени са старите сметища, които подлежат на рекултивация, като след това за тях е предвидено подходящо ново устройствено предназначение.

Създадени са териториално-устройствени условия третирането на отпадъците да се приведе в пълно съответствие с нормативните изисквания главно по отношение на наличието на площадки за:

- временно съхранение на битови отпадъци, с цел предварително третиране и последващо рециклиране, оползотворяване или обезвреждане преди депониране на Регионално депо Стожер;
- инсталации за предварително третиране на биоотпадъци в т.ч. сепариране и компостиране на зелени отпадъци;
- инсталации за биоразградими отпадъци;
- инсталации за предварително третиране/сепариране на битови отпадъци;
- предаване на разделно събрани битови отпадъци;
- временно съхраняване на отпадъци от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло;
- събиране и третиране на отпадъци от ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, и НУБА и отработени масла;
- разделно събиране на зелени и хранителни биоотпадъци;
- разделно събиране на опасни отпадъци от бита;
- оползотворяване на строителни отпадъци;
- третиране на утайки от ПСОВ.

ОУП съдейства за третиране на отпадъците в съответствие с нормативните изисквания чрез осигуряване на необходимите терени и площи.

VI.12. Въздействие по отношение на опасните вещества

При разработването на ОУП е отчетена наличната информация за предприятия и/или съоръжения (*в т.ч. съществуващи предприятия и/или съоръжения, и/или разполагане на нови или промяна на съществуващи предприятия/съоръжения, за които има одобрен и влязъл в сила ПУП)* на територията на община Генерал Тошево, в които има налични опасни вещества по приложение № 3 на ЗООС.

ОУП дава представа за разстоянията от предприятията и/или съоръженията, в които има налични опасни вещества до жилищни райони, обекти райони и строежи, които могат да бъдат източник на или да увеличат риска или последствията от голяма авария и да предизвикат ефект на доминото, големи транспортни пътища и територии с особено природозащитно значение или значение за околната среда.

При обособяване на нови зони ОУП осигурява безопасни разстояния от предприятията и/или съоръженият, в които може да има опасни вещества до жилищни райони, обекти с обществено предназначение, зони за отдих и рекреация, съседни предприятия и обекти, райони и строежи, които могат да бъдат източник на или да увеличат риска или последствията от голяма авария и да предизвикат ефект на доминото, и където е възможно, големи транспортни

пътища и територии с особено природозащитно значение или значение за околната среда, обекти на културно-историческото наследство.

Отстоянията, заложени в ОУП, са съобразени с минималните безопасни разстояния, определени в специализираните нормативни актове, когато са налични такива.

На този етап ОУП е съобразен в най-общ план с изискването да не се допуска разполагане на нови жилищни райони и обекти с обществено предназначение по смисъла на т. 29в, §1 от ДР на ЗООС, както и на големи транспортни пътища по смисъла на т. 29е от §1 от ДР на ЗООС.

В Правилата за прилагане на ОУП при изготвяне на окончателния проект ще се предвидят мерки за контрол и наблюдение на поставените ограничения при устройственото планиране за осигуряване на безопасни разстояния, в т.ч. контрол при издаване на разрешения за строеж по реда на ЗУТ на предприятия и/или съоръжения, класифицирани с „нисък рисков потенциал“ или „висок рисков потенциал“ и на обекти в близост до тях.

На този етап на общо планиране няма конкретна информация за вида и количеството на вероятните опасни вещества. Поради това процедурата по получаване на необходимата информация ще се извършва по установения ред за всяко конкретно инвестиционно предложение. Тя ще включва:

- оценка на информацията по отношение на необходимите безопасни разстояния от и до предприятия и/или съоръжения, в които има опасни вещества;
- при изготвяне на ПУП да се включат при необходимост, предложения за устройствени зони/територии, съобразени с резултатите от оценката на необходимите безопасни разстояния съобразно изискванията на чл. 104, ал. 4, т. 1 и 2 на ЗООС, в които да не се допуска разполагане на нови жилищни райони и обекти с обществено предназначение по смисъла на т. 29в, §1 от ДР на ЗООС, както и на големи транспортни пътища по смисъла на т. 29е от §1 от ДР на ЗООС.

VI.13. Въздействие върху населението и човешкото здраве

Структурата на здравеопазването, в т.ч. и на здравната инфраструктура в общината са определени и застъпени в Регионалната здравна карта на област Добрич. Съобразно нея в община Генерал Тошево здравеопазването е представено от извънболнична лечебна помощ. Болничната помощ на населението на общината се осъществява основно от МБАЛ в гр. Добрич. До 2012 г. в град Генерал Тошево функционира болнично заведение - МБАЛ „Бялата лястовица”, което се закрива, а дейността на МЦ се разширява и се прави основен ремонт с ново оборудване и обособяване на модерен стационар с 10 легла за лежащо болни.

Извънболничната помощ включва първична извънболнична медицинска помощ и стоматологична помощ. Извънболничната медицинска помощ се осъществява от общопрактикуващи лекари (ОПЛ), индивидуални практики за специализирана медицинска помощ (ИПСМП), практики за първична медицинска помощ по дентална медицина (ППМПДМ).

Здравната карта за медицинско обслужване на населението на община Генерал Тошевое представена от „Медицински център - Генерал Тошево”, самостоятелни медицински практики и самостоятелни стоматологични практики. В общината функционира и Център за спешна медицинска помощ.

Броят на медицинските кадри се регулира с действащата Областна здравна карта. На територията на общината са регистрирани 10 практики на общопрактикуващи лекари (ОПЛ), като 7 от тях са в град Генерал Тошево, а 3 в селата: Кардам, Спасово, Красен, Василево, Пчеларово, Росица и Житен.

Регистрирани са общо 5 практики на лекари по дентална медицина, като 3 са в град Генерал Тошево, а 2 в селата: Спасово и Кардам.

Индивидуална практика за специализирана медицинска помощ е една, представена от Амбулатория за СМП по АГ със специалист акушер-гинеколог.

На територията на общината функционират здравни служби в 8 населени места: Пчеларово, Василево, Кардам, Житен, Росица, Спасово, Красен, Преселенци. Здравните служби са в общински сграден фонд, който е в лошо състояние и се нуждае от основен ремонт.

Здравна помощ се предоставя и в здравни кабинети в детските заведения и училищата.Ученическото здравеопазване в общината се осигурява от 21 медицински кабинета и се обслужва от 16 медицински специалисти.

В община Генерал Тошево функционира 1 детска ясла в центъра на общината с 48 места (данни на НСИ, 2025 г.)

Сградите на здравните служби се нуждаят от сериозна поддръжка, ремонт и оборудване. От особена значимост е достъпността и равнопоставеността на здравноосигурените лица при получаване на медицинска помощ, но следва да се отбележи, че населението на малките и особено на отдалечените населени места среща сериозни трудности при осигуряването ѝ. Необходимо е да се създават условия за устройване на лекарите в населените места, които обслужват, с цел осигуряване на непрекъсната медицинска помощ. Проблем за част от населението, предимно от ромския етнос е липсата или прекъснато здравно осигуряване.

Данните за страната са (Статистически справочник 2025 г.):

- общ брой места в здравната мрежа – 60182;
- брой лечебни заведения за болнична помощ (в т.ч. многопрофилни и специализирани болници) – 338 с 56925 легла;
- практикуващи лекари – 30409;
- практикуващи лекари по дентална медицина – 8080;
- осигуреност на населението с лекари – 47,3 на 10000 души;
- осигуреност на населението със зъболекари – 15,61 на 10000 души;
- брой на регистрираните заболявания (злокачествени новообразувания) на 100000 души – 4646;
- заболеваемост (злокачествени новообразувания) на 100000 души – 392;
- брой на регистрираните заболявания при деца до 17 навършени години (злокачествени новообразувания) на 100000 души – 49;
- заболеваемост при деца до 17 навършени години (злокачествени новообразувания) на 100000 души – 4,4;
- коефициент на заболеваемост от активна туберкулоза – 13,7 на 100000 души;
- коефициент на заболеваемост от активна туберкулоза при деца до 17 навършени години – 2,8 на 100000 души;

Населението на един лекар общо за страната е 211 души. С показатели по-благоприятни от този за страната са областите Плевен (122), Пловдив (172), София-град (173), Варна (191) и Русе (200). Най-голям е броят на подлежащото на обслужване от един лекар население в областите Кърджали (406 души) и Разград (341 души).

На база на посочената по-горе информация и направени анализ и характеристика по отношение на текущите стойности на показателите местоживеене на населението, гъстота на населението, разпределение на населението по пол и възраст, миграционни процеси – механичен прираст, раждаемост и естествен прираст, смъртност, здравно състояние на населението (заболеваемост) и връзката им с устройството на територията на Община Генерал Тошево и анализа на въздействията по компоненти и фактори на околната среда може да се направят следните изводи относно въздействието на ОУП върху населението и човешкото здраве:

- няма никакви основания за осъществяване на възможността за наднормено натоварване на средата с вредности и оказване на неблагоприятно въздействие върху живущите – следователно няма значим здравен риск от реализацията на ОУП;
- в ОУП са посочени и изобразени съществуващите в района водоизточници за питейно-битови цели (минерални водоизточници на територията на общината няма), като са посочени определените и утвърдени СОЗ, с които са съобразени неговите предвиждания;
- ОУП не противоречи на изискванията на *Закона за подземните богатства* във връзка с договори за концесия и възможността за промяна на предназначението на земята и строителство в концесионни площи;
- Предвижданията на плана не създават възможности за наднормено натоварване на средата от дейности, произтичащи от неговото прилагане и очаквани неблагоприятни въздействия върху населението. Здравният риск от прилагането на плана е нищожен и не са необходими специални мерки за неговото предотвратяване и/или минимизиране;
- В общи линии взаимното разположение на жилищните зони спрямо промишлени и стопански източници/обекти – потенциални замърсители на околната среда е благоприятно.

Във връзка с препоръките на РЗИ-Добрич могат да се направят следните заключения:

- ОУП представя пълна, изчерпателна и добре онагледена чрез подходящ картен материал информация относно местоположението и взаимното разположение на различните видове устройствени зони;
- възможните рискови фактори, които могат да доведат да овентуално повлияване на човешкото здраве при реализиране на ОУП, са идентифицирани и класифицирани, до колкото това е възможно на този етап на устройствено планиране. Дадени са данни от извършени прогнозни изчисления за аналогични обекти. Моделиране на този етап не може да се извърши, поради липса на репрезентативна информация, която да бъде заложена в модела. Това може да се извърши на етап конкретно инвестиционно предложение, което подлежи на ОВОС;

- на този етап няма представителни актуални данни за да се направи анализ на здравно-демографския статус на населението на общината, включително и по показател детска смъртност и заболеваемостта по ниво и структура, както и да се сравнят тези данни с данните за областта и за страната като цяло. Това надхвърля предмета и целите на екологичната част на ОУП.
- Прогнозната оценка на влиянието след прилагане на плана е положителна: основание за това дават предвидените в ОУП действия, свързани с подобряване на ВиК-системата, съхраняването на водните обекти, запазването на защитените зони и защитените територии, предвидените устройствени мероприятия за намаляване на транспортното замърсяване, рекултивацията на старите сметища и нарушените терени, предвижданията за осигуряване на терени за разширение на гробищните паркове и за третиране на отпадъците в съответствие със съвременните изисквания и т.н.;
- Предвижданията на плана не обуславят недопустими въздействия, които да налагат определяне на потенциално засегнатото население;
- ОУП е съобразен с териториите и зоните със специфичен хигиенно-охранителен статут и/или подлежащи на здравна защита в зависимост от териториалния обхват на евентуално неблагоприятно въздействие;
- За дейностите, свързани с проуване и/или добив на нефт и газ и съпътстващите ги такива има ясно регламентирани процедури по глава шеста на ЗООС, които следва да се спазват от всички (инвеститори, компетентни органи, засегнати лица, НПО, население);
- ОУП предвижда разкриване на нови и/или разширение на съществуващи гробищни паркове в населените места на общината. Изискването за извършване на инженерно-геоложко и хидрогеоложко проучване на нивото на подпочвените води на новите терени е заложено в съответната Наредба №2/21.04.2011 г. за здравните изисквания към гробищните паркове (гробища) и погребването и пренасянето на покойници;
- На този етап ОУП не може да определи какви точно инвестиционни предложения ще се инициират на съответните устройствени зони. Препоръката на РЗИ-Добрич „*при одобряването на терени за разкриване на животновъдни ферми или увеличаване на техния капацитет да се включат превантивни мерки въз основа на извършена оценка на риска за човешкото здраве за всяко инвестиционно предложение предвид отстоянието до регулацията на съответното населено място и/или конкретен защитаван обект*“ е предмет на процедурата по ОВОС;
- При анализиране на възможното влияние върху водите са разгледани всички регламентирани водоизточници. В ОУП на база консултации с компетентните органи са анализирани възможностите за водоснабдяване на населените места с необходимите количества вода за питейно-битови цели, като за целта са осигурени необходимите площи. Въздействията на плана върху водите са коментирани по-горе. Те са положителни за населението и човешкото здраве;
- В ОУП са представени наличните територии на санитарно-охранителните зони около водоизточниците за питейно-битови цели. В тези зони следва да се спазват нормативните забрани и ограничения на дейностите, които могат да замърсят водите;

- Мерките за ограничаване и предотвратяване замърсяването с нитрати от земеделски източници в област Добрич (уязвима зона съгласно Заповед №РД 09-264/05.05.2016 г. на МЗХ и № РД-296/31.05.2016 г. на МОСВ) за предмет на *Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;*
- Информация относно: наличие на ПСОВ; място и начин на заустване на отпадъчни води; наличие на обекти/съоръжения за третиране на твърди битови отпадъци; мерки за спазване на нормативните изисквания в тази област, както и мерки за предотвратяване на евентуални неблагоприятни въздействия върху околната среда и човешкото здраве – представена е по-горе към съответните компоненти и фактори на околната среда;
- На този етап на устройствено планиране не може да се извърши оценка на въздействието на евентуални източници на шум, вибрации и електромагнитни полета от ветрогенератори, фотоволтаици, базови станции и други източници на нейонизиращи лъчения върху здравето на хората, защото липсва необходимата изходна информация за тези съоръжения.
- Анализ относно вероятността и степента на кумулативния ефект от едновременното действие на отделните вредности е представен по-долу;
- На този етап на устройствено планиране не може да се направят достоверни прогнозни изчисления за наличие на атмосферно, прахово, шумово или др. вид замърсяване при осъществяването на ОУП, защото липсва необходимата изходна информация за източниците на тези въздействия.

В тази връзка при процедирането на Екологичната част преди актуализацията е получено положително Здравно заключение за съгласуване от РЗИ-Добрич (**Приложение 1**).

Гробищни паркове

Гробищните паркове генерират здравен риск, ако не се спазват изискванията за устройството и използването им.

Действащите у нас норми гласи, че за много малки градове необходимата площ е 1,30 m^2 / жител.

Теренът, определен за гробище, трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да не е с наклон към страната на урбанизираните територии, към водоизточници, използвани за питейно-битови нужди, плажове и места за къпане;
2. да не крие опасност за свличане или срутване;
3. да не се наводнява при проливни дъждове или топене на снегове;
4. подпочвените води да са на дълбочина най-малко 0,5 м под изкопното ниво на гробните места.

По експертна оценка за да се установят горните показатели е задължително да се извършват инженерно-геоложки и хидрогеоложки проучвания на терените за гробища.

Известно е, че един труп съдържа 15 kg органични вещества, гниенето и минерализацията на които продължават 7-10 години. Условията за

минерализиране на органичната материя зависят от състава и зърнометричната структура на почвата, нивото на подпочвените води и относителния дял на зелените насаждения на територията на гробищния парк. Тежките, глинести почви с ниска въздухопроницаемост и висока влагоемкост, отсъствието на пряко слънчево греене и високото ниво на подпочвените води забавят процесите на гниене на органичната материя.

Подходящи за гробищни паркове са райони с едрозърнести почви, ниски подпочвени води (мах. 200 cm) и ограничени до 20% зелени насаждения, с територия, разчетена по формулата 1.2 ha/1000 жители. Препоръчваната хигиенно-защитна зона е 300 m, а за крематориуми - 300-500 m. Препоръчваните размери на гроб за възрастен човек са както следва: дълбочина 1.5 m (подпочвени води на мин. дълбочина 0.5 m под дъното на гроба), дължина 2 m, ширина 1 m. Желателно е да се предвидят разстояния между гробовете: 1 m по дължина и 0.5 m по късата страна. Препоръчваната обща площ на гроб за възрастен е 5 m^2, за дете - 2 m^2. Населението на град община Генерал Тошево намалява, но за съжеление смъртността се увеличава. При тези норми е предвидено разширение на съществуващите гробища.

Наличието на водоизточници за питейно-битови цели с утвърдени или предвидени СОЗ и въздействията на предвижданията на ОУП върху тях;

Всички водоснабдителни съоръжения трябва да имат определени СОЗ. Съгласно *Наредба № 3 от 16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (обн., ДВ, бр. 88 от 27.10.2000 г.)* санитарно-охранителните зони се състоят от три пояса, като най-вътрешен пояс I е за строга охрана непосредствено около водоизточника и/или съоръжението от човешки дейности, които могат да увредят ползваната вода. В поясите II и III се забраняват, ограничават или ограничават при необходимост дейностите, посочени в приложения № 1 и 2 към наредбата. Необходимо е да се анализира дали предвижданията на ОУП включват такива дейности.

Съгласно § 3 на наредбата всички водоизточници, за които няма установени и изградени СОЗ, се привеждат в съответствие с разпоредбите на тази наредба в срок една година от влизането на наредбата в сила.

За всички водоизточници за питено водоснабдяване трябва да се проведе процедура за утвърждаване на СОЗ. Тя включва:

- На основание чл.38, ал.1 от Наредба №3, собственикът или водополвателят на водоснабдителната система или съоръжение подава Заявление, към което се прилага проект за СОЗ. За питейно-битово водонабдяване от повърхностни води проектът се разработва съгласно чл.27, а за водоснабдяване от подземни води – съгласно чл.32 от Наредба № 3.
- Заявлението се подава до Директора на БД, на чиято територия е разположена СОЗ (в случаите по чл.37, т.1) или до Министъра на околната среда и водите (в случаите по чл.37, т.2 и т.3).

- Съгласно чл.38, ал.3, Министърът на околната среда и водите изпраща заявлението и проекта за СОЗ на Директора на съответната басейнова дирекция.
- На основание чл.39, ал.1, т.1, Директорът на БД изпраща проекта за СОЗ за становище на компетентните регионални органи на Министерството на здравеопазването и Министерството на земеделието и горите.
- Директорът на БД уведомява кметовете на общините, на територията на които се разполага СОЗ, за времето и мястото за запознаване на лицата, чиито имоти попадат в границите на проектираната СОЗ с охранителните режими в пояс II и III, и за срока за представяне на писмени становища и възражения.
- На основание чл.40, ал.1 при наличие на противоречиви предложения и възражения Проектът за СОЗ се разглежда от басейновия съвет или висшия консултативен съвет по водите (в случаите по чл.37, т.2 и т.3).
- Директорът на БД издава заповед за учредяване на СОЗ.
- В едномесечен срок от получаването на акта **границите на поясите на зоната се обозначават върху кадастралните карти и плановете за земеразделяне и се отбелязват в документите за собственост**.
- В срок до една година от учредяването на СОЗ се възлага **актуализация на териториално-устройствения план, обхващащ територията на СОЗ** – областната или общинска администрация издават акт за преучредяване на земята в пояс I в държавна общинска собствиност или публична общинска собственост.
- Директорът на БД назначава комисия за приемане на изпълнението на СОЗ. Комисията включва представители на Басейновата Дирекция, общините, компетентните регионални органи на Министерството на здравеопазването и Министерството на земеделието и горите.
- На основание чл.42 собствениците на имоти, попадащи в границите на СОЗ, са длъжни при искане за ползване на земята за дейности, ограничени или ограничени при доказана необходимост съгласно приложения № 1 и 2 на Наредба № 3, да декларират, че имотът им е обременен с тежести по тази наредба.

Както се вижда ако се проведе процедура за нередовни водоиточници ще се наложи изменение на ОУП. Естествено по-разумно е компетентните органи и собствениците на водоснабдителни съоръжения да изпълняват задълженията в сроковете посочени в Наредба №3, които отдавна са изтекли. Според наредбата в този случай следва да се преустанови експлоатацията на водоизточниците, които нямат утвърдени СОЗ, но това надали ще се случи, отчитайки липсата на други изрядни в правен аспект водоизточници.

Като цяло водовземните съоръжения на територията на община Генерал Тошево са в добро експлоатационно състояние. В обшината обаче липсва пречиствателна станция за питейни води. Водата се третира с хлор. В резервоарите и водните кули са амортизирани тръбните системи и арматурите по тях. Помпените станции се нуждаят от ремонт. Наложаща е и подмяната на оборудването. Помпите се стари и амортизирани. Същото се отнася и за спирателните кранове и възвратните клапи. Довеждащите водопроводи от водоизточниците до напорните приземни и кула водоеми при селищата от

азбестоциментовите тръби са амортизирани, а стоманените корозирали и негодни.

Анализиране на възможността за наднормено натоварване на средата от дейности, произтичащи от прилагането на плана и очаквани неблагоприятни въздействия върху населениетос оценка на здравния риск и предлагане на мерки за неговото предотвратяване и/или минимизиране

Направеният анализ показва, че на практика разширението на урбанизираните територии вече в голяма степен е извършено и с новия ОУП то се узаконява за да се решат съществуващи градоустройствени проблеми. В този аспект няма да има допълнителни негативни ефекти върху компонентите на околната среда и най-вече върху земите и населението.

Отчитайки предвижданията на плана за основните дейности в логистичните зони се вижда, че те не могат да създадат измерим здравен риск за населението. Освен това са дадени мерки за намаляване на неблагоприятните въздействия (подробно виж раздел 7). Тези, които касаят здравния риск са:

- изместване на трасетата на натоварените пътни артерии извън населените места;
- озеленителни мероприятия;
- обособяване на части от териториите, регламентирани като самостоятелни терени с устройствен режим по чл. 6, ал. 2 от Наредба №7, чието устройство и застрояване се подчинява на правила, различни от тези на зоната/територията, в която попадат;
- регламентиране на задължителни изисквания към последващото подробно устройствено планиране;
- установяване на правила за наблюдение, поддържане и отчитане на прилагането и изменение на общия устройствен план на общината;
- устройство на зони „Изолационно озеленяване”, между урбанизирани територии за обитаване и такива за производствени и животновъдни дейности, както и покрай участъци от трасета на пътната и ж.п. инфраструктура и обекти на въздушния транспорт, прилежащи на населените места.
- на техническа и биологическа рекултивация подлежат: 1. всички изоставени бивши кариери или освободени площи от кариери, както и площите на всички кариери след приключване на експлоатацията им; 2. регламентирани и нерегламентирани сметища и други депа за отпадъци (след приключване на експлоатацията, съответно след разчистването им); 3. свлачища, срутища и други земи с нарушен почвен профил; 4. строителни площадки на точкови и линейни обекти (след приключване на строителството).
- с последващите подробни планове се съхраняват характеристиките на селищните ландшафти, като с устройствените правила и нормативи се запазват характерните за мястото начин и характер на застрояване, разполагане на основното застрояване в границите на урегулираните поземлени имоти, както и специфични изисквания, отнасящи се за максимална застроена площ на обектите от основното застрояване в урегулирани поземлени имоти с големи размери, за вида на озеленяването, за опазване на исторически формирани структури и тяхната среда и др.

- при изработването на нови подробни устройствени планове на населените места или изменение на планове за части от населени места да се предвиждат мерки за рехабилитация, реконструкция и/или доизграждане на водопроводните системи, включително подмяна на амортизираните водопроводи, с оглед преодоляване загубите на питейни води. В плановете задължително се предвижда изграждане на разделна канализация за атмосферните и отпадъчните води и отвеждане на последните в пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) или локална пречиствателна станция за отпадъчни води (ЛПСОВ). До изграждане на канализацията, отпадъчните води се заустват в индивидуални съоръжения за отвеждане и пречистване на водите (водоплътни изгребни ями), които отговарят на техническите и санитарно-хигиенните изисквания.
- едновременно с изграждането на нови производствени предприятия и животновъдни ферми се изграждат и необходимите ЛПСОВ.
- по съществуващи и нови комуникационни артерии (пътища и улици) през или в близост до населени места и селищни образувания с шумово натоварване над граничните стойности на нивата на шума по Наредба № 6/2006 г. на МЗ и МОСВ за показателите за шум в околната среда, с подробните устройствени планове в зависимост от конкретните условия се предвижда шумозащитно озеленяване в необходимия обхват и ширина или изграждането на изкуствени шумозащитни екрани, при спазване разпоредбите на Закона за пътищата. При липса на теренни или други условия за изграждане на шумозащитните съоръжения по ал. 1, в правилата за прилагането на подробните устройствени планове се включва изискване за задължително реализиране на защитно озеленяване в границите на урегулираните поземлени имоти, прилежащи на пътя.
- източниците на производствен шум се локализират по начин, който да осигурява необходимия защитен сервитут в обхвата на промишленото съсредоточие, респ. производствената зона.
- при изработване на цялостните подробни устройствени планове за новоурбанизираните територии, елементите на уличната мрежа да се планират с минимална ширина 12 м., като се предвиди двустранно едроразмерно озеленяване, с възможност за паркиране между дърветата.
- самостоятелните терени за производствено-складови дейности и инфраструктура, обслужваща селското стопанство, се устройват и застрояват съобразно съответните технологични и санитарно-хигиенни изисквания, в съответствие с разпоредбите на чл. 25 от Наредба № 7;
- площадките за разполагане на съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци се устройват и застрояват в съответствие с изискванията Наредба № 7/2004 г. на МОСВ, МРРБ, МЗГ и МЗ за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и Програмата за управление на отпадъците на община Генерал Тошево.
- не се допуска въвеждане в експлоатация на обекти, за които се изискват пояси от мелиоративно (изолационно) озеленяване, преди

последните да бъдат изпълнени в съответствие с нормативните изисквания и съответните проекти.
- не се допуска намаляване обхвата на терените на зеленените площи със специфично предназначение с последващи подробни устройствени планове.
- не се допуска намаляване обхвата на терените на зелените площи за широко обществено ползване с последващи подробни устройствени планове. Предвижда се доразвитие на линейното озеленяване със зелени ивици и дървета по протежение на основните улици, като при последващото планиране строителната линия към улицата се съобразява с растежните изисквания на съответните видове.
- при измененията на действащите или изработване на нови подробни устройствени планове на селата, съществуващите залесени територии в техните граници да се запазват като елементи на зелената система по регулация.

Производствените устройствени зони се разполагат в и извън границите на населените места и включват разновидността Пп – Предимно производствена зона. Те се застрояват при спазване на следните нормативи:

Наименование на устройствената зоната	**Код**	**Макс. Плътност на застр (%)**	**Макс. Кинт**	**Мин. озел. площ (%)**	**Н макс. (етажи)**	**Други правила и бележки**
Предимно производствена зона	Пп	80	2,4	20	15м (3ет.)	Н мах. не се отнася за съоръжения.

Анализиране на взаимното разположение на жилищните зони спрямо промишлени и стопански източници/обекти – потенциални замърсители на околната среда

На този етап няма яснота какви точно дейности ще се развиват в отредените територии за развитие на логистични дейности за да се определят евентуалните емисии на вредни вещества в околната среда и на тази база да се конкретизира здравният риск. Като се отчете фактът, че преобладаващите ветрове са от северната четвърт става ясно, че е желателно тези логистични зони да се разполагат южно от населените места. Това обаче не винаги може да се спази. Следователно оценката на здравния риск следва да се извършва чрез процедурата за преценка на необходимостта от ОВОС за всеки конкретен случай.

Заключение: Предвижданията на ОУП не създават значим здравен риск за населението. Предвидени са всички необходими мерки за редуциране на отрицателните въздействия върху хората. Самите предвиждания на плана не са от такъв мащаб, че да предизвикат значителни въздействия върху населението.

VI.14.Въздействие, свързано с рискове от природни бедствия и аварии, в т.ч. големи аварии

Природни бедствия

№	Природно бедствие	Характеристика	Въздействие	Мерки
	Геофизични природни явления и бедствия			
1	Земетресения	VII и VIII степен	Значително, малка вероятност	Спазване на проти-воземетръсните норми
2	Свлачища	Няма на територията	Нулево	Укрепване на дълбоки изкопи и склонове при техногенна намеса
3	Срутвания	В зависимост от конкретните параметри	Вероятно при строителство и комбинирано с наводнения	Укрепване на дълбоки изкопи и склонове при техногенна намеса
4	Вулканична дейност	Няма на територията	Нулево	Не са необходими
5	Цунами	Няма на територията	Нулево	Не са необходими
	Хидрометеорологични бедствия			
1	Наводнения	Няма карти на РЗПРН на територията на общината	Значително	Корекция на реки и дерета, залесяване, защитни диги
2	Бури	Вятър със скорост над 20 м/с	Значително, вероятно	Мониторинг и превантивни действия, ветрозащитни пояси
3	Засушавания	Все по-нарастваща опасност	Все по-вероятно и дълготрайно	Напояване и поливни системи, изграждане на язовири
4	Градушки	Все по-нарастваща опасност	Все по-вероятно	Системи против градушки
5	Лавини	Няма на територията	Нулево	Не са необходими
6	Екстремни температури	Все по-нарастваща опасност	Все по-вероятно	Климатизация на сградите, залесяване
7	Пожари, предизвикани от светкавици или мълнии или високи температури, съчетани с продължителна суша	Все по-нарастваща опасност	Все по-вероятно	Спазване на противо-пожарните норми
	Биологични действия			
1	Каламитети (масова поява на насекоми, които причиняват огромни опустошения)	Заплаха при определени условия	Значително	Борба с насекомите
2	Епидемии		Значително	Укрепване на здравната система, ваксинация
3	Пандемии		Значително	Укрепване на здравната система, ваксинация

От изброените природни бедствия ОУП има косвено, но не пренебрежимо отношение.

Най-характерни природни бедствия за Община Генерал Тошево са: земетресенията, снегонавяванията и обледяванията.

Земетресения

В сеизмично активните райони на планетата, включително и в България, земетресенията се явяват като най-катастрофални сред природните бедствия. Земетресенията на Земята не са разпределени равномерно по цялата й повърхност. Те са концентрирани в сеизмични пояси, които съвпадат със зоните на контакт и на относителни движения между големите литосферни плочи. България се намира в източната част на Балканския полуостров, който е най-активният за Европа възел от Алпо-Хималайския пояс.

Опасните земетресения в България са големите плиткокорови земетресения. Те представляват разломявания в най-горната, крехка част на земната кора, които достигат до земната повърхност. Сеизмогенната зона, в която са възможни големи земетресения е с дебелина от 10 до около 20 km. Магнитудите на тези земетресения са над 5,5.

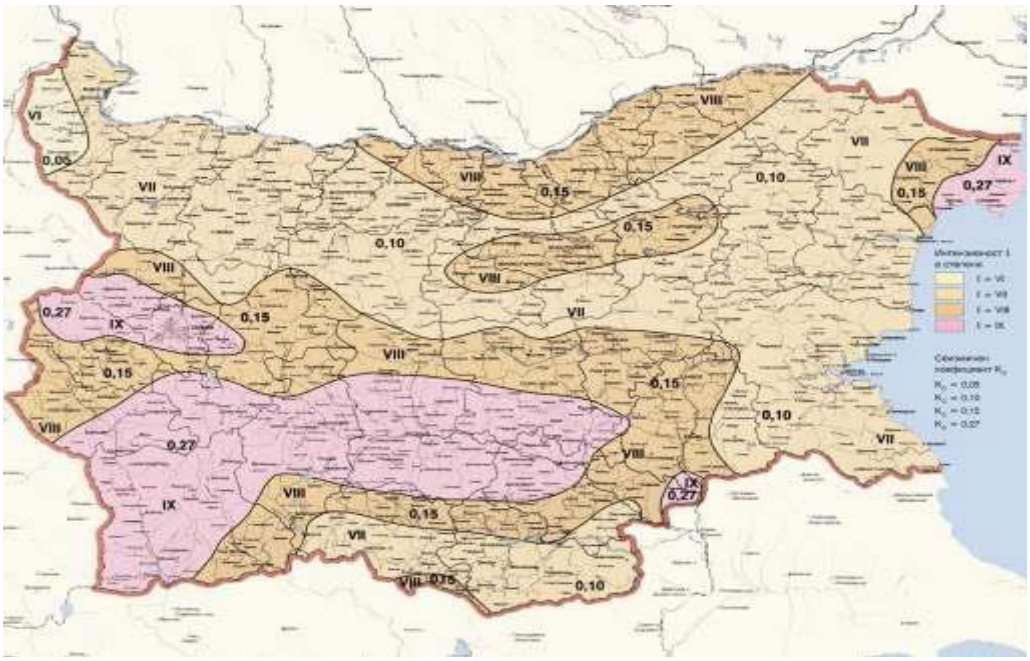
Междинnофокусните земетресения (на дълбочина до 200 km) се генерират в района на Вранча, Румъния и в Хеленската арка (простираща се от западната част на Гърция през островите Кипър и Родос до Югозападна Турция). Хеленската арка се счита за сложна зона на субдуциране на Африканската плоча под Евразия. Голямата дълбочина на тези земетресения значително увеличава областта на силни разрушителни въздействия. Силни земетресения от такива огнища оказват неблагоприятни последствия на големи разстояния, какъвто е примерът с въздействията в Северна България от земетресението във Вранча, Румъния, реализирано на 04.03.1977 г. - частично до напълно разрушени - 8470 сгради, жертви - 125 човека.

Опасността от земетресения се оценява по данни за стоежа на земната кора, за разломните характеристики, за съвременната деформация (малки земетресения и несеизмични бавни премествания на земната повърхност), за миналите големи земетресения и за законите за затихване на сеизмичните земни движения. Точността на оценката зависи пряко от количеството и прецизността на множеството входящи данни. На настоящия етап наличните данни не позволяват изготвянето на дългосрочни прогнози, каквито по същество са оценките на сеизмичната опасност, които да са със задоволително за обществото точност. Опасността следва да се оценява периодично, след натрупване на достатъчно допълнителни данни.

Последствията от сеизмичното въздействие зависят от магнитуда на земетресението, от отдалечеността на обектите от епицентъра и от осигуреността на строежите на сеизмични въздействия.

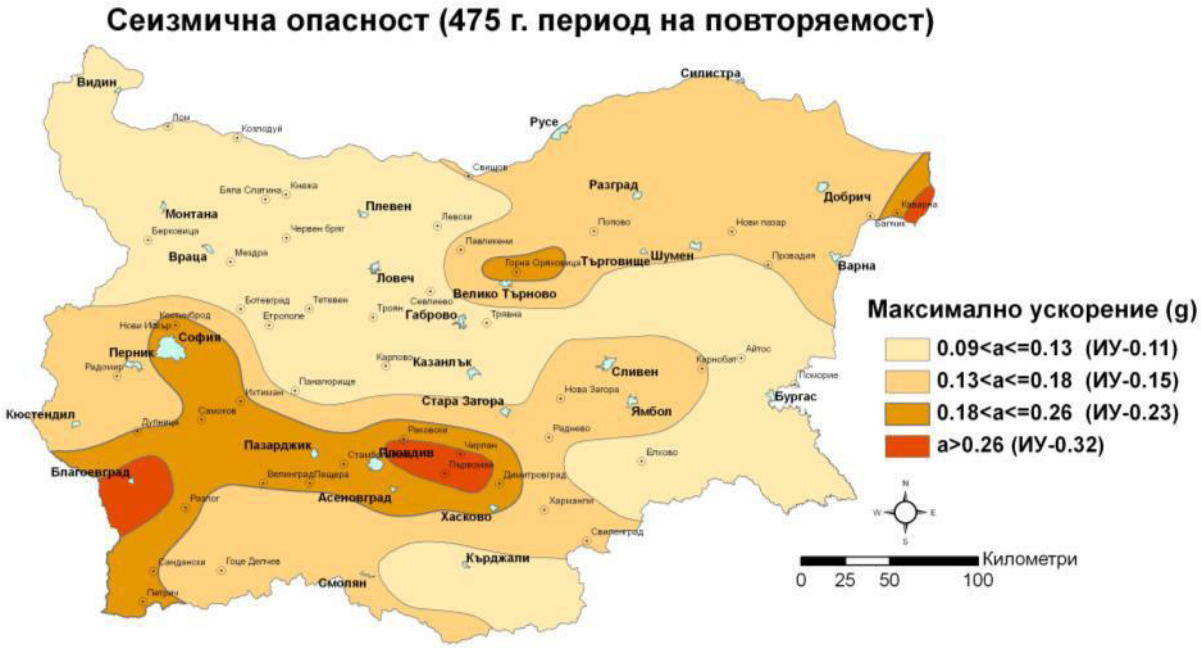
Земетресенията от своя страна могат да предизвикат допълнителни бедствия, като свлачища, наводнения, аварии, епидемии, както и прекъсване на комуникационни и транспортни връзки и др. Най-тежка обстановка ще се създаде в гъсто населените и промишлените райони на големите градове, както и в урбанизирани територии с преобладаващ сграден фонд, проектиран и реализиран преди въведените през 1987 г. противоземетръсни норми, т.е. за по-ниски нива на сеизмичното натоварване.

Съгласно нормативната карта от 1987 г. (Фиг. 6.14-1) 98% от територията на България може да бъде подложена на сеизмично въздействие с интензивност от 7-ма и по-висока степен, от които с интензивност от 7-ма степен - 51%, с 8-ма степен - 28%, с 9-та и по-висока степен - 19%. Община Генерал Тошево попада в район с интензивност от 7-ма и 8-ма степен по скалата на MSK-64.

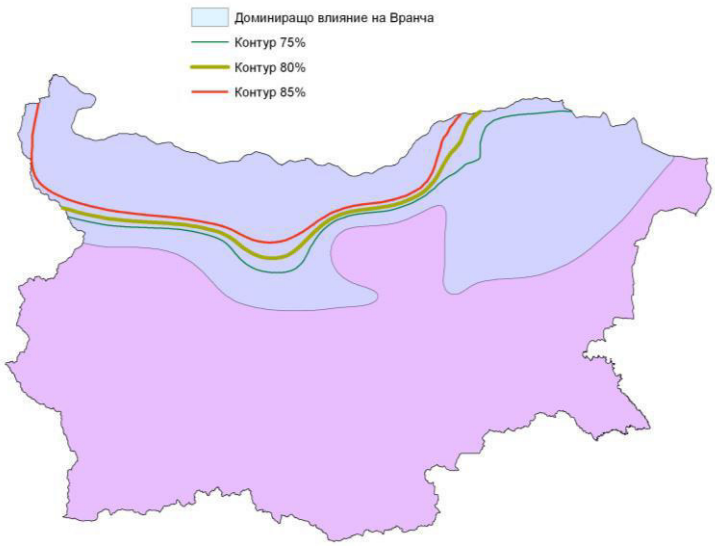
Фиг.6.14-1. Сеизмично районiране на Р. България от 1987 г.

През периода 2007-2009 г. бе проведено ново сеизмично районiране на България, което е в съответствие с ЕВРОКОД 8. Генерирани са карти на сеизмичния хазарт в максимално ускорение (g), за почвени условия тип А (според класификацията на EC8), за два периода на повторяемост 95 и 475 години. Установено е, че сеизмичната опасност на България (за двата периода на повторяемост) се определя главно от сеизмичните източници, идентифицирани на територията на страната и източник Вранча (Румъния). Предложени са нормативни карти за строителство на територията на България. Картата за период на повторяемост 475 години, предложена за нормативна, е представена на Фиг. 6.14-2.

Фиг. 6.14-2 Нормативна карта за период на повторяемост 475 години в съответствие с ЕВРОКОД 8.

Дефиниран е контур (Фиг. 6.14-3), очертаващ териториите, за които доминиращо влияние върху хазарта имат междинфокусните земетресения, генерирани в сеизмичен източник Вранча, Румъния. Получените резултати показват, че контурът, отчитащ преобладаващото влияние на междинфокусните земетресения, може да бъде използван за разделяне на територията на страната на две области с различни нормативни спектри на реагиране.

Фиг. 6.14-3. Територия с доминиращо влияние (над 50%, 75%, 80%, 85%) на междинфокусни земетресения (Вранча, Румъния)

Опасни последствия на територията на Община Генерал Тошево могат да бъдат предизвикани от силни земетресения в Североизточния сеизмичен район, включващ Горнооряховската сеизмична зона (очакван магнитуд по Рихтер – до 7.5, интензивност от 9-та и по-висока степен по скалата на Медведев-Шпонхоер-Карник), Шабленска зона (максимален магнитуд до 8-ма, интензивност поне от 9-та степен по Черноморското крайбрежие), Дуловската зона (максимален магнитуд 7.5, поради относително голямата дълбочина на огнището - максималното въздействие е с интензивност над 8-ма степен); или от външния за страната Вранчански сеизмичен район, Румъния с основните параметри: разстояние по границата ни 180 до 220 км, дълбочина на огнището 80-120 км. и магнитуд М-7.0.

Последните силни заметресения, засегнали област Добрич, са Вранчанското през 1977 г. с магнитуд 6.3 по Рихтер и Стражишкото през 1986 г., 7-8 степен по скалата на МШК. Няма закономерна цикличност при възникване на земетресенията.

Анализът на сградния фонд на територията на община Генерал Тошево показва, че преобладава ниското тухлено строителство, а по селата има и кирпичено.

При възникване на земетресение, при което има комбинирана зона на поражение, ще възникнат разрушения, затрупвания, хора под развалините,

разрушаване на елементи от комунално енергийната мрежа, пожари, замърсяване с промишлени отровни вещества, създаване на огнища на замърсяване от радиоактивни източници, наводнения, активиране на свлачища, прекъсване на комуникации, голям брой поразени хора и такива, останали без домове, възможност от биологично заразяване, създаване на предпоставки за възникване на епидемии и други, които биха имали трайни последствия за населението, националното стопанство и околната среда, което ще наложи провеждането на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи (СНАВР). Възможно е да бъдат конструктивно нарушени хидротехнически съоръжения /язовирна стена на язовир Дрян/. Ще бъде нарушено нормалното движение по автомобилните и ж.п. пътища поради конструктивни увреждания на пътните съоръжения.

Временно ще бъдат нарушени и комуникациите на мобилните оператори, което ще разстрои управлението в първоначалния момент.

Възможно е в последващите след земетресението дни да възникнат и епидемии, което допълнително ще усложни обстановката.

Съгласно действащите разпоредби, в момента паралелно се прилагат нормите за проектиране и строителство съгласно сеизмичното райониране от 1987 г. и последното сеизмично райониране в съответствие с ЕС 8.

Наводнения

При обилни продължителни валежи и при интензивно топене на снеговете по поречията на Добруджанските суходолия могат да настъпят частични разливи (наводнения).

Територията на общината обаче не е включеная в ПУРН на басейновите дирекции, т.к. е бедна на повърхностни водни обекти и нама разработени карти на риска от наводнения.

Снегонавявания

Зимата е сезон, който се характеризира с ниски температури, снежни виелици и бури, заледявания и обледявания.

Съществува опасност от натрупване на снежни преспи, изгубване, затрупване, измръзване на хора, травми, причинени от падания при заледяване на пътищата.

Най-често снежни бури в Североизточна България, където попада и Община Генерал Тошево се формират през месеците декември, януари и февруари.

Важен фактор, определящ дали снеговалежът има бедствен характер е скоростта на натрупване на снега.

Община Генерал Тошево се характеризира с бързо натрупване на сняг, обиновено придружено със силен и много студен северен вятър, което води до снегонавяване и образуване на преспи по пътната инфраструктура, понякога достигащи до 2-3 метра височина.

В резултат на снегонавявания и обледявания обширни райони от общината се оказват без електро- и водоснабдяване, с нарушени транспортни и свързочни комуникации за различни периоди от време и произтичащите от това последствия - значителни проблеми в снабдяване на населението с храна, осигуряване на медицинско обслужване.

Понякога натоварванията от падналия сняг са толкова големи, че се разрушават покриви, а в отделни случаи и цели съоръжения.

Ниските температури са причина за обледеняването на електропроводите и други открити комуникационни линии и за заледяване на пътищата и тротоарите, което предизвиква много пътно-транпортни произшествия и висок травматизъм сред населението, следствие подхлъзвания и падания.

Всички населени места в общината биват засягани в по-голяма или по-малка степен ежегодно от това природно явление.

В резултат на снегонавявания и обледявания населените места от общината могат да се окажат без електро- и водоснабдяване, с нарушени транспортни и свързочни комуникации и произтичащите от това последствия.

Често непроходими при зимни условия се оказват основните пътни артерии от и за към Община Генерал Тошево, което налага затваряне на пътни участъци и спиранене на движението по тях до почистването им. Това от своя страна води и до блокиране трафика от и към граничен пункт “Кардам”.

Община Генерал Тошево има действащ План за защита при бедствия, разработен на основание чл. 9, ал. 2, във връзка с чл.65 от Закона за защита при бедствия. Целта на плана е създаване на оптимална предварителна организация и координация за предотвратяване или намаляване последиците от бедствия, както и за управление и провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи при възникване на бедствие на територията на общината.

Разработена е също така и Програма за намаляване на риска от бедствия в община Генерал Тошево (2021-2025 г.).

Б) Промишлени аварии

Потенциална опасност от възникване на големи производствени аварии с образуване на силно токсично замърсяване на околната среда може да се получи при природни бедствия, аварийни спирания или нарушаване на технологичния процес, неспазване на технологична дисциплина. Тези причини са предпоставка за възникване на различни по характер и мащаби аварии, част от които съпроводени с разрушения на отделни технологични линии или цели обекти, със замърсяване с опасни вещества на обширни райони и човешки жертви.

С развитието на технологиите и нарастване обема на производство се увеличава и рискът от възникване на аварии и инциденти.

Най-сериозни последствия биха възникнали при авария в обекти, работещи с химически, пожаро и взривоопасни вещества, които при запалване или взрив отделят токсични газове.

На територията на община Генерал Тошево няма такива обекти, попадащи в Глава Седма, раздел Първи от ЗООС.

На този етап не може да се предвиди дали резервираните в ОУП терени за производствени дейности ще развият обекти, попадащи в глава Седма на ЗООС. Това може да стане ясно при подаване на уведомление за инвестиционно предложение и в този случай се пристъпва към описаната в закона процедура.

VI.15. Кумулативен характер на въздействията

Анализът на кумулативното въздействие на плана е направен с отчитане на сегашното състояние на територията с всички минали процедури по реда на ЗООС и ЗБР и съпоставка с одобрените и въведени в експлоатация по реда на ЗУТ, както и с бъдещото планиране. Анализът е съсредоточен върху територията на общината на база преминали процедури с бъдещи предвиждания и кумулативното въздействие върху околната среда по компоненти. Отчетени са въздействията с предвижданията в устройствените зони с бъдещото планиране и възможността конкретната територия да поеме бъдещото натоварване. В обосновката на анализа се акцентира и върху процедираните инвестиционни намерения, планове, програми и проекти загубили правното си действие, съгласно чл. 93, ал. 8, чл. 99, ал. 8, чл. 88, ал. 4 от ЗООС и чл. 31, ал. 7 във връзка с ал. 23 от ЗБР, предвид изтеклия 5 годишен срок за осъществяването на намерението и техния начин на трайно ползване да остане със статута си преди започване на процедурите по околна среда- пасища, ливади, горски фонд и др.

Подходът, за извършване на оценката на кумулативното въздействие се основава на обща методологическа рамка, а именно оценка на потенциалните кумулативни въздействия на съществуващи, одобрени или в процес на одобряване и/или разработване обекти върху компонентите/фактори на околната среда като бъдат анализирани:

- Ефектите с натрупване – общият ефект от различни въздействия върху всеки отделен компонент /фактор на околната среда;
- Ефекти с наслагване;
  - Натрупване на еднакви въздействия, което води до ново значително въздействие;
  - Натрупване на различни въздействия, което води до ново значително въздействие;
- Ефектите във времето – оценка възможни въздействия, които възникват в различните етапи на реализация на обектите (строителство, експлоатация и извеждане от експлоатация) и които водят до ново значително въздействие.
- Оценката на кумулативното въздействие и значимостта се извършва при отчитане на степента на въздействие върху компонентите/факторите на околната среда.

Докато индивидуалното въздействие на дадена дейност може да бъде приемливо само по себе си то в комбинация с други въздействия от други инвестиционни предложения, планове, програми и проекти в комбинация с ОУП може са доведе до неприемливи кумулативни въздействия. Именно за това при оценката на конкретния план се вземат предвид и потенциалните кумулативни въздействия.

Кумулативните въздействия са резултат от ефектите на дадено действие, свързано с определно инвестиционно предложение или дейност, комбинирани с ефектите от други проекти или дейности. Следователно при оценката на ОУП е важно да се вземат предвид и потенциалните кумулативни въздействия.

Има три основни типа кумулативно въздействие:

- Адитивни въздействия, при които ефектите от многобройни източници се натрупват и увеличават въздействията върху околната среда;
- Въздействия, при които множество източници си взаимодействат и причиняват нова форма на въздействие;
- Непреки въздействия, при които определена дейност, свързана с плана води до действия и свързани с тях въздействия, които не са пряко свързани с плана.

При идентификацията и оценката на кумулативните въздействия от плана е използван качествен подход. Идентифицирани са рецепторите на околната и социална среда, които има вероятност да се засегнат от кумулативни въздействия, като е отчетено географско и времево застъпване с инвестиционното предложение, план или програма.

Смекчаване на въздействията - Оценката на въздействията има за цел да гарантира, че решенията, свързани с плана са взети при цялостно познаване на очакваните въздействия върху околната и социална среда. Оценката на въздействията е важен етап от процеса на екологична оценка, който улеснява определянето на мерки за смекчаване на въздействията. В екологичната част на ОУП е оценен потенциалът за предотвратяване, намаляване, смекчаване, отстраняване или компенсиране на потенциалните неблагоприятни въздействия от инвестиционните предложения, планове и програми и са определени съответни дейности за управление и мониторинг.

Прилагат се специфични смекчаващи мерки, които се идентифицират с въздействията за всеки компонент и фактор на околната и социална среда.

Оценка на остатъчни въздействия - След идентифициране и съгласуване на приложимите смекчаващи мерки, екипът по екологичната част оценява отново възможността за възникване на въздействия, приемайки, че смекчаващите мерки са приложени при прилагането на плана.

В българското законодателство формулировка на понятието „кумулативни въздействия” са дадени в параграф 1, т. 75 от ДР на *ЗООС* "Кумулативни въздействия" са въздействия върху околната среда, които са резултат от увеличаване на ефекта на оценявания план, програма, проект и инвестиционно предложение, когато към него се прибави ефектът от други минали, настоящи и/или очаквани бъдещи планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, независимо от кого са осъществявани тези планове, програми, проекти и инвестиционни предложения. Кумулативните въздействия могат да са резултат от отделни планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с незначителен ефект, разглеждани сами по себе си, но със значителен ефект, разглеждани в съвкупност, и реализирани нееднократно в рамките на определен период.

При идентификацията и оценката на кумулативните въздействия от строителството и експлоатацията в бъдещите устройствени зони е използван качествен подход. Идентифицирани са рецепторите на околната и социална среда, които има вероятност да се засегнат от кумулативни въздействия, като се отчита географско и времево застъпване с инвестиционни предложения, план или програма с настоящия план.

Матрица за бърза оценка на въздействието (МБОВ)

Методът се основава на една стандартна дефиниция на главните критерии за оценка и на средствата, чрез които полуколичествените стойност (резултати) за всеки от тези критерии могат да бъдат събрани за да се стигне до окончателния резултат за всяко условие. Въздействията от дейностите по плана се оценяват спрямо компонентите на околната среда. За всеки от компонентите се определя резултат, който представлява мярката за очакваното въздействие (определените критерии са представени в Каре 1):

(А) критерии за важността на условието, което може самостоятелно да промени получения резултат и

(Б) критерии за стойността на ситуацията, която не може самостоятелно да промени получения резултат.

Системата за оценяване изисква просто умножение на резултатите за всеки от критериите от група (А), като стойностните критерии от група (Б) се добавят заедно за да се получи общата сума, наречена „екологичен резултат“ (ЕР). Изчислението се прави чрез долните уравнения:

АТ = А1 х А2=3х1=3
БТ = Б1 + Б2 + Б3=2+2+2=6
ЕР = АТ х БТ=3+6=9

Каре 1. Критерии за МБОВ и резултат

Критерии	**Резултат**	**Описание на въздействието**
А1 Важност на условията	4	Важност от гледна точна на националните/международни интереси
	3	Важност от гледна точна на регионалните/национални интереси
	2	Важност за териториите извън местните условия
	1	Важни само за местните условия
	0	Неважни
А2 Магнитуд на промяната/ въздействието	+3	Голяма положителна полза
	+2	Значително подобрение на съществуващото състояние
	+1	Подобрение на съществуващото състояние
	0	Без промяна в съществуващото състояние
	-1	Неблагоприятна промяна в съществуващото състояние
	-2	Значителна неблагоприятна промяна или недостатък
	-3	Голям недостатък или промяна
Б1 Постоянство	3	Постоянно
	2	Временно
	1	Без промяна/неприложимо
Б2 Обратимост	3	Необратимо
	2	Обратимо
	1	Без промяна/неприложимо
Б3 Кумулативно	3	Кумулативно и/или синергично
	2	Некумулативно/самостоятелно

Критерии	Резултат	Описание на въздействието
	1	Без промяна/неприложимо

Таблица 6.15-1. Превръщане на ЕР в стойности и кореспондиращо описание на въздействията

ЕР	Стойности	Описание
+72 до +108	+Д	Голяма положителна промяна/въздействие
+36 до +71	+Г	Значителна положителна промяна/въздействие
+19 до +35	+В	Умерено положителна промяна/въздействие
+10 до +19	+Б	Положителна промяна/въздействие
+1 до +9	+А	Малко положителна промяна/въздействие
0	Н	Без промяна в съществуващото положение/ неприложимо
−1 до -9	-А	Малко негативна промяна/въздействие
-10 до -18	-Б	Негативна промяна/въздействие
-19 до -35	-В	Умерено негативна промяна/въздействие
-36 до -71	-Г	Значително негативна промяна/въздействие
-72 до -108	-Д	Много негативна промяна/въздействие

Модифицирана матрица за бърза оценка на въздействието

За нова оценка на критерия и разширяването на последователната скала в МБОВ са включени рамка на нарастване на потенциала на прилагането на метода (Каре 2). В проучването (Йяс, 2010 г.) се описва как методът на МБОВ може да бъде модифициран с оглед на ситуацията, при която се прави оценката и по този начин да се направи по-гъвкава към нуждите на самия процес на оценка. При една по-гъвкава рамка за оценяване и за критерии за оценка, по-точно са определени аспектите, които се изисква да се използват при анализа, като се възползва от преимуществата на тази прозрачна базова структура на метода. В този случай ЕР се изчисляват по следните уравнения:

АТ = А1 х А2=1

БТ = Б1 + Б2 + Б3 + Б4=8

ЕР = АТ х БТ=9

Каре 2. Критерии за модифицираната МБОВ и резултати

Критерии	Резултат	Описание на въздействието
А1 Важност на въздействието	4	Важност от гледна точна на националните интереси: зоните покритие могат да обхващат цялата страна или целта на въздействието е с национална/международна значимост
	3	Зона от регионален интерес: зоната на покритие може да се определи до един регион в страната и териториите в непосредствена близост до него
	2	Важно за териториите извън местния контекст: зоната на покритие може да се определи като

Критерии	Резултат	Описание на въздействието
		част от региона, като все пак е по-голяма от тази на местното въздействието, напр. на общината като цяло
	1	Важно само в местен контекст: зоната на покритие е малка и може да се определи като точково формирана
	0	Липсва географска или друга припозната важност
А2 Магнитуд на промяната/	+3	Голяма положителна полза
	+2	Значително подобрение на съществуващото състояние
	+1	Подобрение на съществуващото състояние
	0	Без промяна в съществуващото състояние
	-1	Неблагоприятна промяна в съществуващото състояние
	-2	Значителна неблагоприятна промяна или недостатък
	-3	Голям недостатък или промяна
Б1 Постоянство на въздействието, причинявано от дейността	4	Постоянно до дългосрочно: въздействието трябва да бъде постоянно или да продължава за повече от 10-15 година
	3	Временно до средносрочно: въздействието продължава приблизително 1-10 години.
	2	Временно до краткосрочно: въздействието ще продължи само за кратък период от време – няколко седмици или месеца
	1	Без промяна/неприложимо
Б2 Обратимост на въздействието	4	Необратимо въздействие: въздействието променя околната среда за постоянно или възстановяването ѝ ще продължи 10-15 години
	3	Бавно обратимо въздействие: въздействието променя устойчиво околната среда, но възстановяването ѝ е обозримо. Все пак пълното възстановяване ще отнеме много години
	2	Обратимо въздействие: околната среда ще се възстанови бързо до предишното си състояние след приключване на дейностите– за седмици или месеци
	1	Без промяна/неприложимо
Б3 Кумулативност/ синергия на въздействието	4	Въздействието очевидно има кумулативен или синергичен ефект с други проекти и дейности на същата територия
	3	Съществуват кумулативни и/или синергични въздействия върху околната среда на проекта, но значимостта на тези взаимодействия е несигурна
	2	Въздействието може да бъде определено като

Критерии	Резултат	Описание на въздействието
		самостоятелно – такова, което не си взаимодейства с други въздействия
	1	Без промяна/неприложимо
Б4 Чувствителност на таргетираната околна среда	4	Таргетираната територия е изключително чувствителна към промени в околната среда и/или притежава специфични ценни елементи, които са от значение на регионално или национално ниво
	3	Таргетираната територия е чувствителна към промени в околната среда и/или притежава специфични ценни елементи, които са от значение на местно ниво (извън площадката)
	2	Територията е стабилна по отношение на промените в околната среда, които ще бъдат причинени от планирания проект и няма значими елементи на околната среда, които следва да бъдат разгледани в процеса на оценката
	1	Без промяна/неприложимо

VI.16. Трансгранично въздействие

Трансгранично въздействие от осъществяването на ОУП няма поради следните причини:

- ОУП не предвижда производствени терени в близост до границата, на които може да се осъществят дейности с обсег на въздействието над 3 км;
- Няма гранични реки или други водни обекти, които повлияни от ОУП да предизвикат съществени въздействия на територията на съседна Румъния;
- В обсега на значително въздействие върху компоненти атмосферен въздух, води, почви, геоложка основа, биосфера, ландшафт и др. не се предвиждат дейности, предизвикващи шум, генериране на отпадъци и съхранение на опасни вещества;
- Няма предложения за мащабни трансгранични транспортни съоръжения: магистрали, мостове, ж.п. линии;
- Няма предложения за мащабни трансгранични инфраструктурни проекти: газопроводи, електропроводи, тръбопроводи и т.н.;
- Няма предложения за ветрогенератори, разположени на по-малко от 500 м от границата с Румъния;
- Няма добив на подземни богатства в непосредствена близост до границата с Румъния или въздействия;
- Не се предвиждат вредни въздействия върху подземни водни тела, простиращи се и на територията на съседна Румания (по-специална малм-валанжския водоносен хоризонт).

ЕО и ОВОС в трансграничен аспект се извършва при преценка, че за предложен проект за ПП или инвестиционна инициатива е вероятно да има значително въздействие върху околната среда на територията на друга държава или държави, спрямо които Република България е държава на произход.

Процедура

В този случай министърът на околната среда и водите уведомява възложителя и засегнатата държава за това и определя срок за отговор дали съответната държава ще участва в процедурата.

При положителен отговор от страна на засегнатата държава, се отчитат трансграничните аспекти в заявения обхват, като се провеждат двустранни или многостранни междудържавни консултации относно постигането на споразумение по отношение на участието в цялостната процедура.

При ЕО и ОВОС с трансгранично въздействие, осъществявани на територията на други държави, спрямо които Република България е засегната държава, МОСВ уведомява държавата по произход за своето решение да участва или да не участва в процедурата:

1. при изразено съгласие за участие се следва националната процедура на държавата на произход, ако друго не е предвидено в международен договор, по който Република България е страна;
2. министърът на околната среда и водите осигурява обществен достъп до предоставената информация и своевременно изпраща всички становища по документацията преди вземането на решения от компетентния орган на другата държава.

В случай, че не е постъпило уведомление от държавата на произход за план/програма/инвестиция в трансграничен контекст, което може да окаже съществено въздействие на територията на Република България, МОСВ прави необходимите постъпки пред компетентния орган на държавата по произход за провеждане на консултации за участие в процедурата.

Нормативна база

- КОНВЕНЦИЯ за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст (Ратифицирана със закон, приет от 37-о Народно събрание на 16 март 1995 г. - ДВ, бр. 28/1995 г. в сила от 10 септември 1997 г.) (Обн., ДВ, бр. 86/1999 г.; с изм. и доп.)
- Протокол за стратегическа екологична оценка към Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен аспект(обн., ДВ, бр. 13 от 14.02.2012 г.)
- Закон за опазване на околната среда (Обн., ДВ, бр. 91/ 2002 г.; с изм. и доп.)
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Приета с ПМС № 139 от 24 юни 2004 г.) (Загл. изм., ДВ, бр. 3 от 2006 г.) (Обн., ДВ, бр. 57/2004 г.; с изм. и доп.)
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (Приета с ПМС № 59 от 7.03.2003 г.) (Загл. изм., ДВ, бр. 3 от 2006 г.) (Обн., ДВ,бр. 25/2003 г.; с изм. и доп.)

VI.17. Обобощение и изводи за въздействието на ОУПО върху околната среда и човешкото здраве

На база на извършените анализи може да се направи обоснован извод, че общото въздействие на ОУП върху компонентите и факторите на околната среда е незначително, с малък териториален обхват, дълготрайно, по-скоро положително, с възможност за слабо изразени кумулативни и синергични ефекти.

VII. Мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последствия от осъществяването на ОУП върху околната среда и човешкото здраве

В ОУП са предвидени следните мерки, които могат да предотвратят, намалят и където е възможно, да прекратят значителните вредни (отрицателни) въздействия върху околната среда от реализацията им:

Мерки за предотвратяване на негативни въздействия

- запазване на териториалния обхват на защитените територии, защитените зони и водните площи и обекти;
- незначителни изменения в баланса на териториите;
- изместване на трасетата на натоварените пътни артерии извън населените места;
- за горските територии с ОУП се установява режим на превантивна защита, с който се запазва фактическото им ползване, без да се влошават техните качества, на защитните и специалните горски територии по чл. 5, ал. 2 и ал. 3 от *Закона за горите*. В тези територии не се допуска строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, както и на обектите по чл. 153, ал. 1 от *Закона за горите*, чието изграждане не се смята за строителство.
- опазването и устройството на специалните горски територии по чл. 5, ал. 3, т. 1 от *Закона за горите* се осъществява съобразно плановете за управление, съответно заповедите за обявяване и стандартните формуляри;
- в озеленени зони, попадащи в границите на защитени зони по *Закона за биологичното разнообразие* могат да се разполагат само преместваеми обекти и не се допуска: 1. изграждане на концертни естради, летни амфитеатри и спортни съоръжения по чл. 32, ал.1., т. 3 от от *Наредба №7/2003 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони*, които представляват или включват непреместваеми съоръжения, трайни настилки и други обекти, които изменят трайно субстанцията на земята, върху която са поставени; 2. изграждане на трайни настилки по алейната мрежа, детските и спортните площадки, местата за почивка и др.

- установяване на територии за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия;
- всички естествени обраствания - зелени структури извън населените места в обхвата на принадлежащите земи на реките, вкл. суходолията, подлежат на опазване, поддържане и възстановяване, доколкото не нарушават проводимостта на речното легло. На опазване, поддържане и възстановяване подлежат и естествените обраствания по крейбрежията на останалите естествени и изкуствени повърхностни водни тела. При подмяна на съществуващото или при ново озеленяване да се ползват растителни видове, идентични с естествените за мястото.
- едновременно с изграждането на нови производствени предприятия и животновъдни ферми се изграждат и необходимите ЛПСОВ.
- самостоятелните терени за производствено-складови дейности и инфраструктура, обслужваща селското стопанство, се устройват и застрояват съобразно съответните технологични и санитарно-хигиенни изисквания, в съответствие с разпоредбите на чл. 25 от *Наредба №7/2003 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони*;
- площадките за разполагане на съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци се устройват и застрояват в съответствие с изискванията Наредба № 7/2004 г. на МОСВ, МРРБ, МЗГ и МЗ за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и Програмата за управление на отпадъците на община Генерал Тошево.
- не се допуска намаляване обхвата на терените на зеленените площи със специфично предназначение с последващи подробни устройствени планове.
- не се допуска намаляване обхвата на терените на зелените площи за широко обществено ползване с последващи подробни устройствени планове. Предвижда се доразвитие на линейното озеленяване със зелени ивици и дървета по протежение на основните улици, като при последващото планиране строителната линия към улицата се съобразява с растежните изисквания на съответните видове.
- при измененията на действащите или изработване на нови подробни устройствени планове на селата, съществуващите залесени територии в техните граници да се запазват като елементи на зелената система по регулация.
- при развитието на аграрния сектор да се спазват следните изисквания:

• Възстановяване на напоителните системи и напоителните полета;
• Създаване на масиви от трайни насаждения, възстановяване на зеленчукопроизводството;
• Изграждане на съвременни животновъдни ферми;
• Изграждане на друга инфраструктура: за обслужване на селскостопанските дейности, за преработка и за реализацията на продукцията;
• Интегриране на аграрния сектор с туризма (като част от познавателен туризъм по специални интереси и рекреация).

- Доизграждане на мрежата от защитни горски пояси и изолационно озеленяване;
- Рекултивация на нарушените терени и определяне на подходящите за земеделско ползване;
- Изграждане на локални пречиствателни съоръжения за отпадните води към съществуващите и новопредвидените обекти на животновъдството и преработката на животинска продукция в устройствените зони, в които е допустимо разполагането им;
- Развитие на базата на хранително-вкусовата промишленост;
- Търсене на инвестиционна активност за изграждане на инфраструктура за енергодобив от възобновяеми източници.

Мерки за ограничаване на степента на негативни въздействия

- редуцирани са градоустройствените показатели, особено по отношение на етажност и интензивност на застрояването;
- съобразяване с изискванията на *Наредба №7/2003 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони.*
- обособяване на части от териториите, регламентирани като самостоятелни терени с устройствен режим по чл. 6, ал. 2 от Наредба №7, чието устройство и застрояване се подчинява на правила, различни от тези на зоната/територията, в която попадат;
- провеждането на пътища и проводи на техническата инфраструктура през горски територииии да се планира и осъществява с минимално нарушаване на средата, включително природната среда между местообитанията и при задължително осигуряване на свободно преминаване през тях на всички представени в зоната животински видове;
- при устройването на озеленени зони се осигурява максимално съхраняване на естественото едроразмерно озеленяване, пасищата и ливадите и други елементи на околната среда, а благоустройствените работи се изпълняват само с естествени материали;
- за всички горски територии се изисква при оформяне на окрайнините на горите, както и покрай преминаващите през тях пътища, да се прилага свободно очертаване, като се следват гънките на терена и естествената конфигурация на масива и се избягват правите редове.
- при проектирането и изпълнението на рекултивационни мероприятия да се съобразяват специфичните ландшафтни характеристики на средата, в която попада съответната територия за рекултивация.
- трасетата на новоизградените пътища и други линейни обекти на техническата инфраструктура следва да нарушават във възможно най-малка степен ценните и характерни елементи на ландшафта – земни форми, съществуващо естествено или изкуствено едроразмерно озеленяване.
- не се допуска промяна на предназначението на поземлените имоти на водни обекти и строителство в тях, освен на водностопански и хидротехнически системи и съоръжения.

- във всички случаи на урбанизиране на територии край реки и дерета, в т.ч. суходолия, се осигурява възможност за достъп за почистване, укрепване и поддържане на речното корито, дерето или суходолието.
- при изработване на цялостните подробни устройствени планове за новоурбанизираните територии, елементите на уличната мрежа да се планират с минимална ширина 12 м, като се предвиди двустранно едроразмерно озеленяване, с възможност за паркиране между дърветата.

Мерки за ограничаване на вероятността на негативни въздействия

- регламентиране на задължителни изисквания към последващото подробно устройствено планиране;
- установяване на правила за наблюдение, поддържане и отчитане на прилагането и изменение на общия устройствен план на общината;
- за осигуряване непрекъснатост на природните ареали и по-хармонично вписване на антропогенните елементи в естествения ландшафт, с подробните планове на новоурбанизираните територии следва да се прилага принципът на „прекъсната урбанизация", като се запазват територии без застрояване – „зелени клинове" - в границите на селищните образувания и между тях. В „зелените клинове" се включват пасища и ливади, намиращи се на съответната територия.
- с последващите подробни планове се съхраняват характеристиките на селищните ландшафти, като с устройствените правила и нормативи се запазват характерните за мястото начин и характер на застрояване, разполагане на основното застрояване в границите на урегулираните поземлени имоти, както и специфични изисквания, отнасящи се за максимална застроена площ на обектите от основното застрояване в урегулирани поземлени имоти с големи размери, за вида на озеленяването, за опазване на исторически формирани структури и тяхната среда и др.
- при урбанизиране на територии около водни обекти, в подробните устройствени планове се включват отреждания за регулация на речните корита и изграждане на необходимите защитни съоръжения. До изграждането на тези съоръжения в обхвата на крайбрежните заливаеми ивици и в сервитута на хидротехническите съоръжения не се допуска капитално застрояване и извършване на дейностите по чл. 134 от *Закона за водите*, освен изграждане на водностопански и хидротехнически системи и съоръжения. Не се допуска засаждане на дървета в най-ниската разливна крайречна тераса (в зависимост от хидроложки проучвания за високи води с обезпеченост веднъж на 50 години).
- при изработването на нови подробни устройствени планове на населените места или изменение на планове за части от населени места да се предвиждат мерки за рехабилитация, реконструкция и/или доизграждане на водопроводните системи, включително подмяна на амортизираните водопроводи, с оглед преодоляване загубите на питейни води. В плановете задължително се предвижда изграждане на разделна канализация за атмосферните и отпадъчните

води и отвеждане на последните в пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) или локална пречиствателна станция за отпадъчни води (ЛПСОВ). До изграждане на канализацията, отпадъчните води се заустват в индивидуални съоръжения за отвеждане и пречистване на водите (водоплътни изгребни ями), които отговарят на техническите и санитарно-хигиенните изисквания.

- източниците на производствен шум се локализират по начин, който да осигурява необходимия защитен сервитут в обхвата на промишленото съсредоточие, респ. производствената зона.
- собствениците на земеделски стопанства и животновъдни ферми осъществяват управлението на отпадъците от селскостопанската си дейност при съблюдаване нормативната уредба на Министерството на земеделието и храните
- в терените за археологически недвижими културни ценности се прилагат разпоредбите на чл. 35 от Наредба № 7. На основание съответни санкции на компетентните органи по *Закона за културното наследство,* в тях се допускат: 1. специализирани проучвателни и консервационно-реставрационни работи; 2. строителство, свързано с опазването, социализацията и охраната на недвижимите културни ценности, благоустройствени работи, озеленяване и изграждане на съоръжения на техническата и транспортна, в т.ч. довеждаща инфраструктура.

Мерки за компенсиране във възможно най-голяма степен на неблагоприятните въздействия

- озеленителни мероприятия;
- устройство на зони „Изолационно озеленяване”, между урбанизирани територии за обитаване и такива за производствени и животновъдни дейности, както и покрай участъци от трасета на пътната и ж.п. инфраструктура и обекти на въздушния транспорт, прилежащи на населените места.
- на техническа и биологическа рекултивация подлежат: 1. всички изоставени бивши кариери или освободени площи от кариери, както и площите на всички кариери след приключване на експлоатацията им; 2. регламентирани и нерегламентирани сметища и други депа за отпадъци (след приключване на експлоатацията, съответно след разчистването им); 3. свлачища, срутища и други земи с нарушен почвен профил; 4. строителни площадки на точкови и линейни обекти (след приключване на строителството).
- естественото и изкуствено залесяване в обхвата на земеделските земи, на първо място - полезащитните горски пояси, се оценява като качество на „ценен културен ландшафт” и не се допуска унищожаването му.
- по съществуващи и нови комуникационни артерии (пътища и улици) през или в близост до населени места и селищни образувания с шумово натоварване над граничните стойности на нивата на шума по *Наредба № 6/2006 г. на МЗ и МОСВ за показателите за шум в околната среда*, с подробните устройствени планове в зависимост от конкретните условия се предвижда шумозащитно озеленяване в

необходимия обхват и ширина или изграждането на изкуствени шумозащитни екрани, при спазване разпоредбите на Закона за пътищата. При липса на теренни или други условия за изграждане на шумозащитните съоръжения по ал. 1, в правилата за прилагането на подробните устройствени планове се включва изискване за задължително реализиране на защитно озеленяване в границите на урегулираните поземлени имоти, прилежащи на пътя.

- не се допуска въвеждане в експлоатация на обекти, за които се изискват пояси от мелиоративно (изолационно) озеленяване, преди последните да бъдат изпълнени в съответствие с нормативните изисквания и съответните проекти.

По този начин в крайна сметка в значителна степен се смегчават възможните неблагоприятни въздействия върху околната среда.

VII.1. Мерки за отразяване в окончателния вариант на ОУП

Компоненти и фактори на околната среда	***Мерки за смекчаване на въздействието върху околната среда***	***Очакван резултат***	***Препоръки***
Атмосферен въздух	Обособяване на зелени пояси около пътища с интензивен автомобилен трафик и производствени зони.	Намаляване на замърсяването на въздуха	Без препоръки – в ОУП са предвидени площи за озеленяване в устройствените зони
	Да се предвидят охранителни зелени зони между устройствени зони за Пп и/или Пч и съответните жилищни зони	Намаляване дискомфорта за населението	
Води	Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места - изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна система вкл.ГПСОВ, определени за конкретните агломерации с над 2000 е ж	Намаляване на замърсяване-то с вредни и приоритетни вещества на водите и почвите	В ОУП да се прецизират терени за ПСОВ
	Съобразяване на ОУП с Програмата от мерки от ПУРБ 2022-2027		
Геоложка основа	Инженерно-геоложко райониране на територията на ОУП по степен на пригодност за строителство	Намаляване на риска от неблагоприятни геоложки процеси (свличане, пропадане, заблатяване и др.)	
Отпадъци	1.Да се предприемат действия по рекултивация на новозамърсените терени. 2.Да се дадат решения за предпазване от нови незаконни	Елиминиране на рисковете за околната среда – след рекултивация на терена.	

	сметища		
	3.Да се предвидят терени за временно съхраняване на опасни отпадъци и трупове на животни.	Елиминиране на рисковете за околната среда и човешкото здраве	
Човешко здраве	При проектирането на нови улици,те да се отдалечават от сградите подлежащи на здравна защита	Намаляване на шума	

VII.2. Мерки за изпълнение по време на прилагане на ОУП

Компоненти и фактори на околната среда	***Мерки за смекчаване на въздействието върху околната среда***	***Очакван резултат***	***Препоръки***
Атмосферен въздух	При одобряване на ПУП-ПЗ за граничните имоти в зоните Пп и Пч с жилищни зони да се изисква проектирането на зелен пояс по границите им, разположени в посока на жилищната зона.	Намаляване дискомфорта за населението	**-**
	При одобрение на инвестиционни проекти да се изисква задължителна задълбочена оценка по компонент Атмосферен въздух по отношение на количество и разпространение на емитираните замърсители в атмосферния въздух за конкретната дейност в имота за граничните имоти от зони Пп и Пч	Намаляване дискомфорта за населението	Компетентни органи: РИОСВ-Варна, РЗИ-Добрич и Община Генерал Тошево
	Приоритетно газифициране на жилищни и производствени територии	Намаляване на емисиите вредни вещества от изгарянето на твърди горива	-
	Предвиждане на дейности по насърчаване на използването на алтернативните източници на топлина (слънчеви колектори, климатични системи, термопомпи и др.), продължаване със санирането на сгради (приоритетно на обществени – детски градини, ясли, училища, болнични заведения, общински обекти и др.)	Намаляване на емисиите вредни вещества от изгарянето на твърди горива	-
	Приоритетно развитие на ВЕИ (вятърни паркове, фотоволтаици и др.)	Намаляване на емисиите вредни вещества от изгарянето на твърди горива	ПИ 24339.121.55 с. Дъбрава, ПИ 31303.23.42 с. Зограф, ПИ 58832.19.22 с. Пчеларово
Води	Приоритетно осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места - изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна система вкл.ГПСОВ, определени за конкретните агломерации с над	Намаляване на замърсяването с вредни и приоритетни вещества на водите и почвите	Компетентни органи: БДЧР, БДДР

	2000 е ж.		
	Съблюдаване на ограниченията и забраните в СОЗ, в чувствителни и уязвими зони.	Намаляване на нитратното замърсяване на водите и почвите	-
Отпадъци	Закриване и рекултивация на депа за отпадъци	Намаляване на дифузното замърсяване на води и почви	Община Генерал Тошево
	Осъществяване на мониторинг на компонентите и факторите на околната среда на рекултивирани площи (общинско депо за отпадъци)	1.Мониторинг на околната среда; 2.Предотвратяване замърсяването на повърхностни и подземни води, атмосферен въздух и почви; 3.Постигане на съответствие със законодателството по отношение на закриването и рекултивацията на депата за отпадъци;	Община Генерал Тошево
	Изграждане на Инсталация за анаеробно разграждане	1.Постигане на целите за оползотворяване на биоразградими отпадъци; Намаляване на част от отчисленията по чл.64 ЗУО; 2.Намаляване емисиите на парникови газове и инфилтрат (отделяни при обезвреждане на БРО посредством депониране);	
	Изграждане на Инсталация за предварително третиране (сортиране) на битови отпадъци	1.Постигане на целите за оползотворяване на отпадъци от хартия, пластмаси, метал и стъкло; Намаляване на част от отчисленията по чл.64 ЗУО; 2.Намаляване емисиите на парникови газове и инфилтрат (отделяни при обезвреждане на БРО посредством депониране);	
	Почистване на съществуващи замърсявания на терени – общинска собственост. Недопускане на повторното им замърсяване.	Предотвратяване замърсяването на повърхностни и подземни води, атмосферен въздух и почви;	
	Осъществяване на контрол върху	Намаляване на риска от	

	нерегламентираното изхвърляне на отпадъци на неразрешени за това места	замърсяване на компоненти на околната среда;	
	1.Да се предприемат административни действия от страна на Община Генерал Тошево за промяна начина на трайно ползване на имоти – общинска собственост, които са с НТП „депа/сметища за отпадъци", а реално същите не са замърсени с отпадъци и не се ползват като депа/сметища за отпадъци; 2.След промяната на НТП на имотите да се коригира баланса на териториите в ОУП на община Генерал Тошево	Съответствие с действителното състояние на ползването на имота.	
	Да се предвидят различни варианти за оползотворяване на утайки от ГПСОВ Генерал Тошево, в т.число за рекултивация на нарушени терени.	Съответствие с йерархията за управление на отпадъците.	
Човешко здраве	Да се изградят изолационни растителни пояси от едроразмерна и храстова растителност, способна да адсорбира аерозолите от въздуха по улиците с интензивен транспортен трафик.	Намаляване на замърсяването на въздуха	Предвидено в ОУП
	Да се ползва система за мокро метене на улиците с интензивен транспортен трафик	Намаляване на замърсяването на въздуха	
	Да се осъществява контрол при изпълнение на строителни и ремонтни работи, както и при реконструкции на уличната мрежа, за своевременно измиване на транспортната техника при напускане на обекта.	Намаляване на замърсяването на въздуха, водите и почвите	
	В места,където улиците минават близо до детски градини,училища и жилища е желателно да се предвидят шумопоглъщащи панели.	Намаляване на шума	

VIII. Мотиви за избор на разгледаните алтернативи

Към настоящия момент не е предоставена информация за разгледани алтернативи. Не са предложени алтернативи и при проведените обществени обсъждания.

IX. Методи за извършване на екологичната оценка и трудности при събиране на информацията

При изготвяне на екологичната част на ОУП е следвана методологията, описана в *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми*.

Основни **методически документи**, които са ползвани са указания и методики на Европейската комисия за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет страницата на Комисията и на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите:

- Писмо от МОСВ – Изх. № 05-08-5599/10.09.2012 г. – Относно: Изменение в нормативната уредба по отношение на процедурата по ОВОС за ИП и по ЕО за планове и програми.
- Програма за междурегионално сътрудничество по цел Европейско териториално сътрудничество (ИНТЕРРЕГ ЕВРОПА) 2014 – 2020 г. – Стратегическа екологична оценка. Екологичен доклад
- Implementation of directive 2001/42 on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment.
- Официален вестник на европейските общности. Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда.
- Official Journal of the European Communities. Directive 2001/42/EC of the european parliament and of the council of 27 June 2001 on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment
- Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2012 година – РИОСВ-Варна
- Resource Manual to Support Application of the UNECE Protocol on Strategic Environmental Assessment /United nations economic commission for Europe/
- Environmental assessments of plans, programmes and projects. Rulings of the court of justice of the European union
- Писмо от МОСВ до г-н Веселин Шарлопов – Управител на „Ванг“ ЕООД – Изх. № 26-00-3564/16.01.2013 г. – Относно: Последни изменения на Наредбата за условията и реда за извършване на ОВОС. Наредбата за условията и реда за извършване на ЕО и Наредбата за условията и реда за извършване на ОС на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, обнародвани в ДВ, бр. 94/30.11.2012 г.
- Искане за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка на изменение на Оперативната програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ за програмен период 2014 – 2020 г. от

Росен Желязков – Министър на транспорта, информационните технологии и съобщенията до г-н Емил Димитров – Министър на околната среда и водите.

- European commission – Subject: The implementation of the SEA Directive in relation to modifications of Operational Programmes.
- Изменение на ОПТТИ 2014 – 2020 г.
- Представено от Министерство на регионално развитие и благоустройството уведомление за изработване на Морски пространствен план на Република България за периода 2021-2035 г.
- Представен от Главна дирекция „ОПОС“ на Министерство на околна среда и водите проект на Оперативна програма „Околна среда“ за периода 2021-2027 г.
- Протокол за стратегическа екологична оценка към Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст /Официален вестник на Европейския съюз – 19.11.2008 г./
- Ръководство за Екологична оценка на планове и програми в България изготвено по проект: Практическо приложение на екологична оценка на планове и програми в България (MATO/BG/9/1)/София 2002/
- Guidance on Integrating Climate Change and Biodiersity into Strategic Environmental Assessment
- Simplified Resource Manual to Support Application of the Protocol on Strategic Environmental Assessment /United nations economic commission for Europe/
- Становище по екологична оценка № 1-2/2020 г. за съгласуване на „Актуализиран Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България“ по Вариант 2; Възложител: Българска агенция по безопасност на храните. Представено от Министерство на околната среда и водите проект на „Интегрирана териториална стратегия за развитие на Североизточен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021 – 2027 г.
- Практическо ръководство за обучение по директивите за СЕО и ОВОС. Основни елементи /Jaspers 2013/
- Писмо от МОСВ с Изх. № 05-08-1947/11.04.2016 г. – Относно: Указания за процедиране по реда на глава шеста на ЗООС и чл. 31 от ЗБР на Подробни устройствени планове при действащ ОУП на територията, за който е налично Становище по ЕО за съгласуване в резултат на проведена процедура по ЕО и ОС.
- Писмо от МОСВ с Изх. № 05-08-2757/28.04.2014 г. – Относно: Определяне на обхвата и съдържанието на докладите за ОВОС и ЕО
- Писмо от МОСВ с Изх. № 05-08-6523/12.10.2015 г. – Относно: Указания за необходимата информация, която да се включва в документацията по ЕО на проекти на нови и изменения на ОУП/ИОУП на общините и

ПУП/ИПУП във връзка с разпоредбите на чл. 104 от ЗИД на ЗООС, обн., ДВ, бр. 62 от 14.08.2015 г., отнасящи се за устройственото планиране на предприятията с нисък и висок рисков потенциал.

- Писмо от МОСВ с Изх. № 05-08-373/20.01.2015 г. – Относно: Указания за прилагане на разпоредбата на чл. 91, ал. 2 на ЗООС
- Писмо от МОСВ с Изх. № 05-08-1789/04.03.2016 г. – Относно: разпоредбата на чл. 4, ал. 4 от Правилника за прилагане на Закона за насърчаване на инвестициите
- Писмо от МОСВ с Изх. № 04-00-197/12.01.2014 г. – Относно: Прилагане на разпоредбите на чл. 2а от Наредбата за ОВОС, чл. 7а от Наредбата за ЕО и чл. 13, ал. 3 от Наредбата за ОС за определяне на допустимостта на инвестиционни предложения планове, програми и проект спрямо забраните в Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници до 2020 г., произтичащи от Становище по ЕО № 1-2/2012 г. на министъра на околната среда и водите. Приложение № 1 – Указания при намерения за вятърни генератори. Приложение 2 – Насоки за извършване на преценка на вероятната степен на въздействие на инвестиционни предложения за изграждане на вятърни генератори върху конкретните местообитания и/или видове, предмет на опазване в защитени зони. Приложение 3 – Указания при намерения за водноелектрически централи. Приложение 4 – Указания при намерения за фотоволтаични системи;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г.;
- Ръководство на Европейската комисия за прилагането на Директива 2001/42/ЕС относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Ресурсно ръководство за подпомагане прилагането на Протокола за стратегическа екологична оценка, 2011 – ИКЕ-ООН.

Основни **нормативни актове**, които ще бъдат съобразени при извършване на екологичната оценка са:

- Закон за устройство на територията и подзаконова нормативна база към него;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух;
- Закон за ограничаване изменението на климата;
- Закон за горите;
- Закон за здравословни и безопасни условия на труд;
- Закон за водите;
- Закон за защита на растенията;
- Закон за биологичното разнообразие;
- Закон за здравето;

- Закон за почвите;
- Закон за защита от шума в околната среда;
- Закон за защитените територии;
- Закон за управление на отпадъците;
- Закон за опазване на земеделските земи и Правилник за прилагането му;
- Закон за културното наследство;
- Закон за защита при бедствия;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони;
- Наредба № 3 за норми относно допустимото съдържание на вредни вещества в почвата;
- Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите на шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите на шум и на вредни ефекти от шума върху здравето на населението;
- Наредба № 1 от 7 юли 2000 г. за проучването, ползването и опазването на подземните води;
- Наредба № 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони;
- Наредба № 3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води;
- Наредба № 5 от 8 ноември 2000 г. за реда и начина за създаване на мрежите и за дейността на националната система за мониторинг на водите;
- Наредба № 6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, заустван във водни обекти;
- Наредба № 7 за показатели и норми за определяне качеството на течащите повърхностни води;
- Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Наредба № 3 за норми относно допустимото съдържание на вредни вещества в почвата, изд. от председателя на Комитета за опазване на природната среда;
- Директива № 2001/42/ЕС относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Конвенция за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст и Протокол за стратегическа екологична оценка към нея, ИКЕ-ООН;
- Други.

За изготвяне на екологичната част на ОУП се използва документация и информация, предоставена от Община Генерал Тошево, в т.ч. техническо задание за изработване на ОУП, проект на ОУП и др.

Трудности при събиране на необходимата информация

Колективът, разработил настоящия доклад, срещна добро разбиране от повечето инстанции при събирането на необходимата за ЕО информация.

Трудностите при събирането на информация са свързани с разпокъсаността на наличната информация по различни организации и ведомства, което удължава времето за набавянето й. Забелязва се известна липса на координираност между различните учреждения. В повечето случаи информацията е в суров вид, недостатъчна, нерепрезентативна за целите на научнообоснования анализ. По места липсва обща база представителни данни за повечето компоненти и фактори на околната среда. В много случаи събираната от поделенията на централните ведомства информация се предава в тях за съхранение и анализ без да има обратна връзка, което усложнява и оскъпява кореспондирането. Освен това част от информацията не е в електронен вид, което затруднява обработката й. Важно е да се отбележи също така, че времето за предоставяне на информация е твърде удължено поради различни формални процедури. Това се отразява неблагоприятно на инвестиционния процес, който е твърде динамичен и по темпове изпреварва значително законовите процедури.

X. Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ОУП

Всички нови инвестиционни предложения трябва да бъдат съгласувани с компетентните органи по околната среда – МОСВ или РИОСВ-Варна от гледна точка на процедурата по оценката на тяхното въздействие върху околната среда. Към тях се отнасят коментираните в ОУП:

1. нови пътни отсечки между селата
2. промяна на трасето и реконструкция на републикански пътища
3. пречиствателна станция за отпадъчни води
4. нови съоръжения за третиране на битови отпадъци
5. нови производствени и складови зони с конкретно предназначение
6. производствени обекти в промишлените зони

Общият устройствен план на общината се прилага чрез предимно цялостни подробни устройствени планове на урбанизираните територии и на структурни елементи на извънселищната територия. Цялостни подробни устройствени планове се изработват и одобряват задължително за:

1. населените места в случаите, когато анализът по § 1 от Преходните и заключителни разпоредби е показал, че действащата им планова основа не може да бъде приведена в съответствие със съвременните нужди чрез частично изменение;

2. териториите, предвидени за разширение на съществуващи населени места;

3. съществуващите селищни образувания без подробни планове и новосъздаваните селищни образувания за рекреационни, производствено-складови, обслужващи дейности, както и със смесено предназначение, вкл. разположените върху бивши стопански дворове на АПК;

4. за териториите за озеленяване, спорт и развлечения – подробни устройствени планове по чл. 62 от Закона за устройство на територията;

5. за специалните горски територии с рекреационно значение, териториите за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия нарушени територии за възстановяване - специализирани подробни устройствени планове по чл.111 от Закона за устройство на територията.

Всички изброени по-горе планове се изработват в съответствие със следните общи изисквания:

1. за територии с неурегулирани поземлени имоти, както и за територии с неприложена първа регулация по предходен устройствен план да се прилагат разпоредбите на чл.16 от Закона за устройство на територията;

2. за прилагане на принципа за осигуряване на пространствена непрекъснатост на природната среда и протичащите в нея процеси и прекъснатост на убанизацията;

3. за разработване, в зависимост от конкретните условия, на екологически и икономически целесъобразни решения за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води, както и на атмосферните води;

4. за запазване, при заявено желание на собствениците, на имоти без промяна на предназначението – за земеделско ползване в границите на

планираните територии. При наличие на повече от един такива имоти, същите се групират в ядра за земеделско ползване.

С оглед на системното наблюдение и оценяване степента на прилагане на общия устройствен план на общината, кметът на община Генерал Тошево вписва в регистъра по чл. 5, ал. 5 от Закона за устройство на територията:

1. всички възложени, респ. допуснати/разрешени за изработване подробни ус-тройствени планове;
3. всички влезли в сила подробни устройствени планове, както и техните изменения.

Специализираната общинска администрация (техническата служба) отразява върху дежурна карта (копие от плана или дигитално изображение) и документира по подходящ начин:

1. всички заявени от заинтересованите лица инвестиционни инициативи, изискващи или не промяна на предназначението на поземлени имоти в земеделски или горски територии;
2. всички решения за променено предназначение на земеделски земи или гори;
3. всички одобрени планове за управление на защитени територии по Закона за защитените територии и защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, респективно определените в тях режими;
4. режимите за опазване на недвижими културни ценностти (граници, охранителни зони, предписания за опазване), определени по реда на Закона за културното наследство.

Въз основа на анализа на горната информацият, на основание чл. 127, ал. 9 от ЗУТ, кметът на общината представя за приемане от Общинския съвет ежегоден доклад за изпълнението на ОУПО и прави предложения за изменение на плана, ако такова се налага.

Община Генерал Тошево създава и поддържа архив на записите на уличните видео камери за проследяване на промените в транспортната обстановка и за нуждите на транспортното планиране и проектиране.

XI. Заключение на екологичната част (оценка)

По принцип представената проектна документация и допълнителна информация е достатъчна само за предварителна оценка за определяне на въздействията върху околната среда и населението от предвижданията на проектоплана и за вземане на принципно решение за преминаване в следващите фази на устройствено планиране и инвестиционното проектиране при съобразяване с приведените в раздел VII мерки за намаляване на неблагоприятните въздействия.

Предвижданията на плана са съобразени с потенциала на средата и не променят значително устройственото предназначение на територията. Съществуващото добро екологично състояние на община Генерал Тошево не само ще се запази и след реализацията на плана, но дори ще се подобри, защото голяма част от предложенията на плана имат и екологична насоченост. В този аспект колективът, изготвил плана, заслужава адмирации за разумното и реалистично съчетаване на новите инициативи с опазването на околната среда и човешкото здраве.

Част от предвидените в плана дейности подлежат на допълнителни процедури по ОВОС, но анализът показва, че те преобладаващо са в сферата на преценяването на необходимостта от ОВОС и по наше мнение отчитайки характера и капацитета на тези предложения има основание да се обоснове преценка, че няма нужда от извършване на ОВОС.

До този момент при проведените консултации и обществените обсъждания не са получени мотивирани възражения срещу плана, касаещи аспектите на опазването на околната среда и здравето на населението.

На база на направените оценки в настоящия доклад за екологична оценка предлагаме на компетентните органи да приемат предложения предварителен проект за Общ устройствен план на Община Генерал Тошево при изпълнение на мерките и ограничителните условия, посочени в настоящата разработка.

XII. Справка на резултатите от проведените консултации в процеса на изготвяне на ОУП и извършване на Екологична оценка

При изготвянето на предварителния проект на ОУП са изпратени писма до централните, регионалните, областните, националните и местните органи на властта. Допълнителна информация е събрана от проектантите на ОУП чрез предоставяне на община Генерал Тошево (респективно до всички кметства на територията на общината) на анкетни форми, адресирани до общински, областни, регионални и национални служби и институции.

Получени са съответните данни и информация от:

- Агенция „Пътна инфраструктура“
- Басейнова дирекция Черноморски район
- „Булгартрансгаз“
- ДАНС
- ДП „НКЖИ“
- Електроразпределение Север АД
- Електроенергиен системен оператор ЕАД
- МВР
- Министерство на енергетиката
- Национален институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) – БАН;
- Министерство на младежда и спорта
- Министерство на образованието и науката
- МРРБ
- Областна дирекция „Земеделие“ Добрич.

Във връзка с разработването на Задание за екологична оценка на ОУП са изпратени писмо до:

- БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ „ДУНАВСКИ РАЙОН“
- РЗИ ДОБРИЧ
- ОД МВР ДОБРИЧ
- РС ПБЗН – ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО
- БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ „ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН“ – ВАРНА
- РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ – ДОБРИЧ
- ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ НА ОБЛАСТ ДОБРИЧ
- НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО
- „ГЕОЗАЩИТА“ ЕООД – ВАРНА
- „ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ“ ООД - ДОБРИЧ
- „ЕНЕРГО-ПРО ВАРНА“ ЕАД
- ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ГОРИТЕ
- ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – ДОБРИЧ
- ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО
- СЕВЕРОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ-ДП - ШУМЕН
- ОБЛАСТНО ПЪТНО УПРАВЛЕНИЕ – ДОБРИЧ

- СЛУЖБА ПО ГЕОДЕЗИЯ, КАРТОГРАФИЯ И КАДАСТЪР - ДОБРИЧ
- ОБЛАСТНА ДИРЕКЦИЯ „ЗЕМЕДЕЛИЕ“ – ДОБРИЧ
- „НАПОИТЕЛНИ СИСТЕМИ“ ЕАД БЪЛГАРИЯ КЛОН ЧЕРНО МОРЕ
- „ДОБРУДЖА ГАЗ“ АД
- БЪЛГАРСКО ДРУЖЕСТВО ЗА ЗАЩИТА НА ПТИЦИТЕ
- „ЗЕЛЕНИ БАЛКАНИ“
- ОБЩИНА ШАБЛА
- ОБЩИНА КАВАРНА
- ОБЩИНА КРУШАРИ
- ОБЩИНА БАЛЧИК
- ОБЩИНА ДОБРИЧКА
- АСОЦИАЦИЯ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ЕНЕРГИЯ
- „НАЦИОНАЛНА КОМПАНИЯ ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“
- „БУЛГАРТРАНСГАЗ“ ЕАД
- ТП-ДГС „ВАРНА“
- ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ГРАЖДАНСКА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНА АДМИНИСТРАЦИЯ“
- ДИРЕКЦИЯ „ПРИРОДНИ РЕСУРСИ И КОНЦЕСИИ“
- ЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР ЕАД
- МИНИСТЕРСТВО НА ОТБРАНАТА

Получени са отговори от:

- РИОСВ-Варна
- РЗИ-Добрич
- ТП-Държавно горско стопанство Генерал Тошево
- МЗХГ – Североизточно държавно предприятие гр. Шумен
- ДП „НКЖИ“
- Министерство на отбраната
- Електроенергиен системен оператор ЕАД
- РД „ПБЗН“ Добрич
- Главна Дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“
- Областен управител на област Добрич
- НИНКН
- МЗХГ – ОД „Земеделие“ Добрич

На място е събирана допълнителна информация от техническата служба на общината и при среща с кметовете и наместниците на населените места.

По настоящата Екологична част към ОУП предстоят консултации по чл.20 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми*. Те са с РИОСВ-Варна и РЗИ-Добрич и са свързани с изготвената екологична оценка и отразяване на резултатите от консултациите по екологичната част на ОУП, както и с определяне на мерките за наблюдение и контрол при прилагане на плана.

Следват:

❖ Обществено обсъждане на предварителния проект на ОУП и Екологичната част към него. Отразяване на изказаните мнения, съображения и препоръки и допълване на Екологичната част при необходимост.

❖ Внасяне на искане за издаване на становище по ЕО до РИОСВ към което прилага: Екологичната част на ОУП с всички приложения към него и нетехническо резюме - в един екземпляр на хартиен и електронен носител; документация за резултатите от консултациите с обществеността и със заинтересувани и засегнати органи и лица, в т. ч. справка с мотиви за приемане или не на получените мнения и предложения, както и мотивите за възлагането/отказа от възлагането на допълването или преценяването за продължаване на консултациите по смисъла на чл. 22.

❖ Провеждане на заседание на регионалния експертен екологичен съвет и издаване на Становище по екологичната оценка от РИОСВ – Варна.

❖ В срок 3 дни от постановяване на становището по ЕО РИОСВ:

-предоставя на общината становището по ЕО със задължение за обявяването му в 3-дневен срок от получаването чрез страницата на възложителя в интернет и/или по друг подходящ начин;

-предоставя информация за становището и за достъпа до него чрез поставяне на съобщение на страницата си в интернет и в сградата си;

-предоставя копие на становището на органа по прилагането и на органа по приемане/одобряване/утвърждаване на плана или програмата за сведение и съобразяване.

-Общината и/или органът по приемане/одобряване/утвърждаване на плана оповестяват становището по ЕО и при обявяването на плана, предвиден в ЗУТ, заедно със справка, включваща анализ на съответствието на плана с основните резултати и препоръки от документацията по ЕО, с резултатите от консултациите, с условията, мерките и ограниченията в становището по ЕО или в решението за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО; съответствието на плана с обоснованата в становището по ЕО предпочитана алтернатива за постигане целите на плана; степента, в която мерките за редуциране на въздействията и за контрол са предвидени в плана.

❖ Общината изпраща в РИОСВ и до отговорните за прилагането на ОУП органи в 14-дневен срок преди окончателното му приемане или одобряване обобщена Справка, включваща анализ на съответствието на ОУП с основните резултати и препоръки от документацията по ЕО, с резултатите от консултациите, с условията, мерките и ограниченията в становището по ЕО или в решението за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО; съответствието на ОУП с обоснованата в становището по ЕО алтернатива за постигане целите на плана или програмата; степента, в която мерките за намаляване на въздействията и за контрол са предвидени в ОУП.

❖ РИОСВ се произнася писмено по справката за мерките в срок 7 дни от представянето й, като уведомява за това органа по одобряване на плана.

❖ Общината уведомява РИОСВ в 14-дневен срок след одобряването на ОУП и изготвя доклад по наблюдението и контрола при прилагането на

плана, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или отстраняване на екологичните щети в резултат на прилагането на плана, с периодичността, определена в становището по ЕО.

- РИОСВ одобрява доклада в 7-дневен срок, а Общината осигурява обществен достъп до доклада и справката за мерките.

XIII. Нетехническо резюме на екологичната оценка

Дадено е в самостоятелно приложение.

XIV. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Писма от РИОСВ-Варна
2. Списък и декларации на експертите, разработили екологичната част
3. Консултации
4. Условни знаци
5. ОУП
6. Рози на вятъра
7. Заповед за билките
8. Механичен състав на почвите
9. Инженерногеоложки и геоморфоложки карти на област Добрич и Българския черноморски бряг
10. Карта - растителен свят на България